

Ayuntamiento de Madrid

Par

132

Par 132

EPITOME
ADAGIORVM
ERASMI, IVNII,
COGNATI, ET
ALIORVM

παροιμιολογίων.

Post Plantinianam & Parisiensem editionem diligenter recognita, cum ipsis fontibus collata, necessariis aucta, superfluis exonerata, & à multis fœdisque mendis expurgata.

Adiecto locorum communium & singularum paræmiarum fndice locupletissimo.

Abey. G. L. M.

Apud Guillelmum Læmarium.

M. D. XCIII.

132

EPITOME
ADAGIORVM
ERASMI, IVNII,
COGNATI, ET
ALIORVM

παροιμιολογίων.

Post Plantinianam & Parisiensem editionem diligenter recognita, cum ipsis fontibus collata, necessariis aucta, superfluis exonerata, & à multis fœdisque mendis expurgata.

*Adiecto locorum communium & singularum
paræmiarum indice locupletissimo.*

Ades. Glorini

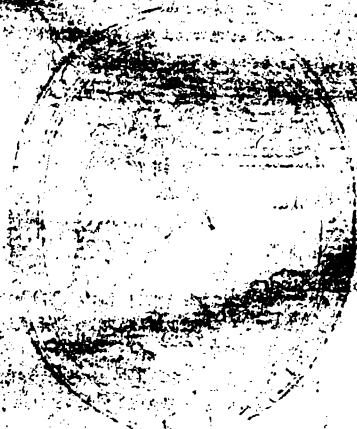
Apud Guillelmum Læmarium.

M. D. XCIII.

Ayuntamiento de Madrid

AYUNTAMIENTO DE MADRID
SECRETARÍA DE AYUNTAMIENTO
CALLE DE ALFARO, 10

El Sr. D. ...
D. ...
D. ...
D. ...
D. ...

El Sr. D. ...
D. ...
D. ...

LECTORI

Philologo S.

*Q*UAM sit non modò honesta & iucunda, verùm etiam utilis & necessaria parœmiarum cognitio, norunt omnes qui in veterum scriptis peruolutant, studiosè versantur. Propterea multi viri, iique doctissimi, gnauius in earum collectionem incubuerunt: inter quos facillè princeps nostra aetate extitit magnus ille Erasmus, ad sidera usque notus: cuius, de hac Philologia parte differentis, verba (digna quæ ab omnibus legantur) adducemus, antequam quid in hac Epitomes nouissima editione sit præstitum, indicemus. Sic, igitur ille in *μεγιστοῦ* ad suas prouerbiorum *Χηλιδες*: Parœmia, inquit, (definitore Donato) est accomodatatum rebus temporibusque prouerbium. vel potius, est celebre dictum, scita quapiam nouitate insignè. Vt Dictum generis, Celebre differentia, Scita quapiam nouitate insignè, proprij vicem obtineat.

Quid Parœmia proprium, & quatenus.

Peculiariter autem ad prouerbij rationem pertinent duo, vti celebratum sit, vulgòque iactatum. Nam hinc etiam parœmiæ Græcis vocabulum, videlicet *ἀπὸ τοῦ οἴμου*, id est, à via: quòd

passim per ora hominum obambulet : & adagij Latinis, quasi dicas circummagium, auctore Varone. Deinde scitum, vt aliqua ceu nota decernatur à sermone communi : id verò erit, quod antiquitate pariter & eruditione commèdetur. Celebritas autem adagiorum est ex oraculis numerum, sapientum dictis, poeta quopiam maxime vetusto, scena, hoc est, Tragicorum & Comicorum actis fabulis, fabularum argumentis, apologis, euectu, historiis, apophthegmatis, verbo temerè dicto. Denique mores, ingeniu, seu gentis siue hominis alicuius siue etiam animantis. Postremò rei quoque vis quæpiam insignis ac vulgò nota, locum fecerunt adagio.

Quibus ex rebus nouitas accedat. Parœmia.

Nouitatem nonnunquam ipsa res secum adfert, nonnunquam eam figura conciliat, vt Metaphora quæ pænè semper adest, & multas partes complectitur, Hyperbole, Ænigma, quod nihil aliud est, quàm obscurior allegoria, Allusio, nonnunquam Dialectus, seu Idioma, id est, verbi proprietas, Ambiguitas, item Eloquendi nouitas, quanquam hæc ipsa nouitas proficiscitur à figura. Denique in parœmiis omnes τὸ γαλίον, id est, ridiculi formas inuenies.

Quomodo Parœmia differat ab iis, quæ videntur illi confinia.

Sunt autem quædã affinia parœmiis, vt sunt γῶμαι, id est, sententiæ: ad hæc αἶνοι, id est, apologi: tum apophthegmata, id est, breuiter ac scitè dicta: præterea scommata, id est, falsè dicta. Denique quicquid allegoriam aut aliam quâpiam figuram prouerbialem, ceu personam præ se gerit.

rit. Ea facile licebit ab adagio fecernere, si ad definitionem recurras. Verum quando hæc singula possunt non esse parœmiæ, satis patet quod à parœmia sunt diuersa. Quanquam sunt in hoc genere quædam ad eò commodè dicta, vt facile possint in adagiorum ordinem adscisci.

Commendatio Prouerbiorum à dignitate.

Cognitionem prouerbiorum non in postremis habitam, vel illud sat argumenti puto, quod primi nominis auctores de his volumina contexere non dedignati sunt. Quorum primus Aristoteles philosophus, teste Laertio. Chrysippus ad Zenodotum. Cleanthes item. Reperiuntur nonnulla prouerbiorum collectanea Plutarchi nomine. Citantur inter parœmiographos ab Athenæo, Clearchus Solensis, & Aristides. Deinde Zenodotus, qui Didymi Tarræique parœmias in compendium redegit. Citantur & Theophrasti prouerbia in commentariis in Demosthenem. Opus quod Zenobij titulo circumfertur, à me sub Zenodoti nomine citabitur. Citatur ab hoc Milo quispiam parœmiographus, item & Dæmon. Extant & Diogeniani collectanea. Multa refert Hesychius, multa Suidas, qui Theætetum quendam auctorem adducit. Sed quid ego hos, cum sapientes quidam Hebræi non dubitarint hoc titulo libros aliquot edere? Nec illud argumentum leue, quod inter auctores, vt quisque fuit cruditissimus eloquentissimusque, ita quam plurimum adagiorum suis libris asperfit: quales sunt apud Græcos Plato, Aristoteles, Plutarchus. Iam vt ad Latinos veniam, omissis utroque in genere Grammaticis

ac poetis, & M. Varrone, qui titulos quosdam prouerbiales Menippeis adscripsit, Romani principes magnis de rebus consulti, aliquando prouerbio respondisse inueniuntur. Quis non veneretur hoc genus sermonis, quum ipse Christus peculiariter eo delectatus sit? Apud Græcos his philosophi & sapientes responderunt. Nec antiquius ullū fuit doctrinæ genus, quàm parœmiarum.

Ad quot res utilis Parœmiarum cognitio.

Nec minus utilitatis inest prouerbiis, quàm olim adfuerit dignitatis. Conducunt enim cùm ad alia permulta, tum potissimum ad quatuor, ad philosophiam, ad persuadendum, ad decus & gratiam orationis, ad intelligendos optimos quosque auctores. Ad philosophiam prouerbia pertinere docet Aristoteles apud Synesium, existimans nihil aliud esse parœmias quàm reliquias priscae illius philosophiæ, maximis rerum humanarum cladibus extinctæ. Plutarchus itē ait nihil aliud sibi velle parœmiam illam Hesiodiā, πλεόν ἡμῶν παντός, id est, dimidiū plus toto, quàm quod Plato tam multis argumentis ostendere conatur, Iniuriam admittere quàm inferre fatius esse. Quod autem vnquam dogma proditum est à philosophis vel ad rectè instituentem vitam salubrius, vel Christianæ religioni conuenientius? Ad persuadendum etiam accommodatissima sunt prouerbia. Etenim si πᾶσαν, i. probabilitas, ad persuadendum vel primas obtinet partes: quid quæso probabilius quàm quod nemo non dicit? quid verisimilius quàm id quod tot ætatum, tot nationum consensus,

ſenſus, & velut idem ſuffragium comprobauit? Ad ornatū quoque conducit parcēmia : nam ſi ſcitē & in loco intertexātur adagia, futurum eſt vt ſermo totus, & antiquitatis cœu ſtellulis quibuſdam luceat, & figurarum arrideat coloribus, & ſententiarum niteat gemmulis, & feſtiuitatis cupediis blandiatur: denique nouitate excitet, breuitate delectet, authoritate perſuadeat. Poſtremò ad intelligendos optimos quoſque auctores conducit prouerbiorum cognitio: quod probationē non eget apud eos qui veterū ſcripta legunt.

Commendatio à difficultate.

Vt non eſt mediocris artificij, gemmulā ſcitē includere anulo, & aurum purpuræ intertexere, ita non eſt (mihi crede) cuiuſuis parcēmiam aptè decentérque orationi inferere.

Quatenus utendum adagiis.

Primum meminiffe oportebit, vt quod Ariſtoteles admonuit de epithetis, id in adagiis vſurpandis obſeruemus, nempe, vt illis utamur non tanquam cibus, ſed condimentis, id eſt, non ad ſatietatē, ſed ad gratiam. Præterea, non quouis in loco. Deinde, ne nimis crebrò. In epiſtolis tamen familiaribus licebit paulò liberius hoc genere ludere.

Variis Prouerbiorum vſus.

Poteſt variari prouerbiorum vſus, vt idem dictum ad complures ſenſus accommodes. Vt huiuſce rei vnum exemplum habeas, pertuſum dolium, vel ad obliuiouſum, vel ad profuſum, vel ad auarum, vel ad futilem, vel ad ingratum traduci poteſt. Eſt enim quidquid infuderis in

DE PAROEMIIS.

animum immemoris. Apud prodigum nihil durat. Avari cupiditas nunquam expletur. Futilis & garrulus nihil continet.

DE FIGVRIS PROVERBIALIBUS antea dictum. Nunc fontes aliquot indicabimus, à quibus genus figurarum duci possit.

Ab ipsa re.

Sumuntur enim interdum ab ipsa re, quoties hominem scelestum, scelus appellamus; dedecorofum, dedecus; pestilentem, pestem; lurconem, barathrum; tenebrionem, tenebras; contaminatum, labem. Qualia & per comparisonem efferre licet, scelere sceleratior, ipsa nequitia nequior, cæcitate cæcior, loquacitate loquacior.

A rebus similibus.

Huic proxima sunt, quæ à rebus similibus trahuntur: vt, Melle dulcior, Niue candidior.

Ab animantibus.

Muliere loquacior, passere salacior, hirco libidinosior, ceruo viuacior, luscinia vocalior, vulpe fraudulentior, lepore timidior, pisce sanior.

A personis Deorum.

Mercurio facundior, Venere formosior, Diana intactior, ipsis Charitibus humanior, &c.

A personis fabulosis.

Hectore facundior, Tantalo esurientior, Cyclope immanior, Oreste insanior, Vlysse dolosior, Iro pauperior.

A personis comædiarum.

Dauid

DE PAROEMIIS.

Dauro versutior, Euclione parcior, Phormione confidentior, Thaide blandior.

A personis historiarum.

Catone seuerior, Cræso ditior, Zoilo inuidentior, Timone inhumanior, Numa religiosior, &c.

Agentibus.

Pæno perfidior, Scythæ asperior, Parthis vanior, Thracibus bibacior, Care vilior.

Ab officiis.

Lenone magis periurus, Milite gloriosior, &c.

De pramollenda Paræmia.

Iam illud admonendum in vsurpandis pro-
uerbiis videtur, quod in verbis nouatis, aut du-
riùs translatis fieri Fabius iubet, videlicet *ὡς ἐπε-
πλήθειν τῆ παροιμία*, hoc est, præcastigare, & velut
occurrere paræmiæ, si quâdo vel obscurior, vel
alioqui durior videbitur. Græci his fermè mo-
dis hoc faciunt, *καὶ τὴν παροιμίαν, ὡς φασί, φασί. τὸ λε-
γόμενον. τὸ τῆ λόγου. ὡς παλαιός φησι λόγος. ὡς περ λέγουσιν.
ὡς λέγεται. ὡς λέγομεν παροιμιαζόμενοι. ὡς λέγουσιν οἱ
παίζοντες. καὶ ὡς εἴρηται.* Id est, Iuxta prouerbum,
vt aiunt, aiunt, quod dicitur, quod dici solet, vt
antiquum ait dictum, vt dicunt, vt dicitur, vt di-
cimus prouerbio, vt dicunt iocantes, rectè di-
ctum est. Iisdem fermè rationibus vtuntur La-
tini: Aiunt, vt aiunt, vt est in veteri prouerbio,
iuxta vulgò tritum sermonem, quemadmodum
vulgò dici consuevit, vt vetus verbum vsurpè,
vt adagio dictum est, verè hoc dicunt. *Hæc E-
rasmus. Nunc paucis perstringamus quid commodi
præter superiores editiones habeat hæc editio. Pri-
mùm multi scædissimi errores sublatisunt. Deinde v-*

INDEX LOCORVM.

Derisio	127	G Arrulitas	ibid.
Desperatio	128	Gratitudo	214
Difficultatis	129	H Æredipetæ	215
Diffidentia	131	Honos indigno habi-	
Differentia	133	tus	216
Dignitatis	135	Hospitalitas & contra	217
Diligentia	139	I Gnauia & inscitia	ibid.
Discordia	143	Ignoratio	220
Discriminis	144	Impossibilia	222
Dissimilitudinis & incon-		Illecebra mali	225
gruentia	151	Imperita	226
Diuitia	156	Impostura	227
Diuitum prærogatiua	160	Improbi	228
Diuturnum	162	Impudentia	233
Docilitas	ibid.	Impudicitia	ibid.
Domi viuere	ibid.	Inanis metus	234
E Labendi	163	Inanis opera	235
Excellentia, inæquali-		Inæqualis pensatio	250
tas	164	Incertus euentus	251
Execrandi	173	Incitare	252
Ex euentu indicium	174	Inconstantia, perfidia, Ver-	
Exitium honestum	175	sutia	253
Exsilium	ibid.	Inculpatus	263
Experientia seu periculum	176	In deliciis	264
Ex sese	179	In deprehensos	265
F Acundia	ibid.	Indiligentia	266
Fames	180	Industria	269
Festinationis	182	Infacundia	272
Festinatio præpropere	186	Infortunij siue exitij	ibid.
Femina	191	Ingenij malitia & institu-	
Fides & grauitas	188	tio	282
Focus	193	Ingratitudo	283
Forma, deformitas	ibid.	Ingrata ob vetustatem	286
Fortitudo	196	Initium laudatum	287
Fortuna commutatio	197	Iniustitia	288
Fortunata stultitia	201	Insalubritas	289
Fraus ab amico	202	Insidia	ibid.
Frugalitas	ibid.	Instans	291
Frustrata spes	204	In stupidos	ibid.
Fuerunt, non sunt	208	Intemperantia, Libido	301
Fucus	209	Intempestiua & inepta	307

INDEX LOCORVM.

Internecio	310	Mutandæ scientiæ	ib.
Inuidia, Æmulatio	311	Mutati instituti	389
Ira	314	N ecessitas	391
Iteratio citra tædium	315	N obilitas, obscuritas	394
Iteratus error	ibid.	Non solus ille	396
Iudicandi rectè, secus	316	Notus 397. Nouitas	398
Iustitia 319. Iuuenta	ibid.	Nugalia	ib.
L acescentis	323	Nunquam	399
L ætitia, tristitia	325	Nupera	400
Languor, vehementia	328	Nusquam	ib.
Lautitiæ	329	Nuntius lætus	ibid.
Libenter	332	O bliuio	401
Liberalitas	ibid.	O bscuritas	402
Libertas, Veritas	334	Obsequundantis	403
Longæuitas	338	Obtrectatio, Maledic.	404
Lucrum ex scelere	342	Occasio	408
Luxus & mollities	343	Ocium 409	ib.
M agnifica promissa 348		Occupatio 412	Otium ib.
M agni momenti	351	Ominandi	415
Maledicentia	ibid.	Omnia	ibid.
Mali retaliatio	352	Originis	416
Malum conduplicatum	353	P arasiti	418
Malum vertens bene	355	P aupertas	419
Malum assuetum	ib.	Pensatio beneficij	425
Malum accersitum	356	Perficiendi siue absoluen-	
Malum malè vitarum	366	di	427
Malum immedicabile	ib.	Perfidia	431
Malus vicinus	367	Perplexus	433
Manfuetudo	ibid.	Perpicacitas	435
Memoria	368	Perpicuitas	436
Metus ex conscientia	369	Pertinacia	437
Metus pœnæ	370	Philautia	438
Minantis	371	Potentes	443
Mira noua 372	Mixta 374	Prælongi	ibid.
Modestia, modûsque	375	Præter spem bonum aut	
Molesti, intolerabiles	379	malum	444
Multi	381	Probrum, Gloria	446
Munerum corruptela.	ib.	Procliuitas	449
Munus non munus	385	Proficiētium in melius	451
Munus aptum & ineptū	ib.	Profusio.	453
Munus boni consulendū 388			

INDEX LOCORVM.

Proprij cōmodi studiū	456	Sordes & parsimonia	508
Proximis vtendum	458	Spes pertinax	513
Prudentia	460	Subitum exitium	514
Prudentia senilis	462	Subiti interuentus	515
Prudentia coniuncta viri-		Sumtuosa	516
bus	464	Surditas	ibid.
Pudicitia	ib.	T Aciturnitas laudata	ib.
Pudor	ibid.	Taciturnitas illauda-	
Puniri pro alio	466	ta	518
R apacitas, Auaritia	ib.	Tædium ex iteratione	520
Raritas	473	Tarditatis & cūctationis	523
Refugium	474	Temeritas	528
Repellentis	ibid.	Tenacitas	530
Rigor	ibid.	Temperantia	ibid.
Risus	475	Tempestiua	531
Rixofus	476	Timiditas	533
S alubritas	478	Tolerantia	538
Scurrilitas	479	Toruitas	ib.
Secundæ experientiæ	ib.	Totum vt nihil reliqui	539
Securitatis & tutæ rei	480	Tumultus	540
Semper	485	V anitas	ib.
Senium præmaturum aut		Veneficia	543
mors	486	Vices officij	ibid.
Sera pœnitentia	ibid.	Victoria vtrisque tristis	544
Serum remediū, aut tem-		Vincere & vinci	ib.
pestium	488	Vinculum insolubile	546
Seruire temporì	485	Vis iniusta	ibid.
Seruitus	490	Vita hominis misera & bre-	
Similitudinis & congruen-		uis	549
tię	491	Vltio malefacti	551
Simulatio, Diffimulatio	500	Votum	559
Solitudo	506	Vsura	561
Solicitudo	ib.		
Somnolentia	ibid.		

INDICIS LOCORVM FINIS.

AVCTORVM PRÆCIPVO-
RVM CATALOGVS, E QVO-
rum monumentis collectæ sunt chi-
liades adagiorum.

GRÆCI POETÆ.

Homerus.
Eustathius huius interpres.
Pindarus.
Pindari interpres.
Æschylus tragicus.
Sophocles.
Euripides.
Aristophanes & in hunc commentarij.
Epigrammata Græca diuersorum.
Callimachus.

Aratus.
Apollonius Argonauticorum auctor
& huius interpres.

Nicander.
Oppianus.
Lycophron, & huius interpres.
Phocylides.
Theognis.
Theocritus.
Theocriti interpres.

Hesiodus.
Menander.

HISTORICI.

Herodotus.
Thucydides.
Plutarchus de Vita.
Dionysius Halicarnassæus.
Xenophon.
Pausanias.
Iosephus.
Herodianus.
Diogenes Laërtius.

COSMOGRAPHI.

Strabo. Stephanus.
Ptolemæus. Mela.

ORATORES.

Demosthenes, & interpres.
Æschinus.

Isocrates.
Aristides. Lysius.
Synesius.
Alciphron.
Aphthonius.
Lucianus.
Philostrotus.
Hermogenes.
Syrrianus.

PHILOSOPHI.

Plato. Aristoteles.
Themistius.
Procclus.
Ioannes Grammaticus.
Alexander Aphrodisæus.
Theophrastus.
Plutarchus de moralibus.
Dioscorides.
Hippocrates. Galenus.
Æsopus. Orus.

THEOLOGI.

Origenes. Lactantius.
Tertullianus.
Hieronymus.
Ambrosius. Basilus.
Nazianzenus.
Chrysostomus.
Gregorius Theologus.

GRAMMATICI MIXTI.

Suidas. Eudemus.
Etymologicon.
Stephanus.
Iulius Pollux.
Athenus.
Nicolaus Strobæus.
Zenodorus.
Apostolius Bizantius.
Diogenianus.
Phrynusius. Hesychius.

AVCTORVM CATALOGVS.

LATINI POETAE.

Plautus.
Terentius.
Virgilius.
Ouidius.
Lucanus.
Martialis.
Iuuenalis.
Propertius.
Claudianus.
Publius Mimographus.
Statinus.
Silius Italicus.

HISTORICI.

Sallustius.
Liuius.
Ælius Lampridius.
Iustinus.
Iulius Capitolinus.
Valerius Maximus.
Ammianus Marcellinus.

GRAMMATICI.

Nonius Marcellus.
Festus Pompeius.
Marcus Varro.

Diomedes.
Donatus.
Porphyrio.

Seruius.
Acron.

ORATORES.

M. Cato.
M. Tullius Cicero.
Quintilianus.
Seneca.
Plinius Cæcilius.
Asconius Padianus.

MIXTI.

Plinius auunculus.
Aulus Gellius.
Macrobius.
Petronius Arbitor.
Angelus Politianus.
Hermolaus Barbarus.

PHILOSOPHI.

Pandecta Iuris.
M. Varro.
M. Cato.
Columella.
Vitruuius.
Vegetius.

ADA-

AD A G I O R V M D E S .

E R A S M I R O T E R O -
D A M I E P I T O M E .

A B E R R A N D I .

A ianua aberrare.

Aristot.

Ι Σ αὖ θύρας ἀμαρτίας ; id est, Quis
abërret à ianua? Dicitur solitum, vbi
quis penitus aberrat à vero, totò-
que fallitur iudicio. Vtitur Arist.
Ἠὲ μὲν τὰ εὖσ. lib. 2. Vbi pro θύρας E-
rasmus putat legendum θύρας, id
est, captiua: vt sit metaphora à ve-
natoribus sumpta. Affine videtur
huic prouerbio quod apud Pla-

tonem legitur in Phædro, Λυσίας τῆ παντός ὑμάρτιας, id est,
Lysias prorsus aberrauit.

Tota erras via.

Terentius.

Τῆ πάντῃ ἰδὼ ἀμαρτάνει δει, id est, Tota aberrare via. Pro-
uerbium est in eos, qui vehementer aberrant. Translatum
à viatoribus, qui nonnunquam ita solent aberrare à via, vt
non sine dispendio quidem, tamen quò tendebant, perue-
niant: nonnunquam sic aberrant, vt longè diuertant, & in
diuersum tendant. Vnde & exorbitare dicuntur, qui à vero
aberrant. Quinetiam hodie dicitur, eos in via esse, qui re-
cto consilio quippiam instituunt: extra viam, qui qua non
oportet ratione, rem aggrediuntur. Sunt ferè proverbia
les & illæ metaphora: doctis vsitatissimæ: Depellere à via,
Reducere in viam, Monstrare viam, Facere viam, Sterne-
re viam, Aperire viam, Precludere viam, Integredere viam.

A j

Celebre habetur & illud apophthegma: Bene currunt, sed extra viam: Καλῶς μὲν τρέχουσιν, ἀλλ' ἔκτος τῆς ὁδοῦ.

Toto calo errare.

Huic confine est, quod vsurpat Macrobius Saturnalium libro 111. Nunquamne, inquit, prætertate tibi venit in mentem toto, vt aiunt, calo errasse Virgilium? Metaphora ducta vel à Phaethontis, aut Cereris fabula: vel à nauigantibus, qui cæli siderumque obseruatione cursum moderantur. proinde naucleris, cum vehementer aberrant, in cæli parte longè diuersa cynosurâ imaginantur nonnunquam, totoque aberrant cursu.

Extra calcem.

Extat apud Ammianum, lib. 21. quod est, extra propositum, quamuis videatur legendum: Extra callem, vbi quis digreditur à re proposita.

A B I N I T I O A D F I N E M.

Plato.

Ab ipso lare.

Αὐτὸ ἐστὶν ἀρχῆς, id est, à lare incipe. Hoc est, à domesticis ac familiaribus initium sumito. Rectè dicitur in magistratus, & alienæ vitæ censors, quorum officium est, vt in primis suam suorumque vitam corrigant. Dicitur solitum de his qui ab ipso statim initio vel boni sunt, vel mali: quasi dicas, ab ipsis incunabilis, quòd Lar statim nascentes excipiat.

Homerus.

A capite vsque ad calcem.

Cum rem totam significamus, A capite vsque ad calcem dicimus. Cuius adagij triplex potest esse vsus. Aut enim ad corpus referetur, aut ad animum, aut ad rem: qui duo posteriores plus obrinent venustatis, nimirum quo plus habent figuræ. Ad corpus, apud Homerum: Ἐκ πύθης ἐν κεραιῆς, id est, à capite vsque ad pedes. Horatius, Talos à vertice pulcer ad imos. Ad rem, vt apud Aristophanem in Plutō, Ἄκουσ' τοῖσι μὲν, ὡς εἶσ' αἰ τὰ κεραιώματα Ἐκ τῆς πυθῶν ἐς τὴν κεραιῆσιν πάντ' ἔρω. id est, Audi ergo, quādo totū ego negotiū à pedibus vsque tibi ad caput percenseo. Hieronymus: Contuli cum eo à vertice, vt aiunt, vsque ad extremum vnguem. Ad animum hoc pacto poterit transferri. Ego tibi mores & ingenium illius, breuiter hominē quantus est, à summo (vt aiunt) capillo ad imum vsque calcaneum depingam. Huic affinia sunt: Tu huius rei es caput, Caput tyrannidis,

nidis, Seditioſum fons, Ad calcem venire, In calce operis, In extremo literarum tuarum calce, Ab ipſo exordiri capite, A calce ad caput recurrere, &c.

A capite arceſſere. A fonte ducere.

Tullius.

Quum res ab eo repetitur, quod eſt in negotio præcipuum, à capite arceſſi dicitur.

Prora, & puppis.

Philoftr.

Πρόρα καὶ πούπη, id eſt, Prora & puppis. Prora itaque & puppi, ſummam conſilij noſtri ſignificamus: vt, pietas ſtudioſorum noſtrorum prora & puppis eſſe debet. Metaphora inde ducta quòd à prora & puppi, tanquam à capite & calce pendeat tota nauis. Apud Græcos inuenitur pronunciatum hoc pacto, τὰ ἐκ πρῶρας καὶ τὰ ἐκ πούρης ἀπόλλυται. id eſt, A prora pariter atque puppi pereunt: hoc eſt ad internecio nem. Quibuſdam omnium rationum prora & puppis eſt pecunia. Conſimili figura dictum eſt in Apocalypſi: ἄλφα καὶ ὦ. Ego ſum alpha & ω. Ego ſum rerum omnium ſumma.

Venimus ad ſummam lineam.

Euripides

Euripides in Antigone: ἐπ' ἀκρον γραμμῶν ἤκειθε κερκῶν. Id eſt, deuenimus ſummam ad malorum lineam. Horatius: Venimus ad ſummum.

A carceribus.

Ἀπὸ βαλκίδων, id eſt, A repagulis, ſive carceribus. Interpres Ariſtophanis oſtendit metaphoram mutuo ſumptam à ſtadiis, in quibus carceres erant repagula quædam, vnde curſus initium erat. Vnde frequentes illæ apud Latinos etiam ſcriptores formulæ, A carceribus ad metam, A meta ad carceres.

A carcere.

Ariſtoph.

Ἀπὸ βαλκίδος, id eſt, A carcere, ſive repagulo, id eſt, ab ipſo rei principio. Sumptum eſt certaminibus equalitribus, vbi curſus initium eſt à carceribus, id eſt, repagulis: ſinis, meta. Itaque cùm exorſum negotij ſignificamus, ab ipſis carceribus dicimus, cùm finem, ad metam uſque. Veluti, ſi quis dicat fœdum eſſe, ſi quis artifex ab ipſo ſtatim carcere peccet: aut, neminem tam ignauum, qui non ἀπὸ βαλκίδος ſtrenuus eſſe videatur.

Ad calcem peruenire.

Cicero.

Pro eo, quod eſt, ad metam, ſinémque. Tullius: Vt cum æqualibus poſſis viuere, cum quibus tanquam e carceribus

missus, cum iisdem ad calcem, ut dicitur, pervenire. Idem de Senectute: Nec verò velut quasi decurso spatio à carcere ad carceres revocari. Ad hanc formam etiam attinent. Usque ad plaudite, id est, usque ad extremum finem: Extremum fabulæ actum peragere.

Ab ovo usque ad mala.

Ab initio continui usque ad finem. Horatius Satyra 3, *Si collibisset, inquit, ab ovo Usque ad mala, citaret Io Bacche modo summa Voce, modo hac resonans quæ chordis quatuor ima.* Antiquitus enim cenà ab ovis auspicabantur, malis finiebant. Erit venustius, si longius trahatur, pro toto opere, toto colloquio, tota navigatione. Qui rem altius repetit quam oportet, notantur illo versu Horatiano, *Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo.* Qui à primis initiis repetunt, in ἄρξιν, id est, à radicibus, & à stirpibus imis exordiri dicuntur. Græcis ἀρξίν dicitur, & ἀρχή dicitur.

Aristides.

A linea incipere.

Ἀπὸ γραμμῆς ἀρχή dicitur. A linea incipere dicuntur, qui ab ipso rei exordio sumunt initium. Sumpta metaphora ab his, qui cursu certant in stadiis. Nam iis linea quædam ducitur ad quam ex aquo stent, donec currendi signum accipiant. Tertullianus lib. i. adversus Marcionem: *Age igitur ad lineas, rursus & ad gradum.* Ad lineas dixit, pro eo quod est, Ab integro.

Mutarchus

A teneris unguiculis.

Ἀπὸ τῆς ἀπαλῆς οὐνύχων. id est, A teneris unguiculis, id est, à prima pueritia. Translatum à catulis, quorum unguiculi nondum duruerunt. Horatius: *Et incestos amores De teneris meditatur ungui.*

Ab incunabulis.

Eundem habet sensum, A primis vitæ rudimentis. M. Tullius orationis incunabula vocat, primam illam à fundamentis institutionem. Et Virgilius: *Genitis incunabula nostra.* Similiter & crepundia pro prima ætate accipiuntur.

He. Godu.

Principium dimidium totius.

Ἀρχὴ ἡμισυ παντός. Principium dimidium totius. Hoc adagio significatum est, maximam difficultatis partem, in aggrediendo negotio sitam esse. Horatius: *Dimidium facti, qui bene cœpit, habet.*

Caput.

Præ-

Præcipuam negotij partem, aut auctorem rei, Caput vocamus. Terentius: Te esse huius rei caput. Eundem in modum & arcem dicimus rei cuiuspiam. Aristoteles: *αἰε ἀρχή-παλις ὅτι ἐστὶν ἀρχή.* Quoniam incolunitatis arx est. Plato: *Κεφάλαιον δ' ἡ παιδείας λέγουσι τὴν ἀρχὴν προσηύει,* Caput eruditio- nis censemus rectam educationem. Idem Plato, *τὴν ἀρχὴν ἑ-σίων προσηύει,* dixit, id est, seditionum fontem. Plautus: *Ego caput huius negotio sui hodie reperiundo, ego pes fui. Quin nec caput, nec pes sermonis apparet.*

Quodcumque in solum venit.

Id est, Quidquid in rerum natura producitur. Tullius: Hinc quodcumque in solum venit, ut dicitur, effingis, at- que efficit. Rider atque Epicureorū, ex quibus illi cuncta progigni credunt, quidquid vsquam nascitur in vniuerso.

Exordiri telam.

Rem enim, quam arte consilioque instituiamus, exordiri dicimus. Plautus: *Exorsa hæc tela est non male omnino mihi.* Tul- lius dicit Pertexere, pro perficere. Pertexere modò, inquit, Antoni, quod exorsus es.

Scindere glaciem.

Est aperire viam, & incipiundo negotio priorem esse. Translatum à nautis, quorum vnus aliquis præmittitur, qui flumine concreto, glaciem perumpat, reliquisque viam aperiat.

Ex tela textitur.

Tullius.

Id est, eiusmodi negotium in manibus est, & res ince- ptantur tales. Translatio sumpta à textoribus.

Toto organo.

Quintil.

Ex toto organo instructa rectè dixeris, quæ numeris o- mnibus constant, & vndique quadrant. Sumptum & hoc à musicorum instrumentis.

A fronte atque a tergo.

Plato.

Πρὸς καὶ ὀπίσω, id est, A fronte atque à tergo. Est dili- genter inspicere, & præterita cum præsentibus ac futuris, conferre. Homerus, *οὐδ' ἔτι οἶδ' ἔτι νοήσαι ἀναμνησθῆναι καὶ ὀπίσω*, id est, Nec nouit simul à tergo atque à fronte videre.

Plautus.

A colo vsque ad terram.

Ἀπὸ οὐρανοῦ μέχρι γῆς. Prouerbialis figura, perinde valens quasi dicas: quacun- que de re, ab extremo initio, vsque ad supremum finem.

A iij

Ne inter apia quidem sunt.

Οὐδ' ἐν σελήνοις εἶσιν, id est, Ne in apio quidem sunt: pro eo quod est, ne ingressum quidem aut initium rei attrigerunt. Sumpta metaphora ab iis, qui hortos ingrediuntur. Nam antiquitus extremus ille hortorum ambitus apio conferebatur, quem qui nondum præterissent, velut in horti limi ne adhuc esse videbantur. Aristophanes in Vespiis, Οὐδ' ἐμὲ γ' οὐδ' ἐν σελήνῳ πύσει, οὐδ' ἐν πηγάνῳ. i. In apio nondum est vel ipso, sed nec in rutis adhuc, hoc est, nec initium habet eorū, quæ sunt futura. Vel ne in apio quidem: quasi dicas, ne in primis quidem rudimentis.

Fores aperire.

Plinius.

Ἀνοίγειν πύλιν θύραν, id est, Fores aperire, prouerbio dicebatur, qui rei cuiuspiam ingressum initiumque patefaceret. Sic, Fenestram aperire: & Ianuam patefacere.

A B S V R D A , I N D E C O R A ,

P R A E P O S T E R A .

Fluuius quæ procul absunt, irrigat.

Diogenia.

Ποταμὸς τὰ πόρην ποτίζων, τὰ δὲ ἕξιοι καταλείπει, i. Fluuius quæ longè distita sunt, irrigat: quæ proxima sunt, præterit. De his dici conueniet, qui bene merentur de externis & nihil ad se pertinentibus, suos negligunt. Apparet inde ductum, quod ubi fluuius oritur, minor esse solet, minúsque argillæ secum trahens: & quo longiùs recessit à fonte, hoc est copiosior, vberiorque.

Homerus.

Frustrà habes, qui non vititur.

Τί νυ τόξον ἔχεις ἀνεμάλιον αὐταίς; id est, Cur frustra tibi iā gestatur inutilis arcus? Si quem increpare voles, quod ingenio, diuitiis, literis non vtatur, quum habeat.

Aristoph.

Asinus auis.

Ὄνος ὄρνις, id est, Asinus auis. Sumptum ab omine quopiam. Quidam enim consultus de eo, qui aduersa laborabat valetudine, fortè fortuna conspexit asinum surgentem à lapsu, simulque alium quendam audiuit dicentem: Vide quo pacto Asinus cum sit, surrexit. Id ominis arripiens illo protinus respondit, fore, vt valetudinarius ille reualesceret. Itaque iocatur Aristophanes, quasi & asinus auis esset, & augurij nonnihil haberet. Dicetur non intèpestiue, cum ex iudicio quopiam ridiculo quippiam colligimus.

Herculis

Herculis cothurnos aptare infanti.

Quintilianus de peroratione: Nam in parvis quidem libris, has tragœdias mouere, tale est, quasi si personam Herculis & cothurnos aptare infantibus velis. Plutarchus commemorat apophthegma quoddam Agesilai, nō admodum ab hoc alienum: Cui cum sophista quispiam hoc nomine laudaretur, quod res minimas dicendi artificio maximas efficeret, negauit is vel cerdonem bonum sibi videri, qui paruo pedi magnum induceret calcetti, significans orationem oportere cum re congruere, non aliter quam vestis conuenire debet corpori.

Lumen soli mutuas.

Τὸ πῶς ἄλλο δαρείζεις, id est, Lumen soli mutuum das. Cum docemus doctissimum, mouemus vehementer prudentem: aut, cum conamur exponere, quæ per se sunt clarissima: aut sermone celebrare, quæ sua sponte sat illustria sunt. Sol enim fons omnis luminis putatur.

Plutarchus

Rana aquam.

Βαρεῖα ὕδαρ, id est, Ranæ aquam, subaudiendum, miniftras. Vbi quid exhibetur, quo vel præcipue gaudet is, qui accipit. Recte accomodabitur, vbi quid datur abundant.

Theocrit.

Soli lumen inferre.

Quintilianus dixit eum soli lumē inferre, qui rem per se euidentissimam conaretur argumentationibus probare.

Sus Mineruam.

Tritissimum apud Latinos auctores adagiū: ἡ τῶν ἀδυνῶν, id est, Sus Mineruam, subaudiendum, docet, aut monet. Di ei solitum, quoties indoctus quispiam atque insulsus eum docere conatur, à quo sit ipse magis docendus. Et cum quis docet alterum, cuius est ipse inscius, propterea quod Mineruæ artium & ingeniorum tutela tribuitur, à Poetis.

Tullius.

Mercurius infans.

Ἐρμῆς ἀμύδιτος, id est, Mercurius infans, siue indoctus. Ironia prouerbialis, vbi quis fingit se rudē eius artis cuius est callentissimus. Mercurius enim eloquentiæ disciplinarumque parens est. In vulgaribus exemplaribus habetur, Mercurius prophanus, & nō initiatus. Quis enim mysteriorum peritior quam Mercurius, interpres Deorum superioris & inferis ex æquo comunis, denique μυσταγωγός ipse, hoc est, mysteriis præfectus?

A iiii

Theocrit. *Sus cum Minerva certamen suscipit.*
 Ἰε ποτ' ἀνιπλάσσειεν ἑρσος, id est, Cū diu est ausus sus de-
 certare Minervā: Quoties indocti stolidique & depugnare
 parati, non verentur summos in omni doctrina viros in
 certamen litterarium prouocare.

Theocrit. *Vespa cicada obstrepens.*
Pitā cum luscina certat, Epopa cum cygnis.
 Σὺν βόμβωι τε τήϊος διαπύων, id est, Scilicet obstrepitans ar-
 gute vespa cicadæ. Quadrabit in eum, qui certat longè im-
 par cum superiore: Aut qui negotium facessit longè se
 præstantioribus.

Lucianus. *Currus bouem trahit.*
 Ἡ ἀλκὰ τὸν βόωι ἔλαυνει, id est, Currus bouem ducit, de-
 re, quæ præposterè geritur. Translatā metaphora à plati-
 stris per decliue retro labētibus, vnāque se eum bouem au-
 ferentibus.

Cancer leporem capit.
 Κράβη τοὺς λαβὼν ἀφίη, id est, Cancer leporem capit. De re
 nequaquam verisimili, dictūque absurdū. Veluti si quis di-
 cat ab indoctissimo superari doctum.

Velocem tardus sequitur.
 Ἡ κηλίς τὴν ἀχθὺν ὠκίστω, id est, Assequitur celerem tardus.
 In eum cōmpetens qui viribus imbecillior arte arque inge-
 nio vincit potentiorē. Homerus nonnunquam assequi-
 tur tardus celeremque, citumque. Eodem pertinet Apolo-
 gus de vulpe & coruo, prædam eandem cursu petentibus:
 quam vulpes, celeritate impar, ingenio sibi vindicauit.

Lucianus. *Virgultea scaphula Ægeum transmittere.*
 Ἐπὶ ῥιπὸς τὸ Ἀἰγαῖον διαπλεύσει, id est, Virgulto Ægeum
 transmittere. In eos dicitur, qui rem supra modum arduā,
 leui opera conficere tentant. Extat & hic inter sententias
 prouerbiales, citatus item ab Aristophanis intérpr. Θεὸς
 δεικνύσας ἐπὶ ἡμῶν πλοῖσι, Deo fauente nauiges vel vimine.

Patrem silurum quadra habens argentea.
 Σαυροὶ σιλουρον ἀργυρὸς πύξ' ἔχον, inquit Antiph. apud A-
 thenæum lib. 6. De re absurda. Quidam autem silurum ex-
 istimant eum esse, quem nūc vulgo Sturionem dicimus,
 piscem multo omnium laudatissimum.

Archilochi melos.

A. P. X.

Ἀρχιλόχου, μίλος, id est, Archilochi cantio. Dicebatur hymnus qui ad multos poterat accommodari, qualem ferunt Archilochi fuisse, repertum, qui fuerit ante Pindarum, & alios hoc genus lyricos, qui singulos propriis laudibus exornabant. Archilochi carmen erat idem in omnes, quod cithara canebatur. Citharædus tantum ad singula cantionis interualla, victorum nomina sua voce repetebat: veluti si Hercule laudabat, accinebat, Tenella Callimice *χρηρ ἀντὶ τῆς ἑρμῆος*: Aut aliud, si quem alium canebat. Quadrabit in rem præscam ac rudem.

Agninis lactibus alligare canem.

Ballio in Pseudolo Plautina: *Quia pol que opera credam, tibi una opera alligem fugitiuum canem agninis lactibus.* Qui canem, alligat intestinis agninis, is non modo canem amittit, verum & prædam vltro dedit fugitino. Sic qui credit homini malæ fidei, & rem perdit, & frustra obligatum habet eum, qui non est soluendo. Lactes enim dicuntur intestina molliora.

Disertè saltare.

Cornelius Tacitus in dialoگو de oratoribus, significat hoc conuitium fuisse iactatum in oratores suorum temporum, qui lasciuia verborum & leuitate sententiarum, licentiæque compositionis histrionales modos exprimebant, atque adeo laudis, & gloriæ, ingenique loco iactabant, saltari cantarique cõmentarios suos, oratores temere dicere, histriones disertè saltare. Argutia dicti in hoc fita est: oratores histrionice dicebant, quod illis erat indecorum: histriones ad oratorum actionem sese accommodabant: ita factum est, ut illi peius dicerent, hi saltarent melius. Histrionum est saltare, Oratorum dicere: quod qui peritè faciunt, disertè vocantur. Locus autem duo diuersa coniunxit.

Eodem collyrio mederi omnibus.

Leges, admonitiones, & obiurgationes non oportet omnibus eadem adiuuere, sed pro gentium, temporum & ingeniorum varietate sermonem attemperare. Hanc dexteritatem beatus Hieronymus enarrans, epistolam in Ephesios, laudat in Apostolo Paulo, qui factus est omnia omnibus, ut omnes lucrifaceret. Verba Hieronymi citatur dist. 29. Nec ad instar, inquit, imperiti medici vno collyrio omnium oculos vult curare.

Eundem calceum omni pedi inducere.

Galenus Therap. lib. 9, λέγειν ἄρ' οὐτε ζητοῦσι, ἔτι ἴσασιν, ἀλλὰ καὶ τὴν παρρησίαν, ἐνὶ κελόποδι πάντας ὑποδέουσι, id est, Ipsi quidem igitur neque inquirunt, neque sciunt: quin magis, iuxta prouerbium, eodem calceamento calceant omnes. Loquitur de quibusdam medicis imperitis, qui nō habita ratione morborum, eadem remedia admouent omnibus: cum diuersa mala, diuersam curationem desiderent.

Præpostere.

Cum sentiemus rem præpostere geri, veluti cum populus imperat principibus, aut discipulus docet præceptorē, conueniet illud M. Tullij ex epistola ad Atticum lib. 1, (cuius initium est, Quæris ex me.) Ego, inquit, respōdebo tibi ὕστερον πρότερον ὁμιλικῶς. Est autem figura Grammaticorum quā illi ἀρῶθ' ὕστερον siue ὕστερον ἀρῶτον appellāt, cum quod prius est natura posterius refertur, veluti si quis dicat: Cornelia Gracchos educauit ac genuit. In Hom. talis tropus sæpe ob-

Ante barbam doces senes.

(uius.

Πρὸ τῆς χυειᾶδος διδάσκεις τοὺς γέροντας. Cum imberbis maiorem natu docet.

Aratro iaculari.

Ἀέτην ἀκοντίζειν. Plutarchus in comm. πρὸς Ἰσοκράτην. vsurpat veluti de re vehemēter absurda.

Primas iactare hastas.

M. Tullius lib. de oratore 2. Primas iactare hastas dixit pro velitari, quod ad Oratorem transfert, cuius dictio initio debet esse leuis ac sedata, vt paulatim incandescat oratio. παρρησιᾶδες erit, si ad disputationis aut contentionis exordium transferatur. Idem vnico verbo dicitur, velitari.

Omissis fontibus consēctari riuiolos.

In eodem lib. nō sine prouerbij specie dixit Riuiolos cōsectari, pro eo quod est, minus ad rem pertinentia dicere: omisso eo, quod est negotij caput.

In herba luxuries.

Rustici semina copiosius, quam expedit, herbescencia, dicunt luxuriare: eam præproperam lætitiā appellant luxuriam, quam immixtis in agrum iumentis aut pecudibus corrigunt, quod illi vocant, depascere. Maro: *Luxuriam segetum tenera depascit in herba.* M. Tullius lib. 2. de orat. Quod si hic noster Sulpitius faceret, multo eius oratio esset præ-

fior, in qua nūc interdum, vt in herbis rustici dicere solēt, in summa vbertate inest luxuries quædam, quæ stylo descendenda est.

Sus saltauit.

Τὸ ἐκίμασον, i. Sus saltauit: aut comessatur. Diogen. ostēdit dici solitū de iis, qui præter decorum quippiã fecerūt. Plautus.

Quam in tragœdia Comici.

Vbi quis in aliena versatur arena, inducti dicētur in tragœdiã Comici. Diuersi generis sunt Tragœdia & Comœdia, nec fas est tragicas personas in Comœdiam inducere, nec contrã.

Iungere vulpes.

Ζυφύειν τὰς ἀλώπικας, Id est, Vulpes iungere. De re palam absurda dicitur. Virg. in Palæstra,

*Qui Baniū non odit, amœtua carmina Mœui,
Atque idem iungat vulpes, & mulgeat hircos.*

Mulgere hircum.

Τοῖνον ἀμύλων. Id est, Mulgere hircum, eundem habet sensum. Lucianus: Quid, inquit, amici? an horum alter hircum mulgere videtur, alter cribrum supponere?

Nocte lucidus, interdum inutilis.

In nocte lucidus, die vel luce inutilis. De præposteris, Aristotel. qui sapiunt, vbi nihil est opus: cū opus est, ibi dormiunt.

Quum aqua fauces strangulet.

Ὅταν τὸ ὕδωρ τὸν φάρυγγα πνίγη, τί δεῖ ἐπιπινεῖν: Id est, Quum aqua fauces strangulet, quid iam opus est bibere? Quadrat in eos, qui in absurdissima sententia pertinaciter manent, vel manifesta negantes, quibus cum frustra disceptes.

Tuum tibi narro somnium.

Τὸ σὸν ὄνειρό σοι διηγούμεθα. Id est, Tuum somnium tibi Horati us. narro, id est, Narro tibi quod ipse me rectius nosti.

Nil intra est oleam, nil extra est in nuce duri.

Heroicus est in eos, qui ad insaniam vsque imprudens, non verentur & confessã negare, & manifestè falsa præcertis affirmare: Nil intra est oleam, nil extra est in nuce duri. Nimirū inter sanos cōuenit, & nucem corticem habere durum, & baccam oleæ, lapillū intus durum: proinde ludit operam, quisquis cum id genus hominibus disceptat, qui dicunt lucem tenebras, & tenebras lucem.

Iupiter orbis.

Ζεὺς ἄζωτος. Id est, Iupiter orbis. Vbi quis palam falsa asseruerat. Cōstat enim Iouē quādam plurimos esse liberos, utpote Deo longē mulierōsissimō, salacissimōque, qui non vna tantum corporis parte gignat, sed ē femore Bacchum, & ē cerebro Palladem produxerit.

Suidas.

Balqa non credit.

Ἡ ψεῦδος οὐ πισθεῖ. Locus prouerbialis, vbi quis sua mala conatur dissimulare, quæ præ se fert, etiā cum dissimulat: veluti, si quis neget se blasum esse, idque ipsum non possit nisi blasē dicere.

Laertius.

Iugulare mortuos.

-Pro eo quod est, insectati defunctos, & pugnare cum eis qui iam extincti sunt. Translatum à belis, in quibus ignatum ac ridiculum sit; prostratos ac interfectos iugulare. Ficti lepidiōr metaphora: vt si quis dicat eū iugulare mortuos, qui librum impugnet à nullo nō damnatū: aut disputet aduersus sententiam, omnium suffragiis iam olim reiectam: aut si quis vituperet rem omnibus per se detestatam. Aristophanes scripsit τοὺς τεθνηκότας σκοπεύειν. Id est, Defunctos occidere.

Mortuum unguento perungis.

Νεκρῶν μυρίζε. Id est, Mortuum unguento perungis. De sumptu superuacano, siue cum sero quid adhibetur. Moris erat apud Priscos maxime Ægyptios, defunctorum cadauera, ne putrescerent, unguentis perungere. Qui mos & his temporibus apud principes, sicut alia pleraque gentium, magno stultitiæ argumento durat.

Ad consilium ne accesseris, ante quam voeris.

Hæc sententiā Catonis, teste Plutarcho, prouerbialis fuisse videtur, cuius hæc sunt verba: Ridiculus igitur, inquit, & prouerbio obnoxius Menelaus, siquidem consultor factus est, non accersitus.

Pythagor.

Aduersus Solem ne loquitor.

Πρὸς τὸν ἥλιον τιταμιθῶν μὴ λαλεῖν. Id est, Aduersus Solem ne loquitor, hoc est, manifestis ne repugnes.

Lanam in officinam fullonis.

Qui præposterè rem gerunt, veluti si quis Theologo committat puerum, in Grammaticis rudimentis instituentium, lanam in officinam fullonis ferre dicitur. Fullonum

cniia

enim ars, non rudem lanam, sed iam contextum pannum tractat. Galenus de differentia pulsuum lib. 2. Quod si quis hac exacte velit assequi, prius exercitatum esse oportuit circa prædicamenta. Nam scitum est, quod dixit Archetilaus, Nemo defert lanam in officinam fullonis. Quemadmodum enim est ordo in operandis lanis, ita est & in disciplinis. Refert hunc inter Academicos Laertius: qui solitus sit non ferre eos, qui liberales disciplinas non suo tempore attingerent: ut si quis velit discere poetice, aut rhetoricen, ignarus grammatices.

Morè Carico.

Σχηματι κακοῦ. Id est, Figura, siue modo Carico, fieri dicebatur, quod fordide incopuliteque fiebat, præsertim in rebus obscenis: quod tamen ad alia transferri potest, velut ad mores indecoros atque inciviles, ad orationem inconditam. Legimus & ἡ αἰὲ κακοῦ, id est, nate Carica.

Accepta candela.

Diphilus apud Athenæum lib. 15. in fabula, cui titulus εὐνοία, ἡ ψαῖτα, λυχνίον, λυχνίον ἐς τὸ πῦρ, id est, arrepta candela, candelabrum quærebamus. Cum res improvide geritur: oportuit enim candelabrum esse paratum ante quam candela attingeret.

Nec aures habeo, nec tango.

Hierony.

Nec aures haberè, nec tactum, proverbio dicebatur, cui in manifestis ab omnibus reclamabatur.

Syncerum vas incrustare.

Horatius: At nos virtutes ipsas insertimus, atque Syncerum cupimus vas incrustare. Hoc est quæ per se recta sunt, ea nominibus alienis impositis depravamus, atque obtegimus.

Iuxta fluvium puteum fodit.

Ἦρα ἢ τὸ πῦρ ἐπὶ τῶν δρυῶν. Id est, Ad flumè puteum fodit. De stultam & inanem sumente operam. Finitimum illi: In sylvam importat ligna.

Per parietem loqui.

Ovidius.

Dicitur qui ridiculè quid facit. Siue quod obstite pariete neuter alterum audit.

Prius quam assa sit farina.

Ἦεν ὁ πῦρ αἰδὲξ. Id est, Prius quam coxeris farinam, si baudiendum, inspergis, aut simile quippiam. Eustathius in Odyssæa refert utrumque, tum hoc, tum illud proximum.

Solita autē est assis carnibus apud quosdā inspergi farina.

Prius quàm maētaris, excoriatas.

Dicendum, vbi quid præposterè fieri videtur. Finitimum illi quod alibi retulimus: Actum agere.

Mier.

Prius antidotum quàm venenum.

Conueniet vti, quoties aliquis se purgat, antè quàm aculetur. Antidotus enim aduersus venena datur. Hanc nemo sumit, nisi gustato veneno.

Capra nondum peperit, hœdus autem ludit in tectis.

Αἰεὶ οὐπὼ τίτεται, ἕρπρος δὲ ἐπὶ δώματα παίζει. Id est, Nondum enixa capra, at iam ludit in ædibus hœdus. Qui gloriantur, iam assequutos sese, cuius ne fundamenta sunt quidem iacta: aut qui postrema perfectaque iam agrediuntur, præteritis iis quæ præcessisse oportuit.

Prouerb.

Anulus aureus in naribus suis.

Vbi res quæpiam per se præclara, illic adhibetur, vbi minimè addecet. Vt si stulto contingant opes, fatuæ forma, genus ignauo, eloquentia viro improbo, magistratus imperito.

Martialis.

In mari aquam quæris.

Εἰ θαλάσση ζητῆς ὕδωρ. Id est, In mari quæris aquam. Si quis in moribus scelestissimi hominis vnum aut alterum admissum vestiget, quum tota vita sit cõtaminata. Sic Propertius Elegiarum lib. I, *Nunc tu Insanus medio flumine quæris aquam.*

Socrates.

Umbram suam metuere.

Τῶν αὐτῶν σκιαὶ φοβέσθαι. Id est, Suam ipsius umbram metuere. Dicuntur, qui pueriliter trepidant, vbi nihil omnino sit periculi.

Ouidius.

Furari litoris arenas.

Litoris arenas furari dicitur, qui rem ab omnibus neglectam & incustoditam tollit.

Aristoph.

Canem excoriatam excoriatæ.

Κυνία δὲ ἴδι δεδαριβῆλω. Id est, Canem excoriatæ excoriatam. Suidas ait dici solere de iis, qui iterum ea patiuntur, quibus aliquando fuerunt afflicti. Aut in eos dicitur, qui frustra sumunt operam.

Plautus.

Nudo vestimenta detrahere.

Pro eo

Pro eo quod est, Ab eo sperare emolumentum, cui ne sit ne quidem quod auferri queat.

Nudo mandas excubias.

Zenodo t.

Τυρωσ φυλακὴν ὀπτασίης. Id est, Nudo custodiam mandas: Quoties negotij quippiam mandatur ei, cui deest præstandi facultas, obeundæque prouinciæ propter inopiam neuitquam idoneus est.

Caput artis est, decere quod facias.

Quint.

Id vsurpare licebit, non solum vbi quid fiet parum decorè, veluti si cantillet, aut luserit senex, si præcat & obiuret iuuenis, verum etiam cum negabimus quibuslibet quiduis esse decorum.

Gallos quid execas?

Γάλλους τί τίνυεις; Id est, Gallos quid execas? Quid actum agis? Nam Galli Cybelis sacerdotes, sua sponte sunt exactis testibus.

In aëre piscari. Venari in mari.

Plaut.

Quadrabunt simpliciter in eos, qui frustra moliantur τὰ ἀδυνάτα: aut qui præpostere ibi quærunt aliquid, vbi ne sperari quidè possit. Vt si quis in magistratibus vitam tranquillam, in voluptatibus beatam, in opibus felicè quærat.

Piscem natare doces.

Diogen.

Ἰχθῶν τὴν ἕσθη διδάσκεις. Id est, Piscem natare doces. Perinde est ac si dicas: Doctum doces.

Lupi alas quaris.

Λύκου πτερὰ ζητῆς. Id est, Lupi alas quaris. De iis, qui quærunt ea, quæ nusquam sunt.

Suidas.

Boue venari leporem.

Plutarc.

Τῷ βοῖ τὸν λαγὼ κωπηγῆν. Id est, Boue leporem venari. Dicuntur, qui rem absurdam, stultam, ac præposteram aggrediuntur. Veluti, si quis in curia Romana citra pecuniam ambiat Episcopi dignitatem.

Serenitati nubem inducit.

Εὐδία γδ ἑπίνει νέφος. Id est, Serenitati nubem inducit. Idem. De eo qui inter pocula ludósque virulentum aliquid admiscet, quod offuscata hilaritate frontem corruget superciliáque contrahat.

Dum genua virent.

Horatius.

Studendum bonis literis, dum adhuc viget ingenium.

Theocrit.

Cervus canes trahit.

Τοις κυνας ο ελαφος ελκει, Id est, Canes cervus trahit. Inter adagia, quibus præposterū quippiā significamus, annumerandum. Præposterum enim est, ut cervus venetur canes.

Plutarchus

Aquam igni miscere.

Πορ υδατι μισγυμαι, Id est, Ignem aque miscere. Est contra rerum naturam agere.

Faber cum sis.

Idem.

Τις τον γδ αν, εκ εσθης εξουργησι. Id est, Faber cum sis, opera haud facis fabrilia. Congruet in eunti, qui tentat ea, ad quæ non est idoneus, ut si rhetoriceretur Scoticus.

Elephantum ex musca facis.

Lucianus.

Ελεφαντα εκ μυας ποιοι. Id est, Elephantum ex musca facis. Id est, Res exiguas verbis multis attollis atque amplificas.

Ebur atramento candefacere.

Plautus.

Est genuinæ formæ cultum atque ornatum externum inducere, quo decus illud nativū obscuretur magis, quam illustretur. Veluti si quis veritatem, qua nihil est pulchrius, rhetorum pigmetis conetur exornare. Simili forma idem Plautus dixit in Mostellaria, *Novâ pictura interpolare vobis opus lepidissimum.*

Exacta via, viaticum querere.

Quadrat in senes auctos. Laborat enim ea ætas plerumque hoc vitio, ut quò minus superest vitæ, hoc magis sit de victu sollicita.

Qui sese non habet, Samum habere postulat.

Ος αυτος αυτον εκ χει, Σαμον δελε. Id est, Qui sese non habet, Samum cupit. In eos convenit, qui imprudenter quippiam postulant: aut qui invidiam curant in auctorum negligentes. Natum est ex historia quæpiam, cuius interimit Plutarchus. Athenienses urbem victori tradita, postularunt ut Samum duntaxat sibi relinqueret, atque is respondit ad hunc modum: Cum vestri fueritis, tum alios habere postulate. Dion Sophista, in libello *περ ηυ απου ειη*, eleganter accommodat in aliū sensum: ος αυτος αυτον ε φιλι, πως ελλος φιλι; id est, Qui tibi ipse non est amicus, quomodo alteri est amicus?

Leonis exuvium super crocoton.

Aristoph.

Λιοντη επι κροκωτω. Id est, Leonis exuvium super crocoton. Cum duo quæpiam copulantur, quorum alterum cum altero

tero nequaquam congruit. Sumptum à Baccho, qui hoc ornatu descendit ad inferos, vt veste muliebri delicatâque indutus esset, eique vesti leonis exuuium impositum gestaret: quo videlicet Hercules creditus, formidabilis videtur inferis. Quem ridet Hercules apud Aristophanem.

Cansherium in fossa.

Liuius.

Hoc licebit vti, quoties quis ad id negotij trahitur, in quo nequaquam valeat.

Iocandum vt seria agas.

Aristoteles lib. Moralium Nicho machiorum 10. refert sententiam Anacharsidis, qui taxarit eos, qui seria agunt, vt iocentur, quum iocus in hoc interdum admittendus sit, vt seriis rebus vacare liceat. Aristoteles: Studere verò ac laborare ludendi gratia, stolidum videtur atque admodum puerile. At ludere vt agas seria, iuxta Anacharsidis sententiam, rectè videtur habere.

Ex natali emortualem facere.

In Pseudolo Ballio leno coactus reddere argentum, dicit: *Certum est mihi hunc emortualem facere ex natali die.* Emortualè dixit, pro tristi ac funesto: Natalem, pro læto ac felici

Ibyci equus.

Aristotel.

Ἰβυκίος ἵππος. Id est, Ibyci equus, in iocū prouerbialem abiisse videtur, de iis qui nolentes præter ætatem ac vires ad periculosum negotium adigerentur.

Post rem deuoratam ratio.

Quemadmodum de sera ope dicitur, Post bellū auxilia: ita de sera parsimonia dicitur, Post absumptā rē supputatio. Stafinus in Trinummo Plautina: *Serò atque stultè, prius quodcunq; oportuit, postquam comedit rem, post rationem putat.*

Trabem baiulans.

Arist. l. 3. Rh. disputans de quibusdā verbis quæ nō habēt gratiam, nisi pronuntiatione gestūque adiuuentur: Alioqui (inquit) ἄνευ τῆς ὀφθαλμοῦ καὶ χειρὸς οὐ παύει. fit ille trabem gestans.

Caligare in Sole.

Quintil.

Pro eo quod est, inter clarissima cæcutire. Idque solet accidere vitiosis oculis, qui nihil vident in luce, quàm maximè perspicua. Non inuenustè torquebitur in istos, qui velut obscurum caussantur, quidquid eruditum fuerit.

Plautus.

Te ipsum non alens, canes alis.

B j

Αὐτὸν ὡς τρέφων κωίως τρέφεις. Id est, Quum teipsum non alas, canes alis. Breviter conueniet in omnes, qui, quæ ad voluptatem aut splendorem pertinent, curant, neglectis his quæ magis sunt necessaria.

Mari è fossa aquam.

Ouidius.

Subaudiendum, infundis. Idem: In siluam vehere ligna.

Mus non ingrediens antrum cucurbitam ferebat.

Μῦς εἰς τρώγλην οὐ χερῶν, κολοικώτιον ἔφερε. Id est, Mus non potens subire antrum, gestabat cucurbitam. In eum congruit, qui quum ipse sibi consulere non possit aliis conatur opitulari.

Solem adiuuare facibus.

Gratianus caussa 6.4.1. ex Anacleto Papa hoc prouerbi-um refert in eos, qui hinc vsurpant sibi diuinum iudicium quod nullus hominum poterit effugere. Nam incerta sunt hominū iudicia, neq; secus se habent ad iudicia Dei, quàm fax ad solem. Si omnia, inquit, in hoc sæculo vindicata essent, locū diuina iudicia non haberent: Superuacuis laborat impendiis qui solem certat facibus adiuuare.

Ad mensuram aquam bibunt, citra mensuram offam comedentes.

zenodo

Μέτρα μὴ ὕδωρ πίνοντες, ἀμπερίν δὲ μέλι ἐδόντες. Id est, Ad mensuram bibentes aquam, citra mensuram offam edentes. Vnde poterit accommodari in eos, qui ex summis deliciis opib;que rediguntur ad extremam inopiam.

Aliorum medicus, ipse ulceribus scates.

Plutarch.

Ἄλλων ἰατρὸς, αὐτὸς ἔλκυσσι βέβηκον. Id est, Aliis medicus, at ipsius ulceribus scatens. In eos torquendum est, qui erratum castigant, incessuntque alicnum, intercutibus vitiis ipsi madentes. Illud vulgò tritissimū, Medice tibi medicus esto.

Anus Eriphus.

Γραῦς ἔριφος. Id est, Anus hædus. Apollodorus apud Zenodotum ait anum quandam fuisse, quæ vulgò dicta sit Eriphia, quòd in virginitate consenuisset, perinde quasi eadem & anus esset per ætatem, & puella, quòd adhuc innupta.

Titius.

Titium

Titium saltare dicebantur, qui incompotitè ac folutè gesticabant. Fuit enim huiusmodi saltationis genus, quod à Titio quodam malo oratore nomen inuenit .

Anus saltat.

Γραῦς χορδ'ει. Id est, Anus saltat. In eum conuenit, qui indecorè quippiam facit: veluti si senex ludat nucibus, &c.

Anus cothoniffat.

Γραῖς κοθονίζουσα. Id est, Anus cothonizantes. Dicitur de vetulis indecorè lasciuiantibus. Cothon Græcè temulentiam significat. Inde fictum verbum κοθονίζουσα.

In toga saltantis personam inducere.

Martial.

Est quippiam facere neutiquam decorum. Veluti si senex, aut theologus ineptiat, aut si quis seriis misceat ludicra.

Camelus saltat.

Veluti si quis natura seuerus ac tetricus, affectaret elegans & festiuus videri, naturæ vim faciens. D. Hieronymus in Heluidium: Risimus, inquit, in te prouerbium: Camelum vidimus saltantem.

Diog.
Laer.

Lucernam adhibes in meridie.

Λύχνον ἐν μεσημβρίᾳ ἀπτεῖς. Id est, Lucernam accendis in meridie. Id est, facis quippiam non suo tempore. Aut explicas, quæ per se sunt clarissima.

Plutare.

Clauē findere ligna, & securi fores aperire.

Τῇ κλειδί τὰ ξύλα χρίζειν, τῇ δὲ ἀξίνῃ τὰ θύρα ἀνοίγειν πύργῃς. Id est, Clauē ligna scindere, securi verò fores aperire conaris. Veluti si quis liberos metu studeat emendare, seruos beneficiis sibi adiungere.

Cani das paleas, asino ossa.

Κανὶ δίδως ἄχυρα, ὄνῳ δὲ ὄστια. Id est, Cani das paleas, asino verò ossa. Veluti si quis indocto munus mittat litterarium, crudito flosculos, aut gladium, baltheúm v e.

Vulpes bouem agit.

Ἀλώπηξ τὸν βοῦν ἐλαύνει. Id est, Vulpes bouem agit. Cùm res absurdè geritur. Nihil enim vulpi cum agricolatione. Veluti si quis pòeta de rebus sacris concionetur.

Suidas.

Ante barbam doces senes.

Cùm imberbis maiorē natu docet. Odi puerulos precoci

Dasypus carnes desiderat.

(sapientia.

B ij

Δασύπους κρέων ἑπιθυμῆ. Id est, Dasypus carnes desiderat. Dicitur in eos, qui ea requirunt ab aliis, quæ ipsis affertim sunt domi. Est enim dasypus de genere leporum. Lepus autem (vt author est Plin.) animal est innocuum, esculentum & fecundum, omnium prædæ nascens.

Tute lepus es, & pulpamentum quaris.

Donatus exponit prouerbium hoc in molles conuenire, propterea quod lepus à posteriore parte, hoc est, à lumbis & clunibus pulpamentum de se præbeat, eaque corporis parte lautissimus sit.

Ouidius. *Sidera calo addere.*

Pro eo quod est, adiungere quibus ipsis summa est copia.

Matth. 23. *Culicem colant.*

In superstitiosos quosdam & præposterè meticulosos dictum est à præceptore nostro Iesu, qui vel ignorantes, vel dissimulantes, quibus in rebus sita sit vera Christianaque pietas, in nugis sibi nunc placent, nunc trepidant, in maximis securi.

Smaragdus in luce obscurus.

Ἀέλιος σμάρδαδος ἐν τῷ φάει σκοτεινός. Id est, Insignis smaragdus in luce quidem obscurus. In eos dici solitum, qui præposterè ibi semet occultarent, vbi maximè conueniebat edere virtutis specimen.

Aristotel. *Piscis eget sale.*

Ἰχθὺς δεῖται αἶλος. Id est, Piscis eget sale. De re absurda & incredibili. Nec enim verisimile est, pisces in mari agètes opus habere sale.

ACCESSIO PVSILLA,

AUT NIMIA.

Cræsi pecunia teruncium addere.

M. Tullius lib. de Finibus 4. Itaque in quibus propter earum exiguitatem obseruatio consequitur, sæpe accidit, vt nihil interesse nostra fateamur, sint illa, necne sint: vt in Sole, quod à te dicebatur, lucernam adhibere, nihil interest, aut teruncium addere Cræsi pecuniæ. Teruncij nummi à tribus vnciis dicti, vilitas prouerbio locum fecit. Cræsus Lydorum rex inter prodigiôsè diuites celebratur.

Holerum appositiones.

Αἰθὴ καχάτων τροφῆται. Id est, Holerum additamenta. De
rc

re nullius momenti. Sumtum videtur ab holeribus appositis in mensa, vili nimirum cibo. Auctor Diogenianus.

Gleba aruum.

Ἐὖλος ἀγευεῖα. Id est, Gleba aruum. Vbi quis exigua maximis apponit, credens sese non nihil iuuare. Nil enim adfert momenti si gleba aruo adiungatur.

Gutta vini.

Σταλαγμός οἴνου μυρόεις χοιδόν ὕδατος ἢ μίστυμα. Id est, Gutta vini non miscetur aqua sæpius infusa. Cum paululo boni nimia mali vis admiscetur. Diluitur enim & euanescit, si pauxillum vini corrumptas aqua.

Ne maior thylaco accessio.

Hoc uti licebit prouerbio, cum digressio longior est quam ipsa res. Translatum est à mulionibus, qui præter legitimum onus vascula quedam superimponunt. Thylacus enim culeus est, siue mantica parata gestandis oneribus. Ba filius idem aliis verbis expressit, libro De spiritu sancto, Ἡ ἔτα γὰρ αἰ τὸ ἐπιστόδιον πολλαπλάσιον εἶναι τῆ κεφαλῆς. id est, Ad istum alioqui modum accessorium multo maius esset ipso principali.

Lucianus.

AD REM PERTINENTIA.

Nunc in regionem veni.

Νῦν εἰς χώραν ἤλθον. Id est, Nunc in regionem veni. Ab iis dicitari solitum qui tandem sua sponte illuc, quò oportuit, perueniunt, cum diu non quiescerint.

Plutarch.

Ipsum ostij limen tetigisti.

Αὐτὸν ἀπέστυκαε τὸν θυρῶνα τῆς θύρας. Id est, Ipsum attigisti limen ostij pede. Dicitur solitum, quoties ad rem ipsam peruenitur.

Rem acu tetigisti.

Plautus.

Pro eo quod est: Rem ipsam diuinasti, nihil aberrans. Igitur acu tangere, perinde est, quasi dicas, ipsissimum punctum attingere.

Aedibus in nostris, qua prava, aut recta geruntur.

Homerus.

Ὅτι τοι ἐν μαγείῃσι κακὰ τ' ἀγαθὰ τι τίτυκται, Quo versu monemur, ut ea potissimum, quæ ad nos ipsos pertinēt curemus: externa atque aliena ne inquiramus. Huc referri

Aristoph. potest & illud apud eundem Homerum solenne, Α'Μ' οἷς οἶκον ἰοῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κέμμιζι, id est, **Quin** in tecta abiens, tua propria munera cura.

Ipsi curandum.

Αὐτῆς μαλιτήιον, ἀλλ' ὅτι τὸν οἶκον. Id est, Ipsi curandum est, sed in domum. Natum autem ab ædibus quibusdam maximis, quæ locabatur cōducere volētibus. Græci scripto

Homerus. res torquent in eos, qui rebus alienis liberius utuntur, vt solent, qui in conducto habitant.

Omissis nugis rem experiamur.

Qui conuit is omissis iubebit ipsa re periculū fieri, vter vincat, aut vincatur, nō ineptè accommodauerit illud Iliac.

Βίλιτρον αὐτ' ἔειπε ξυνοικουμένη, ὅτι τάχιστα

Εἶδουθε ὅπποτέρῃ κεν ἄλύμπος ὄχος ὀρέξῃ.

Sed præstat pugnam committere cominus, ut mox

Vtri Iupiter esse velis laudem dedecisque,

Perpicuum fiat.

Pedem conferre.

Vbi propius acceditur ad rem. Auctor Cicero.

Ab unguibus incipere.

Ἐκ τῆς ὀνύχων ἀρχῆθεν. Dicitur solitum, quoties à leuissimis minimèque ad rem pertinentibus ordinur. Huic contrarium, A capite incipere, cū illud quod præcipuum in causa est, aggredimur.

ADVLATIO.

Tullius.

Mercenarium praconium.

Laudes non ex animo tributas, sed commodi gratia per adulationem oblata. M. Tullius actione in Verrem 3. mercenarium praconium appellat.

Aristotel.

Saluete equorum filia.

Apparet ioco vulgari fuisse iactatum in eos, qui emolumentum gratia blandiuntur. Refert Aristot lib. 3. Rhet. In certamine mulorum, quum is qui vicerat, dixisset exile pretiū pro carmine. Simonides recusauit, indignās mulos celebrare suo poemate: verū vbi victor dedisset satis magnum præmium, carmen tale fecit, χαίρετ' ἀλλοπεδῶν θυγατέρες ἵππων, id est, Saluete totæ volucripedum soboles equorum. Siluit enim quod essent ex asinis quoque nati: & quod honestius erat, expressit, nom inans equorum filias.

Verbis coquinarijs.

Ῥήματα κωγιμενά. Id est, Verba coquorum, venustè dixit Aristophanes, in Equ. pro verbis mollibus, blâdis ac dulcibus. Coquorū enim est edulcare cibum per se subausterū. Aristoph.

In ostio formosus.

Ἐν θύρῃ καλός. Id est, In ostio formosus. De iis, qui adamanantur, vulgòque gratiori habentur.

Python formosus.

Πύθων καλός. Id est, Python-formosus. Python pro simio. Pindarus. lo ponitur animali. Conueniet, vbi quis per adulationem falso laudatur.

Myosoba.

Μυοσόβῃ. Myosobæ, muscarum abactores, à Persarum Athenzus deliciis natum adagium, vt indicat Athenæus, qui in conuiujs Myosobas adhibebant, quod apud Italos iam vulgare. Dicitur rectè in eos, qui in friuolis cuiquam obseruire conantur.

Haud quaquam difficile Atheniensem Athenis laudare.

Οὐ χαλεπὸν ἀθηναίους ἐν ἀθήναις ἐπαγεῖν. i. Haud difficile est Athenienses Athenis laudare. Dicitum est autem propter encomia orationesque panegyricas, quæ Athenis ex more exhibebantur iis, qui fortiter oppetissent in bello: in quibus quia plurima dicebantur in laudem populi Atheniensis, pronis auribus audiebantur, propterea quòd suis quisque laudibus fauet. Aristote.

Cura esse quod audis.

Conuenit in ditites, qui ita demum felices fuerint, si id Horatius. studeant esse quod audiunt ab adulatoribus.

Herculana scabies.

Ἡρακλειος ψώρα, de scabie iucunda, facileque sanabili, interprete Suida: aut quæ desideret Herculana, id est, calida balnea. Erasmus putat dici in eos qui blandis adulationibus deliniti, veluti iucunda quadam scabie pruriunt.

Ficum cupit.

Σύκον ἀγπῆ. Id est, Ficum petit. In eum dicebatur, qui comoditatis alicuius gratia blandiebatur. Athenienses agricolis blâdiri solebāt, vt ab illis ficos præcoquos acciperēt.

De fera comedisti.

Ἀ' γέρου βίβρακας. Id est, De fera comedisti. Dicebatur

olim oscitanti. Nam vulgò creditum, carnem ferinam comedam crebras oscitationes excitare. Venustius erit, si commodè transferatur ad supinos, oscitabundos & negligentes.

Ἀδελφίζειν.

Dicuntur, qui vocabulis adoptiuus alicui blandiuntur, & fraterculum appellant. Horatius: Frater, pater, adde.

Demulcere caput.

Quintil. Pro blandiri, sumptum ab adulantium gestu. Hieronymus ad Augustinum: Prætermitto salutationis officia, quibus meum demulces caput.

Homer.

Refutantis laudem immodicam.

Ὅτι ἐγὼ θεός εἰμι, τί μ' ἀθανάτισιν ἴσκεις; Id est, Nullum ego sum numen, quid me immortalibus æquas? Plutarchus monet, vt hoc Homericum carmen semper habeamus in promptu, tanquam pharmacum aduersus venenum adulationis: aut vbi quis nos magnificentius quàm pro merito laudat.

Aristoph.

Cauda blandiri.

Κέρμα σάβην. Cauda blandiri dicuntur, qui spe commodi cuiusdam adulantur.

Præstat habere acerbos.

M. Tul. in dialogo de Amicitia: Scitum est enim illud prouerbium Catonis: Multò melius de quibusdam acerbos inimicos mereri, quàm eos amicos, qui dulces videantur. Equidem vt præclaram esse sententiam fateor, ita prouerbium esse negauerim. Tamè ascribendum putauimus, ne quis indiligentia prætermisum existimaret.

Benignior pellace vulpe.

Ὡς πλείον ἴλαος ἀμύλης ἀλώπεκος. Id est, Pellace quantò est blandior vulpecula! De eo, qui commodi sui causa simulat beneuolentiam.

Diogen.

Lethale mulsum.

Θανάσιμον μελίθερον. Id est, Lethale mulsum dicitur, quidquid ita iucundum est vt idem sit perniciosum. Legimus & Mellitum venenum apud Plinium.

Χρησολόγος.

Chrestologi dicebãtur, qui probè loquuntur, & improbè fa-

bè faciunt. Paulus in Epistola ad Romanos, huiusmodi blandiloquentiam *χρησολογίαν* vocat.

Horatius.

ἴο πααν.

Athenæus sic citat *ἴη πααν*. Acclamatio prouerbialis, qua consueuimus vti, re grauius & feliciter peracta.

Polycrates matrem pascit.

Zenodot.

Πολυκράτης μητέρα νέμασι. Polycrates matrem pascit. Hoc adagium ex historia petunt, narrantes Polycratem Samiorum tyrannum, matres militum, qui in bello interiissent, recensuisse, easque locupletioribus ciuibus nutriendas tradidisse. Ego puto non incommodè posse vsurpari, quoties aliquis in commendandis amicis est benignior officiosiorque.

Ipse semet canit.

Αὐτὸς αὐτὸν ἀλάει. Id est, Ipse suimet tibicen est, hoc est, ipse cuiusmodi sit, factis ipsis declarat. Adagium in vtramlibet partem poterit applicari, bonam vel malam.

Magis ipse Phryx.

Æsopus.

Μᾶλλον ὁ φρυξ. Id est, Magis ipse Phryx. Equidem conuicio dictitarum, quoties ea magis probarentur, non quæ veteriora sint, sed quæ adulantius dicta.

Pulchrè dixti,

Bellè narras.

Plato.

Καλῶς εἰλέξας. Huc pertinere videntur ironiæ illæ prouerbiales, passim in comædiis obuiæ, Dixti pulchrè, Bellè narras. De re dictu vehementer absurda. Plato in Euthyd.

Climacides.

Plutarchus

Κλιμακίδης. Id est, Scalulæ. Per iocum vocari poterunt, qui se diuitibus ad quiduis obsequij submittuunt, etiam si sordissimum sit.

Glossogastores.

Qui linguam habent venalem, ea loquentes, quæ ventri conducunt.

Ex cohorte prætoris.

Qui ad omnem nutum prætoris sunt, & cum auctoritate delegantur ad hoc, aut ad illud exequendum, ex cohorte prætoris appellari dicuntur. Ministri prætorum non egent alia excufatione quam vt dicant, se, quod fecerunt, illorum iussu fecisse: vt iam in prætoris fit actio, non in mi-

Tullius.

nistros. Simile imperium in quosdam cibo officiisque sic deuinctos, vt nihil aufint recufare.

Confessus in ludo talario.

Nec prouerbij specie caret, quod habetur in epistola ad Atticum lib. i. Confessus talaris, pro conuentu hominum parum honoratorū. Nam confessus, Græcè *συμίσπιον*, propriè dicitur Senatus aut iudicium, qui solent ex honestissimis deligi. In confesſu Talario, qui nequissimus est, primas tenet. verba Ciceronis hæc sunt: Non enim vnquam turpior in ludo Talario cōfessus fuit, maculosi Senatores, nudi equites, Tribuni non tam ærarij, quàm vt appellatur ærati, pauci tamen boni inerant, &c. Quanquam & is iocus est prouerbialis, quòd ait illos vulgò appellari solere pro tribunis ærariis, tribunos æratos, hoc est oberatos, aut certè bene numatos peculatu.

Tribunū
ærari.

Plautus.

ÆQVANIMITAS.

In re mala, animo si bono utare, adiuuat.

Fortiter ferèdo vincitur malū, quod euitari non potest.

Magistratū egrens, audi & iuste & iniuste.

Ἀρχὸν ἀκούε καὶ δικαίως καὶ ἀδικαίως. Id est, Princeps iniqua & æqua pariter audias. Sumtum aiunt ex Solonis elegiis. Admonet, vt qui in tractandis Reipub. muneribus versatur, patientissimis sit auribus, æquòque sit animo, & bene & malè audire consuescat, neque facilè populi vel laudibus, vel conuitiis à recto dimoueatur.

Lactare iugum.

Est incommodè ferre seruitutis necessitatem. Translatum à bobus, nondum assuetis iugo.

Iuuenalis.

Ad finem ubi perueneris, ne velis reuerti.

Plutarch.

Μὴ ὀπισθεπίσθῃς ὅτῃ τοῖς ὄρεσι ἐλθόντα, i. Ne reflectas, vbi ad terminum perueneris. Finem vitæ æquo animo feras, ne dixeris illud Virgilij,

O mihi præteritos referat si Iupiter annos.

ÆQVALITAS.

Æqua concertatio.

Cùm significabimus duos ex æquo paratos ad discetandum rixandūve, liecbit accommodare carmen illud ex Iliad. s. libro:

Τὰ ἰσὴ δὴ χεῖρας τε καὶ ἔγχεα ὀξυόοντα,
 Ἄντων ἀλλήλων ἐχίτων μμαῶν τε μάχιδων. id est,
 Illi inter sese iamiam pugnare parantes
 Obtinent pariterque manus, præcutaque pila.

Par pari.

Cicero.

Ἰσὴν ἴσα. Par pari. Dicimus. ubi quid ex æquo moderatum significamus. Dictum à potatoribus, qui frequenter de æqualitate disputant, interdum pugnis & ensibus. Sed olim æqualitas erat, ut tantundem adderent aquæ quantum esset vini.

Pari iugo.

Plinius.

Pro eo quod est, pari studio, parique conatu.

Pertinax contentio.

Homerus

Quoties ostendimus obstinatam ac muliebrem æqualium inter ipsos contentionem quum neuter altero vult inferior videri. Conueniet illud, quod Iliados 4. lib. Iuno dicit ad Iouem.

Καὶ γὰρ ἴσα θεός εἰμι, γένος δὲ μοι ἔνθεν ὄθεν σοι. id est,
 Ipsa etiam Dea sum genus inde mihi, unde tibi ortus.

ALIA ALIIS PLACENT.

Felix Corinthus, at ego sim Teneates.

Strabo.

Εὐδαίμων γὰρ Κόρινθος, ἴσα δὲ εἶλω Τενεάτης. i. Fortunata Corinthus, at ipse siem Teneates. Tenea vicus quidam haud procul à Corintho, nemorosus & amœnus. Porrò Corinthiorum opulentia insignis fuit. Tempestiuum fuerit hoc uti, quoties in contentione duorum, non inficiabimur alterum per se præstantius, verùm alterum magis aridere placereque animo nostro. Veluti si quis dicat: Equidem fateor iuris scientiam & ad rem & ad famam comparandam magis idoneam quàm sit poetica: verùm Fortunata Corinthus, at ipse siem Teneates.

Quot homines, tot sententia.

Terent.

Idem: Suus cuique mos est. Persius:

Mille hominum species, & rerum discolor usus.

Velle suum cuique est, nec voto vivitur uno.

Suum cuique pulchrum.

In eos, quibus sua qualiacunq. sunt, tamē studio magis quàm iudicio placent. Est autē à cōmuni mortaliū ingenio sumpta, quibus vsqueadē in ista est illa Philautia, d est, amor sui, ut neminem tam modestum, tam attētum, tam ocula-

rum inuenias , quin in propriis æstimandis quadam animi propensione corruptus, cæcuciat, atque hallucinetur. Eandem sententiam Plautus in Sticho, diuersis verbis , sed nimis quàm eleganter extulit : Suus (inquit) rex reginæ placet: sua cuique sponsa sponso. Nec diffidet ab hac forma quod D. Augustinus epist. 48. adducit ex Tychonio quodâ: Quod volumus sanctum est. Eodem pertinet quod a Tullio in Tusc. affertur, Te tua, me delectant mea.

Afinus afino, & sus sui pulcer.

Ὅτιος τ' οἷα καλλίος, ἢ δὲ τῆσσι. Id est, Afinus afello pulcer est, & sus sui. Simile simili placet. Conueniet, vbi inter inhonestos, similitudo morum & instituti conciliat beneuolentiâ: veluti cùm miles placet militi; aleator aleatori; potator potatori; sophista sophistæ.

Balbinum polypus Agna delectat.

Eodem pertinet quod alibi dixit Horatius:

Turpia decipiant cecum vitia, aut etiam ipsa hæc

Delectant, veluti Balbinum polypus Agna. Nã Balbino stultè amãti, etiam polypus Agnæ amicæ suauè quiddam olere videbatur. Est autem polypus vitium narium graue olentiũ, itidem vt hircus alarum. Vnde & polypoſos & hircosos dicimus.

A L I B I D I M I N V T V M, A L I B I

R E D D I T V M.

Claudus optimè virum agit.

Ἄριστα χαλὰς οἰοῖ. Id est, optimè claudus virum agit. Dici solitum vbi quispiam suam sortem vel parum egregiam anteposit alienæ, tametsi præstantiori. Ab Amazonum apophthegmate natum aiunt. Tradunt morem Amazonibus fuisse quondã, vt pueros masculos detorta tibia coxã ve claudos efficerent. Porro cùm bellum esset illis aduersus Scythas, atque illi eas conarentur illicere vt ad sese deciscerent, dicentes futurum vt posthac non cum claudis ac mutilis, sed cum integris viris rem haberent, Antianira Amazonum dux respondit ad hunc modum, Ἄριστα χαλὰς οἰοῖ.

Non omnia possumus omnes.

Homerus Iliados 1,

Haudquaquam poteris fortirier omnia solus.

Nanque aliis diui bello pollere dederunt:

Huic

Huic saltandi artem, voce huic citharâque canendi.
Rursum alij in seuit sagax in pectore magnus
Iupiter ingenium: at multis est vtilis ille.

Facta iuuenum, consilia mediocrium, vota se. Hesiodus.

πυμ.

Ἐργα γένων, βουλαὶ δὲ μέσων, ἀρχαὶ δὲ γένωντων. Id est, Vota senum consulta virorum, & facta iuuentæ. Nam viribus ea ætas præpoller. In consilium asciscendos mediocris ætatis viros, propterea quòd in his nonnihil detricto virium vigore, valeat tamen vsu rerum aucta prudètia. Senes, vt potè religiosi, solent à Superis optima precari.

Marinam auditionem fluminali abluit ser- Plato.
mone.

Ἀλμυρὰ δὲ κελὼ ἀπικλύσαστο ποτίμῳ λείψ. Id est, Salsuginosum sermonem potabili diluit oratione. Quod audire erat mollestum, id diuersa oratione edulcarur. Quod erat gustus, id traductum est ad aures. Etenim quod palato aqua marina, id auditui sermo placidus atque benignus.

Quod alibi diminutum, exæquatur alibi.

In eum in quo desideratur virtutis aliquid, sed cuius iacturam alia quapiam dote compenset. Veluti si quem intelligi velimus parùm eloquentem, sed admirabili tamen iudicio. Aut qui sit indoctus quidem, sed bene numarus, competet illud ex Iliados κ,

Ὅς δὲ τοι εἶδες ἄψι δὴ κερκὸς, ἀλλὰ ποδῶν κς. Id est,

Qui ore quidem deformis erat, pedibus tamen acer.

Semper seni iuuenulam subijce.

Ἀεὶ γέροντι γέναι ἔπιβέλλειν κέρω. Id est, Semper puellam virginem subiice seni. Admonens, vt prouectioris ætatis viri, puellam ducant magis, quàm anum, ne si frigus accesserit frigori, languente venere, steriles existant nuptiæ.

Virgilius.

Non omnis fert omnia tellus.

Prouerbiū erit, si traducatur ad diuersas ingenij dotes. Theocritus: Illa quidem producit hiems, illa educat æstas: cùm significabimus, aliud agendum iuueni, aliud seni, aliis atque aliis temporibus vtendum.

ALIENA A RE.

Nihil ad versum.

Ὅν δὲν ᾄδεις ἔπος, Id est, nihil ad carmen. De iis, quæ longè

Lucianus. discrepant ab iis quæ propofita funt.

Nihil ad fides.

Οὐδ' ἐν ᾧ τῶν χορδῶν, Id est, nihil ad chordā. In eos, quorum vita vehementer est inequabilis, quorumve mores ab oratione diffident.

Suidas.

Nihil ad Bacchum.

Οὐδ' ἐν ᾧ δίουσον, Id est, Nihil ad Bacchum. Vbi quis enugatur, quæ ad rem præsentem nihil attinent. Plutarchus nouè quidem, sed tamen oppidò quàm eleganter dixit vno verbo ἀπερὸ δίουσον, quod ad rem non pertinet. Zenodotus ait, antiquitus in choris dithyrambos in Bacchum cani solitos. Deinde poetas mutata consuetudine, Aiaces, Centauros, atque id genus fabulas cœpisse describere. Proinde spectatores per risum acclamasse: Nihil ad Bacchum. Quo conuicio moniti, deinceps satyros inducere cœperunt ne dei profus obliui viderentur.

Rodolph.
Agricola.

Mira de lente.

Quoties res humilis & pusilla magnificis laudibus attolleretur. Opinor Græcis efferi hunc in modum, ἄνθ' ἀπὸ θαλῆς.

Aristoph.

Quid ad farinas.

Τί ᾧ ἀλφίται; Id est, Quid ad farinas? Id est, Quid attinet ad parandas facultates? Id rectè detorquebitur ad artes steriles, vt poëticen.

Alia Menecles, alia Porcellus loquitur.

Vbi quis multum verborum effutit, quæ nihil ad rem pertineant.

Neque cælum, neque terram attingit.

Lucianus.

Οὐτὶ γῆς, οὐτὶ ἄρα νοῦ ἀπὸ πύργου, Id est, Neque cælum, neque terram attingit. De re vehementer absurda atque aliena, quæque nulla vicinitate pertineat ad id, de quo agitur.

Quid ad Mercurium.

Τί ᾧ Ἑρμῆος, Id est, Quid ad Mercurium? Id est, Nihil ad rem. Nam Mercurius orationis est auctor.

Ego tibi de alijs loquor, tu respondes, de cepis.

Cùm aliud responderetur, quàm rogaris. Vel contrà, cùm ineptè responderetur, ineptè sciscitanti. Confinia sunt inter sese cepæ & allia. Videtur hinc natum, quòd agricolæ cuiuspiam à vicino falcein commodatò petenti, negauerit ille sibi

fibi ligonem esse domi.

Falces postulabam.

Suidas.

Ἀμας ἀπήτω. Id est, Falces postulabam. In eos, qui respondent id quod ad rem non attinet.

Extra chorum saltare.

Ἐκτός χοροῦ ὀρχεῖσθαι. Id est, Extra chorum saltare. Dicitur, qui dicit aut facit à re, quam proposuit, alienum aliquid.

Vltra septa transilire.

Plato.

Ἐπὶ τὰ ἑκαμῖθια πιδαν, Id est, Septa transilire. Congruit in eos, qui à proposito digrediuntur. Natum adagium à Phayllo quodam pentathlo Opuntio, vt quibusdam placet, Crotoniata, qui tum saltu tum disco mirū in modum valuisset dicitur.

Extra oleas fertur.

Aristoph.

Ἐκτός ἑὶ ἑλαμῶν φέρεται. Id est, Extra oleas fertur. Vbi quis terminos præscriptos transgreditur.

Incisa equum iuxta nyssam.

Greg. Nazanzenus.

Κέντε ἢ πῶλον σφεί τιμὴ νέου, Id est, Stimula equum iuxta nyssam lineam. Dicebatur, vbi sermo loquētis aberrat ab eo, quod esset institutum.

Haud contra ostium.

Aristotel.

Οὐ κατ' οὐράς. Id est, Haud contra ianuam, pro eo quod est, non propè ad rem & ad id de quo agitur.

Nihil ad rem.

In eum qui dixerit absurdè quippiam, & alienum à re proposita, quadrabit illud Homeri, Νῆπιος εἰς ἃ ξέν' ἢ πλοῦθεν εἰληλουθας. Id est, Hospes stultus, aut longinquis aduena ab oris Nuper ades.

Meos corymbos necto.

Τοῖς ἑμοῖς καρύμβοις πλέκω, Id est, Meos necto cincinnos. Vbi quis respondet, quod nihil pertinet ad interrogata.

Omissa hypera, pedem insequeris.

Hyperides

Ἀφείε τιμὴ ὑπερῶν, τὸν πόδα διώκει, Id est, Omissa hypera, pedem sectatur. Conuenit vbi quis ommissis his, quæ magis ad rem attinebant, leuicula quæpiam curat. Hyperæ, nautici funes sunt, quibus antennarum cornua traducuntur. Pedem autem vocant imam clauis partem.

De curru delapsus.

Ἐξμαζωυίος. Id est, De curru delapsus. In hodiernum quoque vulgò durat adagium in eum, qui oblitus propositi, aliò se transfert, aut qui in sententia labascit. Quemadmodum, Ab asino delapsus.

Quò terrarum raperis?

Qui non sunt attenti ad rem propositam, negantur esse domi. Qui longiùs aberrant à vero, in aliena regione esse dicuntur.

Me mortuo, terra misceatur incendio.

Seneca.

Eadem sententia hodie vulgò durat inter mortales: Mihi, inquit, morienti, mundus vniuersus moritur: qua significant, nihil sua referre, quid posteris accidat, vel boni, vel mali, quum ipsi tollantur, è vita nequaquam sensuri.

Plautus.

Mihi isthic nec feritur, nec metitur.

Id est, Ista res nihil ad me pertinet, vř quæ neque meo fiat periculo, neque emolumèto: metaphora notissima est.

Homerus.

Non luctu, sed remedio opus in malis.

In malis, non lamentis, sed auxiliis vtendum. Ad id conuenit illud Iliados a,

Οὐ γὰρ περὶ ἀπῆξαι πένεται κρυεοῖσι γόοιο.

Quippe nihil miseri fletus, lamentaque profans.

Aristoph.

Respublica nihil ad musicum.

Hæc persuasio quemadmodum olim multorum animos occupauit, ita nunc quoque multis inhæret, vt credant doctos ac probos viros non esse accommodos ad gubernandam Rempublicam. Plato abstinuit, Socrates frustra tentauit, Demostheni & Ciceroni parù feliciter cessit, &c. Id venustè expressit Aristophanes in Equit. Nam illic principatum recusanti quòd musices esset imperitus, ita respondetur,

Ἡ δὲ ματαιία γὰρ ἐστὶν ἀπὸς μουσικῶν

Ἐτ' ὅστιν ἀδρός, ἔδδ' ἕρησεν τοῖς ἡρόποις.

Id est,

At gerere nunc Rempub. non est viri

Qui musicus sit, ac probatis moribus. Musices nomine omnem liberalem eruditionem designabant veteres.

Ἐξορχεῖσθαι.

Qui fugiunt, & ab eo quod agitur aliò se vertunt, Grecis Ἐξορχεῖσθαι dicuntur, sumta metaphora à saltationibus præsertim sacris, vnde subtrahere sese inauspicatum erat.

ALIE-

ALIENA CURANTIS.

Bellum Cononi cura fuerit.

Πόλεμος Κώνωνι μελήσει. Id est, Curabit prælia Conon. Proinde conueniet ad hunc modum respondere curanti negotium, quod ad se nihil attineat.

Plutarch.

In alieno choro pedem ponere.

Εν ἀλλοτρίῳ χορῷ πόδα πιδεῖν. Id est, In alieno choro pedem ponere. Est sese miscere negotiis alienis, & aliorum sibi vindicare partes.

Homerus.

Ne depugnes in alieno negotio.

Vbi significabimus nos nolle nosmet admiscere liti alienæ, quæ nihil ad nos pertineat, sed permisso, ut ipsi inter sese decertent periculo, quorum negotium agitur, versiculo fuerit locus: ex Iliad., libro,

Πρόque Helena, πρόque omni re decernere solos. Dictum est de Menelao & Paride singulari certamine congressuris.

Quæ supra nos, nihil ad nos.

Τὰ ὑπὲρ ἡμῶν, ἐδυναστεύει ἡμᾶς. Id est, Quæ supra nos, nihil ad nos. Dictum Socraticum, torqueri potest in illos, qui de negotiis Principum aut theologiæ mysteriis temerè loquantur. Vertere licebit & in contrarium, Quæ infra nos, nihil ad nos.

Vtere curru, de asinis nihil laborans.

Quibus plaustrum est domi, nihil necesse habent de portandis oneribus, asinos aliunde conducere.

Stultior Morycho.

Suidas.

Μωρύτερος εἰ Μορύχου. Id est, Stultior es Morycho. Mihi videntur peculiariter obnoxij adagio, qui domesticorum negotiorum negligentes, foris agunt, aliena curantes. Zenodotus tradit, apud Siculos Baccho cognomen esse Morycho; idque inde natum, quod in vindemiis, huius dei facies musto sicisque virentibus oblini consueuerit: πρὸς τὸ μωρύνει, id est, contaminare. Apud Siculos huius simulachrum, non in templo, sed extra phanum sub dio positum erat, iuxta vestibulum. Proinde vulgari ioco iactatum est de illo, Stultior es Morycho, qui ommissis his quæ sunt in tus, foris extra domum desidet.

C j

Aliis prospiciens, non sibi.

Si libebit in quempiam iocari, qui aliis sua mala prædixerit, suum ipsius malum non prævidens, non inconcinniter accommodabimus illud ex Homeri Bæotia.

Ἄλλ' ἐν τιμοῖσιν ἐρύσαστο κῆρα μέλαινα.

At non auguriis, fatum sibi depulit atrum.

Terent.

Facile cum valemus, recta consilia egrotis damus.

In admonendo sapimus omnes, verum ubi peccamus ipsi, non videmus propria. Omnes ægrotantibus rectè præcipiunt quid fugiendum, quid agendum: & obiurgant nonnunquam quod salutis causâ non obtemperent bene monentibus.

Eustath.

Quarta luna nati.

Ἐν τετρατῇ γηγενῶν. Id est, Quarta luna nati, dicuntur qui parum feliciter nati sunt, propterea quod Hercules hac luna natus feratur, cuius omnis vita voluptatum omnium expers, ac laborum plena fuit. Dicitur potest & in eos, qui laboribus sibi nequitiam frugiferis fatigantur. Her cu his videlicet exéplo, qui iuandis aliis sudavit, sibi inutilis.

ALIENO PERICULO.

Apuleius.

De alieno ludis corio.

Prouerbio dicuntur, qui securiis agunt, sed alieno periculo, ut apud Plautum, De meo tergo degitur corium. Id est, Res meo fit periculo.

Diogen.

Non est meum negotium, multum valeat.

Οὐκ ἔσ' ἐμὸν τὸ πρῶγμα, πολλὰ χυρέτω. Id est, multum valeat, haud est meum negotium: quoties negabimus nos laborare de re, quæ nihil ad nos pertineat.

Aristoph.

Alienam metis messem.

Ἀλλότριον ἀμαρτῆς δίεσι. Id est, Alienam metis messem. In hos qui negotium non suum partim diligenter curant. Fit autem hominum more, ut in suo opte quisque negotio longè sit attentior, quàm in alieno.

Innocuus alium adspiciam, meum habentem malum.

Aristotel.

Ἐξαιτίας ἑώσω τοῦ μὲν κερὰν ἄλλον ὄχοντι. Id est, indemnis specta-

ſpectabo alium mala noſtra ferentem. Hoc eſt, Ex aliorum malis ipſe rebus meis conſulam. Feliciter ſapit, qui alieno periculo ſapit.

AMICITIA.

Amicitia ſtabilium, felicitas temperantium. Ariſtotel.

Ariſtoteles hanc ſententiam velut è medio ſumtam refert. Amicitiam eſſe ſtabilium, & felicitatem eorum, qui ſua forte contenti ſunt. Ο ρθῶς λέγεται ὅτι ἡ φιλία ἔῃ βέλτερον, ἢ ἄπειρ ἢ διδ' αἰμανία ἔῃ αὐτάρκειον. Amicitia virtute; non pecuniis aut forma concilianda eſt. Etenim ſi rebus caducis reconcilietur, caduca ſit & ipſa necesse eſt. Nihil autem in rebus humanis ſtabile præter vnam virtutem, quæ ſola fortunæ ludibriis obnoxia non eſt.

Amata tanquam oſurus, oderis tanquam amaturus.

Bias.

Δεῖ φιλεῖν ἄπειρ μισήσουτα, μισεῖν δὲ ἄπειρ φιλήσουτα. Id eſt, Sic amandum, tanquam ſis oſurus: ſic oportet odiſſe, tanquam ſis amaturus. Cicero: Hoc quidem præceptum, cuiuſcunque eſt, ad tollendam amicitiam valet. Illud potiùs præcipiendum fuit, vt eam diligentiam adhiberemus in amicitiiis parandis, vt ne quando amare inciperemus eum, quem aliquando odiſſe poſſemus.

Amantium ira.

Terent.

Τῶν φιλοκώτων ὀργή. Id eſt, Amantium iræ. Vbi qui non ex animo indiſignantur inuicem, aut de iracundia neutiquam duratura. Mimus: Diſcordia, ſit carior concordia.

Mores amici noueris, non oderis.

Porphy.

Eū nos inter Græcas ſententias repertū reſtituimus. Eſt enim huiuſmodi: φίλου πρόποις γίνουκε, μίσησε δὲ μή. Admonet in amicorum moribus quædam vitia diſſimulanda, ſic vt intelligantur quidem, ſed tamen tolerantur. Atque id præcepti locum habebit in leuioribus morbis, non in his quæ ad famam, aut ingens periculum pertinent amicorum.

Nouos parans amicos, ne obliuiſcere veterum. Hermol.

Νέους φίλους ποιεῖν, λάτρε, ἔῃ παλαιῶν μὴ ἐπιλαθῆναι. Id eſt, Barb. Nouos parans amicos, optime, veterum ne obliuiſcere, Torqueri poteſt & ad mutata ſtudia, ad quæ conuenit

nominquam respicere, etiam postquam diuersæ tē addixeris disciplinæ.

Theocrit.

Non potes Te hîdem simul & Galatæã amare.

Id est, Non idem diuersa sequi, veluti litteras & pecuniam, voluptatem & gloriam, mundum & Christum. Nam Galatææ fluuio malè conuenit cum marinis fluctibus.

Vnus Deus, & plures amici.

Εἷς θεὸς καὶ πολλοὶ φίλοι. Id est, Vnus Deus, & plures amici. Prouerbum monet quàm plurimos parandos esse amicos, quòd hi secundùm Deum plurimum opitulari possunt. Opinor à vulgo sumtum non ex auctoribus.

Mus non uni fidit.

Locus erit adagio, si què admonebimus, vt sibi plures amicos pareret, aut vnà cum opibus studeat Philosophiæ, vt si fortuna quod suum est eripiat, in literis sit præsidium.

Hesiodus.

Neque nulli sis amicus, neque multis.

Μηδὲ πολὺ ξενον, μηδὲ ἄξιον καλέεσθαι. Id est, Nec multis, et nec nulli dicaris amicus. Citra vllius amici consuetudinem viuere, ferinum atque iniucundum esse videtur. Rursum nec vehementer amare possumus simul multos, nec pluribus morem gerere.

Plutarch.

Ne cuius dexteram inieceris.

Μὴ παντὶ ἱμεράλιον δεξιῶ. Id est, Ne cuius porrigas dexteram. Hoc est, Ne temerè quemlibet in familiaritatem admittas, sed deligas quem diligas.

Amicorum omnia communia.

Τὰ τοῦ φίλου κοινά. Id est, Amicorum communia omnia. Aulus Gell. testatur Pythagoram non solum huius sententiæ parentem fuisse, verum etiam huiusmodi quandam vitæ ac facultatum communionem induxisse, qualem Christus inter omnes Christianos esse vult. Nam quicumque ab illo in cohortem illam disciplinarum recepti fuissent, quod quisque pecuniæ familiæque habebant, in medium dabant. Quod re atque verbo Romano appellatur cœnobiū, nimirum à vitæ fortunarumque societate.

De manu in manum.

Cicero: Totum denique hominem tibi trado de manu, vt alunt, in manum tuam istam, & victoria & fide præstantem. Traduntur & qui commendantur.

Ex si.

Ex finu illius.

Cicero.

Quos ex intima familiaritate volumus intelligi: hos è si-
nu illius aut illius esse dicimus.

Χρήσιμι καὶ κτήσιμι.

Qui se totum alicuius haberi volebat, dicebat *χρήσιμι καὶ κτήσιμι* tuus sum, hoc est, & vsu fructu & proprietate. Siquid è in possessionibus sæpè numero fit, ut penes alium sit dominium, penes alium vsu fructus. M. Tullio Curio libro 9, Si vales bene est, sum enim *χρήσιμι ἄλλοι* tuus, *κτήσιμι δὲ* Attici nostri. Ergo fructus est tuus, mancipium illius.

Ipsis, & Chio.

Aristoph.

Αὐτοῖς καὶ Χίοις. Non obscurum est has voces ex solèni more, vulgò iactatas, quoties aliquis sibi bona precabatur, & amicis. Aristophanis interpres ostendit hunc sermonis colorem ductum ex publica Athenièsi consuetudine, qui in solennibus comprecationibus ac sacrificiis bona à Diis precantes reip. addebant *καὶ Χίοισιν*. forsàn quòd è Chio nõ nullam haberent Athenienses commoditatem.

Vultu sæpè læditur pietas.

M. Tullius in oratione pro Roscio, obiter citat sententiam à sapientibus iactatam. Etenim, inquit, si id quod præclare à sapientibus dicitur, vultu sæpè læditur pietas, quòd supplicium acre satis reperietur in eum, qui mortè obtulerit parenti, pro quo mori ipsum si res postularit, iura diuina atque humana cogebant. Prouerbiùm admonet pietatem erga parentes ad eò religiose colendam, ut non solum non offendamus eos verbis, aut factis impiis, sed ne vultu quidem atrociori, aut contumaciori. Habent enim oculi, frons & ipse vultus suum sermonem. Euangelium altius repetit, nimirum ab ipso fonte cordis, in quo concipitur ira. Ea erumpit in vocem indignationis, sed incertam: proximus gradus est manifestum conuiuium, tertius homicidiũ.

Sal & mensa.

Apud priscos hospitij ius fuisse sanctissimum aliàs nobis est dictum, Id contrahebatur salis & mensæ consortio. Quemadmodum apud Germanos acceptus à propinante cyathus adimit omne ius agendi iniuriarum. Æschines de perperam obita legatione: Τοῦς γὰρ τῆς πόλεως ἑλάσ, καὶ τῶν ἠμεσῶν τράπηζην ὅτι πλείους δὲ φησι ποιῆσαι. Id est, Etc-

C iij

nim ciuitatis salem, publicamque mensam, ait se plurimi facere. Manent huius hospitalitatis publica vestigia in huc usque diem apud Germanos.

Plutarch.

Philotesius crater.

Κρατήρ φιλοτήσιος, dicitur quo in conuiujs conciliatur amicitie, qui mos etiamnum durat apud Germanos, quibus turpissimum est post acceptum Philotesium poculum, veterum offensarum quantumuis capitalium meminisse, ne iudices quidem admitterent actionem iniuriarum. Hesy chius indicat hanc φιλοτησίω solere adhiberi post cœnam, quum in signum amicitie ex eodem poculo de eodem vino bibunt omnes. Qui mos apud nos nondum exoleuit, sed rarior est ob metum nouæ lepræ, qua plerique laborant.

Pythagor.

Amicitia aequalitas, amicus alter ipse.

Τὴν φίλιον ἰσότητά ἐστι, dicebat Pythagoras: Id est, Amicitiam aequalitatem esse, & eandem animam, & amicum, alterum ipsum. Neque quidquam non commune, vbi fortunarum aequalitas: neque dissensio, vbi idem animus neque diuortium, vbi coagmentatio duorum in vnum.

Terentius.

Amicus amico.

Φίλος τῷ φίλῳ. Quadrabit in eos, qui nullum officium refugiunt, modo gratum faciant amicis.

Plutarch.

Amicus magis necessarius, quam ignis & aqua.

Ἀναγκασιώτερος πυρὸς ἢ ὕδατος ὁ φίλος. Id est, Amicus magis necessarius quam ignis & aqua. Hyperbole prouerbialis admonens neminem esse tam diuitem, aut potètem, quin opus habeat amicorum officijs. Quemadmodum enim contra ignem & aquam non constat hominum vita, ita nec sine consuetudine atque opera familiarium.

Nazra & Charmione.

Νάζρα ἢ Χαρμιόνη. Id est, Nazra & Charmione: De fids amicis dici solitum scripsit Zenodotus, qui que non dubitent vel mortis comites esse amicis. Nazra & Charmione duæ erant Cleopatraz reginz pedisequæ, quæ spontaneam Cleopatraz mortem sunt imitatz, ac semiuuæ reperiuntur sunt, dominæ iam mortuæ coronam capite delapsam reponentes,

Qui

Qui circa salem & fabam.

Περί σαλας καὶ κούμων. Id est, iuxta salem & fabam. In eos dicebatur, qui se simularēt scire, quod nescirēt. Siquidem diuini responsuri, fabam & salem apponebant.

Origen.

Salem & mensam ne pratercas.

Ἄλλα καὶ τράπεζαν μὴ παρὰβλέπειν. Id est, Salem & mensam ne pratercas. Id est, ne negligas amiculorum consuetudines, aut ne violes amicitia iura. Nam his rebus olim conciliabantur amici.

Intempestiua beneuolentia, nihil à similitate dif- Suidas.

ferre.

Ἀκαίριος δύνει ἄδην ἐχθρὰς διαφέρει. Id est, Par odio importuna beneuolentia. Quadrabit in eos, qui dum officiosi student esse, non habita temporis ratione, nocent, aut molesti sunt sedulitate, veluti, qui non apto tempore obiurgant amicū, aut qui immodicis & intempestiuis laudibus conciliant homini inuidiam: Aut pecciniam suppeditant adolescenti, qua fit deterior.

Non sunt amici, amici qui degunt procul.

Athençus.

Ἦλαο φίλοι ναύοντες ἐκείνη φίλοι. Id est, Haud sunt amici, amici qui degunt procul. Præterea vulgò fit, vt simul atque è conspectu necessariorum seiuncti sumus, nescio quomodo obrepat obliuio quædam familiarium, vt id iam omnibus in ore sit: Qui semotus est ab oculis, eundem ab animo quoque semotum esse.

Aristotel.

Multas amicitias silentium diremit.

Πολλὰς φιλίας ἀπορησσηρέα διέλυσεν. Id est, Multas amicitias silentium diremit. Admonet adagium, assiduo conuictu ac frequentibus alloquiis necessitudines ali, intermissione & absentia dissolui. Silentium enim hîc non simpliciter silentium significat, sed illud silentium, quum quis nō appellat ac salutat amicum.

Theocrit.

Abijt & taurus in siluam.

Ἐβα καὶ τὰς εὐρεὶς ἀν' ὕλην. Id est, Abijt & taurus in siluā. Pastorale prouerbium, allegoria subturpicula, significans diuortium, ac neglectum veteris amicæ.

Vbi amici, ibi opes.

Plautus in Trucu. Verū est verbū, quod memòratur: Vbi amici, ibidē & opes. Sensus est, potiores esse amicos, quàm

pecuniam : & ad vitæ præfidium plus habere mō mentiamicos citra pecuniam, quàm absque amicis opes .

Aul. Gell.

Vsq̄ue ad aras amicus.

Μίχρη τῷ βραμῶ φίλος εἰμί. Id est, Vsq̄ue ad aram sum amicus. Admonet proverbum nonnunquam, quo consulamus amicorum commodis, eorūque voluntati morem geramus, fas videri paululum à recto deflectere. Verū, eate- nus, ne propter hominem amicum numinis reuerentiam violēmus.

Amicorum est admonere mutuum.

Sententia proverbialis videtur, quam legimus Iliad. λ,

Ἀγαθὴ δὲ παράφρασις ἔστιν ἰταίῳ. Id est:

Bonus est affatus amici admonitoris.

Hanc licet vsurpare, si quando dicemus amici munus esse, vt amicum si quid erret, liberius admoneat.

Plutarchus

Animo ægrotanti medicus est oratio.

Ψυχῆς νοσησῆς εἰσὶν ἰατρῶν λόγοι. Id est, Animo ægrotō me- dicus est oratio. Huc alusit Horatius:

Sunt verba & voces, quibus hunc lenire dolorem

Possis, & magnam morbi depellere partem.

Fidus amicus.

Fidus amicus non est posthabendus germano.

Homerus Odyss. θ,

Εἴπε που ἐν ἰταίῳσιν ἀὴρ καχελισυφία εἰδὼς,

Ἐδιδόξθ' ἅπτι ἐ ὑβῆτι κασιγῆτοιο χρισίῳ.

Id est,

Si quis forsā amicus sit grātusque bonusque:

Quandoquidem is non inferior vel fratre putandus.

Cicero.

In ære meo est.

Quem nobis officii obstrictum significamus, ita vt iam totus certōque noster sit, eum in ære nostro dicimus esse. Nam antiquitus omnis pecunia ærea erat, auri vsu nōdum reperto, in feriendis numismatis.

Aristopli.

Ἀμφι. ἑταλῆς ἔρως.

Id est, Vtrinque florens amor, olim dicebatur, quoties vterque pariter esset incolumis, ac mutuo responderet amore. Nam dimidiati dicimur, quoties amicus distrahitur velut altera pars nostri.

Plutarchus

Syncretismus.

Συνκρητισμός. Cretico proverbio dicebatur, quoties fiet,

ret, vt qui modò videbantur hostes acerrimi , repente in summam concordiam redigerentur. Id quod frequenter euenire solet, maximè si quãdo malum aliquod inciderit, vtrique commune.

Conciliant homines mala.

Aristotel.

Συνάγει τοὺς αἰσχροὺς κακὰ. Id est, Conciliant homines mala. Sententia prouerbialis, quæ declarat, quod vulgò fit, ex hostibus nonnunquam amicos fieri , propter malum aliquod incidens, vtrisque commune.

Cum amico non certandum emulatione.

Cum amico & bene merito non est suscipiendum certamè, ne quid obscuretur amicitia, propter emulationem huiusmodi, comitem contentionum. Id innuit Homerus Odyss. 9,

Τίς αἰ φιλοῖται μάχεται. Id est,

Quis nanque benignus cum hospite pugnet.

Queruli in amicitia.

Herodes.

Οἱ φιλομαφεῖς, εἰς φίλων ἰσθρῦός. Id est, Qui queruli sunt in amicos, non sunt ad amicitiam idonei. Conniuere ad amicorū vitia, hæc res & iungit , iunctos & seruat amicos.

Lingua amicus.

Ἀπὸ γλώττης φίλος. Id est, Lingua amicus, qui verbis ostendit, non re præstat beneficium.

Felicitas multos habet amicos.

Theognis.

Εὐτυχία πολὺ φίλος. Id est, Felicitas multos habet amicos. Notior est sententia, quàm vt requirat interpretationem.

Cicero.

Oculis ferre, in sinu, in capite.

Prouerbialia sunt & illa, oculis ferre , in sinu ferre , si quis quem insigniter amat, fouetque. Translatum à matribus tenerè liberos suos amantibus, à quibus non dimouet oculos, sollicitæ, ne quid illis accidat incommodi, gestant que in sinu atque in complexu. Non dissimile est, quod est apud Platonem lib. de Repub. 10. ὅτι ἡ καρδιάς περιέριπται. Id est, Super capita ferre.

Felicitium multi cognati.

Id hodie vulgò dicunt, Locupletum plurimos esse cognatos.

Tempus arguit amicum.

Χρότος δείνυσσι τὸν φιλοῦμενον, id est, tempus indicat quis vult

rè amet. (quod prouerbiū citat Aristot. lib. Mor. Eumed. 7.) Tempestas enim arguit amicitiam.

Tollius.

Amicus certus in re incerta cernitur.

Quo significatum est, amici fidem in rebus aduersis explicari.

Plutarc.

Olla amicitia.

Χύτρας φίλια. Id est, Ollæ amicitia. In amicos istos vulgares quadrabit, quos patina non beneuolentia conciliat.

Aristides.

Viri infortunati procul amici.

Ἄνδρες κακῶς πεφασσόντες, ἐκπεδῶν φίλοι. Id est, Viri siti in malis, amici sunt procul. Notat mores amicorū vulgarium, qui hirundinum ritu pro ratione temporum aduolant ac deuolant. aduolant, ubi res secundæ: deuolant, ingruente tempestate.

Plutarchus

Plures adorant Solem orientem, quàm occidentem.

Πλείεις προσκυνοῦσι τὸν ἥλιον αἰατέλλοντα ἢ δῶνοντα. Id est, Plures adorant Solem orientem, quàm occidentem. Iuueni magis adhæretur, quàm seni.

Aristoph.

Ad felicem inflectere parietem.

Πρὸς τὸν εὖ πεφασσόντα τοῦ χον ῥέπειν. Id est, In felicem parietem vergere. Aristophanis interpret translatum existimat ab iis, qui nauis vehuntur, qui si quando nauis alterum latus fluctu deprimatur, protinus in alterum latus transcurrunt, quod altius extat ab undis.

Horatius.

Nuda gratiæ.

Admonet, vt nihil inter amicos fictum aut fucatum sit.

Plato.

Sapientes tyranni, sapientium congressu.

Σοφοὶ τύραννοι ἤδη σοφῶν συνουσίᾳ. Id est, Cōmercio sapientium Princeps sapit.

Tullius.

Amicitias immortales esse oportet.

Verùm eò rediēre mores mortalium, vt similitates sint immortales, amicitia plus quàm vitrea.

AMOR.

Diogenia.

Caunius amor.

Καῖνιος ἔρας. De fædo amore dicebatur. Biblis Caunum fratrem impotēter adamauit, à quo quum esset repulsa, sibimet necem conficiuit.

Libe-

Liberorum amantior, quam Gello.

Τὸ παρρησιώδες. Id est, Puerorum amantior Gello. Dici solitum vel in eos, qui morte præmatura periissent, vel in eos, qui mira quidem charitate filios prosequerentur, sed eosdem indulgentia, deliciis que corrumpent. Aiunt Gello virginem quampiam fuisse, quæ puella adhuc, vitæ decesserit. Huius spectrum oberrare Lesbiiis creditum est, ac pueros impeteret. Vnde puerorum mortem, qui præmature fato perirent, huic Gello imputabant. Citatur Sappho quæ huius fabulæ meminerit.

Iniuria soluit amorem.

In Græcorum epigrammatibus prouerbij titulo citatur ὕβρις ἔρωτος, ἔλυσον. Id est, Iniuria siue cõtumelia soluit amores: quod cõtemptus amor plerunque vertitur in iram, ira in odium.

Mansum ex ore.

Lucilius.

Quos tenerè amamus, his mässum ex ore dare dicimur, quod à matribus ac nutricibus mutuò sumtum est.

Medullitus, oculitus.

Plautus.

Intimum affectum veteres variis modis exprimebät, ex corde, ex animo, toto pectore (de quo diximus) penitus, ex intinis præcordiis, medullitus, animitus, oculitus.

Vt lupus ouem.

Plato.

Ὁς λύκος ἀγα φιλοῖ. Id est, Vt lupus ouè amat: qui sui cõmodi gratia simulat amorem. Nam is vulgò dicitur amor cum reuera sit odium.

Plutarch.

Vt Phrygius amauit Pieriam.

Plutarchus in lib. Περὶ σωμάτων ἀρετῆς, ostendit ad suam vsque ætatem durasse consuetudinem, vt vxores optarent sic amari à viris: οὗτος Φρύγιος ἠγάπησεν Πιερίαν, id est, Quemadmodum Phrygius amauit Pieriam, &c.

Cestum habent Veneris.

Homerus.

Τὸν Κυπρίδος κιστὸν habere dicuntur, qui nouis modis quælibet in amorem sui pefficiunt. Iuno concubitura cum suo Iouè, Venerem adit, atque ab ea cingulũ gratiarũ & amorum reconciliatorem commodatò petit.

Ex adspectu nascitur amor.

Diogen.

Ἐκ τοῦ εἶσορῆν γὰρ γίνεται αἰθρόποις ἔρως. Id est, Amor ex videndo nascitur mortalibus. Senarius prouerbialis, ad-

monens oculos amorem potissimum conciliare. Non enim amatur incognitum, ex conuictu oritur amor mutuus. Et oculi præcipuè sunt ad amandum illices.

Adamantis tenerè.

Homerus.

In eum, qui tenerè diligit quempiam, vel adamat magis ita ut non patiatur vel leuissimis incommodis à quoquam affici, non inficite torseris illud Homeri Iliad. 4,

Ως ὅτι μήτηρ

Παρθός, ἰέργαι μῦθαι, ὅθ' ἰδίῃ λίσσεται ὕπνω.

Id est,

Non secus atque genitrix

Miscam arcet puero somno officiosa cubanti.

Paruus semper tuus pullus.

Μικρὸς αἰὶὸς σὺς πάλος. Id est, Paruus semper tuus pullus.

Conueniet in eos, qui tametsi natu grandiores, tamen verborum deliciis affectant videri iuuentuli: aut cum ob amorem cascus cascam puppam vocat, & ipse vicissim puppus audit.

Diogenes.

Aurea compedes.

Χρυσῆ πίδα. Id est, Aureæ compedes. Dicitur seruitus splendida & amabilis, qualis est in aulicorum vita.

Plutarch.

E Creta raptus.

Apparet furtiuum amorem, his verbis olim significatū fuisse, quod aliquoties illinc virgines à negotiatoribus aduehereñtur.

Plato.

Capite gestare.

Ἐπὶ τῇ κεφαλῇ περιφέρειν. Id est, In capitibus circumferre. Quos tenerè amamus, capite gestare dicimus. Translatum apparet à matribus ac nutricibus, quæ infantulos cunis impositos capite portant.

Qui non zelat, non amat.

Augustinus indicat vulgò hoc iactatum, quod sanè hodie fertur, quum negant illic esse amorem, vbi non est zelotypia.

Musica docet amor.

Μουσικὴν ὄρεσ διδάσκει, κἄν τις ἀμουσος ᾖ τὸ πρῶτον. Id est, Musica docet amor, & si fuerit indoctus prius. Sensus est, Amorem ad industriam excitare animum.

Pindarus.

Iynge trahor.

Ἴνγη ὀλλομαι ἤτωρ. Id est, Iynge trahor animo. Qui vehementi

menti & impotenti desiderio trahuntur ad aliquid, Iyngem ^{Pindarus.} trahi dicuntur. Iyngem aiunt fuisse filiam Echūs, alij Parthūs, quę quum amatoris venenis incitasset Iouem in amorem Iūs, à Iunone irata, versa est in auem.

ANCEPS ET DVBIVS.

Strabo.

Necessarium malum.

Διαχρῖσιν κακόν. De iis, quos neque reiicere possis, quod quibusdam in rebus opus sit eorum opera, neque commode de ferre, quod viri sint improbi.

Neque cum malis, neque sine malis.

Aristophanes apud Suidā in Lyfistrata: Οὐτε σὺν πανολεῖσσι σιν, οὐτε ἀπὸ πανολεῖστων. Id est, Nec simul cum pestibus, nec rursus absque pestibus. De vxoribus dictū, cum quibus incommodē sanē viuitur: sed nec citra has constant familię. Simile illi quod est in epigrammaticis, *Nec tecum possum uiuere, nec sine te.*

Polypi caput.

Plutarch.

Πολύποδος κεφαλή. Id est, Polypi caput. In hominem varium, & in quo pariter & vitia quędam & virtutes inuenias. Proinde poëticen Polypi caput vocant, in qua sicut sunt permulta cognitu tum iucuada, tum frugifera, ita sunt nonnulla, nisi caueas, pestilentia.

Gaudium dolori iunctum.

Homerus.

Quum pariter accidit quod & gaudeamus & doleamus, (quod genus, si cui parentes opulenti vita decesserint, partim excruciatum morte suorum, partim gaudet hereditatis obuentu atque accessione libertatis) conueniet illud Odyssę τ,

Τὴν δὲ ἄμα χαρμὴ καὶ ἄλγος ὄλο φρένα.

Id est:

Læticia huic merorque simul præcordia cepis.

Plus aloes, quam mellis habet.

Apuleius in Florid. Verum verbum est profectò quod aiunt, nihil quidquam tam prosperè diuinitus hominibus datum, quin & tamen admixtum sit aliquid difficultatis, ^{Iuuenalis.}

Quid primum, aut vltimum?

Τί πρῶτον, ἢ τὶ ὕστατον; Id est, Quid primum aut vltimum? Lucianus. Quoties aut rerum copiam tantam significamus, vt hæsite mus vnde potissimum exordiamur. Aut quum perplexi dubitamus quid primum agere debeamus,

Publius.

Etiā capillus vnus.

Etiā capillus vnus habet vmbra[m] suā. Quantumuis pusillum commodum iuuat, quantumlibet exiguum delictum nocet.

Zenodot.

Vtroque nutans sententia.

Διχῶλοι νόμοι. Id est, Vtroque claudicantes sententiæ. Conueniet vtique in hominem lubricæ fidei, & incertarum partium.

Homerus.

Volens nolente animo.

Ἐκὼν ἀέκωντι γὰ θυμῷ. Id est, Volens inuito sanè animo. Nonnunquam de ambigente animique incerto dicitur. Tu voluntate coactus es tua. Terent. in Andria.

Nolens volens.

Euripides in Hecuba.

Ὁ δ' ἂν δέλων τε καὶ δέλων. Id est:

Atque ille nolens pariter ac volens.

Vnica filia duos parare generos.

Vbi quis idem beneficium duobus simul pollicetur: aut pro eodem officio, quod alteri præstiterit, à duobus gratiam reposcit.

Inter pueros senex.

Ἐν παισὶ μὲν γέρον. Id est, Inter pueros senex. Conueniet in hominem grandiusculum, maiorem, quàm vt puer videri possit, minorem, quàm vt vir.

Aut cucurbita florem, aut cucurbitam.

ἢ κέρνοι, ἢ κολοκυθίω. Id est, Florem, aut cucurbitam. Id perinde valet quasi dicas, aut mortem, aut vitam, aut lucrum, aut damnum. Incertum autem, vtrum flos mox euanescat, aut cucurbitam sit pariturus.

Hierō. de illustrib.

Aut Plato philonissat, aut Philo platonissat.

ἢ Πλάτων φιλονίζει, ἢ Φίλων πλατωνίζει. Per allegoriam torqueri poterit ad quosuis inter sese vehementer similes.

Aut oportet tragœdias agere omnes, aut insanire.

Archela.

ἢ χρὴ τραγῳδεῖν πάντας, ἢ μαλαχολεῖν. Id est, aut furere oportet, aut agere tragœdias. Dici solitum de iis, qui semper quasi stupent frigentque, & nec gaudere possunt ex animo, nec dolere. Porro tragœdia vehementissimis constat affectibus, ita vt tragœdias agere, videatur esse quiddam insanix simillimum.

Oportet testudinis carnes, aut edere, aut non edere.

Athenzus.

Ἡ δὲ χελώνη πρὸς φαγῆν, ἢ μὴ φαγῆν. Id est, Testudinis carnem aut edas, aut non edas. Addunt testudinis carnem, si modicè edatur, ventris tormina facere: rursus si copiosè, lenire. In eos, qui negotium susceptum frigide ducunt, neque explicantes, neque relinquentes.

Zenodot.

Aut mortuus est, aut docet litteras.

Ἡ τοὶ τίθνηται, ἢ διδάσκει γράμματα. Significabant olim cuiuspiam omnino malè esse, tametsi parùm liqueret, quid rerum ageret. Id hac occasione venit in vulgi sermonè. Athenienses parùm feliciter aliquando pugnaverūt aduersus Siculos, permultis occisis atque captis. Qui fuga relapsi redierant Athenas, rogati quid hic aut ille faceret, respondebant: Aut periit, aut docet litteras: nā captiui, Siculorū filios litteras docere coacti sunt.

Aut quinque bibe, aut tres, aut ne quatuor.

Athenz.

Ἡ πῖντι πῖνεν, ἢ τρία, ἢ μὴ τρία. Id est, Aut quinque bibe, aut tria, aut ne quatuor. Præscribit modum diluendi vini. Hæc autè temperatura maximè placebat antiquis, vt quinque vini cyathis duo adderentur aquæ, aut duobus vnus.

Excubias agere in Naupacto.

Zenodot.

Ἐξουβῆσαι ἐν Ναυπακτῷ. Id est, Excubare Naupacti. Achiui capta Naupacto. Pausaniam excubiis; custodiæque præfectum interfecerunt. Vnde res in iocum vulgi videtur abiisse, aduersus eos, qui pereunt ignauia sua: Aut, qui minus odiosum ac plenum discriminis administrant.

Quocumque pedes ferunt.

Quadrabit, vbi nihili incertum spectatur, ad quod nostri dirigantur conatus. Horatius in Odis:

Ite pedes quocumque ferent, quocumque per undas.

In triuio sum.

Ἐν τριῶν εἰμὶ λογισμῶν. Id est, In triuio sum consilij. In eos qui dubitant, quique incerti sunt animi, hæsitantes, quid potissimum eligant. Nam viam pro ratione consilij frequenter apud Græcos auctores reperies.

Ancipitis consilij.

Ad significandum hominem perplexum, & ancipitis scētici, suspensumque animo, congruet illud Hom. Iliad.,

Μεσσησίς γαίης τε, καὶ οὐρανοῦ ἀστέρων τε. Id est,
In medio terra simul & stellantis Olympi.

Ancipitis animi.

Animus anceps & incerti consilij, indicatur hoc versu,
 qui est Iliad.ξ,

Διχθαὶ δὲ μοι κεχθῆν μέμους ὄρεσιν ὀρμύουσιν.

Huc animus mihi versanti inclinabat & illuc.

Hasta caduceum.

Suidas. Δόρυ κερύκελον. Id est, Hasta caduceū. Dici solitum, quo-
 ties aliquis simul & minaretur, & ad concordia inuitaret.

Aristotel.

Delphicus gladius.

Δελφικὸν ξίφος. Id est, Delphicus gladius. De re diceba-
 tur ad diuersos vsus accommodabilis. Nam Delphicus gla-
 dius ad eum modum erat fabrefactus, vt eodem simul &
 sacras mactarent victimas, & nocentes afficerent suppli-
 cio. Licebit & in serium sensum accommodare prouer-
 bium, vt si quis eruditionem, Delphicum appellet gla-
 dium, quod in omni ætate, omni vitæ conditione sit v-
 sui. Nam literæ iuuenibus sunt necessariæ, senibus iucun-
 dæ, pauperibus opes suppeditant, opulentis adiungunt or-
 namentum, in rebus aduersis solatio sunt, in secundis glo-
 riæ, claro natis genere splendorem augent, obscuro gene-
 re natis claritatis initium conciliant.

Laus do-
 ctrinæ.

Vtrunque.

Enarrator Apollonij citat hunc ex Callimacho versum:
 ἀμφότερον, κέντρον τε βοῶν καὶ μέτρον ἀέρος. Vtrunque est, Itimu-
 lūsq; boum, mensuræque terræ.

Dici potest de re quapiam ad diuersum vsum accom-
 modabili: quemadmodum superius ostensum est de gla-
 dio Delphico.

*Isdem è literis Comœdia ac Tragedia com-
 ponitur.*

Ἐκ τῆδ αὐτῆς τραγῳδία γίνεται, καὶ κωμῳδία χαμμηίων. Conue-
 niunt in eos, qui eadem de re norunt diuersa fingere. Aut,
 Aristoph. qui eadem opera diuersa possunt.

Navis, aut galerus.

Πλοῖον ἢ κωῦν. Id est, Navis aut galerus: De re ancipiti di-
 citur. Nec inuenustè dicetur in eos, qui cultu moribúsq;
 diuersam personam præ se ferunt.

Tertium

Tertium caput.

Plutarch.

Τεῖτον κεφαλή. Id est, Tertium caput. In onerum baiulos dictū, qui nō humeris modò, verū & capite gestāt onera.

Triceps Mercurius.

Philoch.

Τετράκεφαλος, Ἐρμῆς. Id est, Triceps Mercurius. Dictum videtur in ambiguos, ancipitesque, aut in vehemēter astutos.

Psecas, aut ros.

Diogen.

Ρεύς: ἢ ὄριον. Id est, Psecas, aut ros. In crebrius expuētes dicitabatur. Psecas enim aspersio illa ac velut irroratio vocatur, quoties minutissimis guttulis irrigamur, vt pluvia rori simillima. Vocantur enim psecades ancillæ, quæ delicatarum matronarum capillos medicato fūco conspergunt.

APERTE ET CRASSE.

Præmansum in os inferere.

Marcus Tullius in Oratore suo prouerbij vice vsurpat, pro eo quod est, rem in docēdo nimis enucleatē nimisque frustulatim tradere. Quod facere quidam assolent, qui veluti ingeniis auditorum d. ssidant, ita nihil omittunt, inculcantes etiam minutissimas nugæ. Sumta est figura à nutricibus, quæ pueris adhuc edentulis cibum præmansum in os inferunt.

Crassa Minerua. Pingui Minerua.

Columell.)

Minerua artibus atque ingeniis præsidet. Dicitur pinguiori Minerua fieri, quod inconditius, simpliciusque quasi indoctius sit, nō autē exquisita arte, nec exactissima cura.

Crassiore musa.

Παχυτέρα μουσα. Quintilianus: Libet propter quosdam imperitiores etiam crassiore, vt vocant, Musa, dubitationem huius utilitatis eximere. Inuenitur aliquoties apud scriptores nō inidoneos, Pinguiore formula, pro eo quod est, planius atque intelligibilis.

APPROBANDI.

Premere pollicem. Conuertere pollicem.

Plinius.

Antiquitus in pollice fauoris erat, studiūq. significatio. Qui faueret, pollicem premebat: qui minùs faueret, pollicem conuertebat.

Album calculum addere. Et similes figura.

Aristot.)

D)

Λευκὸν λίθον προσθεῖναι. Id est, Albū calculum addere: pro Approbare subinde legimus apud doctos. Inde sumtum, quod antiquitus missis in vnam calculis, ita ferebantur à iudicibus sententiæ, vt albis absoluerēt, nigris damnarent. Qui si forte fortuna fuisset æquales, tamē liberabatur reus.

Creta notare. Carbone notare.

Creta notare, pro eo quod est approbare, & Carbone notare, quod est damnare. Persus Satyra 5, *Queque sequenda fore, & que vitanda vicissim, Illa prius creta, mox hac carbone notasti.* Ad hanc formam pertinet etiam illud, Vnione signare: quod sæpius apud authores est, pro eo quod est, inter felicia, prosperaque numerare.

Hesiodus.

Momo satisfacere.

Τὸ μῶμο ἀρίσκειν. Id est, Momo satisfacere. Prouerbialis est hyperbole. Hesiodus in Theogonia Momi cuiusdam meminit, quem ait, Nocte matre, Somno patre progenitum. Huic Deo mos est, ipsum quidem nihil operis edere, sed aliorum Deorum opera curiosis oculis contemplari, & siquid est omissum, aut perperam factū, id summa cum libertate carpere. Nam *καμῶς* Græcè reprehensionem sonat. Ergo prouerbij speciem habebunt omnes id genus formulæ: Haud dubitè tecum, vel Momo iudice, decertare. Inculpatior est eius viri vita, quàm vt vel Momus ipse possit carpere. Hæc vel Momo ipsi satisfaciant.

Gellius.

Pedibus in sententiam discedere.

Non est viri prudentis, quidquid vxori libuerit, protinus in illius sententiam pedibus discedere. Aut par est, vt affectus in rationis sententiæ pedibus discedat, nō contrà.

Omne tulit punctum. Omnium calculis.

Legimus pro eo, quod est omnium sententiæ & comprobatione.

Horatius: *Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci.*

Vno ore.

Vno ore, pro summo cōsensu, passim apud auctores obuium est, vt Terētius: Vno ore omnes, omnia bona dicere.

Vt Phydæ signum.

Quæ primo statim adspectu probantur omnium suffragiis, vt Phidæ signum placere dicuntur.

Ne Iupiter quidem omnibus placet.

οὐδὲ

Οὐδ' ἄρ' ὁ Ζεὺς, Οὐδ' ἕων πάντας αἰδέσθαι ἔτ' ἀπύχων. Id est, Neque Iupiter ipse, Siue placet, siue non, vnicuique placet. Hodiēque vulgò dicūt: Neminem inueniri qui fatisciat omnibus, nam alia aliis probantur.

Seruum haud veho.

Δούλον ἕκ ἄλω εἰ μὴ νουαμμάχηκα τὸν κῶει ἤθ' κροῶν. Id est, Seruum ego haud veho, Nisi, qui prius pro carnibus certaue- Aristoph.
rit, Certamine in nauali. Id est, Non admitto seruum, nisi multis magnisque spectatum experimentis.

Si tibi amicum, nec mihi inimicum.

Plato in Theateto: Ἄλλ' εἰ ἕτας ὁ Θεόδωρος σοὶ φίλος, ἢ δὲ ἐμοὶ ἔχθρὸν, φασὶν οἱ παρεμυχαζόμενοι. Id est, Si istud tibi amicum Theodore, nec mihi est inimicum, quemadmodum pro-
uerbio dicunt. Hoc est, Si tibi res placet, mihi non displicet. Vfus erit, quoties alienæ obsequimur voluntati.

ARROGANTIA, IACTAN-
TIA QVE.

Sine vt incolumis redeat.

Habet prouerbij speciem, quod est apud Theocritum in Hodæporis:

Εἶα λόγ', εἴπ' λόγους, καὶ τὸν ξένον εἰς πόλιν, αὐδεις
ζῶντ' ἄφης. Id est,

Dic age, si quid dicis, & hospes vt vnde profectus

Viuus eò redeat, permittito. Sic & hodie dicimus iis qui verbis & conuitiis ferociunt: Eia, sine hominem viuere.

Arcem ex cloaca facere.

Qui rem hominē mve nihili laudibus magnificis attol-
lunt, dicuntur arcem ex cloaca facere. Tullianum est.

Gallus in suo sterquilinio multum potest.

Seneca.

In alieno timidiores sumus omnes, in suo quisque re-
gno ferocior est & animosior.

Tollere cristas.

Iuuenalis.

Translatū ab auibus cristatis, in quibus cristæ erectio-
res alacritatis atque animorum indicia sunt.

Attollere supercilium. Ponere supercilium.

Plinius, Supercilia (inquit) homini & pariter & alter-
nè mobilia. Et in his pars animi: his negamus, annuimus.

Hæc maximè indicant fastus. Superbia aliubi concepit tæulum, sed hîc sedem habet, in corde nascitur, huc subit, hîc pender.

Aristoph.

Nauphracton tueri.

Ναυφρακτων βλαπτων. Nauphractum Græcè, classis est ad bellum instructa. Solent autem in triremibus magna quedam inesse foramina, oculorum instar, per quæ remos inferunt. Vnde velut ænigmaticè dictum, Classis more intueris. De his, qui latis ac prægrandibus, aut toruis & minaculis oculis quempiam adspicerèt. Fortassis & hinc prouerbij iocus est natus, quòd Athenienses aliquoties feliciter nauali pugna rem gesserint: vnde sublatis animi.

Tollere cornua.

Pro eo, quod est, animo efferri. Translatum à pecoribus, quæ cornibus minantur. Ouidius: *Tunc pauper cornua sumit.*

Arrogantia non ferenda.

In eos, qui intoleranda sunt arrogantia, non inscitè torquetur illud Odyss. ab Eumæo dictum in procos.

Τὸν ὕψους τι βίη τι σιδήρεον ἔχειν ἄκσι.

Id est:

Horatius.

Horum visque animusque ferox contingit Olympum.

Tuo te pede metire.

Monet adagium, ne quis se dilatet vltra conditionem suam néve se ipsum ex assentatorum laudibus, aut vulgi opinione, aut fortunæ fauore, verùm propriis ac veris dotibus animique virtutibus æstimet.

Lucianus.

Vltra peram sapere.

Τὴν περ τιμὴν τήρου φρονεῖν. Id est, Vltra peram esse sollicitum. Quadrabit vel in pauperem, vel in philosophum, sed præcipuè in Christianum, quem Iesus vetat cogitare de crastino.

Aristoph.

Videberis, me videns, planè Martem videre.

Βλέπων γὰρ ἀντιπρὸς δέξῃς με ἀπὸ. Id est, Martè videre me, videberis palàm. De his, qui se strenuè pollicebantur opitulaturos, ac Martem quendam acturos.

Hāmāxia.

Ἀμαξία. Prouerbiali verbo dicebantur ampla, magnificaque. Perinde sonat quasi Latine dicas plaustralia, id est, tanta, vt iustum plaustrum onus videri possint.

Sophocles, Laudicem.

Qui

Qui ad ostentationem dicebant, aut recitabant, vulgato conuitio Sophocles & Laodiceni dicebantur. Adagium natum Plinij minoris ætate. Vtroque verbo norantur, qui facundi dici malebant, & videri quam esse. Sophocles enim Græcè dicitur *ὄνο τοῦ σοφοῦ καὶ καλοῦ*. In Laodiceni vocabulo ad gentis nomen alluditur.

Plinius.

Basilica facinora.

Antè admonuimus quidquid magnificum esset, appellari solere βασιλικόν: vt valere βασιλικός, & magnificas ædes basilicas appellabant. Plautus in Trinunmo, de seruo nullius rei, sed philosophica quædam loquente: *Dij*, inquit, *immortales, basilica hic quidem facinora incæptat loqui.*

Campana superbia.

Tullius.

Felicitatis comes esse solet ferocia. Campaniam autem Italiae quondam fuisse regionem longè beatissimam testatur tum alij complures, tum Plin. lib. 3. cap. 5. Cõstat autem Gapuam olim cum Roma de principatu concertasse. Hinc Campana superbia, & Campana arrogantia in prouerbium venit.

Dea excogitauit.

Aristophanes in Equitibus:

Τὸ ἔπι νόμισα τῆς θεοῦ, τὸ δὲ κλέμμι ὄμιον. Id est,

Excogitauit dea, meum sed furtum erat.

Non sine prouerbij specie dictum est in Rhetores, qui apud populum iactabant, Mineruam ipsis quod suaderet misisse in mentem, & tamen rerum gestarum gloriam sibi vindicabant. Color sumtus est ex Homero, vbi quoties facti ratio reddi non potest, Pallas dicitur suggestisse. Pallas Athenensium erat protectrix. Comicus autem ioci gratia, pro *πρόσημα* posuit κλέμμι notans Cleonis rapacitatem.

Altius Oromedonte.

Theocritus in Thalyfia,

Sic mihi magnopere faber est inuisus, in altum

Qui struit, adnitens superare ingum Oromedontis.

Allegoria prouerbialis est, deterrens ab insolentia, nequis se præponat iis quibuscum nullo pacto est conferendus.

Laureolam in mustaceis querere.

M. Tullius in epistolis ad Atticum: Bibulus cœpit laureolam in mustaceis querere, hoc est, ex friuolis negotiis captare famam haud præclaram, neque magnificam. Est au-

D iij

tem mustaceū , siue mustaceus libi genus, cui aliquid additur de virgā lauri deorsum, ac decoquitur suppositis lauri foliis, vt indicat Cato lib. de Agricultura.

Palmarium facinus.

Palmarium facinus, pro insigni ac triumpho digno, dixit Terētius in Eunuchō: *Tum hoc alterum id verò est, quod mihi puto palmarium.*

Peristromata Campanica.

Leno in Pseudolo Plaut. minatur suis famulis hoc modo *Ita ego vestra laetra loris faciam vt validè varia sint , vt ne peristromata quidem aquè picta sint Campanica.* Campania quum floreret opibus, præter modū luxui ac deliciis indulgebat.

Pulcrum sepulcri elogio.

Non videbatur in prouerbiorum classem referendum, nisi nominatim prouerbij titulo referretur apud Procopium libro de bello Persico 1, Mihi autem antiquum placet prouerbium, Quam pulcrum est in sepulcri elogio imperatorem asseribi . Quosdam noui qui in extremo vitæ magnis impendiis redemerunt galorum cardinalitium , vt in sepulcro titulus ascriberetur.

Phania ianua.

Φανίου θύρα. Eustathius in Odyss. 23. ostendit dictum de iis, qui simulat sese congestas opes habere, quæ nusquam sunt. Ductum à Phania quodam, qui falsam de se præbuerit opinionem , quasi multam diuitiarum vim domi constructam ac reconditam haberet.

Suidas.

Sybarita per plateas.

Συβαριτῶν διὰ πλατείας. Contra fastuosius ingredientes per viam, seseque velut ostentantes. Sumtum à fastu , luxuque Sybaritarum.

Aristoph.

Cicadis pleni.

Τετλιγῶν ἀτάμετοι. i. Cicadis opleti. In gloriosos ac stultos olim dicebatur, aut obsoletis ac iam desitis vtentes. Antiquus enim Atticis mos erat capillorū cincinnis aureas cicadas addere. Vnde & τετλιγῶνες dicti sunt: hoc indicio significantes, αὐτῶνας esse sese, id est indigenas: quemadmodum & cicadæ non aliunde commigrant, sicut pleraque alia, sed inibi nascuntur, vbi viuunt.

Ex Academia venis.

A. G. M.

Ἀκαδημίδην ἦκασε. Id est, Ex Academia venis. De se uero & composito ceu docto. Sumta à Platonis schola. Quanquam & per ironiam torqueri poterit in fastuosum, & vultu tetri co philosophum agentem.

Ingredi Iunonium.

Idem.

Βαδίζεν ἠραῖον ἀμπεπλεγμένον. Id est, Ingredi complicatum Iunonis sacrum. Dictum apparet in fastuosum ac lentum quorundam incessum.

Summis vnguibus ingredi.

Aristoph.

Ἐπ' ἀμφοῖν ἐνύχων. Id est, Summis vngulis. In eos, qui auidius auscultabant. Nam ij solent semet in summos pedes erigere. Summis ingrediens pedum vnguibus, in fastuosos.

Calum territat.

Virgilius in *Aeneide*: *Et calum territat armis.* Conuenit in minaces & feroces, Thraconesque magniloquos. Sumta videretur à bello Giganteo.

Ex vno multa facere.

Plato.

Ἐξ ἑνὸς πολλα ποιεῖσθαι. In eos, qui rem quampiam minutim secabant. Quadrabit in eos, qui idem aliis modis variant, vt non iam vnū, sed plura videantur. Narratur apud Titum Liuiū belli Macedonici lib. 5. non illepida fabula de caupone quodam, qui suis vnus carnes tam vario coctas apparatu proponebat, vt dux Romanus admiratus, rogaret vndenam mediā bruma suppeteret tanta venatus copia: tum arridens caupo, confessus est eas omnes ciborum species ex vno sue domestico cōfectas fuisse. Neque secus isti faciunt, inquit, qui commemorandis variis & horrendis nominibus vos territant, cūm hæc omnia vna gens sit.

Calum digito attingere.

Tullius.

Dicuntur, qui longè supra mortalium conditionem à Diis proximi esse videntur. Cognatum illi: In cælo esse.

Iouis sandalium.

Suidas.

Τὸς δὲος σάνδαλον. Id est, Iouis crepida. Per ironiam dicebatur in eum, qui magni quippiam videri vellet, propter Principis alicuius familiaritatem. Velut si quis insolens sit ac ferox, quod regius sit coquus, aut imperatoris fatelles, aut pontificius tonsor.

Imperitus subligaculo indusus, omnibus id ostentat.

D. iiii

In eum, qui propter insolentiam, etiam ineptissimis rebus effertur.

Diogenes.

Fastuosus Maximus.

Κόμπος Μάξιμος. In eum dicebatur, qui sibi plus fatis arrogasset in sapientia. Sumptum à moribus Maximi cuiuspiam arrogantis, & sibi immodicè placentis.

Tanquam Argium clypeum abstulerit, ita gloriatur.

Ὡς τιμὴ ἐν ἀργεὶ ἀσπίδα καθελαὶν σμινώσται. Id est, Superbit tanquam Argium clypeum detraxerit. In fastuosos & magnificentius sese gerentes dicebatur. Aiunt apud Argios sacrum quendam esse clypeum clavis affixum, vt facile detrahi non possit.

Idem.

Homo bombylius.

Βομβύλιος αἰθροπος. Id est, Bombylius homo. Dicitur verborosus, multique strepitus, ceterum inutilis. Bombylius Græcis, apis genus à sonitu appellatū, ad mellificiū inutile.

De pulmone renellere.

Pro eo quod est, Stultam & arrogantem opinionem animo eximere. Persius: *Dū veteres auias tibi de pulmone renello.* Tumorem animique fastum in pulmone collocant.

Ipse dixit.

Αὐτὸν ἴρα. Quoties tantam cuiuspiam autoritatem significamus, vt ea vel citra rationem ad quiduis credendum sufficiat. Illud admonendum videtur in hac parœmia, perinde valere quasi dicas, Dominus dixit, vt Pythagoras ab Ægyptiorum vatibus videatur didicisse figuram hanc, Prophetis familiarem.

Auro loquente, nihil pollet quæuis oratio.

Suadere siquidem nouit, & loquens nihil. Prouerbiū indicat munera vbique longè plurimum valere. Vulgaris iocus ait, tinnulas rationes præcipuam vim habere ad persuadendum: pecuniam indicans.

Horatius.

Ne mihi Suffenus essem.

Ne mihi ipsi blandirer, ac stultè meipsum admirarer. Suffenus erat poëta longè ineptissim⁹, in aliorum vitia dicax, ad sua cæcus. Suffeni simillimum Mæuium facit Horatius.

Idem.

Pennas nido maiores extendere.

Pro eo quod est, Rem fortunamque quam mediocrem aut

aut tenuem à maioribus acceperis , auctiorem reddere.
Quod quidem si virtute fiat, summa laus est.

Plinius.

Ne sutor ultra crepidam.

Id est, Ne quis de his iudicare conetur, quæ sint ab ipsius professione aliena. Apelles (inquit Plinius) perfecta opera proponebat in pergula transeuntibus, atque post ipsam tabulam latens, vitia quæ notarantur, auscultabat, vulgum diligentem iudicem, quàm se præferens: feruntque à sutore esse reprehensum, quòd in crepidis vna intus pauciores fecisset ansas. Eodem postero die superbè ob emendationem pristinae admonitionis cauillante circa crus, indignatum prospexisse, denunciantem ne supra crepidam sutor iudicaret. Quod & ipsum in prouerbum venit.

Cæneis hasta.

Quidius.

Cæneus è puella versus est in virum, annuente Neptuno, cui illud etiam donatum est, ne faucibus ullis vulneribus fieri, ferròve occumbere posset. Ferunt hunc certasse cum Apolline: præterea morem huic fuisse, vt qui ad sese venerint, iuberet per suam hastam iurare.

Gigantum arrogantia.

Τῶν γίγαντων ἀπόνοια, Gigantum amentia. Vbi quis viribus suis frerus, temerè, nullòque còsilio res nõ tentadas moliretur. Zenodot.

Magis sibi placet, quàm Peleus in Machera.

Μῆγα θεοῖς μάλλον ἢ Πηλεΐ σπῆτι τῆς μαχάρας. In eum competit, qui præter modum re quapiam insolens est ac tumet. Aiunt autem hunc gladium à Vulcano fabricatum, à Diis dono datum fuisse Peleo, virtutis illius ac prudentiæ symbolum. Quo quidem ille vtens & in præliis & venatibus, conseqebatur quidquid optabat.

Æsopus.

Hic Rhodus, hic salus.

Ἄντῳ ῥόδου, αὐτῷ πάλωσα. Vulgò iactatum de iis qui sese de negotio iactarent insolentiùs, cuius fides non extaret. Conueniet item, vbi quis iuberet re præstare quod alibi se fecisse iactat.

Atticus in portum.

Ἀττικὸς εἰς λιμένα. In eos dicebatur, qui illie virtutem ostentare solent, vbi tutum est, atque vbi nihil opus est. A nautis Atticis sumtum, qui portum ingressuri, ostentandi

fui gratia, magnificè sese gerebant, in ipsa re non perinde strenui.

Archelaus

Calliphanes.

Καλλιφάνης. Calliphanes. Ridicula quædam huius nominis ambitio, prouerbiali ioco fecit locum. Aiunt enim huic fuisse poetæ morem, vt diuersorum carminum & orationum initia conscriberet, ad tres aut quatuor versus, eaque pronuntiaret, ostentaretque, quò commentum ignorantibus, multiscius & eruditus videretur.

Bullata nuga.

Ventosa atque inania, bullæ dicuntur. Persius:

Bullatis ut mihi nugis Pagina turgescat.

Vino vendibilis suspensa hedera nihil est opus.

Id est, Vera virtus non eget alienis præconiis. Aut res præclaræ per se placent, neque desiderant exoticam commendationem.

Sellissare.

Πωλιζέειν. Prouerbiali ioco dicebantur gloriosi, fastûque præturgidi. Suidas admonet sumtum à moribus Selli cuiuspiam, qui quum re esset perquam tenui, tamè affectabat haberi diues.

Diuinum excipio sermonem.

Θεῖον ἢ καίριον λόγον. Quoties, opinor, gloriosius aliquid dictum esset, omnis gratia deos excipiebant, qui nihil non possunt, & quibus nemo præscribit. Homer. Diui tamen omnia possunt.

A S P E R I T A S, M O R O S I T A S.

Inexorabilis.

Inexoratu difficilem ac præfractum, suoque relinquentium ingenio, vel in eum cuius operam nihil moramur, appositè torquetur illud Iliad. i.

Ἀλλ' ἢ τοι καίτιον ἔσθ' ἰάσασθαι, ἢ κεν ἴππῃ, ἢ καὶ ἔσθ' ἤ.

Id est,

Quin magis ipsius hunc animo, ingenioque sinamus.

Sive venire velit, siue hîc remanere.

Notatius.

Ferreus, aheneus.

Ferrea atque ahenea dicuntur, quæ solida firmaque significamus.

Verfa-

Versatilis Artemon.

Platarch.

Ἰσχυρότατος Ἀρτέμων. Aiunt dici solitum de his, quorum gratia vehementer decertatur. Nam Artemonem adolescentem fuisse quempiam, certatim adamatū à mulieribus ob insignem formam, quam suspicor ob id dictum periphoreton, vel quòd circumferretur in ore omnium versans.

Cornea fibra.

Persius: *Neque enim mihi cornea fibra.* Cornea, & durissima sunt, & sensu carent. Vnde qui carent humanis affectibus, robur, adamantem, silicem, ferrum, cornu in pectore gestare dicuntur.

Scytharum oratio.

Lucianus.

Σκυθῶν ῥήσις. Græci quiddam agreste, quiddam barbarum ac sævum intelligi vellent, id Scythicum appellabant.

Pandeleτίας sententias.

Πανδελεπίσις γνώσις. Id est, Pandelethiam sententiam, appellat in deterioribus Cratinus, vt citant, morosam ac molestatam. A Pandeleto quopiam sycophanta, ex eorum genere qui quo quæstum faciant, dicas impingunt grandes, (vt ait Phormio Terentianus) & simili studio ferunt suffragia.

Thymbra victitans.

Θυμβροφάσις. Id est, Thymbra victitantes. Adagio dicebantur, vel qui tutius ac liberius vitam agerent, vel qui moribus essent parum blandis, vel qui hilariter, citraque sollicitudinem paruo contenti viuerēt, quòd thymbra herbæ genus sit.

Scabrosior leberide.

Suidas.

Κεντροπέσσις λιβηρίδης. Id est, Asperior leberide. De vehementer asperis & insuauibus. Nam leberis Græcis dicitur exuuium illud vel serpentum, vel piscium exuentium senectam.

Totus echinus asper.

Aristoph.

Ἄπας ἐχίσις τραχὺς. In morosos & iniucūdis moribus quadrat. Echinus piscis & item Erinacius vndique spinis obseptus, vt nusquam impunè possis attingere. Est & hominum huiusmodi genus, cum quibus nulla ratione possis agere citra litem.

Durus alloquii.

Ἀπικτος αἰδρωτος, αἰσθησθησιν. Id est, immobilis alloquio. Ductum à cera, quæ tractando mollescit. Atector autem dicitur, quòd non queat liquefieri. Competet igitur in hominem inexorabilem.

Plinius.

Echino asperior.

In hominem intractabilem & insuauibus moribus ditum. Metaphora sumta ab animante, cuius duplex est genus, terrestre spinis obsitum, & maritimum priuata vndique testudine ac spinis obductum, quibus se pedum vice voluit, auctore Plinio.

Corinthus & collibus surgit, & vallibus deprimitur.

In adagium vbinam possit esse vsui, non satis video, nisi quis detorqueat ad hominem intractabilem, aspero ingenio. Strabo scribit, Corinthios opibus & artibus egregiis præcelluisse, ceterum regionem illorum non admodum fuisse feracem, quòd inæqualis esset & aspera, ac petricosa.

Etiam quercus bacchatur.

Καὶ θρις, Μαινὰς ἰχθυοτο. Id est, Etiam quercus, Mænas facta est. De iis, qui vix deliniuntur. Ab Orphei fabula, quercus sua cithara demulcentis. Menades sunt mulieres afflatae Baccho.

Agamemnonis hostia.

Ἀγαμέμνονος θυσία. Id est, Agamemnonis victima. Quondam in duros ac persuasu difficiles dicebatur. Inde natum, quòd Agamemnone rem diuinam in Troia facturo bos effugerit, vixq. multo negotio comprehensus redactus est. Videtur & huc posse referri, quòd Agamemnon in Aulide filiam Iphigeniã sacrificauit, sed admodum inuitus.

Masiolæchus.

Μασιολαχός. Vulgato conuitio dicebatur liguritor, & in minimis etiam rebus exquisitus. Quin & Hesychius indicat, quòd pusillum sit, id Græcis dici μένον. Proinde quadrat in eos, qui per fraudem minimis è rebus sectantur compendium.

Ne mone festucam.

Μὴ κρηδος κίβητ. Vbi quis omnis strepitus impatiens est. Quosdam videas vsque ad eòd morosos, vt quidquid agas offendan-

offendantur, etiam si stipulam duntaxat moucas.

Seneca.

Alassorixa queritur.

Apparet dictum in quosdam morosiores, & ad rixadum procliuiores, non quod offendantur, sed quod alioqui animo malè affecti sint, vt sunt difficiles ac submorosi, quibus fortuna aduersa est.

Difficilis vir.

Δεινὸς αἰὲρ τὰ χα μὴ καὶ αἰ ἀπὸν αἰπὸ ὤτο. Id est,

Forſan & innocuum culpet vir ſæuus & acer.

Hunc Homeri verſiculum olim in Demosthenem vulgò iactatum, multorū auctorum testimoniis cōstat, propterea quod accepta pecunia nonnunquam & malos defenderes, & oppugnaret bonos.

Durus & implacabilis.

In hominem impendio rigidum & implacabilem rectè torquebis illud Homeri Odyſſ. κ.

Σοὶ δὲ πῖς ἐν στήθεσιν ἀκλήπτως νόος ὄσσι. Id est;

At tibi non vnquam placanda in pectore mens est.

Κερασβόλος.

Plutarchus docet homines præfractos, & asperis moribus, & intraçtabiles, *κερασβόλους* vocari solitos. Sumptrā autem metaphorā ab agricolis, apud quos femina quæ prius quàm in terram decidant, incidant in cornu boum *κερασβόλα* dicantur. *παρὰ τὸ εἰς κέρατα βάλλεσθαι*. Hęc aiunt prouenire cæteris multo duriora: vnde & *ἀπειρέσιμα* vocantur.

Scytha malus.

Tanta erat barbaries & immanitas Scythicæ gentis, vt ipsa etiam appellatio cesserit in prouerbium, quemadmodum hodie crudelem hominem appellamus Turcam, & immane facinus, Turcicū; Æschines in oratione, *ὦ δὲ παροφροσύνας, καὶ δόμοις εἰσαί με, καὶ μὴ τῷ λογογράφῳ καὶ Σκυθῆ κακῷ ὄντι παραδιδῶμαι*. Id est, Obsecro vt seruetis me, néve logographo, maloque Scythæ me tradatis.

Inexorabilis & durus.

In durum & inexorabilem competet illud ex Odyſſ. ψ.

Σοὶ δὲ αἰεὶ κραδίη σερωπτήρη δέξι λίδου. Id est,

At tibi perpetuè cor saxo durius omni est. Ita Telemachus ad matrem:

Minutula pluuia imbrem parit.

Ψεγάτης ὄμβρον θυνώσται. Id est, Minutæ guttulæ imbrē parientes. Quoties res initio pusilla, crescit in maius. Quare in minutis vigilandum, ne paullatim incidamus in maxima incommoda.

Affidua stilla saxum excavat.

Ρ'δους ἐσθλιχοῦσα κελαιγενί πηρεφω. Id est, Stillicidium perpetuum saxum excavat. Admonet nihil esse tam durū, quod non emolliat: nihil tam arduum, quod non efficiat assiduitas. Plinius tradit inueniri filices formicarum pedibus atritas, idque grauissimum exemplum esse putatur, quantam vim habeat assiduitas.

Zenodot.

Bis septem plagis Polypus confusus.

Δις ἐπὶ ἀπληγαῖς πολύποις κλισίφρος. Id est, Plagis adactus Polypus quatuordecim. Dici solitum, vbi quis multo tandem malo fit emēdatior. Aiunt Polypum piscem captum diu multumque tūdi, cædique solere, quo mitior fiat & ad esum accommodatior.

Dicendo discere discunt.

Ἐκ τοῦ λέγειν τὸ λέγειν πορίζεται. Id est, Dicendo cōsequimur vt discamus. Quadrat ad cuiusuis rei peritiam, quam potissimum vsus suppeditat, optimus omnium rerum magister. Proinde prouerbiales omnes erunt id genus. Fabricando fabricam discas, Canendo musicā, Scribendo discas scribere.

Latum vnguem, ac similes hyperbola prouerbiales.

Transuersum digitum aut vnguem discedere, frequenter est apud Ciceronem, pro eo quod est, quàm minimo spatio. Fit autē festiuior metaphora, quoties his verbis perfectam imitationem ac plenū vndeque consensus significamus: vt, ab hac regula mihi non licet transuersum, vt aiunt, vnguem discedere.

Taurum tolles, qui vitulum sustuleris.

Vide, Degenerantium in peius.

Noctēsque diēsque.

ΝΥΚΤΗΣ

Νύκτας τε κ' ἡμέρας. Qua figura, assidua & infatigabilis diligentia passim significatur. Horatius:

Nocturna versare manu, versare diurna.

Velut umbra sequi.

Ὡς εἴη σκιά ἴπιδου. Velut umbra sequi dicitur, qui nusquam deest. Plaut. *Decretum est mihi quasi umbra quoquo ibis tute, persequi.* Vnde affeclas indiuiduos umbras vocamus.

Ne altero quidem pede.

Μὴ δὲ τὸν ἑτερον πόδα. Id est, Ne alterum quidem pedem discedere. Lucianus: *Qui ex Æthiopia nunquam vel alterum promouerit pedem.* Annumerandus illis: Latum vnguem, &c.

Saxum volutum non obducitur musco.

Αἶδος κυλινδρῆρος τὸ ῥέμας ἔποιε. Id est, Musco lapis volutus haud obducitur. *Qui non potest eodem loco consistere, raro fit vt durescat.* Simile illud Fabij: *Planta quæ sæpius transfertur, non coalescit.*

Multis ictibus deicitur quercus.

Πολλὰς πληγαῖς ὄρε εἰρήα δαμνίζεται. Id est, Multis rigidæ quercus domatur ictibus. De re factu quidem ardua, quæ tamen assidua industria peruincatur.

Exercitatio potest omnia.

Periand.

Μελέτη πάντα δύνάται. Id est, Cura omnia potest. Significat autem nihil esse tam arduum, quod diligentia, curaque non efficiatur. Virgil. in Georg. *Labor omnia vincit*

Improbis, & duris vrgens in rebus egestas.

Ne genu quidem flexio.

Philostr.

Οὐδὲ γόνυ κάμψας. Dicitur est pro eo, quod est, Ne tantillum quidem. Etenim si iam incipit ad quietem componere sese, primum genu flectit. Itaque perinde valet quasi dicas: *Citra respirationem, sine omni intermissione.*

ATTENTIO ET CONTRA.

Purgatis auribus.

Plautus.

Pro attentis auribus & vacuis. Nam sordes in auribus collectæ auditum hebetant, exemptæque reddunt actiorem.

Mens peregrina.

Νοῦν τὸν ξένον. Mentem peregrinam habere dicuntur cogitabundi, nec satis ob id attenti ad ea, quæ coram aguntur.

Aristoph.

Præfens absens.

Παρίων ὄρον δὲ μαῖ. Id est, Præfens peregrinatur. In eum dicendum, qui non animaduertit ea, quæ dicuntur, cogitatione aliis in rebus occupata.

Virgilius.

Auribus arrecltis.

Quadrabit in illos, qui sitienter, & auidè auscultant, quæ dicuntur, aut expectant quid dicendum sit.

Athenæus.

Erectis.

Accommodum erit, vbi significabimus aliquem toto pectore attentum ad rem quampiam. Erigunt enim se totos & summis nonnunquam insistant pedibus, qui auscultant, aut spectant auidius.

Ausculata & perpende.

Quoties significabimus nos aliud dicturos quod ad rem pertineat, quodque ratum ac certum futurum sit, conueniet illud Homer. Iliad. γ.

Ἄλλο δὲ τοῖς ἑτέροις, οὐδ' ἐν ὄψει β' ἄλλο σῆσι. Id est,
Immo aliud quiddam, tu mente recondito, dicam.

Hoc age.

Quum aliquem iubemus esse attentum, dicimus, Hic esto: aut, Hoc age.

Consulendum, & consilijs parendum.

Quum admonebimus quempiam, vt vicissim & rectum consilium det & ab aliis accipiat, aut vt & secum rem diligenter perpendat, & alienam sententiam auribus attentis audiat, non intempestiuum erit illud ex Iliad. β.

Ἄλλα εἰσέξ, αὐτὸς δ' εὖ μάλο, μίθεο τ' ἄλλοι, Id est:
Ipse age, res bene consulito, & pareto vicissim.

Ceram auribus obdis.

Κηρὲν τοῖς ὠσὶν ὀπασείρας. Id est, Cera auribus oblinis. Qui recusant audire vel æqua, vel iniqua. Natum ab Vlyssis cera, qua suas & sociorum aures obturabat.

AVDACIA.

Fortes fortuna adiuvat.

Propterea quod id genus hominibus fortuna quasi fau-
ueat

neat, infensa iis, qui nihil audent experiri, sed veluti coleræ perpetuò latent intra testas.

Animus præfens.

Animi præsentia utilis vbique, propterea quòd timiditas vel à conscientia, vel ab animi paruitate videatur proficisci. Huic sententiæ suffragatur Homericum illud ex Odyssææ n,

Δαρσαλέος γδ κήρ ἐσ πᾶσιν ἀμείνων
Ἐργιστὴν τλάσσει, εἰ καὶ ποδῶν ἀλλοθὴν ἔλθοι. Id est;

Omnibus in rebus potior vir fortis & audax.

Sic licet hostes, & è longinquis venerit oris.

Animus heptaboëus.

Θυμὸς ἑπταβοῖος. De magnis, fortisque & inuictò dictum. Epithetum sumtum à clypeo Aiacis, quem Homerus Græcè heptaboëon appellat, quòd septem boum tergoribus esset obductus, atque ob id impenetrabilis.

Aqua paterfluit.

Τῶν πατέρων. Id est, perfluit aqua. Zenodotus & Suidas admonent dici solitum de eo, qui nihil negotij recusaret, & quidlibet quod mandatum esset, effecturum sese polliceretur, quippe vsque adèò promptus ad quiduis suscipiendum, vt nec nauim præterfluentem ingredi grauaretur.

Martis pullus.

Ἄριστος ποτόν, i. Martis pullum, vocant, ad bella magno-
pere propensum. Aristoph.

Alter Hercules.

Ὁ ἄλλος Ἡρακλῆς. Id est, Hic alter Hercules. De viro Aristotel. prætreuò ac laborum tolerantissimo.

Non abiicit animum.

De eo qui ne in afflictissimis quidem rebus spem aut consilium abiicit, sed de recipiendo se vtcunque cogitat, appositè dicitur, quod de Vlyssæ dixit Odyssææ, Homer.

Ἄλλ' οὐδέ τις χαλκὸς ἐπέλυθε τοῖσι θυμῶσι. Id est,

Ac neque sic licet afflictus oblitia cepit Navigij.

Ne quid mouere verborum strepitu.

Qui monebit aliquem, ne sæuis verbis ac minis deterreatur, quò minus experiatur, accommodabis illud Homeri ex Iliad. v. ab Apolline dictum Acneæ:

Ἄλλ' ἰθὺς φέρε χαλκὸν ἀτριά, μηδὲ σε πάμπαν

Λευγαίους ἰπίασιν ὀπιηροπίται καὶ ἀφῆν. Id est,

*Quin virido ferro magis obuius isto, nec unquam
Te seui dictu deterreat ille, minisque.*

In discrimine apparet qui vir.

De periculosa difficilique, & eiusmodi quæ virum cor-
datum ac strenuum requirat, conueniet illud ex Iliad.,

Ἐνθ' ὅ, τι διαὸς αἰὴρ, ὅς τ' ἄλλυμας ἔξαρκείδη. Id est,

Illic qui vir iners, qui strenuus ipsa docet res.

Non cedendum malis.

Si quando admonebis, non oportere cedere vel aduerſa
riis, vel aduerſæ fortunæ insultibus, aut non esse certandū
cum fugitiuis: non incitè detorſeris illud ex eodem lib.

Οὐκ αἶ ἐν αἰχρῖν' ὀπίσθι πίσει βίλος, οὐδ' ἐνὶ νότῳ,
Ἀλλὰ κεν ἢ ἐρῶσι ἢ νηύθεσ ἀπιάσται. Id est,

*Ne feriat iaculum ceruicem aut terga, sed ipsum
Aut ventrem, aut pectus feriat aduersa sagitta.*

Achilles.

Cellius,

Insigni fortitudine duces, appellabimus non inuenustè
Achilles.

Achilleum argumentum.

Rationem & argumētum Achilleum vocabimus, quòd
fit insuperabile & insolubile.

Qui cum contemptu vita inuadunt.

In eos qui gladiatorio, sicut ait Terentius, animo quem
piam impetunt, vt aut perdant, aut pereant, cōueniet illud
ex Iliad. μ,

Ἀχρηστῆσι σίσαισι θεικότες. Id est, Similes agrestibus apsis.
Tradunt enim viatores hos prouocatos rectà impetere
prouocantem, nec lancea vitata.

Neque terra motus timet, neque fluctus.

Aristoteles libro moralium Nicomachiorū tertio do-
cens eos, qui non habitu virtutis, sed immanitate quadam
naturæ nihil omnino formidant, nequaquam appellandos
esse fortes, sed *μανιώφους* & *αιαλγήτους*, hoc est, insanos & stur-
dos, sensusque expertes, εἴη δὲ, inquit, *αἴτις μανιώφους* & *αιαλγή-
τους*, εἰ μὴ δὲν φοβεῖτο μήτε σισμοὶ μήτε κύματα, κενδοῖσθαι ὅσοι τοῖς
Κελτοῖς. li. Fuerit autem quispiam insanus ac doloris sensu
vacans, si nihil metuat, neque terræ concussionibus, neque
fluctus, quemadmodum de Celtis prædicant. Nihil enim horri-

horribilius mari commoto, terræ verò concussio videtur inferiorum ad superiorum sedem eruptione minitari. Tanta autem erat quarundam Gallie Germanique gentium immanitas, ut ne his quidem terrentur, quæ maximè sunt natura horrenda.

Improbitas muscæ.

In improbum & subinde redeuntem, etiamsi turpiter repellatur. Ex Iliad. x vii. Atque illi muscæ vim intra præcordia misit, Quæ quamuis de pelle viri sit sæpe repulsa, Assaultat morsura tamen.

Luna radios non maturefcit botrus.

Plutarchus hunc Iouis fenarium . seu prouerbiale adfert, differens quod luna, quoniam radios habet imbecilliores, quam sol, excitare possit humores, concoquere non possit.

Μίλας γδ αὐτῆς οὐ πεπαιγεται βότρυς. Id est,

Neque enim his niger maturus efficitur botrus.

Conuenit in eos, qui conantur quod ob defectum virium non queunt perficere. Accedet plus veneris, si volentes significare disciplinas humanas non præstare felicitatem, dicamus Μίλας γδ, &c. In αὐτῆς subaudiendum est, ἀκρίσι, id est, radiis.

Per flumini traducere.

Διαβιβάζειν τὸν ποταμὸν. Id est, Transmittere per flumen. Dicebantur, qui difficultatem explicabant rei, quam inruditiones aut inualidiores explicare non poterant. Translatum à torrétiis aut fluuiis profundioribus, quam ut cuius tutum sit traicere. Plato.

Sacer manipulus.

Ἱερεὺς λόχος. Id est, Sacer manipulus. Olim dicebatur, quæ admodum dicimus sacram ancoram iaciendam, aut rem ad triarios rediisse. Athenæus l. 13. declarat, apud Thebanos exercitus partem fuisse quam illi Ἱερεὺν λόχον nominabant, eam constitisse ex amantibus & amatis: & ob id præcipuum belli robur in his fuisse situm, quod amor reddat fortissimos, ad mortis etiam contempum animans Athenæus.

Coriaceum auxilium.

Σκυθικὴ ἑπικουσία. Id est, Coriaceum siue pelliceum auxilium. Apud Atticos infirmum & imbecillum dicebatur. Hesych.

Aristoph.

Ficulnum auxilium.

Συμίων ἔπικουρία. Id est, Ficulnum auxilium, pro inualido atque inutili.

BENEFICIUM CORRUMPTVM.

Homerus.

Perdidisti vinum infusa aqua.

Ἀ πάλισαι τὸν οἶνον ἐπιχίας ὕδωρ. Verba sunt Polyphemi. Sic enim increpat Ulysses vinum aqua temperantem. Antiquitus meru bibebant non sine noxa, donec Staphilius Sirrhi filius ostendisset, vinum aqua diluere.

Capra Scyria.

Αἰξ Σκυρία. Conuenit in eos, qui beneficium maleficio corrumpunt, aut, qui virtutes adjunctis vitiis contaminant atque obscurant, quive rectè instituta non rectè finiunt. Veluti capra Scyria quòd fera sit, mulctrum quod lacte impleuerat, ipsa rursus euertit, atque hoc modo beneficium quod dederat, eadem perdidit.

Panis lapidosus.

Seneca lib. de Beneficio II. Panis lapidosus (sic enim Fabius Verrucosus appellabat beneficium ab homine duro asperè datum) quem esurienti necessarium sit accipere, durum & acerbum esse. Ita quidam contatione, toruitate vultus, asperitate orationis, ostentatione molesta, corrumpunt beneficium, vt nemo sit accepturus, qui possit eo carere.

BIBACITAS.

Vinaria angina.

Festus Pompeius indicat ioco iactatum in eos, qui vino præfocantur, laborare vinaria angina, quã *εινάρχησι* possis dicere.

Madusa.

In Pseudolo Plautina seruus ebrius ita loquitur: *Ego nunc probè habeo madusam.* Festus Pompeius indicat apud priscos madusam diei solere temulentum, dubitatque vtrum à Græcis deductum sit, quibus ebrius est *μέθυσος*, an à Latino verbo madere, quòd probè poti, vino madidi dicantur. Quòd si madusa sonat ebrium, non ebrietatem, absurdus sermo est, Habeo madusam. Vnde sic legendum arbitror: Ego nunc probè habeo madusa, ita victu ecurato.

Seruus

Seruus in ebrietate videtur sibi felix, vt solutus omni metu curisque, & omnium tristium oblitus.

Parthi quo plus biberint.

De Parthis vetere prouerbio dictum est, quo plus biberint, eo plus sitire. Habet hoc temulentia, vt posteaquam obsurdit palatum, magis ac magis cupiant haurire. Aptè dicitur in auaros, aut studiosos: crescit enim discendi cupido cum eruditione.

Athenus.

Καρηβαρωῦτες.

Dicuntur qui crapula grauatum caput habent. Cōueniet in temulentum ac somnolentum.

Ranarum more bibere.

In eos qui deditissimi ad pocula sunt, nihil interim vel parum comedentes, rectè & non inuenustè quadrat illud Athenæi:

Οἱ πίνουσιν μόνον βατραχῶν κερύπια, ἔδιν ἔδιντες. Id est,

Qui absque cibo viuunt ranarum more bibentes.

Nec elephātus ebiberet.

Οὐδὲ αἰ ελέφας ἐκπίοι. Id est, Ne elephātus quidē ebiberet. De poculo prægrandi, quū elephātus proboscide immensam aquarum vim quum libet hauriat:

Athenus.

Cothonissare.

Κοθωνίζειν, siue κοθωνίζεσθαι, dicebantur, qui largius biberent, & potationem largiorem κοθωνισμῶν appellabant: Cothon autem poculi genus est.

Idem.

Calicum remiges.

Κυλικῶν ἑρέται, id est, Calicum remiges. Dicti sunt, qui assidue perpotarent, vinum pro remo ducentes.

Idem.

Κυαθίζειν.

Dicebantur, qui poculis indulgebant, quasi dicas, cyathissare. Mihi videtur potius in eos cōuenire, qui parcè bibunt, nec sextarios hauriunt, sed cyathis subindè repetitis, tamen inebriantur.

Argentæus puteus.

Ἄργυρος ἀργυρῶν. Id est, Argentæus puteus. Athenæus lib. x. i. indicat olim ingens poculum dici solitum puteum argentæum, nam cyathi pusilli erant.

[E ii]

BONÆ FORTVNÆ, COPIÆ, FELICITATIS, AVT OMINIS.

Asinus in paleas.

Ὅτις εἰς ἀχυσὴν. Subaudiendum, incidit. Dicitur solitum, vbi cuiuspiam fortuna lautior præter spem obtigerit, aut nactus fortè fuerit aliquis, quo vel præcipuè gaudeat. In fragmentis secundi libri Dipnosoph. citatur hic senarius ex Philemonis comædiis: Ὅτις βαδίζεις εἰς ἀχυσὴν τραγημάτων. id est, Iam vadis asinus in paleas tragematum.

In voti compositem.

Vbi quis affectus est quod affectabat, captabatque, quadrabit illud ex Iliad. λ,

Καὶ βάλων, εἰδὶ ἄρα μιν ἄλιον βόλος ἔκφυγε χερσέε.

Attigit, & que manu non irrita missa sagitta est.

Suidas.

Nunc aduenit Datidis cantilena.

Νῦν ᾄτ' ἐκείν' ἦκει τὸ Δάτιδος μέλος. Id est, Nunc id quod ajuunt, Datidis adest cantio. Dicebatur vbi quid lætum ac festiuum accidisset. Datis quispiam erat Persarum Satrapes excellens in rei bellicæ gloria. Is Græcè loqui conatus, cōsuevit dicere, ἠδδομαι, καὶ ἄσφαίνομαι, καὶ χαίρομαι. id est, Delector, gaudeo, lætor. Ea cūm sæpius ac malè Græcè pronunciarer, res in vulgi iocum abiit.

Procridis telum.

Προκρίδος αἰώνια. Id est, Procridis iacula. De iis qui veluti certis telis quidquid animo destinant, assequuntur. Sumtum à notissima fabula, vel Ouidio narratore, de Cephalo, qui certo iaculo emisso, Procridem vxorem interemit, ratus feram esse.

Iuuenalis.

Albæ gallina filius.

Feliciter natum, albæ gallinæ filium dicimus.

Ambros.

Aut piscem olet, aut florem.

Aut piscem olet, aut timallum. Dictum in eū, qui bene oleret, quòd timallus piscis sit odore gratissimus, & æquè fragrans eiusdem nominis flos.

Cicero.

Virgula diuina.

Quoties quid citra humanam operam quasi diuinitus nobis significamus contigisse. Propterea quòd antiquitas quemadmodum in anulis, ita & in virgis ferendis existimat uit aliquam fatalem, ac ceu magicam in esse virtutem.

Gygis

Gygis anulus.

Τύχου δακτύλιος. Quadrat vel in homines inconstantibus moribus, vel in fortunatos, qui veluti virgula diuina; quid quid optant, id suo arbitrio consequuntur. Huius adagij mentionem facit Lucianus in Votis, vbi quispiam optat sibi complures anulos eiusmodi quales habebat Gyges: alium, quo ditesceret: alium, quo gratus & amabilis redderetur: alium per quem liceret volare, quocumque lubitum esset. Nam priscorum superstitio plurimum tribuit anulorum efficaciz.

Orci galea.

Ἄϊδος κλυῖ. Dicitari solitū in eos, qui semet arte quapiā occultarent. Plutoni erat galea, quam qui gestaret, is quocumque voluisset videbat, ipse nemini conspicuus.

Zenodor.

Secundo aestu.

Κατὰ ῥοῦν ὀρχαράν. Id est, Secundo aestu procedere. Sumta metaphora à nautis, quibus facilius cursus, quam flumen aut etiam maris aestus secundus est.

Lucian.

Bonis ausibus. Malis ausibus.

Quū rem feliciter, aut secus cedere significamus. Ab augurum obseruatione sumtum.

Horatius.

Omnia ex sententia cedunt.

In magnopere fortunatos: quibus & rectè & secus instituta felicitè cedunt. Homerus:

Homer.

Spicula cuncta horum feriunt, seu torserit illa
Ignaus, seu vir fortis, quia Iupiter ipse Dirigit.

Secundis ventis.

Secundis ventis nauigare dicitur, cui res ex sententia succedunt. Horatius,

Non agimur tumidis velis aquilone secundo,
Non tamen aduersis ætatem ducimus austris.

Datylis dies.

Δατύλου ἡμέρα. Vbi res feliciter successerunt. A Datylo quodam apud Athenienses summos est honores cōsequutus.

Diis hominibusque plaudentibus.

Pro eo, quod est feliciter, atque auspicato. Apud poetas penè solēne, Deūm atque hominum fidem, Diis atque hominibus inuisus.

Cicero.

Semper feliciter cadunt. Jouis taxilli.

Ἄει γὰρ ἂν πέρσεται εἰ Διὸς ἄγκυρα. Id est, Semper cadunt

feliciter tali Iouis. Dici solitum in eos, quibus res omnes perpetuò quodam fortunæ fauore ex animi sententia cederent. translatum à talorum iactu, vbi fortassis antiquitus obseruatum est Iouis talos feliciores esse. Sunt qui putent quadrare in eos qui factis suis dignas poenas dependerit, quasi foue non finente culpam inultam.

Sapiens sua bona secum fert.

Ὁ σοφὸς ἐν αὐτῷ φέρει τὰ οὐσίῃ. Id est, Sapiens opes sibi secum habet semper suas. A Biantis, ni fallor, apophthegmate natum, qui rogatus, cur nihil exportaret rerum suarum ex incendio patriæ. Ego verò, inquit, omnia mea bona mecum porto. Significans ea quæ nobis bona insunt, verè esse bona, & verè nostra.

Suidas.

Contingit & malis venatio.

Δίδται ἢ κερκίσιν ἄρχα. Id est, Contingit & ignauis è venatu præda. Vbi quid feliciter obtigit immerenti, quòdque fortunæ magis, quàm illius industriæ sit acceptū ferendū.

Iecit Achilles duas tesseras, & quatuor.

Βίβλη· Ἀχιλλεὺς δύο κύβω ἢ πύραξα.

Duas Achilles quatuorque tesseras

Iecit.

Hunc versum Suidas ex Eurip. citat. Quid autem sibi velit adagium, nullus explicat, nisi quòd coniectare licet dictum fuisse de iis, qui in omni re vincerēt, propterea quòd is tesserarum iactus felix esset.

Tranquillo quilibet gubernator est.

Seneca in epistolis: Alioqui gubernatoris artē adeò non impedit tempestas, vt offendat. Tranquillo enim, vt aiunt, quilibet gubernator est. Agit autem illic, fortunam aduersam ac rerum difficultatem, non solùm non obesse sapienti, verùm etiam virtutem in his maxime proferre sese, quæ rebus secundis ac pacatis latebat. Non magnum est administrare Rempub. quum omnia pace constant.

Zenodor.

Effugi malum, inueni bonum.

Ἐφυγεν κακόν, & εἶπεν ἀμεινον. Id est, Euasi mala, nactus sum meliora. Dici solitum, si quando fortuna laucior cuiquam contigisset. Natum aiunt à cæremoniis nuptialibus.

Inueni, non quod pueri in faba.

Strophylus seruus in Aulul. Pluti, aulam auri plenam à senec defossam, furto sustulerat, eamque rem gestiens indicare

care hero, *Reperi*, inquit. Et rogatus quid reperisset, *Non quia pueri clamitant*, inquit, *in faba se reperisse*: prouerbiali nimirum figura magnum quiddam reperisse sese significās. Est enim midas vermiculus quidam, qui fabis innascitur: hunc si quando nacti sint pueri, gestiunt atque exclamant, perinde quasi magnum quiddam inuenerint.

Sardi venales.

Σαρδινοὶ ἄνθρωποι. De negotio infinitæ prolixitatis, atq. inexplicabili. Idque hinc ortum esse tradunt, quod Tiberius Sempronius Gracchus, cum altero consulatu Sardinia domuisset, tantum ex ea captiuorum adduxit, vt longa venditione res in prouerbum abierit.

Bonorum mare.

Ἀγαθὸν θάλασσα. Dicitur & diuersam in partē. Item de magnis & vehementer cumulatis commoditatibus: Vel quod ipsum mare ministret innumerabiles opes rerum, puta piscium gemmarumque.

Thassus bonorum.

Θάσος ἀγαθόν. Natum adagium à loci fertilitate. Nam Thassus insula est iuxta Thraciam, vt Zenodorus refert. Callistratus orator, demigrans Athenis, persuadere conatus est Atheniensibus, vt regionem, quæ ex aduerso erat, incolerent; multa splendida de eius feracitate iactitans, & quod auri venas haberet, & quod glebam optimam. Denique, in summa, inquit, Thassus bonorū est. Hinc in vulgi sermonem abiit: Thassus bonorum, de iis, qui splendida pollicentur.

Bonorum aceruum.

Ἀγαθὸν ὄρεος. De opibus ingentibus, vnde & frequenter extructas dapes, extructas opes, & cumulas opes; pro copiosis legimus, tanquam aceruatim congestas, neque pōdere, neque numero, sed ipso cumulo infusas.

Horna messis.

Plautus in Mustel. Hornam messem prouerbiali figura dixit, pro maximo emolumento: quasi dicas, tantum lucris, quantum eo anno sit prouenturum in agris.

Bonorum myrmecia.

Ἀγαθὸν μυρμηκία. De immensis opibus. Nam myrmecia

Cicero.

Græcè significat cauernam aut agmen formicarum. Antiquitus formicarum cœtus opulentiam portendit.

Dathus bonorum.

Δάθος ἀγαθῶν. In eandem sententiam dici consuevit. Est autem Dathus Thasiorum colonia, iuxta Strymonem, cum alioqui opulenta ac florens, tum quòd habet etiam auri venas, vt hinc in prouerbium abierit, Dathus bonorù, de conferta rerum opulencia.

Idem.

Gargara bonorum.

Innumerabilem hominum, rerumve vim, prisca gargara dicebant, ficta, ni fallor, voce à strepitu, quem facit hominum congregatorum multitudo, aut rerum effusarum copia. Vnde & gargaro verbum, quod significat perstrepo præ multitudinem.

Bona terra.

Τὰ τῆς γῆς ἀγαθὰ. De bonis immensis, & omnigenis, quasi dicas quicquid terra progignit, omnium rerum parcens.

Ingens rerum multitudo.

Quum admirandam hominum, aut rerum, seu malorù multitudinem indicare volemus, conueniet illud Homericum:

Quot frondes, & quot sunt verno tempore flores,
Vtque globatarum muscarum examina multa.

Bonorum glomi.

Ἀγαθῶν ἀγαθῶν. De opibus extructis, & assatim cumulat. Sumta metaphora à glomere textorio, cui fila sunt obuoluta, aut certe ligno illo textorio, cui filorum maxima vis est obuoluta.

Lucianus.

Copia cornu.

Ἀμάλθειας κέρα. Quum assatim omnia superesse significamus, Copiæ cornu dicimus. Translatum à peructusta fabula, quam quidam ad hunc modum narrant: Rhea Iouem enixa, metu patris infantem in Creta occuluit, nutriendum à duabus nymphis, Adrastea & Ida, Melissei filibus. Hæ nutricauerunt illum capræ cuiusdam lacte, cuius nomen fuerit Amalthea: eam capram Iupiter iam adultus in sidera retulit, vocaturq. à Græcis ἀστὴρ ἰδίας, i. capra celestis. Huius alterù cornu nymphis nutricibus dedit, videlicet officij præmium: hæc adiciens facultatem vt quicquid optassent, id illis

illis ex eo cornu largiter suppullularet.

Eustach.

Lac gallinaceum.

Ὀρίθων γάλα. Eundem habet sensum. Dicitur enim in opulentos, & quibus quiduis rerum suppeditat. Aut de raris inuentu, atque ob id pretiosis, vt sit hyperbole significans nihil omnino deesse.

Extis pluit.

Ἀλάσση ὕει. Id est, Lucanicis pluit. Sermo prouerbialis de prodigiosa rerum copia. Qui iocus etiam hodie durat apud idiotas. Siquidem ἀλάσς Græcis exti genus est, ex quo frustulatum conciso facta conficiuntur.

Plutarch.

Capram caelestem orientem conspexerunt.

Ἀἴγα πτω ἑραίας ἐπιτάλλουσαν ἰδέσσαντο. Hoc dici solitum in eos, quibus omnia feliciter, æque animi sententia succederent, propterea quod antiquitus opinione vulgi comprobatum est, qui capram illam Iouis altricem, & ob id in siderum relatum numerum conspexissent, quidquid votis conciperent, eius compotes futuros.

Bona fortuna.

Aristoph.

Ἀ γὰρ τοῦ δαίμονος. Id est, Boni genij, vel bonæ fortunæ, subaudi nomine. Sermo est bene ominantis in re quapiam aggrediunda.

Oculus dexter mihi salit.

Theocrit.

Ἀ λήττω ὀφθαλμός μου ὁ δεξιός. Id est, Salit mihi oculus dexter. Vbi spes est visuros nos lætum quippiam, & vehementer exoptandū: hodiēque per iocum aiunt, sibi dextrā tinuisse aurem, significantes alicubi sermonem de se absentibus factum cum laude.

Bona spes ostensa.

Quum bona quæpiam spes affulget alicunde, perficiēdi quod proposuimus, conueniet illud ex Odyss.,

Ἄς ἀεὶ οἱ εἰπόντι ἐπίπτατο δεξιός ὄρνις. Id est:

Sic fato felix à dextris aduolat ales.

Deus undecunque inuat, si modo propitiu.

Deus vbique præsens adest, si faueat: neque refert vbi gentium agas, illo propitio. Ad hanc sententiam accōmodēs licebit illud Homeri:

Ῥ' εἴα θεός κ' ἐθέλων κ' ἑτάδην αἴδρα σκαίσαι.

Si libeat, seruare procul quoque numina possunt.

Lux affulsit.

Vbi melior rerum spes ostēdi cœperit, lucem affulisse dicunt. Porro lumen fausti ominis apud veteres fuisse, testis est M. Varro lib. de lingua Latina II.

Noctua volat.

Zenodot.

Γλαυξ ἰπταται. Piscis Atheniensibus noctuæ volatus victoriæ signum ac symbolum existimabatur, propterea quod auis hæc Mineræ sacra crederetur, quæ quidem dicta est etiam malè consulta Atheniensium bene fortunare. Inde rebus feliciter atque ex animi sententia succedentibus, dici consuevit: Noctua volat.

Laureum baculum gesto.

Δαφνίωυ κέρας βακτηρίωυ. Id est, Laureum porto baculum. Suidas tradit ita solere loqui eos, qui essent ab aliquibus insidiis appetiti, feliciterque periculum effugissent, propterea quod laurus credita est aduersus venena remedium habere.

Midas in tesseris consultor optimus.

Μιδας ὁ ἐν κύβοισιν ἀβουλότατος. Id est, Midas, qui in tesseris, consultor optimus: prouerbum à tesserarum ludo natum. Est enim midas iactus vocabulum, accommodari poterit adagium ad rem, quæ fortè fortuna bene cadit.

Boues messis tempus expectantes.

Βοεῖ ἀμυτον ἔπιτηθωῦταις. Id est, boues messem obseruantes. Dicitur solitum, vbi quis ingentium emolumentorum spe laborem sumeret. Inde ductum, quod boues messis tempore, maiore laborant fructu, propterea quod inter trituram pascuntur interim, & pabulum largius apponitur. Contra quum vere aut hieme proscindunt aruum, hoc molestior est arandi labor, quod nullo præsentem fructu leniatur.

Bos apud aceruum.

Βοεῖ ἐπὶ σιρῆϊ. Id est, Bos in aceruo. De splendide ampliterque uiuentibus, quique in vbere rerum affluentia prolixius faciunt sumtum. Aut quemadmodum ait Suidas, de iis, qui in media rerum copia constituti, non sinunt præsentibus bonis frui. Translatum arbitratur à bobus triturræ exercentibus, quibus quod os obligatum habeant, non licet vesci tritico, quod excutiunt, vt simile sit illi: Τάταλος inter vndas stitens.

ROS

Bos ad praesepe.

Βοὺς δὲ πάντες. In emeritos dici consuevit, quisque iam ob
 ztatem otio, vitæque molliori indulgent. Effertur & ad
 hunc modum: Bos in stabulo, Congruit & in eos qui nullis
 honestis negotiis exercentur, sed turpi otio atque abdomi
 ni feruiunt.

Quæ diuinitus contingunt.

Qui dicit quippiam non cuius cōtingere, quisquis optat
 sed diuinitus dari, velur ingenium, formam, vires, vfurpa
 re poteris illud Homeri ex Iliad. 3. lib.

Ἐκὼν δὲ ἐκ αἰτίας ἐλαίου. Id est:

Non quisquis volet illa ferat.

Auctoritas diuinitus.

Diuinitus contingit, vt idem homo nunc magni fiat, nūc
 despiciatur. Ex Odyssææ xvi.

Est procliue deis, amplius quos claudit Olympus,

Reddere vel despectū hominem, aut adiūgere honorē.

Felicitas à Deo.

Θεοῦ δὲ ὄσον δέει ἀτυχεῖν βερωίς. Id est, Felicitas datur Deūm Homerus.
 homini munere. Vt res nostræ benè cedant, id in nobis fi
 tum non est, sed à Superūm arbitrio pendet. Hominum est
 conatus, Dei est euentus.

*Primum rectè valere, proxima forma, tertio lo
 co diuitia.*

Plato lib. II. de Leg. Αἰεταὶ γὰρ αἰ ἀειστοὶ ὑγιάνειν, δυνάστη δὲ
 καὶ δόξα, καὶ τὸν δὲ πλοῦτος. Id est, Aiunt enim optimum, ac po
 tissimum esse, bonam valetudinem, proximum formam,
 tertium diuitias. Alius quidam dicit: Rectè valere, & sape
 re, duo vitæ bona. Iuuenalis: Curandum est, vt sit mens sana in
 corpore sano.

*Deum esse.**Deum facere.*

Hyperbolæ sunt prouerbiales, de singulari laude dignis.
 Tullius in Oratoris sui libro II. In quo tu mihi Deus esse
 videris, id est, singularis, ac summus. Inde natū quod prisci
 mortales, si quem ob egregias, ac minimè vulgares virtu
 tes suspiciebant, eum Deum, ac diis genitum aiebant.

In oculo esse.

Pro eo quod est, supra modum fortunatum esse ac glo
 riosum.

Zenodotus

Quævis terra patria.

Πᾶσα γῆ πατρίς. Admonet adagium, virum sapientem ac bonum, vbiunque gentium vixerit, felicem esse. Vnde & Socrates interrogatus: Cuius esset, mundanum se esse respondit.

Virtute duce, comite fortuna.

Marcus Tullius epist. famil. Libro decimo ad Plancum: Omnia summa consequutus es, virtute Duce, comite fortuna. Virtus eligit quod est optimum. Quod si non succedit, tamen in rebus præclaris, vt in magnis, etiam voluisse pulcrum est. Sin succedit, prima laus debetur virtuti tanquam egregij facinoris duci: proxima fortunæ, quæ virtuti subseruierit.

Sale nihil utilius.

Comperio & hoc à doctis prouerbij titulo commemoratum: Humano corpori nihil esse utilius sale & sole.

Plantus.

Supercilium salit.

Quoties bona quædam spes titillat animum nostrum, dicere licebit nobis salire supercilium. Sumtum à vulgi superstitione, qui futurorum auguria captat ex corporis affectibus, vt si quod membrum pruriat præter euidentem causam, si dexter oculus saliat, si auris dextra tinniat.

BREVILQVËNTIA.

Grata breuitas.

Χαίρει βραχίον ὀνόμαϊ. Id est, Adiuncta est paruis gratia rebus. Quædam mole placent ac magnitudine. Sunt, quæ ob id grata sunt, quod minuta: veluti gemmæ quædã ac sculpturæ. Idem vsu venit in epistolis ac libris, qui non raro ipsa breuitate redduntur commendatiores, præsertim apud fastidiosos & occupatos. Sunt in deliciis & pumiliones non ob aliud quam insignem corporis paruitatem.

Εἰς ἑπιτομήν.

M. Tullius epistol. Ad Attic. lib. v. Epistola, cuius initium, Saturnalibus manè: Hoc iam sic habeto, nec hoc exercitu, hinc tanta negotia geri potuisse. Quæ cognoscēs εἰς ἑπιτομήν. Sic enim concedis mihi proximis litteris. εἰς ἑπιτομήν dixit, pro eo, quod erat διὰ βραχίον, summam, & compendio, recisis iis, quæ minus ad rem pertinent.

Laconismus.

Λακωνισμός. Laconisimum veluti prouerbio breuiloquentiam vocant, pro eo quod est, paucis & compendio dicere: à Laconizein, quod est affectare breuiloquentiam.

Tribus bolis.

Plautus in Curcu. Si vis tribus bolis, velim chlamydem. Tribus bolis dixit, pro compendio, quasi tribus verbis. Nam bolum Terentius accipere videtur, pro eo quod Græci vocant blommon. Quod autem continuo deuoratur, tribus bolis edi dicitur.

Pauciloquus, sed eruditus.

Homerus.

In eum, qui pauca quidē, sed tamē auditu digna loquitur.

Minore finire pomærio. Et his similia.

Prouerbij rationem sapiunt huiusmodi fermè metaphoræ: Finire pomærio, Præstiturè metam, Circumscribere cancellis, & si quæ sunt similes.

Numero dicis.

Plaut. in Cassina, Numero dicis, dixit pro eo, quod est, Facile & compendio. Festus exponit pro citò, ac celeriter. Idem in Amphitryone: Numero mihi venit in mentem.

Uno fasce complecti.

Apud Plinium, pro eo quod est, Eadem opera & coniunctim agere, non separatim. Translatum est ab iis, qui res multas simul colligant, quò commodius gestari queāt.

Tribus verbis.

Tribus verbis, pro paucissimis dicere, prouerbiale est. D. Hieronymus in dialogo Luciferiani & Orthod. Tribus, vt aiunt, verbis rem istam grandem dissoluisti. Et verbo rem expedire dicitur qui paucis explicat.

C A E C V T I E N T I A .

Lolio uisitant.

Lolio uisitare, dicuntur lusciosi & cęcutientes. Plautus, Mirum est lolio uisitare te tam uili tritico. Quid iam? Quia lusciosus. Verbero, equidem tu cæcus, haud lusciosus. Lolium autem Plinius inter frugum pestes commemorat, vnà cum carduis & tribulis.

Socrates.

Saturnia lema.

Κεραυνοί λήμα. In cęcutientes & stupidos dicitur, pręferim in eos, qui etatis uitio desipiunt. Est enim lema hu-

mor in oculis cōcretus, vnde lippitudo nascitur. Porrò Saturniæ dicuntur quasi seniles ac veteres, propterea quòd Saturnus podagrosus ac senex à poëtis fingitur, & temporum Deus.

Cucurbitas lippis.

Κολοκώτης λιμῶν. Id est, Lippire cucurbitas, ad superiorem adagij formam pertinet. Verba sunt Socratis ostendentis nubes, (apud Aristophanē). At nunc ipsas planè cernis, nisi fors lippis colocyntis. hoc est, nisi planè nihil vides & tantas habes in oculis lemas, quantæ sunt cucurbitæ.

Ollas lippire.

Χύτρας λιμῶν. Prouerbialis hyperbole, proximæ simillima. Lucianus aduersus ineruditum, & multos coëmentem libros: χύτρας λιμῶντες, inquit, id est, Ollas lippientes. Lacrymas indicans ollis æquales. Hoc adagium vtcunque, quoties ad animum refertur, fit elegantius & iucundius, veluti si quis hominem crassi iudicij, ac vehementer cæcutiētis & turpiter errātis, dicat lippire nō lemis, sed ollis.

Horatius.

Hypsea cæcior.

Satis apparet parcemiam ab Hypsea muliere quapiam infamī, notæque cæcitatē esse profectam.

Tiresia cæcior.

A notissima fabula sumtum. Iuuenal. *Nec surdum, nec Tiresiam quenquam esse Deorum.* Tiresiam prouerbiali figura pro cæco dixit. Quemadmodū Horat. Pro paupere, Irum. *Intererit multum diuēne loquatur an Irum.*

Suidas.

Talpa cæcior.

Τυρότερος ἀπάλαιος. Id est, Cæcior Talpa. De iis, qui supra modum cæcutiunt, aut qui minimè iudicant.

Aristoph.

Cæcior leberide.

Τυρότερος λεβηρίδος. Est autem leberis (quemadmodum ostendimus & alibi) pellis illa sicca, quam serpentes, cica-dæ, & si quid aliud animantis genus exiunt, quoties sibi iuuentam renouant. In hac enim apparet effigies duntaxat oculorum, ac membranula quædam tenuissima, qua serpentum oculi proteguntur. Adagium trifariam refertur: Cæcior leberide, Nudior leberide, Iuuenilior leberide.

In canis podicem inspicere.

Aristophanes, Εὐκλειστίζουσις. Τοῦτο ἴδῃ εἰπὼν ἐς κινῶς πυγῆν

πυγὴ ὄρα. Id est: Canis quidem hunc inspicere iussi podicem. Aristophanis interpres admonet, vulgò dici solere in cæcutientes.

Cimmeria tenebra.

Lactantius

Multam obscuritatem aut animi caliginem, Cimmerias tenebras appellant. Natum adagium à Cimmeriæ regionis prodigiosa obscuritate.

Caca speculario.

Suidas.

Ἰλαροσκοπί. Suidas prouerbialem dictionem esse admonet, quoties aut conuiuent, quibus datum est negotium, aut ipsi nihil vident, quibus obseruandi partes sunt delegatae. Cõposita est hæc dictio Græca ὀπί τῷ λαίῳ, videre (vnde αἰλαός, i. cæcus) & σκοπεῖν, i. inspicere.

Cacus caco dux.

Horatius.

Τυφλὸς τυφλῶ ὀδηγός. Adagiũm Euangelicis litteris celebratum. Vti licebit, quoties indoctus indoctum docere, in consultus imprudenti consilium dare conabitur.

Neque cacum ducem, neque amentem consultorem.

Subaudiendum adhibeas: Disce, sed à doctis, Consilium pete, sed à consultis.

Palpari in tenebris.

Aristoph.

Ἐπιλαθεῖν ἐν τῷ σκοτεινῷ. Id est, Manu tentare in tenebris. Dicuntur, qui rem obscuris vestigant coniecturis.

E Duobus tria vides.

Ἐκ δύοῦν τρία βλέπεις. In eos, qui vel ætate, vel ebrietate, vel alio quopiam oculorum vitio, cæcutiunt.

Puluerem oculis offundere.

Puluerem ob oculos offundere dicitur, qui de industria rem obscurat, & aduersario iudicium eripit.

Nox humida.

Diogen.

Νύξ ὑγρὰ. De malis imminentibus dici solitum. Quem admodum de lætiore fortuna dicimus Exoriri lucem.

Caci prescriptio.

Τυφλοῦ παρακάλυψις. Id est, Cæci iussio siue exhortatio, dicitur absurda, quoties ipse, qui prescribit, nõ intelligit quid dicat. Planè conuenit homini insigniter caliganti.

Sycophanta.

Aristoph. *Συκοφάντου*, Sycophantæ cognomen, vulgò probri loco tribuebatur. Coniutium prouerbiale in calumniatores, & quamuis puilla de causa litem mouentes. Plutarchus in comment. de curiositate, hoc cognominis hinc natum ostendit, quòd cum lege cautum esset, ne quis Athenis ficos efferret, quidam obseruatos nonnullos qui, furtim exportabant, detulerunt Hinc populari ioco sycophantæ vocati, παρὰ τὸ σῦκα φάειν αὐτῶν, id est, quòd ficos proderent.

Theocrines tragicum.

Θεοκρίνης, Theocrines, id est, Tragicus Theocrines. Vsurpauit hoc adagium Demosthenes aduersus Æschinem. Theocrines primum tragœdiarum actor fuit, deinde calumniator, & sycophanta. Vnde Demosthenes in oratione pro Ctesiphonte, Æschinem, tragicum Theocrinem vocat.

Falsum probrum.

Sententia prouerbialis est apud Æschinem in oratione *πρὸς Περικλέους*: Τὸ γὰρ ψευδὲς οὐκ ἔστιν ἕως ἄρα τῆς ἀκοῆς ἀφικνεῖται. Id est: Falsum probrum non peruenit ultra aures. Qui audit coniutium, cuius sibi conscius est, grauius animo vulneratur. At qui falso probro aspergitur, non perinde commouetur. Non enim descendit altius in animum hominis rectæ conscientiæ.

Hoc municeps, aut vicinus nuntiauit.

M. Tullius in oratione pro Roscio: Soletis cum aliquid huiuscemodi auditis, Iudices, cõtinuò dicere, necesse est aliquem municipem, aut vicinum dixisse. Solent enim à vicinis ac municipibus vicinorum ac municipũ scelera potissimum prodi. Quin & hodie vulgò dicunt, dedecus huiusmodi à conterraneis, aut ciuibus audiri. Nam si quod fortunæ incommodum, si qua vitæ labes, ab illis, quoniam sciunt, proditur.

Albo reti aliena captant bona.

Re te Plautus accipit: pro calumnia quadruplatorum & parasitorum. Album dixit, alludens ad codicillos & dicas, syngraphasque, quibus lis intenditur, peragiturque.

Non est remedium aduersus sycophanta morsum.

Ἄμ' ἐν ἕνεσι συκοφάντου δίηματος. Id est, Aduersus sycophantæ ictum

ta ictum non ineſt, ſubaudiendum *φαρμακον*, id eſt, remedium. Diſtum eſt in calumniam cuius morſus non ſolum pernicioſiſſimus, verumetiam inuitabilis, quod clancularius plerunque.

Argiua calumnia.

Ἀργία φροξ, Id eſt, Argiua infectatio. De calumnioliſ & delatoribus dici ſolitur. Nam Argiuos olim notauit antiqutitas, tanquam ſycophantas & litium auidos.

Boliti pœnam.

Βολίτου δίκην, Boliti pœnam dicunt, vbi quis de re friuola nihilique plectitur. Bolitus autem Græcis ſignificat ſtercus bubulum. Porro Solon legem tulit, quæ pœnam minabatur etiam iis, qui bubulum furto ſuſtuliffent.

Cydi pœnam debet.

Κύδου δίκην φροξ. *Κύδος* prima correpta, conuitium ſignificat: *Κυδαζειν*, pro eo quod eſt conuitiari. Proinde cum quis ob rem friuolam, velut verbum aliquod temerè dictum deferretur, vexareturque, eum prouerbio dicebant, Cydi pœnam debere. Nam antiquitus multa dicebatur iis, qui petulantius in quempiam aliquid dixiffent.

Chius.

Χίος, Δοποαίης. Id eſt, Chius cacans. Ariſtophanis interpres indicat prouerbium iactatum in eos, qui contaminarent conſpurcarèntque ciuitatem. Probabile eſt, adagium ab euctu natū, quem refert Plut. in Apoph. Lac. Chij quum apud Lacedæmonios peregrinarètur, poſt cœnam voinuerrunt in cūria Ephorum, quorum apud eā gentem ſumma erat authoritas: quin & in horum cathedra, in quibus ſedere conſueuerunt, incacarunt. Ac primū quidem diligenter inquiſitio facta eſt, quinam hoc designaſſet ſcelus: ſeueriter animaduerruris, ſiquis ciuium hoc perpetratſſet. Vbi ſenſerunt à Chiis factum, per præconem edixerunt, Chiis permiſſum eſſe intemperanter agere.

Pattacione calumnioliſor.

Παττακίονος συκοφαντικώτερος. Ab euentu natum. Nam Pattacion quiſpiam infamis calumniator, cui quum mos eſſet bonis viris calumniam ſtruere, atque hoc tam ſædo quaſtu parare rem, tandem deprehenuſ, conuictuſque pœnas dedit capite.

Crater litium.

Diogen.

Ariſtoph.

Κρατήρ κακῶν. Id est, Cratera malorum. De re permolesta, siue de homine litium auctore.

Frustra Herculi.

Εἰκῆ τῷ Ἡρακλεῖ, subaudi, calumniam struxeris. De his dici consuevit, qui sic omnia sua negotia gerunt, vt nemo queat, aut audeat calumniari. Nam Herculi mos erat, res alienas vi abducere, non dolo. Conueniet aut in vehemeter laudatum probatumque, aut in præpotentem, quem insimulare tutum non sit.

Samiy mores.

Σαμιαὶς τρόπος. Quadrabit in eos, qui suos quosdã habet mores à ceterorum moribus dissidentes.

Abydus, Abydenus.

Abydenorum mores in prouerbiu abierunt. Nam Abydeni dicti sunt sycophantæ, seu molles & effeminati.

CARPENTIS SEIPSVM.

Aristides.

Domesticum thesaurum calumniari.

Τὸν οἶκος θησαυρὸν διαβάλλεις. Id est, Domesticum thesauru caluniaris, siue traducis, id est, tua ipsius carpis, laceratque.

Horatius.

Propria vineta cadere.

Vt vineta egomet cædã mea, id est, Vt à me ipso inci piã. Translatum videri potest, vel ab amputantibus vineã, vel ab iis, qui per incuriam nouellas vites lædunt.

Homerus.

Quo transgressus.

Pythagoras solitus est admonere adolescentes, vt quoties domum ingrederentur, hunc versiculum suo cum animo versarent:

Ἦν παρῶν, τί εἰ ἔραξα, τί μοι δέον ἐκ ἐπιπέδῳ; Id est, Lapsus vbi, quid feci, aut officij quid omissum est?

CAVSSA INDEFENSA.

Heteromolia causa.

Ἐτερομολίας δίκη. Dicitur apud Græcos, quæ ab altera duntaxat agitur parte, nullo præsentem qui contradicat. Vsurpabitur non ineleganter, vbi quis damnat absentem. Veluti quum defunctorum libros carpimus. ὃν τῷ ἑτερον μολεῖν, id est, quod alter duntaxat accedat.

Lucianus.

Deserta causa.

Ἐρίμω

Ἐργον δίκην. Quum nemo repugnat. Translatum à iudiciis, vbi nonnūquam altera pars cedens tradit causam aduersario. Itaque deserta causa vincere, est vincere nullo contrà pugnante.

Eurip.

Ne de lite pronunties.

Τίς αὖ δίκην κρινεῖται. Id est, De lite quisnam iudicet? Admonet autem non temerè pronuntiandum de quopiam, nisi re vltro, citòque diligenter cognita.

Haud impune vindemiam facies.

Aristoph.

Ὁὐκ ἐρήμας κρινήσιν. In eos competet, qui nullo seruante impune decerpunt uvas. Solèt enim vitibus & pomariis adhiberi custodes, præsertim autumno, quū iam maturi factus furem inuitant.

Ne Hercules quidem aduersus duos.

Plato.

Μηδ' Ἡεκακλής ποδὶς δύο. Hoc est: Nemo vsque adedò viribus excellit, vt vnus pluribus par esse possit. Neque indecorum est cedere multitudini.

Uni cum duobus non est pugnandum.

Homerus.

Affine est superiori. Huc allusit & Catullus in Epithalamio: *Noli pugnare duobus.*

Cedendum multitudini.

Idem.

Qui suadebit non esse pugnandum vni cum multis, adducet illud Hom. Accerset mox ipse sibi crudelia fata, Si multis pugnare velit.

Extra publicam viam ne deflectas.

Diogen.

Loquendum vt plures, sapiendum vt pauci: Ita sunt quædam, in quibus cum vulgo conuenire, dexteritatis est.

Plurium calculus vincit.

Τὸν πλείονων ἡσσος νικά. Quoties in concilio ceditur multitudini. Litius: Pars, inquit, maior meliorem vincit. Plinius in epistolis queritur numerari sententias, non expendi:

Vnus vir, nullus vir.

Ἐἷς αἷψ, οὐδὲ τις αἷψ. Id est, Vir quidem vnus, nullus est. Sensus est, nihil egregium præstari posse ab vno homine, omnium auxilio destituto.

Contra duo contraria pugnare difficile.

Plato libro de Leg. II; Ὁ βδὸν ἐφ' ἑαυτῷ, πάλαι το εἰρημῶν,

αἰετὸς δ' ὁ μάλιστα τὰν αἰτία, χαλεπὸν καὶ δαίφ τοῖς ἐν ταῖς ποταμοῖς. π. ἀλλοισι. Id est, Verum est illud, & iam olim prouerbio celebratum, arduum esse aduersum duo, eaque contraria pugnare, quemadmodum in morbis, aliisque compluribus. Significat nobis esse geminam pugnam tum aduersus diuicias, tum aduersus egestatem.

Vnus contra multos.

Apud Homerum multa in hanc sententiam tametsi nõ isdem verbis, & locis leguntur, vt in Odyss. v,

Χαλεπὸν γὰρ ἔρκεσκέειν ἓνα πολλοῖς. Id est,

Difficile ac durum est vnum comescere multos.

Occasionem adagij variè narrant.

CVM AVXILIO, CITRA
AVXILIVM.

Frater viro adfit.

Plato.

Ἀδελφὸς ἀνδρὶ παρῆν. De fido auxilio dici solitum, propterea quòd in rebus periculosis vix vnquam frater solet fratri deesse.

Sine ope diuina nihil valemus.

Manca est omnium mortalium industria, omnisque conatus, nisi fauor aspiret diuinus. Ad id accommodabit illud Homer. Odyss. γ,

Παῖτες δὲ θεῶν χατίου' ἀδρανῆσι. Id est:

Mortalis diuini auxilium desiderat omnis.

Ne gladium tollas mulier.

Μὴ μάλιστα ἀρεθῆς θῆλυ. Ne suscipias negotij molem, quum nequeas auxiliari. Potest, & in hunc trahi sensum, spem ne ostendas, quam præstare non possis.

Plutarch.

Non absque Theseo.

Οὐκ ἀδελφὸς Θεσπίως. Quum significamus rem alieno auxilio confici. Aut quum significamus rerum omnium communitatem ac societatem. Nam Zenodotus scribit, Theseum per multis viris fortissimis in certaminibus auxilio fuisse.

Homerus.

Duobus pariter euntibus.

Ζῶντι δ' ὁ ἔρχομαι. Id est, Si duo coniuncti veniant. Loquens est apud Homerum Iliad. κ, vbi Diomedes iturus exploratum quid agant Troiani, comitem postulabat. Id enim, forte tum iucundius, tum tutius.

Nihil profuerit bulbus.

οὐδὲν

Οὐδὲν σ' ὀνίσσι βολκός, αὐτὸ μὴ νεύει' ἔχης.

Neruis carentem iuuerit bulbus nihil. **Martialis:**

Nil aliud bulbis, quàm satur esse potes. Bulbus autem ad irritandam Venerem valet. Licebit ad verecundio rem vsua trahere: Nihil prodesse studium, ni vis adit, ingenij.

Tradunt operas mutuas.

Terentius

Translatum videtur ab agricolis vicinis, qui mutuam inter sese operam commodare solent. Ab artificibus etiam, qui mutua nonnūquā vtuntur opera, maximè fabri ærarij.

Alieno auxilio potentes.

Qui alienis præsidij freti, faciunt aliquod egregium, aut qui alieni prætextu nominis aliquid faciunt, in eos appositè torquetur illud Homeri, Iliad. 3,

Σὴν δ' ἄρ' ἔσθ' ἀδύτου σάκκῃ τελαμαγιάδω.

Id est,

Constitutit Aiæis clypeo septemplex pectus.

Alieno ferox præsidio.

Si quæras inuere quòd ferox sit quispiam & improba moliat, id eum non facere domesticis viribus fretum, verum alicuius potentioris fultum præsidio, qui clanculum illi suppeditat & animum & opem, illud ex Iliad. lib. 5. accommodes licebit:

Ista quidem hic nequaquam audet sine numine, verum

Adstat diuim aliquis, humeros caligine tectus.

Diogen.

Titanas imploras.

Τιτῆνας ἑλεῖς. Id est, Titanas intocas. Vbi quis suis diffusis viribus, alienum implorat auxilium. Sumtum à gigantum fabula, in qua Iupiter suo timens Olympo, Titanas in auxilium accersit.

Ancora domus.

Ancorā Græci pro refugio prouerbialiter vsurgere solebant. Denique quidquid illud est cui innitimur, cuiusque fulcimur fiducia, ancorā vocant. Metaphora à nautis sumpta.

Columen familia.

Donatus columen dici putat, perinde quasi columnam dicas, cui reliqua domus innitatur. Vnde antiquitus seruos maiores Columellas dictos.

Nostro Marte.

Quoties nullius auxiliis adiuti, nostròpte ingenio, pro-

præsiſque viribus rem peragimus. Aut etiam eum nostro periculo res geritur.

Horatius.

Sine cortice nabis.

Sine cortice nare dicuntur, qui iam per ætatem non egent custode morum, aut qui eo doctrinæ processerunt, ut iam præceptorum opera non habeant opus. Puto proverbum sumtum à iuuenibus, qui quum primum natate discunt, corticibus aut suberibus ventri subligatis natant, de inde exercitatiores citra huiusmodi adminicula natate incipiunt.

Incaprificatus es.

Ἀνερίνας; ἔ. Suidas putat dici in mollem & infrugiferum. Sunt, qui referant ad eos, qui tueri non queant id quod nacti sunt boni. Aiunt mariscis qui caprifici fœtus est, innasci vermiculū, quæ Græci ψῆμα vocant: horū vim colligunt rustici, de quæ fici ramis suspendunt, ne videlicet fœtus ante tempus & immaturi defluant. Nam vermes protinus per timas irrepunt, atque hoc modo matureſcunt fici. Vnde arborem, cui hoc maturitatis remedium adhibitum non fuerat, ἀνερίνας appellabant: atque hinc deinde transferebant in hominem inutilem, à quo nihil bonæ frugis effect expectandum.

Multa manus onus leuius reddunt.

Significat etiam difficilia faciliè confici, si quis non ipse solus negotium aggrediatur, sed in plures adiutores & auxiliariæ manus partiatur. Sumtum à tollendis oneribus. Hesiod. in opere, Ἔργα καὶ ἡμέραι.

Πλείων ἢ πλεόνων μάλῳτι.

Id est:

Plus potest & plurium industria. Homerus Iliad. μ,

Ἄλλ' ἔρομερτῆτον, πλεόνων δὲ τι ἔργον ἀμεινον.

Id est:

Aditis comites, multorum industria nanque

Plus pollet, quàm paucorum.

Re opitulandum, non verbis.

Quum re opus est, nil profunt verba. Homer. Iliad. μ,

Ἐν γὰρ χερσὶ τέλος πολέμου, ἔπειν δ' ἐνὶ βουλή.

Id est:

Verbum in concilio valet, in certamine robur.

Chorda vice.

Plutarch.

Ὡς αἰτὴ χορδῆς. Id est, Tanquam chordæ loco. Conueniet, ubi quod alicubi diminutum videbatur, suppletum aliunde significabimus.

Vinns

Vinus fueris vel cepe solum accipiens.

Zenodotus

Σὸς ἄρσιση, κεραμύου μίση λαβόν. Id est, Si cepe tantum sumseris, iam vixeris. In eos dici solitum, qui è re quapiam pusilla magnam opinionem consequuntur. Apparet natum ab ægroto, qui medico porrigente cepe, reualuerit: herbam alioqui plebeiam, nec eam admodum salubrem corpori.

Papyri fructus non postulat magnam spicam.

Βύβλον δὲ κερπὸς ἐστὶ ἀπὸ μίσην ἑσάχων. Id est, Byblus virens haud postulat spicam grauem. Dicitur solitum de iis, qui dignè suis ipsorum bonis frui non possent propterea quod byblus ob culmos inualidos spicam granis onustam ferre non potest. Byblus autem iunci species, quam Latini papyrus appellant.

Si Deus voluerit.

Iac. apost.

De re futura, cuius exitus pendeat à Dei fauore. Nam etiam vulgò dicunt ominis causa, Si Deus voluerit: atque ita nos loqui Iacobus apostolus docet.

Meis auspiciis.

Meis auspiciis, pro meo arbitrio, meisque praesidiis dixit Maro Æneid. 4. Translatum ab imperatoribus Romanis, quibus mos erat non committere praedium, nisi consultis auspiciis.

Porrigere manus.

Vlpianus.

Porrigere manus, pro auxilio esse, vulgatissimum est, sed elegans. Festiuus erit de rebus animi: veluti si dicas, animo deiecto manum porrigit philosophia.

Sine canibus & retibus.

Ἄνευ κυνῶν τε καὶ λίνων. Id est, Absque canibus & retibus. Hoc quidem schemate Pindarus significauit summam celeritatem. Quis enim pedibus assequatur seruos, nisi à canibus remorentur, aut implicantur retibus? Conueniet tamen in eos, qui clanculariis artibus capiunt praedam. Dicitur & in eos, qui non alienis praesidiis, sed proprio Marte rem gerunt.

Pecunia absque peculio fragilis.

Proculus.

Inter agricolas prouerbium iactatum fuit. Solent autem senes aut agricolae, summam aliquam supponere, ne nihil superesset si res incendio, bello, aut ferro perirent. Potest despecti in eum, qui felicitatis summam ponit non

in rebus extrariis, sed in animi bonis, vt illis casu perditis, habeat quò confugiat, nec despondeat animum.

Summa vi defendere.

Si quis alterum Summa vi tuebitur, quadrabit illud Hom. Iliad. 5,

Πρόδι δὲ οἱ δόρυ π' ἔχει καὶ ἀσπίδα πάντοσσι ἴσην. Id est, Vndique textit eum lancea, clypeoque rotundo.

Tanquam heros in clypeo excipere.

Ἄλλ' αἰσθηήρας ἐν ἀσπίδι ξενίσαστε βούλομεν. Id est, Imò tanquam heros in clypeo te volo hospitio excipere. Dicitur solitum, vbi quis suis ipsius artibus ac benefactis fretus, de amicis bene mereri conaretur. Inde ductum, quòd antiquitùs heroës assidue armis agentes, velut in clypeo versabantur, & si quid opus fuisset amicis, quòd armis præstari poterat, id promptè præstabant, vtpote sola virtute diuites.

CITRA LABOREM.

Plinius.

Citra puluerem.

Ἀκοντί. Id est, Citra puluerem, Græci dicunt contingere, quò quis facillè citraque negotium potitur. Translatum ab Aphe, id est, à pulueris contactu, quo se spargebat in palæstrico certamine congressurus.

Lucianus.

Citra arationem, citraque sementem.

Quæ citra nostram operam casu nobis eueniunt, ἀσπαρτα καὶ ἀήεστα contingere dicunt Græci. Natum apparet adagium à fabula insularum fortunatarum.

Stobzus.

Vltrò Deus suppeditat bona.

Ἀυτομάτως ὁ Θεὸς αἰνῆσι τὰ ἀγαθὰ. Id est, Vltrò Deus subicit bona: Quoties res citra nostram operam feliciter cadunt, quasi Deo quopiam procurante.

Liuius.

Sub aliena arbore fructum.

Ex aliena arbore fructum legere dicuntur, qui fruuntur aliorù laboribus. Finitimù est illi, Alienam metis messem.

Dormientis rete trahit.

Ἐΰδοντι κύρτος αἰῶν. Id est, Dormienti rete capit. In eos quibus citra conatum obtingunt ea quæ cupiunt. Simile: Dormienti Dijs conficiunt.

CLAMOSVS.

Gellius.

Septem conuiuium, nouem conuiuium.

Ele-

Elegans vel ob ipsam *παρονομασίαν* sententia, qua significatum est in conuiuium paucos adhibendos esse, alioqui fore tumultuosum atque insuauē. Extabant antiquitus leges quę præscriberent simul & moderatum conuiuiarum numerum, & sumptus modicos.

Clamofior lauro ardente.

Μείζονα βοᾷ δάφνης χλωρᾷ κραιώφης. Id est, Magis vociferatur, quàm laurus viridis incensa, propterea quod laurus adhuc virens in ignem coniecta, maximos crepitus edit.

Diogen.

Vsq̄ue ad rauim.

Ἀχι χέου. Id est, Vsq̄ue ad satietatem. Plautus, & quidem lepidius, dixit vsque ad rauim, pro eo quod est, improbè, sæpius, clamose, adeò, vt vox etiam toties vociferanti raucescat.

Claudiana tonitrua.

Festus Põpeius scribit ideo vocata Claudiana tonitrua, quod Claudius Pulcher instituit, vt ludis post scenam factis, lapidum coniectus ita fieret, vt veri tonitrus similitudinem imitaretur. Nam antea leues admodum & paucos sonitus fieri solitos, quum clauī & lapides in labrū æneum conijcerentur. Dicitur potest in homines immodicè clamosos, & odiosè obstreperos.

Quintil.

Apertis tibiis.

Id est, Clariore voce. Translatum à tibicinibus, qui quædam obruratis tibiæ foraminibus, quâsi que pressiore sonò canunt: quædam apertis tibiis, acriore sonitu. Venustior erit metaphora, si quis dicatur apertis tibiis inuehi in aliquem, id est, non clanculum obtrectare, sed palàm insectari.

Cyclobori vox.

Aristoph.

Κυκλοβοῶσθι φωνῆ. De clamofis & vehementer obstreperis dicebatur, aut quibus vox esset rauca & vitiosa. Cycloborus fluuius quidam Atticæ, ingenti strepitu defluens. Vnde dictum prouerbium.

Sarpedonium littus.

Σαρπηδονία ἀκτί. De re turbulenta rectè dixeris, siue de vehementer clamofis. Est enim huiusmodi quoddam litus. Thraciæ Neptuno sacrum, quod assiduis fluctibus tunditur.

Iuuenâlis.

Stentore clamofor.

Iuuenalis: Vt Stentora vincere poffit. Sumtum à fabula Stentoris, cuius meminit Homerus Iliad. 6, eique ferream, hoc est, inuictam attribuit vocem.

Idem.

In clamofos.

Inter litigandum aut difputandum ingentem vociferationem indicabimus eo adagio, quod de Neptuno fcripfit Homerus Iliad. ξ,

Ὅσων τ' ἐν νειάχῃλοι θπίαχον ἢ δεκάχῃλοι

Ἀνέρες ἐν πολέμῳ, θριδάξω ἀζήρτης ἀήμος. Id est,

Tantum vociferans quantum nouies deciesve

Mille viri clamare folent, qui prælia mifcent.

Idem.

Absit clamor in colloquio, aut lufu.

Qui iubebit conuiuio, colloquiove temperari à vociferatione, accommodabit illud Homeri Odyff. λ,

Νῦν κῆρ θ' ἀρῦμέροι τερπόμεσθε, μὴ δὲ βοηδίε ἔσθε. Id est,

Nunc hilares cœnemus, & omnis clamor abesto.

Zenodot.

Abydæna illatio.

Ἀβυδῶν ἱπφορμία. Dicitur folitum vbi quis obftrepit aut conuiuantibus, aut aliud quippiam agentibus: & tumultu moleftiam adfert.

Calamoboas.

Antipater quum nec vellet, nec poffet congregi cominus cum Carneade, qui magna vehemētia inuehebatur in Stoicos, ſemet ad ſcribēdum vertit, multosque libros edidit maledicos & ineptos, in quibus paſſim contradicebat Carneadi. Hinc vulgò cognomen adeptus eſt κλαμοβίου quod non lingua, ſed calamo vociferaretur.

Laryngizein.

Λαρυγίζειν. Græcis dicuntur, qui non loquuntur naturali modo, ſed dilatato gutture effundunt immanem vocem. Quemadmodum & canunt nonnulli.

Columnas rumpere.

Ælianus prodidit in Samo quondam fuiſſe animalia vaſta magnitudine (Neades vocantur) quorum voce terra rumpetur. Vnde prouerbium in clamofos & improbè loquaces, vt poſtes & columnas dicantur rumpere.

Ambrof.

COMMODYM MAGNO EMPTVM.

Vale carum lumen.

Χαίρε φίλον φῶς. Dicitur solitum, vbi rei cuiuspiam vehementer gratæ sit iactura.

COMMODOVM INTERVERSVM.

Alij sementem faciunt, alij metent.

Ἄλλοι ἄλλοι σπείρουσι, ἄλλοι δὲ ἀμείβονται. Id est, Alij quidē sementem faciunt, alij verò metent. Alij laborant, alij percipiunt emolumentum. Consimili figura dictū est à Diocletiano nondum Cæsare: Ego apros occido, sed alter fruitur pulpamento. Referunt autem Druiadem quandā, cum qua familiaritatem habebat, ei prædixisse fore illum imperatorem, simul ac aprum occidisset. (vt contigit, interfecto Arrio Apro socero suo) cæterum interea dum adhuc priuatus ille multos apros confecisset, nec affulgeret vsquam imperij spes, dicere solitum ferunt, Ego quidem apros occido, verum alter fruitur pulpamento.

Mazam pinsuit a me pistam.

Μάζαν γὰρ μίμωχαις τῶν ἰσθμῶν μίμωχαις. Id est, A me antè pistam mazam iste pinsuit. De iis dici solitum, qui sibi alienæ industriæ laudem vindicant, & magnam gloriam alieno labore partam, verbis in se transmouent. Maza cibi genus est ex lacte & farina, fermè panis instar confectum.

Aristoph.

CONATVS.

Omnibus neruis.

Id est, Summa vi, summòque studio. Nam robur iuxta philosophos in neruis situm. Vnde & neruos extendere, expedire neruos, & neruosa dicimus, quæ vegeta, validaque, minimè languida.

Omnem vocem mittere.

Πᾶσαν φωνὴν ἰσθμῶν. Omnem vocem mittere dicebatur, qui nihil omittebāt, quo persuaderēt. Sumtum videtur ab incantamenti, in quibus si parum mouent preces, adhibēt efficaciora.

Cicero.

Omni telorum genere oppugnare.

Pro eo quod est, modis omnibus insectari. Cui finitimū est, cæsum ac punctum.

Manibus pedibusque.

Extremum conatum significantes, dicimus, Manibus

Terentius

pedibúsq;ue. Nã per m̄anius declaratur industria cõficiendi negotii, per pedes maturandi celeritas.

Pro mea virili.

Quum pollicemur nos operã nostram præstituros, Pro mea virili dicimus.

Remis velisque.

Inde translatum, quòd quum nauis simul & remigio & velo impellitur, summus est nautarum conatus. Cicero: Terra enim res est misera, detestabilis, omni contentione, velis, vt ita dicam, remisque fugienda.

Varro.

Ancoras tollere.

Pro eo quod est, Moliri discessum. Quod genus & illud: Talaria necere, Oram soluere.

Suidas.

Omni pede standum.

Ὅλα ποδι. Id est, Omni siue toto pede. Pro eo quod est, Summa vi, summòque nisu. Quintilianus ab agricolis profectum esse testatur.

Tullius.

Toto pectore.

Quum syncerum & absolutum amorem significamus, toto pectore dicimus, & toto animo. Toto pectore etiam ad studium diligentiamque referri potest.

Cum hasta, cum scuto.

Σὺν ὅπλοι, σὺν ἀσπίδι. Vbi quis omni conatu rē aggreditur. Sũta metaphora à milite armis omnibus instructo. Homer. Hastaque & gladio, saxisque ingentibus instant.

Cominus atque eminus.

Ἐγγύθεν ἢ πύρρονθεν, id est, Cominus atq; eminus. Translatũ à bello, in quo nunc conferti pugnant gladiis, nunc machinis procul tela in hostem to:quent.

Omni certaminis genere.

Cũ inuimus omni certaminis genere congressum esse, veluti si quis dicat: In omni disciplina disputatum acriter, conueniet illud ex Odyss. 3.

Πύξ τε παλαίστρασιν τε ἢ ἀλγιστὴν ἢ δὲ πόσειν. Id est:

Et pugnis pedibúsq;ue & saltibus atque palaestra.

Item, vbi quis ostendit se nullum detrectare certamen, sed ad quoduis ingenii experimentum paratum esse.

Sursum ac deorsum.

Terentius in Eunuchò: Sex ego te totos Parmeno hos men-

mēſes quietum reddam, ne ſurſum ac deorſum curſites, id eſt, huc atque illuc. Proinde prouerbiū accommodabitur vel ad omnia tentantem, vel ad omnia confundentem, vel ad diligentiam omni ex parte negotium circumſpicientis.

Rem nouam aggredior.

Si quando ſignificabis te rem arduam ac nouā moliturū, & aliis adhuc intentatam, accommodabis illud ex Odyſſ. 7.

Nunc alium tentabo ſcopum, ſi attingere poſſim,

Quem nondum quiſquam tetigit.

Summis uti uelis.

Ἄκρως χεῖρας τοῖς ἰσίοις. In eos, Qui maximo conatu adnuntantur atque incumbunt, aut qui omnem captant occaſionem. A nautis.

Ariſtoph.

In magnis & uoluiſſe fat eſt.

Tibullus.

Eam Angelus Politianus non inſcitè vertit Græcè: Ἀρκαῖ δὲ ἐν μεγάλοις καὶ τὸ θέλημα μόνον. Apuleius in Floridis lib. 4. Maiore ſcilicet uoluntate, quàm facultate. Eoque propèſius fortaſſe laudandus eſt, quòd omnibus bonis in rebus, conatus in laude, effectus in caſu eſt. Conuenit ubi quis maiora uiribus conatus, tamenſi rei ſuſceptæ magnitudini non facit fatiſ, tamen hoc ipſo nomine laudem promeretur, quòd rem pulcerrimam tentauerit.

Miscebis ſacra prophanis.

Horat.

Item, Confundens ſacraque neſaque. Vnde, qui nihil habent penſi, quique nihil non audent: miſcent ſacra prophanis.

Aut terra, aut mari.

Plautus in Pſeudolo, aut terra aut mari dixit, pro quacunque ratione. Sumtum ab historicis qui referunt res terra marique geſtas, & gentes terrā marique expugnatas. Cicero pro Cluentio, Cuius tantæ res geſtæ terra marique extiterunt.

Commouere ſacra.

Plautus ibidem: Cōmouere ſacra dixit, pro eo quod eſt extrema experiri præſidia. Hinc dictū apparet, quòd rebus deſperatis ſoleant homines ad Deorū præſidia confugere.

Mare celo miſcere.

Prouerbialis hyperbole eſt. pro eo quod eſt, omnia per-

turbare, nihilque non facere. Titus Liuius: Quid est, quòd cælo terram, terræ cælum misceant?

Tera marique.

Quoties extremum conatum studiúmque significamus
Frustratus conatus.

Qui spe frustratus sua non assequitur id quod ambiebat, in hunc non incongruè torquetur illud Homeri Il. 9,
Βαλίεν δὲ εἴτε θυμὸς, καὶ τῷ ἰφὶ ῥ' ἀράμαρθ'.

Animus cupit configere telo: Verùm illum fallente manu non attingit.

CONCORDIA.

Concordia fulciuntur opes, etiam exigua.

Sententia est prouerbialis in lib. Iliad. v, huiusmodi:
Συμφορτὴ δὲ ἀρετῆ πέλει αἰθρῶν καὶ μάλα λυγρῶν. Id est,
Coniuncti pellent etiam vehementer inertes.

Hac conueniet vti, si quando significabimus non esse contemnendam amicitiam, aut similitatem multorum, etiam si fuerint alioquin imbecilles, & quorum singulos quiuis facile contemnat. Nam quemadmodum, vt ait Ouidius: Et quæ non profunt singula, multa iuuant, Ita quæ non lædunt singula, multa nocent.

Concordia.

In absolutam concordiam, omniumque rerum consensum conueniet illud ex Homero, Odyss. γ.

Haud vnquam neque concio nos, neque curia dictis
Audiuit pugnare, animo sed semper eodem
Et sentire eadem atque eadem decernere vidit.

Concinere.

Ἦναι ἑνωστικῶν κλεῖν. id est, iisdem de rebus similiter queri: apud Aristoph. in Equit.

Dorsice concinere.

Qui dissentiunt, dicuntur non concinere harmonia Dorica. Inter musices genera Doricum maximè probatum est, vt mediè temperatum inter Lydium & Phrygium.

Pariter remum ducere.

Qui simul remigant, certis numeris impellunt remos vt inter se consentiant, alioqui nihil acturi. Hinc Aristoph. in auibus dixit, ὁμοῖοθω, pro assentior, & eodem enitor quòd tu. Vox ὁμοῖοθω est ab ὁμοῖο simul, & ῥοθίω impetu feror.
V. cl. 18

Velut in cratere.

Ἡ ἐστὶν ἐν κρατῆρι φιλοτησίη. Id est, Velut in cratere philotesis o. Quo significabimus res antea turbulentas componi, sedarique, & prius inter se inimicos, in gratiam redigi. Dicitur autem crater philotesius, quem in conuiuio porrigunt aliis ceu amicitiae symbolum.

Mutua defensatio.

Mutuam complurium inter ipsos concordiam mutuamque defensionem, notabimus non infacete versibus his Homericis:

Hastas denfabant hastis, vmbone frequenti
Vmbonem clypeum clypeus fulcibat inhærens,
Inque vicem galeæ, galeas texere, virum vir.

In idem conspirare.

Εἰς πάντων ἑνομήδεια. Id est, In vnum conspirare, seu coalescere. Plato de Leg. IIII. Cæterum conspirare, ac velut equorum iugum, singulos in idem, vt dici solêt, coalescere, multo eget tempore, estque perdifficile. Si iungas duos equos inter se ignotos, non ferunt sese, tandem assuetudine postea quàm vterque alterius halitui assueuerit, concordēs sunt. Itaque pariter anhelasse sub eodem iugo gignit concordiam.

Mutua defensio tutissima.

Qui significabit minùs eos lædi posse, qui concordēs mutuò sese defendunt, contra omnium iniuriæ obnoxios illos, qui dissident factionibus intestinis, accommodabit illud Homeri:

Multò turba minor periiit, quòd in agmine semper
Mutuam opem sibi ferre malùmque arcere studebant.

Tradunt operas mutuas.

Terentius

De adolescētibus, qui se vicissim in peccatis defenderēt. Translatum ab agricolis vicinis qui mutuam inter sese operam commodare solent. Aut ab artificibus, qui mutua nonnunquam vtuntur opera: maximè fabri ærarij.

Ut in velabro olearij.

Plautus.

Prouerbialis similitudo de iis, qui conspirarūt, rémq̃ gerunt ex composito. Velabrum autem, auctore Varrone, locus erat Romæ in quo olearij distrahebant oleum. Mos autem erat huic hominum generi, vt inter sese de pretio conspirarent, quo pluris venderent.

CONIECTURAE.

Lucianus. *Leonem ex unguibus aestimare.*

Ἐκ τῆς ὀνύχων τὸν λέοντα γινώσκουσιν. Ex vera quapiam coniectura negotium vniuersum perpendere, ex paucis multa, ex minimis maxima coniicere.

E fimbria de texto iudico.

Ἐκ τῆς περιπίπτου τοῦ ὑφασμα γινώσκω. i. Ex fimbria textum omne cognosco. Hoc est, ex vno aliquo pufillo reliquorum facio coniecturam. Translatum à negotiatoribus, qui inspecta texti margine, facillè de reliquo iudicant.

E neuo cognoscere.

E neuo cognoscere, est ex re quapiã minima totum hominis ingenium aestimare.

De gustu cognosco.

Theoph. Ἐκ γούματος γινώσκω. Id est, Ex degustatione iudico, hoc est, ex minima experientia. Ductum item è negotiatoribus, qui gustato diu taxat vino aut oleo, de reliquo mox pronuntiant.

Æthiopem ex vultu iudico.

Τὸν Αἰθίοπα ἐκ τῆς ὄψεως γινώσκω. Id est, Æthiopem ex ipso vultu cognosco. Præ se fert quisque aliquo signo cuiusmodi sit moribus. Præ se fert enim Æthiops nigrore vultus, intortis capillis, labris tumentibus, dentium candore patriam suam. Vestem enim, non faciem mutare potest.

De fructu arborem cognosco.

Tullius. Ἐκ τῆς καρποῦ τοῦ δένδρον γινώσκω. Id est, E fructu cognosco arborem. E factis hominem iudico. Quæ parcemia etiam in Euangelicis literis extat.

De facie nosse.

Est leuiter cognitum habere. Id si transferatur ad res animi, fiet venustius.

Cauda de vulpe testatur.

Ἡ κέρως τῆ ἀλάττου μαρτυρεῖ. In eos, qui pusilla in re cuiusmodi sint declarant.

Ex fronte perspicere.

Tullius. Ex fronte perspicere dicimur, quod statim & velut ipso protinus occursum percipimus.

Ex habitu bonum virum præ se fert.

Qui

Qui dicit ex ipsa oris figura videri probum hominem, citabit illud Homeri ex Odyssæ primo:

Ὁὐ μὲν γὰρ πικρὰ εἰς ἅπαντα ὄκειται. Id est,
Ex specie minus improbus ipsa Esse videbatur.

Lucianus.

Ex stipula cognoscere.

Ἐκ τῆς κελάρμης γινώσκουσιν. Id est, Ex stipula iudicare. Quoties è vestigiis quibusdam in senecta reliquis, coniecturam facimus, cuiusmodi quis fuerit in adolescentia. Translata metaphora à segetibus.

E culmo spicam conijcere.

Eustathius Odyss. χ ι κ.

Ἐκ κελάρμης δὴλος ὄντι ὁ τιθεμελιφῶς σάχμι.

Ex culmo perspicitur spica demessa. Etiam in sene apparet cuiusmodi fuerit iuuenis.

E cantu dignoscitur auis.

Qualis vir, talis oratio. Iactatur vulgò simillimum huic: E plumis auem dignosci, id est, è cultu spectari vitam & ingenium hominis.

Zenodot.

Effeminatorum etiam oratio.

Ἐνεισιν ἐν δειλοῖσι ἀδουδροι λόγῳ. Id est, Inertibus viris, iners oratio. Ut quisque est, ita & loquitur.

Ex uno omnia spectata.

Ἐξ ἑνὸς τὰ πάντα ἴδεν. Admonet adagium, ex vnus euentus experimento, reliquorum similibus coniecturam oportere facere.

Domi coniecturam facere.

Quod non aliunde petitur, id domi fieri prouerbio dicitur. Plautus: Hanc ego de me coniecturam facio, hoc est, meopte experimento comperio.

Prima facie. Prima fronte.

Quintil.

Sapient hæc quoque prouerbium, maximè quum ad res incorporeas referuntur. Prima facie, prima fronte, pro eo quod est, primo obtutu, & prius quàm pressius ac diligenter consideres.

Cribo diuinare.

Lucian.

Κοσκίνα μαντεύσασθαι. Est coniectura sagaci rem deprehendere, aut stultè de rebus occultis diuinare.

G ij

Signum bonum aut malum.

Σύμβολος ἀγαθός, ἢ καὶ φαῦλος. Id est, Signum bonum, aut certe malum. Vbi quis de re incognita diuinat incertus.

Eustath.

Stellis obsignare, obelo notare.

Ἄστροις σημεῖοῦσθαι, ἢ ἄστροις τεκμαίρεσθαι. Id est, Stellis notare. Dicitur de his, qui longam aut desertam viam peragunt, aded vt necessum habeant regionum situm, stellarum obseruatione signare. Vnde videntur stellis notare viam ij, qui notulis quibusdam & coniecturis arte deprehensis, rem aliqui peruestigatu difficilem inquirunt, aut assequuntur: qui etiam signis quibusdam multo antè colligunt quid sit euenturum. Postea deflexum est, vt stellis prænotare dicantur, qui quippiam velut animaduertendum insigniunt. Cui diuersum est ἐβελίζειν, id est, veru prænotato quasi iugulare ac damnare.

Aristotel.

Vna hirundo non facit ver.

Μία χελιδὼν ἴσθ' οὐ ποιεῖ. Id est, Vna hirundo non facit ver. Id est: Vnus dies non fat est ad parandam virtutem, aut eruditionem. Eòdem pertinent & ista, Vnus homo nõ facit ciuitatem, nec vnus nummus diuitem.

Omnibus vestigiis inquirere.

Πᾶσιν ἵχνισι ζητεῖν. Omnibus vestigiis inquirere dicitur, qui summa cura, summæque diligentia rem peruestigat.

Qui bene conijciat, hunc vatem.

Tullius.

Admonet adagium futurorum præscientiam non è fortibus, aut auguribus petendam esse, sed à prudentia. Siquidem qui prudentia sit præditus, is ex præteritorum præsentiumque coniecturis facillè prospiciet quid sit euenturum.

Certum prospicio.

Qui se negabit temerè, malè, secusve de exitu rei cuiuspiam sentire, sed certis adductum argumentis, & pluribus experimentis obseruasse, accommodabit illud Hom.

Οὐ γὰρ ἀπειρητὸς μαντεύσομαι, ἀλλὰ εὖ εἰδώς.

Nam neque inexpertus iam diuinauero, verum Egregiè callens.

Plautus.

Rem acu tetigisti.

Pro eo quod est, Rem ipsam diuinasti nihil aberrans.

Lucian.

Scopum attingere.

Τυχεῖν τῷ σκοπῷ. Est voti compotem fieri, à coniectura

Cura rem ipsam assequi. Aberrare à scopo, atque id genus alia figuræ omnes prouerbiū sapiunt.

Crepitu probabis.

Πλατάγη δειμύσις. Id est, Plataga probabis. De iis, qui ridiculè explorant alterius in sese animum. Sumtum à vulgari ioco puellarum, quæ inposito pollicis, mediòque digito papaueris folio, palmam illidunt: quod si crepuerit, amoris argumentum est: sin minùs, non amantis indicium.

Qualis vir talis oratio.

Seneca in epist. Apud Græcos, inquit, in prouerbiū cefit, Talis hominibus fuit oratio, qualis vita.

Quaquam non dixeris, ramen apparet è pelle.

Res ipsa redarguit mendacem, & oris habitus. Vnde illud Ciceronis: Nisi fingeres, non sic diceres.

Protinus apparet, quæ planta frugifera futura.

Et in pueris elucet in doles futuræ probitatis.

Leonem videre, hostium prælia portendit.

Suidas.

Λέοντας ἰδεῖν, δυσμερῶν πολλοῦ μάχος. Id est, Cernere leones hostium pugnam indicat. Translatum vel à somniorū coniecturis, vel ab obseruantibus auguria.

Mortuos videns.

Μετῆς ὄραν, νεκρῶσιν ὄξεισιν προσμύτων. Id est, Tibi occident res, mortuos si somnias. Refertur à Suida, rāquam vulgò iactatum de diuinatione, quæ sumitur ab insomniis, superstitione omnium vanissima, id tamen ita dictum, quòd mors finis sit omnium huius vitæ malorum.

Mortuus per somnum, vacabis curis.

Θάνατον κατ' ὕπνου, εὐφρανῶσιν ὄσσην δόξα. Id est, Curis vacabis mortuus per somniū. Versiculus vulgò iactatus apud Græcos. Existimabant enim eum, qui se mori somniaffer, à curis molestis que liberatū iri, quòd mors finem doloribus imponere videatur.

CONSILIUM.

Res sacra consultor.

Zenodæus

Σύμβουλος ἰερεῖν χῆμα. Sensus est ad agionis, Plurimum vt i-litatis adferre bene consulentem, aut religiose ac purè dā-dum consilium iis quibus est opus.

Suadeo, quod ipse facturus essem.

G iij

Quum alteri damus consilium, quo non grauemur ipsi vti in simili causa, conueniet illud Calypsus Odyssæ,

Ἀλλὰ τὰ ἑστὶ νόσισ, καὶ θερίασομαι ὅσων αἰὲρ ἔμοι ἔσθ

Ἀὐτῇ μὴ δίδωμι, ὅτι μὴ χρεῖσθαι τὸσον ἔκει.

Id est, Sentio, suadebóque tibi, quibus haud grauer vti Ipsa, mihi similis si quando occurreret vsus.

CONTEMPTVS ET VILITATIS.

Tineas pascere.

Tranlatū à vestibus, aut libris diu recóditis & intactis.

Homo tressis.

Perfius tressem agásonem appellat contemptissimum homuncionem. Idem: *Et centum Græcos curto centusse licetur.* Id est, minimo. Tressēm autem dixit nouè, quasi tribus assibus æstimandum. Assis autem erat ærei numuli genus.

Semissis homo.

Cicero. ὦ M. Tullius libro ad Atticum v. Vatinius semissim hominem vocat vilissimum & contemptissimum. Simul verè semissis homo contra me arma tulit.

Ne crepitu quidem digiti dignum.

Οὐκ ἀξίον ὄντα φόβου δεικνύλων. Et geitus is & prouerbium in hodiernum vsque diem manet apud nostrates, quum aiunt: ne Huius quidem facio.

Concha dignus.

Κόγχης ἀξίος. Rem nullius pretij concham dicunt Græci, quemadmodum Latini nauci aut floccum.

Ne ligna quidem dignus.

Dicebatur homo nequam & nullius pretij.

Suidas.

Tithymallus Laconicus.

Τιθύμαλλος Λακωνικός. In lippientes, oculisque cæcutientibus dicebatur. Tithymallus herbe genus, apud Lacones repperitum, singularis acrimoniæ, quo sub noctem oculos illi nebant, ad visum acuendum.

Semper me tales hostes insequantur.

Ἀ' οἱ ποιοῦσσι μὴ πόλεμοι δύνανται. Id est, Me bella semper insequantur talia. Vbi quosdam libenter odimus, ac simultatem eorum contemnimus. Potest accommodari & in eos, qui

qui desciscūt ab amicitia, sed vt inimici nihil queāt nocere

Incus maxima non metuit strepitum.

Excelsus animus non commouetur minis, aut fortunæ
fœuientis procellis.

Aquila non caprat muscas.

Α' εἰς τοὺς οὐδ' ἑπιβάλλει τοὺς μύσας. Summi viri negligunt minutu-
la quæpiam: Animus excelsus res humiles despicit. Effertur
& citra negationem adagium. Aquila venatur muscas, quo-
ties magnis minima sunt curæ.

Elephantus non capit murem.

Lucianus.

Ε' λίφας μῦν ἔχ' ἀλίσιαι. Id est, Elephas non aucupatur mu-
rem. Generosus & excelsus animus negligit prædas viles,
ac lucella minuta.

Aquila thripas aspiciens.

Α' εἰς τοὺς θρίπας ὄρων. De magnis, qui pusilla negligunt. Est
thrips auicula quæpiam minutissima, quam aquila quum
videat, vt est oculatissima, haud tamen dignatur persequi,
vtpote prædam vnguibus suis parum dignam.

Aquilam cornix prouocat.

Α' εἰς τὸν κοράνη ἐρεσκαλεῖ. Tradunt peculiare cornicibus esse,
irritare aquilam, verum illa negligit prouocantem, intelli-
gens nimirum sibi ab illa noceri non posse. Locus igitur a-
dagio fuerit, si quando leuiusculus quispiam homuncio,
qui neque prodesse queat, neque lædere, maximis viris
oblatrat.

Suidas.

Asinus compluitur.

Ο' ὅς τις ὕσταται. Dictum apparet in eos, qui maledictis nihil
omnino commouerentur. Quemadmodum asinus ob cu-
tis duritiem, ad eò pluuia nihil offenditur, vt vix etiam fu-
stem sentiat.

Sûsque deque.

Apud Plautum atque alios auctores inuenitur, Sûsque
deque fero, & Sûsque deque habeo, pro eo quod est: Nihil
mea refert, nihil laboro. Aulus Gell. scribit. Sûsque deque
ferre, idem valere quod æquo animo esse, atque interdum
negligere, & contemnere.

Manum non verterim.

Apuleius.

Pro eo quod est: Nihil omnino laboro, Mea nihil refert.
Nihil enim facilius, quàm manum vertere.

Seneca.

Quod non est opus, asse carum est.

Hoc est, Quantumuis paruo eintum, tamen carum est, si opus non est eo. Potest ad complures accommodari sententias, vt si quis dicat artem quampiam minimo negotio posse disci, quę tamen nihil frugis sūt allatura, responderi posset: Quod non est opus, &c.

Sisinius.

Vapula Papyria.

Dici solitum, si quando volebant significare se negligere minas aliquorum. Videtur natum à Papyrio prætextato, à quo mater comminando plagas, frustra conata est exscalpere quid actum esset in senatu.

Aristotel.

Asinus esuriens fustem negligit.

Ὅτις πεινῶν ῥοπαλοῦ ἀμελεῖ. In eos congruit, qui ventris compendiiue gratia, quamuis contumeliam perferunt.

Cicero.

Pili non facio.

Ne pilo quidem melior, quum minimum quiddam momenti significatur.

Suidas.

Quam curat testudo muscas.

Ὅστι μίλη τῆ χελῶν ἢ μύδων. Testudini nihil nocere possunt muscæ, propter testam qua munita est.

Nauci non facio. Nauci facio.

Pro eo quod est, nihili facere.

Flocci non facio, aut flocci facio.

Flocci facere, &, Ne flocci quidem facere. Pro eo quod est, Ne tantilli quidem facere.

Ne teruncium quidem insumfit.

Est aliquoties apud Ciceronē hyperbole teruncij, quod apparet esse genus minutissimi numismatis. Accipitur pro re vilissima. Varro teruncium à tribus vncijs dictū putat.

Gellius.

Frusto panis.

Pro re quantumlibet pusilla, ac vili. Videtur hyperbole sumpta, vel à canibus, quos frusto panis inuitare solemus, vel à mendicis.

Nec uno dignus.

Ne vno quidem dignus, & Vno dignus: de vilissimo. Translata metaphora à iactu telorum.

Cænum barbaricum.

Βόρκορος βαρβαρικός. Id est, Cænum barbaricum, pro vehemē-

menti stupore mentis apud Platonem libro de Republica secundo ponitur. Laudat enim illic dialecticam, quæ sola mentem ignorantia immersam erigit, attollitque à vulgaribus opinionibus ad solidam veri cognitionem. Καὶ τῷ ὄντι, inquit, ἐν βορβόρῳ βαρβαρικῷ πνιτὸ τὸ ψυχῆς ὄμμα κειταρρωμένον ἠρέμῃ ἔλκει καὶ ἀνάγει αὐτὸ. i. Ac reuera barbarico quodam cœno demersum animi oculum, paullatim trahit sub uehítque sursum. Barbarus à borbore per contemptum dictum videtur.

Diobolares.

Fest. Pom.

Quem minimi precij volumus intelligi, diobolarem olim vocabant. Obolus enim nummus erat æreus. Id primū dictum in meretrices plebeias, minimoque venales, post deflexum est ad quemuis hominem, aut rem egregie vilem & contemnendam.

Mithragyrtes, non daduchus.

Is qui in functione quapiam sordidas contemtasque partes agit, Mithragyrtes dicitur, daduchus esse negabitur. Eoque Iphicrates Calliam Μιθραγύρτην, ἢ δαδύχον appellabat, significans illum non fuisse initiatum sacris, sed tamen velle videri. Mithras apud Persas sol dicitur, quem illi Deorum summum iudicant. Vnde Mithragyrta dici videntur, qui obambulant cum simulatis mysteriis, ac rudibus imponunt. Nam & hoc genus hominum & olim fuisse declarat Apuleius asinus, non dissimiles iis qui hodie diui Antonij, Cornelij, aut Ioannis Baptistæ reliquias ad quæstum circumferunt potius quam ad pietatem.

Vlpianus.

Nummo addicere.

Apud Iurifconsultos proverbiale est nummo addicere, pro eo quod est minimo vendere.

Non magis quam canem.

Odium & contemptum vulgò declarant canis vocabulo. Horatius: *Odit cane peius.* Et Plaut. in Amphitryone: *V' alius t' usque exspectatus aduenio? So. haud vidi magis Exspectatum, eum salutat haud quisquam magis, quam canem.*

Obolo dignus.

Ἀξιὸς ὀβολοῦ. Id est, Dignus obolo, per iocum dicebatur, qui in aliquo numero vellet haberi.

Aristoph.

Vt lutibaiuli.

Ὡς εἰς φιλοσοφῶντας. Id est, Vt lutum baiulantes. Apud Aristophanem in Concionatricibus queruntur feminæ populū Atheniensem non conuenire ad concionem nisi dato singulis nummo, quum antè suo victu consultarent de Republica. φιλοσοφῶνται autem posuit pro omnium quæstuariarum artiū sordidissima. Aptè torquebitur in eos, qui functionibus honestis ad abiectum quæstum abutiuntur.

Tituillitium.

Tituillitium vox erat olim nullā quidem rem certam declarans, sed velut interiectio contemptum extremum indicabat, qualis est apud Græcos πεπαλῶ. Plautus: *Non ego istuc verbum emsitum tituillitio.*

Ne nummus quidem plumbeus.

Nummum plumbeum, hyperbole prouerbiali, pro minima pecunia ponunt. Plautus in Trin. *Cui si capitis res fiet, nummum nunquam credam plumbeum.*

Ne umbram quidem eius nouit.

Adagium videtur ductum ab antiqua pictura, quæ rem duntaxat umbris ruditer repræsentabat. Et nota est specus Platonica in qua qui desident, rerum umbris oblectantur.

Idem.

Ne alij quidem caput.

οὐδὲ σκερῶδου καρὰ λῶ δίδουαι. Id est, Ne alij quidem caput dedit. Conueniet in sordidum & impendio parcum.

Virgilius.

Ne terra quidem iuuat.

Ne terra quidem profuit, id est, ne minimo quidem.

Ne guttam quidem.

Pro minimo. Aristoph. At tu mihi da pacis vnam guttulam.

Plautus.

Ne ramenta quidem. Ne festuca quidem.

Ne ramenta quidem ditior; quasi dicas, stuppa ditior.

Nihil sacri es.

οὐδὲν ἱερόν ἐσθι σάραφης. Siquidem Græci quidquid præclarū ac vehementer conducibile videri vellent, id sacrum appellabant. Vt sacra res consilium: & sacram ciuitatem dixit Aristides. Qui prouerbij tradunt originem, aiunt Herculem conspecta Adonidis imagine, contempsisse his verbis: Nihil es sacri. Accommodatur ad quamuis resn despectui habitam.

Nihil

Nihil sanum.

Summam morum corruptionem, & nullum honesti respectum | his verbis Græci significant, ἴδιον ὑγιές, &c.

Tullius.

Homo triobols.

Pluturus.

Pro homine nequissimo, planèque nullius precij.

E circulo. E trinio.

Hominem è trinio, plebeium & contètum appellamus. M. Tullius, pro eo dixit, è circulo. Circulum autem vocat conuenticulum hominum in foro, aut in plateis confabulantium.

Exiguum oboli pretium.

Suidas.

Μικρὸν τὴν ὀβολοῦ τίμηλον. Conueniet in homines nequã, nihilque. Quamquam nihil obstat quo minus ad rem contemptam transferatur.

Ἀθροίζου.

Galenus.

Græcis ἀθροίζουται, Quod reicitur, ac nihil sit. Translatum à summis hordei spicis, quæ cuspides habent.

Holerum appositiones.

Diogenes.

Αἱ τῶν λαχρίων ἀποθέσεις. Id est, Holerum additamenta. De re nullius momenti.

Multa Syrorum olera.

Plinius.

Πολλὰ Σύρων λαχρίδια. Dicitur aut in magicæ artis peritos, & herbis maleficis eam exercentes, aut in eos, qui rebus vilibus abundant.

Huius non facio.

Terent. in Adelph. *Huius quidquam non faciam.* Donatus admonet esse demonstrantis, aut floccum, aut stipulam, aut summum digitum, aut huiusmodi quippiam.

Quatuor obolis non aestimo.

Τετραράων ὀβολῶν ἴδιον εἶναι, Quatuor obolorū esse puta. Simile illis, Assis te non facio, & Dupondij non facio, & Teruncij non facio, &c.

Trica, Apina.

Tricas & Apinas vulgò res futes ac nugatorias dicebant. Martialis: Quæcunque lusi iuuenis & puer quondã, Apinãque nostras. Idem: Sunt apinæ tricæque, & si quid

vilius istis. Vnde & Tricari simili figura dicebant, Nugas agere.

Ausonius.

Nebula in pariete.

Pro re nihili, somniique simillima. Nam nebula res est inanior, quàm vt coloribus exprimi queat.

Trium litterarum homo.

Per ironiam dici potest in eum, qui generosus ac ingenuus videri cupiat. Inde natum quòd olim ingenui nomē, prænomen, & agnomen in literis aut insignibus suis, tribus litteris notare soleant, vt pro Quinto Valerio Maximo, Q. V. M. Plautus in Aulularia iocum aliò detorsit, nēpe in seruum furacē. Subiicit enim: Etiā fur trifurcifer.

Vitiosa nuce non emam.

Apud Plautum est, Vitam tuam vitiosa nuce nō emam, pro eo quod est, Ne minimo quidem.

Cassa glande.

Simillimo tropo. Plaut. in Rud. dixit cassam glandem, pro vitiosa glande, & inani putamine.

Etiā corchorus inter olera.

Philostr.

Καὶ κέρχουσι ἐν λαχαίσις. Dicitur solitum in homines nullius pretij, qui tamen in numero aliquo student haberi. Nam corchoros oleris genus est vilissimi.

Inter indoctos etiā Corydus sonat.

Euripides.

Ἐν ἀμύθουσι καὶ Κόρυδος φθί, Σαυ. Id est, Inter amittos etiā Corydus sonat. Quadrabit in quosdā, qui apud idiotas audent sese velut eruditos veditare, inter doctos aliqui elingues. Corydus vilissimum auiculæ genus, minimèque canorum; strepit tamen vtunque inter aues mutas.

Mandare laqueum.

Mandare laqueum, dicimur iis, quos vsque ad eò negligi à nobis significamus, vt si vel suspendant sese, nihil ad nos attineat.

Medium ostendere digitum.

Medio item digito ostensò, supremum contemptum significabant. Martialis, *Atque illi digitum porrigite medium.* Nam hunc digitum Martialis impudicum vocat: *Ostendit digitum, sed impudicum.*

Horatius.

Minimo prouocare.

Est contemptum ad certamen prouocare. Sumtum à gestu pro-

Qui prouocantium ad pugnam, minimo digito porrecto.

Antehac putabam te habere cornua.

Πρὸ τούτου σὲ ἄμικρα κίερα ἔχην. Id est, Antehac credebam tibi esse cornua. De iis, qui prius habiti fortes ac strenui, postea quum res virum postulat, apparēt ignaui. Vnde & Comicus cornutam bestiam vocat hominem paratum se defendere.

Plumbeo iugulare gladio.

Tullius.

Est futili leuique argumento conuincere quempiam.

Hoc noueram, prius, quàm Theognis natus est.

Lucillus.

Quo rem frigidam & ineptam significabant. Apparet sumtum à Theognide Tragediarum scriptore, quem frigidissimum fuisse testatur Suidas, & ni fallor memoria, Plato.

Locrensis bos.

Λοκρενὸς βοῦς. De re vili, aut de munere leuiculo dici potest. Quum aliquando Locrenses publicum sacrum facturi, bouem desiderarent, composito ex minutis lignis bouis simulacro, diis rem diuinam fecerunt.

Scarabei umbra.

Diogenian

Καρδίου σκιά. Dictum de inani metu, quòd hoc insectū repente aduolans, nonnunquam terrere soleat parum attentum.

Scrapta.

Plautus.

Populari conuitio dicebantur mulieres nugaces, nulliūque rei: à screo, quod est oris purulentiam eiicio cum sonitu. Quadrat in anus subinde screantes & tussientes. Screa pro rebus vilissimis accipiebant.

Bos Homolottorum.

Βοῦς ὁμολοτῖαν. Dicebatur in plurima distractus, ac veluti dissectus negotia. Poterit & ad rem referri, vt si quis argumentum nimis minutatim diuidat, ita vt conscindere & concerpere magis quàm diuidere videatur. Zenodotus prodidit Homolottos populos dissecto in minimas particulas boue, scædus iungere.

Seprimus bos.

Suidas.

Ἐβδμοῦ βοῦς. Olim in stupidos, brutosque dicebatur. Id hinc ortū esse tradunt, quòd antiquitus post sextam lunam

bouis imaginem è farina pinsere consueuerint , qui septimam lunam cornibus referrent.

Generosus ex crumena.

Γενῆος εἰ ἐκ βυλοῦ. In eum iaciebatur , qui propter opulentiam generosus haberi voluisset , alioqui obscurus & humilis.

Attagen.

Ἀττάγης. Suidas indicat hoc cognominis, prouerbiali ioco, dici solere in seruos stigmaticos, quòd hæc auis plumas habeat variis colorum notis distinctas.

Zenodot.

Sale emtum mancipium.

Ἀλάνητον εἰς δρᾶποδον. In barbarum quempiam ac vilè homuncionem olim dicebatur. Nam negotiatores olim in mediterranea salem importantes, mancipia reportabant à barbaris.

Tullius.

De lapide emtus.

In vilissimum & vehementer obscurum hominem dicebatur.

zenodot.

Siculus miles.

Ἰ Σικλὸς στρατιώτης. Cōueniet in hominem, lucri gratia nullum ministerij genus recusantem.

Gellius.

Imi subsellij.

Viri appellantur parasiti, qui ita in conuiuium admittuntur vt imò sedeant loco. Quadrabit etiam in tenues conuiuas, quos recipiunt diuites, sed infimo loco. Similes: Infra classẽ, Extremæ classis, Infimæ notæ.

Saldas.

Sernorum ciuitas.

Ἀέλων πόλις. De cœtu, conuictuque hominum improborum, furacium, aut ignobilium dici potest. Est hoc nomine ciuitas quepiam in Libya: in hanc si quis seruus lapidem importasset, liber fiebat, etiam si peregrinus fuisset.

Tullius.

De fece haurire.

Pro eo quod est sordida quepiam ac plebeia , nimisque humilia persequi.

Aristoph.

Carica musa.

Καρικὴ μουσική. Καρικὰ ἀνήματα, Id est, Caricæ cantiones. De lugubri, rustica atque indocta, seu molesta cantione dici solitum. Propterea quòd, vt tradit Athenæus , Cares in luctu tibiis vt solent magnitudine palmi , lugubre quiddam & stridulum

stridulum sonantibus.

Asinos non curo.

Τῶν δὲ ὄνων ἔμοι μάλα. Id est, Cæterum asinos nil moror. Congruit in eū, qui domesticis contentus opibus, non quaerit aliena. Nam cui plaustrum est domi, huic non est opus asinis conductitiis.

Suidas.

Pomarius Hercules.

Μῦθος Ἡρακλῆς. Per contemptum dicebatur in eum, qui nomen quidem magnificentum gereret, ceterum opibus nullis, nullaque potentia pollens. Ab euentu natum. Narrat Suidas, cum rustici quidam Herculi bouem essent immolaturi, isque rupto fune profugisset: nec esset quod sacrificariur, malum arreptum suppositis quatuor ramis crurum vice, deinde additis alteris duobus ceu cornuū loco, bouem utrunque sunt imitati: idque ridiculum simulacrum pro victima sacrificauerunt Herculi.

Malum Hercules.

Zenodot.

Μῦθος Ἡρακλῆς. Dicit conueniet, ubi quis munuscula quamuis pusilla boni consulit.

Munus leuidensa.

Cicero vocat munus vile, minimiq. pretij. Seruius ostendit Leuidensam vestis esse genus vile, raro, tenuique textu.

Cicernus Bacchus.

Ἐρεσίνδιος Διόνυσος. De re vehemēter contemta. Sumtum à potu ex leguminibus confecto, qui vinum imitatur.

Ollaris Deus.

Zenodot.

Χυτρωὶς θεός. Dicebatur in hominem humilem, & contemptæ sortis. Magni Dij, ebore, auro, & argento sculpebantur. At plebeij illi, & minutili, quod generis sunt, Silenus & Priapus, qualibet materia fingebantur, ligno nonnunquam & luto, quo videlicet argento finguntur & ollæ.

Soterichi lecti.

Seneca.

De re vili, priscaque, & minimè ambitiosa & rudis artificij. Coniicere licet Soterichū fabrum fuisse quempiā, cuius opera prisca illam & rudem simplicitatē præ se tulerint.

Cecidis & Buphonorum.

Aristoph.

Τὰ κκεῖδου καὶ βουφορίων. De re magnopere prisca, & ob vetustatem iam pridem obsoleta, desuetaque. Siquidem Cecides peruetustus quispiam Dithyramborum poeta

fuit, cuius scripta iam situm olebant. Item Buphonia festū quoddam erat apud Atheniēses ob vetustatem neglectum iam ac desitum, sic appellatum à cædē boum.

Ficulnus.

Lignum ficulnum vt fragile, atque ad omnia fermē inutile prouerbis aliquot locum dedit. Nam αἰδρα τύκνον virum ficulnum appellant, mollem atque inutilem.

Theocrit.

Ficulnus gladius.

Συμὴν μάχαρα. De friuola causa dici potest, quæque minimo negotio queat refelli. Dicitur est autem ficulnus gladius sycophanta, quod mollis sit & calumniator.

Plautus.

In foribus vrceum.

Ἐπὶ θύρας πλὴν ὑδρίδω. Id est, In foribus aequalē. Significat rem contemptam ac vilem. Negliguntur enim, quæ passim sunt obuia, quæque facillē quibuslibet contingunt. Itaque vrceum in foribus positum, nemo studet tollere.

Ficum Mercurio.

Σύκων ἐφ' Ἐρμῆ. De prompto, & quibuslibet exposito beneficio dicebatur. Nam antiquitūs mos erat, ficubi ficus creptus fuisset, eum veluti Mercurio sacrum suspendere. Liberum autem erat tollere ficum Mercurialem.

Hieronym

Merx vltronea puset.

Id est, Ingrata sunt, quæ vltro, non petentibus offeruntur.

Numerus.

Homines nullius bonæ rei, numerus, prouerbio dicuntur, etiam idiotis. Horatius: *Nos numerus sumus, & fruges consumere nati.*

Homerus.

Telluris onus.

Ἦς βάλος. Id est, Terræ onus. De homine vehementer inutili, qui nihil aliud, quàm terram suo pondere grauat.

Abominandus scarabeus.

Μύον κανθαρίς. Id est, Abominanda cantharis. De vilissimo homine dicebatur. Cantharides ver miculis sunt lethali veneno. Quanquam hoc loco magis conuenit, vt sit diminitiuum à cantharo scarabeo, quasi dicas scarabeolus. In sacris quoque litteris, abiit in prouerbiū cōtemptus: Ego sum vermis, & non homo.

Atraneus scarabeus.

De ma-

De magnis & scædis. *Ætænum* autem dixit, quasi prægrandem, vel quod in *Ætæna* vaiij, maximique scarabei sint: Vel *Ætænos* dixit, tanquam instar *Ætænae* montis maximos. Porro scarabeus è stercore, vt nascitur, ita nascitur.

Minus de istis laboro, quàm de ranis palustribus.

Qua significamus nihil omnino ad nos pertinere negotium. Rectè dicitur in obrectatores, quorum obloquutiones dicemus nos fortiter contemnere. Siquidem *ranæ*, tametsi assiduè obganniant, oblatrèntque prætereuntibus, & odiosam illam cantionem iterent, sine fine, *βρονακακῆ καὶ καὶ καὶ*, tamen nemo commouetur.

Indus elephantus non curat culicem.

Κόνοπος ἐλέφας Ἰνδοῦ οὐ ἀνοχέει. Id est, Culicem haud curat elephantus Indicus. Dictum est autem ob singularem duritiem cutis elephantinæ, quæ fertur etiam iacula excutere.

Cochleare crescit.

Διδῶν ἄξει. Dicitur solitum in pusillos homunciones per *Chryssipp.* ironiam. Nam cochleare pusillum est & contortum.

Conna calculus.

Κόνου ψῆφος. In hominem aut ré nihili, nulliúsque momenti. *Conna* citharædus, siue vt quidam volunt *lyrista*, eorum numero, qui citra vocem organo canebant.

Aristoph.

Inertium chorus.

Ἀργυῶτων χορός. Id est, *Feriatum* chorus. De cœtu lasciuientium dicebatur. Otium enim ad omnem nequitiam impellit, præcipuè iuuentam.

Megareses neque tertij, neque quarti.

Μεγαρεῖς ἢ τε τρίτοι, ἢ τε τέταρτοι. Dicebatur olim in homines supra modum ignauos & contemptos, nullóque honore dignos. *Natum* adagium ex oraculo quodam. *Æginenses* (vel *Megareses*, vt alij volunt) potiti victoria aduersus *Ætolos*, interrogarunt *Apollinem*, quoniam essent *Græcorum* præstantissimi, arbitantes futurum, vt ob eam victoriam ipsis prima laus tribueretur. Sed oraculum respondit illos vilissimos esse omnium, nullóque numero ponèdos.

Rusticanum oratorem ne contemseris.

Diogen.

Ἀρχαίου μὴ καταφρονεῖς ῥήτορος. In est, *Rusticanum* ne contemseris *rhethorem*. Admonet adagium, ne quem ob im-

peritiám infantíamve fastidiamus. Neque spectes à quo, quóve pacto dicatur, sed quid.

E flamma cibum petere.

Terentius in Eunuchò dixit in parasitum, eiusmodi esse vt vel è flamma cibum peteret. Hoc est, quiduis cibi causa passurum, facturúmque.

Mysorum postremus.

Μυσῶν ἑχάτος. Id est, Mysorum extremus. Strábo refert Mysorum populum vsque adeò contemptum fuisse, vt pro uerbio locú fecerit. Summum itaque despectú & infimam humilitatem hoc adagio significabimus.

Caricus hircus.

Καρκίος πρᾶγος. Diogenianus indicat dictitatum de vili- bus & contemptis. Carú populus, quòd passim in bellis mer- cenariam locarent operam, ceu vili vita in contemptus pro- uerbiú abiit: vnde & Plato καρκίον ἀνδραπονον, id est, Caricú homuncionem dixit pro vili, nihilíque.

Horatius.

Indoctior Philonide.

Ἀπειθεύτιος φιλονίδου. Hic Melitensis erat prægrandi cor- pore, cæterùm insulsus & indoctus.

Aristoph.

Calabri hospitis xenia.

Calabri hospitis xenia & munera rectè dixeris rusticana leuiáque, quæque magis onerent accipientem quàm iuuet. Siquidem Calabri, quòd pyris abundant, consueuerunt ea hospitibus affatim apponere, deinde saturos, bellariorú vi- ce domum auferre iubent. Quod si recuses, eadem porcis obiciuntur.

Zenodot.

Principatus Scyrius.

Ἀρχὴ σκυρίη. Id est, Imperium Scyrium. De frigido tenuí- que regno. Scyrus insula, quam olim coluère Cares, petri- cosa, & infrugifera.

Ciceris emtor.

Horatius in arte poética: Ciceris & nucis emtor. Infimæ fortis hominem, deque ima plebe quempiam significans.

Suidas.

Cubito emungere.

Ἀπὸ ἄνι δαπ. μυσσομόφος. Id est, Cubito emungens. Prouerbia- lis ironia in hominem fordidi quæstus, & conditionis ab- icteæ. A falsamentariis ducta.

Canis viuens è magdalia.

Κύνυ

Κύων ζῶν ἀπὸ μαγδαλίας. Dicitur solitum in parasitos, & alieno victitantes cibo. Magdaliā dicit, quasi dicas furfurem & manuum purgamentum.

Herodot.

Non est cura Hippoclidis.

Οὐ φρονίσις Ἰπποκλείδης. Hoc adagio significabant se quipiam negligere, neque magnopere laborare. Hic Hippoclidēs erat Tisandri filius, qui cū multis aliis iuuenibus Clifthenis Sicyonij filiam ambiebat. Verūm quum Clifthenes procos toto anno probaret, & Hippoclidēs in conuiuio indecoram quandam saltationem edidisset, sublati in altum pedibus pater offensus inhonesto iuuenis lusu, ait: Fili Tisandri, à nuptiis tua saltatione excidisti. Ad illa protinus respondit Hippoclidēs: Haud curat Hippoclidēs.

Non admodum potes.

Οὐ μέλα κυκᾶς. Id est, Non multum potes neque prodesse neque nocere.

Alga vilior.

Vilior alga. Poëta dixit, pro vilissima & abiectissima qua

(uis re. Virgilius.

Contemnentis inimicum.

Qui negabit se commoueri conuitiis alicuius hominis contemti, non in scitè deflexerit illud Hom. Iliad. λ,

Οὐκ ἀλίσσω, ὡς εἴ με Γυνὴ βάλῃς ἢ παῖς ἄφρων.

Καθὼν γὰρ βέλος ἀέρος ἀτάκτου ἐπιδανύο. Id est,

Haud curo magis, ac si femina, siue quis infans

Me iaculo peteret, siquidem viri inertis & ipsa

Irrita tela volant.

Indignus qui illi matellam porrigat.

Martialis.

De vehementer inæqualibus, aut ne vlla quidem ex parte conferendis.

Contemnentis disterium.

Homerus.

Si quando significabimus nos scommate seu contumelia leuiter commoueri, nec altius in animum dimittere, congruet illud Homeri Iliad. δβ

Οὐκ ἐν κερταῖω ὄξυ πάγη βέλος, ἀλλὰ πείροισιν

Εἰρύσατο ζωστήρ τε παναίολος, ἠδὲ ὑπένορθεν

Ζάμα τε καὶ μήτηρ, πλὴν χαλκῆος κέμον ἀέρος. Id est,

At missum non transit ad vitalia telum.

Sed sum ma in cute baltheus arcuit, impositzæque

Lamineæ squamæ, quas huic faber addidit ære.

H ij

Suidas.

Tanquam conchylimum discerpere.

Ἐστὶν ὡς καρχύλλῳ διελεῖν. Id est, Tanquam concham dilacera-
re. De imbecillis & viribus longè inferioribus dicebatur.

Tragicus rex.

Τραγικὸς βασιλεὺς. Dicitur potest, vel qui nomine duntaxat rex
sit: cæterum viribus parum polleat. Nam in tragœdiis tan-
tisper durat imperium, dum fabula peragitur.

Vterque ambo.

Ὁ μὴ ἑκάτερος ἀμφοτέρως, ὁ δὲ ἀμφοτέρως ἑδότερος. Id est, Vter-
que ambo, ambo neuter. Quadrabit in duos aliquos, quorū
alterius nequitiam, alterius probitas compensat.

Βατακάρας.

Eudemus. De pinguibus dictum & impotentibus. Nam Græca vox
hinc dicta est. βατὰς pronum significat, (apud Tarentinos, vt
indicat Hesychius) & κέφα caput. Conueniet in temulētum
& somnolentum.

Lucianus.

Pannus lacer.

Homineim iam fastiditum & reiectum, ῥάκος πολυχιδὲς ap-
pellatur. Græci, id est, pannum vndique lacerū. Sumta meta-
phora à veste longo vsu detrita, atque ob id reiecta, quā no-
ua fuerit in pretio.

Quis vsus cepis putridi.

Τίς χρεια πυθουφίου κεραμύου. Id est, Quis vsus putrefacti ce-
pis? De rebus aut etiam hominibus abiectis, & quorum nul-
lus vnquam est vsus. Etenim quum cepe sit herba per se vi-
lissima, simulatque computruit, nihil abiectius.

Inutilior blate.

Βλακὸς ἀχρησότερος. In hominē nihili, nulliūque bonæ fru-
gis dicebatur. Sumtum à pisce vsque adeò vili, vt à canibus
quoque fastidiatur.

Horatius.

Extitum ingenium.

Παρεξηλληκίον γοῶν ἔχων. Id est, Mētem habens euanidam.
παρεξηλληκίον perinde sonat, quasi dicas extibiatam, ducta
metaphora à tibiariū linguis, quæ postea quā exciderint,
inutilis est tibia.

Barbam vellere.

Quum summum contemptum ac ludibriū significamus.
Horat. in Serm. *Barbam tibi vellunt Lasciui pueri.* Persius: *Iccit*
so flo-

co floridam præbet tibi vellere barbam.

Nihili cocio est.

Dictum videtur in eos, qui pollicentur in futurum, nec exhibent rem præsentem. Gellius cocionem dixit, quæ veteres ariolatorem dixerunt.

Non pluris quam simias.

Simia ridiculum animal est, vulgusque contetum. Dion Prusensis: Quos ego, inquit, non pluris facio, quam, ut dici solet, simias.

Fumi umbra.

Καπνὸς σμιά. Pro re quâlibet vili. Cùm omnis umbra res quædam est inanis, tum verò fumi umbram panè dixeris umbram umbræ.

Fulgur ex pelui.

Ἀσπὴν ἐκ πύλου. De minis inanibus eorum qui lædere nequeunt: fulgor enim, qui fulguris imitatione quadam è vasculorum nitentium vibratione, aut ex aquis redditur, nocendi vim nullam habet, pueros modò territat.

Oppedere, & oppedere contra tonitrua.

Oppedere, proverbialiter pro reclamare & contemnere reperitur vsurpatum. Horatius, *Vin' tu curtis Iudæis oppedere.*

Dionis gry.

Τὸ Δίονος γρύ. Rectè dicitur, aut vbi quempiam magno animo contemnimus, ac ne responso quidem dignum habemus, aut cùm rem nihili significamus.

Diogenian

Ne gustaris quibus nigra est cauda.

Pythagor.

Μὴ γούσθαι τῶν μελανούρων. Id est, Ne gustes ex iis, quibus est nigra cauda. Admonet non esse habendum commercium cum improbis, & cum iis qui sunt nigris & infamibus moribus.

Oscitante vno, deinde oscitat & alter.

Ἐνὸς χαλόντος, μετὰ τὸν ἄλλον. Id est, Cùm oscitat vnus, statim oscitat & alter. Dicendum quoties exemplo peccati statim prouocatur aliquis ad simile facinus. Fit quadam occulta naturæ vi, ut viderit oscitatē, cogatur & ipse oscitare.

H ij

Corrumpunt bonos mores colloquia praua.

Eodem pertinet ille Menandricus senarius, quem Diuus Paulus Apostolus haudquaquam grauatus est in prima Corinthiorum epistola citare: Mores bonos conuictus inficit improbus. Celebratur & hic senarius à Græcis.

Κακοῖς ὁμιλοῦν καὶ τὸς ἐκείνη κακός. Id est,

Malus ipse fies, si malis conuixeris.

Plutarch.

Si iuxta claudum habitas, subclaudicare disces.

Ἀ γὰρ χλωρὴ παρομισηε ὑποσκαίζειν μαθησις. Id est, Si iuxta claudum habitaris, disces subclaudicare. Prouerbiū admonet vitandam perniciosam improborum hominum cōsuetudinem, propterea quòd cum corporis, tum maximè animi vitia contagio serpunt in vicinū.

A bonis bona discite.

Arist. Moral. ix. ostendens virtutem optimè disci conuictu bonorum, quòd amici se mutuo corrigunt si quid erratum est, & sese vicissim ad honestas excitant actiones. Citat Theognidis versum:

Ἐ δὲ λαὸν ἄφ' ἧς ἀπ' ἐδὲ λαὸ διδάξεται. Id est,

Qui bonus est, ab eo bona discito.

Lilius.

CONTRA.

Cantherium in fossa.

Rusticum adagium, sed tamen è re militari natum. Hoc licebit vti, quoties quis ad id negotij trahitur, in quo nequaquam valeat, aut vbi res erit vehementer impedita, periculosaue.

In puteo constrictus.

Plato.

Quadrabit in eos, qui per angustias eò redacti sunt, vnde extricare se nullo modo possint.

Nunc mea in arctum coguntur copia.

Terentius.

Metaphora sumta ab exercitu, qui laborat iniquo conclusus loco, & vndique obsidetur ab hostibus, vt difficile sit effugere.

Inuita Minerva.

Pro eo quod est, Refragante ingenio, repugnante natura, non fauente cælo.

CONTRARIUM PHILAVTIAE.

Non

Non est beatus, esse qui se nesciat.

Sensus est, Haud esse satis, vt ad sit felicitas, ni felicitatem tuam intellexeris. Virgilius:

O fortunatos nimium, bona si sua norint, Agricolas.

Ἄζηλος πλοῦτος.

Vocabatur, cum quis suas dotes ignoraret. Porro felicitatis non minima pars est, vt quisque sua norit bona. Theophr.

C O R R E C T I O D I C T I , A V T F A C T I .

Corrigentis quod dictum est ab alio.

Vbi ciuilitur notabimus aliquem, tanquam haud ex animi sententia loquutum, aut vbi quid dictum sit parum honestum, in hunc torquebimus versiculum Homeri Iliad μ,

Οἶδα κ' ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τῷδε νοῆσαι. Id est,

Sermonem hoc alium potiore adducere nosti.

Correçtio dicti.

Dictum obscœnius & bonis viris reticendum, aut absurdum dictum notabimus hoc versiculo ex Iliad. ψ,

Μῦθον, ὃν ἔλεν ἀνὴρ γε διὰ στόμα πάντων ἄριστο,

Ὅστις ὅπισθετο ἦσι θρησὶν ἀπ' αὐτῶν βλάζεν. Id est,

Sermonem, quem vix nemo vnquam promat ab ore,

Qui modò cognorit cordata & sana profari.

C R V D E L I T A S .

Manliana imperia.

Rectè congruit in hos, qui sæuiunt in eos, in quos ius natu sunt, & qui nimis rigida iuris obseruatione humanitatis & æquitatis obliuiscuntur. Liuius & Valerius narrant Lucium Manlium, filium occidisse propter edicti transgressionem.

Opera Sylofontis ampla regio.

Ἐκπρὶ Συλοσονῶτος ἀρυχωρία. Id est, Per Sylofontem regio facta est amplior. Nam Sylofon munificetia Darij, mortuo Polycrate, Samiorum adeptus tyrannidem, quum acerbius exerceret imperium, ita vt ferè solent ij, qui ab humili fortuna repentè ad res amplas prouehuntur, & ob hanc causam insula defereretur ab incolis, prouerbio dici cœptum, Spatiosa regio est Sylofontis gratia. Conueniet in acerbè gerentem magistratum, cuius vitio deseratur ab incolis regio.

Lucianus.

Phalaridis imperium.

Φαλακίδης ἀρχὴ. Id est, Phalaridis principatus. Rectè dicitur in eos, qui crudeliùs exercent imperium, aut potestatem sibi delegatam. Ortum adagium à Phalaride Agrigentinarum tyranno, quem sua crudelitas nobilitauit.

Omnium quos sol videt.

Sunt & illæ figuræ prouerbiales: Omnium quos terra sustinet, aut quos sol videt, pessimus, optimusve. Plautus in Sticho: *Meliorē neque tu reperies, neque videt sol.*

Omnis herus seruo monosyllabus.

Πᾶς δαυότις δούλω μονοσύλλαβος. Heris & potentibus, breuissimo tantum verbulo est opus vt vel annuant, vel renuant: *Sic volo, sic inbeo, sic pro ratione voluntas.*

Budoro more.

Βουδῶρον νόμος. Aut vt alibi reperio, Βεδῶρον νόμος. Id est, Budororum more, seu lege. Suidas interpretatur de iis, qui digni sint, vt bouis ritu exorientur. Diogenianus exponit de admirandis. Βούδωρον autore Stephano, promontorium est oppositum Salamini. Βούδεια, Magnesiæ ciuitas, quam Homerus Βούδειον appellauit. Βουδινόη, Budini, populi sunt Scythiæ, sic appellati, quòd à bubus vehantur, vt pote plaustris ædium vice vtentes.

Lemnia manu.

Λημνίᾳ χερί. Dictū pro eo quod est, nefaria, impia, crudeli.

Crudelis Bacchus.

Ὁ μισθὸς Διόνυσος. Baccho quondam viuos homines sacrificari mos erat. Vnde in crudeles conuenit, siue quòd temulentia feroces reddat & immites.

Aristoph.

Non magis parcemus, quàm lupis.

Ὁ ὑφαισόμεθα μᾶλλον ἢ λύκων. Id est, Haud magis parcemus ac lupis. Inde natum quòd antiquitus lex ad interficiendos lupos, etiam præmio inuitabat apud Atticos.

Suetonius.

Lutum sanguine maceratum.

Theodorus Gadareus Tiberij Cæsaris in arte Rhetorica præceptor, perspicuus in eo adhuc adolescente sæuitiam quandam cum ingenij stupore coniunctam, inter obiurgandum illū subinde vocare solet πηλὸν αἵματι συμπευρημένον, Id est, lutum sanguine maceratum: luto tarditatem innuens, sanguine crudelitatem.

Non

Non est oleum in lecytho.

Ἐλαιὸν οὐκ ἔστιν ἐν τῷ λεκύθῳ. Id est, Olei liquor nequaquam inest in lecytho. Quum significamus non esse precibus locum apud inexorabilem. Nam ἔλαιον oleum significat, ἔλεος misericordiam.

Aristoph.

Boni viri lacrymabiles.

Ἀγαθοὶ εἰ ἀποδαίρνες αἰσθητοί. Id est, At quisquis probus, is multum lacrymabilis est vir. De iis, qui facile commouentur ad misericordiam, ac precibus flecterentur. Nam il lacrymare dicuntur, qui miserescent.

Zenodot.

CURIOSITAS.

Scit quomodo Iupiter duxerit Iunonem.

In curiosos, & quid quisque domi faciat peruestigantes, conueniet illud ex Syraculanis,

Πάντα Γνωσκῆς Ἰστοῖσι, καὶ ὡς Ζεὺς ἠγάγεθ' ἤρω.

Id est,

Nouit femineum genus omnia: nouit & illud

Iunonem duxit quo pacto Iupiter olim.

Theocrit.

Canes venatici.

Dicuntur qui omnia venantur, & produnt, peruestigant que. nota metaphora. Cicero.

Nihil dulcius quàm omnia scire.

M. Tullius ad Atticum (lib. 4. epistola, Delectarunt me) refert hunc senarium ceu vulgò celebrem:

Οὐδὲν Γλυκύτερόν ἐστιν ἢ πάντα εἰδέναι.

Id est,

Nil dulcius quàm scire prorsus omnia.

Mylius omnia audiens.

Μύλος πάντα ἀκούων. Dicitur solitum, vbi quis se dissimularet audire, quum omnia tamen auribus curiosis captaret, auscultaretque. Tractum videtur à mola, vnde exploratores obseruare soleant, quæ fierent. Aut à Myli curiosi cuiuspiam moribus.

Nihil inanius quàm multa scire.

Πελομαθημοσύνης τῆς οὐ κενώτερον ἄλλο. Id est, Non aliud magis inane putatur quàm plurima scire. Conueniet in eos, qui malunt multa discere, quàm vtilia.

Zenonius est & lentem coquere.

Licebit vti, quum dicemus esse viri boni, etiam in rebus

minutissimis sui similem esse, aut egregium artificem in quacunque materia declarare, qualis sit artifex. Zenō Stoicorum Princeps fuit, qui docet sapiētē omnia rectē facere.

Strabo.

Corycaeus auscultauit.

Κορυκαῖος ἠκροαζέτο. Vbi quis id quod agit, conatus dissimulare, tamen à curiosis deprehenditur. Corycus mōns est Pamphyliaē præcellus ac portuosus, atque ob id piratarum insidiis opportunus. Exploratores illius montis Corycaeos vocabant.

Lucianus.

Multareregum aures atque oculi.

Ἐπι τῆ ὀφθαλμοὶ βασιλείων πολλοί. Id est, Aures atque oculi regum multi. Allegoria inde ducta est, quod regibus complures vbique sunt exploratores, quibus velut auribus vtuntur.

Nodum in scyrpo queris.

In anxium dicebatur, nimisque diligentem, aut meticulosum qui illic scrupulum moueret, vbi nihil esset addubitandum.

D A M N A N D I.

Plautus.

Hicronym

Notare ungui, Carbone notare, & similia.

Quod soleat ungui signum apponi, vbi quid parum placet, Horatius dixit, Transuerso calamo signum apponere: pro eo quod est damnare. In eundem sensum, Césoria virgula legitur identidem apud D. Hieronymum, pro castigandi notandique autoritate. Eodem pertinent, Spongia corrigere, veru signare, ὀβελίζειν.

Tristis littera.

M. Tullius pro Milone, Quod nisi vidisset posse absolui eum qui fatei etur, quum videret nos fateri, neque queri vnquam iussisset, nec vos hanc tam salutarem in iudicando litteram, quam illam tristem dedissetis. Tristem litteram appellat ϑ, salutare τ, quod hac absolueretur reus, illa damnaretur. Liuius dixit, tristiore notam.

Contra retiarium ferula.

Martial. Denique videas, an te delectet contra retiarium ferula. Id est, An id faciendum tibi putes, quod nemo non damnat atque exhibet. Dicit solitum in eos Domitius Calderinus admonet, qui infirmo præsidio contra maximè instructum pugnant.

Ni

Nipater effes.

Diogen.

Εἰ μὴ πατὴρ ἴδω. Vtemur quoties senis, aut potentis aut alioqui venerandi sententiam nobis haudquaquam probari significabimus, cui tamen honoris causa nolimus refragari.

Calculo mordere.

Aristoph.

Ἐἴπον δίκων. Dicuntur, qui suffragio lædūt, aut vlciscuntur hominem.

Equales calculi.

Suidas.

Ἰσοί ἴσοι. Si quando parum abest vt condemnetur aliquis, & tamen absoluitur. Aut quum nutat animus, ambigitque vtram in partem se defectat, rationibus hinc atque hinc velut ex æquo adhortantibus atque deterrētibus.

Non probantis.

Lucianus.

Αἰὲν ἰὸν Ἀγροῖδ' ἢ Ἀγαμέμνονι λῶδων θυμῶν. i. At non Attidæ sic est Agamemnoni visum. Rectè vtemur, vbi re quidem fatebimur honestam factu, verum diuersa placere iis, quorum libido plus valeat, quàm æquitatis ratio.

Ne nomen quidem.

Paulus ad Ephesios: Fornicatio, aut omnis immunditia, aut avaritia, ne nominetur in vobis. Quid enim? Itane scelus est nominare avaritiam, aut libidinem? Non opinor. Sed Apostolus vt grauiter vitia detestaretur, vsus est hyperbole prouerbiali. Nam inter pios nominatur & Iudas & Pilatus.

Θ præfigere.

Theta præfigere, pro damnare. Persius: *Et potis es vitio nigrum præfigere theta.* Nam nescio an debeamus Isidoro credere, qui primo Etymologiarum libro scribit ita militari more solere fieri, vt cæsi θ, salui τ, signarentur. Certè de hoc signo θ, fit mentio etiam in Apocalypsi, quæ beati Ioannis Euangelistæ nomine legitur.

D E C R E T V M.

Murus ahenus.

Horatius: *Hic murus ahenus esto, Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.* Vsurpatur pro certo & immutabili animi decreto, schemate nimirum prouerbiali.

Hesiodus. *Nullus dies omnino malus.*

Astrologi designant quosdam dies fortunatos aut infelices, sed his aut illis rebus: nullo tamen die indulgendum est otio, quòd nullus sit adeò inauspicatus, quin alicui negotio sit felix, si quis rectè vtatur concessò tempore dies infaustus gerendo bello, aut navigationi, felix est administrandæ rei familiari. Nullus autem dies non prosper parandæ bonæ menti fatetur Hesiodus:

Omnì ex parte dies malus haud obuenerit vñquam.

Procop.

DEGENERANTIVM IN PEIVS.

Ab equis ad asinos.

Α' ρ' ἵππων ἐπ' ὄνου. Vbi quis à studiis honestioribus ad parum honesta desectit.

Lucianus.

Mandrabuli more res succedit.

Ἐπὶ Μανδραβύλου χυρεῖ τὸ ποσῆμα. Id est, Res Mandrabuli ordine succedit. Hoc est, in dies in peius labitur. Inde natum, quòd Mandrabulus quidam, quum thesaurum reperisset, primùm auream ouem posuit Iunoni Samiæ, proximo anno argenteam, tertio æream.

O domus antiqua quàm dispari domino dominaris!

Videtur & illud Ennij carmen prouerbiis ascribèdum quod refertur à M. Tullio Offic. libro primo. Id conueniet in disciplinam commutatam in peius, eorum vitio qui successerunt.

Heroum filij noxæ.

Α' νδρῶν ἡρώων τέκνα πύματα. Id est, Virorum heroum filij noxæ. Manet & hodie vulgatus iocus: Ex sapientissimis patribus stultissimos propagari liberos.

Terentius.

Haud canis paternas cantiones.

Οὐ πατρεικῆ αὐλεῖ μάλη. De eo iactatum, qui à paternis moribus degeneraret. Solent liberi maiorum suorum cãtiunculis, quas admodum pueri didicerunt, delectari.

Filius degenerans.

In filium, qui à paterno degenerat instituto, conueniet illud Homeri Iliad. ρ,

Α' κ' ἔχ' υἱὸς ἐν ἔνπιος πατρὸς ὄνημα. Id est,

At non consueuit patriis in filius armis.

Bene

Bene natis turpe est malè viuere.

Quidam arbitrantur ob hoc ipsum sibi licere turpiter viuere, quòd honestis maioribus orti sunt, quum contrà generis claritas quasi fax addita faciat vt nobilium errata plus habeant dedecoris, quàm obscuro genere natorum.

Quis parentem laudabit, nisi infelices filij?

Τίς πατέρα εὐνοῖται εἰ μὴ κακοδαιμόνα τέκνα; Id est,

Quis patrem laudet, nisi proles laudis inanis?

Carmen vulgò iactatum de iis, qui maiorum suorum facinora iactitant, nimirum nihil habètes quod de seipsis verè prædicent.

Acesias medicatus est.

Diogen.

Ἀκισίας ἰάσατο. Dicitur solitū de re, quæ semper vergeret in deterius, quòque magis accuraretur, hoc peius haberet. Occasionem adagio dedit Acesias quidam medicus imperitus & stupidus, qui dum cuidam pedum dolore laboranti mederi studet, auxit dolorem.

Taurum tollet, qui vitulum sustulerit.

Si quando significabimus maiora peccatorum adultum, qui puer vitiis minoribus assueuerit.

Ut nunc sunt homines.

Si notabis temporum tuorum mores, vt semper in peius degenerantes à virtute maiorum, applicabis illud Homeri Iliad. μ, εἰσι νῦν βροτοὶ εἰσιν. Id est, vt nunc sunt homines.

Discum quam philosophum audire malunt.

Vulgus hominū propensius est ad quamuis ineptas voluptates, quàm ad frugifera. Per iocum trāsferri potest ad discum escarium, cuius crepitum multi libētius audiūt, quàm vocem philosophi.

Eamus Athenas.

Ἔαμεν εἰς Ἀθήνας. Licebit vti, si quando nos melioris fortunæ relictæ pœnitebit.

DEPRECANTIS ET ABOMINANTIS.

Despuere malum.

Manet & hodie in vulgi moribus, vt si quid audiant excrandum, quod sibi nolint euenire, despuat velut abominantes. Id autem hæsit ex veterum superstitione, qui sibi

Plautus.

persuaserāt disputationem esse remedium aduersus immi-
nentia mala.

Vates secum auferat omen.

In eos qui nobis dira minitantur , aut acerba prænuntiāt,
conueniet illud Theocriticum in Bucoliasticis.

Αὐτὰρ ὁ μάντις ὁ Τήλειμος ἔχθρ' ἀγορεύων,

Ἐχθρὰ φέρει ποτὶ οἶκον, ὅπως τικτίσσι φυλάξῃ.

Id est,

Telemus at vates, mihi qui canit omnia dira,

Dira domum referat, quò natis illa referuet.

In capras siluestres.

Athenæus. Κατ' ἀγρὰς ἀγρίας. Id est, In capras feras. Abominantis est fer-
mo, & malum deprecantis. Confine illi : *Hostibus euenians*
conuiuia talia nostris. Athenæus ponit, Ad capras siluestres pro
eo quod difficillimum esset inuentu , aut quod nusquã est,

Bæon matris piscis.

Idem. Dicitur in hospitem ingratum ac molestum. Βæο apud
Epicharmum piscis quidam est.

Pindarus. *Si quid mali in Pyrrham.*

Εἴπῃ κελόν, εἰς Πυρρῶν. Subaudiendum, recidat aut abeat, aut
eiusmodi quippiam. Originem prouerbij tradunt huius-
modi. Quondam Pyrrhæos quotquot erant finitimi, graui
odio persequebantur , vnde si quod malum aliquando vi-
deretur impendere, id abominantes precabantur vt in Pyr-
rhæos auerteretur, dicētes εἰς πλῶ Πυρρῶν: id est, In Pyrrhæ-
orum regionem. Est autem Pyrrha Lesbiensis ciuitas, au-
ctore Stephano.

Suidas.

Procul ab auribus nuntius veniat.

Ἀπ' ἄπορ ἀγέλαος ἔλθου. Id est, Procul absit nuntius aur-
Sermo deprecantis nuntium malè auspdatum.

Abhorrentis ac detestantis.

Quum dicemus nos vehementer à vitio quopiã abhor-
rere, illud Homeri vsurpare licebit:

Ἐχθρὸς γάρ μοι καίνος ἰμοῦ ἀΐδαο πύλησσι.

Id est,

Is mihi iuxta inuisus, vt atri limina ditis.

Plato.

Dulcis cubitus.

Γλυκὴς ἀγκών. Abominantis est sermo. Ancon autem Nilī
pars est, in qua nauigantes plurimum & sudant & pericli-
tantur. Vnde prouerbio dicebant: Dulcis cubitus, quasi de-
precantes eius loci discrimina. Id autem perinde valet qua
si di-

fi dicas: Bona verba, aut Benè ominata loquere.

Terra mihi priùs dehiscat.

Virgilius:

*Sed mihi vel tellus optem priùs ima dehiscat,
Vel pater omnipotens adigat me fulmine ad umbras,
Pallenteis umbras Erebi, noctemque profundam,
Antè pudor quàm te violet, aut tua iura resoluam.*

D E R I S I O .

Omnia præclara dicis.

Socrates apud Platonè in Euthydemo, εἰρωνόων suo more, quòd aduersarius absurda quædam collegisset, videlicet Socraté scire quod nesciebat, & rursus nescire quod sciebat. Εἶπεν, inquit, εὐθύδημι, τὸ γὰρ λέγειν, καὶ εἰ πάντα λέγεις. Id est, Esto, ð Euthydeme. Nam vt dici solet, omnia sanè præclara dicis.

E sublimi me derides.

Ἄφ' ὑψηλοῦ μου καταγλαῖς. De eo, qui cum fastu ridet quæpiam, ac despectim.

Ἐσιμαλίσθαι.

Suidas.

Ἐσιμαλίσθαι σὶ χεῖρ. Hoc gestu contumeliam despectumque supremum significabant. Est enim Græcè ἐσιμαλίσθαι medium digitum ostendere, contractis cæteris, ignominiz causa.

Naso suspendere.

Est vasè ac subdolè irridere. Horatius in Sermonibus:

Naso suspendis adunco.

Postica sanna.

Plautus.

Persius prouerbialiter appellat clâculariam irrisionem. A gestu ridentium aliquè à tergo. Posticæ occurrite sannæ.

In eo ipso stas lapide, in quo praco predicat.

Quadrabit, vbi quis præsens, videns, audiensque, tamen deluditur. Quod autem meminit lapidis, id traductum est à lapide quodam editiore, quem Romæ fuisse, compluriù auctorum testimonio, constat: vnde præcones in auctioribus res venales annuntiabant.

Loripedem rectus derideas.

Iuuenalis: *Loripedem rectus derideat, Æthiopem albus. Quo* conueniet uti, quoties aliquis id aliis opprobrat mali, cui fit ipse obnoxius.

D E S P E R A T I O .

Diogen.

Actum est.

Prouerbialiter etiam hodie his verbis desperationem significamus, Actum est, Græci *πίναγμα*. Terentius in Eunucho. *Actum est, ilicet, peristi.*

Nullus sum.

Prouerbiales sunt & illæ apud Comicos hyperbolæ: Nullus sum, Occidi, & Perij, quibus desperationem aut ingens malum significamus.

Eurip.

Pinus in morem.

Πίκης πρόπον. Id est, Piceæ ritu. Vbi quis funditus, radicibusque perit, ita ut nullo pacto restitui possit, piceæ ritu perditus dicitur. Nã piceâ succifam negat suppullascere.

Idem.

Perierunt bona.

Ἐῤῥηι τὰ καλά. Id est, Perierunt honesta. Hippocrates Mindaro Lacedæmoniorum Duci fuit ab epistolis. Eo interfecto ab Atheniensibus, Hippocrates in Lacedæmonem huiusmodi scripsit epistolam: *Ἐῤῥηι τὰ καλά, Μίνδαρος δ' ἀπίστυται*, id est, Perierunt honesta, Mindarus autem amotus est. Innuens rem malè cessisse.

Ad restim res redijt.

Terent. In Phor. *Opera tua ad restim mihi quidem res redijt planissimè.* Hoc adagio summa rerum desperatio significatur. Nam in hac solent quidam amentes ad laqueum confugere.

Plinius.

Suspendio deligenda arbor.

In re vehementer indigna, neque vlllo pacto toleranda, veteres arborem suspendio deligendam esse dicebant.

Suidas.

Ad porcellum da mihi mutuò tres drachmas.

Εἰς χειρῖδον μοι νῦν δάνησον τρεῖς δραχμάς. Id est, Ad porcellum nunc da mihi mutuò tres drachmas. Dicebatur ab eo, qui mori decreuisset, aut qui vellet initiari. Nam initiandi consueuerunt immolare porcum.

A quinque scopulis desilire in fluctus.

A 70

Ἀπὸ πάντων ἀλλοδαπῶν πετρῶν ἐς κέρμα. Id est, A quinque desilire rupibus in vnam. Hoc vsurpari solet ab iis, qui iam impatientes præsertim malorum, manantur semet in quoduis potius malum præcipituros, quam vt perpetiantur.

Omnibus armis præfidiis, & destitutus.

Hominem incermem, & omnibus præfidiis destitutum, indicabimus hoc versu Homeric. qui est Iliad. φ.

Γυμνὸς ἄτερ κούροδος τε καὶ ἀσπίδος, οὐδὲ ἔχει ἔγχος. Id est,

Et clypeo simul & galea nudatus & hasta.

Tenuis spes.

Ἐυχρὰ ἰσὶ δῆπις. Id est, Spes frigida quidem. Spem infirmam incertam que Poëtæ tenuem vocant.

DIFFICULTATIS.

Non est cuiuslibet Corinthum appellere.

Οὐ πάντος ἀϊφρὸς ἐς Κόρινθον ἐστὶ ὁ πλοῦς. Id est, Non est datum cuius Corinthum appellere. Verustum iuxta ac venustum adagium, de rebus arduis & aditu periculosis, quasque nõ fit cuiuslibet hominis affectare. Inde natum, quòd, vti refertur apud Suidam, nec facilis nec satis tutus sit nautis in Corinthiacum portum appulsus. Parasitus quidam Comicus elegant er detorsit proverbium, hoc modo, *Adite mensam hand hominis est cuiuslibet.*

Difficilia quæ pulcra.

Ἀύσκολα τὰ καλά. Id est, Ardua, quæ pulcra. Quidam prodiderunt Pittacum, vbi semet abdicasset imperio, dixisse: Difficile bonum esse. Porrò Solonem Pittaci molliorem atque ignauiam taxantem dixisse: Difficilia, quæ honesta.

Solon.

Cum principe non pugnandum.

Qui significabit arduum, principem à priuato superari: aut difficillimum, vincere naturam, vsurpabit illud Homeri ex Odyssi. λ.

Ἄρταλος γάρ τ' ἐστὶ θεὸς βροτῶν ἀϊφρὶ δαμῆναι. Id est,

Ardua res homini mortali vincere numen.

Ire per extremum finem.

Horatius:

Pro eo quod est, rem factu perquam difficilem præstare, neque vel tantillum aberrare.

Clauam extorquere Herculi.

Qui sibi vindicare conantur, quod alius iam potentior

occupauit. vel Ioui fulmen eripere, vel clauam extorquere de manu Herculis dicitur.

Nemo malus hoc sciet.

Plato.

Οὐδὲς κακὸς εἶσται τῆτο. Id est, Nullus malus hoc sciet. Quoties rem egregiam & cognitu dignam significamus.

Non omnibus contingit.

Non cuius fit potestas cum regibus colloquendi aut non omnibus contingit diuinarum litterarum penetrare mysteria. Ad hunc sensum non inuenistè defleetur illud Homeri ex Odyss. π,

Οὐ γὰρ πῶ πάντες θεῶν φαινοται ἐπιγνῖς. Id est, Haud cuius manifesta videntur numina diuūm.

Ægrè, sed tamen contingit.

In eos, qui ægrè quidem, sed tamen assequuntur quod optant, quadrabit illud Homeri Odyss. λ,

Ἀλλ' ἔτι μᾶλ' ἔσ' αἰς κακῆσ' ὅσ' πάροντες ἴκοιθε. Id est, Peruenietis adhuc, quanquam mala plurima passi.

Ægrè quidem, sed facimus tamen.

Quum ægrè quidem, & non sine plurimis incommodis agimus quippiam, sed tamen facimus adacti necessitate, conueniet illud Homeri Iliad. ζ,

Καὶ μέλα τιρῶμενοι ὅσ', αἰακῆν γδ ἱπίημι. Id est,

Quamuis afflicti nimium, sed fatum ita cogit.

Plautus.

Præter Sibyllam nemo leget.

Diuis Hieronymus irridens Iouiniani stylum vt periturbatum & obscurum, scribit Plautinarum litterarum illud in eum quadrate: Has præter Sibyllam leget nemo.

Centum plaustri trabes.

Hesiodus: Ἐκατὸν δὲ τι δοῦρεθ' ἀμύξης. Id est,

Centum autem lignis plaustrum compingitur vnum.

Eo tempestiuiter vtemur, cum significabimus id quod à nobis petitur, magno constare.

Azanæa mala.

Ἀζανῆα κακῆ. Dicitur solitum, vbi quis in re perdifficili plurimum sumeret laboris: Azanæa regio quædam sterilis est Arcadiæ, in qua coloni multo sudore parum fructus recipiunt.

Carpere prouinciam. Tradere prouinciam.

Capiant suscipiuntve prouinciam, qui rei curandæ o-

nus

nus in se recipiunt.

Capere ciuitatem.

Plato in quodam dialogo significat prouerbio dici solere, Capere ciuitatem, qui rem difficilem esset assequutus. Neque enim ciuitas primo statim impetu capitur.

Omnes laqueos effugere.

Plato.

Quod ipsum à venatu translatum est, in quo sic vndique sepuntur exitus, vt necesse sit feram in aliquas infidias incidere.

Trabs in omnibus.

Δοκός δὲ ἐν παντί τίτυκται. Id est, Trabs in omnibus facta est. Videtur hemistichium ex Poeta quopjā sumtum, quo significatum est, nihil esse tam certum, quin obstat scrupulus, cogens nos ad exactiorem rei considerationem.

DIFFIDENTIAE.

Simul & da, & accipe.

Ἄμα δίδου καὶ λάμβαν. Vbi res est cum homine parum certa fide, cui non sit tutum quidquam credere, nisi statim repperis, quod fueris stipulatus. Torquetur ad eum, qui non collocat officium, aut munus suum, nisi iam certus de mutuo.

Aristotel.

Nemini fidas, nisi cum quo modium salis absumferis.

Significat autem hominis ingenium non posse perspicui, nisi diurno conuictu.

Fiducia pecunias amisi.

Iactatur & hodie, fiducia plerosque mortalium falli.

Ne Mercurio quidem credere.

Cicero.

Strabo lib. 2. de narratione parum probabili, ὡς ἐστὶ τῆς Ἑρμῆς μεθυστικῆς λέγοντι, id est, Quam ne Mercurio quidem credat aliquis narranti. Propriè conueniet in eos, qui longinquis peregrinationibus circumacti, narrare solent prodigiosa. At viatorum Deus habebatur Mercurius.

Confringere tesseram.

Apud Plautum in Cistellaria confregisse tesseram dicitur qui sibi reditum in domum aliquam præclusit. Est autem tessera symbolū hospitale, quo prolato agnoscebantur hospites, si quando redissent.

Cæca dies, & oculata dies.

Plautus cæcam diem & oculatam, pro die, qua non numeratur præfens pecunia, & qua numeratur. Vocant & Iurisconsulti cæcam diem, & cæca testimonia, quæ scripto perhibentur ab absentibus. Nam cæca sunt non tantum quæ non vident, sed quæ non videntur, & absunt.

Oculata manus.

Oculatas manus dixit Plautus, quæ promissa velint exhiberi re, non oratione promitti. Nam oculos habere, quibus videat exhibita: aures non habere, quibus audiant pollicitationes. *Semper, inquit, oculata nostra sunt manus, credunt quod vident.*

Pluris est oculatus testis unus, quam auriti decem.

Plautus.

Longè maior est habenda fides referentibus ea, quæ viderint oculis, quam iis, qui narrant ab aliis audita.

Aristoph.

Non persuadebis, ne si persuaseris quidem.

Ὁὐ γὰρ πείσεις, εἰδὲ ἀνὰ πείσεις. Id est, Haud enim persuaseris nunquam. Est autem hyperbolæ genus, qua significamus rãquam *ἀδωατὰ τὸ πτόν π.* Perinde quasi dicas, non credam, etiam si videro.

Quos seruos habemus, totidem habemus hostes.

Non habemus illos hostes, sed facimus. Meminit Seneca epistola XLVII. Admonet adagium, ne quid fidamus illis, neve ex animo illos nobis amicos arbitremur, qui nos metu colunt.

Hostium munera, non munera.

Priscorum superstitio credidit, obseruanda vel maxime munera, à quibus, quo animo mitteretur, propterea quòd quæ darentur ab iis, qui nobis malè cuperent, exitio plerumque fuisse constaret.

Plautus.

Homo homini lupus.

Ἄνθρωπος ἀνθρώπου λύκος. Quo monemur, ne quid fidamus homini ignoto, sed perinde atque à lupo caueamus.

Etiamsi Cato dicat.

De fide & auctoritate Catonis Vticensis narrat Plutarchus. Prouerbiùm dicitur de rebus incredibilibus.

Lydus ostium claudis.

Audi

Λυδοῖς τῶν Δύοθεν ἔκλεισι. De furacibus dicebatur, quòd Lydi non discederent, nisi re quapiam sublata. Malum accipere de iis, qui rem quampiam obscœnam aggressuri fugiant arbitros adduntque sese, propter Lydos molliciei notatos.

Tuam ipsius terram calca.

Quum iubebimus cuipiam, vt in suo loco se contineat, neque se recipiat in nostra.

DIFFERENTIAE.

Gellius.

Longè latèque.

Quum ingens discrimen significant, longè latèque distare dicunt. Translatum videtur ab agrorum messoribus.

Quisquis is fuerit.

Quemuis citra vllam exceptionem hominem indicabimus hoc versiculo, qui est Iliados XIII.

Ὅς θνητός τ' εἶναι, καὶ ἔδοι δὴ μὴ τεθῆς ἀκτῶν. Id est,

Qui modò mortalis sit, edens Cercalia dona.

Pilus in medio.

Minimum discriminis significantes dicimus pilū interesse, id vehementius est, quàm si dicas, culmum latū. Theocritus in Thyonicho:

-λασὸν δὲ μὲνεις τὸ κε δριζὲν ἀπὸ μέσων.

At me imprudentem capiet vesania tandem,

Vix pilus in medio est.

Verba sunt amantis ac metuentis, ne tandem amor exeat in infamiam, à qua tā parum absit, vt vix pilus sit in medio. Consimili tropo Plautus dixit in Mostel. *Pluma haud interest patronus an cliens probior fiet Homini, cui nulla in pectore est audacia.* Non interest pluma, pro nihil omnino refert.

Δις διὰ πᾶσων.

Lucianus.

Id est, Bis per omnia. Hoc adagio discrimen ingēs ac lōgissimum interuallum significabant. Vnde quæ pugnātissima inter sese viderentur, totòque diffiderent genere, ea bis per omnia inter se discrepare dicebant.

Myforum ac Phrygum termini discreti sunt.

Strabo regiones quasdam commemorat inter sese finitimas, puta Phrygū, Bithynorum, Myforum, Dolonum, i-

tem qui iuxta Cyzicū accolunt, Mygdonū ac Troianorū. Neminem autem inficias ire, quin vnaquæque suis finibus sit circūscripta. Verūm eos fines ad amūssim diiudicare, id neutiquam facile. Manent & in hodiernum diem de finibus gentium rixæ, longa serie temporum omnia confunden- te. Adagio licebit vti, de rebus toto genere inter sese dissidentibus. Veluti si quis sentiens longè aliud spectare philo- sophum, aliud oratorem. Aut de hominibus inter quos ni- hil conuenit, nihilque commune intercedit.

Seiuncta sunt Merrha & Siloam fluenta.

Χωρὲς τὰ Μερρᾶ καὶ Σιλωὰ ῥόδιατα. Id est, Seiuncta sunt Mer- rhæ ac Siloam flumina. De longo interuallo diffitis inter se se. Veluti si quis dicat inter amicum & adulatorem pluri- mum interesse. Apparet neotericum esse prouerbiū, & haud scio an ab Apostolio additum, ex litteris apostolicis & ecclesiasticis. Siquidem Merrha vocatur locus, in quo Moy- ses aquas pestilentes & amaras, iniecto ligno, dulces reddi- dit ac salubres. Ceterū ad aquas Siloam missus est à Iesu cæcus euangelicus, quò visum reciperet. vnde apparet salu- tares fuisse, diffimillimas aquis Merrhæ.

Quid distent ara lupinis.

Horatius in Epistolis: Nec tamè ignorat, quid distent ara lupinis, id est, nouit discrimen rerum vilium & pretiosarū. Agit autem Horatius de iis, qui beneficia non ita conferūt in quosuis, velut abiiciant, sed ita collocant, vt expendant & eius meritum, ac dignitatem, cui præstant, & pretium mu- neris quod largiuntur. Porro lupini vilitatem prouerbiali- ter notauit Iuuenalis: *Tunicam mihi malo lupini. Quàm si me to- to laudet vicinia pago.*

Ingens interuallum.

M. Tullius in episto. ad Atticum lib. sexto, Senarios hos- ceu prouerbiales vsurpat. Πολλὰ δὲ ἐν μεταρχαίῳ

Νότος κυλιθεὶ κύματι, ἀρπύνης ἀλός. Id est, Multas at vndas vol- uit in medio Notus vasti maris. Licet huc quoque torquer- e, vt significes rem adhuc procul abesse à periculo.

Ne punctum quidem.

Diuus Hieronymus in epistolis: Et apostolicæ volunta- tis sequentes vestigia, Ne punctum quidem, vt dicitur, aut vnguem transuersum ab illius sententiis recedamus.

Valeat amicus cum inimico.

Ἐπίτομα

Ἐπὶ τῷ φίλῳ σὺν ἐχθρῷ. Id est, Valeat amicus cum inimico. Plutarchus
 Quadrabit in eos, qui toti ad se spectant, nec amici magis, quam inimici rationem habent.

Pastillos Rufillus olet, Gorgonius hircum. Horatius.

Dicendum vel in duos aliquos diuersis laborantes vitiis vel in eundem sui dissimilem, nempe modò loquaciorem quam sat sit, modò impendiò taciturnum: interdum pueriliter ineptum, interdum Carone seueriorem: nonnunquam profusum, nonnunquam sordidum. Siquidem vt vitio dandum, si quis hircum oleat, ita adæquè vituperandum, si quis oleat vnguenta. Nam pastilli pilulæ sunt vnguentaria. Alterum, spurci est: Alterum, mollis.

DIGNITAS.

Canis digna sede.

Ἀξία ἢ κύριον ἑπόρου. Quum nouus honos obtigit cuiquam immerenti. Sumtum videtur à Melitæis canibus, quibus nõ nullæ mulierculæ maiorem habent honorem, quam ipsi maritis.

Diogenis.

Digna canis pabulo.

Ἀξία ἢ κύριον τῷ βραβύτῳ. Id est, Digna canis pabulo. Ferre perinde valet, ac si dicas: Dignus operarius mercede sua. Et vix quisquam est tam inutilis minister, quin si non amplo salario, certè victu dignus esse videatur.

Suidas.

Dignus obelisco.

Ἀξίως ὀβελίσκου. Dignus quouis honore. Summis enim vitiis eiusmodi columnæ ac pyramides erigebantur, magnificis inscriptæ titulis, aut ingentes iocolossi. Sic enim stupidi Principes olim fingi gaudebant. Tametsi prouerbiium ancipitem habet sententiam, propterea quòd Aristarchus obeliscis iugulare sit solitus, quæ parum probaret.

Idem.

Digna cedro.

Digna cedro dicuntur, quæ promerentur immortalitatè, & eiusmodi iudicantur, vt posteritati consecrentur. Sumtù est ab arboris natura, cuius succo, quæ sunt illita, non sentiunt cariem.

Perfius.

Dignus Argiuo clypeo.

Ἀξίως ἄριστος ἐν Ἄργεϊ ἀσπίδος. Id est, Dignus es Argiuo clypeo. De generoso ac maiorem in modum venerando. Inde

sumtum quòd olim apud Argiuos ex more pueri incorrupti, purique clypeos quosdam gestantes, pompas agebant. Isque honos erat illi ætati, prisco quodam instituto maiorum decretus.

Plinius. *Dignum propter quod vadimonium deferatur.*

Vbi rem maximi momenti volumus significare, quæque vel quantouis dispendio debeat expeti, dignam esse dicemus, cuius gratia vadimonium deferatur. Nam qui vadati sunt, non nisi summo suo periculo abesse iudicio possunt.

Tullius. *Dignus quicum in tenebris mices.*

Qui certissima esset fide, eum dignum dicebant, quicum in tenebris micaretur.

Quanis re dignus.

Diogenian Αξιός τῷ παντός. Terentius: Hominem quantiuis pretij.
Regia vaccula.

Βασιλικὸν βοῦθρον. Id est, Regia buccula. De prodigiosa fecunditate dicebatur. Natum est è miraculo rei gestæ. Actate Ptolemæi iunioris vacca quædam eodem partu sex edidit vitulos. Simile illud Iuuenalis: *Scropha fecundior alba.*

Batt. Silphium.

Βάττις Σίλπιον. Id est, Batti Silphium, Græci nouum & rarum quempiam honorem pro uerbo vocant. Aristophanis interpres diuersam originem adagionis adscribit. Battus à Thera iuxta Cretam insula profectus, oraculo monitus Apollinis, vel, ut alij tradunt, domestica pulsus seditione, Cyrenen condidit. Cui quum Afri, beneficij memores, summum honorem habere studerent, donarunt illi Silphium herbam, apud illos omnium pulcerrimam: simulque numisma ferientes, in cuius altera parte regnum erat insculptum, altera Silphium, quo fuerat à ciuitate donatus. Porro Silphium inter herbas primam gloriam obtinet, cuius & folia & fructus & caulis & succus pretiosissimus sit.

Eustathius

Decernetur equa Thessalica.

Ἐπικρινεῖται ἵππος Θεσσαλική. De summo præmio dicebatur, propterea quòd antiquitus prima laus fuerit equorum Thessaliæ. Lepidius erit per ironiam.

Bos in ciuitate.

Βοὺς ἐν πόλει. Dicitur, vbi quis ad novos honores euehitur.
Lyfias

Lysias bouis imaginem in arce collocavit . Nam in agris boum vsus, non in ciuitate.

Sapientum octauus.

Horatius

In eum, qui sibi multum tribuit in sapientia . Numerantur enim apud Græcos septem sapientes, eorúmque apophthegmata oraculorum vice celebrantur . Vnde per ironiam sapientum octauum dicebant, dignum qui septem illis adderetur.

Terentius

Columen familia.

Donatus columen dici putat, perinde quasi columnam dicas, cui reliqua domus innitatur . Vnde antiquitus seruos maiores columellas dictos.

Plinius.

Utranque paginam facit.

Sumta metaphora à codicillis rationalibus, duas habentibus paginas: alteram, quæ indicat quid sit datum: alteram, quæ quid acceptum sit, ostendit . Itaque in rebus humanis fortuna vtranque facit paginam, id est, siue quid obtingit boni, ea laudatur, quasi dederit, siue mali quid accidit, eadem inaccessitur, ceu malorum auctor.

Esto promus.

Ἔστω πρῶτος, τὴν δὲ δὴ, εἰ βύλει, κύων. Sis condus, in reliquis canis esto si libet . Aiunt dictum in eum cui felicitas immerenti contigisset, peculiariter in eunuchos. Per ironiam dici potest ei qui dignitatem inuadit, nihil laborans : quam eruditionem quósiue mores postulet ea dignitas : quasi dicas, Esto dignitate Episcopus, moribus vel canis, si libet. Solent autem reges gazas suas & vxores eunuchis cõmittere.

Iupiter aquilam delegit.

Ζεὺς ἀετὸν εἰλετο. Vbi quis asciscit sibi præclaros, suisque rebus accõmodos. Poëtæ fingunt aquilam Ioui fulmen porrigere, quòd hæc auis omnium altissimè subuolet, nec ictu fulminis lædatur.

Glaucus comesa herba habitat in mari.

Γλαῦκος φερόμεν πρῶτον εἰκνὸν ἐν θαλάττῃ. Dictum apparet per iocum de iis, qui, quum perierint, tamen vulgò creduntur viuere. Glaucus quispiam fuit Anthedonius piscator, natandi peritia longè omnium primus . Is quo magis esset miraculo, commentus est imposturam huiusmodi : Enatabat è portu spectantibus Anthedoniis, donec iam extra prospectum esset. Ibi reuersus in terram, secessit in locum aliquem semo-

rum, atque in eo dies complures commorabatur. Deinde quum videretur, redibat natans in portum, spectantibus iis, qui stabant in littore. Mirantibus autē amicis ac sciscitantibus, vbinam gentium tam diu commoratus esset, ad simulum labat in marinis fluctibus interim versatum esse sese. Auxit miraculum altero commento. Hybernis mensibus, quum ceteri piscatores nihil piscium capere possent, ille ciues rogabat, quosnam pisces adduci vellent: quosque iussissent, aduehebat, videlicet iam antē paratos in hunc usum, atque a libi conclusos. Euenit tandē, vt hic impostor à bellua quadam marina deuoraretur. Isque fuit eius comœdiæ finis. Porrò quum non rediret ex more, populari fama iactatum est, Glaucum gustata herba factum immortalem, & in mari vitam agere.

Antiquior Codrus.

Προσβύτερος Κόδρου. De priscis, & ob antiquitatem admirandis. Codrus antiquissimus Atticæ rex.

Pro dignitate cuiusque.

Quum vnicuique partes tribuuntur pro decoro personæ, proque dignitate, veluti si negotium arduum committatur prudēti & exercitato leuiusculum iuueni cuiquam & imperito, quadrabit illud Homeri:

Egregia egregius subit arma, ac deteriori
Deteriora dedit.

Myrteam coronam ambis.

Μυρτινω. Id est, Myrteam cupere. Dicebatur, qui tyrannidem, aut magistratū ambiret. Nam olim Principes myrteis corollis coronabantur, si quidem Suidæ credimus.

Omnibus anteuertenda vitæ cura.

Qui dicet omnia posthabenda, quo vitæ consulamus, ac commodabit illud Homeri:

Nullum equidem pretium cum vita confero, nec cum
Iliacis opibus, pridem quas tempore pacis
Vrbs opulenta tenebat, vtī famā est.

1. REG. 5.

Cæcus & claudus non intrabunt in templum.

Fortassis adagio locus erit, quoties excluditur aliquis ab honore veluti indignus.

Roscius.

Roscius histrio tam erat felix in agendis fabulis, vt quisquis in arte quapiam insignis esset, Roscius vocaretur. Id in dicat

dicat M. Tullius libro de Oratore primo. Itaque hoc est iam diu consecutus, ut in quo quisque artificio excelleret, is suo genere Roscius diceretur. Eodem igitur tropo, quo vehementer in consiliis calidum Dædalum vocamus; in laboribus patientem, Herculem; in disputando inuictum, Achille; in iudicando Aristarchum: patronum in causis agendis egregie dextrum, Roscium licebit appellare.

Primas tenere.

M. Tullius ad Q. fratrem epist. lib. 3. carmen adfert, velut *μαεγμια δε*. Illud verò, inquit, quod à puero adamaram.

Αιεν απεδεν, ην τω εγγον εμυθαι δειον, totum occidisse. Queritur enim illic oppressa Repub. nullum esse locum vel exercendæ virtuti, vel tuendæ dignitati. Carmen suspicor esse Homeri, quod ita verti potest:

Primas vsque tenere, aliòsque excellere laude.

DILIGENTIA.

Ad amussim.

Frequens est apud auctores ad amussim, examussim, examussatim, amussatim, pro eo quod est, exquisita diligentia, atque exactissima cura. Translatum à fabris lapidariis, aut lignariis, qui funiculo illo regulari operis equalitatem explorant; quànquã Festus alicubi testatur, amussim quibusdam esse non lineam neque regulam, sed ferramentum, quo fabri in poliendo vtuntur.

Gellius.

Thynni more.

Θυνου δειλω. Thynni more videre dicuntur, qui l'imis, aut altero oculo obliquè inspiciunt.

Athenzus.

Iuxta melam.

κατὰ μελω. Suidas ostendit proverbio dici solere, vbi quis incerta coniecturis persequeretur. Sumta metaphora à medicis vlcus internum immisso per fauces instrumento quopiam explorantibus. Id instrumentum melen vocant.

Ad vnguem.

Ad vnguè, eundem habet sensum. A marmorariis sumta metaphora, qui superinducto vngui commissuras explorant marmorum.

Horatius.

In quadrum redigere.

Pro eo quod est, in ordinem aptamque structuram con-

cinnare. Sumtum ab iis, qui arbores aut lapides mathematicis gnomonibus exequant. Proinde quod conuenit, quadrare dicimus.

Tullius.

In nocte consilium.

Εἰ νυκτὶ βουλή. i. In nocte consilium. Admonet adagium, non esse præcipitandum consilium, neque statim ad primos animi impetus quippiam agendum. Nox autem propter solitudinem ac silentium, vel maximè ad considerandum, consultandumque de rebus grauibus est idonea. In consultando cunctatio tutior est, periculosa celeritas.

Vltro, citroque.

Quasi dicas, huc atque illuc. Fit autem venustior metaphora quoties ad mutuam altercationem, disceptationem, confabulationem, rixamve refertur. Cicero: Multisque verbis vltro, citroque habitis, ille nobis consumptus est dies. Et, Vltroque agitata causa.

Aristoph.

Ruminare negotium.

Ἀναμύσεισθαι τὸ πρῶγμα. Id est, Ruminare seu remandere negotiū. Ruminare autè seu remādere negotium dicitur, qui suo cum animo versat, etiam atque etiam expendens.

Plutarch.

Fixis oculis intueri.

Ἀπὸ τῆς ὀφθαλμῶν. Id est, Defixis oculis intueri. Pro eo quod est attentius accuratiusque considerare.

Γοργὸν βλέπειν.

Aliquoties apud Lucianum, pro acribus oculis intueri. Homerus: Gorgoneis oculis, quales & Martis atrocis.

In occipitio oculos gerit.

De versutis & circumspectis, quosque neutiquā procliue fit fallere. Plautus in Aulularia:

Que in occipitio quoque habet oculos.

Lucianus.

Vnum ad vnam.

Εἰς ἑνὸς ἑνὸς ἁπλῶς. Quum exactius singula singulis componuntur.

Horatius.

Incudi reddere.

Pro eo quod est, refingere ac mutare, corrigereque.

Et malè tornatos incudi reddere versus.

Consimili forma dicunt, recoquere.

Ruris fons.

A 75^{ed}

Ἀ γροῦ πηγῆ. Id est, Ruris fons. De nimium laboriosis, & perpetuo operi assidentibus. Cuiusmodi fingit Menedemū Terentius.

Ithorus.

Ἰθῶρ. In eum, qui velut instigator, hortatorque foret aliis. Translatum opinor à nautis, quos remigantes naucleri vox animat ad gnauiter laborandum.

Caput scabere, & consimilia.

Caput scabere, ungues arrodere, gestus hominis sunt cogitabundi, & de mutando, cuius pœniteat, secum agitâtis. Horat.

Sape caput scaberet, unguis & roderet ungues.

Aristophanis & Cleanthis lucerna.

Vatro.

Propter insignem studij diligentiam in prouerbium abiit, vt is ad Aristophanis, aut Cleanthis lucernam dicatur lucubrare, qui summo studio, exquisitâque cura singula pensitat.

Olet lucernam.

Τὸν λύχνον ἔζει. De re meditata, multoque studio elucubrata. Inde ductum, quòd studiosi ad lucernam vigilantes, soleant elaborare, si quid accuratiùs velint excutere. De Demosthene dicitur, quòd plus olei, quàm vini consumserit.

Non vna manu capere.

Plato.

Ὁὐ τῆ ἑτέρῃ λαπτίον. Id est, Non vna tantùm manu capiendum. De re lubrica variâque, captûque difficili.

Cicero.

Mæteri digitis.

Qui rem accuratius, quàm oportet expendit, digitis mæteri dicitur. Horatius:

Legitimûmque sonum digitis callemus, & aure.

Chrysof.

Homini diligenti semper aliquid superest.

Qui verè diligens in negotio, nunquam sibi satisfacit.

Arator nisi incuruus præuaricatur.

Plinius.

Præcipit, vt arator, aruum primum rectis fulcis proficiat, mox & obliquis subigat: id fieri vix potest, nisi toto corpore incumbat labori. Cæterùm præuaricari, est à recto sulco diuertere.

Non nauigas noctu.

Chrysa.

Ὁὐ νυκτὶ πλοῦς. De eo, cui nihil est certî quod sequatur,

propterea quòd nocturnis temporibus certiùs nauigāt nau-
tæ propter stellarum notas.

Aristoph. *Somnus absit ab oculis.*

Ἦπνος δὲ ἀπὸ τῶν γλυκὺ θυμὸς ὁ φαρμάκων. Id est, Oculis abesto
leniens animum sopor. Vbi quis rem aggreditur, quæ sum-
mam diligentiam curámque desideret.

Somnum non vidit.

His verbis significat summam diligentiam.

Non quantum luscinia dormiunt.

Οὐδ' ὅσον ἀνδρὲς ἐπιτάουσι. In eos cōuenit, qui somni par-
cissimi sunt.

Cicero. *Succisua opera.*

Succisiuis operis fieri dicitur, quod horis quibusdā quasi
furtiuis agitur, vbi iā ordinariis ac legitimis officiis perfun-
cti sumus. Hieronymus furtiuas vocat, quod alij succisuias.

Vel acum inuenisses.

Plautus. De re diligenter vestigata. Nam acus inuētū difficillima.

Aristoph. *Grues lapidem deglutientes.*

Αἱ γάρνοι λίθοις καταπιπαιέαι. Dicitur solitum de iis, qui sum-
ma prouidentia gerunt negotium. Idque inde vulgò dicitur,
quòd gruibus hic mos sit, vt quoniam admodum subli-
mes volāt, magnòque ferantur impetu, neque possunt deor-
sum aspiceret, lapillos gestent, quos, si quando fatigari cō-
perint inter volandum, ex alto deiiciant, quo videlicet è ca-
dentium strepitu percipiant vtrum supra terram, an supra
mare volent. Quòd si lapillus in mare deciderit, pergunt in
viam. si in terram, interquiescunt.

Frons occipitio prior.

Cato. Quo significauit antiquitas, rectiùs geri negotiū, vbi præ-
sens ac testis adest is, cuius agitur negotium. Prior, dictum
est pro, potior, meliòrque. Alioqui quis ignorabat, frontem
priorem esse capitis partem, occipitium posteriorem?

Homæus. *Arripere negotij curam.*

Admonentes aliquem, vt gnauiter rem aggrediatur, vt ce-
mur hoc carmine;

Quin age nunc scuticámque manu, depictáque lora
Corripe.

Mihi cura erit negotium.

Idem. Quum admonebimus quempiam, vt omne negotium in
nos

nos reiiciat ipse securus, nobis rem curæ futurâ, conuociet illud Homeri:

Quin tacitus procede, viæ huius ego fuero dux.

Mihi ista cura futura sunt.

Plutarch.

Ἐμὸι μακρότεσι παιδῶν ἢ λυσιγῆς κήρας. Id est, Curæ mihi ista erunt, ac puellis candidis. Senarius ex oraculo ductus in popularem sermonem. Quum Brennus Gallicis copiis ingrueret in Delphos, Delphi consuluerunt oraculum, quid opus esset facto. Responsum est hoc, quod modò retuli, carmine. Paulò pòst visus Apollo cum duabus puellis, Pallade ac Diana, nam & his sana sunt apud Delphos. Conueniet uti, si quando significabimus nihil esse periculi, negotium iis curæ futurum ad quos pertinet.

Funiculum ad lapidem.

Chrysof.

Τῶν ἀσφάλτων πρὸς τὸν λίθον ἄγαν. i. Funiculum lapidi admo- uere dicuntur, qui curam omnem adhibent, ne quid geratur in Repub. secus quàm oportet. Beatus Chrysofostomus homilia in priorem ad Corinth. epist. 35. Σκόπει πᾶς πάλιν ἐν παιδῶν πρὸς τῶν ἀσφάλτων τὸν λίθον ἄγει, τῶν οἰκοδομῶν παιδαγωγὸς ζῆτῶν τὴν ἐκκλησίαν. Id est: Considera ut hic rursus funiculū ad- mouet ad lapidem, ubique quæres ædificationem ecclesiæ. Translatum est ab architectis, qui non credunt oculis suis, sed ad perpendiculum explorant lapidum equalitatē, quod est exactæ diligentiae.

Factum transactum.

Apud Iurisprudentes solennia sunt hæc, Factum transactum, quoties sentiunt nihil prætermisum quod ad negotij tractationem pertinet. M. Tullius in Catilinam inuectiua 3. Atque illud quod faciendum primùm fuit, factum atque transactum est.

Pleno gradu.

Trebonius

Qui leuiter rem quampiam attigerunt, summo pede dicuntur ingressi: contrà, qui magno studio instituerunt aliquid, pleno gradu dicuntur ingressi. Trebonius Ciceroni libro duodecimo: Nam illum paratū ut video, & ingressum pleno gradu, cohortari non intermitteremus, quo indies longius discendo exercendōque se procedat.

DISCORDIA.

Bellum omnium pater.

Ὁ πόλεμος ἀπάντων πατήρ. Prouerbium ideò dictum est, Lucianus.

quòd bellum omnium rerum nouandarum auctor est, vt ex eo nata videantur vniuersa.

Tuas res tibi habeto.

Caius Iurifconsultus lib. 44. tit. de diuortijs, ostendit fuisse receptum, vt diuortium his verbis perageretur: Tuas res tibi habeto, tuas res tibi agito. Quorù altero reddito dem, altero abdicat ab se tutoris munus, in rebus vxoriis. Hæc autem forma verborum præscripta est, ne vel non ratum esset diuortium si nullis solennibus verbis perageretur, vel etiam inauspicatum & odiosum si verbis inciuilibus perageretur. Itidem in discutiendis sponsalibus visum est vti his verbis: Conditione tua non vtar. Hæc prouerbij gratiã habebunt, si cui ciuilitè renitiabimus amicitia. Sed festinius erit, si ad res animi transferantur, veluti si quis dicat, Monachi vitã professus est, mundũ iussit sua sibi habere, suas res sibi agere. Itẽ si quis ambiat consortium nostrum, quẽ iudicabimus nobis inutilem, huic aptẽ dicitur, Cõditione tua non vtar, pro eo quod erat, non vtar tua familiaritate.

Gamma Betam persequitur.

Procopius libro 3. de bello Vuandalico refert Carthagine antiquum prouerbium à pueris iactari solere: Quòd Gamma quandoque Betam, & rursus Beta Gammat persequitur. Suspicio puerorum lusum huc spectasse, quòd inter vicinos frequẽter oriatur dissidium. Verùm hoc puerile dictum detortum ad rerum euentum, quod Gizericus Bonifacium expulisset: postea Gilimerem Belisarius. Prouerbium non est natum ex euentu, sed puerorum Carthaginensium ænigma fuit, velut oraculum eius quod accidit postea.

Domesticum dissidium.

Plutarch.

Ad detestandam seditionem, & mutuam contubernaliũ inter ipsos discordiam intidiãsq̃, conueniet illud Homeri Odyss. π.

Οὐχ ὅστι κακὰ γάρ πειν ἀλλήλοισιν.

Id est,

Impia res moliri inter sese mala.

DISCRIMINIS.

Homerus.

Apio est opus.

Τὸ σπλίτου δὲ τῆς. Ita loquebantur, quoties morbum capitalem

Sub cultro liquit.

Sub cultro linqui dicitur, qui in præsentaneo periculo deseritur. Sumtum à victima, quæ iam iam feriēda est. Horatius: *Fugit improbus, ac me sub cultro liquit.* Conuenit in eos, qui periculo capitis parati sunt affirmare quippiam.

Suidas.

Sus sub fustem.

Τὸ εὐνοῖον ῥόπαλον. Vbi quis sese in præsens discrimen ac perniciem præcipitat. Nam sues apud quosdam fuste mactari mos est.

In Pythij templo cacare.

Ἐν Πυθίου χρέσσι. Dicebatur, qui rem nefariam & periculosam faceret, quoddam Pythistratus tyrannus extracto templo inscripserat, ne quis inibi ventrem exoneraret & aduenam quendam deprehensum è medio sustulit.

Utinam domi sim.

Suidas.

Οἴκαι ἡρούμελω. Dicitur solitum vbi quis optat è malis, quibus implicitus est, emergere. Trāslatum ab iis, qui in tempestate periclitantur.

Fuge procul à viro maiore.

Ἄλλου δὲ τοῦ μείζονος αἰδρός. Caue à commercio potentium, habe commercium cum æqualibus. Etenim optimatum familiaritas, aut seruum facit & turpem, aut si nescias adulari, periculis obicit.

Fuga tutior.

Qui dicit tutius esse fuga vincere libidinem, quàm cōtrā pugnando, poterit accommodare illud Homeri Od. μ,
Οὐδὲ πρὶ ἑστ' ἀλλή, θυγίει κέρπειον ἀπ' αὐτῆς. Id est,

Nōn est vlla medela, procul fugere optimum ab illa.

Pindarus.

Post folia cadunt arbores.

Quoties admonebimus, leuiores iniurias si quis ferat, sequi atrociores.

Diogen.

Nunc contingat seruari.

Νῦν ἡλίωτο σωθῆναι. Quum significamus nos satis cautos in posterum, si modò liceat præsens periculum effugere. Hoc modo Dauus in Andr. *Posthac incolumem sat scio fore me, nunc si deuoto hoc malum.* Quidam apologum narrant ad hunc modum: Testudini quondam incessisse volandi desiderium, aquilam orasse, vt se doceret. Quumque illa negasset fieri posse, quoddam naturæ refragaretur, illa nihilo

K j

minùs instabat. Itaque paruit aquila, ac testudinem in sublime vectam demisit, ut volatum experiretur. Ea quum timeret infelicem euentum, optauit ut cōtingeret id temporis incolumem esse.

De tuo capite aguntur comitia.

Plautus: *Ibo intro, ubi de capite meo sunt comitia.* Suntum à comitiis Romanorum, in quibus populi suffragiis noui magistratus creabantur. Itaque quum statuitur de re quapiam, à qua pendeat felicitas alicuius, tum de capite illius fieri comitia rectè dicentur.

E canis podice.

Εκ κυνός ποδικός. Id est, E canis culo. Dictum videtur à Luciano, pro eo quod est, ex rebus anxiis atque angustiis, quòd ea pars, arctior sit huic animanti.

Ascisce ad extremum scientiam.

Πίμπτε εις ἄχατον τὴν ἐπιστήμην. Id est, Accerce ad extremum scientiam. Non statim vtendum extremis ingenij viribus, verùm vbi iam vrget vltimum periculum, tum ad artes confugiendum.

Cicero.

In eadem es navi. De filo pendet.

Pro eo quod est, In communi periculo.

Macrob.

De pilo pendet.

De re vehementer periculosa. Videtur natum ab historia illa Dionysij tyranni, propter gladium de pilo in caput impendentem.

Periculum prora felis.

Κίνδυνος ἢ ἐκ προῦρα σελίς. id est, Periculù sella prora. Quoties in re quapiam præcipuum periculum, caput que negotij esse significamus. Nam hostes expugnaturi nauim, in proram primum assultum faciunt. Selis autem sella est, quæ in proris esse consuevit.

Inter sacrum & saxum.

Plautus: Nunc ego, inquit, omnino occidi. Nunc ego inter sacrum & saxum sto, nec quid faciam scio. Sumtum apparet ex priscais fæderis ferendi ceremoniis, in quibus fœcialis porcum saxo feriebat, hæc interim pronuntians: Qui prior populus fædus rumpet, Iupiter eum ita feriat, quemadmodum ego porcum hoc lapide ferio. Sed vnde-
cunque fluxit adagium, satis liquet dici solitum in eos qui perplexi, ad extremum periculum rediguntur.

A fron-

A fronte precipitium, à tergo lupi.

Horatius.

Ἐμπροσθεν κρημνός, ὀπίσθεν λύκος. Quum aliquis hinc atque hinc maxime premitur malis, ut in vtrumvis incidit, pereundum sit.

Flamma fumo est proxima.

Plautus.

Commonet adagium, periculum maturè fugiendum, quique malum euitare cupiat, ei vitandam prius occasionem. Fumus enim indicium est flammæ mox erupturæ.

Tua res agitur, paries quum proximus ardet. Horatius. †

Admonet adagium, ut ex alterius malo sumamus exemplum, alienoque periculo discamus nostris rebus consulere.

Per ignem incedis.

Aristoph.

Ἐν πυρὶ βίβηκες. Versaris in periculoso negotio. Seneca,
Per spinas ingreditur.

In neruum ire.

Donatus aut quisquis is fuerit interpres Phormionis Terentianæ, demonstrat esse prouerbiū, pro eo quod est, decipere. Dictum est etiam: in neruum ire, pro eo quod est In vincula ire. Porro coniiicere in neruum, & Eximere è neruo significat, Ob æs alienum vinctos abducere, & nexos addictosque per soluta pecunia redimere.

Nocuit & nocebit.

Siquando demonstrata præteritorum malorum causa comminabimur futurum ut accedant maiora, nisi quis respiscat, nõ intempestiuiter vsurpabimus versiculum hunc Homeri ex primo Iliados:

Τὸν κ' ἀπ' ἀλγῶν ἔδωκε ἰκχυβόλος, ἠδ' ἔτι δώσει. Id est,
Phœbus ad hæc mala multa, atque insuper addet.

Inter malleum & incudem.

Μετὰ τὴν ἀκμῆν καὶ σφύρας. Id est, Inter incudem & malleum. Iam quoddam est apud nationes tritum vulgi sermone prouerbiū, ut de his qui anxietatibus & ingētibus malis premuntur, dicant, Inter malleum & incudem, &c.

In acie nouacula.

Sophocel.

Ἐν τῇ ξυρῶν ἀκμῆ. Id est, In nouaculæ cuspide, pro eo quod est, in summo discrimine. Sumtum videtur à circulatoribus, qui in cuspide gladiatorum ingrediuntur, aut ab iis qui ferrum manu contrectant.

K ij

Res est in cardine.

Quod Seruius putat perinde valere, quasi dicas, *res est in articulo*. M. Tull. In eo cardo rei vertitur dixit, pro eo quod est, ex hoc tota res pendet. Sumtum ab ostiis, quæ cardinibus voluntur.

Plautus.

E nassa escam petere.

Est autem nassa piscatorij vasis genus, quo postea quam intrarit piscis, exire non potest. Cicero: Ex hac nassa exire constitui, non ad fugam, sed spem mortis meliorem.

Vndarum in vlnis.

In vlnis vndarum esse dicebantur, qui in summis rerum difficultatibus versabantur.

Οιόλυκος.

Vox est composita ex oue & lupo. Dicitur potestatem in hominem desertum ac destitutum auxilio. Vel est appendix eius quod infra referemus, Ouem lupo commisit.

Caluus quum sis, ne obuersa fronte obnuas arietem.

Vtitur Gregorius theologus in epistola quadam ad Eustochium Sophistam, quem laceffiuerat. Licebit vsurpare quoties admonebimus, ne inarmatus armatum aggrediatur.

Ne uni nauis facultates.

Μὴ εἰς ὅτι νηυσὶν ἅπαντα βίον κοίλησι πιδιδου.

Ne bona tu pandis ratibus semel omnia mandes.

Ne quid aggrediaris, in quo sint vniuersa periclitanda. Non omnis statim alea iacienda est.

Tertullia.

Filium contentionis tunc erat.

Μίτος ἕρδου τὸν ἰώ. Dicitur solitum in pertinaces. Quum vterque perucax est, neuter concedit alteri. Est aliquoties in epistolis Hieronymianis, funiculum contentiosum ducere, nec apud alium legisse memini. Apparet natum à ludo, quo duobus hinc atque hinc trahentibus funem, vterque conatur alterum ad se trahere.

Diogen.

Obiicere canibus agnos.

Προβαλεῖν τοῖς κυσὶν ἀγνας. Id est, Obiicere canibus oves: Dicebatur, qui imbellem & litium imperitum, calumniatoribus & exercitatis exponeret.

Terentius.

Ouem lupo commisit.

Cogn-

Concinnè hoc utemur, quoties ei seruandum aliquid committitur, cuius gratia custodem magis oportebat adhibere.

Ne in Melampygam incidas.

Μὴ τῷ Μελαμπίῳ ὀφθαλμοῖς. In lasciuos & iniuriosos homines quadrat. Est autem comminantis, ne quando incidant in eum, qui malefactorum pœnas de iis sumat. Porro Melampygos Græcis significat eum, qui nigro sit podice, quo quidem cognomento notatus est Hercules.

Ne temerè Abydum.

Μὴ εἰς τὴν Ἀβυδὸν. Subaudiendum, nauiges. Ne quod graue periculum suscipias sine causa idonea. Nam periculosa erat in Abydum nauigatio, propter fretum sæuum atque asperum.

Suidas.

Ad Scolon nec proficisceris ipse, nec alterum comitaberis.

Εἰς σκῶλον μὴτ' αὐτὸς ἴδω, μὴτ' ἄλλο ἴπιδω. Id est, Nec per te Scolum ipse, nec ulli alij comes ito.

Strabo scribit Scolum vicum esse quempiã Alopia sub monte Citherone, sedem inamœnã, incultam, infrugiferã, asperam: quo prouerbio conueniet uti, si quando significabimus, modis omnibus abstinendum à conuictu cuiuspiã, aut à loco, vnde nihil sit sperandum, quod vel ad voluptatem faciat, vel ad emolumentum.

Cauè Thoracem.

Θύραξι τὸν Θώρακα. Strabo scribit fluuium esse nomine Letheum, vicinum Libybus Hesperiiis, huic imminere in ðtem, cui nomen Thorax, in quo fama est Daphiram Grammaticum cruci suffixum fuisse, quòd maledico carmine reges incessiuisset. Hoc velut ænigmate prouerbiali festiuiter admonebimus frændam esse linguam, ne voces petulantèr emissa, per iugulum aliquando redeant.

Ælianus.

Ægeum nauigat.

Τὸν Αἰγαῖον πλεῖ. Quadrabit in hominem ob lucri studiũ nihil omnino periculi recusantem. Persius: *Ocyb: ad nauem nihil obstat quin trabe vasta Ægeum rapias.*

Ne in neruum erumpat.

Terentius.

Quadrabit in temerariam, incõsideratãque audaciam, quæ plerunque infelix esse solet. Donatus à sagittariis sumtam metaphorã existimat, qui dum neruum arcualem ad-

ducunt inopidicè, rumpunt nonnunquam, idque non sine suo periculo.

Saidas.

A bis septem undis.

Ἀπὸ δις ἑπτά κυμάτων. In eos competit, qui à noxa quaprià purgati sunt, propterea quòd antiquitus mos esset homicidio pollutos, vestes suas bis septem inundationibus, immersionibusque lauare.

Ne puero gladium.

Μὴ παιδί τινι μάχισθαι. Subaudiendum, commiseris. Allegoria prouerbialis admonens non esse mandandam potestatem vel adolescentibus, vel imperitis, ac stultis, qua tum in suam, tum aliorum perniciem sint abufuri.

Gladium acutum auertas.

Ὁ ξείνου μάχισθαι ὀποσπίθην. Id est, Ensem acutum auertas. Opinor innui à periculosis negotiis abstinendum.

Diogenian

Pérque enses, pérque ignem oportet erumpere.

Διὰ τῶν μάχισθῶν, καὶ πυρὸς ἵππεν διδ. Quum significamus quiduis periculi subeundum.

Non certatur de oleastro.

Ὁ ὑφουλίας ὁ ἀγών. Id est, Hoc certamen non est de oleastro. Quoties non de nugis neque de gloria aut corollis, sed de re seria ac pecuniaria ageretur. Siquidem in plerisque certaminibus, victoriæ præmium erat oleagina, aut querna, aut alioqui frondea corona.

Scrabo.

Maleam legens, que domi sunt, obliuiscere.

Μαλίαν δὲ κρέμας ὀπλάδου τῆς οἴκας. Est autem Malea promontorium Laconix, à Maleo Argiuorum rege dictum, quod per quinque passuum milia in mari protenditur, auctore Seruio. Homerus significat periculosam circa Maleam nauigationem fuisse. Videbimur non intempesti uiter uti hac paræmia, si quando discrimen negotij suscipiendi volumus ostendere, & aut non esse suscipiendum, aut negligendam vitam.

Per hasta cuspidem currere.

Δι' ὀξείας δραμεῖν. Id est, Per acutam currere. Dicebantur, qui in re periculosa versarentur. Translatum videtur à militari consuetudine, qua fieri solet, ut qui mortem committitur videretur, is nudus per medias copiarum hastas, hinc atque hinc intentas, ire cogere.

Lepus

Lupus pro carnibus.

Λαγώς ἐπὶ τῶν κριῶν. Subaudi, periclitatur. In eos dicitur qui ob aliquam suam vtilitatem in discrimen vocantur. Nam leporem non insectamur, quòd noceat, sed quòd pulpamentum habeat. Est enim animal esculentum, & timidũ.

Ex ore lupi.

Diogen.

Ἐκ λύκου στόματος. Id est, Ex lupi rictu. Vbi res quæpiã præter spem recipitur, quæ iam planè periisse videbatur. Veluti quum pecunia erepta à prædonibus aut rapaci tyranno, aliquo inopinato casu recuperaretur.

Certamen non accipit excusationes.

Plato.

Ἀ γὰρ οὐδέ τις ἀκούσει. Id est, Certamen non admittit excusationes. Quum agitur periculo, non conuenit tergiversari.

Corpore effugere.

Tullius.

Est periculum iam imminens, ac pænè premens, arte quadam declinare. Translatum à gladiatoribus, ictum modico corporis flexu fallentibus.

In periculoso negotio non est dormitandum.

Vbi monebimus in re ardua non esse cessandum, congruè et quod subinde reperitur apud Homerum Iliad. π,

Ὀλίγη δὲ ἀιάπνευσίς πολέμοιο. Id est,

Exigua est interspiratio belli.

Poterit trahi vel ad litem forensẽ, vel ad simile negotium odiosum, & laboris plenum.

Idem.

Ingens discrimin.

Quoties ingens discrimin innuemus inter homines, aut res plurimum inter se diuersas, eleganter accommodabimus illud Homeri:

Sunt in medio sita plurima, montesque

Vmbrosi, fretaque horrifono clamosa fragore.

DISSIMILITVDINIS ET INCON-
GRVNTIÆ.

Cælius.

Nihil graculo cum fidibus.

Id est: Nihil est stolidis, & imperitis cum bonis litteris. Nam graculus avis est ineptæ, molesteque gartulitatis. Porro cithara silentium postulat, & aures attentas.

K iij

Nihil cum amaricino suis.

Hoc est, Stolidis vel optima putent, displicentque. Amaracus herbæ genus est. Lucretius: *Denique amaracinum fugit at suis, et timet omne Vnguentum, nam fetigeris suisbus acre venenum est.*

Lucianus.

Nihil ad versum.

Οὐδὲν πρὸς ἴππος. Id est, Nihil ad carmen. De iis quæ longè discrepant ab iis quæ proposita sunt. Translatū videtur à scena, ubi histrio saltatu gestūque carminis gen^o representat.

Idem.

Nihil ad fides.

Οὐδὲν πρὸς τὴν χορδὴν. Id est, Nihil ad chordam. In eos, quorum vita vehementer est inæqualis, quorumve mores ab oratione dissident.

Suidas.

Nihil ad Bacchum.

Οὐδὲν πρὸς Διόνυσον. Vbi quis ea nugatur, quæ ad rem presentem nihil attinent. Suidas refert Epigenem quendam Sicyonium Tragediã de Baccho conscripsisse, quæ quum indigna Deo videretur, quosdam è spectatoribus acclamasse, Nihil ad Bacchum.

Quid cani & Balneo?

Lucianus

Τὴ κοινὴν κωνὴ καὶ βαλανείον. Id est, Quid commune cani cum balneo? Quadrabit in eos qui ad rem quãpiam prorsus sunt inutiles, ita vt in balneo nullus est omnino canum usus.

Varrò.

Asinus ad lyram.

Ὅτις ἀκούει, subaudi ἀκροατής. Id est, Asinus lyrae auscultator. In eos, qui propter imperitiam nullo sunt iudicio, crassisque auribus. Rectè etiam torquebitur in eos, qui indecorè tentant artificium cuius sunt imperiti, & à quo natura abhorrent.

Stobzus.

Quid ceco cum speculo?

Τὴ τυφλὸς καὶ κατόπτρον. Luminibus orbo cum speculo quid est rei? Quis sum opus est libris illiterato? Quò regnum iuveni stulto? Quò diuitias ei, qui nesciat vti?

Asinus ad tibiam.

Ὅτις πρὸς αὐλόν. Dicendum vbi quis ea, quæ scitè dicuntur, nec animaduertit, nec intelligit, nec laudat. Sunt enim animantia quedam, quibus nonnullus musices sensus inesse vide-

se videtur, vt equis, auibus, serpentibus. Asinum nihil mouet cantus.

Aliud noctua sonat, aliud cornix.

· Ἄλλο γλαυξ, ἄλλο κορώνη φθέγγεται. Accommodari potest ad eos, qui decertant cum longè præstantioribus, vel ad illos inter quos ob morum ingenique pugnantiam minimè conuenit.

Aliter catuli longè olent, aliter sues.

Plautus.

Quo dicto significatum est, non uelte dignosci hominem ab homine, verùm inesse natiuum quiddam, genuinū ac proprium in uoquoque, quod in ipso vultu oculisque eluceat, quo liberum à seruo, generosum à rustico, probū ab improbo facillè discernas. Atque hic est hominis peculiaris quidam odor, quo deprehenditur si quis modo sit sagaci nare.

Alia uoce psittacus, alia coturnix loquitur.

Martialis.

Conueniet in Musicos aut Poetas longè dispari stylo, longèque dissimili facultate. Psittacus inter aues proximè humanas uoces exprimit. Conturnices pugnaces magis, quàm loquaces.

Graculus inter musas.

· Κολοιός ἐστὶ τῆς μουσῆς. Indoctus inter doctissimos infantissimus inter eloquentissimos. Est enim graculus auis minimè canora, sed tamen odiosè garrula atque obstrepera.

Nunquid & Saul inter prophetas?

i. Reg. c. 10. Ea uox uersa est Hebræis in prouerbium de re noua & inopinata, subitæque.

Syrus quum non sis, ne syrissa.

Μὴ εἶν Σύρος, μὴ σύριζα. i. Quis nō sis Syrus, ne syrissa. Ne sumas personam parum decorā, ne uelis alius uideri, quàm sis, aut quum sis natus ingenuus, ne moribus agas seruum & barbarum. Nam Syri malè audiebant ob morum mollietiam. Est autem facetus iocus ex amphibologia huius uerbi Syrizo, quod significat & syrissare & fistula canere.

Asinus in unguento.

Diogen.

Ὅτις ἐστὶ μύρον. Quum deliciae adhibentur iis, quos haudquaquam decent, neque qui uel uti norunt illis, uel delectantur. Locus fuerit huic adagio, siquando indoctus aliquis in optimos incidat auctores, quos ob inscitiam aut

negligat, aut etiam deprauet.

Aristoph.

Asinus portans mysteria.

Ὅτις ἄσιν μυστήρια. In eum dicebatur, qui præter dignitatem in numero quopiam versabatur. Veluti si quis ignarus litterarum, bibliothecæ præfectus esset.

Felis crocoton.

Γαλῆ κροκόν. Subaudiendum, das aut addis. Dici solitum, quoties honos additur indignis, quos etiam haudquaquam decet, aut quum datur quippiã iis, qui munere non norunt uti. Crocoton vestis genus est rotundæ ac simbriatæ, qua diuites utebantur matronæ.

Plutarch.

Cibum in matellam ne immittas.

Στίον εἰς ἀμίδα μὴ ἐμβάλλειν. Interpretatur Plutarchus, ne sermonem urbanum immittas in animū hominis improbi. Nam oratio cibus est animi.

Ex diametro opposita, diametro distant.

Ἐκ διαμέτρου. Id est, Ex diametro. De vehementer inter se pugnantibus dicebatur. Diametrus est recta linea, figuram, quam longissimè patet, ex æquo secans, velut orbis est, quæ sic à summo ad summum tenditur circulum, vt per centrum eat.

Alia res sceptrum, alia plectrum.

Locus erit vt edicere, quoties diues, aut potēs fortuna sua fretus, velut ex æquò disputat cū erudito, quum multò aliud sit diuitem, aut fortunatum esse, aliud litteratum.

Martialis.

Caluus comatus.

Aptè dicitur in eum, qui veris bonis nudus, ascititiis se venditat. Veluti si quis indoctus aliena pro suis ederet, aut si quis dissimulet se esse, quod est.

Simia in purpura.

Πέσκος ἐν πορφυρῇ. Id est, Simia purpurata. In hos dicitur, qui tamen si magnifico cultu sunt ornati, tamen cuiusmodi sint, ex ipso vultu, moribusque cognoscitur.

Aristoph.

Induitis me leonis exuuium.

Ἐνδύετέ με ἐν τῷ λεοντίῳ. In eos dici solitum, qui suscipiunt negotiū maius facultate, quique se magnificentius gerunt, quam pro sua conditione. Ab Hercule sumtum putat, cuius hic ornatus erat, vt leonis exuuiio tegetetur, deinde altera manu clauam, altera gestaret arcum.

No pue-

Ne puero gladium.

Μὴ παιδί τινι μίχαραι. Id est, Ne puero gladium, subaudiendum, commiseris. Ne iuueni cōmiseris administrationem alicuius rei.

Plutarch.

In eburna vagina plumbeus gladius.

Ἐν ἐλεφάντινῳ καυλίῳ τὸ μαλὺ βεβίονοι ξίφος. Natum ex Diogenis apophthegmate. Nam quum adolescens quispiam insigni forma, sc̄dum quiddam atque obsc̄enum dixisset, Ex eburna, inquit, vagina plumbeum gladium educis.

Diogenes

In lente unguentum.

Τὸ ἐν φακῇ μύρον. Vbi quis mentionem inducit vilis cuiuspiam & nihili hominis, aliis de viris egregiis verba facientibus.

Gellius.

Congregare cum leonibus vulpes.

Est res impares dissimilésque permiscere. Vulpes dolis nititur, leo viribus fedit.

Martial.

Asfer mothonem à remo.

Ἄσφαζ τὸν μιάθωνα ἀπὸ κάρπης. Admonet adagium, non obstrependum, nec obturbandum iis, qui rebus alioqui seriis sunt occupati. Veluti si quis Reipub. curis sollicito, musicā adferat, aut de capite periclitanti, versus amatorios recitet. Mothon enim saltationis genus sc̄dæ, feruilis ac tumultuosæ.

Canis in praesepi.

Ἡ κύων ἐν φάτῃ. In eos dicitur, qui nec ipsi fruuntur re quapiam, neque reliquos item sinunt vri. Veluti si quis egregios codices inclusos diligenter adferuēt.

Lucianus.

Seruus cum sis, comam geris.

Ἄλλος ἂν κόμην ἔχεις. De eo, qui præter decorum quipiam faceret. Veluti si quis humili conditione, patritiorum cultum imitaretur. Apud Lacedæmonios ingenui comam alebant.

Suidas.

Extra oleas fertur.

Ἐκ τῶς ἑξὶ ἐλαίων φέρεται. Vbi quis terminos præscriptos tráfgreditur, aut aliena, nec ad rem pertinentia facit. Interpret adagium hinc natum ait: Stadia, in quibus currendi certamina peragebantur, oleis per seriem positis, vtrinque sepiebantur, quas præterire non licebat.

Aristoph.

Extra cantionem.

Lucianus.

Παρεὶ τὸ μέλος. Extra cantum agi, dicive dicunt, quod ad rem non pertinet.

Quintil.

Extra organum.

Ductum est ab organo musico, quod intra vigesimā vocem consistit. Conueniet in valde clamosum.

Qua semel ancilla, nunquam hera.

Videtur ideò dictum, quòd qui ex humili fortuna subuehuntur ad res amplas, soleant esse cæteris insolentiores.

In agro surculario capras.

Capra plantis omnibus non vulnere tantum, sed & veneno dentium pestifera est. Despecti ergo ad eos potest, qui noxiarum rerum, aut hominum admixtu corrumpunt tētam ætatem.

Tu in legione, ego in culina.

In Truculento Plautina, militi acriter minitanti coquus respondet, *Sis tu in legione bellator si vis, at ego in culina Ares.* Auxit coquus bellatoris verbum. Mars enim Deus belli est

D I V I T I A E.

Plinius.

Cræso, Crasso ditior.

Apud Græcos opulētia Cræsi Lydorū regis, in prouerbiū abiit, præsertim nobilitata dicto Solonis. Apud Romanos item M. Crassi, cui cognomen tū etiam diuitis additum est. Hieronymus dicit: Cræsos, licet spires & Darios, li teræ marsupium non sequuntur.

Scælius.

Midæ diuitia.

Μίδου πλοῦτος. Id est, Midæ opes. In prouerbiū abiit, propter immensas eius regis opes.

Lyfistrati diuitias habes.

Λυσιστράτου πλοῦτον πλουτεῖς. Id est, Lyfistrati diuitiis diues es. Prouerbialis ironia de magnoperè tenuibus. A Lyfistrato quodam tractum, extremæ paupertatis homine.

Philostr.

Pactoli opes.

Τὸν Πάκτουλου πλοῦτον. Id est, Pactoli diuitias. Est autem Pactolus Lydiæ fluuius ex monte Timolo profluēs, aureis scætiens arenis.

Suidas.

Cinyræ opes.

Κινύρου πλοῦτος. Id est, Cinyræ opes. De immensis opibus diceba-

dicebatur: nam huius regionem opulētissimam fuisse, Nafio satis indicat. Metam. lib. 10.

Pelopis talenta.

De immentis opibus. Talentum apud Atticos, maxima pecuniæ summa erat. Talentum minus valebat libras LX. Talentum magnum LXXX.

Non Pelopis mihi sint, agrique aurique talenta,
Nec ventos celeres anteuolasse pede.

Ad ambas vsque aures.

Μέχρι τῆς ἀμφοτέρων. Vtique ad aures ambas impleri dicuntur, qui supra modum ingurgitant sese. Sumta metaphora à valculis, ad ansas vsque impletis.

Ne decima quidem Syracusanorum pars.

Οὐδὲ τῶν δεκάτου τῆς Συρακουσίων ἔχει. Id est, Ne decimam quidem partem opum Syracusanorum possidet. De diuitibus & splendidis ita dicere solent: Ne decimam quidē Syracusanorum opum partem assequi possent.

Vlira res Callicratis.

Ἰπὲρ τὰ Καλλιμάχου. Id est, Supra fortunas Callicratis. De immensis opibus dicebatur. Aiunt Carystium quempiam fuisse, nomine Callicratē, qui reliquos ciues opibus longè præstiterit. Aristot. autem tradit, Callicratem quēdam è iudicum ordine fuisse, qui iudicarias exactiones supra modum auxerit, atque hinc natam parcæmiā de immodicis exactionibus.

Zopyri talenta.

Ζοπίου τάλαντα. Id est, Zopyri talenta. De præclaris factis, magnòque æstimādīs. Hic Zopyrus Darij regis amicus erat, qui sibi nares & aures cōscidit, & omne corpus flagris cruentauit: vt his argumentis Babylonis fidem faceret, se Dario malè velle, à quo tam immaniter esset acceptus. Itaque Babyloniorum ciuitatem ingressus, eam Dario prodidit. Vnde Dariū dixisse ferunt, se vnum Zopyrum integrum malle, quàm centū Babylonas capere. Et oblato malo granato, tantum optauit sibi Zopyrorum, quantum ibi granorum inesset.

Diues, aut iniquus est, aut iniqui hæres.

Menander: Nunquam vir æquus diues euasit τῆτο.

Satietas ferociam parit.

Parit satietas ferociam, imperitia cum potestate coniuncta, insaniam, tollit animos opuléntia. Quòd si ad inscitiam accedat potestas, aut res ad insaniam vsque procedit.

Ostapedes.

Lucianus.

Ὀκτώποδι. Scythico prouerbio dicebātur, qui duos possiderent boues & curruum vnum. Dici poterit in hominem qui sibi locuples videatur, vel in eū, cui rusticanę sunt opes.

Perfius.

Quantum non miluus oberret.

De homine supra modum locuplete, cui tantum sit agrorum, quantum nec miluus peruolat.

Plato.

Tantali talenta.

Τάλαντα Ταντάλου. Id est, Tantali talenta. De immensis opibus. Nam Tantalus Phryx ob luculentas diuitias in fabulam hominum venit.

Aristoph.

Noctua Lauriotica.

Γλαῦκας Λαυριωτική. Id est, Noctuę Laurioticę. Hoc velut ænigmate pecuniarum vim significabant. Laurios enim Atticę regio est, auri venis frequens.

Bene oculis, bene scrinio.

Tanti habetur quisque quantum habet.

Dextro Hercule, aut amico Hercule.

Horatius: *Dives amico Hercule.* Quod quidem in eos cõpetit, qui in accumulandis opibus sunt bene fortunati. Idque inde natum existimant, quòd Hercules moriturus dixerit eos opulentos futuros, qui sibi decimam bonorū suorum partem consecrassent.

Prædines.

Prædiuitē significamus his versib. Homeri in ζ, κ, λ, Iliad.

Πολλὰ δ' ἐν αἰγρεῖο δ' πατρὸς κειμήλια κείτῃ,

Χαλκοί τε χρυσοί τε πολὺ κμητός τε σίδηρος.

Diuitis in patris sunt multa recondita tectis,

Aesque aurumque fabrefacti quoque copia ferri.

Quantum habet.

Quantum habet quisque, tanti fit. Horatius Satyra 1,

Nil satis est, inquit, quia tanti, quantum habeas, sis.

Iuuenalis Satyra 1 1 1.

Quantum quisque sua nummorum seruat in arca.

Tantum habet & fidei.

Pindarus.

Pecunia vir.

χρῆμα

Χρήματα αἰὴρ. Id est, Pecuniæ vir. Hoc est, tanti quisque sit quantum possidet.

Vnde excoquat seuum.

Plautus in Captiui duo, prouerbiali dixit hyperbole, *Vnde excoquat seuum senex*, opes significans copiosissimas. Plautinus versus hic est: *Quid diuitia? suntne optima? Vnde excoquat seuum senex.* Seuum autem, vel vt alij sebum, est pingue pecudum durius, quod Græci *σίωρ* appellant.

Adminicula vitæ.

Omnia, quæ ad vitæ commoditatem pertinēt, indicantur hoc carmine Odyss. τ,

Ὅσιν τ' εἴ ζωουσιν καὶ ἀγαθὸν ἔχει ἴσταναι. Id est,

E quibus & viuunt rectè, ditèsque vocantur.

Diuitia non semper optimis contingunt.

Qui dicet, opes nō semper cordatissimis, sed pro fortunæ arbitrio nūc huic, nūc illi cōtingere, citabit illud Homeri, Iupiter emetitur opes mortalibus ipse, Sic visum vt fuerit, cuiunque, bonòve, malòve.

Vestis virum facit.

Ἴματα αἰὴρ. Id est, Vestes vir. Aiūt enim ad hūc modum: Vestitus virum reddit: qui habet, induat.

Lyfocrates alter.

Ἀυτὸς ἄλλος ἄλλος. Id est, Alter Lyfocrates. Lyfocrates quidam in vulgi fabulā abiit, quòd capillos iam canos nigro tingeret, quòd iuuenis etiamdum videretur.

Herculis quæstus.

Herculis quæstum, pro magnis impendiis dixit Plautus in Mostellaria, *Dapiles sumtus facit, perdidit patrē, vnus isthic seruus acerrimus Tranio, is vel Hercules conterere quæstum potis est.* Quæstū appellat facetè, quasi Hercules suū fauorē diderit

Magnum os anni.

Μεγα εὐμαθὴ ἐνιαυτοῦ. Id est, Magnum os anni. Dicebatur quoties vberior rerum prouentus, aut vilior annona animos & loquendi libertatem adderet, alioqui timidioribus. Non admodum dissidet ab illo, Fœnum habet in cornu: item illo, Argenti fontes loquuntur.

Nullius indigens Deus.

Ἄνευθὺς ὁ θεός. Id est, Nullius egēs Deus. Admonet paræmia, nullum esse mortaliū tam absolutum, in quo non ali-

quid desideretur : vnū esse Deum vndequaque perfectum.

Attagenæ nouilunium.

Ἀττάγης νεομηνία. Id est, Attagenæ nouilunium. Refertur à Suida, nec explicatur, sed coniectura colligi potest, dictum fuisse in turbam abiectorum & seruilium hominum. Siquidem attagen auis est palustris, versicoloribus plumarum maculis distincta. Vnde seruum hominem stigmatiscum, & cui tergum ob plagarum vibices variis punctis esset picturatum, Attagenam vocabant.

Euparyphus ex comædia.

Admodum prouerbiali figura dixit Plutarchus in Symposio: ὁ εὐπαρύφος ἐν κωμῳδίᾳ, hominem significans magnificè vestitum, ac magnam seruorum turbam post se trahentem. Vnde diuites omnes splendidè cultos, euparyphos appellant Græci.

Ad pedes, ad caput.

Non sine prouerbij specie dictum videtur illud Theocriti, de rebus copiosis & affluentibus.

Ὡς ἂν μοι παρὲς κρηλὴν ἢ παρὰ ποσὶ καὶ αὐτῶν κείτων. Id est,

Ad caput, atque pedes, quarum me vellera cingunt. Sermo est pastoris iactantis opes suas.

Λακκόπλουτοι.

Calliæ barbarus quispiam clam indicauit, magnam aurum in puteum quandam coniectam. Is & occidit indicem ne proderet, & aurum sustulit. Vbi res innouit, in scœdiarum iocum versa est, vt qui malis artibus subito dicerent, Laccopluti dicerentur.

Plinius.

DIVITVM PRAEROGATIVA.

Felicibus sunt & trimestres liberi.

Τῶς ἀτυχέσσι ἢ τρίμηνια παῖδια. In diuitum ac Principum felicitatem quibus per adulationē omnia laudi vertuntur, quique sibi nihil non licere putant, ad eò vt quod in homine plebeio perinde vt summum scelus damnatur, in illis virtutis titulo celebretur. Vnde nata sit parœmia Suetonius Tranquillus declarat, Claudij Cæsaris vitam his verbis exordiens: Patrem Claudij Cæsaris Drusum, olim Decimum, mox Neronem prænominē, Liuiam cum Augusto grauida nupsisset, intra mensem tertium peperit: fuitque suspicio ex vitrico per adulterij consuetudinem procreatum. Statimque

timque certè vulgatus est ille versus.

Multitudo imperatorum Cariam perdidit.

Πολλοὶ στρατηγοὶ Κariam ἀπώλεισαν. Id est, Multi duces deperdidere Cariam. Admonet senariùs, nihil esse perniciosius licentia multitudinis, dum nulli paretur, sed pro sua quisque libidine rem gerit. Natum adagium à Caribus quondam florentissimis, postea per ciuiles seditiones eo redactis, vt etiam in vilitatis prouerbiu[m] abierint.

Citius Telegora donarim.

Athenæus.

Telegoras apud Naxios prædiues ac præpotès erat, cui, quòd quotidie multa missitarentur, vulgato sermone receptum est, vt venditores paruo licitantibus dicerent:

Μάλλον πωρέλοιμι τῆ Τελεγόρα θινῶν, id est, Malim Telegoræ dare. Vtus adagionis esse potest, si dicamus officiu[m] relictius gratuitò collocari penes probos ac magnos, quàm mercede penes improbos ac viles.

Nemo bene imperat, nisi qui paruerit imperio. Aristotel.

Οὐκ ἔστιν εὖ ἀρξάναι μὴ ἀρχήντα. Id est, Fieri non potest vt bene gerat imperium, qui non tulerit imperium.

Bonus dux bonum reddit comitem.

Ὁ καλὸς ἀγῶν, ἐμπροσθε τὸ καλὸς ἕπιδρα. Id est, qui bonum Ducem præstat, is bonum reddit comitem. In episcopo positum, vt piam efficiat plebem, si tamen ipse piam & integram agit vitam. Bonus paterfamilias domum efficit bene institutam. Doctus ac diligens præceptor, eruditum reddit discipulum.

Umbra.

Horatius.

Σκιὰ. Prouerbiali ioco dicebantur olim ij, qui venirent ad conuiuium, non ipsi quidè vocati, sed comites eorum, qui vocati fuerant, sic illos sequentes, velut umbra corpus vltro sequitur.

Arbore deiecta quibus ligna colligit.

Iuuenalis.

Ἀρούς πινύσης πᾶς αἰὴρ ἐκλήβεται. Id est, Ruete quibus ligna colligit arbore. Si quem fortuna præcipitem dederit, in hunc passim omnes incurrunt, & quisque quod potest, diripit. Iam enim sibi putant impune fore.

Vina vox.

Cicero.

Vina vox olim dicebatur, non scripta, sed ab ipso pronuntians ore percepta, quasi viuuda atque efficax.

Annus producit, non ager.

Ἔτος φέρει, οὐχὶ ἀρουρα. Id est, Annus producit segetem, non aruum. Ad incrementum autem, alimētumque, plurimum quidem cœli temperies, & in totum anni conditio iuuat. Etenim si imbres, serenitates & hiemes accidunt opportunè, cuncta feliciùs, atque vberius proueniunt, etiam in saluginosis ac parum pinguibus agris.

Alijs lingua, alijs dentes.

Ἄλλοισι γλῶττι, ἄλλοισι εἰσι γόμφιοι. Id est, His lingua, at illis sunt molares inuicem.

De loquacibus & edacibus dici consuevit. Quemadmodum non rarò fit in conuiujs, vt alijs garricibus, & fabulis potiùs, quàm cibis intentis, alij interim taciti strenuè quod appositum est, deuorent.

D I V T V R N V M.

Plato.

Et nativatorum.

Παῖδες παίδων. Id est, Nati natorum. Prouerbialis figura, qua longam rei cuiuspiam propagationem significamus.

D O C I L I T A S.

Zenodot.

Aperta musarum ianua.

Ἀνερχόμενοι μουσῶν θύραι. Hoc adagio conueniet vti, quoties aliquem facili promptoque ingenio significabimus, & in percipiendis optimis disciplinis celerem. Et ediuersò qui tardiores sunt, clausis musarum ianuis discere dici poterunt.

Bos alienus subinde foras propeſtat.

Βοὺς ἀλλότριος τὰ πολλὰ ἔξω βλέπει. De ijs, qui apud alienos non satis ex animi sententia tractantur, eoque sæpius suos desiderant.

Suidas.

Utinam domi sim.

Οἶκος ὑποίμιλον. Dicitur solitum vbi quis optat è malis, quibus implicitus est, emergere.

D O M I V I V E R E.

Domus amica, domus optima.

Οἶκος φίλος, οἶκος ἀεισος. Nusquam cōmodiùs, nusquam liberiùs, nusquam lautiùs homini viuere cōtingit quàm domi.

Οἶκος ἔστι.

Οἴκουρος.

Dicitur quasi custos domus. Et homo ignauus, qui tecto & umbra gaudet, quique amat desiderare domi semper.

Domi manere oportet bellè fortunatum.

Οἴκοι μᾶλλον δεῖ τὸν καλῶς δεδωμένον. Domi manendum est, cū-
sta cui sint prospera. Cui suppetit copia facultatum, is si fe-
licem velit agere vitam, viuat domi.

Domus optima.

Infelicissimum, incertis vagari sedibus: quemadmodum
faciunt semper αἰετοί, peregreque viuentes. Huic adstipula-
tur illud Homeri Odyssi,

Πλαγκτοσύνης δὲ ἴα ἔστι κακώτερον ἄλλο βροτοῖσιν. Id est,
Nil miserabilius quàm incerta sede vagari.

Domi manendum.

Cum significabimus inutile fore diutius abesse domo,
possessionibus relictis, quadrabit illud Hom. ex Odyss. γ,

Καὶ σὺ φίλος, μὴ δῆδα δέμων ἀπο τῆλ' ἀλάλησον,
Κτήματά τε περιπλῶν, αἰδραε τ' ἐν σῆσι δέμοισι. Id est,
Tu quoque amice domo diuturnus abesse caueto,
Rebus itémque viris intra tua tecta relictis.

ELABENDI.

Ἐκ περιδικίᾱς.

Græci prouerbiali metaphora vocant elabi ac suffugere.
Aristophanes:

Ὡς παρ' ἡμῶν εἶδεν αἰχρῶν εἶεν ἐκπεδικίᾱς. Id est,

Quippe apud nos turpe non est suffugere de cassibus.

Ductum est ab auibus, quæ nonnunquam elabuntur de
retibus seu laqueis. Aiunt autem perdicem præcipuæ calli-
ditatis ad id, vt aucupum manus effugiat.

Ἐκκλίσις.

Prouerbiali figura dictum ostēdit Eustathius, pro elabi
atque clam se subducere. Sumta metaphora à piscibus, qui
suffugiunt è retibus, quíve ab hamo elabuntur.

Omnes laqueos effugere.

Plato.

Quod ipsum à venatu translatum est.

Reperire rimam.

Plautus: *Aliquā reperietis rimā.* In causatores ac tergierfa-
tores.

Virgilius.
Hieron.

In limine offendere. In porta impingere.

Fest. P. 6p.

Pro eo quod est, Statim in ipso operis ingressu peccare.
In limine deficere, idem.

Cantherius in porta.

Natum à Sulpicio Galba quodam, cui quum in prouinciam ituro, cantherius in porta cecidisset: Rideo, inquit, cantherie, in porta, quum tam longum iter sis iturus, iam lassum esse te, quum vixdum sis ingressus. Cantherius nempe equus est exectis testibus, vt hoc differat cantherius ab equo, quo maialis à verre, capus à gallo, veruex ab ariete.

EXCELLENTIA, IN Æ-

QUALITAS.

Marthalis.

Aquilam noctua comparas.

Lucianus.

Aquila visus acerrimi, adeo vt versus solem intueatur:

contra, Noctua solis lumen refugit.

Cicada apem comparas.

Τίτλην πτω μάλιστα συκρίνεις. Nam cicada cum maior, tum canora, quum apis sit non modò minuto corpusculo, verum etiam pænè muta.

Rana cum locusta.

Impar certamen expressit hac figura Theocritus:

Sic certo, veluti si certat rana locusta.

Paulus Iurisconsultus.

Officere luminibus.

Officere luminibus dicitur, qui gloriam alterius obscurat. Sumtum ex litteris iureconsultorum, in quibus cauetur ex seruitutibus prædiorum, Ne vicinus, altius sublato ædificio, officiat luminibus vicini.

Rosam cum anemona confert.

Ῥόδον αἰμίμονη συκρίνεις. Id est, Rosam cum anemona confert. Vbi quis vehementer imparia inter se componit. Rosa prisca in pretio fuit. Anemona papaueris genus, cuius flos ipse quidem rosam imitatur, cæterum nulla odoris gratia.

Calphur.

Acanthida vincit cornix.

Acanthis enim vocalis est avis, & in primis canora. Cornix obstrepera quidem, sed minimè canora.

Diogen.

Cancros lepori comparas.

Κακίνονος δα σὺν τοῦ δι συκρίνεις. De supra modum dissimilibus.

Testis

Testudinom Pegaso comparas.

De rebus nequaquam inter sese conferendis. Pegasus equus erat volucer. Testudine nihil tardius.

Optima quidem aqua.

Pindarus.

Ἀριστον ὕδωρ. Id est, Optima quidem aqua. Videtur in prouerbum abiisse, quoties rei vehementer laudata præfertur aliquid melius: quemadmodum Pindarus auspicans hymnos Olympiacos, aquam quidem fatetur esse optimam, sed aurum præfert, quod ignis in morem noctu luccat.

Lucianus.

Cræsi pecuniæ teruncium addere.

M. Tullius lib. De finib. 4. Itaque in quibus propter earum exiguitatem obseruatio consequitur, sæpe accidit ut nihil interesse nostra fateamur, sint illa, necne sint: ut in sole, quod à te dicebatur, lucernam adhibere, nihil interest, aut teruncium addere Cræsi pecuniæ. Teruncij nummi, à tribus vncijs dicti, vilitas prouerbio locum fecit. Cræsus Lydorum rex inter prodigiosè diuites celebratur.

Senecta leonis, præstantior hinnulorum iuuenta.

Stobæus.

Ἰῆρας λιόντος κρείσσον ἀκμάων νεβρῶν. Id est, Leo senex vigetior potior hinnulo. Senectus viri fortis ac strenui, præstantior est iuuenta quorundam ignauorum & imbecillium iuuenum. Venustius fiet, si longulè transferatur: veluti si quis ingenium docti senis & exercitati præferat ingenio parum eruditi iuuenis.

Camelus vel scabiosa, complurium asinorum gestat onera.

Κάμηλος καὶ φαρμακῶσα, πολλῶν ὄνων ἀναπίπτει φορτία. De iis, qui usque adeo præcellit quosdam, ut etiam senes, aut alioquin ægroti, præstantiores tamen sint illis integris.

Crotoniatarum postremus, reliquorum Græcorum primus est.

Κροτωνιᾶτῆς ὁ ἄριστος, πρῶτος τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Id est, Crotoniatarum postremus, primus reliquorum Græcorum. Strab. lib. Georg. 6. prouerbum hoc ait ortum ob insignem Crotoniatarum præstantiam in certaminibus Græcanicis.

Plus apud Campanos unguenti, quam apud cæteros olei sit.

L iij

Si cui placebit adagium ad allegoriam trahere, poterit accommodari vel in regionem, vel in hominem adeò ceteris excellentem, ut apud hunc maior sit exquisitarum rerum copia, quàm apud alios mediocrium, aut vulgarium.

Aquila senecta, corydi iuuenta.

Αἰτὸς γῆρας, κορύδου νεότης. De viuida, viridique senecta, quæ præstantior sit aliquorum iuuenta. Nam anus aquila præstat corydo auiculæ, etiam ætate integra.

Horatius.

Equis albis precedere.

Vbi quem aliis quâpiam in re longè superiorem significabant, longòque antea interuallo, cum albis equis præcedere dicebant: vel quòd antiquitus albi equi meliores haberentur, vel quòd victores in triumpho albis equis vectari soleant, vel quòd alibi fortunatiores & auspiciores esse credantur.

Culicem elephanti conferre.

Κόωνται ἐλάφῳ τι παραβάλλειν. Est ininima maximis comparare.

Lucianus.

Multis parasangis præcurrere.

Πολλοῖς παρασίγῳις ὑπερδραμεῖν. Qui longo interuallo præcedit, multisque partibus superior est. Parasangam autem Persæ xxx. stadiorum spacium vocant.

Plutarchus

Testudinem equus insequitur.

Conueniet uti, quum rem præposterè & absurdè geri significamus.

Homerus.

Pica certat cum luscinia.

Haud fatis est picas contendere cum philomena. Pica molesta garrulitatis, luscinia summè musica.

Nihil simile.

Ad iniquam comparationem significandam, valebit illud Homeri:

Imò res est stulta, cynosbaton aut anemonam

Composuisse rosis.

Bubo canit luscinia.

Quum infans suadere conatur eloquenti, aut ineruditus docere doctissimum.

Hieronym

Si tanti vitrum, quanti margaritum?

Hoc

Hoc dicto summa rerum inæqualitas significabatur. Si tanto studio curas ut uiuat corpus, quam est danda opera quo uiuat animus? Si nihil non facis quo placeas homini Principi, quantum magis enitendum ut placeas Principi Deo? Si tantis sudoribus parantur opes periture, vel vsu, vel furto, cur non magis incumbimus, ut cælestes opes accumulamus? In his locus erit prouerbio.

Sedecim pedibus superauit.

Aristides scripsit in Pericle: Nempe Periclem oratorem reliquos in dicendo sedecim præterisse pedibus. Itaque sedecim pedibus, pro maximo interuallo dixit, Summa meta phora à stadiis cursorum.

Tibiã tuba comparas.

Ἀλλὸν σάλπιγγι σύμμετροις. Conueniet in res supra modum impares.

Diogenia.

Quanto asinis præstantiores muli.

Dicendum, ubi quis longo interuallo præcedit.

Athenzus.

Fluuus cum mari certas.

Ποταμὸς θαλάττῃ ἐρίξει. Vbi minimi cum maximis certamen suscipiunt.

Suidas.

Hirundo totos schænos anteibit.

Πέσω τις χελιδὼν ὅλοις χοίνοις παρείται. Id est, Hirundo que piani totos schænos præteribit. Vbi quis immenso vincit interuallo. Nam schænos Græcis mensuræ genus, quæ (sicuti quidam existimant) quinquaginta complectitur stadia.

Hinnulus teonem.

Ὁ νεβός τὸν λέοντα. Subaudiendum, cepit, vicit aut pronocat, aut id genus aliquid pro ratione sententiæ, quoties præpostero rerum ordine, qui viribus multo est inferior, superat potentioerem.

Lucianus

Minerva felem.

Ἀθνα τὸν αἴλουον. Subaudiendum, comparas. Quum multo inferiora cum præstantioribus comparantur.

Nihil ad Parmenonis suem.

Ὁ δὲν πρὸς τὴν Παρμενόντος αἴ. De emulatione dictum, que longo interuallo abesset ab eo, quod imitaretur. Plutarchus in Sympotiacis quintæ decadis, secundo problemate, quo pacto natum sit hoc adagium narrat ad hanc fermè

L. iij

sententiam : Parmeno quispiam fuit ex hominum eorum genere , qui nostris etiam temporibus varias animantium & hominum voces ita scitè imitantur ac repræsentant , vt audientibus tantùm non etiam videntibus, veræ, non imitata voces videantur . Non intempestiuiter vtemur hoc adagio , quoties aliquis opinione deceptus , de re perperam iudicat.

Post Lesbium cantorem.

Μετὰ Λέσβιον ᾠδόν. Hoc adagio significabant aliquem non primas, sed secundas tenere partes. Lacedæmonicum pro-verbium, hac natum occasione, quemadmodum narrat Suidas : Quum Lacedæmoniorum res seditionibus tumultuantur, consultum oraculum iussit, vti Lesbium cantorem accerferent. Accersitus Terpander Lesbius, nimirum Antifæus, & ad Lacedæmonios missus. Is canendo illorum animos sic deliniuit , vt seditionem omnem sedaret , redactis in concordiam ciuibus . Qua ex re factum est , vt Lacedæmonij Lesbiis cantoribus primas in arte musica partes tribuerent, & si quem alium canentem audissent, protinus dicerent: Post Lesbium musicum.

Nihil alia ciuitates ad Crotonem.

Μάταια τ' ἄλλα παρὰ Κρότονα τ' ἄρα. Id est , Sunt reliquæ præ Crotone friuola oppidula . Licebit accommodare ad rem aut hominem vsque aded præcellentem, vt reliqui cû hoc collati nihil esse videantur. Natum fortassis est à pugilum Crotoniatarum excellentia, quorum erat Milo.

Indignus, qui illi matellam porrigat.

De vehementer inæqualibus, ac ne vlla quidem ex parte conferendis. Martialis:

Dispeream si tu Pyladi præstare matellam

Dignus es, aut porcos pascere Pirithoi. Nam sordidissimum officium est, micturienti matellam exhibere.

Homerus.

Nec dignus, qui me intueatur.

Qui contemnet omnino quempiam vt ignauum, multoque sese inferiorem : non ineleganter illud ex Iliados 1. detorserit, quod in Agamemnonem dixit Achilles:

Οὐδὲ αὖ ἐμείγα

Τετλῆν κνώσος ἄσπρον, εἰς ἅπαντα ἰδίδεται.

Id est,

Haud ille quidem aufit,

Quamuis perfrieta sit fronte, mihi ora tueri.

Cel-

Celmis in ferro.

Zenodot.

Κέλμης ἐν σιδήρῳ. Dicitur consuevit de iis, qui præter modum suis fiderent viribus, tanquã inexpugnabiles, inuictique ceteris. Celmis, ut scribit Zenodotus, vnus fuit ex Idæis Dactylis, qui quum matrem Deorum Rheam violasset stupro, deinde à reliquis fratribus reiectus est. Ab hoc ferrum solidissimum cudi solebat.

Aquila in nubibus.

Aristoph.

Ἀετὸς ἐν νεφέλαις. Plerique interpretantur de re magna quidem illa, sed quam non faciliè assequaris. Alij de iis, qui longè reliquis præcellunt.

Manica.

Plutarch.

Μανικὴ. Phrygio prouerbio dicebantur ingentia, egregiãque facta, ducta voce è Mane quodam, prisco apud ipsos rege, quem ferunt virum fuisse præpotentem, & admirabili virtute præditum.

Multi discipuli præstantiores magistris.

Cicero.

Πολλοὶ μαθηταὶ κρείσσοι διδασκάλων. Plerique discipuli magistros antecunt. Ad varios vsus accommodari potest, vel ad simplicem sensum. ut discipulus eruditione superet eum, à quo litteras didicit: aut per iocum, cum significabimus improbitate vinci, qui malitiæ doctor fuit.

Pedibus trahere.

Idem.

Est rē pro suo arbitrato versare. Metaphora ducta videri potest à Vulcano illo Homericò, quem Iupiter, ut longè viribus præstantior, pedibus tractum cælo deiecit.

Solus sapit.

Homerus.

Narrat Diogenes Laërtius, Chrysimum Philosophum vsque adeò sibi placuisse, ut consultus à quodam, cui potissimum filium suum Philosophiæ præceptis instituendum traderet, sibi committendum responderit. Nam si quem, inquit, alium me præstantiorem arbitrarer, ipse apud hunc Philosophiæ darem operam: Vnde & illud Homericum de eo vulgò iactatum fuisse, quòd solus saperet, reliqui, verò vmbra ferrentur.

Formica Camelus.

Lucianus.

Μύρμηξ ἢ κάμηλος. De vehementer inæqualibus, & modò minimis, modò maximis. quod perinde fit, quasi repente camelus in formicam vertatur.

Hercules & Simia.

Ἡ ἑκλήρις ἢ πιθήκας. De minimè congruentibus. Simia dolis valet, Hercules viribus antecellit.

Elucet egregia virtus.

Egregia virtus, etiam si quando diffimuletur, tamē semper eminent inter alios, atque ex ipso habitu oris perspicitur, & in ipso quasi relucet fronte. Veram item nobilitatem testatur facies hominis itidem vt mores. In hanc sententiam quadrabit Homericum illud ex Iliad. γ. Ἀΐψατος δὲ θεοῖσιν. Id est: Insignia numina diuūm.

Quum sis nanus, cede.

Νάνος ἂν ὕψικα. De pusillis dictum. Nani enim homunciones appellantur infra modum humani corporis, & prodigiosa breuitatis.

Plutarch.

Hac potior.

Ἀὐτὴ κρείσσων. Quum significatur consilium aliquod esse præstantius & conducibilius, etiam si pluribus secus videatur.

Corni lusciniis honoratiores.

Quum indocti, doctis præferuntur: improbi, probis: blateratores, eloquentibus: rapaces ac fures, cordatis ac integris viris.

Homerus.

Seruus seruo præstat: dominus domino.

Δουλος πρὸς δούλῳ, δεσπότης πρὸς δεσπότην. Id est,

Seruusque seruo potior est, herusque hero.

Admonet adagium, in eodem hominū genere non statim omnes æquales esse, verūm hominum habendam rationem, non tantūm conditionis.

Antiquis debetur veneratio.

Cum summis, vel inuictis, vel cum antiquis non esse certandum: sed his vltro cedendum esse, vsurpabit quod dicitur ab Vlysse, Odyssæ θ. Cum maioribus haud subeā certamina, vel cum Herculeā virtute, vel Euryto Oechaliensi.

Acarnici equi.

Ἀκαρνικοί ἵπποι. Dicebantur equi maximi. Conueniet vti de re quapiam eximia, aut insigni præmio. Acarnanes sunt iuxta Epirum, cuius equis primam laudem tribuit Virgilius in Georgicis.

Inter

Inter cacos regnat strabus.

In regione cæcorum rex est luscus. Inter indoctos, qui semidoctus est, doctissimus habetur. Inter mendicos, qui paullulum habet numorum, Cræsus est.

Qui probus, Atheniensis.

Platonis verba sunt lib. De Leg. I. Et quod vulgò dicitur: Ex Atheniensibus qui probi sint, eos egregiè probos esse, verissimè dictum videtur. Sentit autem Plato, in malè instituta, malè que morata Repub. qui boni sint, eos natura & in signitè bonos esse.

Unus multorum instar.

Quod Iliados 2, dictum est in laudem medici, idem torqueri poterit ad quemcunque virtute præstantem.

Ἴναρος γὰρ αὐτὸν πολλῶν ἀγαθῶν ἀλλοῦν. Id est,

Vir medicus multis alijs æquandus honore est.

Alabanda fortunatissima.

Ἀλαβανδὰ Καρῶν δὲ τυχεύειν. Id est, Alabanda Carum fortunatissima. Stephanus in commentariis De urbibus tradit, Alabandam Cariæ ciuitatem esse, conditam à Care, à cuius filio nomen sortita est. Siquidem is postquam in equestri prælio strenuè nauasset operam, Alabandus dictus est. Cares enim sua lingua Ala vocant equum, Banda victoriam. Eam que vocem ait Romanis etiam in vsu fuisse, vt Bandam victoriam dicerent.

Alpha penulatorum.

Martialis Alphà vocauit præcipuum & quasi primatem. Idem aliàs iocatur in quendam offensum, quòd eum dixisset Alpha, monèturque, vt huius iniuriæ talionem faciat, scilicet que vicissim Beta, si vellet, appelleret. Translatum à notulis litterarum, quibus Græci numerum indicant. Eosdè signiferos & antesignanos appellant. Metaphora sumta à militia

Acesis & Heliconis opera.

Ἀκείσις καὶ Ἑλικωνοῦ ἔργα. Quæ singulari artificio confecta viderentur, sic antiquitus appellabantur. Locum prouerbio fecerunt duo quidam celebratæ artis artifices, Acesis & Helicon.

Ambrosia alendus.

In egregios viros adagium. Ambrosia cibus est Deorum.

Cicero.

Gorgonem Perseus aggreditur.

Γόργονα Περσεύς ἐχειρώσατο. Id est, Gorgonem Perseus adortus est. Vbi quis egregium facinus acceptat. Notissima fabula, &c.

Diogen.

Lydius curvus.

Λύδιον κῆρυξ. Hoc scōmate notabantur, qui in certamine quopiā longè cæteris essent inferiores. Refertur adagium à Diogeniano. Quidam ad Pelopem Lydum referunt, qui suo curru vicerit Oenomanum.

Idem.

Ne capra contra leonem.

Μὴ τοῦτο λέοντα δρῶς. Ne longè inferior cum potentiore decertes.

Persius.

Monstrari digito.

Pro eo quod est, insignem esse. Horatius in Odis:

Quòd monstror digito prætereuntium. Persius:

At pulcrum est digito monstrari, & dicier, hic est.

Aristoph.]

Prodicus doctior.

Προδικου σοφώτερος. Aiunt hunc Prodicum in diiudicâdis litibus & arbitriis, inter dissentientes amicos, acerrimi fuisse iudicij.

Quò properas? Num ad ephebum?

Parum liquet quid sibi voluerit Cilicū illud adagium, nisi fortè sumtum est ab Apollinis oraculo ad quod vndique festinabatur. Fingebatur autem imberbis Apollo, quæ admodum & Bacchus.

Alius alijs in rebus præstantior.

Qui dicet alium alia dote præcellere, accommodabit illud ex Iliados,

Αλλ' ὁ μὲν ἀπ' μύθοισιν, ὁ δὲ ἔσχει πολλὸν ἐπίησ. Id est,

His dictis, hasta longè præstantior ille.

Virgilius.

Non omnia possumus omnes.

Natura differimus, vitam sortientes, hinc hanc, illam ille. Porro cōtingere nō potest, vt omnis felicitas vni cōtingat

Plato.]

Diuinum excipio sermonem.

Θείον ἐξέπιπτο λόγον. i. Diuinum excipio sermonem. Quoties, opinor, gloriosius aliquid dictum esset, omnis gratia Deos excipiebant, qui nihil non possunt: & quibus nemo præscribit.

Dij omnia possunt.

Hemi-

Hemistichium Homericum: *Θεοὶ δὲ τὴν πάντας δ' ἰώσανται.*

At cælestes omnia possunt. Quadrabit in monarchas, quibus promptum est facere quicquid animo collibitum fuerit siue iure, siue iniuria:

EXECRANDI.

Deuotionis templum.

Ἀεὶς ἱερῆς. Id est, Execrationis templum. In eos dicebatur, qui crebris execrationibus vti cōsueuerunt. Qui mos nunc vulgò plerisque plurimum improbandus, vt nihil dicant nisi diras admisceant deuotiones, & imprecamina vel ipso horrenda auditu.

Diogenes.

Oedipi imprecatio.

Οἰδιπόδης ἀεὶς. De tragicis & ingentibus malis. Qui Græca colligūt adagia, citant ex Æschylo huiusmodi fabulam: Eteocles & Polynices de more patri ex vnoquoque sacro partem anteriorem mittebāt. Quum autem aliquando per imprudentiam atque incogitantiam, coxam, hoc est, posteriorem partem misissent, ille existimans id non obliuione neque imprudentia, sed contumeliæ causa factum, imprecationibus diris eos est execratus.

Phocensium execratio.

Herodot.

Φωκίων ἀεὶς. De iureiurando multis vinculis astricto. Nam olim in fœderibus, quo minùs violarentur, adhibebant nō solum promissa, dextras & sacrificium, verùm execrationes in caput eius, quicumque non staret pactis. Prouerbiū autem ab huiusmodi profectum est casu: Phocenses olim cōmuni populi consilio patriū solum reliquerunt, adacti deuotionibus atque execrationibus quibusdam, ne quisquam vsquam de repetenda patria cogitaret.

Phocensium desperatio.

Φωκικὴ δεισιπλία. hoc est, Phocica desperatio: dici solitum, vbi desperatis rebus ad extrema consilia veniretur: aut de stultis & insanis consiliis.

Adiurantis se facturum aliquid.

Homerus.

Quū adiurabimur nos facturos quippiā, si modò vita non destituat, licet accommodare versiculum ex Iliados β,

Μὴν ἔτ' ἐπαρ' ὀδυσσῆϊ κερὶ ὀμμοῖσ' ἐπαίν. Id est,

Posthac ne caput hoc humeris insistat Vlyssis.

Item Iliados 1,

Αὐτὴκ' ἔπιτ' ἀπ' ἑμοῖο κέρη ταῖμοι ἀλλότριος φάε. Id est,
Mox caput hocce aliquis mihi barbarus ense recidat.

In omni fabula & Dædali execratio.

Ἐν ταύτῃ μύθῳ κ' Δαδάλου μύθος. Quadrabit in auctores atrocium facinorum, aut ingentium calamitatum, vt frequenter illorum incidat mentio, sed nō sine detestatione. Tradunt ab hac ortum fabula: Pasiphaë regina Cretæ, tauri amore capta, Dædalum exoravit, vt sibi vaccam ligneam ad proximam veræ vaccæ simulationem effingeret. In hac insula mulier è tauro concepit, ac Minotaurum monstrum abominandum peperit. Minos autem certis de causis iratus, Atheniensibus indixit vt quotannis septem virgines, & totidem adolescentulos mitterent Minotauro obiciendos. Horum omnium, quoniam Dædalus causam dedisse videretur, in eum vulgò dira imprecabantur, vnde res in prouerbum abiit.

Ἀποφραξ.

Lucianus. Hominem execrandum & abominandæ malitiæ *ἀποφραξ* Græci appellant. Dictum à diebus funestis, & sepeliendis mortuis sacris, quos *ἀποφραξ* etiam vocant.

Theocrit., *In vltimas terras.*

Ἐπ' ἔχεται γῆς. Id est, Ad extrema terræ. Quum locum vehementer semotum intelligi volumus. Est frequens apud Ciceronem in vltimas terras.

EX EVENTV INDICIVM.

Mali principij malus finis.

Ἀρχῆς κακῆς τέλος κακόν. Id est, Ortus mali finis malus. Iubicus diueter ex Æolo poeta refertur. Quæ rectis cōsiliis instituuntur, etiam si qua incidat difficultas, tamen fortiumtur aliquando lectum exitum: contra quæ prætis rationibus inceptantur, quamuis initio succedant, tamen habent infelicem exitum.

Mox sciemus melius vate.

Plutarch. Τάχ' εἰσομιθα μάντιων ἰσώριον. Id est, Mox melius ipso vate rem cognorimus. Ad eum modum dicebant, qui rem non coniecturis diuinabant, sed experimento deprehendere tentarent.

Coëta numerabimus exta.

Id est

Id est, Ex euentu sciemus. Huic confinis color ille co-

Diomed.

micus: Res indicabit. Ouidius: *Exitus acta probat.*

Res indicabit.

Αὐτὸ δίδει, subaudi, ἔργον. Quum significamus experi-

mento exituque perspicere sermonis veritatem.

Magistratus virum indicat.

Pittacus.

Ἀρχὴ τὸν αἶψα δείκνυσιν. Id est, Imperia demonstrant vi-

rum. Quidā Pittaci Mitylenēi putant apophthegma. Sunt, qui Soloni tribuant. Sensus est: In vita priuata vix satis perspicere posse mores & ingenium hominis. Verūm si committas imperium, vt quid libeat, idem liceat, tum demum apparere quo sit animo.

Rem factam stultus cognouit. Piscator ictus sapiet.

Post acerba prudentior. *Vide*, Sera pœnitentia.

EXITIVM HONESTVM.

De pulcro ligno vel strangulare.

Ἀπὸ καλῆς ξύλου καὶ ἀπείραστον. id est, De pulcro ligno e-

Aristoph.

tiam strangulari conuenit. Admonet calamitatem tolerabiliorem esse, si cum honestate fuerit coniuncta, & dedecore vacauerit.

Ne vestigium quidem.

Quoties hominem penitus aut rem abolitam significamus, ne vestigium quidem superesse dicimus. M. Tullius acti. in Verrem 3. Nam si alienam vicem pro nostra iniuria doleremus, vestigium illius in foro non esset relictum. Rursus quinta: Prouidendum diligenter, ne quod in vita vestigium libidinis appareat, &c.

EXILIVM.

Seruabis bouem.

Βουκόλιος. Id est, Bubulcus eris. Hoc velut enigmata si-

Plutarch.

gnificabant exilium. Siquidem qui per ostracismum eiciebantur, in Argiuam exulatum ibant. Ac illic bos erat cœneus insigni magnitudine.

Testaceum flagellum.

Κεραμικὴ μαστιξ. De rebus subito transmutatis, siue de exilio repentino. Cōueniet cū ostracismo, de quo vide ada-

gium, Testulæ transmutatio.

Terram pro terra.

Lucianus.

Ἰὼ ἀπὸ γῆς ἀλαυνέσθαι. In hominem exulem, erroneum, & incertis vagantem sedibus.

EXPERIENTIÆ SEV PERI-
CLITATIONIS.

In Care periculum.

Ἐν Καρὶ τῶν κινδύων, subaudi, facito. Hoc est, in homine aut in re viliori fac periculofam experientiam, in qua si parum feliciter cefferit, non multum sit dispendij capiendum. Suidas scribit Cares primùm mortalium mercede militasse vt qui vitam suam vilem haberent.

In dolio figularem artem discere.

Ἐν τῷ θρότῳ κερμαίαι μαρτυρεῖν. De iis, qui protinus maximis in rebus artificij capiunt experimentum, quum paulatim à minutis ad summa proficisci conueniat. Neque enim figulus statim à dolio, id est, vase maximo, artem aspiciatur, sed à pusillis quibusdam vasculis, in quibus non sit graue dispendium, siquid secus accidat. Sic vsurpauit Plato. At Dicæarchus ad aliam sententiam torquet pro uerbium, vt admoneat vnumquenque artificem in suis negotiis exerceri oportere, velut aurigam in ducendis curribus, medicum in curandis morbis.

In arenam descendere.

Pro eo quod est, Certamen inire.

Quant a mus apud Pisam.

Ὅσα μὲς ἐν Πισῶν. Subaudi, tulit. De iis, qui vincunt, & optatis potiuntur, sed nõ sine summo negotio, neque citra magnum incommodum suum. Suidas natum ait ab athleta quodam, seu pugile Tarentino.

Omnem mouere lapidem.

Easilius.

Πάντας λίθων κίνεσθαι. Id est, Vnumquenque moue lapidem, id est, omnia experire, nihilque intactum relinque.

Pedem conferre.

A militia sumtum. Vsurpatur, vbi propius acceditur ad rem. Cicero: Non possum magis conferre pedem, vt aiunt, aut propius accedere.

Omnem rudentem mouere.

Πάντα κείλων στίβειν. Id est, Omnem funem mouere. Iulius Pollux

Pollux: Nauigabamus omni moto rudente, & omnibus rudentibus. Ad eum modum significat difficilem nauigationem, in qua omnia sint tentanda.

Plutarch.

Reſpublica virum docet.

Πόλις αἰδρα διδασκασ. Significat neminem ad rem gerendam idoneum esse, nisi qui sit vsu exercitatus. Plutarchus citat ex Simonide: Quantum libet diu versatus in agro, non fies idoneus administrandæ reip. nisi vixeris in foro, in curia, in frequenti populo.

Omnem iacere aleam.

Est rem vniuersam periclitari, fortunæque arbitrio committere. Siquidē alea fortunæ ludus est magis, quàm artis.

Aut ter sex, aut tres tessera.

Ἡ τρις ἕξ, ἢ τρις κύβοι. Si quando significabimus nos extrema periclitari velle, & aut planè vincere, aut prorsum vinci. Sumtum est à venusto tesserarum lusu, in quo qui nouem iecisset, is modis omnibus superabat: qui treis, is longissimè aberat à victoria. Nam antiquiores tribus tesseras vti consueuerant. Tesseram autem etiam ipsum iactum appellant.

Rex, aut asinus.

Plato.

Βασιλεὺς ἢ ὄνος. Hoc est, aut victor, aut victus.

Vela ventis permittere.

Quintil. Permittamus vela ventis, & oram soluentibus bene precemur, hoc est, editionis ancipitem euentum, vt-cunque cadat, experiamur.

Deo fortunæque committo.

Qui fortunam experiri statuerit, euentum negotij fortunæ committens, in hunc conueſterit illud Homeri ex Iliados π,

Ἡ σὺ γὰρ ἐγὼ, τὰ δ' ἐκείν' διὰ πάντα μάλιστα. Id est,

Torso & ipse, Ioui fuerint hæc omnia curæ.

Res a d triarios redyt.

Romanum extat adagium elegans. Eo licebit vti, quum significabimus rem eò periculi redactam esse, vt extremo conatu, summisque viribus sit enitendum, & ad suprema confugiendum consilia, quibus si nihil proficiatur, iam nihil reliquum esse videatur, vnde subsidium sperare possis. natum adagium è ratione modòque componendi Romani exercitus. Refertur & explicatur à Tito Liuiio, pri-

M j

mæ decadis lib.8.

Lucianus.

Sacram ancoram soluere.

Ἰσθὺν ἀλκυραν χαλᾶζειν. Quoties ad extrema præfidia confugitur. Trāslatum à nautis, qui maximam ac validissimam ancoram, sacram vocant, eamque tum demū mittunt, quum extremo laborant discrimine.

Cicero.

Ad asylum confugere.

Hoc superiori cognatum.

Ad ephœbum properare.

Sumtum est ab Apollinis oraculo, ad quod vndique festinabatur. Fingebatur autem imberbis Apollo.

Tanquam ad aram.

Hoc adagio extremum refugium intelligi volumus. Inde sumtum, quod olim, qui extrema necessitate vrgebatur, ad aras Deorum solerent confugere, vnde nefas erat quæquam detrahere.

Plutarch.

Mouebo talum à sacra linea.

Κινῶ τὸν ἀπ' ἱερᾶς. id est, Sacræ lineæ talum moueo. De iis qui extrema parant experiri. Id Iulius Pollux exponens ait à ludo quopiam tesserarum esse natū adagium. Lusum autem fuisse huiusmodi, vt vtrique ludentium essent calculi quinque, totidem imposti lineis. Inter eas lineas vtrinque quinas, vnā fuisse mediā, quam sacram vocabant. Vnde qui talum mouisset, is sacræ lineæ calculum mouere dicebatur. Id autē non fiebat nisi cū res posceret, vt ludens ad extrema confugeret auxilia.

Semper tibi pendeat hamus.

Ouidius in amoribus:

Casus ubique valet. semper tibi pendeat hamus,

Quo minimè credis gurgite. piscis eris.

Semper experienda fortuna & omnis tentanda occasio.

Tentantes ad Troiam peruenerunt Græci.

Theocritus in Syracusis: Tentando atque experiendo, quantumlibet etiā ardua perfici, figura prouerbiali significans, inquit:

Ἐς Τροίην περιείδητος Ἰλῶν Ἀχαιοί,

Κανίσα παιδῶν, πείρα θῆν πάντα τελευτήσας.

Id est,

Tentando ad Troiam venere Pelasgi,

Cuncta, puellarum pulcerrima, perficit vsus.

Et post

Et post malam segetem, serendum est.

Seneca lib. epist. xi. Quo licebit uti, quoties res parum ex animi sententia cecidit: & significabimus non esse desistendum à conatu. Huc referuntur quæ alibi citauimus:

*Primas iactare hastas.**Velitari.**Fabri fabrilia tractant.**Asinus sedet.**Rex sum,*

EX SESE.

Domi habet. Domi nascitur.

Nam id dicimur domi habere, quod in nobis fitum est, neque necesse est ab aliis mutuo sumere. Terentius: *Philosophus domi habet unde discat.*

Domesticum malum.

Ad significandum priuatum ac domesticum malum, quod ad alios nihil attineat, conueniet illud Homeri *Odyss. 6.*

Ἄλλ' ἢ μὲν ἀπὸ χειρός, ἢ μοι κερὸν ἔμπεσον οἴκῳ. Id est,

Porro malum nostras quod in ades incidit, vnum

Ad me pertinet.

Nihil graue passus es, nisi tibi vindicas.

Οὐδὲν πέπονδας δεινόν, εἰ μὴ ὡρσασθεῖς. Meminit Diogenianus: Nemo læditur nisi à seipso. Nemini fit iniuria, si eam existimet ad se non pertinere.

Emere malo, quàm rogare.

Cicero.

Quo significatum est, haudquaquam gratis accipi, quod precibus emitur, imò nihil emi carius, quàm quod roganti datur.

FACVNDIA.

Attica musa.

Diogenes

Ἄττικὴ μῦσα. Pro venusta, lepidaque oratione. Nam inter dicendi genera laudatur in primis Atticum.

Laetius.

Lepos Atticus, eloquentia Attica.

Inter reliquos Græciæ populos, lepos quidam & festiuitas quedam quasi vernacula ac peculiaris adest Atticis, adeò ut in prouerbium abierit.

Hieron.

Cyanea cantio.

Κύνειοι ἀσμα. id est, Cyanea cantilena. Conueniet in eos, qui supremo vitæ tempore facundè disierunt. Cygnos, instate morte, mirandos quosdam cantus edere, tam omnium

M ij

litteris est celebratum, quàm nulli vel compertum, vel creditum.

Tunc canent cygni, quum tacebunt graculi.

Τὸτ' ἄσονται κύκνοι, ὃ παρ' ἀλοιοὶ σιωπῆσσι, hoc est, Tum loquentur eruditi, quum garrulis non erit loquendi locus. Aut, Inter garrulos & obstreperos non est eruditis dicendi locus.

Homerus.

Nestorea eloquentia. Poetica mella.

Nestoris Pyliorum ducis facundia in prouerbium abiit, si quando senilem suauiloquentiam significamus. Nā huic Homerus, ut tria sæcula, ita plus quàm mellitam quandam faciendam affingit.

Suidas.

Nihil ex agro dicis.

Οὐδ' ἐν ἐξ' ἀγροῦ λέγεις, id est, Nihil è rure loqueris. Nihil humile, neque triuiale. Quod enim parum elegans, parum ex politum, id ex agro profectum dicitur. Contrà, quod festiuum, quod lepidum id vrbatum ac ciuile vocatur.

Nunc ipsa uiuit sapientia.

Ἀὐτὴ γὰρ σοφία ζῆ. Applaudentis & adgratulātis est sermo si quid aliquādo uidetur scitè dictum & arte, factumve. Festiuus erit, si per ironiam efferatur.

Nunc ipsa floret musa.

Ἀὐτὴ γὰρ ἀδῆϊ ἢ μῦθος. Vbi quid eruditè, facundè, venustè dictum aut scriptum videbitur. Et hoc venustius fiet per ironiam.

Theocritus.

Musarum aues.

Μουσῶν ὄρνιθες. Id est, Musarum aues. Dicuntur poëtæ quòd assiduè carmina sua modulentur. Huc facit quod alibi citatum est: Incantatione quauis efficacius.

FAMES.

Plautus.

Fames & mora, bilem in nasum conciuunt.

Id est, Latrante stomacho, omnis mora bilē mouet. Durta est metaphora ab animantibus, iram narium flatu significantibus.

Miserrimum fame mori.

Cum significabimus longè esse miserrimum fame perire, accommodabimus illud quod est apud Homerum Odyssæ μ,

Παῖσι

Πάντες ἀπὸ συγχεσθῆ θάνατοι δειλοῖσι βροτοῖσι,

Λιμὴ δ' οἰκτιροὶ θανάειν καὶ πότμον ἴπασσεν. Id est,

Dura quidem miseris mors est mortalibus omnis,

At periisse fame, res una miserrima longè est.

Accommodabitur in sordidos quosdam, qui quò parcāt
nummis, defraudant genium suum: & in eos qui pereunt iu-
scitia veri, quum animus hominis non aliter pascatur ver-
bo Dei, quàm cibo corpus: verè miserrimum est hac fame
mori.

Molestus interpellator venter.

Venter improbus interpellator, non finit unquam quē-
piam obliuisci sui. Id ad egestatem torqueri poterit, quæ
mortales ad omnia tūm facienda, tum referenda solet cō-
pellere.

Cestrens ieiunat.

Κεστρεὺς νηστεύει. De famelicis & voracibus dici consuevit.

Suidas.

Alij malunt referre ad eos, qui vitam innocuam agunt, &
ab aliorum iniuriis abstinent, nec vllum emolumētum ex
sua innocētia ferunt. Est enim Cestrens piscis genus quod-
dam, quod reliquis mutua deuoratione victitantibus, vnum
ab aliorum carnibus abstinet, ideoque non capitur esca, sed
in limum abdit sese, atque ibi perdurat, & vt arbitrantur
nonnulli, limo pascitur.

Non interpellandus famelicus.

Quoties innuemus non esse confabulandi otium, nisi
prius placuerimus latrantem & iratum, vt ait Horatius,
ventrem: aut vbi significabimus aliquem, simulatque sit af-
secutus, quod expetebat, iam ad alia cōverti, nō ineptè pro-
feremus hunc versiculum Hōmeri:

Ἀὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἰδιούτος ἐξ ἔσθῃ ἐντο. Id est,

At postquàm his potus exempta cupido, cibique:

Ventre pleno, melior consultatio.

Plutarch.

Ταστὸς δὲ πλεῖνε βυλῆ καὶ μῆτις ἀμείνων. Id est, Consultatio tū
melior, quum expleueris aluum. Quum fames interpellat,
non vacat deliberare, propterea quòd consultatio moram
desiderat, & animi tranquillitatem, & fames bilem acuit.

Etiā Batylum deuorares.

Καὶ Βάτυλον ἀκαταπίνοισι. Id est, Etiā Bætylum degluti-
res. In voracem & omnia concoquentem. Nam Bætulus
dicitur saxum illud fasciis obuinctum, quod pro totius de-

M ij

Plautus. uorauit Saturnus, testante Hesychio.

Manduces.

Dicebantur vehementer famelici, aut qui minis inani-
bus terrorem incuterent.

FESTINATIONIS.

Nauius atque quadrigis.

Pro summo studio, summâq. festinatione. Flacc. in Epist.
Strenua nos exercet inertia, nauius atque
Quadrigis petimus bene uiuere, quod petis hic est.

Dadaleum remigium.

Ad celeritatē significadâ: Plautus in Amphitryone dixit.

Ciris quadrigis, Iouis quadrigis.

Subaudi, fugere. Pro eo quod est, quam ocyssimè fugere.
Legitur apud Plautum, ab Homero translatum, qui Diis
quadrigas affinxit, quibus quò libitum sit repentè rapiantur
ex Olympo in terras, rursus è terris in cælum.

Plautus.

Equis albis precedere.

Vbi quem aliis quapiam in re longè superiorem signi-
ficabant, longo antè interuallo, eum albis equis præce-
dere dicebant, vel quòd antiquitus equi albi meliores ha-
berentur, vel quòd victores in triumpho albis equis vectari
soleant, vel quòd fortunatiores & auspiciores esse cre-
duntur.

Talaria induere.

Cicero.

Pro eo quod est, Fugam adornare; quasque velle quor-
piam auolare.

Itaque talaria induere dicimus, qui parant aufugere.

Citius, quam asparagi coquuntur.

De re vehementer propera.

E vestigio.

Quod citra moram ac protinus sit, quòd prisca dicebant
extemplò.

Zenodot.

Celerius, quam Butes.

Θαύριον ἢ βοῦς. Hoc adagio significabant aliquid quàm
primum absolui, compendiosque explicari. Butes Athenis
depictus erat, vt summa capitis pars cum oculis tantum vi-
deretur. In eius igitur pictura, quoniam non multum ope-
ræ sumserat pictor, prouerbio iactari consuevit de his, que
facile

facile perficiuntur.

Simul ut dictum & factum.

Ἀμ' ἔπος, ἄμ' ἔργον. id est, Simul dictum, simul & factum.

Homerus.

Vbi quis citra morā id re præstat, quod verbis pollicetur.

Duobus pedibus fugere.

Aristides.

Ἐκ δὲ οὐτῶν κατὰ πόδας. id est, Duobus pedibus confugere.

Summa vi summoque conatu confugere. Aristophanes: E patria utroque deuolauimus pede.

In foribus adesse.

Περί τῆς θύρας. Pro eo, quod instat, iamque in proximo est. Dominus ad Cain: Sin malè egeris, statim in foribus peccatum tuum aderit. Genesis 4.

Velis, equisque.

Cicero.

Extremum conatum significantes, dicimus: Velis equisque. Hic respicit non ad celeritatem, sed ad vtrunque pugnae genus, nauale ac equestre.

Vir fugiens haud moratur lyrae strepitum.

In eos, qui in rebus periculosis ac seriis, proferandi studio negligunt leuiores. Nam qui fugit in bello, non putat sibi liberum ac vacuum ut cantorem aliquem auscultet. Id etiam ad complures res accommodari potest.

Ocyor accipitre.

Admirandam celeritatem hyperbole prouerbiali licet indicare, quae est apud Homerum. Θύρανος ἰπρίκτων, Pernicis magis accipitre.

Pegaso velocior.

(alato.

Πηγάσου ταχύτερος. De praueolocibus. Nata fabula de equo

Salaminia nauis.

Σαλαμινία ναῦς. De praueolocibus dictitatum est. Celebratum enim vel in primis nauale bellum aduersus Xerxem gestum apud Salaminem, siue quòd ex ἰπρίκτων aliter Salamina vocari consuevit, altera paralos.

Parit puella, etiam si malè adsit viro.

Τίποτε κόρη ὅταν κακῶς ἀσπὶ παρῆν. Id est, Parit puella, quae malè etiam adfuerit viro. Dicitur consuevit, quoties res facile conficitur ex sententia, etiam si negligenter & ignauiter gesta fuerit. Veluti puella propter ætatis felicitatem facile gerit vterum, etiā si cū viro nō admodum re habuerit.

Ignem palma.

M iij

Πὸρ παλάμη. Dicitur solitum, si quando protinus aliquid intellectum esset à quopiam, vt si scommate dicto, statim sentiat, aliquis in se dictum. Suntum videtur ab iis, qui per lusum ignem admouent manibus alienis, qui subito sensu excitati, resiliere solēt, risumque mouere spectātibus.

Aphya ad ignem.

Α'φύα ἐς αὐρ. Prouerbiū in ea, quæ celeriter intereunt, aut absumuntur, siue quæ facili ac citatim conficiuntur. Nā aphyā piscis genus molle ac tenerum, quod admotum igni, protinus decoquitur.

Terentius.

Ne nimium callidum hoc sit modò.

Donatus prouerbiū esse demonstrat, quanquam anceps est lectio. Potest enim vtrunque legi, & callidū, & callidum, vt prius illud, ad festinatum cōsiliū: alterum, ad nimis astutum referatur.

Zenodot.

Intra septimam.

Ἐν τῷ ἑβδόμῳ, subaudi, lineam. Edictum erat Athenis, vt ante septimum diem mensis exercitum educerent. Rectè fortassis vtemur hoc adagio, quoties admonebimus maturè subòque tempore negotium aggrediendum.

Prius quam gallus iterum cecinerit.

Πρὶν ἢ τὸ δεύτερον ἀλακτεῦσθαι ἐρθεῖ γὰρ. Prius atque gallus ceciderit iterum cristiger, id est, admodum manè & antelucano. A prisca consuetudine sumtum, qua noctis deliquium & accessum diei galli cantu metiebantur, gnomonibus horariis non repertis.

Suidas.

Visit, incende ignem.

Ζῆ, καὶ πύρ. Vbi negotij periculosi puncto festinandum admonemus, & occasionem arripiendam, vt quum reperita scintillula properatur ne pereat & illa.

Idem.

A subeunte portum nauis.

Α' πὸρ κατὰ νομῆς. Id est, A subeunte, subaudi, nauis, lucrū capias. Admonet adagium, celeritatem ad quæstum plurimum valere. Sumtum à mercatorum diligentia, qui merces statim emunt ab ipsis nautis in portum appellentibus.

Columella

Matura satio sæpe decipit, sera semper mala est.

Admonet adagium in omni negotio maturandum esse, neque paullo satius, occupare tempus legitimum, quàm se
rius

rùs aggredi. Veluti si quis admoncat, vt puer tenera adhuc ætate, præceptoribus committatur erudiendus. Conſultius enim anteuertere, quàm prouectioribus annis tum demum incipere.

Sacra celerius abſolnenda.

In rebus diuinis attentum eſſe conuenit magis, quàm diurnum, ne vileſcant aſſiduitate, contra quorundam morem ſacerdotum, qui nimium immorantur ſacro, præcibusque, quas vocant horarias. Ad id torqueri poterit illud ex Qdyſſæ 7.

- Οὐδὲ ἴσους

Δουὲ θεῶν ἐν δ' ἀπὶ θεῶν ἴμψ, ἀλλὰ νείσεται. Id eſt,

- Neque par eſt

In diuorum epulis ſediſſe diutiùs, imò Surgere maturè decet.

Lupinum potum.

Λυκαῖον ποτὸν. Lupinum potum bibere dicebant, vbi quis Zenodot. voluptatem ſui periculo capitis emeret. Narrant duos eruppiſſe fontes ſacros Apollini, quorum alter vino ſcateret, alter melle, ad quos quum aues aduolarent, arcu feriebãtur. Porrò Apollo ſuper cetera cognomina dictus eſt & Lucius, à luce quam aperit, ſiue à lupis interfectis.

Vt canis è Nilo.

Qui leuiter ac velut obiter artem quampiam aut auctorem deguſtare, hi ceu canis è Nilo deguſtare dicuntur. Natum inde adagium: Poſt fugam Mutinensem, quærentibus quid ageret Antonius, quidam familiaris reſpondit: Quod canis in Ægypto bibit & fugit. Nã in illis regionibus conſtat canes raptu crocodilorum exterritos, bibere & fugere. Solinus ait, eos nonniſi currentes lambitare ne deprehendantur.

Alienis vti ſoleis.

Ariſtoph.

Ἀλλοτριῶν βλαπτοῖς χρῆσθαι. Id eſt, Alienis ſoleis vti. Dicuntur, qui moribus aliorum ad ſuum abutuntur emolumentum. Ariſtophanes in Equitibus negat ſe circumuenire populum Athenienſem, ſed facere quod ſolent qui deſident in comotationibus, & vrgente alio ſurgunt, arreptis alienis ſoleis, ſiue quòd feſtinant, ſiue quòd ebrij ſunt.

Quantum pedibus potes.

Socrates in Gorgia Platonis ita loquitur, Σοφιστῶν μὲν

φιλοτιόν & ἀσκητιόν, ἀπαλασίδου δὲ φιουκτιόν, ὡς ἔχει ποδῶν ἕκαστος ἡμῶν. id est: Temperantiã quidem sectari atque exercere oportet; contra intemperantiã fugere, quantum quisque nostrũm pedibus valet. Id quo longius transferatur à rebus corporis, hoc magis accedit ad prouerbiũ celeritatis. Quod in corpore sunt pedes, hoc in animo sunt affectus, quibus expetimus aliquid, aut refugimus.

Crisonem Himeræum præcurrere.

Prodigiõsa celeritas Crisonis videtur locũ dedisse pro uerbio. Sic enim Socrates apud Platonem in Protagora, rogatus vt institutam cum Protagora disputationem perageret: Optari quidem tibi morem gerere, si quod petis nec facultatis esset. Nunc perinde est, ac si me roges vt Crisonẽ Himeræum insignem cursorem sequar, aut dolichodromõ quempiam, aut hemerodromon perpetuo æquem cursu, se quãrque, &c. Dolichodromi dicebantur, qui perpetuo impetu duodecim stadia decurrebant. Hemerodromi, qui totum diem à manẽ vsque ad vesperam citra respirationem currebant. Vnde Græci poetæ solem ἡμερόδρομον appellant, quod singulis diebus cursum suum peragat: quasi verò noctu quiescat in diuersorio Thetidis.

FESTINATIO PRÆPRO-
PERA.

Qui nimium properat, serius absoluit.

Monet adagium, instituendæ rei non tam celeritatem, quã curam adhibendam esse, ne postea sit in mora quod in operis ingressu fuerit erratum.

Aristotel.

Canis festinans, cæcos parit catulos.

Ἡ κύων ἀσπίδουσα τυφλά τέκτει. In eos, qui nimio festinandi studio rem parum absolutam reddant. Hinc natũ, quod canis, quia celerius pariat, catulos cæcos velut adhuc immaturos edit.

Ante victoriam encomium canis.

Πρὸ τῆς νίκης τὸ εὐκαίριον εἶπαι. In eum, qui præproperẽ gloriatur, re nondum confecta. Nam apud Græcos, qui re strenuè gessissent in bello, oratione quapiam, aut carmine laudabantur. Quæ laudatio propriè encomium dicitur.

Athenæus.

Ante lentem augere ollam.

Πρὸ τῆς φακῆς αὐξάνειν τὴν λαπάδα. Pro eo quod est, Spes in-
gen-

gentes in animo concipere, prius quam res ipsa teneatur aut polliceri quod ipse nondum habeat, aut præproperè sibi placere, quasi iam possideat ea, quæ procul etiãdũ ab sunt, vt teneantur. Vt si quis vitæ strepitum augeat spe magistratus, quem incertum est, an sit impetraturus. Lans, legumen est vilissimum ac plebeium.

Æstate penulam deteris.

Εν θέρει πλώ χλωμόν κατὰ τριβείας. Rectè dicitur in eos, qui res **Zenodot.** necessarias temerè, nec in tempore profundunt, aliquando futuras vsui, si seruentur. Id quod vulgò factitant adolecentes, qui facultates patrias stultè prodigunt in iuuetã, quibus sustinenda fuerat imbecillitas senectæ.

Muscum demetere.

Ἀμύια θηρίζειν. Dicitur solitum, vbi quis tener adhuc & intèpestius durius tractaretur, aut tolleretur emolumentum prius quam opportunum esset. Translatum ab iis, qui statim vt ager obduci cœperit herba, demetunt, nec sinunt adlescere gramen.

Siculus omphacizat.

Suidas.

Σικαλὸς ὀμφακίζεσι. Omphaca Græci dicunt vnam acerbam & iminaturam. Vnde dicebatur in eos, qui quantumlibet vilia tollerent furto. Ductum à furacitate Siculorum.

Pramouere venatum.

Aristides.

Προσοΐειν πλώ θήραν. Id est, Præturbare feram. Dicitur solitum apparet, vbi quis non satis dissimulat quod molitur. Quem admodum vsu venit, vt fera tumultu excitata subducat sese

Odi puerulos præcoci sapientia.

Apuleius.

Vulgò inualuit opinio, vt credant puerulos maturius sapientes, aut fore vitales, aut dementes futuros simulatque ad maturam ætatem peruenerint. Adaptare licebit ad discipulum, qui in ipsis statim rudimentis sibi placeat.

Non statim finis apparet.

Herodotus in Polymnia, significat hoc olim prouerbio dicitur solitum. Non statim cum principio apparere rei exitum. Καὶ τὸ παλαιόν, inquit, ἔπος ὡς εὖ εἴρηται, τὸ μὴ ἄμα ἀρχὴ τὸ τέλος καταφάνεσθαι. Id est: Et vetus adagium, quo rectè dictum est, non statim cum initio apparere finem. Conueniet in quorundam præproperas spes, qui negotio

vix cœpto, statim arbitrantur se rem factam habere, quum sæpe exitus non respondeat initiis.

Festina lentè.

Vide Tarditatis & cunctationis.

FIDES ET GRAVITAS.

Folium Sibyllæ.

Iuuenalis, *Credite me vobis folium recitare Sibyllæ*, id est, rem indubitata. Ductum adagium à Cumana Sibylla, cuius oracula cum primis celebrantur. Huic autem mos erat, vt testatur M. Varro, in palmæum foliis oracula scribere.

Athen.

Ex tripode.

Τὰ ἐκ τοῦ τρίποδος. Id est, Ex tripode dicta. Dicitur solitum de iis, quæ vehementer vera atque indubitata videri volumus. Hæc ex tripode dicta, id est, certissima, perinde quasi ex Apollinis oraculo profecta. Tripodem autem fuisse lebetè, tribus sultum pedibus. Huius duo sunt genera: Alterum Apollinis, ob veritatem oraculorum: alterum Bacchi, in quo vinum miscebatur, quod ebrij vera loquantur.

Plutarch.

Diues promissis.

Ὁ μὲν λόγος θαυμάσιος, ὃ δὲ λίσσων ἀπιστος. Id est, Magnifica qui dem oratio, cæterum non habetur fides loquenti. Quoties aliquis ingentia pollicetur, quæ non videatur præstiturus.

Priscis credendum.

M. Tullius in libello De vniuersitate: Credendum, inquit, nimirum est veteribus & priscis, vt aiunt, viris, qui se progeniem esse Deorum dicebant. Incertum vtrū Cicero sentiat eam sententiam fuisse vulgò decantatam, an notet vocem, *prisci*, qua declaramus homines extremæ antiquitatis, quorum origo, quoniam posteris erat incognita, ferè referebatur ad Deos.

Cicero.

Recto pectore.

Pro eo quod est, ingenuè, citràque dissimulationem, vt veritatis simplex est oratio.

Bonus magnusque.

Ὁ καὶ τοῦ μίχας καὶ τοῦ μέγας. id est, magnusque bonusque, apud Homer. Prouerbiū autem locum habuerit, quoties aut testè, aut iudicem, aut conuictorem significamus idoneum, ac neuti quam reiiciendum.

Legatus

Legatus non caditur, neque violatur.

Πρόβος ἔ τιμήται, ἔ δὲ ὑβρίζεται. Id est, Orator nec percutitur, nec violatur. Id iure gentium receptum est, ut legati publica fide veniant, & redeant iniulati.

Lucianus.

Ex Iouis tabulis testis.

Ἐκ τῆς Διὸς δέλταν ὁ μάρτυς. Pro certo & indubitabili teste. Allusum est, ni fallor, ad diptheram, in qua Iupiter omnia mortalium acta describere fingitur à Poëtis.

Diogen.

Atticus testis.

Ἀττικὸς μάρτυς. Pro probatissimo atque incorruptissimo teste. Quod si quis per ironiam torqueat in testem vanum, non inconcinne dixerit.

Attica fides.

Ἀττικὴ πίστις. Legitur apud eundem de minimè vanis, minimèque periuris. Inde natum, quod apud Atticos templum esset Fidei Deæ constructum. Cuius & meminit Plautus.

Pindarus.

Rhadamantheum iudicium.

Ῥαδάμανθῆος κρείσσος. Id est, Rhadamanthi iudicium. De incorruptè iudicantibus. Rhadamanthus enim manium iudex, neque muneribus, neque gratia deflectitur, quo minus seuerè iudicet. Accommodari poterit ad mortis necessitatem, maximis pariter ac minimis ex æquo communem.

Iouem lapidem iurare.

Qui sanctè & religiosè deierant. M. Tullius in Epist. Quomodo autem tibi placebit, Iouem lapidè iurare, quò scias iratum esse Iouem nemini posse? Sumtum à prisco ferendi fœderis ritu, quod à patre patrato manu tenente lapidem, conceptis verbis peragebatur, quemadmodum describit T. Lilius, & Macrobius.

Rhadamanthi ius iurandum.

Ῥαδάμανθῆος ὄρκος. Dicebatur quod verissimum quidem esset, ceterùm nullum Deum adscisceret. Socrates per canem & anserem iurare consuevit, ne quem Deorum citaret, siue quòd crederet nullos esse Deos, siue quòd arbitraretur, non esse boni viri Deos suorum negotiorum testes accersere. Græci per caput alterius iurare consueuerunt.

Virg. Per caput hoc iuro

Viri iure iurando, pueri talis fallendi.

Plutarch.

Ὅρκους αἰδράς, ἀσεργαίους δὲ πᾶδας ἰξάπατητιον. Id est, Iureiurando viros, talis pueros oportet fallere. Docet viris nulla re citius imponi posse, quam iureiurando, quod nemo tam improbus esse credatur, qui id velit violare. Laconis cuiusdam apophthegma.

Iouis suffragium.

Διὸς ψῆφος. Dicebatur sacrum & iniuolatum. Vnde sententiam eius, cuius sit velut irrefragabilis auctoritas, Iouis suffragium rectè dixeris. Aut per ironiam, vbi quis arrogantius de re quapiam pronuntiat, suamque opinionem pro lege atque oraculo postulat accipi. Aiunt enim locum in quo Neptunus & Minerua iudicium peregerunt, vtrius nomine, auspiciique ciuitas Atheniensium institueretur, Iouis suffragium appellatum fuisse.

Amphietyonium confessus.

Ἀμφικτυονικὸν σωμαδριον. id est, Amphietyonicus confessus. De frequente grauium virorum conuentu. Ductum à conuentu illo Græcorum olim celebratissimo, qui Amphietyonium dicitur, vel ab Amphietyone Deucalionis filio.

Pollicentis se promissa re prestiturum.

Homerus. Significantes promissorum fidem nō irritam futuram, sed re prestituros nos, quod verbis simus polliciti, illud Homeri vsurpare poterimus.

Nec renouanda, nec irrita, vanāve dico futura,

Quæcunque annuero, & promisero vertice moto.

Dictum ac factum.

Terentius. Πῆχθὲν ἢ περὶ δὲν. Prouerbialis figura. Qua nihil in negotio procurando prætermisissimum significamus. Terent. *Dictum ac factum reddidi.*

Minerua suffragium.

Ἡ Ἀθῶνας ψῆφος. De exacto iudicio, contrarium illi: Sus iudicauit. Sed lepidius fiet, si per ironiam efferatur in stupidum & nullius iudicij hominem.

Veriora iis, quæ apud Sagram acciderunt.

Strabo.

Ἀληθῆς ἢ ἠπί Σάγρα. Dictum olim in incredulos, quiq. non nisi magno malo docti, credunt. Strabo: Post Locros, inquit, Sagra fluius labitur, in cuius ripa Castoris & Pollucis aræ itæ sunt, ad quas decem Locrorum milia, vnâ cum Rheginis aduersus Crotoniatas, numero centies ac tricies mille, Marte collato victoriam reportarunt. Addere

dere plerique, quo die certamen initum est, iis, qui in Olympiis erant, eum bellum euentum nuntiatum fuisse. Tanta celeritate nuntiatae pugnae veritas comperta est.

Oculis magis habenda fides, quam auribus.

Tulianus.

Ὡπίων πρὸς τὴν οὐρανίαν. id est oculis credendum potius quam auribus. Quae cernuntur certiora sunt, quam quae audiuntur. Horatius.

Nec retinent patula commissa fidelium aures,

Quam quae sunt oculis subiecta:

Domesticus testis.

Οἴκων οὐ μάρτυρ. Vbi quis ipse sese laudat. Quasi domesticum testem habeat, non aliunde adductum.

Venerereum iusiurandum.

Plato.

Ἀφροδίτης ὄρκος ἢ ἐμπονιμὸς. Id est, Venerereum iusiurandum non punitur. Sensus est: Amantium iusiurandum irritum esse, neque ad Deos quidquam pertinere, tanquam iocofum.

Dignus quicum in tenebris mices.

Cicero.

Qui certissima esset fide, eum dignum dicebant, quicum in tenebris micaretur. Proverbium natum à rusticis. Est autem micare, lusus genus quoddam, quod adhuc apud Italos durat, ut repente porrectis digitis, certantium uterque numerum diuinet. Huius Cicero mentionem facit, lib. de Diuinatione 2. Quid est enim fors? Idem propemodum quod micare, quod talos iacere, quod tesseras.

De manu in manum.

Cicero libro epistolarum VII. Totum denique hominem tibi trado de manu, ut aiunt, in manum tuam istam & victoria & fide praestantem. Traduntur etiam & qui commendantur.

Manu longa, & manu breui tradere.

Qui promissis agit, ac spem tantum ostendit, longa manu dat. Contra, qui praesens ac statim exhibet quod promittit, breui manu dat.

Femina nihil pestilentius.

Hanc sententiam sic effert Homerus:

Ὡς ἢ ἀνὸς τερον ἢ κνώ τερον ἄλλο Ἰωωνικός. Id est,

Vsque adeo nihil improbius, mulieréque peius.

Ignis, mare, mulier, tria mala.

Πῦρ, καὶ θάλασσα, καὶ Γυνή, καὶ τὰ τρία. Id est,
Ignis, fretumque & mulier, hæc mala tria.

Nam incendio nihil formidabilius, mare item periculosissimum est. His autem simillimum quiddam esse mulierem sentit paræmia. Lacon quidam, quum uxorem dixisset perpusillam, dicebat: E malis, quod minimum esset, eligendum.

Sublata lucerna, nihil interest inter mulieres.

Plutarch.

Λύχνου ἀφέντος Γυνή πᾶσαι αὐτή. Id est, Lucerna sublata, nihil discriminis inter mulieres. Sentit adagium, nullam mulierem non esse impudicam, si detur facultas sine teste peccandi. Mihi videtur è vulgo sumtū non ab auctoribus.

Homerus.

Male coniugati.

Conueniet in eos qui cum iis cōiugio iuncti sunt, quos non amant.

Diogen.

Mulieri ne credas, ne mortua quidem.

Γυναῖκί μὴ πιστεύεις, μήτις ἀπὸ θανάτου. Id est, Ne fidem habeas, nec emorienti femine.

Fest. Pōp.

Nec mulieri, nec gremio credendum.

Quòd illa incerti ac leuis sit animi, & plerunque fiat, vt in gremio posita, dum in obliuionem venerint, exurgentibus procident.

Mulierum exitia.

Γυναίκων ὄλεθροι. De iis qui funditus ac miserabiliter pereunt. Mulieres enim omnium ferè calamitatum auctores fuisse viris dicuntur. Testis bellum Troianum, testis Hercules à Deianira extinctus. Quanquàm hæc magis conueniebat stultitię virorum adscribere, qui tantum indulgeant mulierculis.

Mulieris oculus.

Γυναίκες ὄμμα τῶς ἀκμίζουσιν βέλος. Id est, Mulieris oculus spiculum iuuenibus est. Virgilius:

Vritque videndo Femina.

Mulier pudica, ne sola sit vsquam.

Quum admonebimus non conuenire, vt pudica mulier, sola citràque testes cum viris colloquatur, vsui fuerit illud Homeri:

Haud sola, ast illam famulæ binę comitatę.

Qui

Qui nihil litigat, caelebs est.

Diuus Hieronymus tanquam prouerbio iactatum citat. Indicat adagium, rixosum esse omne coniugium, nec esse tranquillam vitam, nisi in cælibatu.

Tanquam Chalcidica nobis peperit uxor.

ἡ ἀπὸ Χαλκιδικῆν τῆτοκαυ ἡμῶν ἡυνά. De ea dicebatur, quæ liberos quàm plurimos peperisset. Tradunt Heroïnã quãpiam fuisse nomine Comben, cui cognomen fuerit Chalcidi, quòd prima arma ærea confecerit. Ea viro coniuncta, centum liberos enixa dicitur.

Thessala mulier.

Aristoph.

Θησαλιανὴ γυνά. In veneficas malarumque peritas artium dici solitum, propterea quòd ea gens præter ceteras hoc nomine notata est.

Ἦπερ ἡλωισμένη.

Dicitur iam propinqua partui. Sumta metaphora à ficis post immisos pŕenas maturefcentibus.

FOCVS.

Focus luculentus in ædibus.

Primum domus ornãmētum est vt luceat focus. Proinde qui in ædes immigrant nouas, aut in diuerforium ingrediuntur, ante omnia ignem iubent incendi. Quod ex Homeri x. sumtum videtur.

Πῶρ νῦν μοι ἀρόπισεν ἐν αἰδμῶν γέροντων ἡυῖδων.

Nunc ante omnia mî luceſcat in ædibus ignis.

Αἰδοῦσθαι δὲ πυρὸς γλεκεράτους οἴκος ἰδῆσθαι.

Scilicet accenso domus est ornatior igni.

FORMA, DEFORMITAS.

Ominabitur aliquis te conspecto.

Σὶ δ' οἰωνίσατ' αἰ πτε ἰδαν. Qui te conspexerit, augurium poterit capere. Dicit consueuit in deformes fœdâque aspectu. Veteres ex primo hominis occurſu ſumebant omen. Occurrere formoso, felix omen habebatur. Occurrere deformi, nigroque, contrâ.

A furiis orinndus.

Ἐφ' ἑνὸν δαπνῶνξ. Id est, A furiis profectus. Olim dicebatur tetra, fœdâque specie. Item quod noxium & exitiale sit, id à furiis ortum aiunt.

N }

Leporem non edit.

Martialis. Antiquitus superstitiosè creditum est, esu leporinæ pul-
pæ conciliari formam.

Myconius caluus.

Plinius.

Μυκόνιος φαλακρός. Strabo refert, vulgò Myconios caluos
dici solitos, quòd in ea insula vitium hoc quasi gentili-
tium sit, atque omnibus fermè commune.

Pistillo caluor.

Τπίου φαλακρότερος. De magnopere glabris. Nam ima
pistilli pars calui cranium referre videtur.

Multam siluam gestas.

Λόχμω πολλῶ φορέε. Id est, Siluam multā portas. Dicitum
in Phormionem militem quendam hirsutum, densaque
pilorum obsitum silua. Quadrabit in agreste & stupidum.

Aristoph.

Pronomi barba.

Πρόμιον πάρον. De prælonga dicebatur. Pronomus tibi-
cen quispiam fuit, prolixa barba, gestamine nõ admodum
apposito professioni. Quandoquidem tibicinum molli-
tiam etiam prouerbia notant. Cõuenit igitur in quosdam,
qui alioqui mollissimi, vultus vestiumque scueritate, vitæ
continentiam præferunt.

Eustathius.

Nauiges Træzenem.

Πλάσιος Τρηζῶνα. Dicitur solitum in eos, qui quum mento
imberbi essent, tamã appositiis pilis barbam virilẽ men-
tarentur. Inde natum, quòd Træzenis portus quispiam vul-
gò celebratus sit nomine Barba.

Perdici crura.

Πέρδιος σκέλος. Id est, Perdici tibia. Perdix caupo qui-
spiam erat claudus, ab Aristophane locis aliquot notatus.
Dicebatur in crura gracilia, distortaque. Perdici pes in
loripides quadrat.

Καλλίπυρος.

Καλλίπυρος. Id est, Callipygi. Dicebantur eleganti forma
præditæ.

Quod pulcrum, idem amicum.

Τὸ καλὸν φίλον. Inter prouerbia cõciliantium amicitiam,
refertur & hoc apud Platonem in Lyside: Καὶ κινδυνώδει κῆ-
τῶ ἀρχαίαι παρρησίῃ, τὸ καλὸν φίλον ἐστίν. Id est, Ac propere
mo dum

modum apparet iuxta vetus prouerbum, quod pulcrum est,amicum esse. Qui commodi gratia amat, non amat verè, sed quod pulcrum est, per se amatur.

Ex ovo prodijt.

Ἐξ ὠοῦ ἐξῆλθεν. Id est, Ex ovo emerfit. Aiunt dici solitum de magnopere formosis ac nitidis, quasi neges communi hominum more natos. sed ex ovo, more Castoris & Pollucis. Siquidem est in poetarum fabulis, Lædam Tyndari uxorem ex Iouis concubitu duo peperisse ova, e quorum altero prodire gemini Castor & Pollux, insigni forma iuuenes. Ex altero nata est Helena, cuius forma literis omnium est nobilitata.

Pulcrorum etiam autumnus pulcer est.

Plotarch.

Τῶν καλῶν καὶ ὀπίωρη καλῆ. Vernis enim mēsis, nihil non tenerum ac nitidum quum omnia adhuc in flore sunt, aut in herba. Cæterum autumnū tempore postea quā iam in culmos, aut caulem excreuerunt, horridiora vidētur. Quadratur igitur in ea, quæ quum natura sint egregia, ne tum quidem fastidienda videntur, quum maturuerunt. Dicitur non ineleganter in hos, qui bellè portant ætatem.

Simia est simia, etiam si aurea gestet insignia.

Πιθήκιος ὁ πιθήκιος, καὶ χρύσεια ἔχῃ σύμβολα. Admonet fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium. Natum videtur à simiis illis Ægyptiis, saltationem humanam imitantibus. Lucianus refert Apologum.

Thersitica facies.

Suidas.

Θερσίτιον βλάμμα. Id est, Therfitica facies. De prodigiōse deformi dici solitum, quod Homerus scripserit hunc omnium, qui ad Troiam venisset, fœdissimum fuisse.

Corytheo deformior.

Zenodot.

Κορυθίως εἰς ἀχθίσεως. Aiunt Corytheum quempiā fuisse hominem insignitè stultum ac vecordem, ad hoc forma infelicissima, fœdissimāque, cui liberi item fuerint omnes patrem referentes. Vnde vulgaris dictus est iocus in hominem bardum ac deformem.

Simiarum pulcerrima deformis est.

Τὸν πιθήκων διμορφώτατος δὲ μορφῆς ἔστι. Si quis dicat leonem integerrimum esse periurum, aut honestissimum histriōnem infamem.

Plato. 1

Lucilius.

Monogrammi.

Μονόγραμμα. In homines macie prætenues, aut deeo-
res. Monogrammos appellat Cicero inforimes, nullaque
specie.

Simia in purpura.

Πίστικος ἐν πορφύρᾳ. In hos qui tamen si magnifico cultu
sint ornati, tamen cuiusmodi sint, ex ipso vultu moribus-
que cognoscitur. Vel in eos etiam, quibus dignitas addi-
tur indecora. Lepidius erit si longius transferatur, vel ut in
eos qui barba pallioque simulant sanctimoniam.

FORTITUDO.

Varro.

Masculum.

Masculus apud veteres non semper significat sexum,
sed interdum quidquid vegetum, solidum, ac robustum
est, Masculum dicitur. Lepidius erit si ad incorporea trās-
feratur: veluti, cum excelsum fortemque animum Mascu-
lum appellamus.

Plato.

Adamantinus.

Ἀδαμαντίνος. Pro eo quod est, Inexorabilis, infatigabilis.
huic proverbio incredibilis huius lapidis durities locum
fecit, Adfinia sunt: Naxia eos, Ferreus, aheneus, Cornea si-
bra, Achilles, Achilleum argumentum.

Aut manentis vincendum, aut moriendum.

ἢ μὲν ἢ τὰ δοποδανθῶν, ἢ νικῶν. Id est, Oportet aut manentem
vincere, aut interire. Dicitur solitum, ubi certa stat sententia,
aut negotium aliquod absolvere, aut immori.

ἢ τῶν, ἢ ὅτι τῶς.

Celebratum est cuiusdam Lacænae apophthegma quæ
filio tradens clypeum dixerit, ἢ τῶν, ἢ ὅτι τῶς. Id est, Aut
hunc aut super hunc. Laconicè significans aut referendum
clypeum, aut in eo moriendum.

Thurium lema.

Θύριον λέμα. Dicebant animum intrepidum & ad bellum
paratum. Λήμα Græcis sonat voluntatem, animū siue pro-
positum, aut dignitatem & auctoritatem. Thurion autem
dicitur quidquid est vehemens & bellicum.

Inflige plagam ab aratro.

Πᾶσι τῶν ἀπ' ἀρότρων. i. Inflige plagam aratri, siue impinge
vomere. Cum iubebimus strenuè pugnare, licet sine arte.

Μανία

Mœnia ferrea, non terrea.

Imuit non oportere tutamentum ciuitatis in mœnibus collocare, sed in viris armatis: quorum consensus, murorū inexpugnabilium vice, ciuitatem optimè tuetur. Horatius: *Hic murus athenus esto.*

Præbere viros.

Ad fortiter agendum ferèdú mve adhortabimur hoc carmine Homeri ex Iliad. ρ,

Αἴρας ἔσε φίλοι, μνήσασθε δὲ θυέειδος ἀλλυῖς. Id est,

Eia estote viri, validásque expromite vires.

Reiciētis auctorem formidinis.

Territanti, metúmque inanem iniicienti, ver sum huac occinere licebit, quo Schenelum alloquitur Diomedes:

Μή τι φόβον δὲ ἀγρεύς.

Ne trepidanti mihi auctor sis.

Unum augurium optimum, tueri patriam.

Homerus.

Abit in prouerbium etiam hic versus Homericus:

Ἐἰς οἰωνοῦ ἀεὶ τοῦ ἀμύνει δαίμων πατρῆος. Id est,

Vna auis optima, pro patria pugnare tuenda.

In Lipsydriopugnans.

Ἐπὶ λειψυδρίῳ μάχη. Lipsydrium locus erat haud procul à Parnethe, quem mœnibus cinxerant tyranni, qui profugerant ex vrbe: prius condiderat Alcæxonide, sed in hos obfessos victósqe à Pisistrati. copiis, obliqua catio cani cœpta est huiusmodi, Heu, heu, Lypsídrión, sociorū proditor, quales viros perdidisti, ad pugnandum idoneos & claros, cum ostenderent è qualibus essent orti maioribus. Præuerbium dictum in strenuos & bellicosos viros.

Plutarch.

Sola Lacæna viros pariunt.

Μόναι Λακωνίαι ἀνδρας πικροῦσι. Apud Lacædæmonios fortissimi viri nascebantur, & apud eosdem matres seuerè natos educabant.

FORTVNAE COMMVTATIO.

Testula transmutatio.

Lucianus.

Ὁ σελάνου ἀεὶς ἔσθαι. Id est, Testulæ conuersio. De rebus repentè in diuersum cõmutatis, non absurdè videri potest dictum adagium. Incertum vtrum sumpta sit in metaphora à ludi genere quodam quem ostracinda Græci vocant: an ab

ostracismo, suffragiorum genere quodam, quod per calculos ac fabas ferebatur: in hoc repertum, vt per id ciues, qui vel opibus immodicis, vel nobilitate, vel gloria, vel alia quauis insigni virtute multitudinis inuidiam in se prouocassent, in exilium decenne relegarentur. Ab hoc igitur ostracismo, quoniã magna vulgi licentia ac temeritate peragebatur, ac repente præstantissimi cuiusque viri fortunam commutabat, non absurdè videri potest ductum adagium.

Alia vita, alia diata.

Ἄλλος βίος, ἄλλη διαίτα. Id est, Alia vita, alia viuendi ratio. In eos quadrabit, qui commutata in melius fortuna, pariter & vitæ rationem, morésque commutant. Translatum ab iis, qui lautius incipiunt viuere, vbi res lautior obtrigit.

Nunc pluit, & claro nunc Iupiter aethere fulget.

Χ' ὁ Ζεὺς ἄλλοτε μὲ πάλαι αἴθριοις, ἄλλοτε δ' ὕει. Id est: Nunc pluit, & claro nunc Iupiter aethere lucet. Huic affinis est allegoria Pindarica, Non semper eisdem flare ventos, sed nunc hos, nunc illos.

Cum Deo quisque & gaudet & flet.

Sophocles

Σὺν τῷ θεῷ πᾶς καὶ γαλᾶ κ' αἰδύρεται. Id est, Deo volente quisque ridet atque flet. Admonet adagium rerum humanarum celerem esse commutationem, neque in nobis situm, vt res perpetuò secundæ sint.

Hesiodus.

Ipsa dies quandoque parens, quandoque nouerca est.

Ἄλλοτε μητρὶ πάλαι ἡμέρα, ἄλλοτε μήτηρ. Eo versu significatum est, non omni die bene esse posse, sed isto bene atque alio malè. Inde translatum, quòd matres bene volunt liberis, nouercæ oderunt priuignos.

Terentius.

Omnium rerum vicissitudo est.

Quæ sententia significat, in rebus mortalium nihil esse perpetuum, nihil stabile, sed omnia velut estuario quodam fluxu refluxúque decedere atque accedere. Varix fortunæ vices, & nunc læta, nunc tristitia contingunt vnicuique.

Multa rotæ voluentur.

Πολλοὶ κινήσουσιν ὅτι περὶ τὸν ἀμῆματος ἵππου. Id est, Per multis voluetur adhuc rota mota caballis. Multum adhuc temporis restat, multæque rerum incident mutationes.

For-

Fortuna æstuaria.

Τύχη εὐεργε. Id est, Fortuna euripus siue volubilis, quòd videlicet nunc huic fauere solet, nunc illi.

Fors domina campi.

In creandis magistratibus non semper vincebat, qui potior esset, sed cui fortuna fauebat. Nam à populi suffragiis, res omnis pendeat. M. Tullius in Pisonem: Sed omitto vt sit factus vterque nostrum, sit sanè Fors domina campi, magnificentius est dicere, quemadmodum gesserimus consulatum.

Multa in medio.

Postea commemorabimus, Multa cadunt inter calicem supremæque labra. Idem alia metaphora extulit M. Tullius ad Atticum libro sexto: Non quòd me aliquid iuuare posses, quippe res in manibus, tu autem abes longè gentium.

-πολλά δ' ἐν ματηχμίῳ

Νότος κυλίνθει κύματ' ἄρρεις ἀλός. Ita sentit Cicero multas rerum nouationes exorituras antequam Pomp. Articus, qui procul aberat, possit opitulari. Senarij sunt, quos ita veritas licet:

Sed interim in medio Notus

Multas parentis voluit vndas æquoris.

Inter manum & mentum.

Festus Pompeius indicat esse prouerbium apud Latinos, sed ex illo Græco ductū, Πολλά μεταξύ πύλει κύλικος ἢ χείλους ἀγρου. Cuius originem ita refert: quum Chalcas vitem sereret, quidam augur vicinus præteriens, dixit illum errare. Non enim ei fas esse nouum vinum degustare. Prouerbiū admonet nihil certi esse in hominum vita. Nam sæpe numerò fit, vt quod nos maximè tenere credimus, casus aliquis inopinatus interuertat. Veluti cum quis manu tenet poculum, minimūque spatij sit inter manum & mētum, tamen interdum fit, vt is moriatur antequam bibat. Huc pertinet alibi citata: Benè natis turpe est malè viuere. Mors communis. Dolia duo. Circulus res mortalium. Iucunda vicissitudo rerum.

Victoria...

N. H. j

Ε'περακίης. Homerus locis aliquot appellat ε'περακία νίκης.
 i. Victoriā alternatim nunc his nunc illis obtingentem.

Plautus.

Rus in foro nostro vertitur.

Id est: Fortunas nostras commutari in diuersum intel-
 ligo. Traductum à mercantibus, in quibus rerum pretium
 pro tempore sæpenumerò commutatur. Cognatum illi:
 Vti foro.

Flos cinis.

Dici solitum videtur in fugacitatē humanæ vitæ, Ho-
 die floret iuuentus, cras erit in sepulcro.

Lucianus.

Catastrophe fabula.

Cuiuslibet exitum rei, prouerbiali figura catastrophē
 vocamus. Sumpta metaph. à fabulis. porro fabula (vt osten-
 dit Donatus) in tres partes distribuitur, in *ἄρχη*, *ἴσχυς*,
καταστροφή. Protasis est primus ille tumultus iam quasi gli-
 scēs. Epitasis turba feruidissima. Catastrophe, subita rerum
 commutatio.

Cicero.

Vbi non sis, qui fueris, non est cur velis vivere.

Sumtum est à communi mortalium affectu, qui nihil
 minus tolerandum putant, quàm vt inter eos neglecti, aut
 etiam notati viuant, apud quos aliquando cum splendore
 atque auctoritate sint versati.

Plautus.

Ad pristina præsepia.

In eos dicebatur qui è vita quapiam lautiore excussi, ad
 pristinam tenuitatem rediguntur. Translatum ab animāti-
 bus, quibus nota, familiariaque præsepia gratissima solent
 esse.

A remo ad tribunal.

Α'πὸ κάπηρος εἰς τὸ βῆμα. Dici solitū, vbi quis repente ab in-
 fima conditione prouehitur ad honesti muneris admini-
 strationem.

Cicero.

Dionysius Corinthi.

Διονύσιος ἐν Κορίνθῳ. Prouerbialis allegoria, qua significa-
 mus aliquem è summa dignitate atque imperio, ad priua-
 tam humilēmq; redactum fortunam, quemadmodum
 Dionysius Syracusanorum tyrannus, expulsus imperio, Co-
 rinthi pueros litteras ac musicam mercede docuit.

Plautus.

Cuius, quàm formica papauer.

De subita rerum consumptione, non aliter, quàm si papa-
 uer

uer obiiicias agmini formicarum. Mox enim distrahitur aceruus, dum vnaquæque suum arripit granulum.

Plinius.

Nemo mortalium omnibus horis sapit.

Sensus vel citra interpretem liquet: nempe neminem esse, qui non aliqua parte vitæ desipiat.

Pitana sum.

Πιτάνη ἐπιμί. Zenodorus indicat dici solitum de iis, qui in extremas redacti calamitates, ab eisdem denuò in pristinâ felicitatem restituuntur. Sic enim euenisse quondam Pitanae Æolix ciuitati.

Quod alius condidit coquus, aliter condiam.

Vbi quis rem omnem nouat ac perturbat, cõueniet Plautinum illud.

Bona nemini hora est.

Publius.

Bona nemini hora est, quin alicui sit mala. Ita fortuna temperauit res mortalium, vt quod huic lætum est, alij patriat dolorem. Nisi maus pro alicui legere, alicubi.

Osculana pugna.

Fest. Pomp

Festus Pompeius indicat, Osculanam pugnam prouerbio dici solitâ, quoties victi vincerent. Idque inde natum, quòd Valerius Leuinus imperator, prius à Pyrrho victus, paulo post eundem regem deuicerit.

Per manus tradere.

Aulus Hircius.

Quod successione quadã ab alijs ad alios deuenit. Quod translatum videtur ab his, qui nauim aut plaustrũ exonerat

De manu in manum.

A superiore non vsquequaque dissimile est. Traduntur & qui commendantur. Terent. *Hanc in manum das.* Cicero.

Atheniensium inconsulta temeritas.

Η' ἔστι ἡ Ἀθηναίων δυσβουλία. Quadrat in eos, quibus malè consulti veritè bene. Nam id olim vulgò tributum est Atheniensibus, quòd ipsi quidem sècor dicitè consultarent, parùmque prospicerent, verùm Mineruâ, ciuitatis præses, illorum malè instituta bene vertere consueuit. Simile est huic: Est fortunatior quàm prudentior.

Dormientis rete trahit.

Εὐδωπη κύρτος αἰρεῖ. Id est, Dormienti rete capit. In eos, qui-
bus contra conatum obtingunt ea, quæ cupiunt. Natum ex
euentu, quòd aliquando acciderit, vt dormientibus piscato-
ribus, pisces fortè retibus inuoluti caperentur. Citatum ali-
bi quoque.

In nihil sapiendo iucundissima vita.

Sophocles in Aiace:

Ἐν τῷ φρονεῖν γὰρ μηδὲν ἡδιστος βίος.

Τὸ μὴ φρονεῖν γὰρ κέρτε' ἀπὸ δ' αὖτων κερών.

Id est,

Suauissima hęc est vita, si sapias nihil.

Nam sapere nil, doloris expers est malum.

Huic concinit illud Ecclesiastæ dictum: In multa sapien-
tia, multa indignatio. Et qui addit scientiam, adiiciet & la-
borem.

Malum vas non frangitur.

Κακὸν αἴγρος οὐ κλάπτει. Simili metaphora dicunt hodie, Malè
herbam non perire. Qui deterior, is nonnunquam viuacior
& in periculis tutior.

FRAUS AB AMICO.

Κύκλω φειλάκει.

Qui arte circumagit quēpiam, vt quum se putet aliquid
egisse, nihil egerit, aut in idem recidat vnde volebat extri-
cari, κύκλω φειλάκει dicitur.

Aristoph.

Vallus vitem decipit.

Ἡ χερμαξὶ τιλὸ ἀμπελον ἐξηπάτησον. Vbi quispiam ab eo falli-
tur aut luditur, à quo pendeat, cuiusque fide nitebatur.

Canis mendico auxilians.

Κύων τῷ πτωχῷ βοηθῶν. Vbi quis nobis aduersatur, & diuer-
sis studet partibus, is, cuius auxilio nitebamur. Nā canes in-
festi sunt mendicis velut ὁμοτίκτοις, nisi quando frusto panis
corrumpuntur.

FRUGALITAS.

Soidas.

Acolo non ficui.

Ἀκόλω τῷ χεῖλι οὐ σίκα βόσκει. Id est, Acolo, nō ficui immer-
gere labia. Prouerbum hortatur ad victum tenuem. Nam
ἀκόλωις Græci vocant minutas offulas.

Μυσικαρφί.

Diccan-

Dicebantur agere, qui durè ac siccè viuere. Vox ficta videtur, à mure & palca, quòd mus in re pusilla uehemèter laboret.

Alium in retibus.

Σκίεθον ἐν δίχτυοις. De sordido commeatu dicebatur.

Phormionis thori.

Σπείδατε φορμίωνος. De stratis sordidis ac frugalibus, minimeque delicatis, qualia sunt cubilia militaria. Refertur à Suida. Phormio Dux fuit quispiam militum.

Cilicij Imperatores.

Κίλινοι στρατηγοί. Id est, Cilicij Duces. Dicebantur homines hirsuti & pilis obsiti. Vnde & saga pilis contexta, cilicia vocantur. Diogen.

Vita doliaris.

Ζωὴ δολίου. Id est, Vita dolij. Prouerbio dicitur vita frugalis, parca, ab omni strepitu atque ambitione semota. Breuiter talis, qualem Diogenes nobilis ille Cynicus Athenis egerit legitur. Poterit torqueri & in eos, qui nimium sordide, nimis durè atque immundè viuunt.

Tanquam in phiditiis.

Ὡς ἐν φειδίτιοις. Vbi quid parcius nimumque frugaliter actum significabimus. Lacedæmonij publica loca habebant, in quibus cibum caperent. In his accipiebant hospites ac legatos suos, sed apparatu perparco.

Hecata cœna.

Veteres cœnam perparcâ & impendio frugalem, Hecatæ cœnâ appellabant, quòd apud inferos tenuissimo victu, minimoque cibo, eoque vilissimo viuunt.

Oliuam ne comedas.

Adagij vsus non video, nisi si quando significabimus extremam victus parsimoniam, vt nec vrticæ quidquam adhibeatur condimenti. Chrysol.

Sicyon arrodens vxor lacernam tere.

Athenæus.

Τὸν σίκυον τρώουσα Γαῖα, πῶς χλαίνας ὕρατο. Id est,

Arrodens Sicyon vxor subtere lacernam.

Verba mariti iubentis, vt vxor tenui cõtenta victu, peragat opus suum. Sicyon seu Sicyos bulbi genus est, aut certè Peponis, nonnulli putant cucumeris.

Thymbra uisitans.

Θυμβραράρι. Id est, Thymbra victitantes. Adagio dicebatur vel qui rutiùs ac liberiùs vitã agerent, vel qui moribus essent parum blandis, vel qui hilariter, citràque sollicitudinem paruo contenti viuerent, quòd thymbra herbæ genus sit. &c.

Plautus.

Salem lingere.

Ἀλα λείχων. Dicuntur, qui perquam tenuiter victitât. Diogenes quum à Cratero prædiuine quodam inuitaretur, vt ad se veniret, vsurus hospitio suo, suâque liberalitate, respõdit Se malle salem Athenis lingere, quã apud illum opiparis mensis frui.

Plutarch.

Si caseum haberem, non desiderarem obsonium.

Εἰ τυρὸν εἶχον, ὡς εὐδίομιλον ὄψη. Id est, Si caseum haberem, non egerem obsonio. Dicendum, vbi quis minimis vilissimisque contentus est.

Stobæus.

Xenocratis caseolus.

Ξενοκράτου τυρῶν. De cibo quæ perquã diu durat priùs quàm absumatur. Appositè dicitur in sordidos quosdam, quibus hic mos, omnem penum eò vsque seruare, quoad fuerit corruptus. Sumtũ adagium ab admirabili Xenocratis frugalitate.

Homerus.

Aspera vita, sed salubris.

In vitæ rationem, duriusculam quidem, sed tamen ad rectam morum institutionem idoneam, conueniet illud Homeri ex Odyss. 1,

Τερχεῖ ἀλλ' ἀγαθὴ κούρην ἴσθου. Id est,

Aspera, sed iuuenum nutritrix bona.

Plinius.

Salem & caseum edere.

Consimile hoc cum præcedentibus.

FRUSTRATA SPES.

Coruum delusit hiantem.

In captatorem spe sua frustratum vitur Horatius. Nam hæc quoque auis cadaueribus imminet.

Lucianus.

Theaurus carbones erant.

Ἀνδρακάς ὁ Σποουεὺς πικρῶν. In eos cõpetit, qui spe sua frustrantur, quique magnificis rebus expectatis, meras nugas reperunt. Ex euentu quopiam natum videtur, quo quispiam

piam thesauri spe fodiens, carbones defossos inuenit.

Bolus ereptus è faucibus.

Dicitur, quoties commoditas aliqua, quæ iam propemodum tenebatur, præter expectationem subito præripitur. Terentius: *Crucior bolum tantum mihi esse ereptum subito è faucibus.*

Murem pro leone ostendit.

Μῦθος ἀπὸ λέοντος ἀμίδιξ. Prouerbiali schemate dictum, pro eo quod est, ingentia pollicitus & fortia, longè diuersa exhibuit.

Concupiuit assam farinam.

Theocrit.

Ἦ ἔστι οὐκ ἀπὸ ἀλλήλων. In eum dicebatur, qui domesticam tenuitatem pertæsus, apud alios lautiorẽ vitam quæsiisset. Farinam assam & nouam, lautiorẽ victus rationem vocat, propterea quod præfatos illos pulte duntaxat victitasse legimus, videlicet clibano coquendi panis vsu nondum reperto.

Ne per somnium quidem.

Lucianus.

Οὐδὲ ὄναρ. Id est, Ne in somnio quidem. Græcis prouerbia liter dictum est pro eo, quod est: Nulla ratione, nullo tempore, ne sperare quidem audeas.

Aliena iactis.

Diogena.

Ἄλλοτρία βάλεις. Quoties res parum ex animi sententia cadit. Translatum ab iis, qui ludunt aleam, quibus iacientibus interdum ea cadunt, quæ minimè ad victoriam accommoda.

Larus parturit.

Aristoph.

Κέπρος ὠδίει. Id est, Cephphus parturit. Aiunt Cephphum aunculam esse, quam nonnulli Larum appellant, plumis ac pennis esse copiosis, corpore pusillo: quum parturit, vociferari. Hinc natum prouerbum, Larus parturit, ubi quis magna præ se fert, pusilla præstiturus.

Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.

Aristoph.

Ὡδίνει ἕρος, εἰ τὰ μῦθ ἀπίκταν. Id est, Mōs parturibat, dein de murem prodidit. Dicitur solitum in homines gloriosos & ostentatores, qui magnificis promissis, tum vultus, vestitusque auctoritate miram de se mouent expectationem. Vbi ubi ad rem ventum est, meras nugas adferunt.

Zenodot.

Lupus circum pteum chorum agit.

Λύκος πρὸς τὸ θρῆσκα χορδῶσι. In eos dicitur, qui sumta inaniter opera, spe sua frustrantur. Aiunt enim lupo morem esse, ut si quando sitiatur, nec tutò se possit demittere, circum puteū oberret, frustra inhians aquæ, quam non possit contingere.

Lupus hias.

Aristoph. Λύκος ἔχθρων. Dicebatur, si quis re multum sperata, multumque appetita, frustratus discederet. Aiunt enim lupum prædæ inhiantem rictu latè diducto occurrere: qua si frustretur, obambulare hiantem.

Aurificem te futurum credebas.

Χρυσόχοσησιν αὐτοῦ. Id est, Aurificem te futurum arbitrare. Inualuerat aliquando fama apud vulgus Atheniensium, in Hymetto monte magna auri fragmenta videri, quæ à formicis illis pugnacibus seruantur. Itaque quidam creduli, sumtis armis exierunt illas expugnaturi. Qui cum re infecta, frustratque sumto labore redirent in urbem, irrisi sunt à ceteris ciuibus illud obiectantibus.

Quærens obsonium, vestem perdidit.

Suidas. Ζητῶν γὰρ ὄψιον θομάρον ἀπέπλησσε. Id est, Obsonium dū quæro, vestem perdidit. Vbi res pessimè cadit, aut quum pusilla quædam captantes maiora perdimus. Est ab euentu profectum, quo fur quispiam dum studet cibum tollere, cōprehensus, vix pallio quoque reiecto effugit.

Cadere in cursu.

Cadere in cursu, est expedita laude frustrari, quæadmodum si quis ad lauream theologicā contendens, emoriatur prius quam ad summum eius nominis fastigium peruenerit.

Phurcatus *Ne quære mollia, ne tibi contingant dura.*

Μὴ τὰ μαλακὰ μίμω, μὴ τὰ σκληρὰ ἔχρῃς. Id est, Ne quære mollia, ne dura feras. Congruit in eos, qui dum nimis improbè ac morosè petunt, quæ volunt, offensis iis, à quibus petunt, accipiunt ea, quæ nolunt. Aut in eos, qui dum præter modum captant voluntatem, incidunt in molestiam.

Duos insequens lepores, neutrum capit.

Ὁ δὲ δύο πῶκας διώκων, καὶ ἑτέρου καταλαμβάνει. Id est, Qui duos insequatur lepores, neutrum capit. Huius prouerbij sensus est: Qui simul duplex captat commodum, utroque frustratur.

Aristoph. *Hic funis nihil attraxit.*

αὐτῷ

Αὐτὴ μὲν μήενδος οὐδὲν ἴσασιν. Id est, Funus quidem iste piscium attraxit nihil. Quo significabant operam frustra sumtam, neque ex sentētia euenisse, quod quis conabatur.

Inans spe flagrat.

Κανῆσιν ἰλπίσι θερμαράται. Id est, Inanibus spebus incenditur. In eum, qui frustra sibi magna pollicetur.

Flauius non semper fert secures.

Æsopus.

Οὐκ αἰὲν ποταμὸς ἀξίνας κόψει. Non protinus tibi speres idem, quod aliis feliciter cessit. Natum ab apologo Æsopico: Cuidā cædenti filuam, securis è manibus excidit: Mercurius inuocatus reddidit argenteam.

Spem pretio emere.

Est lucrum incertum, & in euentu situm, certū affectare damno. Terentius in Adelph. *Ego spem pretio non emam.*

Semper agricola in nouum annum diues.

Ἄ εἰ γαργῆς εἰς νύκτα πλούσιος. Id est, Agricola semper diues annuum in proximum. De iis dictitarum, qui spe futuri compendij diuites sunt, ac sibi met expectatione rerū ampliarum blandiuntur. Ductum à colonis, qui semper proximæ ætatis vberiore prouentum sibi pollicentur, eaque spe iam sumtus non nullos audent facere.

Cretenses sacrum.

Zenodot.

Οἱ Κρήτις πῶν θυσιῶν. Id est, Cretenses sacrum, scilicet faciunt, aut simile quippiam. Dicitur, vbi quis non fruitur his, quæ parauit.

Nucleum amisi, reliquit pignori putamina.

Plautus in Captiuis duobus: Verba sunt Ægionis, vbi rescuisset sibi impositum esse, & herum amissum pro seruo, & seruum pro domino retentum. Is enim ex quo fructus expectabatur, aufugerat, eo relicto, ex quo nihil emolumentum poterat capi. Allegoria per se liquet.

Præuertit ancora iactum Deus.

Ἄ κ' ἀντίπτερος πῶν ἐπ' ἀγκυραὶ θεός. Id est, Sed anteuertit ancora iactum Deus. Quum res præter spem euenit. Traductum à nautis, quibus accidit sæpenumero, vt quum parant sese vt ancoram iaciant, in portum appulluri, repellantur à ventis, & in mediam tempestatem reuocentur.

In caducum parietem inclinare.

Hadrian. Imperat.

Qui senis præsidio vititur, qui forma superbit, qui in ca-

ducis fortunæ bonis vitæ præsidia collocat, rectè dicitur in caducum inclinare parietem.

Fœdum est & mansisse diu, vacuúmque redisse.

Homerus Iliados 2. libro:

Αἰχρὸν τοι θεῶν τι ἰστέον, κἀνόν τι νοῖσδαι. Id est,

Turpe est & mansisse diu, vacuúmque redisse.

Conueniet, vbi quis longam de se concitauit expectationem, cui postea non respõdeat. Velut si quis studij causa diu peregrinatus, domum redeat nihilo doctior.

Homerus. *Non omnia eueniunt, qua in animo statueris.*

Αἴψ' οὐ Ζεὺς ἀδριῶσι νοήματα πάντα τελευτᾷ.

Iupiter haud quidquid animo conceperis, illud

Perficit extemplò. Rectè vtimur, quoties significamus nõ euenire protinus, quidquid spe votisque conceperim.

Scipioni arundineo inniti.

Esaia. 36. De eo, qui spes suas figit in his, qui non solùm non possunt esse præsidio, verùm etiam noceant destituto. Siquidem arundineus scipio non modò non sustinet innitentem, verùm etiam manum penetrat ac vulnerat.

Esaia. 36.

4. Reg. 18.

Ezech. 29.

FVERVNT, NON SVNT.

Sæpe etiam est holitor valde opportuna locutus.

Gellius.

Πολλάκι καὶ κηρωθεὶς ἀνὴρ μάλιστα χείριον εἶπεν.

Quo quidem admonemur, non esse fastidiendam salutarem scientiam propter auctoris humilitatem. Cicero: Sæpe est etiam sub pallio sordido sapientia. Plautus:

Vt summa sæpe ingenia in occulto latent. Effertur & ad hunc modum, & rectiùs fortasse.

Πολλάκι τοι καὶ μωθεὶς ἀνὴρ καὶ ταχέριον εἶπεν.

Sæpe etiam stultus fuit opportuna locutus.

Diogen.

Summaria indicatura.

Ῥᾶπτικὸν ἄνιον. De rebus vilibus, magno tamè emtis. Quæ admodum fit nonnunquam in auctionibus, quum non expenditur sigillatim vniuscuiusque rei pretium, sed multa simul congesta pariter æstimantur. Græcis enim ῤῶπτικον virgulta dicuntur, & ῤῶπτικον appellant fasciculum seu sarcinam è diuersis rebus colligatam, aut varios colores simul confusos. Fit autem sæpenumero, vt emptor parum attentus in hoc emptionis genere circumueniatur.

Na 11

Nam iam illi non sunt: at qui sunt, mali.

Οἱ μὲν γὰρ ἔτι εἰσὶν, οἱ δὲ ὄντες κακοί. Id est, Partim haud quidem iam sunt, at ij qui sunt, mali. Di ci solitum, vbi quis requirit ea, quæ quondam quidem extiterunt, verùm temporum culpa perierunt. Veluti si quis inter principes, Codros, Camillos, Fabricios, Epaminondas hac tempestate requirat.

Fuere quondam strenui Milesii.

Πάλαι ποτ' ἴσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι. Hoc senario notabant eos, qui à pristina fortuna deflexissent, aut à maiorum moribus degenerassent. Breuiter in omnes quadrabit qui desierunt esse quod erant, facti deteriores.

Fuimus Troes.

Ἡμεῖς Τροῖες. Eo vtemur, vbi perisse quempiam significamus. Virgilius: *Fuimus Troes, fuit Ilium, & ingens Gloria Teucrorum.*

Lecythum habet in malis.

Aristoph.

Ἐχεν λίκυθον παρὰ ταῖς γνάθους. Id est, Lecythum habere ad malas. Tectum & ænigmaticum est cōuitium in anus, quæ rugas illitis pigmentis dissimulant. Lecythum appellant valculum vnguentarium, vnde fucatur facies.

Schænicola.

Festus Pompeius indicat Schænicolas olim appellatas scorta plebeia ac vilia, ab vnguento vilissimo quo oblinuntur. Plautus in Pœnulo: *Miseras, schæno delibutas, schænicolas sordidas.*

Oleo nitidius.

Olei nitor adeò venerat in prouerbiū, vt mysticæ quoque literæ iubeant facie oleo vnctâ dissimulare tristitiam ieiunij. Plautus in Truculêto de amica pulcrè comta: *Feruidè vt tota floret, vt oleum nitidè nitet!* Oleum nitorem ac lucem addit rebus omnibus.

Archyta crepitaculum.

Ἀρχύτου πλαταγῆ. In hominem vehementer garrulum & obstreperū iaciebatur. Archytas crepitaculi genus æreum excogitauit, quod pueris lusitantibus daretur, ne quid in-

terim ex vasis domesticis contingerent.

Arabicus tibicen.

Menand.

Ἀραβίος αὐλητής. Aut, Arabicus nuntius. In eos dici solitū, qui à semel cœptis nunquam desistunt. Adagium hinc natum existimant, quòd tibiis canendi artem non discabant ingenui, tanquam sordidam, sed hanc sola manscipia exercebant, quæ plerumque ex Aràbia producebantur.

Zenodot.

Turture loquacior.

Τρυγῶνος λαλιέστερος. In garrulos & impendio loquaculos homines dici solitum. Sumta metaphora ab auis natura, quæ vocem edens etiam caudam mouere videtur.

Prolixius Iliade.

Iul. Pol.

Μακρότερον τῆς Ἰλιάδος λαλῶν. Id est, Prolixiora Iliade loquens. Est autem Ilias nobile opus Homeri, quo Troiæ captæ historiam libris xxiiii. explicat, quum Virgil. xlii. libris complexus sit, quod ex utroque opere visum est decerpere.

Cornicari.

Quin & Græci prouerbio κρῶζειν dicūt, pro eo quod est, Inhiare prædæ, aut ineptè garrire, cornicum more. Persius fatyra v, *Nescio quid tecum graue cornicaris ineptè.*

Musarum aues.

Μουσῶν ὄρνιθες. Musarum aues, nō absque prouerbij specie Theocritus in Thalyssia appellat poëtas, quòd lusciniarū in morem assiduè canant sua poemata. Scholiastes admonet omnes aues canoras, musarum aues appellari. Scitit autem sibi displicere poetas, qui cuculorum more audent Homero occinere.

Tam multa, quàm sapiens.

Aristoteles libro Rhetoricorum tertio, admonens ne orator crebris enthymematibus vtatur, sed tantum intermiscat, subiicit hoc carmè Homeri, ni fallor, ceu vulgò iactatum.

Ὡς ἴσ' ἐπὶ τόσα εἶπες, ὅσ' αἰπιπυλῆος ἀνὴρ. Id est,

Quandoquidem nobis tam multa locutus amice es,

Quàm multa prudens vir diceret, atque peritus.

Conueniet in hominem multa loquentem potius, quàm opportuna.

Daulia cornix.

Δαυλίδα κερῶν. Id est, Dauliam cornicem Lusciniam vocant

cant poetæ, siue quòd Tereus in Daulide Phocidis cum ea vixerit, siue quòd illic Philomela mutata sit in auem. Dictum est in garrulos, aut canoros.

Aristoph.

Hirundinum musca.

Χειρῶν μουσαῖα. Conuenit hoc in imperitos & tamen garrulos. Hirundines enim inepto garritu plus tædij auditoribus adferunt, quàm voluptatis.

Luscinia nugis insidentes.

Λυδῶν λίσχας ἑλκεθίον. Conuenit hoc ad eruditos, qui tamen immodicè suo studio delectentur: quod genus sunt Poetæ potissimum. Plinius lib. x. cap. xxi. de Luscinia.

Dodonæum es.

Menand.

Διδοναῖον χαλλῆον. Id est, Dodonæum cymbalum, aut tinnabulum. In hominem dici consuevit improbæ atque importunæ loquacitatis.

Caute loquacior.

Ρ'αχίας λαλίστηρ. Prouerbialis hyperbole. In hominem immodicè ac permolestè garrulum. Sumta metaphora à cautibus, quæ, quoniam assiduis fluctibus tunduntur, multo resonant fragore.

Littore loquacior.

Ρ'αχίας λαλίστηρ. In rabulam & obstreperum dicebatur. Nam *ραχία* Græcis litus appellabatur, præsertim scopulis ac rupibus asperum, quod assiduis tunditur fluctibus non sine fragore. Vnde & Græca vox ducta videtur.

Cicada vocalior.

Τίτλιος ἀφωνότερος. Id est, Cicada vocalior. Dicebatur in hominem impendio garrulum, aut admodum musicum, propterea quòd hoc insectum rore dumtaxat viuens, cantu potissimum delectetur.

Non est eiusdè & multa & opportuna dicere.

Χωρὸς πῶ, τ' εἰπῶν πολλα, καὶ τὰ κήματα. Id est, Seiuncta sunt hæc, multa & apta dicere. Admonet vitædam multiloquentiam, quòd ferè labi necesse sit, quisquis multum loqui conetur. Extat & in Hebræorum prouerbiis, in multiloquiis non abesse peccatum.

Homo semper contradicens.

Prou. 10.

Galenus refert hanc sententiam vt vulgò celebratam:

○ ij

Οὐδὲν δεῖν ἀφραιτελοῦσθαι ἐν αἰθρῶπιον. Id est,
Nihil est pertinacius ad contradicendum, quàm homo.
Conuenit in eos, qui nunquam fatentur se victos.

Os infrane.

Ἀχάλειον στόμα. Os infrane vocant os petulans & maledicum. Sumta metaphora ab equis nullo fræno coercitis. Competit in multos concionatores, non Euangelicos, sed sycophanticos ac meros adultores.

Pindarus.

Tanquam suber.

Ὀσφραδός. De iis, qui non norunt dissimulare. Tractum à natura ligni, quod non solum ipsum non mergitur, verum etiam alligatum aliis, ne sidant, sustinet. Vnde retibus affuitur.

Telenicia echo.

Τηλενίκιος ἦχώ. Rectè dicitur oratio fatui. Sic enim vocant crepitum vasculorum inaniū. sumpro epitheto à Telenico quodam notæ paupertatis: vnde Scriphij verbum sinxerūt, τηλενικήσαι pro euacuare.

Aristoph.

Balneator.

Βαλειός. Siue balnei caupo. Id nominis vulgato conuicio dicebatur in hominem alienarum rerum plus satis curiosum, propterea quod huiusmodi genus hominū, quoniam in otio viuit, neque suis negotiis distinetur, aliena curare consuevit. Cuiusmodi sunt & tonsores.

Battologia. Laconismus.

Battologia Græcis multiloquium vocatur, à Batto quopiam inepto poeta, qui hymnos quosdam conscripsit prolixos, in quibus eadem crebrius iterabantur. Hinc vox etiā conficta βασιλογαγία. E diuerso Λακωνισμός, id est, Laconismus, in breuiloquentiæ significationem abiit.

Moschus canens Bæoticum.

Μόχος ἄδων Βοιωτικόν. Quadrabit in multiloquos, sed tamè ineptè loquaces.

Si cornus possit tacitus pasci.

Horatius: Sed tacitum pasci si posset cornus, haberet

Plus dapis, & rixæ multo minus, inuidiæque.

Quadrabit in eos, qui si quid bonæ rei nacti sunt, continuo iactant, ostentantque, atque ad eum modum efficiunt, vt alij tum, obstant, quò minus eiusmodi incōmoda nanciscantur,

ciscantur: tum, quæ nacti sunt, interuertant.

Quicquid in linguam venerit.

Cicero.
Plato.

Quicquid in buccam venerit.

Quoties liberè quospiam ac tutò loqui significabimus, incircumspectè, & quidquid fortè fortuna in animum incidit.

Plutarch.

Citra vinum remulencia.

Ἄβιος μέθη. Id est, Ebrietas absque vino. Vulgò panariam ebrietatem appellant arrogantiam, licentiàmque morum, quæ secundis rebus comes esse consuevit. Horatius insolentiam, ebrietatem vocat: Fortunâque dulci ebria.

Meliacum remigium.

Τὸ μελιακὸν πλοῖον. In futilem, & rimarum, ut ait Terentius, plenum, hac atque illac perfluentem, distitutum videtur.

Intersecta musica.

Ἐκκόρη ἢ μουσική. Id est, Interrupta musica. Veteres in cōuiuuiis eruditis confabulationibus uti consueuerunt. Post cantores, histriones, saltationes induci cœptæ. Vnde quidam molestè ferentes interrumpi sermones suos, dicebant, Intersecta est Musica. Quæ vox in prouerbiū traducta est, quoties aliquis interueniens sermonem institutum interpellaret.

Lingua, quò vadis.

Suidas.

Γλῶσσα ποῖ πορεύει; πῶς ἰσθῶσυσσα, καὶ πάλιν ἀναστρέφουσα. Lingua quò vadis? Erectam ciuitatem, eandem denuò subuerfura. Docet linguam plurimum vtilitatis adferre mortalibus, & eandem rursū plurimam adferre perniciem.

Ἄδυσέγγλωττος.

Dicitur cui est os intemperans atque improbum; annexum superius citaro, Os infræntè.

Cane Tellenis cantilenam.

Zenodot.

Ἄειδὲ πῶς τέλλωνος. Id est, Cane cantiones Tellenis. Quidam dici putant de dicacibus, mordacibusque: quidam de ineptè loquaculis. Nam Tellenem hunc, tibicinem quendam fuisse, poetam item carminū inepitissimorum. Alij tradunt hunc iocos quosdam versibus lepidissimis descripsisse, non sine multo sale scommatum.

Ad vinum disertus.

Cicero in oratione pro M. Cælio, ad vinū disertos ap-

pellat, qui ad serias causas agēdas inepti, inter pocula multa garrunt, vbi nihil opus.

Synefius.

Leuissima res oratio.

Κουφότατος ἀεὶ ῥημα λόγος. Id est, Leuissima res oratio. Apud Homerum passim obuium est illud: Ἐπειὰ πτερόεντα φερένυδα. Verba volucra dixit. Verba alata cognominat, quòd facillè euolent, atque reuolare nesciant. Proinde Horatius:
Et semel emissum uolat irrenocabile uerbum.

Farcire centones.

Plautus: *Vin' tu*, inquit, *alium queras, cui centones farcias?* Id est, quem tu gloriosis mendacijs & cōfarcinatis fabulamētis expleas? Solent enim homines gloriosi mendacium aliud ex alio connectere, nullum facientes neque finem neque modum: Centones autem dicuntur vestes à varijs panniculis, ac diuersis etiam interdum coloribus confarcinatę

Sine capite fabula.

Ἀκέφαλος μῦθος. Id est, Sine capite sermo. Dicitur imperfectus ac mutilus. Apud Cretenses festum quoddam nouis & absurdis ceremonijs agebatur, ostenso hominis simulacro sine capite. Hunc aiebant Merionis patrem fuisse, qui constuprata per vim nymp̄ha, sine capite fuerit repertus.

GRATITVDO.

Qui egent lucerna oleum infundunt.

Plutarchus in vita Periclis refert Anaxagoram Pericli in administranda Repub. magno adiumento fuisse, verum vbi iam grauaret senectus, & à Pericle publicis intento negotijs negligeretur, decreuerat inedia finire vitam. Id vbi rescituit Pericles, accurrit ad ædes philosophi, precibusque & lacrymis conatus est illum ab instituto reuocare, idque sua ipsius causa magis, quàm Anaxagorę. at ille iam agens animam dixit, ὁ Περικλεις ἐγὼ οἱ τῷ λύχνου χρεῖας ὄχοντες, εὐλογεῖσθαι οὐκ ἔστιν, id est, ὁ Pericles, & quibus lucerna est opus, infundunt oleum: exprobrans illi neglectum amici, vnde non vulgarem capiebat vtilitatem, quum qui egent lucerna, ob vsum qualemcunque curent illam, abstergentes atque infundentes oleum.

Lingua seorsum inciditur.

Ari-

Aristophanes in Pace: Η' γλῶττα χωρὶς τῶν ὀντων. Id est: Lingua ipsa seorsum inciditur. Interpres admonet allusum esse ad prouerbiale dictum, ἡ γλῶττα πῶ κήρυκι, id est, Lingua præconi. Quo rectè videbimur vsuri cum præmij non nihil deberi significabinus, qui in conficiendō negotio pro sua virili in partē adiumento fuit: aut διαγέλιον dandum læta nuntianti. Sic enim vocat Homerus mercedulā, quæ dari consuevit, lætum adferentibus nuntium.

Ἀντιπελαργαίν.

Apud Græcos est, mutuam officij vicem rependere, maxime nutricandi, fouendique eos, à quibus aliquando fueris enutritus aut institutus. Vt si liberi parentes ætate feflos vicissim alant, foueantque, aut si discipulus præceptorum inuicem erudiat. A ciconiæ natura sumta, quæ Græcè pelargus dicitur. Ea inter aues vna pietatis symbolum obtinet.

Pro bonis glomi.

Ἀντ' ἀγαθῶν ἀγαθίδες. Dicitur consuevit, vbi quis beneficiū, quod in alium contulisset, cumulatè cum sænore reciperet. Agathides enim Græcis glomi dicuntur, verum allusionis decus in voce Græca est, quod in sermone Latino reddi non potest. Meminit Suidas.

Sylofontis chlamys.

Η' συλοφόντες χλαμύς. Dicitur solitum in hos, qui se cultu, vestitūque iactitant ac venditant. Videtur haud absurdè dici posse & in eos, quibus munus exiguum in tempore, magno cum sænore rediit. Historiæ, quæ prouerbij dederit occasionem, meminit Herodotus in Thalia, & Strabo Geographiæ libro x i i i i. Quæ sic habet: Sylofon quidam cum sensisset Darium Hystaspis filium, cum adhuc priuatus ageret, chlamyde quadam sua amodum bella impèsius fuisse delectatum, eam vtrò dono misit. Cuius tam tempestiue liberalitatis memor Darius, cum iam rebus esset præfectus, totam & urbem & insulam Samiorum Sylofonti in manus tradidit, vnius vestis manus tam opulento regno compensans.

Diogenian

HEREDIPETAE.

Si vultur es expecta cadaver.

Seneca.

Captatores testamentorum & heredipetæ, vulgata meta-

phora, vultures appellatur, quod senibus orbis, ceu cadaueribus inhiet. Nam huic aui proprium, cadaueribus tantum viuere.

Homerus.

Eidem inhiantes testamento.

Dictum hoc de Græcis ac Troianis, pro Patrocli cadauere dimicantibus. Torquetur ad heredipetas, eundem senem, veluti idem cadauer certatim captantes.

Sic illi exiguo discrimine vtrique cadauer

Hinc atque inde trahunt.

HONOS INDIGNO HABITVS.

Suidas.

Bos in quadra argentea.

Βοῦς ἐν τετραγώνῳ ἀργυρέῳ. In eos, qui personam sustinent, officium aliquod egregium pollicentem, nec vlli tamen sunt vsui, nisi ad voluptatem aut fastum.

Fato Metelli.

Asconius Pedianus in oratione pro Milone refert Neuij poëtae Senarium iactatum in familiam Metellorum, quod consules designarentur arbitrio fortunæ (quæ campi domina dicitur) veriùs quàm suis meritis, Fato Metelli Romæ fiunt Consules. Dictum facetè & contumeliosè in Metellos, torqueri poterit in eos, qui præter meritum suum ad opes ac dignitates prouehuntur.

Malus choraules, bonus symphoniacus.

D. Augustinus in epistola ad Aurelium commemorat vulgò illud iactatum: *Malus choraules, bonus symphoniacus*: vbi quis in suo genere contemptus, in præstantiore habetur in precio: veluti si quis poëta ineptus profiteatur medicinam, & inter præclaros medicos habeatur.

Strumam dibapho tegere.

Tullius.

Strumam dibapho tegere dixit M. Tullius ad Attic. pro eo quod est, Infamiam aliqua dignitate obliterare. Vatinijs inquit, strumam sacerdotij dibapho tegere. Dibaphon appellat purpuram bis tinctam. Struma est tumor corporis, veluti gibbus. Ea deformitas interdum purpura dissimulatur.

Eusebius.

Afinus in pelle leonis.

Abibit nobis quidem Philosophus, ceterum afinus leonis testus pelle. Lucian. Tatum temporis non animaduertit eum sub leonis exuuiò, ridiculam quandam simiam testam habere.

HOSPITALITAS, ET CONTRA.

Haud unquam arcet ostium.

Οὐδέποτε ἴχειν ἢ θύειν. Interpres Aristophanis parcemiam admonet esse de iis, qui impendio sunt hospites, quorum fores semper patent, neminem excludunt.

Semper aliquis in Cydonis domo.

Suidas.

Ἀείπει ἐν Κυθώνες. Cydon Corinthius quispiam erat, adeò insignis hospitalitate, ut etiam proverbio locum fecerit.

Scindere penulam.

Cicero.

Pro eo, quod est, Impensius retinere hospitem, atque inuitare prolixius, quod qui faciunt, manu in penulam inflecta, quasi vi conantur remorari. Id adagium ex antiquitate fluxit.

Fores habet tritas, ut pastorum casæ.

Diogenian

Τὴν θύραν ἴχει περιμυθίαν, ἀεὶ τὸ ἀίποιμον. Id est, Ostium habet tritum, ut sunt casæ pastorum. Ironia proverbialis in homines inhospites, aditu difficiles, sibi viuentes semper occlusis foribus, quòd pastores procul ab hominum commercio semotos vix vnquam quisquam interuisant.

IGNAVIA, ET INSCITIA.

Suetonius.

Neque compluitur, neque sole adurit.

Οὐδ' ὑεται, οὐτε ἠλιόδται. Neque compluitur, neque sole aduritur. De eo dici solitum, qui procul ab omni incommoditate semotus, vitam ageret. In hominem delicatum, & ad labores ferendos inhabilem quadrabit.

Neque natare, neque litteras.

Μῆτε γένν, μῆτε γράμματα. Subaudiendum, nouit. In eos, qui supra modum indocti sunt, nihilque prorsus bonarum artium in pueritia didicerunt. Nam hæc duo statim discabant pueri Athenis, atque adeò Romæ quoque.

Ne tria quidem Stesichori nosti.

Οὐτὸ τὰ τρία Στησιχόρου γινώσκεις. De vehemeter indocto & imperito dici solitum. Adagium sumtum hinc existimant quòd pleraque Stesichori poemata Epodica sunt, quæ tribus constant, στροφή, αἰτια εἶρη, καὶ ἐπὸς ψ. Strophe est prima series, variis metrorum generibus incedens. Antistrophus est iteratus per eadem fermè genera recursus. Epodus est di-

uerſi carminis accentio. His & alij tragici poetæ nonnunquam vtuntur, potiffimum in choris.

Zenodot.

Inelegantior Libethrijs.

Ἀμουσώτερος Λιβηθρίων. Id eſt, Indoctior Libethriis. In hominem admodum idiotam, & ab omni muſarum commercio prorfus alienum. A gentis huius agreſti imperitia ſumtum eſt prouerbium.

Barbarus ex triuio.

Βαββαρος ἐκ τριώδου. In hominem dicebatur extremæ humilitatis, ac prorfum nullius pretij: perinde quaſi dicas, extremum atque vilem ſeruulum alicunde è triuiis emtum, non dono datum, aut domi natum. Lucianus: Qualis penè barbarus quifpiam è triuio.

Ἀμουσι πίνευ.

Ἀμουσι πίνευ dicuntur, qui hauſtim auidèque bibunt. nec inter bibendum ſpiritum recipiunt, ſed potum in aluum non ſecus atque in dolium infundunt. Sonat autem ἀμουσι, quaſi dicas, citra ſuctum. Traduci poterit ad eos, qui ſermorem nullo delectu, nimis auidè accipiunt: Aut qui immodi- ca lectione obruunt ingenium, quum magis expediat ſubinde cogitationem admifcere lectioni. Similis potatio Græcis dicitur ἀμουσι, quòd inter bibendum labia non claudantur.

Cicero.

Nec ſibi, nec alijs utilis.

Qui prorfus inutiles ſunt, & fruges conſumere nati, ſchmate prouerbiali, Nec ſibi, nec alijs utiles, dicuntur.

Idem.

Claudi more tenere pilam.

Prouerbium congruit in eos, qui quidquid à præceptoribus acceperint, ſiue id doctum ſit, ſiue indoctum, nullo delectu, nullòque iudicio tenere ſolent, ac ſequi. Sumta metaphora à claudo diffidente ſuis pedibus.

Equi ſeneſta.

Ἴππου γῆρας. Prouerbium in eos dici ſolitum, qui præclaris rebus geſtis in iuuenta, poſteà quàm cõſenuerint, ad ſordidas curas ſemet abiiciunt, Allegoria ſumta à generoſis equis, qui ſenio facti ſegnes, in piſtrinum, aut carrum, aut aliud id genus opus detruduntur, olim in pretio habiti, dum viribus integris eſſent.

Plutarch.

Annus, uelut equus, profundam habebis ſoſſam.

Γραις, ἡ τις ἵππος, τὸν χαμαδραῖον τάρων ἔχεις. Id est, Anus velut equus, alit̄ hiantem habebis ac nigrum specum sepulta. De iis, qui penitus abiiciuntur, tanquàm prorsus inutiles.

Ab asino delapsus.

Plato.

Ἀπ' ὄνου κατεπεσόν. In eos dicitur, qui inconsultè quippiã agunt, & imperitè: aut in eos, qui à præsentibus commodis, quibus ob inscitiam vti nesciunt, excidunt. Vtitur hoc adagio Plato lib. De legibus III.

Ἀμύσοι.

Inelegantes & indoctos Græci vocant amufos, hoc est, à musis alienos. Antiquitus enim nihil eruditum habebatur sine musica.

Zenodot.

Libera capra ab aratro.

Ἐλεύθεραι ἀγρὸς ἀρότραν. Id est, Immunes capræ ab aratris. Dicitum olim ab iis, qui se ab onere quopiam, aut molestia liberatos gloriarentur.

Suidas.

Νεῦ Ἔσοπυμ quidem triuisti.

Οὐδὲ τὸν Ἀἰπώπον πεπότησε. De vehementer stupidis & imperitis. Nam antiquitus Ἔσopi fabellas etiam vulgus idiotarum tenebat. Has igitur qui non legisset, nihil scire videbatur.

Plinius.

Nullam hodie lineam duxi.

Τήμωρον ἔδὲ μίθω γραμμῶν ἤγαγον. Id est, Hodie nullã lineam duxi. Ab Apelle pictore natum adagium. In eos quadrat, quibus cessatũ ab exercitio studij, artisque suæ. Id refertur à Plinio libro xxxv. cap. x. Apelli fuit perpetua consuetudo, inquit, nunquam ram occupatam diem agendi, vt non lineam ducendo exerceret artem: quod ab eo in prowerbium venit.

Horatius.

Neglectis vrenda filix innascitur agris.

Horatius satyra III. mira admonuit allegoria animum honestis excolendum disciplinis; alioqui futurum, vt inutili silua vitiorum occupetur. Filix enim herba inuisa agricolis.

Ameles angulus.

Zenodot.

Ἀμείλες ἄγρια. Dicebatur is, qui supinus & oscitabundus desideret nihil bonarum rerum tentans. Aiunt in Libya locũ esse, qui securus angulus Græcè dictus est, ob id fortassis, quod neglectus & incultus iaceret.

Ignauis semper feriæ sunt.

Qui vacant otio, feriari dicuntur, & otiosi feriatî, & otium feriæ, quæ metaphoriæ tanquam in prouerbiû receptæ sunt. Theocritus in Bucolicis: Α'εργῆς αἰδὲ ἄβρα. Id est, Semper feriæ inertibus.

Mulieris podex.

Τῶμας πυγῆ. In ignaum ac desidiosum dicebatur. Ignauum animal mulier, & quo minus habet mentis, hoc inhonestis voluptatibus est addictius. Amat otium, & furorû in morem, quemadmodum ait Hesiodus, virorum laboribus quæ sita sibi infumit.

Qui domi compluitur.

Τὸν οἶκόν τε Γραχρῶμον ἔδιδ' θεὸς οἰκτιρεῖ. Id est, Qui domi compluitur, huius ne Deum quidem miseret. Vulgò Græcis iactatum. Sensus est: eum modis omnibus suo malo videri dignum, qui sit vsque ad eò ignauus, vt nec domi suæ possit à pluuia tutus esse.

Ne vidit quidem oleum.

Theocrit.

Conueniet in eos, qui sint artis alicuius prorsus rudes & imperiti. Veluti si quis profiteatur rem medicam, qui nunquam didicerit quicquam illius artis, venustè notabitur hoc versû:

Καὶ πότῃ τιῶος ἔλαμον ἐν ὀφθαλμοῖσιν ὑπάπτει. Id est,

Et quando ille oculis, oleum conspexerat vnquam?

Vngebantur enim Athletæ, quo membris euaderent durioribus, vnde per oleum significat certamen.

Nullius coloris.

Alibi commemorauimus de modis omnibus ignoto solere dici, Albus, an ater sis, nescio. Huic simillimum est quod ait Harpax apud Plautum, *Quem Pseudolum, quas tu predicæ mihi fallacias, Quem ego hominem nullius coloris noui.* Vehementius est quam si dixisset, Albus an ater. Et paulò post pro eo, quod dici solet, Non noui hominem: *Neque istum, inquit, Pseudolum mortalis qui sciet, noui neque scio.* Rursus in eadem: *Qui suum repetunt, alienum reddunt nato nemini.*

Iuxta cum ignarissimis.

Non sine prouerbij specie Simo senex apud Plautû in Pseu-

Pseudolo rogatus à Ballione, *Iam nescis que sit hæc res*, respōdet, *iuxta cum ignarissimis*. Sentiens se nihil omnino scire, nihiloque plùs quàm his qui maximè sunt ignari. Confimilis forma sermonis frequens est apud veteres: ad personã, Tam mihi carus est, quàm qui carissimus. ad tempus, Vt Pamphilus amabat, vt quum maximè. ad rem: Istud officium tã mihi fuit gratum, quàm quod est gratissimum; Tam odi temulentiam, quàm qui maximè.

In alio mundo.

Ως ἐν ἄλλῳ κόσμῳ. Id est, Tanquàm in alio mundo. De iis, qui longè latèque dissident à moribus aliorum, aut quibus omnia non videntur, aut qui longè distiti sunt à patria. Solent autem hoc vsu venire plerisque mortalibus: vt si quãdo noui hospites in regionem longulè à suo nido distitam per uenerint, nihil non horreant, non stupeant, non admirentur perinde quasi in alium delati Orbem.

In alieno foro litigare.

Pro eo quòd est, In re noua, cuique nondum affueueris versari. Habent enim diuersa fora diuersas litium formulàs variàsque tractãdarum caussarum rationes, quarum, qui rudis sit, is tanquàm hospes in peregrina regione multa desideret necesse est.

Martialis.

In tua ipsius arena.

Id est: In tua ipsius arte. Sumtum à gladiatoribus, solitis in arena digladiari. Neque verò parui referebat horum, nota an ignota dimicarent arena.

Albus an ater sis, nescio.

Solet dici de homine vehementer ignoto: Horatius in extrema epistola: *Vultu mutabilis albus & ater*, pro eo, quod est, bonus & malus.

Tullius.

Non nouit natos.

Idem.

Simillima huic figura est, Natù non noui, pro eo quod est, prorsus ac modis omnibus ignoro. Plautus in Euclione: Non magis me respicias, quàm si natus nunquam siem.

Ne pictum quidem vidit.

De vehementer ignoto dicimus. Multas enim vrbes & Idem. res atque etiam homines nunquam nobis conspectos, ex pictura vtcunq; nouimus.

Nomine tantùm notus.

Homerus.

De homine nobis mirum in modum ignoto.

Suidas.

Late viuens.

Λάθῃ βιώσας. Id est, Falle viuens. Admonet adagium in humili fortuna vitam esse feliciorē iis, qui obscurē viuunt, & publicis negotiis ita semoti, vt cūm vita discessissent, nemo illos vixisse sentiret.

Arrepta candela, candelabrum querere.

Dicimus quum res improvidē geritur. Oportuit enim candelabrum esse paratum, antequam candelam attingeres

I M P O S S I B I L I A .

Prius ouem lupus ducat uxorem.

Aristoph. Πρῶν κεν λύκος οἶν ὑβραροῖ. Id est, Antē lupus sibi iunget ouem. De his inter quos insanabile diffidium est. Consimili figura dixit Horatius,

Sed prius Apulis Inungentur caprea lupis.

Prius duo echini amicitiam ineant.

Πρῶν δὲ δύο ἐχίνοι εἰς φιλίαν ἔλθοιεν, ὃ μὲν ἐκ πλάγους, ὃ δὲ ἐκ χέρσου. Prius duo echini inierint amicitiam, alter è mari, alter è terra. De iis, qui moribus ac studiis sunt inter se discrepantiores, quàm vt spes sit aliquando inter eos necessitudinē coituran. Venustius erit ad rem deflexum. Malè conuenit Theologorum spinis cum bonis litteris: Citius echino marino cū terrestri conueniret. Nam est echinus marinus, de quo multa Plinius & Aristoteles. Et est terrestris, quem alio nomine vocant erinaceum: illud commune, quòd vterque spinosus est. Refertur à Suida.

Prius locusta bouem pariet.

M. Varro de Lingua Latina lib. III. refert ex Ennio versum hunc: *Atque prius pariet locusta lucam.* Nam lucas antiqui boues appellabant, ob magnitudinem.

Diogen.

Mare prius vitem tulerit.

Τὸ πλάγος ποῦτι ἐν οἴσιν ἀμπλον. Id est, Mare prius vitē ferret. De iis, quæ nullo pacto fieri possint. Nam falsitudo vitibus inimicissima.

Idem.

Prius testudo leporem præteruerit.

Πρῶτι ἐν χελώνη παρεδραμείται δασύποδα. Id est, Prius testudo leporem cursu præterierit. De re ne utquam verisimili. Testudine nihil tardiùs, lepus autem celeritate præcellit.

Sursus

Sursum versus sacrorum fluminum feruntur fontes. Euripides.

Prouerbialis allegoria, qua quippiam præposterè fieri significamus, legitimâque rerum vices inuerti. Quod genus sit, si puer senem admoneat, discipulus præceptorem docere conetur.

Fontes ipsi sitiunt.

Cicero.

Ironia prouerbialis in eos, qui petunt ab aliis, quod ipsis assatim abundet domi.

Lucianus.

Citiùs in nauis cadens à ligno exciderit.

Ἐπιπλεῖν αἰ περὶ πλοῖα πρὸς τὴν διαμέρτον ἕλκεν. Id est, Citiùs alicui in nauigio cadenti lignum defuerit. Hyperbole prouerbialis, qua tantam vbiq; copiam significamus, vt quocunq; te vertas, occurrat quod quæris. Etenim quum nauis ipsa vndique sit lignea, non potest non in lignum incidere, quisquis in ea cadit.

Aquilam testudo vincit.

Accipi potest per ironiam, aut simpliciter, vbi quis potentiorẽ arte vicit; & quod viribus non potest, assiduitate conficit.

Terra volat.

Suidas.

Ἡ γῆ ἰπτάται. De re vehementer absurda, quæque nullo pacto fieri queat.

Citiùs elephantem sub ala celes.

De iis, quæ dissimulari nullo pacto possunt, quin notis aliquibus prodant animi morbum.

Capram portare non possum, & imponitis bouẽ. Plutarch.

Vbi quis quod leuius est recusat, & quod multo sit intolerabilius, imponi sibi postular.

Ab asino lanam.

De iis, qui stultè quærunť ea, quæ nusquam sunt.

Simul sorbere & flare difficile.

Plautus.

Huic affinia videntur: Nemo potest duobus dominis seruire. Nemo potest Deo seruire & Mammonæ. Item illud Phocionis, Adulatore & amico non potest eodem vti. Ad hæc senarius ille: Amare & sapere, vix Deo conceditur.

Siue pennis volare, haud facile est.

Plautus in Pœnulo. Locum habet, quum deesse significa-

mus

mus adminicula, sine quibus negotium peragi non possit.

Impossibilia captas.

Ἀδωῶτα θηρῶς. Id est, Quæ fieri non possunt, venaris. In cum, qui molitur quod efficere non queat. Sumtum ab aucupio, seu venatu prædarum. Interpres indicat hunc esse sensum, ne quis tentet maiora suis viribus.

Scarabeus citius faciet mel.

Ad ἡδ' ἀδωῶτων classẽm pertinent, quæ referuntur in E-pigrãm. Palladę. Citius mel faciet scarabeus, aut lac culex:

Θάπλον ποιῆτε μέλι κύνθαρος, ἢ γάλα κύνωψ. Id est,

Mel citius faciet scarabeus & antè culex lac.

Statuam faucibus colas.

Ἀνδριῶτα γαρ γαλιζεις. Id est, Statuas colas gutture. De re maiorem in modum absurda, quæque fieri nullo pacto possit. Veluti si quis hominem præpotentem & iniuictum, frustra conetur opprimere. nec enim liquefcit statua.

Aristoph. *Nunquam efficies, vt rectè ingrediantur cancri.*

Quod à natura sit insitū, nullo corriges negotio. Nam cancris genuinum, obliquè ingredi.

Sambucam citius.

Adagij speciem præ se gerit Persianum illud carmen: *Sambucam citius caloni aptaueris alto.* Cuius vsus incidet, si quando significabimus aliquem à disciplina percipiendam, siue munere gerendo nimis alienum esse. Siquidem Sambuca organum est musicorum, quod haudquaquam congruat caloni. Calones autem vocantur militum ministris, qui vallos ac ligna gestabant. Porrò cum milites sint imperiti musicos, multo magis calones.

Lenticulam angulo tenes.

Φακοδανίας κορεπίς. Id est, Lentem angulo tenes. De negotio, quod fieri nullo pacto queat, propterea quòd hoc leguminis genus angulis careat. Refertur à Suida.

Ex arena funiculum nettis.

Ἐξ ἄμμου χοινίον πλέκεις. Id est, Ex arena funiculum nettere, est frustra conari, quod nulla ratione possit effici.

Asini cauda.

Ὅτου οὐδε τιλίαι εὐ ποιεῖ. Id est, Asini cauda non facit cribrum: vbi quis ad hoc aut illud dicitur inutilis. Cribrū è pilis equinis fieri consuevit, non è villis asinina: cauda.

Angie

Augia stabulum repurgare.

Αὐγία βυσσάσια. Id est, Augiæ bubile. Allegoria prouerbialis in hominem, aut in rem maiorem in modum iniquitatum. Lucianus in Pseudomante: Et Augiæ bubile, si non omne, at certe pro mea virili conabor submouere. Ostēdit autē huiusstabula tantum habuisse congesti fimi, quantum ter mille boues pluribus annis reddere poterint. In Græcis epigrammatis recensetur inter Herculis labores Augiæ stabulum repurgatum.

Veste circumfers ignem.

Ἰκστὶς τὸ ἄδρ' ἀδελφίδης. Id est, Veste circumfers ignem, vbi quid ridiculè sit, aut vbi quis suum ipsius malum fouet, veluti scortum, aut adulatorem, aut fictum amicum.

Lupo agnum eripere postulat.

Vbi quis frustra conatur prædā recipere, cui semel manus iniecit rapax aliquis. Plautus.

Lusciniæ deest cantio.

Perinde quasi dicas, Mulieri desunt verba, poetæ verbus, oratori color, sophistæ cauillū: Plautus in Bacchidibus: *Ego quoque pol metuo ne lusciniolæ defuerit cantio.*

Quid si calum ruat?

Τί εἰ ἀεὶ τὸς ἐμπίστοι; Ironia in eos, qui tutissimis etiam in rebus ridiculè timent. Terētius in Heautontimorumenō: *Quid si nunc calum ruat?*

Bos porrecto ultra Taygetum capite.

Ταύρος ὑπερκεύθεσ τὸ Ταύγετον ὑπὲρ τὸ ἄρπυια ἱμεν. Id est, Tau-Plutarchi. rus porrecto vltra Taygetum capite, bibit ex Eurota. De re vehementer absurda. Natum ex Apophthegmate Gerardæ Lacedæmonij. Is ab hospite quopiam interrogatus, quæ pœna foret adulteris apud Lacedæmonios: respondit, Is taurum maximum depēderet, qui producto vltra Taygetum montem capite, biberet ex Eurota.

ILLECEBRA MALI.

Lotum gustauit.

Λοτὸς ἴσπαγς. Id est, Lotum gustasti. De iis dicebatur, qui diutius in peregrinis regionibus hærent, velut oblitus reditus. Neque inconcinne dixeris in eos, qui simul atque scmel voluptatem inhonestā degustarint, ad pristina studia reuocari non queunt. Sumtum à fabula Lorophagorum.

Est autem lotus arbor, de qua Plinius lib. XIII. Tam dulcis ibi cibus, ut nomen etiam genti, terræque dederit, nimis hospiti ali, aduenarum obliuione patriæ.

Theocrit. *Periculosum est canem intestina gustasse.*

Χαλιπὸν χορίον κίωια γασσαι. Id est, Periculosum canem intestina gustasse. Admonet adagium haud facillè temperare à peccato, qui semel illecebram illam velut auctoramentum vitiorum degustauerit. Quemadmodum, qui semel scortum attigerit, qui semel periurio rem auxerit, qui semel aulicam vitâ sit expertus. Effertur & ad hunc modum apud Lucianum: Neque canis desiturus est, qui semel corium edere didicerit.

I M P E R I T I A .

Dulce bellum inexpertis.

Γλυκὴ ἀπίρη πόλεμος. Id est, Dulce bellum inexperto. Vegetius De re militari lib. III. c. XIII. Sunt quedam in rebus mortalium, quæ quantû habeant discriminis ac malorum, non intelligas, nisi factò periculo. *Dulcis inexpertis cultura potentis amici, Expertus metuit.*

Pedum visa est via.

Τῶν ποδῶν ἐπέχεται ὁδός. De negotio, cuius aliquando periculum feceris. Sumtum à viatoribus. Terent. in Phorm. *Ah non ita. Factum est periculum, iam pedum visa est via.*

Operarij.

M. Tullius lib. De oratore primo, non absque prouerbij specie operarios appellat, qui citra philosophiæ cognitionem causas agunt. Architectus ex arte rationem operis præscribit, operarij verò non iudicium suum, sed tantum operam adhibêt, iuxta præscriptum. At qui philosophiam callet, ex se paratus est de quauis re rectè dicere. M. Tullius de Menesarcho loquens, Hos quos nos oratores vocamus, nihil esse dicebat, nisi quosdam operarios, lingua celeri & exercitata: oratorè autè, nisi qui sapiens esset, esse neminè. Huius generis oratores libro De claris oratoribus appellat Vocales. Trásferri poterit ad concionatores, qui quòd parum exercitati sunt in sacris litteris, è collectaneis ediscunt quod apud populum multo clamore, multaque corporis iactatione detonent. Aut qui in templis ingenti boatu canunt non intellecta: non concionatores, sed operarij: non

non cantores, sed operarij.

IMPOSTURAE.

Terentius.

Dare verba.

Passim obuium est apud omnes auctores, pro eo quod est, fallere. Persius satyra III. *Vt manus, da verba & decipe neruos*: Terentius, *Cui verba dare difficile est*. Ouidius:

Verba dat omnis amans.

Addere manum.

Pro eo, quod est, ludibrio habere. Translatum opinor ab iis, qui manu ad aurem porrecta, motaque quempiam irrident. Plautina verba sunt hæc: *Quomodo de Persa manus mihi addita est?*

Plautus.

Os sublinere.

Pro eo quod est, Dare verba, & arte quadam illudere, reperitur aliquoties apud auctores. Nonius Marcellus tractum putat à ridiculo quodam lusus genere, quo dormientibus ora pinguntur.

Cicero.

Obrudere palpum.

Est arte, fucòque decipere. Vnde & palpari pro adulari, & palpones adultores vocamus, è simili metaphora tracta ab equisonibus, qui ferocientibus equis, plausu manus adblandiuntur.

Terentius.

Facere fucum.

Imposturam facere, & artificiosa dissimulatione deludere. Medicamentum illud, quo cuti superinducto mulierculæ vitia formæ dissimulant quasi que personam assumunt, fucum vocant.

Circumtondere comam.

Περαιπειν τοις πλοκίμοις. Græcis in proverbio est, pro eo quod est, ludibrio habere. Nā is lusus gratiæ fieri solet stupidis, vt iis non sentientibus, cæsaries circumtondeatur.

Luianus.

Noua hirundo.

Νέα χελιδών. Suidas ait dici solere, quoties verba darentur alicui. Sumtum à ioco puerili. Nam hi data opera, novam hirundinem adsimulantes videre sese, ostendunt aliis, deinde contemplantibus illis & intentis, interim quod volunt, surripiunt. Proinde quadrabit in eos, qui falsa spe quam iniecta fallunt ac nocent.

P ij

In laqueum inducere.

Et in casset inducere, est arte sic concludere quempiam, ut iam nullum sit effugium.

Diogen.

Ephesa litera.

Ἐφίσα χάρισμα. Dictum videtur de iis, qui mira felicitate, tanquam diuina virgula, quidquid optarent, assequerentur. Aiunt enim Ephesius notulas quasdam & voces magicas fuisse, quibus vtentes in omni negotio victores eua-derent.

IMPROBI.

Lydimali, post hos Ægyptij, &c.

Αυδὶ πονηροὶ, δεύτεροὶ δ' Αἰγυπιοί;

Τρίτοι δὲ πάντων Κᾶρος ἐξολόγιστοι.

Id est,

Lydi improbi, post hos secundi Ægyptij,

Tertiūque Cares perditissimi omnium.

Tempestiuiter vtemur, si quando mali cum malis conferuntur, & collatus cum sceleratoribus; ita demum minus illaudatus aliquis videtur.

Lerij mali.

Λέραιοι κακοί. In eos rectè dicitur, qui pariter omnes gen- tis vitio sunt improbi. Leriorum enim populus ob insignem morum improbitatem in prouerbiū abiit, auctore Strabone libro Geograp. x.

Mali commatis.

Πονηρὸν κόμματος. Dicebatur improbus, contemptus, & re- iiculus quispiam. Sumta metaphora à reprobatis numif- matis. Aristophanes in Pluto: Ἐφ' οὐκᾶ δ' ἔδ' πονηρὸν κόμματος. Vi- detur esse non probati commatis. In sycophantam dictum iam ad paupertatem, famémque redactum. Interpres ostē- dit comma esse vilissimi nominis matis genus.

Adulterinus.

Κίβδηλος. Quod simplex non est, neque sincerum, id vul- gato verbo Græci κίβδηλον vocant. Hinc ducto vocabulo, quòd aliud præ se ferant, aliud tegant. Conueniet igitur in amicitiam insinceram & fictam, aut in hominem blando vultu, sed animo virulento. Aut in eum, qui sanctimoniam habitu præ se ferat, quum vita sit impia.

Bipedum nequissimus.

De homine vehemēter improbo, quique vel pecudes nequitia

nequitia superet. Cicero torferat in Clodium, in oratione pro domo sua.

Tenedius tibicen.

Stephan.

Τενιδιος τιβικτης. Dicebatur testis falsus & calūniator. Hinc natum, quòd Philonome tibicinem suum subornarit, qui testaretur apud Cygnum, ipsam à Tenne de stupro fuisse in terpellatam, ac vi etiam tentatam.

Phrynondas alter.

Φρυωνιδας αλλος. De improbo. Huius meminit Lucianus in Pseudomante inter nobiles facinorosos: Quoties insigniter malum & sceleratū accipi volebant, Phrynondam appellabant. Fuit enim is homo versutissimus, maleficus, impostor, summus malarum rerum artifex.

Nous Simonem, & Simon me.

Vide Similitudinis.

Bestia bestiam nouit. Ibidem,

Ambrones.

Ambrones enim vulgo dicebantur, qui raptō, malisque artibus viuerent. Originem indicat Festus Pompeius, admonens eam Galliarum gentem fuisse, quam cum mare inundās sinibus suis depulisset, per aliena oberrātes rapinis ac prædationibus se suosque alere cœperunt.

Ballio.

Nomina quædam ob insignem improbitatem abierunt in prouerbiū, quod interdum à veris, interdum à fictis in comœdia personis sumitur. Nam M. Tullius in actionibus suis subiñde C. Fannium Cheream quendam Ballionem appellat. Ballionem inducit Plautus in Pseudolo, lenonem impurissimum, rapacissimum, improbissimum. nomen confictum est à βάλλειν, quod semper aliquid prædæ venetur leno: vel à βαλλίζω, quod lasciuiarum ac saltationum sit architectus.

Βεργαίτζεν.

Stephanus scribit βίργην esse ciuitatem Thraciæ, siue, vt Strabo refert, vicum. Eius gentis improbi mores in prouerbiū abierunt, vt dicentur βεργαίτζεν, qui nihil sani loquerentur. Tota enim natio Thracum multis nominibus malé audiebat, sed præcipuè ob morum truculentiā ac perfidiam.

Eurybatizare.

P iij

Eurybatizare.

Εὐρυβατιζέσθαι. Est improbis vti moribus. Eurybatus ex Cercopibus vnus fuit insignitæ improbitatis homo. Huius meminit Lucianus in Pseudomante. vltra Cercopas, vltra Eurybatum aut Phrynondam, aut Aristodemum, aut Stratatum.

Tria cappa pessima.

Τρία κέππα κείμια. Iactatum & hoc olim ænigmatis vice quo trium gentium mores notatisunt, Cappadocum, Cretenfium & Cilicum.

Duplex cappa.

Διπλοῦ κέππα. Velut ænigma, quo malum aliquod significabant. Siquidẽ gemino κ scribuntur κκκ. Simili figura Plautus furem trium literarum hominem appellauit.

Aristoph.

Βωμολοχός. Βωμολοχεύεσθαι.

Bomolochi prouerbiali conuitio dicebantur scelesti & improbi. Dicuntur autem βωμολοχοί, qui quum res diuina peragitur, non faciunt vota Diis, sed nugas inanes blaterant. Qui mos hodie magnatibus magnopere placet.

Suidas.

Inexploratus homo.

Ἀεσαίνιος αἰθροπός. Id est, Inexpensus, inexercitatus, non probatus. Subest Metaphora in *Ἀεσαίνιος*. *Βάσανος* enim coticula est, qua solet aurũ explorari. Latini vocant indicem.

Diagoras Melius.

Διαγόρας ὁ Μήλιος. In sceleratum ac scædifaxum & impium. Hic capta Mela, vixit Athenis, & Atheniensium sacrorum mysteria vsque adeo contempsit, vt complures auerterit à religione, deterrueritque ne iam vellent initiari, &c.

Lupis decas.

Λύκου δέκα. Dictum apparet in eos, in quos inhonesti lupi cri pars aliqua tametsi pusilla rediret. Aut in eos qui largitionibus essent corrupti, alióve corrumperent.

Cum sacco adire.

Non dubium est, quin hic sermo fuerit vulgò iactatus de quouis, qui postulat vt statim exhibeatur, quod petit. Affertur ex Paulo lib. pandect. 46. lit. de sol. & liber. cap. quod dicimus: Quod dicimus, inquit, in eo herede, qui fideiussori testatoris id quod ante aditam hæreditatem ab eo solutum est debere statim soluere, cũ aliquo scilicet temperamento

mento temporis intelligendum est: nec enim cum sacco adire debet. |

Plutarch.

Onobatis.

Apud Cumanos mulier in adulterio deprehēsa ducebatur in forum, ut illic lapidi insistsens, omnibus esset conspicua. Deinde impositam asino, atque ita per totam ciuitatē circumductam reducebant ad lapidem, ut ibi rursus esset omnibus spectaculo. His actis habebatur infamis per omnem vitam, & ignominia gratia *ονοβάτις* dicebatur, quod asinum equitasset. Quadrabit in quamuis prostituta famæ.

Cercopum cœtus.

Ἀγροὶ Κερκόπων. Id est, Cœtus Cercopum. De conciliabulo, conuentuque versutorum & improborum hominum dicebatur. Narrant enim Cercopes quosdam in Epheso fuisse notæ fraudulentia viros, qui suis dolis conati sint ipsi Ioui imponere. Hos admonuerat mater, ne in Melampygm incidere, id quod euenit. Nam post ab Hercule vinciti sunt, iussu Omphales.

Cercopissare.

Κερκωπίζειν. Cercopissare dicuntur, vel qui lasciuunt, aut qui adulantur. Metaphora ducta ab animantibus, quæ mota cauda adblandiuntur ut Chrysippo placet, Suida teste, vel qui molesti sunt obturbantque, & obstrepunt, ut vox deflexa sit à Cercopibus illis Lidiis, quos Hercules, quod sibi cum Omphale cubanti petulantius obturbarent, amicæ iussu vincitos de claua suspendit.

Ἀλιπήριος.

Vulgò dicebatur, qui per vim raperet aliena. Natum ex euentu huiusmodi. Temporibus Aetolici belli, tanta frumentaria rei penuria incidit Atheniensibus, ut pauperes coacti fame captiuorum farinam diriperent. Inde vox trahi cœpit ad hominem quocunque modo sceleratum.

Ferre iugum.

Plaut. in Curcul. *Támne fert iugum?* De puella percontatur quispiam, num iam per ætatem virum reciperet.

Magis impius Hippomene.

Ἰσχυροί: Ἰππομένης. Id est, Magis impius quàm Hippomenes. Hic Atheniensium Princeps filiam à ciue quopiam vitiata vnà cū equo feroci cōclusit in domicilio, nec huic,

nec illi cibum præbēs. Equus igitur fame in rabiem actus, puellam adortus cœcicit: deinde perit ipse quoque pabuli videlicet inopia. Post hæc pater domum est demolitus: loco nomen inditum, equi & puellæ. Recenset adagium Diogenianus.

Eustathius

Mare proluit omnium mortalium mala.

Θάλασσα κλύζει πάντα τ' αἰθριόπων κακῶν. Id est, Hominum vniuersa proluit pelagus mala. Natum est ab euentu huiusmodi: Refert Diogenes Laertius, Euripidem Platoni comitem fuisse peregrinationis, quum Ægyptum adiret. Ibi quum morbo suo corripiretur comitali, ni fallor, sacerdotēs Ægyptij in rione marina sanauerunt hominem. Quin hodie morsos à cane rabido, si nouies mergantur in mare, putant à rabie liberari.

Gellius.

Qui omni in re, & omni in tempore.

Sed enim qui omni in re, atque in omni tempore, omni laude vacat, is illaudatus est. Admonet parcœmia ferè neminem esse tam deplorati ingenij, qui non aliquando dicat faciãtve quod laudem promereatur.

Seruilis capillus.

Ἀσραποδὸν ὀδὴν τετραεὶς ἐπιδικνύειν. Seruilem capillum præ se ferre dicuntur, qui agrestibus & inelegantibus sunt moribus. Inde ductum quod Athenis serui manumittendi, capitis pilos deradebant.

Vlyssis remigium.

Homines nequam & voluptatibus addictos Horatius in epistolis *Vlyssis remigium* appellauit, prouerbiali nimirum figura. *Remigium vitiosum Ithacensis Vlyssis.*

Dij tibi dent tuam mentem.

In insanum congruit, & sua dignum mente. Martialis: *Dij mentem tibi dent tuam Philæni.*

Non es laudandus, ne in cœna quidem.

Οὐκ ἔπαρεθεις οὐδ' ἐν πρῆδαισιν. Id est, Non queas laudari ne in parentalibus quidem. In hominem dicebatur vehementer illaudatum. Antiquis mos erat, præsertim Articis, in cœnis funeralibus, quas Græci πρῆδαισιν vocant, encomiis, epicediis & epitaphiis laudare vita defunctum, etiam si parum meruisset in vita.

Compendiaria res improbitas.

Σωίτο

Σωπτομος ἢ πονηρία, βραδεία ἢ ἀσιτό. Id est, Compēdiaria res improbitas, virtus lōga. Qui semel addixit animum vitiiis, is quiduis flagitij faciliē patrabit. At singulæ virtutes magno sudore parandæ.

Insania non omnibus eadem.

Μελία γ' ἢ πᾶσιν ὁμοία. Id est, Haud est eadem vesania cunctis. Sensus est, nullum esse mortalem, qui non in aliqua re desipiat. Quanquam alius alio morbo laboret, hic auaritiæ, ille libidinis, hic ambitiois, ille iuuidiæ, &c.

I M P V D E N T I A.

Lingua non redarguta.

Plato in Theæteto, Ἀ τὰρ οἷς θεμελον, δὲ αὐτὸν ὄρν, Εὐεπίδουον π ξυμβήσεται, ἢ ἔ γλῶττα ἀέλιετος ἡμῶν ἔσται, ἢ δὲ φρω ἐκ ἀέλιετος. Id est, At ut videtur, posse responderis, Euripideum quiddam nobis accidet, lingua quidem vobis erit irredarguta, mens autem non erit redarguta. In eos quadrat, qui rationibus conuicti, non cedunt tamen, sed tergiuerantur reclamantes, aduersus suam ipsorum conscientiam.

Faciam os perfricare. Frontis perfricta.

Dicuntur, qui pudorem omnem dedidicerunt, velut absterfo manu a vultu pudore. Plinius.

Dea impudentia.

Θεὸς ἢ αἰσῶδεια. Dicitur solitum, vbi quis ex audacia inuercundiæque sua lucrum atque emolumentum ferret. Nam inutilis, ut ait Homerus, verecundia viro egenti: compluresque mortales videas, quibus magno bono fuerit, nihil omnino puduisse. Zenodot.

Nudo capite.

Γυμνῆ κεφαλῆ. Nudo capite facere quempiam dicuntur, qui palàm ac citra pudorem omnem faciunt. Qui rem pudendam faciebant, iis mos erat centonibus caput operire. Plautus.

Atticus aspectus.

Ἀττικὸν βλέπω. Perinde est quasi dicas: Os impudens. Nam hoc vitio notati sunt Atticorum mores. Aristoph.

I M P V D I C I T I A.

Huc spectat etiam paulò antè citatum, *Onobatis*.

Oscè loqui.

Oscè loqui vetusto prouerbio dicebantur, qui turpiter parùmque pudicè loquerentur. Ab Oſcorum moribus alluſione ſumta, quòd apud eos ſpurcarum libidinum impunitus vſus fuerit.

Ægis venit.

Αἰγίς ἔρχεται. Suidas indicat prouerbiũ dici ſoliturũ de iis, qui petulanter & impudenter agerent. Ægis autè Græcis varia ſignificat. Sunt qui putent inter alia ſignificare ſacerdotem, quæ Athenis ſolita ſit ferre ſacram Ægidem, itaque ingredi ad eos qui nuper duxiſſent vxores. Apparet in huiusmodi ſacris multum fuiſſe licentiæ.

Cicero.

Panicus caſus.

Panicon veteres vocabant ſubitum animorum tumultum, ſed inanem. veteres enim exiſtimabant Panem Deum repentinos terrores & animi conſternationes immittere, lymphaticis ſimillimas, vſque ad eò impotentes, vt non ratione modò, verum & mente careant.

Da lapidi volam.

Ariſtoph.

Interpres Ariſtophanis indicat pueros ſiquando viderint aues, dicere ſolere: Da lapidi volam, & cadent omnes. Conuenit vbi quis ſectatur quæ non poſſit aſſequi: aut minatur iis, quibus non poteſt nocere.

Metum inanem metuiſti.

Plutarch.

Α' ἀὲς ἰδίας ἰδίας. Id eſt, Inanem metuis metũ. Vbi quis formidat in re tuta. Virgilius: *Omnia tutatimens.*

Multa in bellis inania.

Πολλὰ κανά τῷ πολέμου. Id eſt, Multa belli inania. De inani ſuſpicionẽ, aut pauore ſine cauſſa oborto, quem Græci πανικὸν vocant. Parcœmiam hinc manare putant, quòd huiusmodi Panici terrores ſolent plerunque in bellis accidere.

Theagenis hecateum.

Θεαγένους ἠκείνου. In ſuperſtitioſos ac ridiculè meticuloſos dictum eſt. Hic Theagenes legitur vſque ad eò fuiſſe ſuperſtitioſus, vt domi haberet Hécates ſimulacrum, nec vſquam pedem moueret, niſi illo conſulto.

Canes

Canes timidi vehementius latrant.

Thraasonum est turgidis minis dira moliri, at Chremes ad rem gerendam promptior. Sic & Athenienses ad bene dicendum quàm ad grauitè agendum accommodatiores fuisse leguntur. Denique mulieres lingua melius, quàm viri belligerantur.

Aspersisti aquam.

Aspersisse aquam dicitur, qui dicto quopiam reddiderit Plautus. animum, ac metum ademerit. Mutuò sumtum ab iis, qui in deliquio aspersa in faciè aqua, ad sui sensum reuocantur.

Vtre territas.

Ἰσχυρὴ ἀσπίς μορμολυκίᾳ λέγεται. Id est, Vtre terrere, siue terri. Dicitur solitum, quoties inanem formidinem aut concipit aliquis, aut incutit. Sumtum ab iis, qui vasorum inanium huiusmodi sonitu pauefaciunt pueros, vel potius, qui vasorum huiusmodi sonitu propellunt aues. Putant idem valere τῆ σκιᾷ μορμύσση, id est, Umbra territas.

Leonem larua terres.

Diogenian

Μορμολυκίαις ἐφορεῖς τὸν λέοντα. Id est, Laruis terres leonem. Conueniet de minis inanibus, ac terriculis deridendis.

Asinum tondes.

Τὸν ὄνον κείρεις. De iis qui rem absurdam atque inutilem Aristoph. aggrediuntur, quum asinus lanam non habeat.

Ab asino lanam.

Idem.

Cui finitimum est illud: ὄνου πόδας ζῆτις. id est, Asini lanam quæris. De iis, qui stultè quærent ea, quæ nusquã sunt. Effertur ad agium etiam ad hunc modum: *Asini lana.*

Vtrem vellis.

Ἰσχυρὸν πέλλεις, (Adagio, *Vtrem cadis*, simillimum,) vel quòd non sentiat, vel quòd pilis careat.

Caluum vellis.

Φαλακρὸν πέλλεις. Vbi quis inanè operam sumit, aut vbi quis auferre conatur, quo vacat is à quo petitur. Veluti si quis à paupere conetur extundere pecuniam, ab indocto litteraturam. Idem: Nudo vestimenta detrahere.

Lucianus. *Æthiopem lauas. Æthiopem dealbas.*
 Αἰθίοπα σμύχης. Natiuus ille Æthiopum nigror, quem Plinius ex vicini syderis vapore putat accidere, nulla abluitur aqua, neque vlla ratione candescit.

Mortuum flagellas.

Νεκρὸν μαρίζεις. In eos, qui obiurgant illos, qui nihil prorsus obiurgatione commouentur, aut qui vita defunctos insectantur &c lacerant.

Plautus. *Aquam è pumice postulas.*

Pro eo quod est, Frustrà ab alio petere, cuius ipse à quo petis, maximè sit indigus. Nihil enim pumice lapide siccius nihil siticulosius. Perinde ac si quis ab indoctissimo doceri postulet, ab inconsultissimo consilium expectet, ab egeno munus, ab inope præsidium, denique ab auaro atque tenaci pecuniam.

Idem. *Mortuo verba facit.*

Νεκρῷ λογούσα μύθος εἰς οὐδ'. Mortuo ad aurem fabulam narrans. Plautus: *Mortuo verba nunc facio.* Terentius: *Verba sunt mortuo.* Rursum Plautus: *Nihilo pluris refert, quàm si ad sepulcrum mortuo dicat iocum.*

Littori loqueris.

Λιγαλιῶ λαλεῖς. Dictum in eos, qui frustra suadent vel orant, perinde quasi surdo loquantur. Nam littora propter assiduum fluctuum fragorem surda dicuntur.

Aquilam volare doces.

Α' εὐτὸν ἕπισκευα διδάσκεις. In eos qui monere quempiam conantur in ea re, in qua quum sit ipse exercitatissimus, nihil eget doctore.

Delphinum natare doces.

Δελφίνα νηχεύου διδάσκεις. Diuersa metaphora sententiam eandem declarat. Quod enim Delphin inter pisces, id aquila inter volucres.

Delphinum cauda ligas.

Δελφίνα κωρεσ τὸν ἕρπον δαῖς. Id est, Delphinum cauda alligas. In eos, qui quippiam incassum conantur, propterea quod delphinus cauda sit lubrica, nec ea parte teneri queat. Quadrabit & in eos, qui ea via quempiam aggrediuntur, qua nequaquam possit superari.

Diogen.

Nebulas diuerberare.

Νεπίλας

Νερίλας ξάρον. Dicitur, qui vel in re stulta, vel quæ fieri nõ queat, frustra sumit operam.

Asini caput ne laues nitro.

Ὁ του κερκιλῶ μὴ πλωίεν νίτρον. Ne multum sumtus operæve impendas in rem vilem ac sordidam.

Ad fractam canis.

Πρὸς ἰβήμαζ ἤδου ἄδουε, subaudi, vel chordam vel citharam. Suidas ostendit dici solitū de iis qui frustra laborant. Quamquam non inscitè accommodabitur, vbi non responderetur officiis alicuius, aut vbi quis suadet obstinato, aut orat inexorabilem.

De fumo disceptare.

In Philosophos dictum, qui de rebus nihili nimiū anxie disputant.

Arenam metiris.

Ἄμμον μετρεῖς. Id est, Arenæ modum quæris, siue metiris, hoc est, rem infiniti laboris atque inexplicabilem inceptas. Aut frustra conaris, quod nequeas efficere.

Arenæ mandas semina.

Εἰς ψάμμον σπείρεις. Propterea quòd sterile arene, maxime terestres, nec idoneæ ad sementem. Ouidius.

Quid facis Oenone, quid arene seminamandas?

Non profecturus litora bubus aras.

Atqui in nostra Brabantia sunt agricolæ tā industrij, qui sitientissimas arenas cogant & triticum ferre.

De lana caprina.

Horatius.

Natum ab euentu apparet, de duobus contentiosè decertantibus, vtrum lanam haberet caper, an fetas. Loquitur de morosis in amicitia, qui quantumlibet friuola de causâ litem cum amico suscipiunt.

In aqua scribis.

Lucianus.

Hoc est, *Nihil agis.* Xenarchus apud Athenæum:

Inscribo vino, si qua iurat femina. Item Catullus:

Mulier cupido quod dicit amanti,

In vento & rapida scribere oportet aqua.

Reti ventos venaris.

Δικτύω αἰέμων θηρῶν. Id est, Reti ventos captas. De frustra laborantibus, qui rem inanem inaniter captant.

Ignem dissecare.

Εἰς τὸ πῦρ ξάμναι. Id est, Ignem diuerberare. Aristides: Non intelligebas autem te ipsum omnibus illis prouerbiis obnoxium esse, quod ignem diuerberares, quod lapidem elixares, quod in sacris sementem faceres.

Isthmum perfodere.

Isthmum perfodere dicebantur, qui magno quidem conatu, sed irrito molirentur aliquid. Ductum ab Isthmo Corinthiaco, qui efficiebat ut naues longo & ancipiti ambitu iuxta peninsulam circumagerentur. Isthmus ea terræ structura est, quæ in duo maria iter porrigit. Sunt autem duo Isthmi Achaicus ceu Corinthiacus, & Thracius.

In arena edificas.

Εἰς ψάμμον οἰκοδομεῖς. Ad quod Euangelica parabola videtur alludere: Non consistit, quod super arenam struxeris. Proinde rectè vsurpabitur, ubi quis negotium aggreditur inutile futurum, utpote non rectè iactis antè fundamentis.

Parieti loqueris.

Πρὸς τὸν τοῖχον λαλεῖς. Plautus in Trucul. vsurpat pro eo quod est taciturno loqui: *Ego*, inquit, *ero paries, loquere tu.*

Cribo aquam haurire.

Κοσκίνῳ ὕδωρ ἀτλεῖ ἢ ἐπιφέρει. Id est, Cribro aquam haurit. Quod etiam in obliuiosos, non inconcinnè dicitur. Sumtum à fabula Danaidum puellarum, quas Plato scripsit apud inferos hoc genus pœnæ pendere, ut assidue aquam in dolium pertusum, vasis item pertusis inferant. Effertur & ad hunc modum: *In dolium pertusum aquam hauri.*

In aquam sementem iacis.

Εἰς ὕδωρ σπείρεις. Id est, In aqua sementem facis. Loquitur de iis, qui beneficium conferunt in ingratos atque improbos homines.

In saxis feminas.

Κατὰ πετρῶν σπείρεις. Id est, In saxis sementem facis. Quod quidem alluisse credi potest allegoria Euangelica de semine, quod in petras inciderit. Nam hoc terræ genus ferè sterile est, quia non potest aratro proscindi.

Et operam & retiam perdere.

Plautus in Rüd. Iam nunc & operam ludos facit & retiam. Id quidem citra tropum dictum est à senè, qui Grippū seruū

uum piscatum miserat, cum esset noctu orta tempestas gravissima. Venustius erit si tropo adhibito dicatur in captatorem, cui non successit aucupium. Porro retiam Plautus antiquè dixit, pro rete. Affine illi, *Oleum & operam perdidit.*

Sterilem fundum ne colas.

Plato.

Σπίρον ἀγρόν μὴ σπείρειν. Id est, Agrum sterilè ne colas. Hoc est, ne doccas indocilem, ne felicitatem quæras in diuitiis. Non enim pariunt homini beatitudinem.

Utrem mergis vento plenum.

Ἀ σὺν βαπτίζεις πνέματος πλήρη. Competit in eum, qui frustra conatur, ut qui castiget inemendabilem, quòd inflatus vter quantumvis immergas, rursus emicet.

Cauam Arabiam ferere.

Τὴν μάκτω Ἀραβίαν σπείρειν. Pro, frustra sudare, aut in re perdifficili nec admodum frugifera operam sumere. Lucianus in Apologia: Ut cauam Arabiam ferere aggrediatur. Significat autem palustrem Arabiae partem neatriquam idoneam sementi.

Aranearum telas texere.

Basilios.

Τὰ ἀείχμια ὑψάειν. Est in re friuola nullius frugis, infinitum atque anxium capere laborem. Cuiusmodi sunt rationes dialecticæ.

Arare litus.

Αἰγυλιὸν ἀρουῶ. Est sterilem operam sumere. Ausonius in Theonem:

Quid geris extremis positus telluris in oris,

Cultor arenarum vates, cui litus arandum?

Huius peculiaris vsus erit, quom officium impenditur in eum, à quo nihil sis fructus aliquando percepturus.

E multis paleis, parum fructus collegi.

Ἐ κ πολλῶν ἀχύρων ὀλίγην καρπὸν σιωπήσασθαι. Id est, Multo labore non multum emolumentum sum consequutus, aut è verbo sermone paullulum bonæ sententiæ, ex ingenti volumine minimum doctrinæ retuli. Translatum ab excussoribus tritici.

Ouum adglutinas.

Ὁὐν κολλᾷς. Id est, Ouum glutino cōpingis. Ridiculè laborat, qui fractum oui putamen glutino sarcire & coagmen-tare conetur. Diogen.

Penelopes telam texere.

Est inanem operam sumere, & rursum destruere quod effeceris. Natum ex Homeri Od. 11. Fingit Penelopem Ulyssis uxorem procos iam urgentes hac conditione delusisse, ut tum se promitteret nupturam, ubi telam, quam habebat in manibus, absoluisset. Quam conditionem postea quam illi accepissent, mulier astuta quod interdium texuisset, id noctu retexere cepit.

Plautus.

Oleum & operam perdidit.

Quidquid insumsi, seu rei, seu laboris, id frustra insumtum est. Metaphora ducta est à gladiatorum ac palaestitarum certaminibus, in quibus certaturi unguentis quibusdam oleaceis perungebantur.

Bos ad ceroma.

Diuus Hieronymus ad Pammachium, videtur huic adagio velut alterum quoddam adagium subtexuisse: Oleum perdidit & impensas, qui bouem mittit ad ceroma. Siquidem hoc ipsum, bouem ad ceroma mittere, prouerbum sapit, pro eo quod est docere indocilem: aut ad id muneris quempiam allicere, ad quod obeundum minimè sit idoneus, videlicet ingenio repugnante. Nam ceroma dicitur unguentum quo olim Athletarum ungebantur, id ex oleo certisque terrarum generibus conficiebatur. Porro ad certamina hoc inutilis est.

Nihil agere.

Suidas hunc versiculum citat è Cratini fabula, cui titulus Horæ:

Καὶ ταῦτα πρῶτον φάσκ' ἀνὴρ οὐδὲν ποιεῖν. Id est,

Atque ista faciens quidam ait, faciens nihil.

Admonetque subesse prouerbum quod quadret in eos qui frustra laborant. Celebratur & illud Attilii Satius est otiosum esse, quam nihil agere.

Perijt sus.

Ἀπόλομαι εἴ, καὶ τάλαντον καὶ γάμος. Id est, Perijt mihi sus, & talentum & nuptiæ. Dicit consuetum ubi quis frustratus perdidisset operam & impensam.

Quid opus erat longis canere tibiis?

Τί γάρ με ἔδει μακροῖς ἀολοῖς αὐλοῖν; Id est, Quorsum attinebat me longis canere tibiis? Id aiunt conuenire in eos, qui sumissent inanem operam, aut sumtum.

Ollas

Ollas ostentare.

Χύτρας ἄδεικνυδαι. Est rem per se ridiculam ac fordidiā, perinde vt maximam efferre.

Plutarch.

Cum diis non pugnandum.

Qui monebit non esse pugnādum cum genio, cum superis, cum magnis principibus, vsurpabit illud Homeri: Verūm homines Diis inferiores. Hanc sententiam sic extulit Pindarus: Oportet aduersus Deum non contendere.

Homerus.

Asinum sub frano currere doces.

Hoc est, doces indocilem. Nam equus ad cursum idoneus, asinus ad equestrem cursum inutilis. Horatius:

Infelix operam perdas, vt si quis asellum

In campum doceat parentem currere frano.

Apud nouercam queri.

Qui deplorant infelicitatem suā apud eos, qui nihil auxiliij sunt laturi vel gauisuri magis conquetentium malis.

Plautus.

Ferrum natate doces.

Σιδερον πλεῖν διδάσκεις. Id est, Ferrum finitare doces. De iis, qui rem conantur, quæ repugnante natura nequaquam fieri possit.

Cauda tenes anguillam.

Ἀπὸ οὐράς τινος ἰσχυρίω ἔχεις. Id est, Cauda tenes anguillam. In eos, quib⁹ res est cū hominibus lubrica fide, perfidisque.

Austrum perculi.**Aerem verbero.**

Id est, Operam lusi. Est apud Plautum in Epidico. Quo quidem adagio nō est grauarus vti Paul⁹ in Epistolis suis.

Σιαμαχείν.

Olim qui inaniter laborabant, Σιαμαχείν dicebātur, hoc est, cum vmbra pugnare. Plato: Sed necesse est omnino, vt cum vmbra pugnem, simul & defendēs & accusans, quum ne mo responderit.

Milium terebrare.

Κότχειν πρυπῆν. Milium perforare dicuntur, qui in re difficili, sed profus inutili laborant.

Vacuam inhabitare.

Κενὸν ἐγκατοικεῖν δῆμον. Vacuam habitare domū dicuntur, qui speciem rei magnificam ostentant, quum ipso bono vacui sunt.

In frigidum furnum panes immittere.

Ἐπιψυχρὸν ἐπιτὸν τοῖς ἀπτοῖς ἐπιβάλλειν. In frigidum furnum immittere panes dicitur & hodie, qui docet indocile, qui monet auersum, aut qui alioqui sumit inanem operam.

Lapidi loqueris.

Terentius.

Λίθου διαλίειν. Lapis pro stupido, brutoque homine ponitur.

Linum lino uectis.

Λίνον λίνου συνάπτεις. Linum lino connectis. Huius adagij duplicē apud Græcos interpretes sensum inuenio. Quorum alter est, Infirmis inirma copulas, friuola friuolis. Alter, Eadem non iisdem rationibus facis, aut dicis.

Surdo oppedere.

Παρεκκαρῶ ἀνταποπτηθεῖν. Id est, Apud surdum crepitem credere. Dicitur ubi quid frustra fit. Sive quum conuitiis incessitur is, qui perinde negligit, quasi non audiat.

Terentius.

Lacerem lauas.

Πληθὺν πλῆθει. Quo operam inanem significamus.

Anthericum metere.

Τὸν ἀνθήμον θερίζειν. Dicebantur, qui laborem inanem ac sterilem caperēt. Anthericum, herbæ genus quod meti non possit, sed velli manibus necesse est, veluti & linum. Antherices vocantur summa spicarum fastigia, siue antherices.

Aristoph.

De asini prospectu.

Περὶ οὐνοῦ παρακύψασθε. Dicitur solitum in eos, qui ridendo titulo quempiam calumniantur, aut de friuolis rebus aliquem in ius vocant. Natum à fabula quadam, quæ sic à quibusdam narratur: Figulus quispiam varias auium formas finxerat, easque in officina collocatas habebat. At asinus quidam, inobseruantius sequente agasone, inserto per officinæ fenestellam capite, pariter & aues & reliqua vasa deiecit, comminuitque. Is, cuius erat officina, agasonē in ius vocat. Quumque rogaretur ab omnibus, quanam de re litem moueret: De asini, inquit, prospectu.

Idem.

De asini umbra.

Ἐπὶ τοῦ οὐνοῦ σκιάς. Id est, super asini umbra. Pro eo quod est, De re nihili.

Lapidem decoquis.

Λίθου ἰψίς. Pro eo quod est, Inaniter laboras. Neque unquam mollescit lapis quatumuis diutina coctione. Specia-
ti m

tim conuenit in hominem durum, nullisque precibus mollescentem.

Surdo fabulam narras. Surdo canis.

Virgilius.

Κωφὸς κἄνεις. Non canimus surdis, respondent omnia silua. Horatius: Narrare putaret a fello Fabellam surdo.

Verbare lapidem.

Plautus.

Aptè dicetur, vbi quis obiurgat incaſtigabilem.

Laborem ferere.

Πόνον ἀσείρειν. Vulgò dicebantur, qui fruſtrà laborarent.

A lupi venatu.

Ἀπὸ λύκου θίρας. Dicitur ſolitus, vbi quis protinus re infecta diſcedit, aut de negotio moleſto & agreſti. Neque enim tutum eſt lupum inſequi, neque is facile capitur, quàm reliquarum ferarum venatus non vulgare adferant voluptatem.

Alienum arare fundum.

Ἀλλοτρίαν ἀρουραν ἀρουῶν. Id eſt, Alienum aruum arare. Pro eo quod eſt, Alienum agere negotium, aut cum alienis vxoribus habere rem. Plautus: Fundum alienum arat, ſuum incultum deſerit.

Hylam inclamas.

Ἐλθὺν παραχρῆστι. De fruſtra vociferantibus, aut in genere, de nihil proficientibus. Id fuerit venuſtius atque concinnius, vbi quis abſentem fruſtra deſiderat, vel deplorans, vel optans. Vnde natum ſit, habes apud Virgilium egloga 6.

Hic funis nihil attraxit.

Ἀὐτὴ μὲν ἢ μίαντος ὑδρὸν ὄσασιν. Id eſt, Funis quidem iſte piſcium attraxit nihil. Quo ſignificabant operam fruſtra ſumtam, neque ex ſententia eueniſſe quod quis conabatur. Tranſlatum ab hamato funiculo piſcantibus.

Hydram ſecas.

Plato.

Ἐδρας τῆμις. Hydram incidere eſt, ita vnum aliquod incommodum tollere, vt in eius locum plura alia recipias. Adagium natum à fabula hydræ Lernææ, cū qua multum diuque conſiſtatus eſt Hercules, propterea quod vno reſiſo capite plura renaſcerentur. A commodari poterit ad eos, qui litibus inuoluuntur nunquam finiendis, Lis enim litem parit.

Cotem alis.

Q ij

Ἀκάνθω σπίζης. Dicitur in homines edaces, plurimique cibi, qui nihilo tamen habitiores inde reddantur. Nam in cotis macilentiam, hodiéque vulgò iactatur adagium, quum aiunt: Tam pinguem, quam cotem, macilentum quempiam significantes. Hermolaus Barbarus interpretatur hoc adagium, pro malè collocare beneficium, vnde non fit reditura gratia.

Cum Coryco luctari.

Προς Κόρυκον Συμνάξιδου. Aduersus Corycum luctari dicebatur, qui sumeret inanem operam. Opinor Corycum palæstriten fuisse quempiam inuictum.

Cum Diis pugnare.

Θεομαχίη. Dicuntur, qui vel naturæ repugnant, vel aduersus fatalem necessitatem reluctantur. Sumtum à gigantum fabula. Cicero: Quid enim gigantum more bellare cū Diis, nisi naturæ repugnare?

Quum plurimum laborauerimus, eodem in statu sumus.

De frustra laborantibus. Quod euenit iis, qui post diuturnum studium nihilo reperiuntur eruditiores, post longam negotiationem nihilo ditiores.

Plinius.

Cum laruis luctari.

Cum laruis luctari dicuntur ij, qui vita defunctos insectantur maledictis, qua re nihil esse potest indignius ingenuo viro.

Theocrit.

Undas numeras.

Κύματα ματρείς. Id est, Rem infiniti laboris inceptas.

Inaniter aquam consumis.

Ἀνωε αἰαλίσκεαι ὕδωρ. Id est, Inaniter aquam consumis. In eos quadrabit, qui frustra suadent. A prisco more iudiciorum sumtum, in quibus ad clepsydre modum dicebatur.

Zenodot.

In cælum iacularis.

Εἰς τὸν οὐρανὸν τοξάει. Id est, In cælum sagittam torques. De iis, qui frustra laborat, aut qui audet eos laceffere, quos non possunt lædere.

Lucianus.

Voluitur dolium.

Κεφάλισται ὁ πῖδος. Id est, Reuolutum est dolium. In eum, qui cōmouetur alieno exēplo siue instinctu, ad stultè quid faciendum. Nam dolium facili impulsu, quò velis voluitur. At

At sapiens semper fixus est & immotus.

Vlulas Athenas.

Τλαύλας εἰς Ἀθῆνας. Subaudiendum, portas, aut mittis. Conueniet in stultos negotiatores, qui merces eò comportant, vbi per se magis abundant. Vt si quis in Ægyptum frumentum, in Ciliciam crocum inuectet.

Cicero.

In eodem hastas luto.

In eos competit, qui sic implicantur negotio cuiuspiam, vt se nequeant extricare. A viatoribus translatum, qui simulatque in lutum inciderint, quum alterum pedem conantur e-ducere, altero altius immerguntur.

Terentius.

In siluam ligna ferre.

Est aliquem iis rebus augere velle, quibus ipse maximè abundet. Eadem ratione dicimus: *In mare deferre aquam.*

Horatius.

Contorquet piger funiculum.

Cratinus fingit quendam apud inferos funem torquentè; asinum autem arrodentem ea, quæ ille iam torsisset, atque ita iam aniter laborare, qui torquebat.

Pausanias.

Tranquillum athera remigas.

Ἀἰθῆρα ἡλίου, ἢ ῥέας. Id est, Aëre tranquillo remigas. De incassum laborantibus, quasi dicas, aerem diuerberas.

Zenodot.

Ventos colis.

Ἀνέμοις χερσῶν. Colis autem dico, pro eo quod est, agrico-lationem exerceas. Dicitur in eos, qui è suis laboribus nihil fructus reportant.

idem.

Vento loqueris.

Ἀνέμῳ διαλέγῃ. Pro eo quod est, Inaniter. Nam ventus omnia dissipat. Consimili figura apud Athenæum legitur: *Celo & terra loqui.*

Suidas.

Nugas agere.

Ῥῆ friuolá ac nihili facere, seu frustra conari, ἄβου ληρέειν, Atticis familiare, id est, Nugas nugaris.

Aristoph.

Actum agere.

A iudiciorum consuetudine sumtum, qua fas non est ite-rum agere causam, de qua iam sit pronunciatum. Plautus: *Rem actam agis*, id est, incassum laboras. Tullius de amicitia indicat dici solitum de negotio, quod præposterè geritur.

Terent.

Aquam in mortario tundere.

Lucianus

Ἰδὼρ ὑπερῶν πλῆττειν. Id est, Aquam pistillo tundere. in eos qui laborant inaniter. Siquidem aquam si quis vel ætatem contundat, nihil aliud erit quàm aqua. **Quantumuis doceas ἔνοι λύρας,** quantumlibet admoneas stupidum, sui similis esse pergit,

Volantia sectari.

Terentii. De iis, qui nullum certum vitæ scopum sibi proponunt, sed ex tempore viuunt, ad quamuis occasionem mutabiles.

Vorsuram soluere.

Vorsuram soluere dicitur, qui sic è præsentibus malis extricat sese, vt aliis grauioribus impediatur. Nam Donato, Vorsuram facere, est æs alienum ære alieno soluere, aut in nore sænoxe maiorē acceptā pecuniā occupare. Hinc ducta voce, vt auctor est Festus Põpeius, quòd vertat creditorem.

Idem.

Saxum voluere.

Saxum voluere dicuntur, qui inexhausto quopiam atque inutili labore fatigantur. Tractum à notissima Sifiphi fabula saxum apud inferos sursum ac deorsum voluentis.

Diogenian

Ex inambus paleis.

Ἀπὸρ ἐν κρηθαρῶν ἀχύρων τετραύγκαιε σπῖον. Id est, Atqui è puris paleis trituram frumenti facis. Id est: Operam sterilem & infrugiferam sumisti. Natum à rusticis,

Lycophr.

Frustra canis.

Ἄνωε ἄδουε. De iis, qui frustra suadent: Effertur etiam ad hunc modum: In vanum cantas. Frustrà pulsas chordas.

Frustra currit.

Εἰς κινὸν πρὶ χφ. Pro eo quod est, Frustrà laborat. Sic vsus est D. Paulus. Sumtum ab his, qui in stadio cursu certant.

Suidas.

Milium torno sculperere.

Τὰς κίχρους ἀποτορῖλειν. Milij grana torno sculperere dicebantur qui rem absurdam molirentur. Milium enim minutius est, quàm vt inde quicquam descalpi possit.

Memorem mones, Doctum doces, & similia.

Idem pollet illud Græcanicum:

Ἀελὸς ποῖς ἔχοντα τὴν ἄσχημω. Id est,

Loqueris ei, qui ipse rem calcat.

Obturbas frustra velut vnda.

Ὅχλεις μὲ τὴν μὲ, κὺ μὲ ὄποιε. Id est, Turbas me vt vnda inaniter, id est, incassum mihi molestus es.

Can-

Cancrum ingredi doces.

Καρκίνον ὀρθῶς βιάζειν δίδασκας. Id est, Cancrum rectè ingredi doces. De eo, qui doceat indocilem.

Suidas.

Apud finum odorum vaporem spargis.

Εἰς κίονον θυμιάς. Id est, In finum aromatum odorem spargis. Nā perit omnis fragrātia, finique fœtore vincitur.

Plautus.

Inuitis canibus venari.

Hoc adagio significatum est, non sat feliciter succedere, quod à nolentibus extorquetur.

Inuitos boues plaustro inducere.

Theognis.

Simile dictum etiam hodie perseverat vulgò celebratum, incommodum esse, bobus inuitis plaustrum ducere.

Contra torrentem nisi.

Aug. cōtra Hieronym

Dicuntur, qui frustra certant cum iis, quos vincere non queant. Sumtū à natātibus, qui solēt secūdo natare flumine.

Contra stimulum calces.

Terentius.

Πρὸς κέντρα λακτίζειν. Id est, Contra stimulos iactare calcem. Est frustra repugnare iis, quos vincere nequeas: & incommodum quod euitare non queas, impatienter ferendo non solum non effugere, verum etiam conduplicare. Donatus parœmiam esse admonet cum eclipsi. Deest autem iactare, quod vnico verbo Græci dicunt λακτίζειν.

Senis mutare linguam.

De frustrā atque intempestiuè laborantibus. Hieronymus præloquens in quatuor Euangelia: Pius, inquit, labor, sed periculosa præsumtio, iudicare de cæteris ipsum ab omnibus iudicandum, senis mutare linguam, & canescentem mundum ad initia retrahere paruulorum. Quo significatur, adultam ætatem ad omnia minus esse tractabilem, quàm rudes illos ac teneros annos. His finitimum est: Serum esse, canes vetulos toris assuescere. Et hoc: Senex p̄sita cus negligit ferulam.

Senis doctōr.

Γέροντος δίδασκαλος. Conuenit in eum, qui in re fera atque intempestiua frustrā sumit operam. Siquidem vt est iuuenta docilis, atque in quemuis habitum sequax, ita senecta intractabilis, tarda atque obliuiosa.

Herculei labores.

Q. iiii

Ἡ ἐλάφοι πόνος. Dicuntur plurimi atque ingentes, quique vires desiderant Herculanas: Vel qui aliis quidem maximas adferunt commoditates, cæterum auctori suo nihil ferme fructus adducunt, præter aliquantum famæ, plurimum inuidiæ. Id quod ita quondam accidisse Herculi putant, quod quarta luna natus credatur.

Plutarch.

Afinus balneatoris.

Ὁ ἀπὸ ὄνος βαλκωνίως. Id est, Ut afinus balneatoris. Dicitur in eos, qui ex suis laboribus ipsi nihil fructus caperent.

Mare exhauris.

Θάλασσαν ἀντλείς. De eo qui conatur, quod effici nō possit.

Exurere mare.

Propert. *Tu prius & fluctus poteris siccare marinos,
Atque mortali detrahere astra manu.*

Muscas depellere.

Dicitur, qui iocoso atque inutili fungitur officio.

Aristoph.

Conchas legere.

Summi otij est, conchas & umbilicos legere in litoribus qui lusui esse solet puerorum.

Aves quaris.

Ὅρις ζῆτις. Rem vagam & captu difficilem sequeris. Per sius: *Ἄν πασιμ sequeris cornos, testaque lutóque.*

Zenodot.

Humi hauris.

Χάμα ἀντλείς. De inaniter laborante dicebant. Nihil enim est quod è solo haurias. Apparet dici posse, quoties exhausta copia, non multum superest, quod haurias.

Influit quod exhauritur.

Ἐπιρρεῖ τὸ ἐξαντλιώθρον. Id est, Adfluit quod exhauritur. Vbi quis frustra sumit operam in re quapiam.

E Tantalii horto fructus colligis.

Τανταίου κήπον ηρυξῆς. Id est, Ex Tantalii horto fructum colligis, id est, ea confectaris, quæ nusquam sunt, aut quibus frui non licet. Quod quidem appositè dicitur in mundanis addictos voluptatibus.

Dentem dente rodere.

Dicitur qui carpit eum, qui neque lædi queat, neque sentiat. Aut qui mordet pari mordacitate præditum quempiam. Martialis:

Quid

Quid dentem dente inuabit

Rodere ? carne opus est, si satur esse velis.

Aristoph.

Orestis pallium texere.

Ὀρέστην χλαίνας ὑφάμενον. Dicebatur, qui munus pararet abusu-
ro. Nam Orestes per infaniam vestes dilacerabat.

Ver ex anno tollere.

Herodot.

Ἐκ τοῦ ἐνιαυτοῦ τὸ ἔαρ ἐξάμενον. Dicebatur, qui id quod in nego-
tiorum quopiam erat præcipuum, tolleret. Ver enim anni præ-
cipua pars est. Potest deflecti longius, ut dicatur ver exime-
re anno, qui linguarum ac bonarum litterarum peritiam
sustollant è scholis.

Bulbos querit.

Βολβοὺς ζητεῖ. Locus prouerbialis in eos qui iuxta Persium,
Obsipio capite desigunt lumina terra.

Nudus nec à centum viris spoliatur.

Aristoph.

Adducit prouerbium vulgò iactatum D. Chrysostomus,
quo significabitur conatus inanis. Apuleius asinus effert in
hunc modum: Nudus nec à decem potest palæstricis spoliari.

*Inter lapides pugnabant, nec lapidem tollere po-
terant.*

Plutarch.

In eo, qui præsentis commodo non fruuntur, vel ob igna-
tiam, vel ob peruersam de rebus opinionem, ut qui vel sa-
xum grauentur ex aceruo tollere, quo repellant aduersa-
rium. Torquebitur non inuenustè etiam ad inanem operã.

Utrem cadis.

Aristoph.

Ἄσπετον ἔσπετο. Summum vel à Bacchi sacris, vel ab aliis, qui
percuttis vtribus inanem mouent strepitum.

Impete peritum artis.

Βάλλει εἰς ἄχρον τὰ πύλα ἰασημύλου. Id est, iaculare in eum qui no-
uit artem, ubi quis conuitium facit homini, qui norit & i-
pse retorquere conuitium, aut qui carpit velut imperitum,
qui non inferior sit in artis scientia. Sumta metaphora vi-
detur ab his qui iaculo aut saxo petunt eum, qui calleat i-
ctum vel declinare, vel in iaculantem retorquere.

Canis.

Ἄσπετον ἔχων. Pro eo quod est nugaris, ineptis, frustra loque-
ris. Etenim qui canunt, non agunt rem seriam, sed tantum
ut aures deliniant voluptate mox peritura.

Diogen.

V'tre territas.

Dici solitum quoties inanem formidinem aut concipit aliquis, aut incutit. Sumtum ab iis qui vasorum inanium strepitu pauefaciunt pueros, aut alioqui formidolosos.

Senex psittacus negligit ferulam. Eundem calcem omni pedi inducere. Coruus albus. Senis doctor. Mortuo mederi. Vmbra territas. Senis mutare linguam. Senem admonere.

Enarrauimus alibi suo quodque loco.

Mari aquam addere.

Est aliquem iis rebus velle augere, quibus ipse maximè abundet.

Inanis conatus.

Vbi sentiemus, frustra sumi operam, neque quidquam promoueri diutinis laboribus: non ineptè quadrabit illud Homeri Iliad. β,

Ἀφρηκτον πόλιμον πολυμίξην, ἰδὲ μίχιδαι. Id est, Pugnam infrugiferamque & inutile ducere bellum.

*Quasi Sutrrium canens. Phrynichi iustia.**Excubiarum caussa canens.*

Tractauimus alibi quoque.

Gyrgathum spiras.

Γύργαθον οὐσαί. In infanum frustra quoque vociferantem iaciebatur. Gyrgathus lectus est in quo paralytici mentéque capti, qui que vocantur dæmoniaci vincti iactant sese, multa minitantes, sed frustra.

INAEQUALIS PENSATIO.

Ne verba pro farina.

Μὴ λόγῳ αἰτ' ἀφρίτων. Id est, Ne verba pro farinis. Aduersus eos iaciebatur, qui beneficium verbis, non re dabant. Veteres quidquid ad victum pertineret, ἀφρίτα vocabant.

Pro perca scorpius.

Ἀντί πέρκαι σκαρπίον. Vbi quis optima captans, pessima capit. Nam perca piscis est vel maximè laudarus. Scorpius lethalis piscis est, quanquam est & piscis huius nominis, contempti saporis.

Vmbra pro corpore.

ΣΥΝ

Ζυὰ ἀπὸ τοῦ σάμματος. Quoties aliquis magnum quiddam videbitur affequutus, quum nihil tamen adferat præter titulum, aut spes meras. Mutuò sumtum ab Æsopica fabula de cane, qui dum vmbra carnium, quòd ea maior appareret, captat, veras amisit carnes.

Palumbem pro columba.

Plato.

Φατίω ἀπὸ πωλείρας. Subaudi verbum ad sententiam accommodatum. Conueniet, vbi quod deterius est & adulterrinum, pro eo quod est præstantius ac legitimū supponūt.

Pilos pro lana.

Τείχας ἀπὸ ἰείων. De re veheméter inæquali, aut de negotio supra modum absurdo.

Pro malo cane suem repositis.

Diogen.

Ἀπὸ κελῆς κωδὸς οὖν ἀπαγνῆς. Id est, Pro re vili preciosam. Sus enim esculentus, canis haudquaquam vescus est.

In parte vel ignem prædetur aliquis.

Suidas.

Ἐν τῷ μέρει πρὸς τὸ πῦρ σκυλευσάτω. Id est, Prædetur aliquis per vices ignem quoque. Dictum de iis, qui parū æqua referant in commune. Quid enim non prædetur, qui prædatur ignem, qui sic est natura communis, vt ipse nihilominus possideas, postea quàm & aliis fueris impartitus?

Diomedis & Glauci permutatio.

Homerus.

In prouerbiū abiit, quoties inæqualem commutationem significamus, hoc est, deteriora pro melioribus reddita, scilicet pro aureis, Vel quoties officium aut munus longè impari munere pensatur, aut contrā. Aut quoties aliquis rem pecuniariam auxit, sed dispendio famæ. Admissus est ad amicitiam principis, sed excidit ab amicitia Christi.

Si vinum postulet, pugnos illi dato.

Suidas.

Ἄν οἶνον ἀπῆ, καὶ πύγους ἀπῆ δίδου. Id est, Si vina poscat ille, pugnos porrige. Vbi pro bonis rebus expectatis, diuersa accipiuntur. Putant metaphoram à pueris ductam, qui petentes non petenda, nonnunquam colaphos recipiunt.

Incertum ac varium belli euentum non habent hoc dicto,
 ἀνὴρ κοινός, id est, Mars communis.

Gellius.

Inter os & offam.

Quasi dicas, Inter os & cibum. Quod à sumendis cibis
 sumptum est. In eadem sententia adagium est quod se-
 quitur.

Idem.

Multa cadunt inter calicem supremāq; labra.

Πολλά μεταξὺ πύλας κὺ λίκου κὺ χείλους ἀπρου. His inonemur,
 nihil tam certum sperari, neque quicquam tam esse vicinū,
 quod non repentinus aliquis casus queat interuertere. Ad-
 eoque non esse tutum venturis fidere, vt vix etiam illa sint
 tuta, quæ manibus tenemus. Natum ab Alcæo qui vini sui
 calicem in manibus habens vt biberet, ne gustauit quidem,
 vt qui ab apro interiit, dum cum vineto expellere cona-
 retur.

Ouidius.

In herba esse.

Vbi spem immaturam indicamus, ac longiùs adhuc ab-
 esse vt cōsequaris, in herba esse dicimus. Sumta metaphora
 à segetibus teneris adhuc & herbescentibus.

Menip.

Nescis quid ferus vesper vehat.

Quo salubriter admonemur, ne præsentium successuum
 prosperitate elati, futuram curam abiiciamus.

Lucianus.

Nullo scopo iaculari.

Ἀσκοπα τοῦ βίου. Absque scopo iaculari dicuntur, qui nihil
 certi propositum habent quod sequantur, & ad quod institu-
 ti, consilii que sui rationes referant.

Aristotel.

Si crebrò iacias, aliud aliàs ieceris.

Quo significatum est oportere rem sæpiùs tētare, neque
 defatigari protinus si quando parum ex animi sententia ce-
 ciderit. Futurum enim, vt iterum atque iterum periclitanti-
 bus, felicius aliquando cadat. Sunt qui putent metaphoram à sa-
 gitariis, non ab aleatoribus esse ductam.

Cithara incitat ad bellum.

Plutarchus libro De fortuna Alexandri secūdo, declarat
 hunc versiculum apud Lacedæmonios solere decantari:

Ἐρπει γὰρ αὐτὰ τῷ σιδήρῳ τὸ κελεῖς κινθάρῳ δειν.

Vergit ad lethale ferrum, lepidè cithara canere.

Quo

Quo significabāt certis citharæ modis sedari motus animorum, aliis addi vigorem ad prælium.

Aristoph.

Alas addere.

Ἀναπνεῖν vulgò dicebatur, qui verbis alicui adderent animum inque bonam spem erigerent.

Frigidam aquam suffundere.

Plautus.

Pro eo quod est, instigare clanculum. Trāslatum ab officinis ærariis, vbi fabri subinde frigidam aquā in ignem aspergunt, quò ignis sit vehemētiōr.

Modis omnibus incitat.

Vbi quis omnibus modis animum alterius sollicitat, nunc precibus, nunc blanditiis, nunc iurgiis, nunc minis, vsurpare licebit illud Homeri:

Multum ille, scuticaque cita celerare iubebat.

Multum item blandē affatus, multūmq; minatus.

Feri puer.

Athenæus libro de dipnosoph. x v. demōstrat olim pro verbis solitum acclamari ἰν πρῶτον, quo significabāt quempiam suo munere defunctum. Itidem fermè illud, quemadmodum non absolutæ virtuti gratulantes dicere solemus, Maçte animo, maçte virtute. Natum adagium ab huiusmodi euentu: Quum Larona Apollinem & Dianam ex Chalcide Delphos deportaret, iamque ad Pythonis specū venisset, & draco cōcitus in eos prouolaret, Larona puellā vlnis baiulans Apollinis præsidium implorans clamabat, ἰσ πρῶτον, cum is fortè fortuna arcum teneret: vnde deflexis non nihil vocibus factum est ἰν πρῶτον.

Ignarium dare.

Dicebatur ignarium dare, qui suggereret quod dolore quodam reuocaret hominem à peccando, quæadmodum lapis digito additus, vel pondere vel attritu non finit hominem obliuisci cuius gratia sumserat eum. Ignarium autem nonnulli lapidem pyritem vocant, quò habeat plurimum ignis, vt attritu digitos adurat, alioqui ponderosissimus. M. Tullius haud absimili forma dixit in Antoniū Philipp. 2. Num expectas dum te stimulis fodiam? Terentius, *Noli fodere latius.*

INCONSTANTIÆ, PERFIDIÆ,
VERSUTIAE.

Chimara.

Hominem inconstantem ac variis moribus , aut opus sibi non cohærens, M. Tullius designat festiuiter illo versu Homérico:

Πρόθε λίσσιν, ἔπειθεν δὲ δράσαν, μέσση δὲ χίμαιρα.

Quid dicam nescio, nã itã deplorat primis versibus mentionem suam, vt quemuis mouere possit: ita rursus remittit, vt me roget, vt annales suos emendem atque edam. Epistolam sibi inæqualem, appellat Chimæram.

De statu demigrare.

Quemadmodum de gradu deiici dicuntur, qui depelluntur à proposito, ita M. Tullius ad Atticum libro IIII. dixit, De statu demigro, pro eo quod erat, recedo à vitæ instituto. Translatum videtur vel ab Athleticis, vel à præliis, vbi laudi erat non cessisse loco.

Modò palliatus, modò togatus.

In hominem inconstantem ac lubricæ fidei diuersarumque partium eleganter torquebitur: veluti si quis subinde mutato vitæ genere, nunc Cidarim gestet Theologicã, nunc cum paludamento militari incedat, M. Tullius Philipp. 5. Accipiétne excusationem is, qui quæstioni præerit Græci iudicis, modò palliati, modò togati? Pallium Græcorum est, vt toga Romanorum.

Aristoph. *Trochi in morem.*

Βίμυκος δίνω. Id est, Trochi in morem, de versatilibus & inconstantibus dici solitum. Est enim Bëbix trochus quem pueri flagello circumagunt.

Vlpianus. *Vespertilio.*

Vespertilioes videntur appellari, qui grauati ære alieno luce domi se continent, ne à creditoribus appellètur, noctu prodeunt, &c. Prisci ea voce secus vsi sunt, videlicet pro homine ancipitis fidei, qui nec huius ordinis sit, nec illius, qui utroque tamen colludat: eo quòd vespertilio sic est vtrinque vt nec inter volucres, nec inter mures habeat locũ. Alas habet, sed pēnas non habet: volitat, sed sub vesperã. Dentes habet, quod auium nulla. Varro in Agathone: Quid multa? factus sum vespertilio, neque in muribus planè, neque in volucris sum. Vespertilionis conuitium torqueri poterit & in amantes, qui noctu volitant, quos Plautus in Trinummo vocat tenebricolas.

Diogen.

Venti campus.

Ἄνιμον

Ἀνόμου πιδόν. In hominem instabilem, leuem & inconstantem dicebatur. Nam in planitie venti liberius huc atque illuc diuagantur.

Panagea Diana.

Ἡ παναγία Ἀρτεμις. Dicebatur olim peregrinationē inpensius amans, errabundus, instabilis, nulla certa sede consistens. Siquidem Diana vagari dicitur apud Poëtas, & per nemora montésque oberrare. Quin domicilium etiã subinde mutat, nunc apud Superos agens, nunc apud inferos. Ne specie quidem semper vna est, sed nunc pleno orbe, nunc mutila, nunc nulla.

Lacryma nihil citius arescit.

Marc. Tul. lib. De inuent. priore, præcipiens ne orator, postea quàm iudicis animum commouit ad misericordiã diutius cõmoretur in quæstione, adducit Apollonij dictũ, ἡ δὲν δάκρυον ξηραίνεται δαιμόνιον. id est lacryma nihil citius arescere, quòd vehemens affectus faciliè vertitur in tedium.

Mutabilior Metra Erisichthonis.

Athen.

Μεταβλητότης Μήτρας τ' Εἰσιχθόνος. In eum congruit qui secum non constat, sed subinde aliam atque aliam personã sumit. Erisichthon quidam Thessalus, absumtus facultatibus, ad extremam deuenit inopiam. Huic erat filia præstanti forma, nomine Metra. Quã vbi prostituisset, adolescētes qui commeabant ad illam, varia munera deferebãt, alius equos, alius boues, alius verueces. Porro Thessali per iocũ dicebant, Metram Erisichthonis verti in ea omnia, quæ illi ab amatoribus filix donabãtur. Atque hinc prouerbiũ.

Chamaleonte mutabilior.

Χαμαιλέοντος ἰμματαχολώτης. Chamæleon cõmemoratur inter animantia, quæ colorem mutant, siquẽ is nũc niger, nunc pallidus, &c. Competit igitur adagium in hominem versipellem, siue inconstantem.

Proteo mutabilior.

Πρωτίως ποικιλώτης. In vafrum & versipellem competit fabula Protei extat apud Homerum Odyss. IIII. & apud Maronem. IIII. Georgic. Simili figura dicitur & Vertumno inconstantior. Nam hic Deus in omnigenam speciem sese variat.

Polypi mentem obtine.

Plutarch.

Πολύποδος νόον ἴσχει. Quo iubemur pro tempore alios

atque alios mores, alium atque alium vultum sumere. Adagium natum à piscis ingenio, qui scribitur colorē mutare in metu. Nam persequentibus piscatoribus, petris affigit sese, & cuicumque petrae adhæserit, eius colorē corpore imitatus, videlicet ne queat deprehendi.

Mulieris animus.

Ἰωρακός ὁράεις. Id est, Muliebre ingenium. Quadrat in imbelles & inconstantes. Terent. *Nosti mulierum ingenium? Nolunt, ubi velis: ubi nolis, capiunt ultro.*

Euripus homo.

Εὐεπος ἀδραπος. In incōstantes ac moribus inæqualibus homines dicitur. Quadrabit & in fortunæ vices, quæ res mortalium velut æstu quodam sursum ac deorsum iactat. Ducta metaphora à maris Euripi prodigiosa quadam reciprocandi celeritate.

Cnips in loco.

Ὁ κνίψ ἢ χόρρα. Id est Cnips in regione. Dictum in eos, qui subinde sedem mutarēt, & aliunde aliò migrarent. Est autem σκίψ siue κνίψ, vermiculus innascens materiis. Is eroso ligno semper locum mutare nititur.

Co thurno versatilior.

Ἐμπακολόπερος κοθόρνου. Dictum in hominem parum constantem lubricaque fide, quive incertæ & ancipitis esset factionis, similitudine ducta à calceamento, quod Latini cothurnum vocant, quo mos erat uti tragædiarum actoribus. Suidas addit huiusmodi fuisse, ut viris pariter ac mulieribus congrueret.

Sallust.

Aliud stans, aliud sedens.

Quo licebit uti, quum summam inconstantiam significamus, quasi tantillum momentum atque interuallum commutet hominis sententiam.

Macrob.

Duabus sedere sellis.

Est incertarum esse partiū & ancipiti fide, ambabus satis facere velle. Laberius mimus in senatum à Cæsare lectus, quum à Cicerone ad confessum non reciperetur dicente, Reciperem te nisi angustè sederem: nimis mordaciter respondit, Atqui solebas duabus sellis sedere, obiciens tanto viro lubricum fidei.

M. Curt.

Duos parietes de eadem dealbare fidelia.

Pro co

Pro eo quod est, eadem re duplicé velle inire gratiam, eademque opera duos pariter demereri. Tractum videtur ab his qui parietibus opus albarium superinducunt.

Duplices viros.

Διπλοῖς αἰδράς. Vocabant, qui essent lubrica & insyncera zenodot.
fide, quos nunc vulgò etiam bilingues appellant.

De toga ad pallium.

Cuius duplex erit vsus, vel quum ad diuersum vitæ ge- Tertull.
nus sese contulerit aliquis, vel quum de fortuna honestiore ad humiliorem. Veluti si quis ex aulico fiat monachus, aut è præfecto pædagogus, è consule rhetor. Toga Romanorum erat, pallium Græcorum. Post pallium cœpit esse gestamen Philosophorum. Confine illi: Ab equis ad asinos.

Duodecim artium.

Δωδεκάμηχανον. Appellabant callidum, versutū, versipell-
lem, vafrum, ac variis instructum dolis. Narrant scortum quoddam fuisse nomine Cyrenen, cui cognomentum inditū duodecim artium, propterea quòd in peragenda Venere duodecim figuris vsa fuisse dicatur, &c.

Thessalorum commentum.

Θεσσαλῶν κόρησιμα. Varias ad res accommodari scribit Suidas, tum ad eos qui in acie locum deferunt, tum ad illos qui cultu delicatiore vtuntur, tum ad hos qui dolis quempiam circumueniunt. A quibusdam sic refertur hoc adagium: Semper enim res Thessalorum infidæ.

Phœnicum pacta.

Φοινίκων συνθήκη. Phœnicum contenta. Phœnices Chartaginem debellaturi postularunt à Libycis, vt sibi liceret diem & noctem hospitio terræ vtī. Quod quum impetrassent, iamque exacto concessi temporis spatio iuberentur excedere finibus, recularunt, affirmantes se pactos, vt sibi fas esset illic noctes quoque ac dies commorari, videlicet ambiguitatem vocum ad suum commodum detorquentes. Vnde prouerbiū esse natum aiunt, de pactis insidiosis & astutis.

Locrense pactum.

Λοκρῶν συνθήκη. Id est, Locrensiū pactum. De scædistragis dictum, cuiusmodi quondam habiti Locrenses, quòd scædere prodito, quod cum Peloponnesiis inierant, ad Heracidarum partes defecerint.

Zenodot.

Thracium commentum.

Θράκηια παρθύροις, siue inuentum. Torquendum in eos, qui pacta eludunt callido, vafróque aliquo cōmento. Thra- ces pactis cum Bæotiis aliquot dierum induciis, nihilo se- gnus incurfiones agebant nocturno tempore. Hos quum propullassent Bæotij, atque expostularent quòd violassent inducias, responderunt Thrases se nihil præter pacta fecis- se, pactos enim esse de diebus, noctibus incurfasse.

Thraces fœdera nesciunt.

Θράκηις ὄρμηι ἐκ ὀπίσθευ. Id est, Thraces fœdera non no- runt. Thracum barbariem & immanitatem, perfidiámque fatis arguit interemtus à Polymnestore Polydorus, hospiti- jure violato.

Hoc calceamentum confuit Histiaus, Aristago- ras induit.

Τούτο ἐπέδωκε ὀπίσθευ Ἰστιαῖος, ἐπέδωσαν δὲ Ἀριστογόρας. Id est, Hoc calceamentum Histiaus quidem confuit, ceter- ñrum Aristagoras induit. Diogenianus admonet dici solit- um in eos qui callidè sua malefacta in alios reiciunt. Vi- detur magis conuenire, quoties in astutis & improbis con- silijs alteri alter auxilio est, mutuáque opera se iuuant.

Repariaz are.

Ἀντιπειρασάν. Id est, Repariazarunt. De iis dicebatur, quos pœnitet instituti, quique de conuentis discederent. Ab historia natum: Parij, cum aliquãdo à Thebanis bello pre- merentur, pretierunt vt à bello discederent, se ciuitatem in potestatem illorum tradituros. Hac lege quum destitiss- sent Thebani, & Pariis interea spes auxilij fuisset alicunde ostensa, pactum irritarunt, bellúmque cum Thebanis in- tegrarunt. Inde fictum prouerbiale verbum ἀντιπειράζειν, pro Irfitare pacta, Pariorum exemplo.

Quibus nec ara, neque fides.

De vehementer perfidis. Dictum est in Spartanos, quo- rum perfidiam taxat Euripides:
Spartæ incolæ dolosa consultamina.

Alter a manu fert lapidem, alter a panē ostentat.

Plautus.

Qui coram blandiuntur, clam obtrectantes: palam ami- cos agunt, clanculum nocent, aut qui hinc profunt, illic læ- dunt. Translatum ab iis, qui canes ostentato pane pellicis ut, deinde accedentibus saxum illidunt.

Nati-

Maritimi mores.

Pro variis & inconstantibus, quales ferè sunt amàtium. Plautus in Cistellaria: *Ita, inquit, mihi omnia ingenia sunt, quod lubet, non lubet tam id continuo. Ita me amor lapsus animi ludificat, fugat, agit, appetit, rapit, retinet, iactat, largitur: quod dat, non dat, deludit. Modò quod suadet, dissuadet: quod dissuadet, id ostendat. Maritimis moribus tecum experitur. Quemadmodum autem in mare nunquam conquietitur, & subinde mutat faciem: ita ferunt homines maritimos nonnihil ex maris ingenio referre.*

Lingua iuravit.

Ἡ γλώττις ὀμοσπύ. Vbi quis non præstat fidem promissi, aut vbi non ex animo pollicetur. Est apud Euripidem in Hippolyto coronato, *Iurata lingua est, animus iniuratus est.*

Punica fides.

Pœnorum perfidia in prouerbium abiit, quòd ea gens peculiariter periurij vanitatisque notata sit. T. Liuius de bello Punico lib. II. *Quæ Punica religione seruata est fides ab Hannibale, & c. Pœni fœdifragi semper habit.*

Non idem sunt scriptura & Leucæus.

Ἐσθρὶ τὰς Λευκαῖος ἐν παντι. Id est, Scriptura & Leucæus non sunt idem, aut non conueniunt. Vbi quis aliud scribit, aliud facit, aut dicit. Rectè iacietur in eos, qui stare pactis nolunt. Nam hæc plerunque sygraphis constant. Aut in eos, quorum vita non concordat, vel congruit cum libris editis. Coniicere licet, Leucæum fuisse malæ fidei scribā.

Dædali opera.

Δαίδαλια ποιήματα. Id est, Dædalia opera. Dicuntur quæ nouo artificio fabricata sunt & admirando. Hinc natum, quòd quum veteres illi plastæ formas animalium cæcas Homerus. fingerent & immobiles: Dædalus insolito artificio, primus & oculos induxit, & neruis quibusdam additis, effecit vt huc atque illuc mouerentur adeò scitè, vt spectantibus viuere atque ingredi viderentur.

Admirabiles in nectendis machinis Ægyptij.

De versutis, & (vt ait Plautus) confutis dolis diciturum Torqueri potest & in perplexas sophistarum argutias, ac syllogismorū inexplicabiles labyrinthos. Celebrabatur olim Ægyptiorum opera, miro quodam artificio connexa.

R ij

Zenodot. *Multa nouit vulpes, verum echinus vñū magnum.*

Dicitur in astutos & variis confutos dolis, vel potius vbi significamus quosdam vnica astutia plus efficere, quàm alios diuersis technis. Nam vulpes multiiugis dolis se tueretur aduersus venatores, & tamen haud rarò capitur. Echinus, quem opinor herinaceum esse, vnica dumtaxat arte tutus est aduersus canum morsus. Siquidem spinis suis semet inuoluit in pilæ speciem, vt nulla ex parte morfu preda queat.

Plutarch. *Magnus versator in re pusilla.*

Μίσας κυλικτὸς ἐν μικρῷ γὰρ πρῶγματι. Id est, Versator ingens in negotio leui. Quadrat in eos, qui arte parum honesta sibi diuitias parant.

Diogenes. *Simia non capitur laqueo.*

Ὁ τίτῃκος ἢ χαλίσι καταβέβηκε. In callidos tergiuerfatos dici solitum, qui coargui non queunt.

Volaticum iusiurandum.

Ταχυδαίμονες ὄρκοι. Ad eum modum appellabant iusiurandum irritum, quod euanesceret, adularétque, simularque pronuntiatum esset, cuiusmodi sunt amantium.

Semper affert Libya mali quippiam.

Α' εἰ θίρει τί Λιβύην κακόν. Quòd inde Romã monstra deponeretur. Hinc & in mores, ingeniumque gentis detorqueri potest, siquidem vt est regio venenorum ferax, ita gentis pestilens ingenium. Peculiariter conueniet in foedifragos.

Plinius. *Semper Africa noui aliquid apportat.*

Quod quidem ideò dicebatur, quòd in siticulosa regione ad vnum aliquem riuum, plurimæ ferarum species bibendi gratia conuenire cogantur, inibique varia mixtura violenta; Veneris, varias monstrorum formas. subindéque nouas nasci. Quadrabit in homines lubrica fide, semper nouarum rerum audios.

Athenzus. *Magis varius quàm hydra.*

Ποικίλῆτος ἢ φας. De callidis ac dolosis, quòd hydra serpens sit verticolaribus notulis distincta.

Aristoph. *Sisyphi artes.*

Σίσυφω μηχαναί. Dicebantur vasa, versutáque consilia,

Homer.

Σίσυ-

Σίσυφος, ὃς κάρδιος ἐπιχθονίων γίνετ' ἀδραν'.

Sisyphus, in terris quo non astutior alter.

Pyrrhandri commentum.

Πυρραΐδρου μηχανία. De callido inuento. Hic Pyrrhader fycophanta quispiam fuit infignitè versutus, notèque malitiæ.

Idem.

Megaricum machinamentum.

Aristoph.

Μεγαρεμὴ μηχανία. Id est: Ars Megarenfis. Dicitur, quò dolo & astu res agitur, non sincera fide. Olim enim Megarenses vulgò malè audiebant, tanquam fraudulèti ac ficti, quòd aliud sentire soleant, aliud loqui.

Expedit plurima habere cognomina.

Aristophanes in Pluto:

Ὡς ἀγαθὸν εἶς ὁπανομίαις ποικίλ' ἔχειν. Id est,

Vt expedit, si plura habcas cognomina.

Conuenit in eos, qui multa simul profitentur, quòd quæstum faciant vberiozem; aut qui diuersarum sunt partium.

Vlysseum commentum.

Aristoph.

Ὁ δ' ὕστερος μηχανίη. Id est, Vlyssæum inuentum. Callidum, astutum & vafum dicebatur. Vlyssæm Homerus vbique versutum facit.

Novit vias, quibus effugit Eucrates.

Diogenian

Ὅστι τὰς ὁδοὺς, οἷς ἐπὶ ἐφυγὼν Εὐκράτης. In cum quadrat, qui semper aliquam inuenit rimam, per quam elabatur, vt officium subterfugiat pretextu aliquo, si quando fides esset præstanda.

Libyca fera.

Λιβυκὸν θηρίον. Id est, Libyca bestia. Dicebatur in hominè vafum, callidum, versipellem, variis moribus, ancipitique ingenio. Quod genus portentum Cicero Catilinam fuisse testatur. Inde natum, quòd in Libya variæ ferarum species sæpenuerò misceantur.

Aιγυπτιαΐζεν.

Dicebantur astuti & impostores. Sumtum à moribus eius gentis. De moribus Ægyptiorum testatur & illud ex Æschylo, quod alibi retulimus:

Δεινὸν πλέκειν τὰς μηχανὰς Αἰγυπτίων.

Ægyptij miri itruendis artibus.

E perforato poculo bibere.

R iij

Ἐκ πτηνιμύθης κύλικος πείν. Dicuntur, qui futiles sunt, parumque continent fideliter arcana sibi credita.

Si leonina pellis non satis est, vulpina addenda.

Zenodot.) Ἄν ἡ λεοντὴ μὴ ἐξικηται, πλεῖ ἀλοπεκὴν προσπαύον. Id est, Si leonis exuium non sufficit, adde vulpinum. Quum viribus res obtineri non potest, dolus adhibendus. Adagium natum est ex apophthegmate Lyfandri, qui diceret boni Ducis officium esse quò leonina pellis non attingeret, eò contentendum affuta vulpina.

Non Chius, sed Cius.

De gentis inconstantia ac volubilitate, pro temporis ratione commutantis institutum, ac idem ad fortunæ commoditatem accommodantis. Aristophanis carmina è Ranis, sunt hæc in Theramenem: Euolauit è malis, haud Chius, imò Cius. Quanquam hoc loco Aristarchus Cius legit, non Cius. Theramenes enim Cius fuisse legitur.

Suidas.

Dextrum pedem in calceo, sinistrum in pelni.

Δεξιὸν εἰς ὑπόδημα, ἀριστερὸν εἰς ποδόνιπτον. Subaudi verbum ad sententiam accommodatum, mittit, aut ponit. Dici solet in eos, qui se norunt commodè ad rei præsentis conditionem applicare, præque loco, tempore, negotiis, aliam atque aliam sustinere personam.

Multa noris oportet, quibus Deum fallas.

Vbi quis fucum facere conatur ei, cui difficile sit dare verba propter astutiam singularem.

Ex eodem ore calidum & frigidum afflare.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν ἐξέρχεται. Bilingues, qui eandem modò laudant, modò vituperant, ex eodem ore calidum ac frigidum spirare dicuntur. Natum ex Apologo quopiam Aniani fabulatoris. Torquere licebit in rhetores, qui eadem norunt laudare & vituperare, eleuare atque atollere. Item in iurisconsultos, qui causam eandem nuntuentur, nunc impugnant. Esaias malè ominatur iis, qui dicunt bonum malum, malum bonum, dulce amarum, & amarum dulce.

Ex se finxit velut aranens.

De homine ex seipso comminifcente mendacia. Aranei mox vt editi sunt, fila mittunt, non ex interioribus velut excre-

excrementa, quemadmodum sentit Democritus, sed de summa corporis parte velut corticem.

Obliquus cursus.

Κάμπος δρόμος. Quoties res arte ac dissimulanter agitur. Aut quoties aliud præ nobis ferentes aliò tendimus, & cuniculis atque ambagibus perginus ad id, quod assequi conamur.

Cantharo astutior.

Κανθαίρου σφράγις, aut callidior. Zenodorus ait Athenis cauponem fuisse quempiam, nomine Cantharum, quem ob maleficia & imposturas ac proditiones, capitis affecerint supplicio. Proinde vulgò receptum, vt in versutos ac impostores diceretur.

Cassioticus nodus.

Diogenian

Κασσιωπιδών έμμος. De moribus vaftris ac versutis dici conuenit. Cassion mons est, & eiusdè nominis ciuitas in Egipto vicina Pelusio. Ei genti quali genuinum ac gentilitiũ est, miros quosdam nodos nectere. Huic affine, Hercules nodus, quo arctissimam atque indissolubilem amicitiam significamus. In caduceo Mercuriali duo sunt serpentes, masculus & femina, qui medio corporum complexu nodum efficiunt Herculanum.

Pardi mortem adsimulat.

Θάλατον παρδαλιος υποκρίνεται. Id est, Pardi mortem simulat. Dicebatur, vbi quis astu perniciem alicui moliretur. In Marusia simiarum ingens copia. Pardalis autem animal est natura simiis infestissimum, quas tamen viribus assequi nõ potest, dolis in eas vitur. Emori fingit sese, deinde simiæ, vbi iam mortuam arbitrantur, descendunt de arbore, pardali insultantes ludibrij causã. Postea repente reniuiscent, aliam dentibus, aliam vnguibus corripit, dilaniatque ac deuorat.

Sphondyla fugiens pessimè pedis.

Aristoph.

Ως η σφονδύλη φέρουσα πονηρῶς τῶν βδελῶν. Id est, Vt feles quoties fugitat, malè pedere sueta est. In eos quadrabit, qui discedunt non citra infamiam. Sphondyla infecti genus, odoris teterrimi. Plinius meminit Sphondylæ serpentis. Hefychius docet apud Atticos Sphondylen dici felem.

Suidas. *Purior clauo.*
 Ἀνώτερος πιδάλιου. Id est, Purior gubernaculo. De re vehementer inculpata, aut moribus vnde quaque integris & incontaminatis. Clauus enim nauticus assiduis fluctibus abluitur.

Theognis. *A puro pura defluit aqua.*
 Εἰ μὲ φιλῆσει πλώειν, κεφαλῆς ἀμίδιτον ἄσ' ἄκρης
 Αἰεὶ λευκὸν ὕδωρ ῥέουσται ἡμετέρης.
 Rursum aqua de summo mihi vertice defluet vsque Lympida, si innocuum fortè lauare paras.
 Quadrabit in hominem vsque quaque innocentem, què etiam si quis aliquando vocet in crimen, tamen non solum fama illius non contaminatur, verum etiam illustrior red dicitur.

Aristoph. *Aurum igni probatum.*
 Ὁ χρυσὸς τῷ πυρὶ δογμαθεῖς. Dicitur is cuius fides rebus aduersis explorata, spectatàque est. Aurum omnibus metallis prælatum, quòd vni rerum nihil igni depercat, tutò etiam in incendiis durante materia. Quinimò, quòd sæpius arserit, hoc magis proficiet ad bonitatem.

Aurum Colophonium.
 Χρυσὸς ὁ Κολοφώνιος. Apud Colophonios aurum optimum solet fieri. Venustius fiet, si longius deflectetur, velut ad mores vehementer incorruptos, aut ingenium exquisitum & eximium.

I N D E L I C I I S.

Lucianus. *Porcellus Acarnanius.*
 Χοιρίσκος Ἀκαρνανίος. In mollem & amabilem, atque in deliciis habitum dicebatur,

Mus albus.

Μῦς λευκός. Id est, Mus albus. Apud Suidam: Μῦς κακός. Id est, Mus malus, apud Diogenianum. In hominem lasciuum & libidinis immodicæ dicebatur. Nam mures domestici sacillissimi sunt, præsertim albi.

Lucianus. *Melitea catella.*
 Μελιταίων κωλίδιον. Quadrat in eum, qui habetur in deliciis, ac lautius in otio alitur ad voluptatem, non ad vsum. Canes, qui animi causa nutriuntur, & ad lusum duntaxat mulier-

muliercularū, hos *μυλιταίους* appellant. Est in familiis diuitum huiusmodi ministrorum genus, quos illi non ad ministerium, sed animi causa domi habent.

Melitæus catulus.

Μελιταῖον κωιδίον. Dicebatur is, cuius opera nulli feræ rei conducebat, sed dūtaxat animi causa alebatur. Atque ij Melitæi vocantur ab insula Melita.

Folio ficulno tenes anguillam.

Plutarch.

Τὸ ἑπίφ τῷ ἑσχαλω. Id est, Folio ficulno anguillam. Subaudiendum, tenes. Vbi quis alioqui fugax & lubricus, arctiore nodo tenetur, quàm ut possit elabi. Nam fici folium scabrum est, atque ob id ad retinendam anguillam natura lubricam, vel inaximè idoneum.

Aristoph.

Medius teneris.

Νῦν ἔχει μέσοσ. Id est, Nunc medius teneris. De eo, qui sic tenetur, ut extricare sese nulla ratione possit. Translatum à palastritis atque athleticis, qui si quem medium corripuerint, facillè vincunt.

Decipula murem cepit.

Ἐλάφη ἢ παγὶς ἢ μῶ. Id est, Laqueus murem cepit. De re etè meritòque deprehensis, & malo dignis.

In laqueos lupus.

Εἰς πῶγας ὁ λύκος. Quum improbus quispiam tandem in extremum adducitur discrimen. Etenim quum lupus animal sit insidiosissimum, si quando contingat illum irretiri, protinus acclamant omnes, In laqueos lupus.

In area latitas.

Zenodot.

Ἐν ἀλλῇ δραστηρίῃ. Id est, In area occultaris. De eo, qui in eo versatur negotio, ut non possit non esse conspicuus.

Culleo dignus.

Tullius.

Cum hominem enormiter scelerosum significare volumus, eum culleo dignum dicimus. Hoc supplicium erat parricidis, hoc est, qui parentem occidissent, &c.

Aristides.

In easdem ansas venisti.

Quadrat in eum, qui sic irretitus est, ut quocunque se vertat, teneatur: nec explicare se possit.

Laqueus laqueum cepit.

Αὐτὰρ ἢ πρὶν ἔοικε λήλασθαι πρῶτον. Id est, Laqueum laqueus, ita vt videtur, ceperit. Vbi malus malum obseruat. Veluti adulter adulterum, fur furem, perfidus perfidum, quod interdum vsu venit, vt dum duo sibi vicissim insidias tendūt, vterque deprehendat alterum.

Tullius.

Hinc ille lacryma.

Dicetur de rei causa aliquandiu dissimulata, quæ verè tandem deprehendatur. Veluti si quis dicat barbaros damnare Græcas litteras, ne scilicet ipsi parum docti videantur.

Sabellic.

Hydrus in dolio.

Ἵδρος ἐν τῷ πιθῷ. Natum de rustico hydrum in dolio reperiente. Admonet Plin. libro x. cap. xxii. serpentes quam exiguo indigeant potu, tamen vinum, quum est occulto, præcipuè appetere. Licebit vsurpare, quum quis occulta calamitate premitur, causa atque auctore non extante: Aut quum diuturni mali tandem auctor deprehenditur

Terull.

Tempus omnia reuelat.

Non discrepat Euangelicum dictum, apud Matthæum cap. x. Nihil opertum, quod non reuelabitur: & occultum, quod non sciatur.

Cuculus.

Olim, qui fuissent in re quapiam parum honesta deprehensi, vulgari probro cuculi dicebantur. Plin. scribit probro solere obiici vinitoribus, si cuculus eos deprehendisset, putantes vineam seriùs, nec hoc munus absoluisent priùs, quàm audiretur ea auis, veluti cessationem exprorsans agricolis.

INDILIGENTIAE.

Princeps indiligens.

Indiligens pædagogus corrumpit puerum, malus præceptor vitiat discipulum, rex improbus populum. Ad hanc sententiam facit illud Homeri,

Αὐτὰρ μὴ καὶ κακοὶ φθίγουσι νομίητες.

At corrumpit oucis pastor malus.

Si quis iuxta ciuitatem clypeus.

Plutarch.

Εἰ περὶ πόλιν αἰεὶς. Id est, Si quis circum urbem clypeus Hoc scommatis iaciebant in eos, qui sparsim ac dissolutè ciuitatè obirent palantes. Refertur in Plutarchi collecta neis, nec explicatur.

Malus

Malus ianitor.

Πυλαεὶς κηκίς. Indiligens custos, aut præfectus.

Idem.

Phanis ostium.

Ἡ φάνη θυεῖα. Id accinebatur, vbi quis frustra seruasset aliquid, veluti si quis vxorem adulterio vitari contingeret, quam tamen ille multa zelotypia seruasset.

Seneca.

A limine salutare.

Plurimum venustatis obtinebit hoc, si ad res incorporeas desectatur. Veluti, si quis dicatur theologiam à limine duntaxat salutasse. Translatum à vulgaribus istis amicis qui non admittuntur in penetralia, sed procul atque à limine salutant, ac deinde discedunt.

Lacinia tenere.

Qui leuiter rem tenent, lacinia tenere dicuntur, hoc est, extrema vestis ora. Idè dictum & hodie durat apud nostrates, si quem inuitant non ex animo.

Cicero.

Surculum defringere.

Est non callere totam disciplinam, sed ex ea paullulum quod ad præsens faciat decerpere: quemadmodum iureconsulti nonnunquam sententiam, aut fragmentum adducit è theologorum disciplina.

Idem.

Ut canis è Nilo.

Qui leuiter ac velut obiter artem quampiam aut aucto rem degustât, hi ceu canis è Nilo degustare dicentur. In Ægypto constat canes raptu crocodilorum exterritos bibere & fugere. Solinus ait eos nonnisi currentes lambitare neprehendantur.

Macrob.

Per transfennam inspicere.

Pro eo quod est, non propius, neque sigillatim, sed procul & summatim inspicere. Translatum à negotiatoribus, qui mercibus cancellos obiciunt: quidam etiã vitrum pelucidum opponunt, vt prætereuntibus procul modò contemplari liceat: nec explicant eas nisi licitatori idoneo.

Cicero.

Per nebulam, per caliginem, per somnium.

Plautus.

Quarum rerum ambiguam quandam, ac tenuem, penè que euanidam memoriam aut intelligentiam obtinens, eas res per nebulam recordari, per somniũ meminisse, per caliginem videre prouerbio dicimur.

Moriendum prius quam, &c.

Aristoteles lib. rhetoricorum 3. commemorat Alexandridæ dictum ut vulgò celebre ac laudatum: Καλόν γ' ἄποθανεῖν ἄνθρωπος θανάτου θραύειν ἄξιον. Id est, Honestum est mori, prius quam aliquid morte dignum commiseris. Sensus est, ut ipse exponit Aristoteles: Decet mori morte indignum, siue honestum est mori, cum nihil morte dignum admiseris.

Per satyram.

Variarum rerum mixturam sparsim, nullòque ordine congeritarum veteres Satyræ appellabant. Apparet vocem primum deductam à lasciuia satyrorum, temerè nunc huc, nunc illuc salientium. Hinc deflexa est ad cibi genus, quod ex diuersis herbarum formis conflatum est: præterea ad lancem variis rerum generibus onustam, quæ sic diis offerebatur, non dissimilis illi poculo, quod Græci πνυτῆ-πλοον, à quintuplici rerum differentia, siue κάρνος à mixtura vocabant. Festus ait Saturam siue Satyræ dici cibum variis rerum generibus conditum, aut legem aliis multis confertam legibus. Itaque in sanctione legum ascribi solere, Nève per satyræ aut derogato, aut abrogato, cum significant totam legem esse seruandam, &c.

Plato.

Summo pede.

Ἀκρῶ ποδὶ. Id est, Summo pede. Eadem figura dictum qua summo digito. Negatur summo pede attigisse disciplinam, qui nunquam ingressus est, nec attigit limen illius.

In transcursu.

Plutarchus de liberis educandis, Ἀλλὰ ταύτῃ μὲν ἐν πειρασμῶν μαθήσιν, ὡς παρὰ γυμνασίου ἔνοικον. Id est, Sed hæc quidem ex transcursu discere, veluti degustandi causa.

Summis labiis.

Lucianus.

Quum quis verbis duntaxat simulat quippiam, non autem ex animo facit. Hieronym. Summis labiis hospitem inuitemus.

Idem.

Summis naribus olfacere.

Ἐν ἀκρῇ ῥινὶ ἐσφραγισθῆναι. Id est, Summa nare olfacere, pro eo quod est, Leui experimento, conjecturæque qualicumque deprehendere.

Cicero.

Extremis digitis attingere.

Pro eo quod est, Leuiter attingere, quod ita demum adagium

dagium videbitur, si metaphora accesserit.

Primoribus labiis degustare.

Est breuiter quippiam attingere. Ductum ab iis qui cibū aut potum tenuiter degustant, nihil inde in stomachum transmittentes.

Idem.

Molli brachio. Leni brachio.

Quum indiligentem operam significamus.

Suspensa manu.

Pro eo quod est, Leuiter, parūque accuratē.

Idem.

Plinius.

Compressis manibus.

Compressis federe manibus dicitur in otiosos, & nihil aliud, quā sua fata deplorantes. In prouerbiis, *Paululum conferes manu*: in ignauum, figura sumpta à gestu sollicitorū quidem, sed inertium tamen.

Solomon.

Pulmo prius venisset.

Dictum est olim in lentos ac cessatores. Opinor quod pulmo quum perpetuo moueat, nunquam tamen loco se promouet. Plautus: *Dij immortales, soccos iusti adimere pedibus. Pulmo enim, quod perhibent, prius venisset, quā tu aduenisti mihi.*

INDUSTRIA.

Dij facientes adiuant.

Significat diuinam opem non cessantibus, sed industriis & pro sua virili conantibus auxilio esse solere.

Varro.

Cum Minerva manum quoque moue.

Huic finitimum est, *Σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρὲς κίνει*. id est, Auxiliante Minerva, manum interim moue. Monet adagiū, ne fiducia diuinæ opis, industriam remittamus.

Manum admoventi fortuna est imploranda.

Τὴν χεῖρὲς ποιεῖσθαι δεῖ τὴν τύχην ἐπικαλεῖν. Id est, Manum admoventi fort una inuocanda est. Admonet adagiū ita fidendum esse diuino auxilio, vt nihilo segnus nostra adnitamur industria. Huic qui laborat, adesse numen afolet.

Ni purges & molas, non comedes.

Ἄν μὴ καθάρῃς καὶ ἀλῶσῃς, οὐ μὴ φάγῃς. Id est, Ni purges & molas, non comedes. Id est, Non contingeret tibi victus,

Diogen.

nisi tuam item industriam adiunxeris,

Neque mel, neque apes.

Triphou.

Μήτε μέλι, μήτε μέλισσας. In eos dici solitum, qui recusant incommodum ferre, quod sit cum commodo quopiam coniunctum. Veluti si quis apes, quòd sint aculeatæ, nolit peteri, is nec melle quidem quod optat fruetur. Eodem pertinet illud Plauti: *Fortiter malum, qui patitur, post positum bonum.*

Qui vitat molam, vitat farinam.

Ὁ φάρον μύλον, ἀλφειται φάρα. Id est, Qui fugit molam, fugit farinam. Qui refugit industriam, non fruetur emolumentis.

Homerus.

Industriam adiuvat Deus.

In aggregando negotio quædam humana ratione providentur, quædam fortunæ commoditas, ipsaque res supeditat. id est apud Homerum *Odyss.*

Hæc partim ipse tuo perpendes pectore tecum,
Partim diuûm aliquis tibi suggeret.

Manum ad mouere.

Τῷ χεῖρι ἐπιβάλλειν. Id est, Manum apponere. Dicebatur, qui sese infinuaret in rei cuiuspiam egregiæ cõmunione.

Optimum obsonium labor senectuti.

Ὁ ψον ἀριστον πότος τῆς γῆρας. Laborandum in iuuetâ, quo seni suppetat commodius viuendi facultas. Diogenes interrogatus, quid esse miserrimum censeret, respondit, senectutem inopetn.

Apostol.

Lutum nisi tundatur, non fit vitæus.

Ὁ πῶλος ὡ μὴ δαρῆ, κἀεραμος ἔ γίνεται. Id est, Lutum ni tundatur, non fit testa. Citra laborem nullus euadit in virum absolutum.

Seneca,

Manu fingere.

Est arte, curaque formare. Metaphora sumta ab iis, qui è cera siue argilla fingunt imagines.

Serere ne dubites.

Quo monemur ne quando pigeat eiusmodi rerum aliquid moliri, è quibus nihil omnino dispendij, sed plurimum emolumentum possit proficisci, si non in præsens, certè in posterum: si non nobis, at saltem posteris.

Qui arat oliuetum.

Collu-

Columell.lib.vi.De re Rust. Quinetiam, inquit, compluribus interpositis annis oliuetum putandum est. Nam veteris prouerbij meminisse conuenit, eum, qui aret oliuetum, rogare fructum: qui stercoret, exorare: qui cædat, cogere. Huic adagio locus fuerit, vbi significabimus fieri nõ posse, quin voto potiatur is, qui curam extremam impenderit.

Quid tandem non efficiant manus.

Aristoph.

Τὴ δὴτα χεῖρες οὐκ εἰσὶν ἐργασιαῖοι. Id est, Quid denique est, quod manibus haud effici queat? Admonet nihil esse rerũ omnium, quod arte, quod industria non efficiatur.

Proba est materia, si probum adhibeas artificẽ.

A Plauto dictum in Pœnulo: Id est, Egregia quidem indoles, si rectè instruitur. Felix ingenium, si præceptor cõtingat idoneus.

Artem quæuis alit terra.

Suetonius.

Τὸ τίχθον πᾶσα γαῖα τέχνη. Id est, Artem quæuis alit regio. Prouerbialis sententia qua significatum est, certissimum viaticum esse eruditionem, aut artificium aliquod. Fertur etiam inter Græcorũ sententias huiusmodi Senarius,

Ars ipsa inopia portus est mortalibus.

Ex umbra in solem.

Ex umbra in solem educere, est rem prius abditam & otiosam in publicum & in communem vitæ vsum educere. Translatum ab athleticis, quibus mos, solis & pulueris patientia confirmare corporis robur. Delicatorum autem est, in umbra latitare.

Manus pretium.

M. Tull. act. in Vert. III. Lapis aliquis cædendus & apparandus fuit, machina sua. Nam illo non saxum, non materia aduecta est tantum operis & in ista locatione fuit, quantum paucae operæ fabrorum mercedis tulerunt, & manus pretium, machinæ. Manus pretium appellare videtur, mercedem non quæ datur pro materia, sed quæ artis nomine debetur architecto.

Muli Mariani.

Fluca ch.

Muli Mariani castrensi prouerbio dicti sunt varicosi milites, quæ C. Marij Ducis instituto, in furea tabella interposi-

ta, sua onera portare consueuerunt. Festiuus erit, si detorqueatur in hominem immenso studio aut perpetuis negotiis vehementer districtum.

INFACUNDIA.

Suidas.

Βατταρίζειν.

Dicebantur vulgò, qui balbutirent, quibúsque hæsitans esset & impedita lingua. Inde translatum ad eos, qui nugæ deblaterant. Vnde battarismôn nugacitatem vocât, vocem à Batto quopiam Thebano mutuati, cui vox fuerit exilis.

Plutarch.

Canere ad myrtum.

Α' δεινός μύρτηλω. Ad Myrtum canere pro uerbio iubebatur imperitus litterarû, & infacundus, quique non possit apud eruditos loqui. Hinc sumta metaphora, quòd apud veteres mos esset, vt in conuiujs singuli suam cantionem canerent: quòd si quis citharam accipere recusasset, utpote musices ignarus, is per iocum accepto ramo laureo, seu myrteo, cogebatur ad eum canere.

Euripides.

Ialemo frigidior.

Γαλήμου ψυχρότερος. De cantione, oratione, argumento, ioco, aut eiusmodi re quapiam supra modum frigida rectè dicitur. Quidam aiunt Ialemon Iugentis vocem fuisse. Nam *ιαλεμίzen* Græci dicunt pro complorare.

Peius Babys sibia canit.

Κάκιοι βάβυς αἰδοί. Id est, Peius Babys canat. Hoc adagiù dici consuevit in eos, quorum exercitatio semper vergit in peius. Quod genus sunt oratores quidam, qui quo diutius dicant, hoc dicunt indoctius. Ferunt Babyn Apollinè ad canendi certamen euocasse. A quo quum esset victus, Apollo Babyn aded contempsit, vt cum ne supplicio quidè dignum existimaret, sed suæ potius in se ipse iudicaret relinquendum.

INFORTVNII, SIVE

EXITII.

Gellius.

Asinus intersimias.

Ὅτιος ἐπιπληκίας. Vbi quis incidit in homines nasutos & contumeliosos ipse stolidus a quibus impu nè irridetur. Quin & hodie simile quiddam dicunt: Νοσὶ τὰ inter cornices,

nices, vbi stupidior aliquis in homines petulantes ac dicaces incidit.

Nouacula in cotem.

Ξυεὶς εἰς ἀνόντων. Dicitur solitum in hos, qui fortè in eas res inciderunt, in quas minimè volebant. Siquidem nouacula, si in molle quippiã inciderit, dissecat: si in cotè, retùditur.

Vitæ spinosus.

Βίος ἀκανθώδης. Id est, Vita spinosa, aspera, dura ac prisca, qualem agebant illi, quibus glandes erant loco placentiarum. Suidas coniūgit hoc Atticis prouerbiis, quibus mollem ac delicatam vitam declaramus, veluti contrariu m. Idem indicat eodem sensu dici, βίον ἀβίωτον, id est, vitam nõ vitalem, hoc est, tristem & insuauem. Nam Latinis interdum viuere dicuntur, qui non spirant tantum, sed qui genialiter viuunt. Contra Græcis ἀβιώτως ἔχειν dicuntur, quibus desunt vitæ præsidia. Potest de intelligi & accitis facultatibus.

Hodie nihil succedit.

Plautinus Amphitryo in sui nominis fabula citat adagij titulo: *Nihil est, ut dicitur solet, quod hodie bene succedat mihi.* Allusit autem ad vulgi superstitionem, cui quidam dies credebantur rebus gerendis auspicati, quidam infelices. Quod si vnum atque alterum parum successit ex sententia, hanc æstimantes totum diem dicunt, *Hodie nihil succedet, & ab omnibus negotiis abstinent.*

Tempestas rerum.

Quum significabimus magnam rerum confusionem, uti licebit illis versibus Homericis, quos vsurpat M. Tullius lib. episto. ad Qu. fratrem III.

Ἡμεῖς ὁπάρων ὅτι καθύστατον χρεὶ ὕδωρ Ζεὺς, ὅτι δὴ, ἀέθρασι κατασάλυφος χλαπὴνῃ. Id est, Mensibus autumnii vehementem Iupiter imbrem Effundit, cum succensens mortalibus instat.

Aqua & terra reddamini.

Ἔδωρ καὶ γαῖα γήϊον. Id est, In terram vertamini, aquamque. Pro eo quod est, Redigamini in nihilum, ac peccatis. Hemistichium est Homericum.

Afinus inter apes.

Suidas.

Suidas.

ὄνο: ἐν μελίτταις. Dicitur solitum, ubi quis infeliciter incidit in homines improbos atque importunos.

In apes induxisti.

Εἰς μελίττας ἐνόμασται. Vbi quis præter opinionem in ingens agmen, velut examen malorum immergitur.

Zenodot.

Dicas tria ex curia.

Εἴποιε τὰ τρία παρὰ τῆς αὐλῆς. Antiquitus, qui iudicum sententiis fuissent ad capitale supplicium condemnati, prius quam ad mortem ducerentur, ea facultas concedebatur, ut vino ciboque expleri tria quædam, quæcunque lubitum esset, dicerent. Quæ simulatque dixissent, promulgata damnatione producebantur ad supplicium.

Ad aquam malus.

Εἶς ὕδωρ κακός. In infimæ fortis homines dicebatur, ac sordidissimis quæstibus addictos, propterea quod antiquitus litigantibus aquam per clepsydras tenues quidam ac nullius frugis homines infundebant, dispensabantque.

Canis in vincula.

Zenodot.

Κύων ἐν δεσμῷ. Dicebatur, ubi quis seipsum in servitutem, aut in malum aliquod iniiceret. Sumtum à canibus, vltro se præsentibus vincendos cibi lenocinio.

Mitte in aquam.

Plutarch.

Βάλλ' ἐς ὕδωρ. Hoc est, Aufer è medio. Dicitur in hominẽ vel in rem exitio dignam. Tractum à supplicio quorundam, qui in profluentem aut mare præcipitabantur.

Ad Cynosarges.

Εἰς Κυνόσαργας. Erat Cynosarges locus in Attica quispiã, in quo nothi, spuriique exercebantur. Vnde vel contumeliaz causã dicebatur, εἰς κυνόσαργας. velut in spurium, vel imprecando quasi dicas: In malam crucem.

Ad cornos.

Βάλλ' ἐς κόρακας. Id est, Abi ad coruos. Perinde valet, quasi dicas: Abi in malam crucem, in malam rem, atque in exitium. Aristophanes: Ocyus hinc ad coruos abeat.

In lapidiscinas.

Lucianus.

Εἰς λατομίας. Quum significamus quempiam è medio tollendum, & in rem malam aliquò auferendum. Natum à Philoxeno Poëta dithyrambico, qui quum Dionysij τυραννί

ranni poemata non probaret, utpote indocta, in lapidicinas ab eo detrusus est.

In puteo cum canibus pugnare.

Ἐν ὄρῳ κισὶ μάχησθαι. Dicitur solitum, ubi cuiquam negotium incidit cum homine rixoso & contentioso, à quo se nequeat extricare.

In beatam.

Aristoph.

Βαίη εἰς μακαρίαν. Id est, Auferto in beatam, pro eo quod est, In malam rem. Pausanias refert Macarîam esse paludem in Marathone, in qua magna vis Persarum perierat, ignoratione viarum in ipsam prolapsa.

In orci culum incidas.

Diogen.

Ἄδου ἀρακτῆς ἐκπρωτίου. Id est, In orci culum incidas. Sermo perniciem & extremum exitium imprecantis.

Charontis ianua.

Χαρόντος θύρα. Id est, Charonica ianua. De imminente capitis periculo, siue de re magnopere tristi. Sic enim antiquitus appellabatur vna de carceris ianuis, per quam damnati iudicum sententiis ad supplicium educebantur.

Aurum habet Tolosanum.

Cellius.

In eum, qui magnis ac fatalibus afficitur malis, nouèque ac miserando exitio perit. Nam quum oppidum Tolosanum in Gallia Q. Cepio consul diripuisset, multumque auri in eius oppidi templis fuisset, quisquis ex ea direptione aurum attigit, misero cruciabilique exitu perit:

Equum habet Seianum.

Olim prouerbio dicebatur, in calamitosum, & ad extremam inopiam redactum. Allegoria sumpta est ab equo quodam fatali, cui à Cn. Seio domino nomen inditum est Seiano. Is ex Diomedæis equis prognatus fuisse creditus est. Fuit insigni quidem specie, verum eiusmodi quodam fato, ut quisquis eius equi possessor esset, is cum omni domo ad internecionem vsque deperiret. Id quod ipse Cn. Seius capitis damnatus ac miserando affectus supplicio: deinde & Dolabella bello interfectus: post hunc Cassius ab hostibus occisus, deinceps Antonius detestabili exitio perditus, probauit.

Tragicum malum.

Τραγικὸν πᾶσι. Tragicum malum dicitur ingens, cuiusmodi finguntur in tragædiis.

S ij

Diogen. *Musfelam habet.*
 Ταλιώ ε'χθ. In eum quadrat, cui omnia sunt inauspicata,
 tanquam fati ac diis iratis, vt aiūt. Olim creditum est, hoc
 animal inauspicatum, infaultūmque esse iis, qui haberent,
 domique alerent.

Cadmea victoria.

Κάδμος νίκη. Sunt qui Cadmeam victoriam appellabant
 infelicem, etiam ipsis victoribus.

Suidas. *Fortunator Strobilis Carcini.*

Εὐδαμονίσιος ἐστὶν Καρκίνου Στροβίλου. Ironia prouerbialis in
 infelicem & improbum: Carcinus poeta quispiam fuit, cu-
 ius filij dicti sunt Strobilij. locus autem sumtus est à nomi-
 num allusione. Nam Græcè carcinus cancerum, Strobili
 cochleas significant. Vtrūque genus distortum ac scædum.

Issa.

Suidas.

Ἰσα. Issa, prouerbialis erat acclamatio in eos quibus
 littera sorte cecidisset, quique modis omnibus essent in-
 fortunati. Coniectare licet eam literam in fortibus inau-
 spicatam fuisse. Martianus Capella testatur hanc literam
 inuisam fuisse Appio Claudio quòd dētes mortui, dum ex-
 primitur, imitetur.

Genius malus.

Adagium apparet è prisceorum opinione profectū, qui
 singulis binos genios attribuunt, quos dæmones vocant,
 quorum alter perniciem nobis moliatur, alter iuuare stu-
 deat.

Vel hosti miserandus.

Est hyperbole. Nam hostis non faciliè commouetur mi-
 sericordia. Confine illi: *Quod vel ipse probeat Momus.*

Mala verò adsunt.

Item & vulgò dicitur: Mala vltro àdesse, non inuocata.

Aristoph.

Per medium anulum traharis oportet.

Διὰ δακτυλίου δὲ σὶ ἐλκυδιώει. Id est, Per anulum trahen-
 dus es. In eum quadrabit qui sit vehementer extenuato,
 gracilique corpore, seu morbo, seu cura, seu studio, seu qua
 alia re. Equidem opinor adagium esse natum à lusu, quo
 ouum aceto maceratum, per anulum trahitur.

E tribus malis vnum.

Menander

Τὸν τριῶν κακῶν ἓν. Id est, Trium malorum vnum. Sumtum
 à Thec

à Theramene, qui cuidâ è tribus malis vnum induxerit, è quibus quod veller eligeret. Sunt qui dicant iis qui sententia capitali damnati fuissent, tria solere deferri, gladium, laqueum, & aconitum.

Extrema extremorum mala.

Ἐξήτων ἕχατα κακὰ διαπίσθηται. Id est, Extrema extremorum mala acciderunt. Hunc sermonis typum Græci videntur ab Hebræis mutuò summissè, qui vehementiam & ὀπίσθησιν eiusdem dictionis congeminatione significant. Apud Ieremiam; Ficus bonas bonas, & ficus malas malas, diu valde bonas & valde malas vult intelligi.

Ogygia mala.

Ἄγυια κακὰ. Rectè dicentur vel ingentia, vel antiqua. Nam vtrunque Græcè significat Ogygium.

Diolygium malum.

Διολύγιον κακόν. Id est, Ingens malum. Dicitur de eo, qui malo quopiam ingenti ac diuturno tenetur. Plato.

Labore laboriosus.

Πόνος πονηρός. Ipsa figura hyperbolen habet laboris immodici. Est autem iocus ob amphibologiam vocis πονηρός enim Græcis vt laboriosum ac miserum, ita significat & malum, astutumque. Suidas.

Lemnium malum.

Ἀέμιον κακόν. De malis immensis ac miserandis. Hinc natum adagium putant, quòd aliquando Lemniæ mulieres graucolentia maritorum offensæ, eos vnuerfos sustulerunt auxilio Thoætis, cuius rei meminit & Euripides in Hecuba.

Magnetum mala.

Μαγνήτων κακὰ. De malis ingentibus dictum videtur, aut iis quæ in auctores suos recidunt. Sumtum apparet ab historia, quum de Magnetibus afflictis Suidas meminerit, in quæ feruntur incidisse, violato numine quopiam.

Malis mala succedunt.

In eum, qui variis exercetur fortunæ incōmoditatibus, nunc morbo, nunc rapinis, nunc aliis atque aliis malis, cōueniet illud Homeri,

Tradebat Notus hunc Boreæ quandoque vehendum,
Nunc rursus Zephyro tractandum tradidit Eurys.

Tanarium malum.

Ταῖναρον κακῶν. Si quid crudelius sæuitum esset in famu-
los, Tænarium malum vocabant, propterea quòd olim La-
cedæmonij captiuos qui in Tænarum confugerant, redu-
ctos capitis affecerunt supplicio. Est autem Tænarus oppi-
dum quoddam Laconia, cuius incolæ Tænaritæ vocatur.

Pompeius.

Tam perit quàm extrema faba.

Propterea quòd extremæ fabæ plerunque aut proteran-
tur, aut decerpantur à prætereuntibus. Quadrabit igitur in
hominem seu rem, omnibus omnium iniuriis expositam.

Viuens vidensque.

Quod in Eunuchò dixit Terentius: *Viuus, vidensque pereoi*,
id M. Tullius indicat prouerbiali figura dictum esse in o-
ratione pro P. Sestio. Vsurpat & aliquot locis D. Hieronymus.

Ilias malorum.

Ἰλιάς κακῶν. De calamitatibus maximis simul & plurimis:
propterea quòd in Iliad. Homerica nullum mali genus nõ
recensetur.

Lerna malorum.

Cicero.

Λέρνη κακῶν. De malis plurimis simul in vnum congestis
& accumulatis. Strabò commemorat Lernam lacum fuisse
quempiam Argiuorum ac Mycenorum agro cõmunem,
in quem quum passim ab omnibus purgamenta deporta-
rentur, vulgò natum prouerbium, Λέρνη κακῶν, id est, Lerna
malorum. In hoc lacu poëtæ fingunt hydrã illam septem
capitum fuisse, quam Hercules confecerit.

Semper Ilio mala.

Athenæus.

Αἰεὶ Ἰλίῳ κακῶν. De vehementer calamitosi & afflictis.
Troianorum excidium poëtis multa tragœdiarum argu-
menta ministravit, atque hinc prouerbium: Stratonicus ro-
gatus cur nollet apud Ilienses viuere, respondit, *Semper
Ilio mala.*

Idem.

Sybaritica calamitas.

Συβαρτικὴ συμφορὰ. Id est Sybaritica clades. Quemadmo-
dum Sybaritæ perierint, deque calamitate & luxu eorum
permulta retulit Athenæus. Quadrabit adagium in eos, qui
neglectu Deorum aut ob intemperantẽ luxũ subuertuntur.

Mare malorum.

Plautus.

Κακῶν θάλασσα. Dicitur solitum de calamitatibus immensis
& omnigenis. Inde sumtum, quòd mare res quædam est in
finita,

finita, vel quòd infinitis ærumnis abundat.

Alio relinquire fluctus, alius excipit.

Aristides.

Non inconcinne defleetur ad incurfus malorum, quò, vt ferè fit, calamitas calamitati succedit, iuxta illum proverbialem versiculum:

Fortuna obesse nulli contenta est semel.

Cyrbes malorum.

Κύρβες κακῶν. De vehementer improbis & omnium famorum genere contaminatis. Apud Athenienses tabulæ quædam erant quadræ, in quibus leges descriptæ proponebantur, præterea varix delinquentium pœnæ. Has illi κύρβες appellant, apud Lucianum ἄξορες dicuntur.

Malorum thesaurus.

Θησαυρὸς κακῶν. Extat inter Græcicas sententias senari⁹,

Θησαυρὸς ὅς ἐστι κακῶν κακῆ βουλῆ.

Theſaurus est mulier malorum, si mala est.

Malorum Panegyris.

Plautus.

Κακῶν πανήγυρις. De malis agminatim ingruentibus, & inuicem sibi succedentibus. Panegyris dicebatur solennis ille populi conuentus, ad ludos festos celebrandos.

Pertenebras qua apud quercum.

Aristotel.

Τὸ περὶ ἀπὸ σκίτος. De ingenti ac fatali calamitate dicebatur.

Grauiora Sambico.

Plutarch.

Δεινότερα Σαμβίκου πόνος. Id est, Atrociora Sambico patitur. In eos, qui cruciatibus exquisitis torquentur, aut quibus insignia mala accidunt. Sambicus quispiam Eleus, vnà cum sociis aliquot nõ paucas apud Olympia æreas statuas confcidit, vendiditque. Deinde maiora etiam ausus, Dianæ præsidii templum diripuit. At ille mox comprehensus dum socios prodere recusat, annum perpetuum exquisitis cruciatibus dilaceratus est inter quos etiam animã efflauit.

Malo aſino vehitur.

Ἐπ' ὄνου ποταμῆς ὄχι μύθοι. Mala aſella vehi dicuntur, quibus res sunt parũ secundæ. Felices enim egregiis equis insidere gaudent.

Quæ ex antiqua.

Plutarch.

Τὰ ἐν παλαιᾷ. Id est, Quæ ex antiqua, subaudiendum, Tyro. Perinde valet quasi dicas summam molestiam, extre-

múmque malum . Nam significabant tantum malorum, quantum antiqua Tyrus pertulisset.

Miserior monomachis.

Τῶν μονομαχοῦντων ἀθλιώτερος. Id est, Miserior his, qui monomachiam exercent. Nam hi durissima lege committuntur, ut aut alter aut uterque pereat. Hos Latini vocabant gladiatores. Quo spectaculo quum nihil possit immanius esse, tamen olim Romanis erat in delitiis.

Zenodot.

Cuiusmodi portento me innouit fortuna?

Οἷός μὲ ὁ δάμασ τίος πᾶσι σὺν ἡδύτην. Id est, Cuiusmodi portento me implicuit fortuna? Didi conueniet, ubi negotium incidit cum homine moroso, difficultique, cum quo non queas viuere, nec à quo te possis extricare.

My sortitus es.

Ἐλαχες τὸ μὲ. Id est, M litera tibi sorte obtigit. Ænigma in stultos.

Nephasi dies.

Ἀποραδεις ἡμέραι. Olim vocabantur inauspicati, & quibus publica non licebat agere. Vnde receptum, ut homines inuisos ac detestandos ἀποραδεις appellarent.

Seruabis bouem.

Βουκαλλῶσις. Id est, Bubulcus eris. Hoc velut ænigmate significabant exilium.

Zenodot.

Inus dolores.

Ἴνους ἄχνη. Ino Cadmi filia ex Athamante duos peperit filios, Learchum & Melicertam, præterea filiam Euryclæ. Athamas autem versus in insaniam, reliquos liberos arcu percussit, occiditque. Ino vnà cum Melicerta sese in mare abiecit. Hinc ortum adagiū, ut intolerandum & exanimantem (ut ita dixerim) dolorem significantes, dicerent Ἴνους ἄχνη. Nam achos propriè dolor dicitur apud Græcos qui prorsus obstupescit, sui que sensum adimit homini.

Niobes mala.

Νιόβης πᾶσι. i. Niobes dolores. De maximis & acerbissimis malis dicebatur. Hanc enim fabulæ narrant post occisos liberos, quos permultos habebat, præ dolore in saxum conuersam fuisse.

Aniopa luctus.

Ἀνιόπη, ἀπλήως. Dicitur consuevit, ubi quis innumeris calamitatibus

mitatibus affligitur, deinde malis eximitur. Natum Adagium ab Antiopæ fabula.

Cythnica calamitates.

Κυθνώδεις συμφοραί. Aristoteles citat, Cythnios vsque a-
deò diuexatos, afflictosque fuisse ab Amphitryone, vt in
prouerbiū abierint. Cythnus ex insulis Cycladibus vna
contra Dryopiden sita.

Cyrnia iactura.

Κυρνια ἄτη. Id est, Cyrnium malum. De magnis dispendiis
& expilationibus dicebatur. Cyrnus insula quæpiam est,
è regione Apulix, in qua est mellis summa copia. Hæc o-
lim nauigantibus erat inaccessa, propter prædonum ac pi-
ratarum circa illam frequentiam.

Zenodot.

Argi collis.

Ἀργυρολόφοι. Vbi quis ingentibus malis esset implicitus.
Potest accommodari vel ad locum, vel ad negotium variis
obnoxium calamitatibus. Natum aiunt à colle quodam,
cui cognomen Argi frequentibus homicidiis ac latroci-
niis infamis.

Archidamicum bellum.

Ἀρχιδάμιος πόλεμος. De bello sæuo crudelique dicebatur
epitheto sumto ab Archidamo Duce Lacedæmoniorum,
qui maximis copiis impressionem fecerit in Atticam, e-
amque decem annis diuexarit. Proinde cum funditus tol-
luntur omnia, bellum Archidamicum dicebatur.

Egypti nuptie.

Αἰγυπιογαμία. Inauspicata & infelices dicebantur. Sum-
tum à notissima fabula Egypti, qui filios quinquaginta,
totidem fratris filiabus maritos dedit. At hi, præter vnum
omnes à sponsis iugulati sunt.

Militauit cum Erasinate.

Ἐρασινάτης μετ' Ἐρασινάδου. Vulgò per iocum dicebatur
de his, quibus res vndequaque malè procederent.

Suidas.

Zenodot.

Excubias agere in Naupacto.

Ἐκκυβήσῃ ἐν Ναυπάκτῳ. Id est, Excubare Naupacti. Achiui
capta Naupacto, Pausaniã excubiis custodiẽque præfectum
interfecerunt. Vnde res in iocũ vulgi videtur abiisse aduer-
sus eos, qui pereunt ignauia sua, aut qui munus odiosum
ac plenum discriminis administrant.

- Herodot.** *Lemnia manu.*
 Λημνεία χειρ. Dicitum pro eo quod est, nefaria, impia,
 crudeli.
- Suidas.** *Lepus apparens, infortunatum facit iter.*
 Φαρεῖς ὁ λαγὼς δυσουχίς ποιεῖ τρέβου. id est, Inauspicatum i-
 ter obuius facit lepus. Vulgò creditum, etiam his temporibus,
 occursum leporis omē esse parum felix iter ingressis.
 Torqueri potest ad interuentum cuiuspiam, qui videatur
 incommodum aliquod allaturus.
- Moratus.** *Minxit in patrios cineres.*
 Qui intemperis ageretur, cuique cuncta cederent infelicit-
 iter, in patrios cineres minxisse dicebatur. Antiquitus enim
 patrum sepulcri summa fuit religio.
- Rupta crada.*
 Κεράδης ῥαγάδης. Id est, Rupta crada. Dicebatur de his, qui
 repente tanquam magnum quiddam facturi proditiissent,
 deinde falsa omnium expectatione turpiter & indecore se
 se gessissent in negotio. Porrò crada hoc loco non ficulnū
 ramum indicat, sed vncum illud æs, quo vinciti tenebantur
 actores in machina.
- Commune naufragium.*
 Κοινὸν ναυάγιον τοῖς πᾶσι παρεμύδιον. Id est, Commune nau-
 fragium, omnibus solatium. Multò facilius fertur malum
 quod nobis est cum omnibus, aut cum multis commune.
- Æschyle.** *Obedientia felicitatis mater.*
 Πειθαρχία γὰρ ὄκει τῆς εὐτυχίας μήτηρ. Principis est, consule-
 re salutē ciuium. Id conatur bonis & æquis legibus: Populi
 est his obtemperare, si velit esse felix. Sed vtinā non essent
 Ioues ὀλέθριοι, quibus vxor esset ἀρχή, & filia δυσουχία.

I N G E N I I M A L I T I A, E T
 I N S T I T V T I O.

Lupus pilum mutat, non mentem.

Ὁ λύκος πλὴν τρέχου, ἢ πλὴν ἰσχυρῶς ἀλλάττει. Id est, Lupus pilū,
 non ingenium mutat. Senecta caniciem adfert improbis,
 non item aufert malitiam. Canescunt enim lupi velut & e-
 qui more hominum per ætatem.

Naturam

Naturam expellas furca, tamen usque recurres. Horatius.

Sensus est, Haud facile dedisci, quæ nobis natura penitus indidit, atque iniecit. Ducta est metaphora à ramis, qui apposita furca torquentur aliò, quàm natura posuerat.

Lignum tortum haud unquam rectum.

ξύλον ἄγκυλον οὐδέποτε ὀρθόν. Id est, Nunquam rectum tortile lignum. Distorta, prauaque ingenia vix unquam ad bonam frugem traducuntur.

Æthiops non albescit.

Αἰθίοψ οὐ λευκίναται. Id est, Æthiops non candescit. De iis dici solitum, qui nunquam mutaturi sunt ingenium.

Qui semel scurra, nunquam paterfamilias. Porphyr.

Sensus est, Eum quem semel depuduerit, qui que contèta fama scurræ agere cœperit, vix unquæ ad bonam frugem redire.

Podex lotionem vincit.

Aristoph.

Πρωτὸς λουτροῦ ἀεζίνη. Id est, Podex lotionem vincit. In eos, qui sese in malum aliquod adigunt, propterea quòd ea corporis pars etiam si lauctur, semet rursus inquinat, ita ut ipsa sit in causa quo minus lauari possit.

Occasione duntaxat opus improbitati, vel malitia.

Aristoph.

Quadrabit in nocendi cupidus, qui ne temerè læsisse videantur, causas prætexunt. Malefacere qui vult, nusquam non causam inuenit. Vulgò dicitur apud nostrates: Facile sustem inuenerit, qui cupit cædere canem.

Saluam imbibere.

Hieron.

Sumta metaphora ab infantibus, quibus præmâsum cibum in os inferunt non sine saliuâ: cui quum assueuerint, nihil iam illis sapit, quod ab illius primæ saliuæ gustu diuersum sit.

Quo semel est imbuta.

Horatius: Quo semel est imbuta recens, seruabis odorè Testa diu. Proinde rectè monet Fabius, ut statim optima discatur, propterea quòd nihil hæret tenacius, quàm id quod rudibus annis perceperimus.

Qui significabit sibi molestam ingratitude[m], quòd intelligat superiorum officiorum nullam haberi ratione[m], non incòcinniter vsurpauerit illud ex Odyss., quod idem est & aliis locis:

Μά τις ἐπι φέρων, ἀγανός, καὶ ἄπιος ἔσται,
Σκιπτοῦχος βασιλεύς, μηδὲ φερίσιν εἴσιμα εἶδ' αἶε,

Αὐτὸς αἰεὶ χαλεπός τ' εἶναι, καὶ ἀστυλα βίβησι. Id est,
Posthac ne placidus sit quisquam, néve benignus,
Nec mitis, iustique tenax rex sceptriger vnquam,
Sed semper ferus esto, & semper iniqua patrato.

Viuum noueris.

Antea retulimus viuorum meminisse oportere. Id metetrícula in Truculento detorquet in alium sensum, amatorem pro mortuo ducens, qui defierat esse dando. Dum uiuit, inquit, hominem noueris, ubi mortuus est, quiescas; Te, dum uiuebas, noueram. Pecunia, iuxta Hesiodum, anima est mortalibus: ea amissa, exanimis est homo.

Ale luporum catulos.

Theocritus in Hódæporis:

Θρίψαι καὶ λυκαδίς, θρίψαι κύνιας αἶε τὸ φάρων. Id est,
Pascè canes qui te lanient, catulósque luporum.

In eos qui læduntur ab iis, de quibus benemeriti sunt, aut in ingratos.

Aries nutritionis mercedem persoluit.

Memorand. Καὶ οὐκ ἀποφεία ἀπίστων. Id est, Aries alituram rependit. Quadrat ubi quis pro beneficiis maleficium reponit. Aries ipsos quorum opera nutritus est aut etiam nutritus, cornibus incescit.

Qui canem alit externum.

Ὅς κύνια περὶ φερίστων, τοῦτο αἰμίως λάνησ ἔσθαι. Id est, Qui canem alit peregrinum, huic præter fune[m] nihil sit reliqui. Qui beneficium collocat in ingratum, perdit operam. Nam canis alienus, relicto fune quo alligatur, pristinum dominum repetit.

Hirundines sub eodem tecto ne habeas.

Ὅμιτροντοῖς χειρὶδνας μὴ ἔχων. Hoc est, Hirundines ne habeas sub eodem tecto. D. Hieronymus interpretatur abstinentium à commercio garrulorum & susurrorum. Rectè Pythagoras còuictorem ingratum, parúmque firmum hirundinis symbolo monuit ablegandum.

Pre be-

Pro beneficentia Agamemnonem vlti sunt Achini.

Αὐτὶ ἀργαίας Ἀγαμέμνονα πῶσαν Ἀχαιοί. i. Pro meritis male tractarunt Agamemnona Graij. Dicebatur in ingratos, qui pro summo beneficio, summum remetiuntur maleficium. Agamemnon enim tot exhaustis laboribus in expugnanda Troia pro dignitate Græciæ, domum reuersus, veste inexplicabili inuolutus, interfectus est à Clytemnestra, auxiliante Ægystho adultero.

Pro perca scorpionum.

Ἀπὸ πέρκας σκορπίου. Vbi quis optima captans, pessima capit. Nam perca piscis est vel maximè laudatus. Scorpionis lethalis est, piscis etiam huius nominis contemti saporis.

Nemo benemerito bouem immolauit, prater Pyrrhiam.

Οὐδὲς ἀργίτη βουῶ ἔθυσεν, ἀλλ' ἢ Πυρρίας. Id est, Nemo bouem immolauit benemerito, nisi Pyrrhias. Hoc prouerbio quondam utebantur, si quando quis extitisset homo insignitè gratus, qui beneficium acceptum ampliter repensaret. Accommodabitur & in vulgatam mortalium ingratitude, adeò vt vix vnus reperias, qui meminerit officij. non abludit hinc exemplum Euangelicum, quo è decè lepra, Christi beneficio, liberatis, vnus duntaxat reuersus est, qui gratias egerit.

Simul & misertum est, & interijt gratia.

zenodot.

Ἄμ' ἀλέπτει καὶ τέθνηκεν ἡ χάρις. Id est, Simul & misertum est interijtque gratia. Senarius dici solitus in ingratum, qui simulatque leuatus est malis, desinit meminisse beneficiorum eius, cuius opera restitutus est. Plautus: *Si quid iuues, pluma leuior gratia: si quid offendas, plumbeas iras gerens.*

In senem ne quod collocaris beneficium.

Aristotel.

Τί εστι μὴδὲ ποτε μὴδὲν χεῖρόν ποιεῖν. Id est, Ne quid vnquam beneficij collocaris in senem. Dicitur hodièque vulgò: Nequo in senem, neque in puerum collocandum esse beneficium: propterea quòd alter non refert, alter non meminit.

Hostis non hostis.

Ἀπόλομος πολέμος. Id est, Citra bellum hostis, dicitur, qui nulla laceffitus iniuria, tamen quæ sunt hostium facit, aut qui pacis obtextu facit hostilia.

Arietis ministerium.

Κερόδ διακονία. Id est, Arietis ministerium. Dicitur solitum de officio in ingratum collato. Siquidem aries cornibus ferit pascentem.

INGRATA OB VETUSTATEM.

Piscis nequam est, nisi recens.

Dicitur peculiariter in hospitem, aut vulgarem amicū qui primo quidem aduentu non ingratus est, cæterum ante triduum exactum putet. Plautus: *Quasi piscis isidem est amator lenæ: nequam est, nisi recens.*

Piscis repositus.

Plucarch.

Ἀποκαίεθος ἰχθύς. Id est, Repositus piscis. In prouerbium abiisse videtur aduersus eos, qui nihil seruant in posterum. Nam pisces olim in deliciis erant. Et prudentia est à cibis semper aliquid habere sepositum, quo subitum excipias hospitem.

Antiquiora diphthera loqueris.

Ἀρχαιότερα διφθέρας λαλῆς. Id est, Antiquiora diphthera loqueris. In eos quadrat, qui nugas narrant, aut de rebus nimium prisca & iam pridem obsoletis. Siquidem aiunt diphtheram pellem fuisse eius capræ, quæ Iouē lactarit, in qua creditum est antiquitas, illum omnia scribere quæ fierent. Vnde quæ nec in historicorum literis extarent, nec in hominum memoria seruarentur, ea velut ex Iouis diphthera petita dicebantur.

A Nannaco.

Stephanus

Ἀπὸ Ναννάκου. Id est, A Nannaco. Quum significamus re ab extrema vsque antiquitate repetitam. Nannacus rex ante Deucalionem fuisse narratur, qui diluuium futurū præuiderit. Latini consimili figura dicunt, ab Aboriginum seculo repetita, & perinde quasi cum Euandri matre loquaris. Non discrepat ab hoc: Antiquior Codro.

Res Cannacæ.

Τὰ Καννάκου. Id est, Res, aut mala Cannacæ. Bifariam vtebantur hæc paræmia, vel de rebus ob vetustatem admirandis,

dis, vel de lamentis & complorationibus miseris, ac lacrymosis. Cannacas quispiam Phrygum rex, cùm prævuidisset eueturum diluuium, conuocatis omnibus ad templa deorum, multis lacrymis supplicabat diis, vt id malum auerterent.

Antiquior quàm chaos & Saturnia tempora. Ibycus.

Χαίτε ἀρχαίτερος. Id est, Antiquior quàm chaos. De reniumum prisca & obsoleta. Alludit adagiũ ad chaos, ad quod poetæ Deorum ac rerum omnium originem referunt. Ouidius opificium mundi hinc auspicatur, & Hebræi.

Per antiquum diem. Diogen.

Διὰ παλαιὰς ἡμέρας. De re admodum vetusta & prisca. Finitimum huic: Magno Platonis anno.

Pellenaæ tunica.

Πελλωνῆος χιτῶν. Id est, Pellenaæ vestis. De prisco cultu. Pellene peruetusta Achaicæ ciuitas, Protei patria, in qua diuersæ vestimentorum formæ fieri consueuerunt.

Operi incipienti fauendum.

Celebratissimum est, Honos alit artes, & virtus laudata crescit. Ita Pindarus Olympiacon libro sexto: Ἀρχαίου δὲ ἔργου πρῶτον ποιεῖν ἔδει πηλαγός. In initio facinoris oportet faciem illustrem addere: hoc est, fauendum aliquid egregij facinoris agredientibus, simul vt ipsis addatur animus, & alij ad æmulationem prouocentur. At nunc plerique moleste obstrepunt, si quis quid tentet eximium. Potest & hic sensus accipi. Qui famam affectat, hunc oportet ab egregio quopiam facinore auspicari. Per magni siquidem refert, vn de nominis sumas exordia.

In hoc calceamento pedem habet.

Dictum ibidem & illud adagij forma: Ἴστω γὰρ ἐν τούτῳ πεδίῳ θάμιλλον πόδι ἔχων. id est: Nouit enim se in hoc calceamento fortunatum habere pedem, pro eo quod est, nouit has laudes in ipsum competere. Olim magnæ deliciae erant in soleis & calceis. Nam & Pedilon Græcis est calceamenti genus, varium ac picturatum, dictum περὶ τὸ πῶ ποδι περὶ εἰσίδου, eò quòd pedi applicetur. Vt autè non omnis calceus conuenit cuilibet pedi, ita nec quæuis laus in quemuis congruit.

Pindarus.

Vestigium ponere.

Vestigium ponere, pro attingere, dixit M. Tullius l. de Finibus v. Quamquam id quidem infinitum est in hac vrbe: quacunque enim ingredimur, in aliquam historiam vestigium ponimus. M. Tullius eiusdem operis l. v. Quid enim? sapientia, pedem vbi poneret, non habebat, sublati omnibus officiis. Hic locus ostendit elegantem vsum huius metaphoræ in rebus animi. Sentit enim nullum esse locum sapientiæ, si tollatur officiorum delectus.

Quum parvula est, bona videtur spina.

Μικροῦ δὲν ἢ ἀγενῆα ἀγαθὴν παύεται. Id est, Quum pusilla est spina, bona videtur. Pueritia semper amabilis.

Primum Ægina pueros optimos alit.

De re quapiam quæ melioribus initiis cœpta, paulatim ad deterius delabitur, vt pleraque mortalium faciunt. Surtum adagium Ab Achille, Patroclo, Aiace, Neoptolemo, quod hi virtute præcelluerint, quæ essent Æginetæ. Dein de labente morum integritate, malè cœperunt audire Æginetæ. Non dissimile illi: Quondam fuere strenui Milesij.

Suidas.

Primum Mars in filiis laudatus est.

Τὰ πρῶτα Ἀῤῥος εἰς τοὺς παῖδας ἐμπροσθε. Id est, Initio Mars laudatur ob filios. De iis, qui initio specimem aliquod in dolis egregiæ præ se ferunt, deinde in alios paulatim degenerant mores. Quemadmodum euenit Romanis olim strenuis.

Κυαμοξώξ.

Id est, Fabarum arrosor. Dicebatur, qui in creandis magistratibus vendebat sua suffragia, eoque quæstus gratia sedulo versabatur in comitiis. Prius quàm repertus est vultus calculorum, quos Græci κηρύεις appellant, suffragia nigris & albis fabis ferebantur. Vnde fabis victitare dicebantur, quibus hic erat quæstus.

Pythago.

Stateram ne transgrediaris.

Μὴ ζυγὸν ὑπερβαίνειν. Id est, Stateram ne transgrediaris, hoc est, ne quid facias, præter ius & æquum. Nam stateram olim æquitatis symbolum habuisse vulgò, vel Doricū illud pro uerbium indicat, Σταχρῖνος δικαιοσύνης, id est, Trutina iustior.

Ma-

Malum lucrum aequale diffendio.

Hesiodus.

Μὴ κέρως κέρδιεν, κακὰ κέρδη ἰσ' ἀτρίων. Id est, Ne malè lucreris, mala lucra æqualia damnis. Non est lucrum, quod iactura bonæ mentis comparatur. Pindarus, Quod præter iustum est dulce, exitum habet amarissimum.

INSALVBRITAS.

Herculanus morbus.

Zenodor.

Ἡ ἐράκλειος νόσος. Id est, Herculanus morbus. Hunc alij sacrum, alij comitiale appellat. Est autè ex eorum numero quibus nulla medicorum ope succurri potest, propterea quòd diuinitus immitti creditur, eòque cognomen additum est, sacro.

Herculana scabies.

Suidas.

Ἡ ἐράκλειος ψώρα. Id est, Herculana scabies. De scabie iucunda, facilèque sanabili, aut quæ desideret Herculana, id est, calida balnea. Equidem opinor dici posse in eos qui multo studio aliòve labore valetudinem offenderunt, vt quibus aliquo laxamento opus sit.

Ipse senectus morbus est.

Terentius in Phorm. Nam in senibus, vt absit morbus, ipse senecta per se mala valetudo est. Homerus:

Viribus effortum iam te premit aspra senectus. Virg.

Subeunt morbi, tristiisque senectus.

Φοβὸς τὸ γῆρας, οὐ γὰρ ἔρχεται μόνον.

Merue senectam, non enim sola aduenit.

INSIDIAE.

Bυασοδομεύειν.

Frequenter est apud Homerum, pro eo quod est, alto pectore moliri quippiã, & clanculum in animo struere insidias. Translatum à fundamentis edificiorum, quæ profundè iaciuntur.

Canis ad cibum.

Κύων ἐπὶ σίτον. Id est, Canis ad cibum. De iis, qui in suum properat exitium. Qui canem volunt occidere, cibo ostensio alliciunt.

Δούρεος ἵππος.

Id est, Dureus equus. De clandestinis insidiis dicebatur, aut vbi repente complures apparerent, qui latebant an-

tea. Sumtum ab equo Homérico, in quo Græcorum proceres abditis, repente proficientes, Troiam ceperunt. Huic Homerus Durateum appellat.

Inescare homines.

Tercium in Adel. *Nescis inescare homines.* Ducta est ab illis qui præfixo æri cibo, pisces illiciunt.

Simonian.

Oportet omnibus corydalis.

Πάσῃσι κορυδαλίσι χρὴ λίθον ἐπιχρῆσθαι. Id est, Omnibus galleritis oportet cristam inesse. Nullum esse mortale ingenium, cui non sit aliquod vitium admixtum, ceu perinde secundum hominis naturam sit non carere vitio, ut galleritæ naturale est habere cristam.

Tragulam inycere.

Plaut. in Epid. *Tragulam in te inycere adornant,* id est, dolum aliquem in te struunt. Et ibidem: *Nescio quam fabricam facit.* Huic simillimum in Mostell. *Pilum iniicisti mihi.*

Plutarch.

Ab transfenna cibum petere.

A transfenna cibum petere dicitur, qui periculo proximus est. Plautus in Bacchid. *Nunc ab transfenna hic turdus lumbicum petit.* In senem dicitur, legentem epistolam, per quam erat fallendus. Ab aucupibus sumtum est, qui intra cancellos escam spargunt insidiantes auiculis.

Cuniculis oppugnare.

Ἐπὶ νόμοις πολέμειν. Id est, Cuniculis bellare dicitur qui non aperta vi, sed dissimulanter ac dolis rem gerit. Contra qui palam agit, quod agit, machinis agere dicitur. Plus venenis habebit, si ad res animi transferatur, veluti si quis dicat malos genios interdum oppugnare nos machinis, cum palam terrent aut illectant, interdum cuniculis, quoties falsa specie pietatis imponunt, obrepuntque incautis.

In transfennam inducere.

Est dolo fallere. Ab aucupibus sumtum est, qui intra cancellos escam spargunt, insidiantes auiculis. Vnde & hodie qui dolo captus est, intra transfennam esse dicitur.

Suldas.

Pulcre fallit vulpem.

Παλθεὶ καλῶς τὴν ἀλώπηκα. Id est, Decipit pulcre vulpem. Apparet dictum in eum, qui dolis captaret astutū, cuique frustra tenduntur insidiæ. Nam Παλθεῖν, est arte illectare. At vulpem dolo circumvenire difficile est.

I N.

INSTANS.

Ante pedes.

Ante pedes esse dicitur, quod obuium, quodque vel præfens adest, vel imminet. Terent. *Isthuc est sapere, non quod ante pedes modò est videre, sed etiam illa quæ futura sunt prospicere.*

IN STUPIDOS.

Ede nasturcium.

Ἐδὲν νάστουριον. In socordem, ignauum, hebetè, stupidum, olim dicebatur, propterea quod huic efficaciam inesse credant, crucæ contrariam: vim enim, vigoremque animi suscitare, Venerem coercere, cum illa è diuerso Venerem auuat, vim mentis hebetet.

Nihil ab elephante differs.

Diogen.

Ἐλέφαντος διαφέρει οὐδὲν. Id est, Ab elephanto differs nihil. In magnos ac stupidos dicebatur, etiamsi primam ingenij laudem Plinius tribuit elephantis, sed inter bruta. Verùm corporis moles, & formæ fœditas adagio locum fecit.

Sacer piscis.

Ἰερεὺς ἰχθύος. Id est, Sacer piscis dicebatur, cui nemo nocebat, sed sui iuris erat. Per iocum dici poterit in hominem prægrandem, & in precio habitum, quum sit stupidus & infans.

Tanagraus cetus.

Ταναγραῖον κῆτος. Obesum ac prægrandi corporis mole Tanagraῖον κῆτος appellabant, à Tanagra Bœotix ciuitate, ad quam delatus cetus immensi magnitudine, pro uerbio locum dedit.

Loquax talpa.

Ammi

Homo nullius iudicij, sed tamen impendio uerbofus, loquax talpa dictus est, populari conuitio: nam talpæ nostræ, ut cæci sunt, ita sunt æquè muti.

Bos marinus.

Βοῖς θαλάσιος. De magnis, insultis, & ad nihil uilibus, quales sunt phocæ, tantum pascentes, nec operi, nec esui uiles, contraque boues terrestres.

Nihil differs à Cherephonte.

Οὐδὲν διαφέρει Χερεφώντος τίλι φύσιν. Id est, Nihil ore
T ij

quicquam à Chærephonte discrepas, in macilentum pallidumque dicebatur. Chærephon enim tragœdiarum scriptor fuit. Is Heraclidarum res prosequutus est. Quoniam autem nocturnis lucubrationibus erat maiorem in modum extenuatus, confectusque, vulgari ioco taxatus est.

Mens non est in centauris.

Diogenian

Νοῖς ἐκ ὄνι κενταύροισιν. Id est, Mens non inest cętauris. In vecordes & stultos dicebatur, & qui conarentur quod efficere non possent. Nota est centaurorum fabula.

Becceselenus.

Aristoph.

Βικκισίλωος. Prouerbio dicebatur stupidus ac delirus, syderatus, aut admodum senex. Beccus Phrygũ antiquissima lingua, panem significat: σίλω» lunam. Vnde Arcades qui volunt mortalium omnium antiquissimi videri, ~~σεσίλωος~~ dicuntur, tanquam antiquiores ipsa luna.

Saturni podex.

Diogenian

Κείνου πυγῆ. Id est, Saturni culus. De carnibus vetulis, iam que mancis, & sensu vacantibus. Quidquid enim putre iam & effœtum intelligi volebant olim, id Saturnium vocabant.

Caput vacuum cerebro.

Ὡς ἴα κεφαλή, καὶ ἄ κεφαλον ἐκ ὄχθ. Id est, O quale caput, & cerebrum non habet. De his, qui corporis specie præcellunt, ingenio carentes. Natum ex apologo Æsopico. Vulgò quoque vecordibus & insipidis, aiunt cerebro vacuum esse caput.

Margites.

Margiten pro stupido dixit Lucianus: Sed existimas te cum Margite quopiam loqui. Hunc ita describit Homerus citante Aristotele, Hunc neque fossorem voluerunt numina diuũ esse, nec agricolam, nec in vlla præterea re scitum aut egregium. Conuenit cum illo Hesiodico: Nulla in parte vtilis, quin nec ipse sapit, nec aliis obtemperat.

Plato.

Rana Gyryna sapientior.

Suntum est adagium ab informi partu ranarum, quem Græci γυρίνος vocat, à figura corporis in gyrum orbicularis. Porro quum ranæ tribuitur loquacitas, quæ stoliditatis solet esse comes, minimum mētis inesse oportere gyrynis, quos vix deprehendas animal esse, nisi mouerentur.

Quintus.

Ouium nullus usus.

Προβατων οὐδὲν ὄφελος εἰς τὸ ποιμεῖν αὐτῶν. Id est, Ouium nulla utilitas, si pastor absit. Admonet adagium, ἀδαχίον rem esse omnium perniciosissimam. Nihil rectè faciunt ministri nisi adsit herus. Inutiles discipuli sine præceptore.

Ouium mores.

Προβατων ἴδιον. In stupidos ac stolidos iaci solitum. Nam ouium ingenium, simplex ac stultum, ac omnium quadrupedum iactissimum. Aristotel.

Fœnum esse. Ambrosia alexandus.

Vtrunque prouerbiali figura dixit M. Tullius: alterum in indoctos ac brutos homines, alterum in egregios, ut intelligas illos pecudibus, hos Diis æquandos. Nam fœno vitantur boues, ambrosia cibus est Deorum.

Tibicines mente capti.

Athenæus libro Dipsosoph. viii. Dij tibicinibus nunquam mentem inferuere, Sed simul ac stant, auocat ilico mens. Diogenian

Ne quis unquam Megarensibus.

Nunquam quisquam sapientior sit Megarensibus. Scôma prouerbiale iaci solitum in stupidos. Dictum est autem per adulationem de Megarensibus.

Midas auriculas asini.

Midas ὄνον ἔτα. Natum à fabula notissima Midæ regis Phrygiæ, cui Phœbus, quod stolidè Panem canentem sibi prætulisset, asininas affinxit auriculas. Quas cum diu infra occulisset, tandem à tonfore animaduersus est, ac prolatum in vulgus. Porro adagium rectè dicitur, vel in stolidos & crassos auribus, pinguique iudicio homines. Idem.

Fungus.

Plautus in Bacchid. Fungum dixit pro stupido, impensèque credulo. Vel quia fungus per se insipida quæpiam res est, vel quod mollis, ac fragilis, vel quod subito prorumpat.

Aut regem, aut fatuum nasci oportere.

Dictum est hoc, quod huiusmodi fermè fuerint Barbari reges apud veteres. Porro prouerbiū apud Romanos natum videtur, apud quos regis cognomen erat inuisum, ceu barbarum ac tyrannicum, & pugnant cum publica utilitate, quam illi vel in primis tum sectabantur. Seneca.

Stultior Melitide.

Μελίτιδος Μελιτίδου. Melitides vnus, è felicissimis fatuus quos Homerus suo carmine nobilitauit. Hic iam euerfa Troia, venisse legitur auxilium laturus Priamo. Zenodotus dicit hunc nec potuisse numerare vltra quinque.

Nescit capitis & inguinis discrimen.

Qui eò impudentiæ deuenerunt, vt nullum profus faciant discrimen inter honestū ac turpe: hi nescire dicuntur, quid intersit inter caput & inguen. Iuuenalis:

Quid enim Venus ebria curat?

Inguinis & capitis, quæ sint discrimina nescit.

Diogen.

Terra intestina.

Ἡς ἰντερα. Dicebantur vilia, nulliusque pretij. Saxa verò terræ viscera dicuntur. Simile illi: *Telluris inutile pondus.*

Larus hians.

Λάρος κηχινός. Dicebatur, vbi quis auidius inhiaret prædæ. Est enim Larus auis auida, voraxque.

Korυβαντιάν.

Pro insanire. Aristophan. Vespis. Sumentum est à Corybantibus Cybeles cultoribus, qui sacro correpti furore, Cymba a pulsant, alios item in similem agentes rabiem.

Diogen.

Lucerna pinguior. Pinguior Lecytho.

Λιπαρώτερος λύχου, λιπαρώτερος λεκυθοῦ. Id est, Pinguior Lucerna. Pinguior Lecytho. Videtur ironia prouerbialis in eos, qui quū sint edaces, nihilo tamē inde fiunt habitiores, quemadmodum lucerna plurimum absumit olei, neque tamen vnquam fit saginatio. Fortassis non absurdè despectetur in homines crasso iudicio, aut luxui deditos.

Pindarus.

Bæotica suis.

Ἡ βωιωτία ἴς. Qui priscis temporibus Bæoticam regionē incolabant, βωιωτίες appellabantur, gens barbara & agrestis. Proinde quidam deprauata voce, pro βωιωτίες, βωας, id est sues appellabant. Idque scomma cessit in prouerbium, vt primum in Bæotos diceretur, ab his, in quo suis indoctos, inconditos, moribusque rusticanis homines torqueretur.

Bæoticum ingenium.

Quidquid insulsum esset ac stultum, id Bæoticū dicebāt.

Bæotica cantilena.

Βοιωτικός νόμος. Id est, Bœotica cantio. Dicebatur, si quibus rerum incita tranquilla ac prospera fuissent, posteriora turbulenta ac tristia. Nam Bœotij primum liberam ac pacatam agebant vitam, deinde mortuo Lai in varias calamitates inciderunt, vt illorum cantilena à lætæ incitæ in luctum defuisse videatur.

Zenodot.

Bœotica auris.

Diogenian

Βοιωτικός οἶτος. Id est, Auris Bœotica. In hominem pingui iudicio quadrat.

Asinus stramenta manuult quam aurum.

Arist. lib. moral. Nicomachi organ. 10. citat Heraclitum, qui dixerit: Ονοεις σύρματι αἰ ελεῖσται ἄσπρον χρυσόν, ἴδιον γὰρ χρυσὸν τρεῖσιν ὄνοεις. Id est, Asinos stramenta malles, quam aurum, quod asinis pabulum auro sit iucundius. Atque hac quidē in parte asini plus sapiunt, quam homines. Illi rem æstimant vsu, nos inutilibus atque etiam noxtis rebus ex animi persuasione ingentia statuimus pretia. Notus est apologus de Gallo, qui gemmam in sterquilinio repertam contempsit. Gallus enim mauult putre granum, quam margaritum aut adamantem. Ita qui ventris sunt mancipia, computationem temulentam omnibus disciplinis liberalibus anteponunt.

Colophonium calciamentum.

Κολοφώνιον ὑπόδημα. Id est, Colophonium calciamentum dicebatur cauum. Nam antiqui ferè soleis utebantur, quæ infimam pedum partem tantum munirent. Vnde quadrabit in hominem stolidum & incoposum, & rusticantum per lutum ituris conuenit tale calciamentum. Venisse itaque dixeris, in sordidis auctoribus versaturo, opus esse calcæis Colophonis. Huic contrarium videtur calciamentum Sicyonium.

In nauibus educatus.

Εἰν ναυσὶν πεδραμμένος. Id est, In nauibus educatus dicebatur, qui rudis esset, & alienus à moribus liberalibus, sensuque communi. Soler enim ferè nauticum genus suo elemento respondere, quod à ciuiliu hominum commercio submotum viuat. Plautus Cistellaria, mores agrestes appellat maritimos, imò potius inconstantes, quod mare viciibus æstuariis accedat, recedatque.

Vasis instar.

Αἴγιον δῖκλω. Id est, Vasis instar loqui dicitur, qui quum ob imperitiam ex se nihil possit adferre, ab aliis audita profert. Fons ex se liquorem habet, vas ni aliunde infuderis siccum est. Homines autem qui vacant eruditione, per aures implentur. Socrates in Phædro Platonis: Ὅτι μὲν οὐκ παρὰ τὴν ἑμαυτοῦ οὐδὲν αὐτῷ ἐπινοήσεται, εὖ οἶδεν, σιωπῆ δ' αἰετὸς ἑμαυτοῦ ἀμείβεσθαι. λέιπεται δὴ, οἶμαι, ἐξ ἀλλοτρίων ποδῶν γαργίται διὰ τῆς ἀκοῆς πολλῶν ὁδῶν μὲν, δῖκλω αἴγιον. Id est, Nihil horum ex me ipso excogitavi, fateor, imperitiæ mihi conscius. Superest igitur opinor, vt alicunde ex alienis fluentis per aures fuerim impletus instar vasis.

Mittere sanguinem.

Olim militibus, si quid grauius deliquissent, ignominiz causa incidebatur vena. Id appellabāt sanguinem mittere. M. Tul. in epistolis: Missus est sanguis inuidiæ sine dolore. Sentit se liberatum aliqua parte inuidiæ, quod in eo iudicio non valuisset ipsius testimonium, idque citra dolorem suum, quod omnes scirent iudices esse corruptos, &c.

Theocrit.

Tredécim cubitorum.

Homines insignitè procero corpore & hisce temporibus populari ioco taxantur, vt ignaui & inutiles. Quod vt alia pleræque, manasse videtur ab ipsa antiquitate. Sic etiã in Syracusanis Praxinea, de marito loquitur, Ἀνὴρ τρισκαίδεκάπηχης. Id est, vir tredécim cubitorū, hyperbolicus, significans enormiter procerum, quum esset tam infulsus, vt è mercatu pro nitro salem attulerit. Prisci prælongos homines ridiculi gratia Longuriones appellabant.

Lucianus.

Salsitudo non inest illi.

Καμὴ οὐκ ἐνεστί μοι. Id est, Salsitas non inest illi. In infaustos & fatuos ac stupidos. Plinius lib. xxxi. indicat metaphoram esse sumtam ab vsu salis, quod in omnibus cibus sit condimenti vice, & auiditatem inuitet.

Lucianus.

Bibe elleborum.

Πῖψ' ἐν ἑσπερῶν. Quo dicto significatum est insanire quempiam. Qui parum animo constant, elleboro opus habere dicuntur. Atque iidem apud Latinos etiã auctores, elleborum edere, & elleboro sese purgare, prouerbio iubentur, propterea quod antiquitus plurimus vsus fuerit huius herbaræ ad sananda mentis & capitis vitia.

Nauiget Anticyras.

De

De infano dicitur apud Horatium, quique mentis morbo laborat. Huic simile dicit idē alibi: Curatōre opus est. Itidem Varro: Ad agnatos & gentiles deducendus.

Strychnum bibit.

Στρυχνοῦ ἐπιπν. In infanos item competit, à strychni herba natura, quæ vel gustata, statim insaniam parit.

Porcum immola.

Plautus in Menæchmis porcum syncerū & sacrum immolare iubet eum, quem mente captum significat. Opi- nor hinc sumtum quod veterum vsu, qui cuiuspiam irati numinis intemperis ageretur, hoc piaculo se soleat purgare. Horatius: *Immolet equis Hic porcum Laribus*. Loquitur de eo, qui iam ab insania resipuisse videretur.

Squillas à sepulcro vellat.

Σκίλλας ἀπο σήματος πήλην. Id est, Squillas à sepulcro vellere iubebantur, qui parū sanæ mentis esse viderentur. Hac enim herba malum hoc expiatur antiquitus.

Minus habet mentis, quàm dithyramborum poeta.

Διθυραμβοποιῶν νοῦν ἔχει ἐλάττωα. Id est, Minus sapis scri- ptoribus dithyrambicis. In stupidos ac furiosos torquetur. Sumtum ē poetis dithyrambicis, qui Baccho inflati furebant.

Hieronym

Pistillo retusus.

Pro eo quod est, Minimè acutum. Et Chryssippeum acumen, per ironiā vsurpatur in stupidum. Et Cornutus syllogismus, pro ratione ridicula, frivolaque.

Embarus sum.

Ἐμπαρός εἶμι. Dicitum est olim de infano, deliroque. Natum ab Embaro vsque adeo demente, vt filiam se immolaturum polliceretur, ea lege, vt sacerdotium in posteros suos traduceretur.

Phryx plagis emendatur.

Suidas.

In Barbaros, seruilique ingenio homines dicitur, qui nō pudore, neque monitis, sed verberibus reddūt meliores.

Messena seruilior.

Δουλιότερος Μεσσηνίας. Id est, Seruilior Messena. De minimè liberis dicebatur, & alieno viuentibus arbitrio. Lacedæmoni Messenios, quod iterum atque iterum descuiissent, in seruitutem redegerunt, eosque durius etiam, quàm reli-

quos seruos tractarunt, ne denuo res nouas moliri possent.

Stultior Corcebo.

Lucianus. Ἡλιώτης ἐστὶ Κορκεβίς. In stupidos ac vecordes. Corcebi stultitia vulgi fabula celebrata est, qui maris vndas numerare sit conatus, quum nō potuerit vltra quinque prosequi supputationem.

Stultior Morycho.

Μαθητής ἐστὶ Μορύχου. Id est, Stultior es Morycho. Siculum prouerbium, in eos, qui ridiculè stultève quippiam facerent. Zenodotus tradit apud Siculos Baccho cognomen esse Morycho, idque inde natum, quod in vindemiis, huius Dei facies, musto, sicisque virentibus oblini consueuerit. Bacchus autem vbique ridiculus, ac parum cordatus inducitur à poetis, vtpotè Deus temulentus.

Stupidior Praxilla Adonide.

Ἡλιώτης ἐστὶ Πραξίλλης Ἀδωνίδου. Id est, Stultior Praxilla Adonide. In vehementer stupidos.

Verueca statua.

Plautinus Hegio, seruum stupidum appellat statuā verueccam, quasi dicas, brutum ac mutum hominem.

Corpus sine pectore.

Horatius: *Non tu corpus eras sine pectore, Dū tibi formā, Dū tibi diuitias dederant artēque fruendi.* Nam sapientiam & ingenium in pectore constituunt. Vnde cordatos appellamus prudentes.

Antronius asinus.

Lucianus. Ἀντρονίος ἄσινος. Olim dicebatur, qui deformi, prægrandique mole corporis esset, cæterum ingenio stupido, tardoque. Antron autem ciuitas erat Thesaliæ, nomen inde sortitas, quod cauernis & specubus abundaret. Illic aiunt asinos insigni magnitudine quondam fuisse: vnde prouerbium increbuit. Auctores Stephanus & Suidas.

Naribus trahere.

Τῆς μύτης ἐκλαθεῖν. Id est, Nare trahi. Est citra iudicium a licno arbitrato quouis abduci. Metaphora sumta à bubalis animalibus, qui anulo in summam narem inserto circumducuntur, non aliter, quàm equi fræno.

Arcadicum germen.

Ἀρκάδιον βλάστημα. De grandibus & ignauis dici solitum. Arca-

Arcades olim malè audierunt ob stuporem ingenij.

Arcades imitantes.

Plato.

Ἀρκάδας μιμούμενοι. Dicitur in eos, qui alijs, non sibi laborant. Arcades olim inter Græcos bellicosissimi, suis auspicijs, suoque titulo nunquam hostem vllum superarunt; verùm alijs suppetias ferentes persæpe. Vnde illud illis fatale videbatur, alijs vincere, non sibi.

Asinum in rupes protrudere.

Horatius: *Quis malè parentem in rupes protrusit asellum.* Quadrabit in quosdam peruerso natos ingenio, qui quum ipsi non sapiant, nolint tamen bene consulentium monitis obtemperare. Natum à rustico est, qui quum asinū suum per alpes niibus obiectas duceret, isque fræno non obediret, iratus in rupes protrusit.

Feles Tartessia.

Ἰαλὴ Ταρτησσία. De magnis & ridiculis dicebatur. Tartessii sunt in Iberia, apud quos feles maximæ nasci dicuntur.

Non inest illi dentale.

Ἦναι ἢ ἐν ἐν ἀντὶ. Id est, Gyes non inest illi. Dicit consuevit de quopiam ad rem aliquam parum utili. Sumta metaphora ab aratro, cuius pars est Ἦναι: eam nonnulli putant esse quam Latini dentale vocant. Ea quoniam præcipua videtur, si absit, nihil confici potest aratro.

Stulto ne permittas digitum.

Nihil permittendum imprudentibus, quantumvis pusillum. Siquidem in maximis lædunt, si vel tantillum commiseris.

Septennis quum sit, nondum edidit dentes. Aristoph.

Ἐπτάτης ἰὼν ὀδόντας ἢ ἔφουσαν. Id est, Quum sit septem natus annos, nondum tamen dentes produxit. Mihi quadrare videtur in eum, qui natu grandis, tamen adhuc quasi puerum agit. Aut, qui diu commoratus alicubi, nihil adhuc auctoritatis, aut honoris sit assequutus. Adagium natū à pueris, &c.

Stultitia est Iouem putare esse.

Suidas.

Ἦς μωρίας, τὸν δια νομίζειν, ὄντα θεοικουτονί. Id est, Inscitia est natum tot annos, credere esse vllum Iouem. In eua recte non modari potest, qui grandis natu dicit, aut sentit absurdum quippiam, quum propter ætatem nihil oporteat ignorare. Non conuenit enim in natu grandes puerilis superstitio.

Plutarch. / *Vt Bagas constitisti.*
Βάγας ἴσκησας. Id est, Vt Bagas stabas. In stupidum & elin-
 guem dicebatur. Bagas erat quispiam similis attonito, stu-
 pidóque & infulso.

Aristoph. *Desertum obtueri.*
Ἐρημον ἐμελέπων. Id est, Desertum intueri, dicebatur, qui
 fixis & attonitis intueretur oculis. Metaphoram mutuati
 sunt ab iis, qui pelagus immensum, aut solitudinem taciti
 intuerentur.

Terebintho stultior.

Τερεβίνθου κριόντερος. Id est, Terebintho demétior. In stupi-
 dum, sibíque placentem, quòd arbor ea latè porrigat ra-
 mos, quòd est insolenter ostentantium sese: ad hæc nigro-
 re insignis, foliis crassis, succo item pingui & resinoso, tum
 aliàs alia spe.

Cæcus auribus.

Tu simul & aure & mente & oculis cæcus es. Quadrat
 in hominem planè stupidum.

Varro.

Bis pueri senes.

Δις πῦθις οἱ γέροντες. Quadrabit in eos, qui prouectiore
 quàm sint ætate, tamen puerilibus quibusdám studiis in-
 tempestiuiter atque indecorè tenentur.

Saturnia lema.

Κεραυρὶ λέμα. In cæcutientes ac stupidos dicitur, præser-
 tim in eos, qui ætatis vitio desipiunt. Est enim lema hu-
 mor in oculis concretus, vnde lippitudo nascitur. Porro
 Saturniæ dicuntur, quasi seniles, ac veteres, propterea quòd
Κεραυρὸς, id est, Saturnus podagrosus ac senex à poetis fingi-
 tur, & temporum Deus.

Auris Bataua.

Martialis Epigrammatum lib. vi. Batauam aurem di-
 xit agrestem, inelegantem, tetricamque. Erant Bataui Ger-
 maniæ populi, Cæthorum pars, qui domestica seditione
 pulsí, extrema Gallicæ oræ vacua cultoribus occupauerunt.

Abderitica mens.

Cicero. Abderitæ in stuporis insaniamque fabulam abiere. Abde-
 ritanis autem natura peculiarem fuisse mentis stuporem
 indicat M. Tullius, &c.

INTEM

INTEMPERANTIA, LIBIDO.

Myconius vicinus.

Suidas.

Μυκόνιος γάβρων. In eum, qui inuocatus ad conuiuium accedit. Nam Myconij liguriones erant, & alienæ appetentes mentis. Zenodotus autem ait conuenire in sordidos atque humiles homunciones: propterea quod ea insula sterilis, habet gentem auidiusculam, & alieni appetentiorum. Idem addit Myconios immodica bibacitate, luxurique olim infames. Vnde & Cratinus Iscomachum quendam gulæ mancipium, Myconium appellat.

Vnico digitulo scalpit caput.

Molles atque effeminati, vno digito caput scalpere dicuntur, nimirum solliciti ne comam studiosè compositam perturbent. Iuuenalis Satyra IX. Qui digito scalpuit vno caput.

Bacelis similis.

Γκαλος Βακίλλος, καὶ βίκκιλος εἶ. Id est, Bacelo similis, aut Bacelus es. In cinædos, ac parum viros dictum, aut in magnos quidem corpore, sed animo stupidos. Tractum à forina, moribusque Baceli cuiusdam, qui fuit exectus.

Herniosus vsque ad gulam.

Ψαλὸς μίχης τῷ μύρρινου. Quadrat in vehemèter herniosum. Carmen est apud Aristophanem in Equitibus:

Ψαλὸν ἤμειδαι δὲ σε μίχης τῷ μύρρινου. Id est,

Sis herniosus oportet ipsam vsque ad gulam.

Batalus.

Plutarch.

Βάταλος εἶ. Id est, Batalus es. Olim in effeminatos per contumeliam dicebatur. Id cognominis Demostheni puero inditum fuit, & ab inimicis probro obiectum. Plutarchus cognominis huius varias adfert rationes, vel quod Batalus quispiam fuerit tibicè, mollis & effeminatus, qui muliebribus sandaliis primus omnium in scenam prodierit, ac musicam euitarit, vel quod poëtæ cuidam obsceno nomē fuerit Batalo, vel quod apud Atticos Batalus appellata sit ea pars corporis, quæ verecundè nominari non potest.

Βαταλίζεσθαι.

Dicuntur qui turpiter atque effeminatè viuunt.

Tibicinis vitam viuís.

Αὐτὰρ τοῦ βίαν ζῆς. In eum dicebatur, qui lautè quidem, sed

alieno viueret sumtu.

Idem. **Samiorum flores.**

Σαμίον αἴθνη. Vbi quis extremam voluptatem decerperet. Hoc autem nomine dicebatur locus quidam, in quo mulieres cum viris conuiuium agitabant, omnique genere voluptatum affatim explebant sese. Stephanus admonet Samum insulam olim αἰθνημοῦσαν appellatam fuisse, nimirum à floribus.

Sponsi vita.

Νυμφου βίος. Pro molli ac delicata. Confine illi, quod alibi relatum est, Musica vita.

Diogen.

Melle te ipsum perungis.

Ἐν μέλιτι σέυ τον κρατάρης. Id est, In melle te ipsum obvoluis, oblinisque, hoc est, molliter, suauiterque vitā agis, quasi parum sit vesci melle, nisi totus sis melleus.

Plutarch.

Samiorum laurea.

Σαμίον λαύρα. Distitabatur in turpibus addictos voluptatibus. Lauri apud Samios angiportum quoddam erat, in quo cupedia, popinariæque lautitiæ venditabantur, à mulierculis in hoc paratis.

Plutarch.

Samium comatum.

Τὸν ἐν Σάμῳ κομήτω. Dicebant eum, qui antè ignauus habitus, præclarius expectatione sese gessisset in negotio. Aiunt pugilem quempiam apud Samios fuisse, qui quum ab aduersariis haberetur ludibrio, quod comatus esset, commisus cum illis vicit.

Aristoph.

Sardanapalus.

Σαρδανάπαλος. Huius cognomen ob insignem hominis molliciem abiit in prouerbium. Fuit autem Sardanapalus deliciis usque ad eò effœminatus, vt inter Eunuchos & puellas, ipse puellari cultu desiderare fit solitus.

Lesbiis digna.

Λεσβίον ἀξία. De rebus irritis dicebatur, ob id, vt cõiicio, quod Lesbij ob vanitatem vulgò malè audirent. Fortassis non malè quadrarit & in fordidos atque impuros. vnde Λεσβιῆν dictum, pro eo quod est, Polluere & conspurcare.

Lesbiari.

Λεσβιάζειν. Antiquitus polluere dicebatur. Aiunt turpitudinem quæ per os peragitur, fellationis opinor, aut irrationis,

mationis, primum à Lesbiiis auctoribus fuisse profectam, & apud illos primum omnium feminam tale quiddam passam esse.

Corinthiari.

Κορινθιάζειν. Veteres vulgato ioco dicebant eos, qui scortationibus ac lustris indulgerent, vel qui lenocinium exercerent. Sumtum est à meretricibus Corinthiensibus; de quibus suo loco dictum est.

Stephan.

Lydus in meridie.

Λυδὸς ἐν μεσημέρῳ. In hominē infatiatæ aut etiã intēptiæ libidinis dicitabatur. Narrant Lydos adēd libidine perditos fuisse, vt non tantum noctu vacarent voluptati Vereræ, verumeretiam ipso meridie lasciuirent manibus scēdum opus peragentes.

Lydus cauponatur.

Λυδὸς καυπηλατῶν. In effeminatos, & voluptatibus addictos. Ex huiusmodi natum historia tradunt. Cyrus Rex deuictis Lydis imperauit, vt cauponiam exercerent, neque tractarent arma: sed veste ad terram vsque demissa vterentur, quæ oculum molliciem indicabat, vt ad eum modum veluti in feminas transformati, ad rebellionem fierent inutiles.

Suidas.

Pepones.

Πίπωνες. Prouerbiali conuitio dicuntur homines molles, parumque viri. Metaphora sumta à fructu, qui simul atque maturuit, dulcis quidem est, verum flaccidus & inutilis. Homerus: ὁ πίπων, ὁ Μενέλαος. ὁ Pepon, ὁ Menelæus.

Lydiomere.

Λυδίον νόμος. Id est, Lydia lege, siue Lydia cantione. Conuenit quoties ariolatur aliquis & auguriis, diuinationibusque seruit. Hac enim superstitione Lydi laborasse feruntur.

Hesychius

Videre mihi labda.

Δοκῆς δὲ μοι καὶ λάβδα ἔπειτα Λεσβίαις. Id est, Mihi videre & labda iuxta Lesbios. Fellatricem indicat velut ænigmate primæ literæ, quæ communis Lesbiiis, & vitio, quod ei tribuitur genti. Ex Aristophanis concionatricibus.

Adonidis horti.

Ἀδωνίδου κήποι. De rebus leuiculis dicebatur, parumque

Pausanias.

frugiferis, & ad breuem præsentemque modò voluptatem idoneis. Erant Adonidos horti Veneri sacri, propter Adonidem eius amasium, primo ætatis flore præreptum, atque in florem conuersum.

Plutarch. *Vt Corinthia videris.*

Ἀ Κορινθία δὲ οὐκ ἔστι χροισπωλήσιον. Id est, Corinthia videris corpore quæstum factura. In mulierẽ intempestiuus libidinantem. De mulieribus Corinthiis præstantibus dictum est alibi.

Zenodot.

Agathonica cæutio.

Ἀγαθόνιος ἀλλοσις. Rectè dicitur de oratione blanda magis quàm frugifera. Agathon tibicen quispiã erat, cantilenarum suauitate maiorem in modum aures deliniens. Nec huius mores dissimiles musicæ fuisse perhibentur. Laborauit enim infamia molliciei.

Chalcidissare.

Χαλκιδίσει καὶ χαλκιδεύουσαι dicebantur, qui rapaciores & plus satis ad rem attenti viderentur. Chalcidenses in insula Eubœa populi, comœdiæ veteris conuitiis notati sunt, quòd auariores essent.

Phicidissare.

Φικιδίσειν. Dicebantur vulgò, puerorum obscenis amoribus dediti.

Stephan.

Siphniassare.

Σιφνιάσειν. Pro eo quod est, Manum admouere postico. Sumtum est à moribus Siphniorum, qui libidinis causâ id factitare consueuerint. Est autem Siphnus insula quæpiam haud procul à Creta.

Αὐτολύκυστοι.

Vulgato prouerbio dicebantur, qui non ex animo, sed ventris causâ colerent amicos.

Κλειτοειάσειν.

Vulgato conuitio dicebantur ij, qui puerorum amoribus oblectarètur (vt Diogenianus ait) aut mulieres immo dicè libidinosæ.

Chisthenem video.

Κλισθέηνω ὄρω. Clisthenes hic malè audiit, & Comico- rum conuitiis laceratus est, quòd parum vir haberetur, scilicet que cultu indecoro, velut in mulierem transfigureret.

Cleo-

Cleocritus.

Κλεοκρίτος. Id nominis contumeliæ causa iaciebatur in cinedos ac molles, & parum viros. Nam & hunc veteris comœdiæ maledicta nobilitarunt. Dicitur est autem effeminatus, cinædus hospes, obscuro fœdôque genere, Cybeles filius, &c.

Sinopissas.

Σηπαπίσης. Id est, Lasciuus. A Sinope scbrto quodam celebratæ lasciuix, cui cognomen hinc inditū videtur, quod noxiis esset oculis.

Sus per rosas.

Eudemus.

Τὸ εἰς τὰ ῥόδων. Ego legendum arbitror, διὰ ῥόδων, ἀπὸ τῆς ῥοιάς, vt sit nomē diminutiui. Rhœæ verò Græcis dicuntur mala Punica. Et dicitur de agrestibus & intractabilibus. Quemadmodum sus per mala commodè duci non potest.

Aries cornibus lasciuens.

Κεας ἀσπυγκίριος. Diogenianus ostēdit conuenire in magnos & lasciuos. Pruriunt cornua arietibus bene pastis, quod idem accidit bubus.

Diogen.

Ἰππομανεῖν.

Dicebantur prouerbiali conuicio feminae virosæ, ac libidine præter modum prurientes.

Caprarius in æstu.

Αἰπύλος ἐν καύματι. Confine illi: Lydus in meridie. Nam his horis caprarij, dum seductis gregibus in umbra latitant, lasciuire soliti scribuntur. Potest ad quamuis voluptatem accommodari non in tempore adhibitam.

Zenodot.

Quæ sub alis fiunt.

Αἰὺν ὑπὸ μάλῃς παρῆεν. Id est, Facta subalaria. Plutarchus: Ad laborem, ad res honestas segnis, in his rebus quæ sub alis fiunt, nihil recusat. De adulatore loquitur ad honesta officia tum pigro, tum inutili, ad voluptuaria ministeria prompto. Equidem opinor ob id adulationi sub alis sedem datam esse, quod hæ corporis partes titillationem præcipuè sentiant.

E Massilia venisti.

Ἐκ Μασσαλίας ἦκεις. Id est, E Massilia venisti. Suidas ait dici solitum de iis, qui cultu parum viris decoro uterentur. Quod Massilienses luxu perditum, muliebrem fermè in me-

V J

dum ornarentur, comis vnguento delibutis)

Complura masculicanis cubilia.

Πολλά κωωός ἀσπίτος ἄναι. Id est, Sunt canis infinita cubilia masculi. Rectè dicitur in hominem mulierosum, peculiariter in eum, qui non contentus certo toro passim per aliena cubilia volutari gaudeat.

Lentiscum mandere.

Σχίνον διατρῶσαι. Lentiscum mādere vel arrodere dicitur ij, qui nimio comandi corporis studio superfluunt. Nam ex lentisco dentifricium fieri consuevit. Is est pulvisculus quidam candidandis dentibus comparatus. Mart.

Lentiscum melius, sed si tibi frondea cuspis

Defuerit, dentes penna leuare potest. Huiusmodi igitur quibus dentiscalpium semper in ore est, lentiscum arrodere dicuntur. & ἀνοτρῶσαι, lentisci arrosores appellatur. Nam densium cura, olim vt delicatis probro dabatur. Rectè transferetur adagium & ad reliquū totius corporis cultū.

Penicillare.

Πενικίλει μοι δουλῆς. Perinde valet, quasi dicas, fucum facere. Nam πινίκη Græcis comam non genuinam, sed apposititiam significat, quam quidam galericulum vocat. Hinc πηνιμίματα, doli.

Πτερυγίλει.

Dicitur, qui conatur & gestit quippiam efficere. Sūtum à pullis auium, quum adhuc inuolucres sunt, alas mouentibus. Lucianus vsurpat pro indecorè & scurriliter gesticulari.

Voluptas fæda.

In voluptatem inhonestam, aut scortum ad perniciem iuuenum omnibus instructum artibus, quadrabit illud ex Odyss. κ. dictum de Circe:

Ἦσαν ἅπαντας

Ἦσαν ἢ λύκαις ποιήσονται ἢ λέοντες. Id est: Siquidem omnis Fecerit illa suésve, lupósvē leones.

Ἀλλοξιοφάγοι.

Athen.

Vocantur, quibus dulce est aliena viuere quadra.

Huius farinae est quod alibi citauimus, illud Diogeniani, Melle temetipsum perungis.

INTEMPESTIVA ET INEPTA.

Simulare cupressum.

Horatius.

Ortum ab imperito quopiã pictore, qui præter cupressum nihil nouerat pingere. A quo quum naufragus quidã petisset, vt vultu suum exprimeret, ac naufragiũ suum depingeret, interrogauit ille num ex cupressõ vellet aliquid adiici. Concinnè vsurpabitur in eos, qui quod didicerunt, id vbique intempestiuiter inculcant, quum ad rem nihil attineat.

Intempestiua beneuolentia, nihil à similitate differt.

Suidas.

Ἀχρηστὸς εὖνος ἰδίῳ ἐχθρῶς διαπίπτει. Id est, Par odio importuna beneuolentia. Quadrabit in eos qui dum officiosi student esse, non habita temporis ratione nocent, aut molesti sunt sedulitate. Veluti, qui non apto tempore obiurgat amicum, aut, qui immodicis & intempestiuis laudibus, conciliat homini inuidiam, aut, qui pecuniam suppeditat adolescenti, qua fit deterior.

Varro.

In lente vnguentum.

Τὸ ἐν ὀλίγῳ μύρον. Id est, In lente vnguentum, subaudi narras. Quadrat autem in hominem, aut in rem quampiam, quæ neutiquam in tempore adhibentur iis, quibus minime congruit. Veluti si philosophum iuuenũ lasciuietium conuiuio miscas. Aut inter pocula, de rebus grauibus ac theologicis incipias disputare. Quemadmodum videlicet lenticulæ vili legumini ineptè quis admiscuerit vnguentum.

In crastinum seria.

Εἰς αὐτὸν τὰ αὐτὸς ἀγὰ. Id est, In crastinũ seria. Plutarchus in vita Pelopidæ narrat hanc vocem apud Græcos abiisse in prouerbium. Originem dedit Archias vir opulentus ac potens, sed parum sobrius. Huic inter conuiuium allata est epistola, qui pertulit, admonuit vt statim legeret: de seriis enim rebus scriptam esse, tum ille vino madidus, ridens, In crastinum igitur seria, inquit. simulque acceptam epistolam puluillo supposuit, cui insidebat, & sermonẽ cum Phillida cœptum pergebat.

V ij

Aristotel.

Æstate penulam deteris.

Ἐν ἄρρητιῷ χλαίῳ κατατίθει. Rectè dicitur in eum, qui res necessarias temerè nec in tempore profundit, aliquando futuras vsui si seruentur.

Mense Maio nubunt malè.

Dici potest in eos, qui alieno tempore quidquã faciunt, aut qui parum auspiciatò quid aggrediuntur. Nam olim inauspicatum existimabatur, mulieres Maio mense nubere. Quid. in Fast.

Mense malas Maio nubere vulgus ait.

Aristotel.

Mentham belli tempore neque serito, neque edito.

Μηδὴν ἐν πολέμῳ μὴτ' ἔδῃς, μὴτ' οὕτως. Id est, Menthã nec comedas, nec plantas tempore belli. Menta corpori frigus adducit, quia semen genitale minuit: Frigus autem aduerfatur fortitudini, atque audaciã. Potest & in eum sensum deflecti parcemia, vt admoneat ne quid alieno tẽpore fiat, quod officiat.

Rosam, qua præterit, ne querãs iterum.

Ρ' ὄδῳ παρελθὼν μὴκέτι ζήεις πάλιν. Id est, Ne quære rursus præteritam semel rosam. Ne te maceres desiderio rerum, quæ reuocari, restituique non queunt, velut exactæ iuuentutis, formæ, virium, fortunæ. Nam vt nihil est rosa gratius, ita nihil minus diuturnum.

Foras Cares, non amplius anthisteria.

Θύεας Καρες, ἐν ὅτ' ἀδικήσῃς. Id est, Cares foras, peracta enim anthisteria. Dici consuevit, vbi quis semper eadem sibi sperat commoda, aut idem semper licitum fore credit, quod aliquando pro temporis ratione fuerit permissum. Atheniensibus mensis quidam Anthisterion appellabatur, quod is plurimos flores progigneret. In hoc festa quepiam agebantur & conuiuia liberaliora. Exactis autem feriis, quum iam ad solitas operas reuocarentur serui, hoc peracto dicebant heri: Foras Cares, non iam amplius Anthisteria. Cares autem seruos appellabant, quod ea gens mercenariis operis quæstum factitaret.

Anus hircissans.

Aristoph.

Ἐγὼς καταπόσει. Id est, Anus hircissans. De anu adhuc intèpestiua libidine pruriente. Nota est hircorum libido, odorque.

Anus bacchatur,

Τεταί βακχάσει. Id est, Anus bacchatur. In eos dici solitum, qui præter ætatem indecorè lasciuunt. Nã Bacchanalium licentia iuenculis utcunque permittitur, aniculis certè fœdissima est.

Feli crocoton.

Ταλή κροκωτόν. Id est, Feli crocoton, subaudiendum das, aut addis. Dicitur solitum quoties honos datur indignis, & quos haudquaquam decet. Aut quum datur quippiam iis, qui munere non norunt uti. Crocoton vestis genus est rotundæ ac fimbriatæ, qua diuites utebantur.

Quid de pusillis magna procœmia.

Plutarch.

Τί μικρόν πύρι μεγάλη θροισμάζει. Id est, Quid de minutis rebus magna texis procœmia? Vbi quis in re non magni momentî, verbosa vitur præloquutione. Horatius: *Quorsum hæc tam putrida tendunt*: Huic cognatum est: Absque procœmiis & affectibus.

Ab unguibus incipere.

Εκ τῶ ὀνύχων ἀρχομαι. Dicuntur, qui à leuissimis minimèque ad rem pertinentibus ordiuntur.

Cicero.

Tragœdias in nugis agere.

Tragœdias in nugis agit, qui in re leuicula tumultū mouet, ut ait Terentius, *Magno conatu magnas nugas dicit*.

Annosam arborem transplantare.

Γεσπιδρύοι μεταφυτεύειν. Id est, Vetulam arborè transplautare. In eos dicitur, qui serò atque exacta iam ætate conantur dediscere, quibus diu iuuenes affuerint. Aut simpliciter de iis, quæ frustra molimur.

Ne unquam viri senis.

Αὐτὸς γέροντος μίποτ' εἰς σπυρὴν ὄρειν. Id est, Tu ne viri vnquam inspicio podicem senis. Id est, ne requiras illud à quoquam quod ab eo præstari non possit.

Hæmerus.

In senem libidinosum.

In eos, qui ad rem gerendam iam inutiles sunt ob ætatem, verum oratione valent appositè, dixeris illud Homeri:

Γῆκεῖ δὲ πολέμοιο πεπαιυμένοι, ἀλλ' ἀρρηταί. Εἴδαλοι.

Iam ob seniū bello emeriti, sed dicere tantum Egregij.

Diogenian

Molestum, sapientem apud stultos loqui.

V 11j

Ἀρχαίον φρονέοντα παρ' ἀφροσι πολλὸν ἀγρῶν . id est , Dicere multa graue est, sapientem apud insipientes. Nihil intracta bilius homine stulto, qui quidquid rectè dicitur, in diuersam partem rapit.

Malum est bonum.

Κακὸν τὸ καλὸν, ὡς τι μὴ κρείττον' τύχη . Id est, Bonum malum fit, tempore datum haud suo. Nihil gratum, quod intempertium.

In pace leones.

Aristophanes in Pluto:

Ὅντις οἶλοι ὑπὸ λείοντες, ἐν μάχῃ δὲ ἀλώπηκας . Id est,

Quum leones sint domi, idè in Marte sunt vulpeculæ.

Conueniet in eos qui præposterè se gerunt. Aut in illos, qui simulata mansuetudine perueniunt ad tyrannidem.

Mira de lente.

Vide, Aliena de re.

Plautus.
Cicero.

I N T E R N E C I O .

Funditus, & radicitus.

Quod prorsus & citra spem instaurationis perditur, funditus ac radicitus tolli dicitur: quorum alterum sumtum est ab ædificio, quum æquatur solo: alterum ab arboribus, quum non solum amputatur rami, verum etiam ipsa stirps inciditur, aut vnà cum radicibus tollitur, &c. Quod nos dicimus, radicitus siue à stirpe, Græci dicunt ἐκπαρμένίζειν, quasi dicas, extirpare. Multum accedet gratiæ si ad animum deflectatur: veluti si quis dicat ambitionem, auaritiam ac libidinem funditus ac radicitus ex animo reuellendam.

Ne bolus quidem relictus.

Eupolis.

Οὐδὲ ἕλεος λέλειπται . Id est, Ne bolus quidem relictus est, hoc est, nec vel pauillum. Nam ἕλεος id apud Græcos significat, quod nos vulgata voce magis quàm Latina, morsellum dicimus, à verbo κείρω, quod est auide comedo.

Eustathius.

Ne ignifer quidem reliquus est factus.

Οὐδὲ πυρρός τις εἰλείβη . Id est, Ne ignifer quidem superfuit. Vbi significamus omnes ad vnum interiisse adeò, vt ne ei quidem sit parcitum qui ignem præferat exercitui.

Pinus in morem.

Πίνος

Πέπαις ῥιζόν. Id est, Piceæ ritu. Vbi quis funditus radicatusque perit, ita vt nullo pacto restitui possit, piceæ ritu perditus dicitur. Nam piceâ succisâ negât suppullulascere.

Totum subuertere.

Ὅλον αἰατέρειπαι. Id est, Totum euertere. Dicitur qui funditus perdit quempiam, & velut ab ipsis radicibus, funditusque. Ductum ab edificiis, quæ subuertuntur à fundamentis.

Perdere nauulum.

Iuuenalis: *Furor est post omnia perdere nauulum.*
In eum, qui quum multa admiserit, reliquum etiam velit perdere. Metaphora sumpta à mercatoribus, qui cum nauigant, si minus quantum cupiunt lucrari possunt, student vt saltem recuperent ex mercibus diuenditis quantû pro vectura nauali soluerunt.

Cum cane simul & lorum.

Συὸ τῆς κωῖς ἔχ' τὸν ἰμῶντα. Id est, Vnâ cum cane lorum quoque. Eudemus indicat dici, quoties simul omnia pereunt.

Qui iure perierunt.

In eos, qui suo merito pereunt, conueniet illud Homeri
Τοῖσδε δὲ μοῖρ' ἐδάμασαν Διῶν, καὶ χέρι λαΐε' ἔργα.
Hos fatum & malefacta neci exitiόque dederunt.

Omitte vatem.

Πάρις τὸν μῶντην. Id est, Omitte vatem. Vti conueniet, quoties alicui parcendum admonebimus, quod is eximius sit & immunis habendus à vulgari sorte. Velut si quis poëtae, Theologo, sacerdoti diceret oportere parci. Antiquitus mos erat, vt augur coronatus ante aciem incederet, neque fas erat hunc telis impetere, vt pote vjrum sacrum. Poterit adagium etiam per ironiam vsurpari.

INVIDIA, AEMVLATIO.

Cognatio mouet inuidiam.

Aristoteles Rhetoricorum lib. 2. docens inuidiam oriri erga vicina & cognata (nullus enim inuidet olim defunctis, aut diuersi generis, aut immenso intervallo superioribus, inferioribusve) adducit huius verficuli testimonium:

Τὸ σὺς ἄλλοις γὰρ καὶ φθονεῖν ἔστι τ' αἰτιῶν. Id est,
V iiii

Etenim inuidere nouit ipsa affinitas. Vnde qui eò altitudinis processerunt, vt inuidiam gloria superarint, extra omnem aleam, extráque inuidiæ tela esse dicuntur.

Efuriienti ne occurras.

Prouerbij faciem habet illud Theocriti in Syracusanis Gorgo hortans ad reditum quòd maritus esset iracundus, adiicit:

Πεινῶντί γα μηδέποτε ἐνθάης. Id est,
Absit vt vnquam occurreris efuriienti.

Fames enim exasperat iracundiam. Vnde apud Plautum aliquis iracundiùs loquentem rogat, quàm pridem edisset. Apud eundem est: *Fames & mora bilem in nasum conciuunt.*

Hesiodus.

Figulus figulo inuidet, Faber fabro.

Καὶ καεργαμίς καεργαμίς κατέει, καὶ τέκτοινι τέκτοιν,
Καὶ πτωχὸς πτωχῷ φθονεῖ, καὶ ἀοιδὸς ἀοιδῷ.

Odit ita fabrúmque faber, figulóque molestus est
Figulus: & mendico portinus inuidet alter
Mendicus, cantor cantorem liuidus odit.

Inimicus & inuidus vicinorum oculus.

Alciphus in epistola quadã ad Eucymonem: *Διαφθὴς, καὶ βίασκανος ὁ πρὸ γαιτῶνας ὀφθαλμὸς, φασὶν ἢ παρεπιμία.* Id est, Inimicus & inuidus vicinorum oculus, vt dictum est prouerbio, vicinus vicino inuidet. Nec inuidemus iis, à quibus longo absúm^o interuallo, sed quos propemodú speramus assequi.

xenodot.

N nicum arbutum haud alit duos erithacos.

Μία λόχη οὐ γέρεθ' δύο ἐρυθάκοις. Id est, Idem arbutum nō alit duos erithacos. Non intempestiuiter dicitur in eos, quibus parum conuenit, nec in eodem munere concorditer versári queunt. Est autem erithacus auis quaedam solitaria, vt in eodem saltu non temerè nisi vnã inuenias. Alexander Magnus dixit non dissimile huic, Mundum non capere duos soles.

Vna domus non alit duos canes.

Εἷς οἶκος οὐ δυνάται γέρεθ' οὐκ δύο κύνες. Id est, Eadem domus non bene canes alit duos. In eos, inter quos parum conuenit, propter idem lucrum quod communiter expectunt. Sic idem regnum nō fert duos ambitiosos tyrannos.

Zoili.

Zoili

Zoili vocantur alienarum laudum obrectatores, & alienarum laborum reprehensores. Zoilus sophista quispiam fuit, qui Homerum ausus est, libris in eum scriptis, incesse-
re. Vnde *ὀμνησῆς τῶς* cognomen meruit. Sic enim appel-
lantur nobilium auctorum castigatores.

Edentulus vescentium dentibus inuideat.

D. Hieronymus: Cui quæso vt suadeas, ne vescentium dentibus edentulus inuideat, & oculos caprearum tal-
pæ contemnat, hoc est, ne quod ipsi non contingit, aliis in-
uideat.

Expertes inuidencia musarum fores.

Ἄδονος μουσῶν θύραι. Id est, Candidæ musarum ianuarum. De
his dictitatum, qui litteraturam suam candidè libentèr-
que impertiunt aliis, & ad docendum prompti, propensiq-
ue sunt.

Iactantia comes inuidia.

Qui monebit, ne quis insolentiùs iactet vel fortunæ mu-
nera, vel naturæ dotes, nequando Nemesis exaudiat auferat
que, non intempestiuiter vsurpabit illud Homeri:

Ἄλλ' ὄχι στυγὴ δ' ὤλεσθ' ἑσάν ἔχου, ὅσ' ἴσι δ' ἰδδίων.

Possideat tacitus, si qua adsunt numina Diuùm.

Turpe silere.

Αἰχρὴν σιωπῆς. Hoc licebit vti, quoties quis alterius ex-
emplo extimulatur ad studium, aut negotium aliquod su-
scipiendum. Aut natum, aut certè vsurpatum ab Aristotele,
qui quum Isocrates rhetoricen doceret, æmulatione com-
motus, cœpit & ipse pomeridianis illis *ἀπαρτίσις* dicendi
artem docere, dicens illud, Turpe silere, loquente Isocrate.

Aristotel.

Optat ephippia bos piger, optat arare caballus. Horatius.

Vitium illud significat humanis ingeniis insitū, vt sem-
per alienam sortem magis mirentur, suam contemnunt, ac
fastidiant: optent in experta, experta damnent.

Fertilior seges est in alieno agro.

Ouid. *Fertilior seges est alieno semper in aruo,*

Vicinumque pecus grandius uber habet.

Perfius: *Securus est angulus ille.* Aul. Gell. Aliena nobis, nō-
stra plus aliis placent. Horat.

Qui sit Macenas, vt nemo, quæ sibi sortem

*Seu ratio dederit, seu fors obiecerit, illa
Contentus uiuas, laudet diuersa sequentes?*

Præstat inuidiosum esse.

Herodot.

Præstat, inuidiosum esse, quàm miserabilem. Nam inuidia ferè comes est felicitatis, miseratio calamitatis.

I R A.

Lucernam accendere possis.

Vehementem iram hac hyperbole exaggerauit Theocritus in Thyonico:

Κῆρατ' ἔτ' ἀμειρίως κεν ἀπ' αὐτῆς κ' ἰσχυρὸν ἄψυγε. Id est,
Incaluitque ira, facile accendisse lucernam
Ex ipsa vt possis.

Plautus.

In fermento iacere.

Ἐν τῇ ζύμῃ κίθου. Dicebatur, qui animo essent ægro, quique iracundia turgent. Nota translatio. Fermētum enim & acorem habet & tumorem. Vnde & in diuinis litteris fermentum malitiæ rancorisque significationem habet.

Fluctus mutus.

Κόμα κωφόν. Fluctum mutum appellabant, qui nondum e-debat fragorem, sed iam incipiebat intumescere. Dici potest de bili hominis quæ nondum erupit in conuitiū, sed tacitè inardescit.

Horatius.

Iracundior Adria.

Qui moribus parum est cōmodis, & irritabili ingenio, Adriæ comparatur prouerbio.

Demissis auriculis.

Qui deiecto sunt animo, auriculas super humeros habere dicuntur. Plato lib. de Repub. 10, Ταῦτα ἔπι τῆς ἀμῶν ἔχοντες. Id est: Auriculas super humeros habentes, hoc est, animis deiectis & ægris. Sumtum à iumentis, aurium moribus animi affectum testantibus.

Brutus.

Mordere frænum.

Pro eo quod est, vel leuiter repugnare seruituti. Papinius in diuersum sensum vsurpauit, nempe pro eo quod est seruitutem accipere, frænūque recipere.

Aristoph.

Mordere labrum.

Ἐδ' ἰέναι τὰ χεῖλη. Id est, Comedere labra. Vel hodiernis temporibus

temporibus vulgò dicitur qui stomachatur, animòque ringeritur. Suntum ab indignantium gestu.

Tacite stomachari.

In eum qui secum indignatur, quadrabit illud Homeri:

Ὅ δ' ἔχουσατο κηρόδι μάλλον.

Id est,

Illi cor magis, atque magis succenditur ira.

ITERATIO CITRA TAEDIUM.

Bis ac ter quod pulcrum.

Δις ἢ τρις τὸ καλόν. id est, Iterum ac tertio quod pulcrum est, subaudi, dicendum est. Vsurpatur à Platone. Cæterum bene videtur proverbio dictum, quod egregium sit, id iterum ac tertio in sermone repeti oportere. Lucianus: Nulla fatietas rerum honestarum. Omnino ea vis inest rebus egregiis, ut quo sæpius ac propius inspiciantur, hoc magis ac magis placeant.

ITERATIVS ERROR.

Eadem oberrare chorda.

Horatius.

A cantoribus ducta translatio est. In eos concinnè dicitur, qui vel in simili re crebrius peccant, vel culpam eandem iterum atque iterum committunt. Primus enim lapsus vel casui datur, vel imprudentiæ; iteratus stultitiæ tribuitur, aut incitiæ.

Iterum eundem ad lapidem offendere.

Zenodorus.

Δις πάλιν τὴν αὐτὴν ἀρχὴν εἰσεγγύειν λίθου. Id est, Iterum ad eundem turpe lapidem impingere. Sapientis haud est, bis in eodem labier.

Vulpes non iterum capitur laqueo.

Ἄν τις αὐτὸς αἰσθητὴ πάγας. Id est, At non iterum vulpes laqueis, subaudiendum, capitur. Stupidi est hominis, in malum gustatum incidere.

Non licet in bello bis peccare.

Ἀ μέρτιν ἢ ἄνεσι δις ἐν πολέμῳ. Id est, In bello bis errare non licet. In rebus periculosis non est tutum labi. Nam si semel erretur, actum est de capite, nec est secundo errori locus. Deliberandum ergo est diu, quidquid statuendum est semel, puta de sacerdotio, de matrimonio, &c.

Diogen.

Venia primum experienti.

Συζητήριον πρωτοπείρου. Id est, Venia primum experienti. Ignoscendum his, qui rudes nouo quopiam in negotio incipiunt versari, si quid per imperitiam peccauerint.

Sus in volutabro cœni.

Ἡ ε̄ λουσαμένη εἰς κύλισμα βορβόρου. Id est, Sus lota rediit ad volutabrum luti. Quum quis iterat iam extirpata flagitia. Extat in Epistolis Petri.

Canis reuersus ad vomitum.

Idem.

Κύων ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέσμεα. Id est, Canis ad proprium vomitum. Quadrabit in eos, qui relabuntur in eadem flagitia.

Decipienti semel.

Ioannes Capanus: Decipienti me semel, Dij malè faxint: faxintque bene, si bis idem deceperit. Confine illi: Improbè Neptunum accusat, qui iterum naufragium facit.

IUDICANDI RECTE, SECVS.

In quinque iudicium genibus situm est.

Zenodot.

Ἐν πέντε κερτήρι γυνάσει νότια. In quinque situm genibus iudicium, id est, in alieno arbitrio res est posita. Nam antiquitus quinque iudicibus datum erat negotium, vt de Comicorum fabulis proauntiant. Quum significabimus non esse nostræ facultatis, præstare rei exitium, verum huc Superis & Fortunæ in manu esse. Pindarus: Nunc spes quidem mihi, at in Deo situs exitus.

Panidis suffragium.

Πανίδος ψήφος. In eos torquebatur, qui stultè atque inrudè iudicarent. Aiunt Panidem hunc Chalcidis regè fuisse, qui Hesiodum Homero prætulit, perinde quasi dicas: Midæ suffragium. In genere, conueniet in iudicia vulgi, cui ferè semper pessima pro optimis placuerunt.

Sus tubam audiuit.

Σάλπιγξες εἰς ἦκουσιν. In eos quadrabit, qui res quidè egregias audiunt, verum eas neque intelligunt, neque mirantur. Aut in eos, qui iis quæ audiunt, neque gaudet, neque commouentur.

Suidas.

Quod index auro, id aurum homini.

In faxeis coticulis aurum exploratur, euidens præbens specimen. In auro verò proborum, pariter & improborum inge-

ingenium deprehenditur.

Πλοῦτος δὲ βέλαιος ὄναι ἀνδρῶν προσηύων.

Opes, vt index, hominis ingenium arguunt.

Lydius lapis, siue Heraclius lapis.

Λίθος ἠερακλεία, ἢ λίθος λυδῆ. Id est, Lapis Heraclius, siue Lydius lapis. In eos dicitur, qui vehementer acri, exactoque iudicio sunt. Adagium accommodari potest vel ad personam, vel ad rem.

Theophr.

Gnomon & regula.

Quod in re quapiam præcipuum, & ad quod vnum reliqua omnia conferuntur, regulam & gnomonem prouerbio vocabant. Porro ad regulam adæquant fabri structuram. Iidem vtuntur gnomonibus. Constat autem gnomon è duabus lineis rectis, quas vtrinque dimetiens, dissecto quadrangulo constituit.

Emuncta naris. Mucosæ naribus.

Emunctæ naris dicitur acri exactoque iudicio, quasi purgatis naribus, mucosque emunctis. Horatius:

Emuncta naris, durus componere versus.

Contrà, obesæ naris dicuntur stupidiore.

Plutarch.

Tenedius homo.

Τενέδιος ἀνδρῶν. Dicitur solitum de homine tetrico, formidabilique aspectu. Suidas ait regem quempiam Tenedi fuisse cui nomen Tenes, qui leges tulerit, vt à tergo iudicis astaret quispiam securim tenens, videlicet in hoc paratus, vt qui perperam quid in iudicio dixisset, opinor mendacium aut falsum testimonium, cum protinus securi feriret.

Tenedius patronus.

Τενέδιος παῖνος. Id est, Tenedius aduocatus. Eodem è fonte profectum est, & hoc dici solitum de eo, qui compedio causam expedit, litisque nodum ocyus dissecat. Ductum à Tenedia securi.

Hieron.

Manum ferula subduximus.

Antiquitus litteratores discipulorum manus ferula cædebant. Vnde manum ferulæ subduxisse dicuntur, qui desierunt in ludo litterario versari, neque iam vt pueri docendi, sed vtcunque docti sunt.

Nouit quid album, quid nigrum.

Duplicem in sententiam accipi potest. Aut nouit discrimen recti, prauique, aut nouit id quod nemo vel indoctus ignorat. Nam euidentius est albi nigrique discrimē, quàm ut quisquam non videat. Videtur tractum esse à priscis illis mortalibus, qui duos tantum naturales colores nouerant, album & nigrum, teste Pompeio.

Nouit mala & bona.

In eum, qui per ætatem vsúmque rerum, iam delectum habere potest fugiendorum atque expetendorum, congruet illud Homeri;

Δι γὰρ νοῖω, καὶ οἶδα ἔκαστα,

Ἐδρά τε καὶ τὰ χίρεια.

Iam dudum siquidem nouique & sentio cuncta,
Quæ bona, quæque mala.

Purpura iuxta purpuram diiudicanda.

Ἡ πορφύρα ὡς τὴν πορφύραν διακρίτια. Id est, Purpura ad purpuram diiudicanda est. Certissimum iudicium ex collatione nascitur. Vnde emtores mercaturi purpuram, ne fallantur, alteram adhibent purpuram.

Alba amissi.

Plato.

Ἄλκιον σαθρὸν. Hoc est, nullo delectu ac citra discrimen. Effertur & sic: In albo lapide alba linea. Dicitur vel in eos qui nullo sunt iudicio, vel in stupidos, vel in eos qui incertis probant aut significant incerta. Solet enim funiculus ille minio oblini, quo discrimen faciat. Vnde & rubricam vocauit Persius: *Ac si oculo rubricam dirigat uno.*

Nullus delectus.

Aristoteles lib. II. Politic. refert hunc versiculum:

Ἐν δὲ ἢ τιμῇ ἢ ἀφ' ἑκάστου ἀδὲ καὶ ὁδολός. Id est,

Par honor, ignauoque viro, & virtute valenti.

Quo licebit vti, si quando significabimus nihil esse discriminis inter eruditum & impostorem, inter bene merentem & malè merentem, &c.

Lesbia regula.

Dicitur, quoties præposterè, non ad rationem factum, sed ratio ad factum accommodatur, & quum lex moribus applicatur, non mores ad legem emendantur: aut quoties Princeps se populi moribus accommodat, quum cōtrà cōueniat plebem ad Principis arbitrium vitam instituere, si modò

modò Princeps iste ad honesti regulã ac scopum respiciat.

Nasus.

Ipsè denique nasus in prouerbio abiit pro iudicio. Horatius: *Non quia nullus Illis nasus erat.* Faciunt item huc quæ citauimus, partim etiam citabimus alibi:

Auris Barana. Cornus albus.
Caci præscriptio. Censoria virgula.

IUVVENTA.

Iuuenta viribus pollet.

Ad vires plurimum momenti adfert ætas iuuenta. Ad id facit illud Homeri:

Καὶ δὲ ἔχει ἕως αἰῶος, ὅτε καὶ τὸν δὴ μέγιστον.

Flos quoque adfert ætati, cuius nunc maxima vis est.

Iuuenari.

Iuuenari dixit Horatius, quod Græci *νεάζειν, νεανίζειν, νεανίζω*, pro eo quod est, iuuenem more iactantius, inconfideratius, inconsultius agere, aut si quid aliud ei ætati peculiariter videtur. Quod quo longius traducatur, hoc fuerit venustius, vt si quis orationem floridam phaleratamque dicat, *νεανίζω*. Eiusdem formæ est *γυμνάζειν*, pro gestu, cultuque repræsentare mulierem.

IVSTITIA.

Iustitia in se virtutem complectitur omnem.

Aristotel.

Ἐν δὲ δικαιοσύνῃ συνάβδην πάντ' ἀπὸ δίκῃ. Id est, Iustitia in se virtutem complectitur omnem. Iustitia enim frequenter accipitur non pro specie, sed pro genere: quemadmodum & in sacris literis Iustus dicitur qui caret omni vitio.

Homines frugi omnia rectè faciunt.

M. Tull. lib. Tusc. 4. Frugalitatis nomen tanquam ad caput referre volumus, quod nisi eo nomine virtutes contineretur, nunquam illud tam peruulgatum esset, vt iam prouerbij locum obtineret, Homines frugi omnia rectè facere.

Exigua res est ipsa iustitia.

Aristotel.

Quo prouerbio significabant, non multum adferre momenti, si probus sis, nisi talis etiam habeatis: & opinionem longè plus valere, quam ipsam rem.

Trutina iustius.

Δίκης ἰσχυρῆς σαχίνης. Id est, Iustius trutina. De iis qui insigni incorruptaque sunt equitate. Est autem id librę genus, quo vel minutissimum ponderis momentum sentitur, dignosciturque. Latini quoque exactam equalitatę quilibrium appellant. Vnde & equa lance dicitur.

Iustitia oculis.

Δίκης ὀφθαλμῶς. Dicitur syncerus & incorruptus iudex, aut ipsum etiam iudicium. Adagij meminit Suidas.

Iustitia iustior.

Δίκης δικαιοτέρης. De vehementer integris & incorruptis.

Maras.

Μάρας. Hoc nomine ferunt fuisse quempiam apud Beroam Syrię ciuitatem, ditissimum, quidem illum, verum nihilominus humanum & officiosum in omnes, tum ciues, tum hospites. Vnde & vulgo receptum, vt id vocabuli tribueretur viris, qui ad multorũ utilitatę nati videretur.

Suidas.

Bocchyrus.

Βόκχυρος siue Βοκχυρος. Rex quidam fuit Ægyptiorum, adeo notæ & incorruptę in iudicandis litibus iustitię, vt vulgo si quem magnopere iustum & integrum significare vellent, Bocchyrum appellarent. Dicit potest & de iis, qui non temere de re quapiam pronuntiant.

Rhadamanthem iudicium.

Ῥαδάμανθυος κρείστος. De incorruptę iudicantibus.

Orphica vita.

Ὀρφικὸν βίον. Id est, Orphicam vitam, Plato dixit vitã innoxiam, & à luxu, sanguinolentisque dapibus puram.

Virtus simplex.

Aristotel. Ἐὐλοὶ μὲρ γὰρ ἀπλῆς, παντοδαπῶς δὲ κρείται. Id est, Est simplex virtus, omni genium vitium. Facile enim est à scopo aberrare, sed scopum attingere difficile.

Eadem pensari trutina.

Id est, eadem lege. Horatius in Sermon. *Hac lege in trutina ponetur eadem.* Perſius: *Examénque improbum in illa Castiges trutina.* Huic simillimum est: Æquali trutina, siue æqua lance, quod pari iure sit citra personarum respectum.

Eudemus.

Rhamnusus.

Ῥαμνούσιος. Id cognominis olim, ceu proverbio additum sapientibus ac moderatis viris. Vel ab eius gentis moribus ductum, vel à Dea Rhamnusia, quæ modum in omni negotio docet adhibendum.

Strabo.

Prienensis iustitia.

Πριηνῆ δίκη. Quum significamus aliquem in iudicando plurimum excellere. A Biante Prienēsi sumrum, cuius integritas in iudicandis causis in proverbum abiit.

Aristotel.

Rectam ingredi viam.

Τὴν ὀρθὴν βαδίξεν ὁδὸν. Rectam ambulare viam dicitur, qui nusquam deflectit ab honesto. Huic simillimum est: Rectam instas viam, id est, rem acu tetigisti.

Dum clauum rectum teneam.

Id est, Dum meo fungar officio. Significat non imputandum euentum parum prosperum artificio, modò is præterit quod artis est. Nam & gubernator, inquiens **Quinctilianus**, vult salua naue in portum peruenire, si tamen tempestate fuerit abreptus, non ideo minus erit gubernator, dicetque notum illud: Dum clauum rectum teneam.

Ad amussim applica lapidem, non ad lapidem amussim.

Plutarch.

Πεὶς εἰς ἀμύση πέτραν πιδεῖται, μὴ π πέτρῳ; πέτρῳ εἰς ἀμύση. Id est, Lapis amussi est applicandus, non amussi ad petram. Admonet vitam ad leges esse corrigendam, &c.

Ne moueto lineam.

Μὴ κίνη γραμμῆς. Id est, Ne moue lineam. Id translatum à more veterum, qui metam ducta linea signabant, in qua re præmium propositum erat, quod auferret victor. Significat autem non esse mutandas leges, neque prætereundos fines rerum præscriptos.

Ex æquo partire.

Ἐξ ἴσου διδοὺ πάντων. Id est, Ex æquo da omnibus. Translatum ab iis, qui conuiuium aut hereditatem partiuntur. **Quadrabit** in iudicē aut Principem, quem oportet æquabile ius reddere.

Æqualitas haud parit bellum.

Plutarch.

Ἰσοὺ πόλεμον οὐ ποιεῖ. Id est, Æqualitas bellum haud parit. Æqualitas continetur concordia: Inæqualitas discordiarum est mater.

Plato.

Qua non posuisti, ne tollas.

Ἀ μὴ κερτίδου, μὴ ἀέλου. Id est, Quæ non deposuisti, ne fustollas. Laertius refert inter Solonis leges, sentiens, opinor, de terminis agrorum non mouendis, quos maiores fixissent. Conueniet in furaces, & in eos qui repetunt quod non crediderunt. Item qui sibi postulant acceptum ferri quod non præstiterunt.

A sacris abstinenda manus.

Vulgo quoque creditum est, fatum instare ei, qui sacris rebus ac Deo dicatis manus iniecerit. Vnde Homerus:

Cum diuo certare viro simulatque cupit quis,

Cuique Deus bene vult, malum huic breui imminet ingens.

Plautus.

Nemo quenquam ire prohibet publica via.

Quo significant rerum communium æqualem omnibus vsûm esse, neque cuiquam vertendum vitio, quod ius publicum concedit.

Val. Max.

Zaleuci lex.

Ζαλευκου νόμος. De edicto mandatque plus satis rigido, parumque humano dicebatur. Zaleucus quidam Soerensibus leges tulit acerbiores. Non dissimile illis: Manliana impetia, & Phalaridis imperium. Quum filius Zaleuci secundum ius ab eo constitutum, ob crimen adulterij, utroque oculo carere deberet, ac tota ciuitas in honorem pœnam adolescenti remitteret, repugnauit atiquandiu: postremò populi victus precibus, suo priùs, deinde filij oculo eruto, salua lege, supplicij modum temperauit.

Iuuenal.

Dat veniam coruis, vexat censura columbas.

Pœna legum exercetur in humiles quospiam, rapacibus ignoscitur. Plutarchus in vita Solonis: Leges araneorum telis adsimiles dicebat, propterea quòd in illas si quid leuius aut imbecillum incurrerit, hæret: sin maius aliquid, dissecat ac fugit. Terentius in Phorm.

Quia non rete accipitri tenditur, neque miluio,

Qui malè faciunt nobis: illis qui nihil faciunt, tenditur.

Quia quum in his fructus est, in illis opera luditur.

Vrbanus nihil æqui cogitat.

Ὀὐδὲν ἔργον δίχρον ἀπὸρ ἀέυκός. Id est, Vrbanus æqui nihil, boniue cogitat. Admonet rusticanam vitam innocentiorrem esse, vt quæ sola cum solis habeat commercia terris.

Con-

Contra qui degunt in urbibus, propter cōtagia negotiorū & hominum, astutiores euadere. Potest huic acco immoda-ri parœmia, quòd eximix morum ciuilitati & vrbana blãdiloquentiã ferè comes esse solet astutia. Contra qui mo-ribus sunt agrestibus, iis plerunque fides est. certior.

Quod aliis vitio veritas, ipse ne feceris.

Quod damnaturus sis in aliis, in te ne admiseris. Ad id facit illud Homeri:

Imo adeò si quisquam alius patrare pararet

Tale aliquid, damnaretis, vitioque daretis.

Arietem emittit.

Diogen

Αἰρία ἀποβάλλει. Id est, Arietem obiicit. In rixã pugnaeque cupidum dicebatur. Antiquitus enim bellum suscepturi, facialem mittebant, qui arietem adductum in hostium fi-nes immitteret, hoc significans pacto, ciuitatem & agros illorum hostibus compascuos fore.

Cominus atque eminus.

Εἰς ἴσθρον καὶ πόρρον. Translatū à bello in quo nunc confer-ti pugnant gladiis, nunc machinis procul tela in hostē tor-quentes. Id it ad animi res transferatur, fiet venustius. Cum hominibus habenda pax, ceterum cum vitis cominus at-que eminus pugnandum.

Ad pila ubi ventum.

Quum de propinquo res geritur, ad pila ventum dici-tur. Pilum autem est genus hastæ Romanæ breuius.

Non ut prior ladam, sed ut iniuriam retaliem. Menand.

Sed iam datum malum malo retaliẽ. Conuenit cum il-lo Terentiano: Sic existimet, responsum, non dictum esse.

*Nunquam enim meos bones abegerunt, nec e-
quos.*

Plutarch.

Οὐ γὰρ πάποτε' ἑμας βοῖς ἤλασαν, ἢ δὲ ἑβ' ἵπποις. Id est, Non e-nim equos vnquam mihi subduxere, bouesuc. Nunquam me læserunt aut affecerunt iniuria. Quum negamus nobis esse causam, cur illum aut illum odisse debeamus.

Omni conatu inuadere.

Homerus,

Si quem significabimus totis viribus tendere in quem-
piam oppugnandum, conueniet illud Homeri:

Αἰνείας δὲ ἐπὶ ἔχουσι σὺν ἀσπίδι δουρεὶ τε μακρῷ.
Obuius Æneas, clypeóque insurgit & hasta.

Tullius.

Pugnis & calcibus.

Πυξὶ καὶ λαξί. Pro eo quod est, omni contumelię genere, totisque viribus.

Irritare crabrones.

Id dictum est à Plauto in Amph. in mulierum ingenió, quibus iratis si repugnes, magis prouoces, neque sine tuo malo discedas.

Refricare cicatricem.

Quum dolor temporum spatio iam mitior renouatur, dicitur refricari cicatrix. Dicimus & refricare dolorem, & refricare memoriam, & suffricare memoriã, pro eo quod est, leuiter renouare, sed in malam ferè partem.

Tangere hulcus.

Κινεῖν ἢ θίγειν τὸ ἕλκος. Id est, Mouere seu tangere hulcus. Est mouere dolorem, cuiusque rei facere mentionem, quæ nos magnopere urat. Terentius: *Quid minus necesse fuit, quam hoc hulcus tangere?*

Unguis in hulcere.

Cicero in Clodium, qui populum fame iã exasperatum concionibus insuper seditiosis in rabiem agebat. Vt tu, inquit, in hoc hulcere tanquam unguis existeres.

Plato.

Ut lupus ouem.

Ὡς λύκος ἀγαπᾷ τὸ φίλιν. Id est, Vt lupus ouem amat. Qui sui commodi gratia simulat amorem.

Pythagor.

Ignem gladio ne fudito.

Πῦρ σιδήρῳ μὴ σκαλῶσεν. Hoc est, Ira percitum ne laceffas, quin magis concedere conuenit, & blandis verbis tumidũ animum placare.

Temulentius dormiens non est excitandus.

Sopitum ebrium non oportere excitari somno. Simillimum est autem illi, Malum benè conditum ne moueas. Non est refricandum odium, cui iam tempus induxit obliuionẽ. Non est renouandum animi vulnus, cui iam obduci cicatrix cœpit.

Diogenian.

Thynnissare.

Θυντίζειν. Græci trãserunt pro stimulare, pungeréque, vel quòd hic piscis quo sit palato gratior, pungi soleat, vel quòd

quòd ipse piscis adurat pungátque contacta.

LAETITIA, TRISTITIA.

Irrisibilis lapis.

Ἀγλάσος λίθος. Id est, Irrisibile saxum. De re vehementer acerba, tristisque. Quadrabit in seueros ac tetricos, quòsque vocant ἀγλάσους.

Zenodot.

Sinapi vicitare.

Tristes ac supra modum tetrici, sinapi vicitare dicuntur, quòd hodièque vulgò tritum est. Plautus: *Si ecastor hic homo sinapò vicitaret, Non censeam tam esse tristem posse.*

Herodot.

Animus habitat in auribus.

Veteres animo sedem in oculis dedere, plerique in corde. At Herodotus docet animum habitare in auribus, quòd qui benè audiunt, voluptate afficiuntur: qui secus, exacerbentur. Opinor hunc esse sensum adagij, quòd ex his quæ audiuntur maximè placatur aut irritatur animus.

In antro Trophonij vaticinatus est.

Ἐν τροφωνίου μυστήριον. Id est, In Trophonij antro vaticinatus est. De homine vehementer tristi tetricoque, propterea quòd olim creditum est cum, qui in Trophonij specu descendisset, postea nunquam ridere.

Suidas.

Harmodij cantilena.

Ἁρμόδιου μέλος. Id est, Harmodij cantio. De lugubribus ac tristibus dicebatur. Si millimum illud Admeti melos.

Idem.

Argiuos vides.

Ἀργαίους ὀφθαλμοί. Id est, Stupidis & attonitis oculis. Sumtum, opinor, ab Oreste furis agitato.

Admeti nania.

Ἀδμήτου μέλος. De tristi lugubrique cantione. Accommodari potest ad orationem querulam ac miserabilem. Admetus Rex fuit Pheræorum, qui defuncta vxore stridulas quasdam ac lugubres nantias decantabat assidue, donec mota Proserpina remisit Alcestem eius vxorem.

Arctum anulum ne gestato.

Pythagor.

Μὴ φοβῶν σενὸν δακτύλιον. Hoc est, ne vixeris anxie. Et ne te met in seruitutem conicias, aut in eiusmodi vitæ institutù, vnde te non queas extricare.

Idem.

Cor ne edito.

Μὴ ἐδίειν τὸν καρδίαν . Hoc est, Ne curis tuum ipsius animum excuries , aut ne sollicitudinibus vitam reddas breuiorem.

Mutare vestem.

Mutare vestem à M. Tullio dicuntur , qui lugent mortuum, aut sunt rei.

Sophocles.

Ne si ad Iouis quidem aulam.

Qui metuunt malum, ad asylum, ad aram, ad arcem, ad colinas Principis, ad diuorum phana tanquam tutissimum refugium confugiunt. Verum à morte nullum est effugium.

Cicero.

Sustollere manus.

Qui vehementer gaudent, quasi res diuinitus geratur ex animi sententia, sustollere manus dicuntur.

Canere de Telamone.

Ἀδιν τὰ τελαμώνος . Id est, Canere cansionem Telamonis. De querulo sermone dictum prouerbiū, quod Telamon impotentius fleuerit, Aiacem filium periisse apud Troiam.

Theophr.

Lityersam cansionem canis.

Λιτύερσαν ᾠδὴν ἕδους . Lityerses nothus erat Midæ regis. Hic instituit vt in honorem Midæ, thëricos, id est, æstius aut messorius hymnus caneretur, vnde ductum prouerbiū, vt qui non ex animo canerent, aut qui coacti canerent, hi Lityersam cansionem canere dicerentur.

Aristoph.

Tragicum tueri.

Τραγικὸν βλέπειν . Quadrabit vel in fastuosos, vel in fristes ac luctuosos.

Tauricum tueri.

Βλέπειν ταύρηδον . Id est, Tueri taurinè, pro eo quod est, toruè. Pluto demonstrat hunc Socrati fuisse morem, taurinis oculis obtueri.

Atrei oculi.

Ἀτρείως ὀμμεται . De toruo, truculentoque aspectu dicebatur. His enim oculis in Tragædiis inducebatur Atreus, &c.

Lucianus.

Titanicus aspectus.

Τιτανῶδες βλέπειν . Id est, Titanicum intueri, hoc est, vultu Titanico obtueri. Titanicum autem toruum vocant, ac tetricum,

tricum, ac cuiusmodi fuisse feruntur veteres illi Titans.

Cepas edere, aut olfacere.

Κεράμνα ἰδίδη. Id est, Cepas edere. Dicebantur ioco pro-
uerbiali, qui lacrymari viderentur. Ductum est hinc pro-
uerbium, quod ceparum odor, ut est acris, consueverit la-
crymas oculis excutere.

Superatus es à gallo quopiam.

Ἡτῆσθης πρὸς ἀλοκρυβόνος. Locus prouerbialis in feruos, qui,
dominos à tergo sequuntur, supplices videlicet & abiecti,
cuiusmodi solent esse galli superati in pugna. Nam hæc
avis victa, filere solet: canere, si vicerit.

Eudemus.

Tristis scytale.

Ἀχρυσὸν σκυτάλη. De re tristi, seriatim dicebatur, aut de
nuncio, qui dolorem adferret.

Aristoph.

Areopagita.

Ἀρειοπαγίτης. De tristi, seueroque dicebatur, aut etiam de
iudice vehementer incorrupto. Athenis summa erat Areo-
pagitarum auctoritas: hi erant iudices, qui de capitalibus
causis pronuntiabant.

Persius.

Ne sis patruus mihi.

Sapere patruos. Patruorum in nepotes ceu peculiariis ge-
ninaque seueritas, prouerbio locum fecit. Horatius: *Metti-
entis patruæ verbera lingua.* Patruam linguam vocat sceleratam,
& oburgatricem. Ad hanc formam pertinet illud Persia-
num: *Quum sapiamus patruos,* id est, postquam abiectis pueri-
libus nugamentis seueros mores induimus. Idem dicit: *Ne
sis mihi tutor,* id est, ne mihi præscribas atque imperes.

Frontem exporrigere. Frontem contrahere. Plinius.

Frontem explicare, quum hilarescimus: contrahere, quum
ringimur: hoc est, ubi quid molestum est, dicimur. Horat.
Deme supercilio nubem. Exporrecta fronte, hilariter. Obducta
fronte, corrugata fronte, contracta fronte, caperata fronte.
Plaut. Caperata frons seueritudine: Et nubila frons, serena
frons, explicita frons.

Magis gaudet eo, qui senectam exiit.

Aristoph.

Ἰσχυρὸς μᾶλλον, ἢ τὸ γῆρας ἐκδύει. Id est, Gaudet magis, quam
qui senectam exiit. De vehementer hilari, ac gestienti gau-
dio. Ductum est à serpentibus & cicadis, qui stans tempo-
ribus, exiunt senectutem, ac veluti renascuntur.

X iij

Plato.

Contrahere supercilium. Inflare buccas.

Ὁφθαλμοὺς ἀνασπῶντες καὶ βυβλάδας φυσῶντες. Id est, Adductis superciliis, & inflatis buccis. In fastuosos ac turgidos dictum: siquidem in superciliis arrogantiae sedes. Horatius inflatas buccas ad iracundiam retulit argumentū: *Quin Jupiter ambas Iratus buccas inflat.* Traductū à ranis, quæ per iram inflantur.

Sanguine flere.

Αἵματι κλαθεῖν. Prouerbialis hyperbole, significans nihil non fieri, quo inflectatur aliquis. Sic enim antiquitus loquebantur. Haud flestes illum, ne si sanguine quidem fleueris.

Lapides flere.

De re vehementer miseranda, prouerbiali hyperbole dici solet, eam esse tam lamentabilem, ut vel lapides cogantur ad fletum.

Erinnys ex tragœdia.

Ἐριννὶς ἐκ τραγῳδίας. De fœdis aniculis. Sumtum ex Aristophanis Pluto. dictum de Penia.

Sarone magis nauticus.

Σάρωνος ναυπηγῆτος. Aiunt hunc fuisse Deum quemdam nauticum. Vnde & Saronico mari cognomen inditum. Congruet in horrido cultu hominem, & moribus feris, quod genus nautas plerosque videmus esse. Aut in negotiorum per omnia maria volitantem.

L A N G V O R , V E H E M E N T I A .

Suidas.

Oestro percitus.

Ὀἶστρον παρορμητικῆς. Id est, Ingenti animi cupiditate commotus, ac velut attonitus: Oestrum insecti genus, horrendo strepitu, vnde & nomen inditum apud Græcos. Nam Latini asylum appellant. Hoc addito Iuno vaccam Iò in furorem egit. Vnde poetarum diuino correpti furore, oestro concitati dicuntur.

Pyrrhichen oculis præferens.

Πυρρῆχλον βλάπτων. Id est, Tumultum ac bellum vultu præferre. Inde dictum quod pyrrhiche saltationis genus est: quod ab armatis pueris peragebatur: In ea belli imago representabatur: impetus, & ardor ad orientium, & celeritas fugientium.

πυρρῆ-

Πυρρίχες.

Si quis tumultuantem & ira excandescentē dicat πυρρίχης, non carebit prouerbij specie.

Manum tueri.

Aristoph.

Simili tropo dicitur apud Aristophanem ἀφελίπιν pro toruē tueri.

Manum habere sub pallio.

Quintilian

Dicūtur, qui languent otio. Sumtum à gestu rhetorum. Nam qui languent, manum occultant sub pallio; qui commoti sunt, proferunt.

Non contis, aut ramulis.

Ammia.

Animianus lib. xv. de Antonjo quodam ad honorem mensæ regalis apud Persas euecto, & ad ius ferendæ sententiæ admisso, Non contis, inquit, aut ramulis, vt aiunt, id est, non flexiloquis ambagibus, vel obscuris, sed velificatione plena in Rempublicam ferebatur. Quanquam pro Rainulo legendum arbitror, Remulo.

Iouis cerebrum.

Διὸς ἐγκέφαλος. Et, βασιλῆος ἐγκέφαλος, Id est, Regis cerebrū. De cibo vehementer opiparo ac suauī. Aut de molliter delicatēque viuentibus. Clearchus apud Zenodotum scribit opiparas epulas, apud Persas, Iouis ac Regis cerebrum appellari. Athenæus Iouis cerebrum inter secundæ mensæ delicias annumerat.

Nectaris flos. Veneris lac. Helena cibi.

Ehippus apud Athenæum cibum prælautum, νεκταρὸς ἄθος, id est, nectaris florem atque alibi vinum, τῆς ἀφροδίτης γάλα, id est, Veneris lac ab Aristophane nominatum docet. Rursum alio in loco suaves cibos τῆς ἑλένης βρώματα, id est, Helenæ cibos dictos indicat.

Iouis lac.

Plinius.

Διὸς γάλα. Quod insigniter esset lautum in cibus, Iouis lac veteres appellabant. Euripides apud Athenæum, καὶ πύρριχης ὀπίσθῃ καὶ διὸς γάλα, id est, Est succulentus caseusque, & lac Iouis.

Deorum cibus.

Θεὸν προσή. De prælautis epulis dicebatur, propterea quòd Homerus finxit Deos nec̄tare atque ambrosia victitare, nec ob id vnquam senescere.

Attica bellaria.

Plato.

Πίμμετ' Ἀττικῆ. De lautitiis & cupiditi. Trãsferrí potest ad rem quãcunq; maiorẽ in modum suauem ac iucundã.

Herculana balnea.

Ἡρώκλεια λουτρῆ. De impendiò feruentibus balneis dicebatur, quales legimus & thermas Neronianas.

Ἰπερμαζῶν.

Μάζα Græcis genus est cibi è simila tritici, quod (vt apparet) in deliciis erat. Vnde vulgari ioco dicebant Ἰπερμαζῶν, pro oppiparè, splendidèque viuere, siue ob egregias mazas, siue quòd aliquid his etiam lautius sumerent.

Ματθιάζων.

Dicebatur in eos, qui suauiter viuerent. Ματθία cibi genus est, primum à Thessalis repertum.

De lautitiis.

De cibus prælautis quadrabit illud Odyssæ III.

Ὅψα πρὸς τὰ ἑδυσσίδιο ποφῆος βασιλῆος.

Qualia purpure comedunt opsonia Reges.

Venustius fiet, si trahatur ad orationem supra modum elegantem.

Mellis medulla.

Μίλιτος μυελίς. De re maiorem in modum suauis dicebatur. Vnde & illa passim obuia in medullis, & medullitus amara.

Optimum condimentum fames.

Irridebat Socrates hoc dicto luxum Atheniensem, qui variis cupiditiis & operosis condituris conarentur efficere, vt cibus saperet palato, quum id optimè præster fames.

Afra auis.

Aristoph.

Λιβυκὸν ὄρνισον. Id est, Libyca auis. Horatio de prælauta vsurpauit:

Non Afra auis descendat in vntrem meam

Iucundior, quàm lecta de pinguis simis

Olim ramis arborum.

Nam gallinas prægrandes olim mittebat Africa. Non ineptè

ineptè iacietur in hominem peregrino cultu notabilem.

Anima & vita.

Ζωὴ καὶ ψυχὴ. Id est, Anima & vita. De re supra modum suaui. Prouerbiū natum in cubilibus, atque inde deductum in communem sermonem. Nihil autem est vita neque iucundius, neque carius.

Coturnissare.

Κορναΐζειν. Prouerbio dicebantur, qui pinguibus coturnicibus aut turdis vescerentur, aut qui riderent lasciuè parūque indecorè. Quadrabit igitur vel in liguritores & cupediis addictos, vel in lasciuus ludentes. Sturni nihil nō imitantur, & turdus à Plinio recensetur inter aues, quæ sermonem humanum imitantur.

Dubia cœna.

Dubiam cœnam opiparam, variisque instructā ferculis appellabant. Phormio apud Terentium: *Cœna dubia apponitur.* Et dubia cœna possit intelligi, quæ non careat suspitione veneni. Horatius:

Vides ut pallidus omnis

Cœna defurgit dubia.

Cœna popularis.

Plautus cœnam popularem appellat, magnificam, egregièque lautam, atque adeo gratuitam quoque, quales solènt exhiberi populo.

In leporinis.

Ἐν λεπορίνοις id est, In leporinis carnibus viuere dicebatur, qui lautè atque in delitiis vitam agebant. Nam leporina olim in delitiis habita.

Lydorum caryca.

Λυδοῦν καρυκάς. Id est, Lydorum carycas, antiquitùs appellabant quidquid esset opiparum & variis conditum cupediis. Nam caryca cibi genus est Lydij, ex multiugis lautitiis apparatus, & sanguine confectum. Efferunt adagium integrè ad hunc modum: Nec Lydorum carycas, nec flagrorū strepitus, *subaudiendum*, volo. Id est: nec blandimenta volo, nec conuitia.

Qui possum ab hoc epulo abesse?

Plato in Phædro, Πῶς γὰρ οἷός τε εἶλω τοιαύτης δεῖπνος ἀπέ-

χεῖρας; Id est, Qui possum ab hoc epulo abstinere? de re vehementer suavi, atque expetenda: quod genus est festiuissimum aliquod conuiuium.

Thasium infundis.

Θάσιον ἐνίχστε. Id est, Thasium miscuisti. Dicitur solitum videtur, ubi quis vinum non aqua, sed alio quopiam efficaciore vino dilueret. Nam Thasia vina laudatissima quondam fuerunt. Plin. inter transmarina vina Thasium, Chiūm que in summa gloria fuisse scribit.

LIBENTER.

Acceptit & glebam erro.

Δίχεται ἐν βῶλον ἀλήτης. Dicitur solitum in eos, qui nihil grauantur aut aspernantur, sed quidquid datur, quantumlibet pusillum, id boni consulunt. Originem ad agionis ad huiusmodi casum referunt. Aletes quidam Corintho pulsus, adhortante oraculo, tentauit, si posset in patriam redire. At interim rustico cuiquam factus obuius, cibum mendicauit. Ille ludibrii, opinor, causa, glebā ex agro sublatam porrexit, Aletes eam, tanquam felix omen accipiens, affatus est, *Acceptit & glebam erro.*

Obuiis vlnis.

Apud Quintilianum, pro eo quod est auidè, sitiētèrque. Translatum ab iis, qui porrectis vlnis properant in complexum eorum, quorum magno desiderio tenebantur, quosque cupidissime conspiciunt. Legimus & obuiis manibus, Ambabus manibus.

LIBERALITAS.

Plena manu.

Plena manu, pro eo quod est ampliter, copiose, prolixè, minimèque malignè. Translatum ab iis, qui non minutim ac parcè, sed plena manu largiuntur. Cicero ad Attic. lib. 2. At hercle alter familiaris tuus Horatius, quàm plena manu, quàm ornate nostras laudes in astra sustulit! Fit lepidius quòd magis ad animi res transfertur.

Quod rectè datum est.

Plato in Philebo ostendit prouerbum à pueris usurpatum, non oportere reposcè, quod semel datum est: Ἡμεῖς δὲ φησὶ λέγειν, καὶ ἀπὸ τοῦ οἱ παρὰ δέ, ὅτι ἡδ' ἔρθω εἰς δὲ δίντων ἀράματα καὶ ἔστι. id est,

Id est, Nos autem dicimus id quod solent pueri, quæ rectè data sunt. non licere rursus eripi. Simile quiddam & hodie iactatur inter pueros, vbi quis, quod dedit, reposcit. Ad eò dicta huiusmodi per tot secula, pèrqi; tot nationes ad nos vsque demanarunt.

Pleno modio.

Antè dictum est nobis plena manu fieri, quod largiter, minimèque malignè dicitur. M. Tull. ad Attic. lib. 5. epist. t. simillima figura dixit, pleno modio. Si illa iam habet pleno modio, verborum honorem, imitationè crebram, &c. Nam antea dixerat se publicanorum vsuram affatim laudasse.

Pingui mensura.

οἴνοι μέτρον. Id est, Pingui mèsura, dixit Theocr. in Thaly. pro eo quod erat affatim & largiter.

Μάλα γάρ σθιν πίονε μέτρον

Ἄ δ' αἰμμων εὐχρηστον ἀπαπύρωσεν ἀλωαί.

Id est,

Illis fortunante Deo bona copia frugum

Arearum campos mensura impleuit opima.

Bis dat, qui cito dat.

Seneca: Bis dat, qui cito dat. Item lib. De beneficiis 11. In gratum est beneficium, quod diu inter manus dantis hæsit. Monet haud cunctanter opitulandum amicis, quum opus est, sed vltro non expectatis precibus deferendum officii. Tardum beneficium ingratum est. Euripides,

Odi equidem amicis seriùs succurrere.

Bis est gratum, quod opus est, vltro si offeras.

Beneficium inopi bis dat, qui dat celeriter.

Ambabus manibus haurire.

Ἀντλαῖν ἀμφοτέραις. Id est, Haurire ambabus, subaudi manibus. De iis dici consuevit, qui summo conatu quippiam agunt. Huic confine est:

οἷδ' ἔπι δεξιᾷ, οἷδ' ἀριστερᾷ ταμῖσσι βῶν.

Noui equidem clypeum dextra, læuáque mouere.

Inuenitur & illud: Ambabus manibus largiens, Id est, affatim & prodigè, aut etiam perbenignè.

Ipsò horreo.

Quod prolixè & affatim datur, ipso horreo dari dicitur, quemadmodum ipso canistro, propterea quòd ex horreo plenius depromitur, quàm è chænice. Simile illi, E dolio

hauris.

Promus magis, quàm condus.

Ausonius torquet in quendam profusioſorem, qui parta prodigere noſſet, quærere aut quæſita ſeruare non noſſet. Sumta metaphora à rei familiaris diſpenſatoribus, maxi- meque penuariæ, quos Græci *ταμίαι* vocant.

Larus in paludibus.

Λαρός ἐν ἕλει. Id eſt, Larus in paludibus. Suidas ſcribit di- ſtitutum de iis, qui faciles ſunt ad dandum. Ductum à La- ro aue. Ea quoniã facilè docipitur, illiciturque, proinde pro- uerbio locum fecit.

Bona Porſenæ.

Bona Porſenæ dicebantur, quæ velut ab hoſtibus erepta paruo vaneunt. Eam appellationem Liuius ſcribit ad ſuam uſque ætatem duraſſe, putatque inde natam, quòd in bello ſoleant bona Porſenæ vènire Romæ, eaque conſuetudo v- nà cum titulo perſeuerarit & in pace.

De alieno liberalis.

De alieno facilè largimur, de noſtris non item. Homer.

Ἐπὶ οὐπὲς ἐδίχασις, οὐδ' ἑλετικίς

Ἀλλοτρίων χάρισι δαί. Id eſt,

Nam res largiri alienas

Lucianus.

Haud res vlla vetat, neque enim piget.

Communis Mercurius.

Κενοὶς ὁ Ἑρμῆς. Quidam hinc natam parcemiam arbitra- tur, quòd Mercurius, vt eſt furtorù auctor ac repertor, pri- mus oſtendit, quæ furto parta ſunt, ea, in medium commu- niter oportere deponere. Alij malūt huc referre, quòd Mer- curius ſit orationis auctor, per quã inter homines omnes commercij genus conſtat, vnde & medius inter ſuperos at- que inferos à poetis fingitur: pariter ſuperis Deorum gra- tus & imis, quòd ſermo animi interpres, ſummos cum infi- mis, Reges cum plebe conciliet.

LIBERTAS, VERITAS.

Lucianus.

De plauſtro loqui.

Veteres comœdiæ in plauſtris agebantur à iuuenibus, ore ſæce collito, ne poſſint agnoſci, qui magna licentia ob- uium quenque non ſolùm ciuium primatè, ſed & Deos i- pſos taxabant. Inde natum adagium: *ὡς ἐξ ἀμφοτέρων λαλεῖτο*
Id eſt,

Id est, Tanquam è plauastro loqui: de his, qui palàm ac libere conuittantur.

Subentis apertè loqui.

Si què admonebimus vt proferat doloris aut odij causas, neque celet in animo, non illepide dixerimus illud Homeri Iliad. a,

Ἐξαίδη, μὴ κελθε νόσφ', ἵνα ἑσθιδῶ ἄμφοσ. Id est,

Eloquitur ne celato, quò norimus ambo.

Obsequium amicos, veritas odium parit.

Terent. in And. Vulgaris enim amicitia còstat obsequiis. Nam inuicem conuiuere ad familiarium vitia, hæc res & iungit iunctos & seruat amicos. At inter veros amicos, nihil est veritate iucundius, modò absit asperitas agrestis, inconcinna, grauisque.

Byzeni libertas.

Βυζωνίου παρρησία. Id est, Byzeni libertas. Vbi quis audacius liberiusque loquitur. A Byzeno quodam Neptuni filio, cui mos fuerit mira in dicendo libertate vti.

Assuerantiùs dicere.

Audaciùs quippiam & assuerantiùs dicturi, quod nobis tamen ita videatur, adducemus illum Homeri versum, quo Helena vtitur de Telemacho:

Ἐδῶσμαι ἢ ἔπι μὲν ἔρεω, κέλευται δὲ με θυμός. Id est,

Mentiar, aut verum dicam, mens attamen ipsa

imperat vt dicam.

Non possum non dicere.

Vbi quis negat se reiicere posse, quod habet in animo, festiuiter accommodabit illud Homeri Odyss. ξ,

Εὐξαίθεός π' ἔπος ἔρεω, οἶνος γὰρ αἰσάγαι Ἡλός. Id est,

Dicam equidem iactantiùs, vrget enim me

Vinum amens.

Et fama fuit, & erat.

Ἡ ἀφ' κλέος, ἠδὲ καὶ ἔδηα. Id est, Et dicebaris, erásque. Quoties facta respondent opinioni.

Suidas.

Aperto pectore.

Pro eo quod est, vehementer ex animo, citraque fucum, quasi renudatis animi penentralibus.

Ciceroq.

Apertè, simplicitérque loqui.

Quum citra ambages nos loqui significamus, còueniet

illud Homeri ex Odyss.δ,

Οὐκ εἰ ἔγωγε

Ἄλλα παρὶς εἵποιμι παρακλιδὸν, εἰ δ' ἀπατήσω. Id est,

Non fucis te dissimulans decepero fictis.

Veritatis simplex oratio.

Diogen.

Simplex illa rusticanaque veritas, negligit orationis fucos. Conuenit in eos, qui perplexè loquuntur, dum verum dissimulant. Terentius:

Pergin' scelesti mecum perplexè loqui?

Scio, nescio, abijt, audiui, ego non adfui.

Non tu isthuc mihi dictura aperte es quicquid est?

Ad cribrum dicta.

Τὰ πὶ κοκίνα. Quæ vera, compertaque videri vellent, ad hunc appellabant modum. Sumtum à diuinationis genere, quod peragebatur suspenso circumactoque cribro.

zenodot.

Curetum os.

Κουρίτων στόμα. Dicitur solitum, si quādo quis numine afflatus loqui videretur, propterea quod Curetes Cybeles comites, furore quodam sacro perciti, diuinare viderentur.

Plutarch.

Quod in corde sobrii, id est in lingua ebrii.

Τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ νήφους, ἐπὶ τῆς θλιψίως ἐστὶ τοῦ μεθύοντος. Nec praterendum illud Herodoticum: Subfidente vino, supernatant verba. Nam sobrios aut metus aut pudor cohibet, quo minus effutiant ea, quæ satius putarint suppressisse. At vinum & pudorem discutit, & timorē abigit.

In vino veritas.

Ἐν οἴνῳ ἀλήθεια. Significat ebrietatem animi fucum tollere, & quidquid pectore conditum est, in apertum proferre. Vnde sacre literæ prohibent vinum dari Regibus, quòd nullum ibi sit arcānum vbi regnet ebrietas. Effertur & in hunc modum apud Athenarum libro II. parœmia, Οἶνος καὶ ἀλήθεια, id est, Vinum & veritas: Quòd largius poti non tantum effuriunt sua arcana, verum etiam audacius in alios loquuntur. Theognis:

Ἐν πυρὶ ἀπὸ χρυσὸν τι, καὶ ἀπὸ χρυσοῦ ἴδριες ἀδρες

Γινώσκουσ', ἀδρὸς δ' οἶνος ἔδιδιξε νόον. Id est,

Aurum & argentum fabris dignoscitur igni;

Vinum hominis prodens arguit ingenium.

Facit huc etiam quod inferius adscriptimus ad locum alium: Bos in lingua.

Vinum

Unum animi speculum.

Κατοπιεν γδ ειδεις χαλκος ες, οϊτος δινοσ. Id est, Forma ære
lucet, vina produnt pectora.

Euripides.

Lingua lapsa verum dicit.

Η γλωσση αμαρτανουσα τ' αληθη λεγει. Id est, Verū solet pro-
lapsa lingua dicere. Nam verum esse creditur, quod exci-
derit imprudenti, quandoquidem id deum vacat fictio-
nis suspicione.

Emendus cui imperes.

Cuique in suos seruos imperiosum esse licet, in alienos
aut in liberos non item. Plautus: *Emere oportet quem tibi obe-
dire velis.*

Libero lecto nihil incundius.

M. Tullius ad Atti. de Quinto loquitur, qui cælibem
vitam iudicabat esse suauissimam. Eam appellabat lectu-
lum liberum.

Oracula loqui.

Theocrit.

Χρησμοι λεγουν. Dicuntur qui certa, vera, & indubitata lo-
quuntur.

Vera fronte.

Cicero.

Quæ ex animo citràque fucum dicuntur, geruntur ve, ve
ra fronte fieri dicuntur. Contrà, dicemus mendaci fronte
fieri, quod geritur per simulationem.

Vero verius. Certo certius.

Martialis.

Dicimus vero verius, quod prorsus indubitatum haberi
volumus. Non dissimili forma dicimus, Certo certius: quã-
quam nihil prohibet aliud alio certius esse.

Ficus ficus, ligonem ligonem vocat.

Aristoph.

Τα σικα σικα, τω σικαρω σικαρω λεγον. Id est, Ficusque fi-
cus, ac ligonem nominans ligonem. Quadrabit in eum qui
simplici & rusticana vtens veritate, rem, vt est, narrat, nul-
lis verborum ambagibus ac phaleris obuoluens. Nam e-
go, quemadmodum ait Comicus, rusticanus sum, ligonem
ligonem appello.

Plutarch.

Profundum sulcum.

Βαθειαν αυλακα. Dictum de iis, qui cogitationibus pro-
fundis ac penitioribus expenderent. Mihi videtur rectè
quadraturum in eos, qui se metiuntur non ex aliorum o-
pinione, sed ex rectè secúsve factorum conscientia.

Y j

Os inest orationi.

Ὅς οὐκ ἔνεστι τῷ λόγῳ. Id est, Sermoni inest os ac vigor. De oratione non inani, sed solidas habente sententias. Dicitum hoc Themistocli tribuitur. Quintilianus rerum inuentio nem appellat orationis ossa, sumta similitudine ab animantium corporibus, quæ ossibus sustinentur, colligantur nervis, vestiuntur carnibus & pelle, cohærent anima, mouentur actu.

Lucianus.

Audi qua ex animo dicuntur.

Ἄκουε τί δὲ πὸ καρδίας. Nam seria, quæque citra dissimulationem dicuntur, ex animo dici dicuntur, eaque ex corde proficisci vulgus ait.

Idem.

Liberi poeta & pictores.

In Demosthenis encomio.

Τὸ ἄφ' οὗ δὴ ποιητικὸν φύλον ἐλευθέρον. Id est,

Atqui poeticum genus liberum. Horat. *Pictoribus atque Poetis Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas.* Sentit autem liberum esse poetis & pictoribus impunè quidquid velint fingere. Torqueri potest in eos, qui pertinaci & obstinato sunt ingenio, quosque necesse sit suis moribus relinquere. Aut in mulieres, quibus nihil non permittitur. Aut in Principes, quibus omnia laudi dantur.

Eustatius.

Libera Corcyra, caca ubi libet.

Ἐλευθέρα Κόρκυρα, χιζ' ὅπου θέλει. Id est, Corcyra libera, proin caces ubi velis. Cum significamus libertatem quiduis agendi. Sed magis quadrabit ubi significabimus impunitatem esse maleficiis.

Ter.

Ternio apud præcos & absolutissimus & sacer habebatur, ut quidquid ter dictum aut factum esset, id ratum & efficacax haberetur. Vnde in magorum mysteriis adhiberi soler. Virgil. in Pharmaceutria:

Terna tibi hæc primùm triplici diuersa colore,

Licia circundo, tærcque hæc altaria circum

Effigiem duco: numero Deus impare gaudet.

Nestorea senecta.

Apud Latinos Nestoris anni, in prouerbium abierunt, cui tres ætates attribuit Homerus in Odyss. III.

Teis

Τεὶς γὰρ δὴ μιν φασὶν ἀιάξασθαι ἅμ' αἰσθῶν.

Illum iam exegisse hominum tria secula, fama est.

Breiter prouerbij speciem habebit, quidquid ab iis sumetur, qui insigni viuacitate fuerunt. Vt, Ceruo viuacior, & Tiresia viuacior, quem tragœdia finxit sex ætates hominum vixisse. Et Seribus viuacior, quos Græcis historiis proditum est, trecentos annos viuere.

Ultra pensum viuit.

Lepidum est quod ait Lucianus in Philopseude: Ἵπερ γὰρ τὸν ἀπράκτον ἤδη βίωσι. id est, iam enim ultra fufum viuit, hoc est, viuit vltra fatalem diem. Allusum ad Parcarum fufos, quibus æuum mortaliu euolui fabulantur poetæ.

Ultra catalogum.

Ἵπερ τὸν κατάλογον ζῆ. Id est, Vltra catalogū viuit. De eo Suidas dicebatur, qui multum ætatis viueret, vt iampræscriptum illum annorum numerum præterisse videretur.

Ultra fufum. Ultra linum.

Ἵπερ τὸν λῆνος. Id est, Vltra linum, pro eo quod est, extra decretum fatale. Allusum est autem ad filarium Parcarum.

Cornicibus viuacior.

Ἵπερ τὰς κορνίας βελουδίας. De vehementer annosis. Ab auis eius prodigiosa viuacitate sumtum.

Hesiodi senecta.

Ἡσίοδιον γῆρας. Id est, Hesiodia senecta. Longæua, viuaxque sic appellabatur. Notum est Pindari epigramma de longæuitate Hesiodi.

Tithoni senecta.

Τιθωνοῦ γῆρας. Fabulæ tradunt Tithonum adamatum ab Suidas. Aurora, in cælum sublatum fuisse, atque illius succo perfusum, ad tantam pèruenisse senectutem, vt tãdem optarit vt in cicadam verteretur. Suidas refert hũc in modum: Senescas Tithono profundius.

Phœnice viuacior.

Lucianus in Sectis: Ἦν μὲν φοίνικας ἔτη βιῶν. id est, Ne phœnicis annos vixerit. Hunc Hesiodus scribit nouem corui ætates viuere.

Sibylla viuacior.

Propertius: *At me non atas mutabit tota Sibylla.* Sibyllæ

etatem pro quantumuis longa posuit.

Facies tua computat annos.

Hoc est, Frontis rugæ numerum annorum tuorum præferunt, quanquam libido nondum in te consentiit. Dicitur à Iuvenale in vetulam.

Alterum pedem in cymba Charontis habere.

Lucianus in Sectis: Καὶ τὸν ἑτέρον πόδα, φασὶν, ἐν τῇ σαρῶ ἔχειν. Id est, Et alterum pedem, ut aiunt, in tumulo habens. Extremæ, decrepitæque senectæ homines, etiam hodie vulgò dicuntur alterum pedem in sepulcro habere.

Viri senis astaphis caluaria.

Ανδρὸς γέροντος ἀσταφίς τὸ κεφάλιον. Id est, Viri senis, velut via passa cranium. Admonet adagium, inualidum & flaccidum esse senile corpus, exhausto succo, carnibusque adesis. Veteres & vias passas vocabant senes passos, ob rugositatem.

Cicero.

Maturè fias senex.

Maturè fias senex, si diu velis esse senex. Quo monemur ut integræ adhuc etate desistamus à laboribus iuuenilibus, ac valetudinis curam agere incipiamus, si velimus esse viuaci ac diuturna senectæ. Maximè loqui videtur de vitis iuuentæ, puta libidine, bibacitate, turbulentia vitæ.

Macrob.

Sexagenarios de ponte deicere.

Est natu maiores, perinde quasi deliros, & ad omne vitæ munus inutiles, in otium reiicere, atque ab omni functione negotiorum relegare. Inde natum, quod olim sexagenariis etate velut à publicis muniis, dimissis suffragium ferendius non erat, quod per pontem ferebatur. Ouid. in Fast.

Pars putat, ut iuuenes ferrent suffragia soli,

Pontibus infirmos precipitasse senes.

Vnde & Deponiani dicuntur senes, iam velut emeriti.

Vitias lapidem longum tempus.

Σάπυς ἢ πέτρων ἡ πολὺς χρόνος. Id est, Saxa etiam longum faciet putrescere tempus. Nihil in rerum natura faxo durabilius. At id quoque temporum diuturnitas absumit.

Homerus.

Mors optima rapit, deterrima relinquit.

Videmus quosdam prorsus inutiles Tithoniam etatem viuere, paucissimos egregio præditos ingenio, ad senectæ limen peruenire. In hanc sententiam quadrat illud Homeri Iliad. 6,

Τοῖς

Τοὺς μὲν ἀπέλασ' Ἄρης, τὰ δ' ἑλέγγμα πᾶσι τῶν λείπειται,
 πᾶσι δ' ἄρ' ὄρχησά τε, χορηγῶν τε ἡσθησῶν τε,
 Ἄρην δ' ἑλίπων ἑπιθῆμοι ἀπαιτήτες. Id est,

Sustulit hos Mauores, reliqua at mala probra relicta,

Mendaces, saltatores, primique choreis

Ducendis, agnis atque hædis diripiendis

Strenui.

In sola Sparta expedit senescere.

Ἐν Σπάρτῃ μόνῃ λυσταλεὶ γηράσκῃ. Apud Spartanos sum-
 mus honos senibus habebatur olim. Torqueri potest ad
 quoslibet, penes quos virtus in pretio sit. Dicitum est autem
 à quodam hospite, quum videret apud Lacedæmonios iu-
 uenes tantum honoris habere senioribus.

Senex bos non lugetur.

Ἐῖρον βοῦς ἀπὸ φίλων δόμοισι. Id est, Bos senex vacat luctu do-
 mesticorum. Hoc est, senum mors, quod tempestiua videar-
 tur, non lugetur ab amicis.

Vium cadaver. Vium sepulcrum.

Sophocles.

Ἐμφυχός νεκρός. Id est, Vium cadaver. In eos dicetur, qui
 sic viuunt, vt nihil dignum vita agant. Lucianus senem de-
 crepitem vium quoddam sepulcrum appellat.

Danace.

Lucianus.

Δανάκη. Sic appellabatur numulus ille, qui Charonti per-
 soluitur, naulum pro transiissione Stygiæ paludis. Mihi
 videtur rectè vsurpandum, si quis iubeat senē parare Δανά-
 κην, inuens propè esse, vt emigret è vita.

Epimenideum corium.

Eudemus.

Ἐπιμειδίδων δέρμα. Id est, Epimenidea pellis. De re repo-
 sita miraculique loco seruata. Tractum ab Epimenide Cre-
 tensi, qui legitur perpetuo somno dormisse quadraginta
 septem, aut si Laertio credimus, quinquaginta septem an-
 nos, neque paucos postea superuixisse.

Viro seni maxilla baculus.

Ἄνδρὸς γέροντος αἰ γνάθοι βακτηρία. Maxilla senibus scipio-
 nis est vice. Dicitur solitum de iis, qui ob defectas ætate vires
 lautiore pariter & copiosiore victu coguntur vt, quo,
 quod senectæ deterit, vtcunque sarciant cibo. Maxet au-
 tem in hodiernum senile verbum: Ego me dentibus meis
 sustento.

Homerus.

Effæta senectæ.

Quod in Odyssi. v. dictum est de mortuis, id ad hominem ob longævitatē iam defectum viribus accommodare licebit, in eum qui consterneret animo.

Οὐ γὰρ ἐπὶ σάρκαί τε καὶ ὀστέα ἴνες ἔχουσιν.

Nam iam non nervis carnes atque ossa cohærent.

Idem.

Limen senectæ.

Γέρας ἄδρε. Antiquitus appellabant, velut extremum autumnum ætatis humanæ, quum iam appetit hiems decrepitæ senectæ.

Senescit bos.

Γηρῶν ὁ βοῶν, τὰ δὲ ἔργα πολλὰ τῷ βοῶν. Id est,

Bos confenescit, at opera multa sunt bouis.

Quum ob ætatis imbecillitatem aliquis inutilis redditur ad obeundum munus. Nam diuitum vulgus haud aliter ministris vititur, quàm equis & canibus, aut paulò etiam inhumanius. Dum vsui sunt, alliciunt: vbi senuerint, reiiciunt. Quisque meminerit Diogenis apophthegmatis, qui rogatus, quidnam esset in hac vita calamitosissimum, respondit γῆραι ἄπορος, id est, Senex egens.

Fatale vitæ tempus exactum.

In decrepitos, quorum ætas iam exacta videbitur, quædrabit illud Homeri:

Νήπιος, οὗ καὶ βοῶν ἄσπερίονος ἠελίοιο Ἡΐδιον.

Dementes, vt qui sacros tibi maxime Phœbe

Absumfere boues. Nam per solis boues annos fatales, vt opinor, innuit poëta. Huc facit quod adducetur infra quoque: Idem Accij quod Titij.

L V C R V M E X S C E L E R E .

Vsura nautica.

Apud Iurifconsultos vsuræ nauticæ dicuntur centesimæ magnæque. Negotiaturi sortem interdum accipiunt mutuò. Quoniam autem, qui nauticam exercent negotiationem, se suæque ventis & vndis committunt, fœneratores maiorem vsuram exigebant. Interdum accipiebant mutuum in vna ciuitate, quod in alia redderent.

Tributis potiora.

Tā

Τὰ τῆς θόρων κρείττω. Dicebatur, vbi quis ex malefactis & ini Suidas. quitate commodum ingens reportaret. Inde natum, opinor, quòd qui Principum nomine tributum exigunt, ferè plus extorquent, quàm par est.

LVXVS ET MOLLITIES.

Indulgere genio.

Proverbiales sunt figuræ. Defraudare genium. Pro eo quod est, negare naturæ quod appetit. Indulgere genio: pro eo quod est, animo obsequi. Terentius in Phormione: Suum defraudans genium. Persius: Indulge genio, carpat dulcia. Vnde & genialem appellant diem laxum & voluptuarium. Et genialiter viuere, pro molliter & laute.

Vita macerata.

Βίος μακροχρόνιος. Id est, Vita macerata, seu permollita. Diogen.
De molliter viuentibus, quibus ex facili omnia suppetunt.

Curare cuticulam.

Horatius: Ire domum, atque pelliculam curare iube. Nam qui voluptati student magis quàm famæ, vnum hoc curant, vt cutis suam niteat. Persius:

Et assiduo curata cuticula sole.

Pontificalis cæna.

Olim cænas sumtuosas opiparâsq̄ue, pontificales appellabant. Inde natum apparet, quòd solennes sacræque cænæ exquisitissimis soleant cibis celebrari. Legimus & adipales cænas, & adiposas, & adiiiciales. De cæna dubia & populari dictum est in loco *Lautitie*.

Pergracari.

Pro eo quod est, genialem agere vitam. Plautus:

Dies, inquit, noctesque bibite, pergracamini.

Amicos emite, liberate, pascite

Parasitos, obsonate pollicibiliter.

Semper Leontini iuxta pocula

Δ' εὐ λείοντι πρὸς τοὺς κρατήρας. Id est, Semper Leontini iuxta crateras. In voluptuarios quadrabit, aut in eos qui semper sunt iisdem studiis addicti. Leontini Siciliae populi sunt, quos vbi Phalaris expugnasset, ne quando rebellionem pararent, ademptis armis, ad cōpotationes & voluptates reiecit.

Thericlei amicus.

Homerus.

Effæta senectæ.

Quod in Odyssi. v. dictum est de mortuis, id ad hominem ob longævitatē iam defectum viribus accommodare licebit, in eum qui consterneret animo.

Ὁὐ γὰρ ἐπὶ σάρκας τε καὶ ὀστέα ἴνες ἔχουσιν.

Nam iam non nervi carnes atque ossa cohærent.

Idem.

Limens senectæ.

Γέρας ἄδρε. Antiquitè appellabant, velut extremum autumnum ætatis humanæ, quum iam appetit hiems decrepita senectæ.

Senescit bos.

Γηρῶ ὁ βοῖς, τὰ δὲ ἔργα πολλὰ τῷ βοῖ. Id est,

Bos consenescit, at opera multa sunt bovis.

Quum ob ætatis imbecillitatem aliquis inutilis redditur ad obeundum munus. Nam diuitem vulgus haud aliter ministris vitur, quàm equis & canibus, aut paulò etiam inhumanius. Dum vsui sunt, alliciunt: vbi senuerint, reiiciunt. Quisque meminerit Diogenis apophthegmatis, qui rogatus, quidnam esset in hac vita calamitosissimum, respondit γῆραι ἄπορος, id est, Senex egens.

Fatale vita tempus exactum.

In decrepitos, quorum ætas iam exacta videbitur, quædrabit illud Homeri:

Νήπιος, οὐκ ἐστὶ βοῖς ἑταίριος ἡελίοιο Ἡΐδιον.

Dementes, vt qui sacros tibi maxime Phœbe

Absumfere boues. Nam per solis boues annos fatales, vt opinor, innuit poëta. Huc facit quod adducetur infra quoque: Idem Accij quod Titij.

L V C R V M E X S C E L E R E .

Vsura nautica.

Apud Iuriconsultos vsuræ nauticæ dicuntur centesimæ magnæque. Negotiaturi sortem interdum accipiunt mutuò. Quoniam autem, qui nauticam exercent negotiationem, se suâque ventis & vndis committunt, sceneratores maiorem vsuram exigebant. Interdum accipiebant mutuum in vna ciuitate, quod in alia redderent.

Tributis potiora.

Tæ

Τὰ τῆς θόρον κρείττω. Dicebatur, vbi quis ex malefactis & ini Suidas. quitate commodum ingens reportaret. Inde natum, opinor, quòd qui Principum nomine tributum exigunt, ferè plus extorquent, quàm par est.

L V X V S E T M O L L I T I E S .

Indulgere genio.

Prouerbiales sunt figuræ. Defraudare genium. Pro eo quod est, negare naturæ quod appetit. Indulgere genio: pro eo quod est, animo obsequi. Terentius in Phormione: Suum defraudans genium. Persius: Indulge genio, carpanus dulcia. Vnde & genialem appellant diem lætum & voluptuarium. Et genialiter viuere, pro molliter & laute.

Vita macerata.

Βίος μακροζωμίνος. Id est, Vita macerata, seu permollita. Diogen. De molliter viuentibus, quibus ex facili omnia suppetunt.

Curare cuticulam.

Horatius: *Ire domum, atque pelliculam curare iube.* Nam qui voluptati student magis quàm famæ, vnum hoc curant, vt cutis suam niteat. Persius:

Et assiduo curata cuticula sole.

Pontificalis cœna.

Olim cœnas sumtuosas opiparâsq̄ue, pontificales appellabant. Inde natum apparet, quòd solennes sacræque cœnæ exquisitissimis soleant cibis celebrari. Legimus & adipales cœnas, & adiposas, & adiiiciales. De cœna dubia & populari dictum est in loco *Lautitie.*

Pergracari.

Pro eo quod est, genialem agere vitam. Plautus:

Dies, inquit, noctesque bibite, pergracamini.

Amicas emite, liberate, pascite

Parasitos, obsonate pollicubiliter.

Semper Leontini iuxta pocula

Diogenian

Ἄ ἐι λείοντι πρὸς τοῖς κρατήρας. Id est, Semper Leontini iuxta crateras. In voluptuarios quadrabit, aut in eos qui semper sunt iisdem studiis addicti. Leontini Siciliae populi sunt, quos vbi Phalaris expugnasset, ne quando rebellionem pararent, ademptis armis, ad cōpotationes & voluptates reiecit.

Thericlei amicus.

Y iij

Θηριμακείη φίλος. Dictum in bibofos. Tericles figulus Corinthius fuit, qui noua arte primus è terebintho tornatile poculum finxerit. Ideò quidquid nouo artificio reperisset aliquis, Tericleum appellabatur. Dictum est autem inuentum inuentoris vocabulo. Siquidem Græci vitreum poculum **Θηριμακείον** vocant.

Aristoph.

Sale perunctus hic adinuabitur.

Ἀλὸν διασμαχθεὶς διατ' αὐ οὔποσι. Id est, Acri sale hic perlutus adinuabitur. Dicebatur in eos, qui vel ætate vel vino delirarent. Quidam ab vtribus trãslatum existimant, qui sale loti redduntur meliores, quòd salis acrimonia coriorum crassitudinem emendet. Itidem temulentia laborãtes, mos erat sale & oleo perũgerc. id aduersus ebrietatem remedium existimabatur.

Idem.

E clibano boues.

Vsus erit, quoties efferemus splendorem conuiuij, aut insignem edacitatem. Consimili figura dicebant: Polyporum hecatomben.

Thessalorum ala.

Θησαλονική πύργος. Id est, ala Thessalicæ. Prouerbiali ioco quondam dicebatur in vestes manicatas, quas Græci **χίθωνοις** vocant, quòd hoc genere per luxum ac delicias vtentur Thessali. Apud Maronem hoc amictus genus, tanquam parum virile Troianis ab hostibus opprobratur.

Sapientia vino obumbratur.

Plinius.

In prouerbis item duo referũtur, quæ sapientem etiam deminent, vinum & mulieres.

Sine Cerere & Baccho friget Venus.

Terent. in Eunuch. Cibus enim & potus irritamenta sunt libidinis. Eleganter autem Cererem pro cibo, Bacchum pro vino, Venerem pro libidine dixit, continenter in figura persistens.

Heterognathus es.

In edacem dici consuevit, quòd ob voracitatem alternatim vtraque mandibula cibum cõmanducaret. Nam hinc dictum **εἰς ἑξήκοντα**, quòd nũc in hanc, nunc in illam mandibulam cibum transferat.

Eudemus.

Siculiffare.

Σικυλίζην. Pro eo quod est, austerum esse tetricũmque. Athenæus

thenæus indicat adagium natum ab Androne Siculo, qui morem inuexerit ad tibiam saltandi gesticulandique.

Athenæus.

Ficus auisibus grata.

Quadrabit in voluptuarios, ac fugitantes honesti laboris, quum tamen appetant emolumentum.

Afini mandibula.

ὄνον ἡράδης. Cōueniet in edaces, alioqui stolidos & ignauos

Risus Ionicus.

In molles & voluptuarios dicitur.

Chorea Ionica.

Horatius: *Motus doceri gaudet Ionicos.*

Matura virgo.

Lasciuas saltationes & parum decoras gesticulationes significans.

Ionice.

ἰωνικῶς, pro eo quod est, ἀλγῶς, id est, molliter ac delicate

Macrobi.

Matrem sequimini porci.

Ἐπιδοῖς μητρὶ χοίρει. Id est, Post matrem adeste porci. In stupidos & indoctos dicitur. Quadrabit & in gulæ ventrique deditos.

Aristoph.

Porcus Troianus.

Conueniet in opipara conuiuia, aut in hominem variis deliciis expletum.

Graco more bibere.

In voluptatibus & deliciis addictos reiicitur.

Sybarissare.

Pro eo quod est, opiparè ac genialiter viuere.

Alcinoi mensa.

Gregorius simili tropo mensam luxu redundantem, Alcinoi dixit.

Decempes umbra.

Δεκάπεις σκιά ἐστίν. Id est, Decempes umbra est, id est, Cœnæ di tempus. Veteres umbris notabant horas diei. Porrò umbra decē pedū erat gratissima parasitis, cœnæ sp̄c faciens.

Ventres.

Ἐσπίτες. Dicebantur homines edaces, ventrique atque ab domini seruitentes.

Lucilius:

Vinite lurcones, comedones, vinite ventres.

Plutarch.

Venter auribus caret.

Γαστήρ κκ ἔχει ὄτα. Id est, Venter non habet aures. Vbi de partu agitur, non admittuntur honestæ rationes. Contra famem nulla contradictio est.

Ventrem mihi obiicis.

In Græcorum adagiorum collectaneis commemoratur & hi versus:

Γαστήρ μοι προσφύρεις χροῖσις οἱ ὄνειδος ἀπαίτων.

Ἡ πλήρης ὑψὶ ἔλαφροτέρα, καὶ ἐν δὲ βαρεῖα.

Id est, Ventrem mihi obiectas, quo probrū haud pulcrius vllum. Plenus is est leuior, grauis idem vbi pendet inanis.

Ευτῖρ. Mihi approbasti probrum honestum scilicet.

Vtres Thylaci.

Athenensur. Ἀσκὸς ἢ Θύλακος. Id est, Vter & Thylacus. Dicebatur, qui cibo potuique indulgebat : ασκὸς enim vter est vinaris: Θύλακος, vas farinarium.

Methysocottabi.

Μεθύσοκότταβοι. Vulgari conuitio dicebantur benè potis quali cottabo temulenti. Cottabus enim poculi genus est.

Μύτης.

Impendio tacitus, aut in venerem solutior dicebatur μύτις, quasi dicas mutitor, à μυ mitorum syllaba. Dicitur rectè in libidinosos, aut supra modum vxorios. Rectius autè in virosas fœminas.

Piræus non fert vasa inania.

Iul. Poll. Piræus portus erat Atticæ. Huc appellebant vasa oneribus onusta. Eòdem conueniebant adolèscentes conuiuium acturi. Hinc dictum scomma in eos, qui gaudent semper cibo, potuique distendi.

Bos in stabulo.

Βοὺς ἐν ἀσπίῳ. Dicebatur inutilis & in otio vitam degens.

Athenensur. *Herculani lecti.*

Ἡ ἑράκλειοι στρομνά. Herculani lecti dicebantur molles ac delicati.

Zenodot. *Abronis vita.*

Ἀβρωνος βίος. De molliter ac delicatè viventibus. Sumtum à moribus Abronis cuiuspiam notæ luxuriæ.

Episcythizare.

Ἐπισκυθίζω. Lacedæmoniorum adagio dicitur. Pro eo quod est, vinum merum intemperantius bibere. Commo-
dè de-

dè defectas licebit ad cuiusvis rei intemperantem & immodicum vsum.

Sybaritica mensa.

Zenodot.

Συβαρικὴ πρᾶξις. De conuiuio dicebatur nimium apparatus. Natum à gentis moribus. Est enim Sybaris oppidum vicinum Crotoni.

Syracusana mensa.

Συρακουσικὴ πρᾶξις. Prælauta atque opipara dicebatur. Syracusani enim vt erant olim opibus florentissimi, ita voluptatibus ac deliciis addictissimi.

Vixit, dum vixit, bene.

Est in Hecyra Terentiana. Conuenit in eos, qui molliter ac suauiter viuunt, atque ita faciunt sumtus, vt non multum iuuēt hzredem. Est autem amphibologia in verbo viuere, quod interdum simpliciter viuere est, interdum genialiter vitam agere. Catullus: *Viuamus mea Lesbia atque amemus*

Teneri calidis balneis.

Eudemus.

Ἀπλοὶ θερμολουσίαις. Id est, Teneri calidis lauacris. In molles & luxu defluentes dicebatur.

Amazonum cantilena.

Ἀκαζώνων ἄσμα. In delicatos ac lasciuos, & parum viros. Amazones ludibrii causa in molles viros cantilenas solere celebrare, opinantur quidam.

Coronam quidem gestans, cæterum siti perditus.

Aristoph.

Στίφανον ἐπὶ θυγῶν, δὲ φησὶ δὲ πολλοῦ αἵματος. Id est,

Coronam quidem gestans, cæterum siti perditus. In temulentum & lurconem aptè torquebitur, quique obligurita re redactus sit ad inopiam.

Ex amphitheto bibisti.

Ἀμφιθέτου ἕπνος. Dicebatur in eū, qui meraciùs ac largiùs potaret. Amphithetum enim erat poculi genus, ita factum vt quauis ex parte positum staret, nullumque certum haberet fundum.

Maschalam tollere.

Zenodot.

Μασχάλω ἀφρον. Dicebatur qui auidiùs biberet. Sumtum à gestu bibonum, inter ebibendum cyathos gulam ac mentum intendentium, & altiùs erigentium cubitos, ne quid resideat in cyatho liquoris.

Homér.

Vinum senem etiam vel nolentem saltare compellit.

Admonet nihil esse tam ineptum, neque tam alienum, ad quod non incitet ebrietas:

Ὅτις αἰετα γέγοντα καὶ ἐκ τῶν θεῶν τὰ χορδῶν.

Insanire facit sanos quoque copia vini.

Athenzus.

Vinum caret clauo.

Τὸν οἶνον οὐκ ἔχειν πιδάλια. Id est, Vinum nō habere clauum. Propterea quod ebrietas nihil consultè neque moderatè, vel dicit vel facit. Obruitor enim ratio, quæ clauo vice sobrios moderatur ac gubernat. Ouidius:

Nox & amor, vinumque nihil moderabile suadens:

Illà pudore vacat: Liber, ambroque metu.

Amphidromiam agis.

Ἀμφιδρομία ἀγίς. Adagium ad varios vsus poterit accōmodari: vel ad eos qui pueros ostentant ac circumferunt, aut munuscula captant, ambiuntque. Sumtum à prisca cōsuetudine, qua mulieres quæ in partu adfuisse, & in obstetricando iuuisse, quinta post die manus abluere solēt, ac puerum cursu laribus circumferre: eoque die munera missitabantur à cognatis, sepia plerunque & polypti, decimo à partu die noīnen indebatur infanti. Hecſychius Amphidromiam septimo die scribit celebrari solitam.

MAGNIFICA PROMISSA.

Aureus in Olympia stato.

Lucianus in Pseudolog. Χρυσοῖς, φασὶν, ἐν Ὀλυμπία στατήρι. Id est, Aureus, vt aiunt, in Olympia stato, Quum summo præmio dignum Græci significant, ei dicere solent: Aureus in Olympia statuere. Plato: Polliceor me statuum auream tibi æqualem Delphis collocaturum.

Aureos polliceri montes.

Χρυσῶν ὄρη τῶν ἰσχυρῶν. De iis, qui immensa promittunt, spēque amplissimas ostendunt. Terent. in Phorm. Is senem per epistolam pellexit, modo non montes auri pollicens: vbi modò non, significat tantum non, hoc est, propemodum.

Plautus.

Montes frumenti. Mare aureum.

Ad rerum adfluentem copiam transferuntur. Huc poterit referri quod supra adductum est: Theaginis hecateum. Solidos

Solidus è clibano. bones.

Aristoph.

Prouerbialis hyperbole de barbarica, siue de lautitiis affatum subministratis: antiquitus enim in deliciis erant cibi in clibano cocti. Primum enim panis in clibano decoqui coepit, quæ *καλιπύρα*, hoc est, clibanarium vocabant. eaque res vsque aded visa est noua, vt etiam prouerbio locum fecerit: deinde carnes & pisces eodem modo coqui coeperunt. Vnde & Thunni & id genus alia in clibano cocta, xeniorum vice missitabantur amicis. Accōmodabitur non in scitè etiam ad præcedentem locum.

Καπνός.

Καπνός. Id est fumus, est cognominatus Theagenes, quod magnificè polliceretur, quum esset pauper.

Charetis pollicitationes.

Αὐτὸς ἄποχρηστὸς. Dicitur solitum, vbi quis facilè ac benignè promittit, iuxta illud Nafonis:

Ἐπιτίθεισ' ἄποχρηστὸς, τίς ἔστιν ὁ ἐπιτίθεισ' ἄποχρηστὸς;

Ἐπιτίθεισ' ἄποχρηστὸς, τίς ἔστιν ὁ ἐπιτίθεισ' ἄποχρηστὸς;

Natum adagium à Charete quodam Atheniensium Duce, qui quiduis cuius pollicebatur.

Album panem tibi pinso.

Ἀλευκὸν μίζαν ἐπιτίθεισ'. Dicitur solitum, vbi quis magnarum rerum spes amplas ostendit. Est enim maza panis genus. Porro Græcis album panem in deliciis fuisse, locis aliquot testatur Lucianus. Et hoc ad lucrum accommodabitur.

Ariolari.

Prouerbio dicebatur, qui nihil adferret certi, nihilque præsentis emolumenti, verum in diem modò polliceretur. Ter. *Sed ego ariolor.* Sunt à diuinis, qui prædicunt euentura.

Ἐπαύλια δῶρα.

Dicebatur magna munera, quæ postero post nuptias die sponsæ pater adducebat sponso, pōpæ cuiusdā specie.

Modio demetiar.

Μοδίμνη ἀπομαρτυρία. Ingens & cumulatam sperantis emolumentum. In magna quidem rerum abundantia, non heminis, neque congiis, sed modio metimur. Suidas: Modio metiar acceptum à patre argentum.

Verba importat Hermodorus.

Λόγος γδ Ἐρμόδωρος ἐμπαρούεται. Id est, Sunt Hermodori verba mercimonium. In eum dicebatur, qui præter verba nihil adferret. Aut in eos, qui verba vèdunt pecunia. Quod in poetas, aduocatos, sumi venditores rectè dici poterit. Natum aiunt ab Hermodoro quodam Platonis auditore.

Hesperidum mala.

Μάλα Ἑσπερίδων δωροῦσα. Id est, Mala Hesperidum largitè, qui magna, splendidaque largirentur. Virgil.

Murea mala decem misi, cras altera mittam,

Alybantis hospitii munera.

Aut, Alybantij amici xenia, quoties fit, vt aliquis falsò iactet se magna largitum esse, seu verbis duntaxat, non re præstet beneficium.

Ad pileum vocare.

Ad libertatem inuitare, aut promissis ingētibus seditionem commouere. Macrobius: Dicit aliquis nunc me dominos de fastigio suo deiicere, & quodammodo ad pileum feruos vocare. Metaphora ducta à veterū cōsuetudine, qua serui, quum statum inuitarent ac manumitterentur, capite raso pileum accipiebant.

Cillicon bona.

Suidas.

Ἀγαθὰ Κιλικίων. id est, Bona Cillicon, subaudi facit, aut habet. Conuenit vbi quis male factis ac scædis artibus sibi parauit opes. Huic adagio locum fecit Cillicon quidam, natione Milesius, qui prodita Priensibus Mileto patria, ampliter quidē, sed scædè ditatus est. Is cum proditionē moliens rogaretur, quidnam esset facturus, respondit, Πάντα ἀγαθὰ. Id est, Omnia bona. Vnde prouerbiū effertur etiam ad hunc modum: πάντ' ἀγαθὰ, ὡς ἔφη Κιλικίων, Id est: Omnia bona, velut inquit Cillicon.

Ἔσπετε νῦν μοι.

Homerus Iliados β.

Ἔσπετε νῦν μοι Μούσαι, ὅσ' αἰεὶ δι' ἄρωτον ἔπειθε.

Dicite nunc Musæ, dixistis quippe priora.

In commemoratione rerum ridicularum habebit locū & gratiam.

Suidas.

Ego faciam omnia more Nicostrati.

Ἐγὼ ποιήσω πάντα κτ' Νικόστρατον. Id est, Ego cuncta more fecero Nicostrati: pro eo quod est, egregiè. Nam hunc aiunt comæ.

comcediarum actorem fuisse talem, qualis apud Romanos prædicatur fuisse Roscius.

Sponde, noxa præsto est.

Ἐγὼ δὲ πᾶσι δὲ ἄνθρ. Id est, Sponde, sed noxa præsto est. Nam Plato.
qui pro altero fideiubet, id pollicetur, quod non sit in ipso
suum præstare, nempe fidem alienam.

MAGNI MOMENTI.

Vel Megaram vsque.

Vbi quid significamus magni pretij, nobisque vehementer expetitum dicimus: Huius rei gratia vel in Indiã vsque proficiscerem. Aut, Digna res est, cuius gratia vel in Hyberniã vsque nauigetur. Socrates apud Platonem: Mihi sanè tanta cupiditas est audiendi, vt si pedibus vel Megaram vsque ambules, non te sim relicturus.

Dignum propter quod vadimonium deferatur. Plautus.

Vbi rem maximi momèti volumus significare, quæque vel quantouis dispendio debeat expeti, dignam esse dicemus, cuius gratia vadimonium deferatur. Nam qui vadati sunt, non nisi summo suo periculo abesse possunt.

MALEDICENTIA.

Ἰαμβίζειν.

Prisci dixerunt pro conuitiari ac maledicere, voce ducta ab Iambo pede, qui cõuitiis repertus est, imperum feriētis atque impetentis exprimens. Vnde & hominem ad conuitiandum propensum *ιαμβηλον* appellant.

Suidas.

Στηνιώσα.

Est alterum asperis conuitiis incessere. Athenis erat festum quoddam, in quo ius erat diceriis & cõuitiis in alios ludere. Vnde *Στηνιώσα* dici cœperūt, qui liberius in quempiam debacchantur. Festo nomen erat *στηνία*: *στηνὸν* enim proprie dicitur, quod asperum auribusque molestum est.

Execrationes serere.

Hesychius.

Ἀπὸ τοῦ ἑπιπέριου. Dicebantur, qui diris deuouerent aliquẽ. Inde natum, quod apud Cyprios esset solène, quoties serentur hordeum, addito sale, deuouere quibus malè vellent.

Mæsonica diçteria.

Diçteria petulantius iacta, præsci Mæsonica vocabant: *σκάμματα Μæσωνικά* à Mæsonè quodam histrione comœdiorum Megarensi.

Vltra Hyperbolum.

Τὸ πρὸς τὸν ὑπερβολόν. Id est, Vincit Hyperbolum. Hyperbolicus quispiam erat mirum in modum appetens litium. Vnde conuenit in eos, qui simili laborant morbo.

MALI RETALIATIO.

Pausan.

Neoptolemi vindicta.

Νεοπτολέμος τίσις. Id est, Neoptolemica vindicta. Vbi quis patitur eadem, cuiusmodi patrauit in alios. Siquidem Neoptolemo Achillis filio, qui Priamum in ipsis palatij focis occiderat, vicissim euenit, vt & ipse apud Delphos ad Apollinis aram occideretur.

Termeria mala.

Τερμέρια κακὰ, veteri prouerbio dicuntur ingentia, maxime quoties mala quæ quis in alios impegit, aliquando in ipsius caput retaliantur. Suidas ait locum quendam esse in Caria cui nomen Termerio, quo tyranni quandoque pro carcere soleant vti.

Cadimus, inque vicem præbemus crura sagittis.

Perfius Sat. III. id est, Vicissim carpimus & carpimur, ridemus, & ridemur, mordemus & mordemur, lædimus & lædimur. Horat.

Cadimus, & totidem plagis consumimus hostem.

Dedi malum, & accepi.

Plinius.

Beticum adagium est, quo licebit vti quoties eiusmodi permutatio videbitur facta, vt malum pro malo sit redditum, & par pari relatum, veluti si quis improbum generum dedisset, ac nunc item improbam recepisset. Recensetur & explicatur à Plinio iuniore in Epistolis. Cæcilius, inquit, Classicus, homo fœdus & aperte malus, pro consularum in ea parte non minus violenter quam sordidè gesserat, eodè anno quo in Africa Marius Priscus. Erat autem Priscus ex Betica, ex Africa Classicus. inde dictum Beticorum (vt plerunque dolor etiam venustos facit) non illepidum ferebatur, Dedi malum, & accepi.

Qui

Qui qua vult, dicit, qua non vult, audiet.

Terentius: *Si mihi pergat qua vult dicere, qua non vult, audiet.*
 Rursū in prologo Phorm. *Benedictus si certasset, audisset bene.*
 In prologo Andriæ: *Desinant maledicere, malefacta ne noscant sua.*
 In prologo Eun. *Tum si quis est, qui dictum in se inclementius existimet esse, sic existimet, sciat responsum non dictum esse.*
 Responsum enim vocat conuitium conuitio redditum. Vulgò dicitur: *Vt salutabis, ita & resalutaberis.*

Eodem bibere poculo.

Est iisdem affici incommodis malisque communibus obnoxium esse. Plautu.: *Vt senex eodem hoc poculo, quo bibi, biberet.*

MALVM CONDVP LICATVM
AVT RENOVATVM.*Ignem igni ne addas.*

Μὴ πῦρ ἐπὶ πῦρ. Id est, Ne incendium incendio addas. Plauto lib. De legib. xi. verat ne pueri ad annum vsque duodeuigesimum vinum bibāt, ne si vini calor accesserit ad feruorem ætatis, ignem igni suggerere videantur.

Ignis non extinguitur igni.

Πυρὸς οὐ σβέννυται πῦρ. Id est, Igni non extinguitur ignis. Malum malo non tollitur, ira non sedatur iracundia, sed ferocitas sedatur lenitate, malum patientia tollitur, iniuria beneficio vincitur.

Oleum camino addere.

Malo fomentum, ac velut alimoniam suppeditare. Hieron. ad Eustoch. Vinum & adolescentia, duplex est incendium voluptatis. Quid oleum flammæ adiicimus?

Oleo incendium restinguere.

Ἐλάμη πῦρ σβέννυεν. Dicitur solitum, vbi quis admouet remedia, quæ malum magis ac magis exacerbent. Veluti si quis offensum iurgii & conuitis velit placare.

Hydrum secas.

Plato.

Ἐὐδρα τέρπειε. Dicitur est loco, Inanis opera.

Malum malo medicari.

Sophoc.

Τὸ κενὸν κακὸς θεράπειεν. Est malum aliud alio malo tollere.

Morbum morbo addere.

Z j

Est conduplicare malum. Euripides: Μὴ νοσηῶ τί μοι γόσσιν
Προδῆς, ἄλλ' ἰς γὰρ συμφορᾷ βαρύνομαι.

Ne tu mihi morbo laboranti, alterum

Appone morbum, nam fat hoc premor malo.

Lutum luto purgare.

Πηλὸν πηλὸν καθαίρειται. Dicitur, vbi res sordida sordibus
tollitur, hoc est, quum sordes non tolluntur, sed mutatur.

Pro caco exoculatus est.

Aristoph.

Quum videmur corrigere quod dictum est, sed altero
verbo, quod vel idem polleat, vel magis etiam lædat, velu-
ti si quis dicat, Non furatus est, sed inuolauit.

Post Marathonem pugna.

Herodot.

Μετὰ τῷ Μαραθῶνα μάχῃ. Id est, Post Marathonem præ-
lium. Vbi quis post calamitatem in aliam nouam rursus
incidit. Marathon locus est Atticæ, crebris cladibus infi-
gnis, vbi acerrima pugna fuit cum Persis. Simile huic: Post
bellum tumultus.

Lis litem ferit.

Phocylid.

Ἐξ ἑς δ' ἔστιν ἀντιποῦν. Id est, At lis feritur de lite vicissim.
Refecanda iniuria est, non retalianda.

De fumo ad flammam tendere.

De eo qui se à rebus dubiis in præfens exitium coniiicit.

Litem parit lis, noxa item noxam parit.

Δίκην δίκῃσιν ἔπειται, καὶ βλάβῃσιν βλάβῃ. Senarius in rixosos &
litium auidos.

Fallacia alia aliam trudit.

Terentius.

Sumtum à consuetudine comantiū fallere, ac dolos do-
lis confarcinantium, ne deprehendantur. Vnde cōfutus do-
lis dixit Plautus. Et sutelas appellat huiusmodi technas. Et
apud Homerum, δόλοισιν ὑφαίνειν, id est, Dolos texere.

Refricare cicatricem.

Aristotel.

Quære loco Lacescentis.

Illico hiems erit.

Εἰ δ' ὁ νότος βορέῃσιν προσκαίσειται, ἀπὸ τῆς χειμῶν. Id est,

Illico hiems fit, vbi boream accersuerit auster.

Vbi malum malo successerit, aut ingens periculum im-
minet.

Prestat uni malo obnoxium esse quàm duobus.

Aristophanes in Concionatricibus hunc senarium pro-
uerbia:

uerbialem refert:

Εὐὶ γὰρ συνοχῆσαι κρείττον ἢ δ' οὐδὲν κακοῖν. Id est

Vni atque geminis præstat inuolui malis.

Quoties vtrunque malum euitari non potest, danda tamen opera quò declinemus alterum, & in id, quod minus habeat incommoditatis, incurramus. Ad hunc locum refertur: Post bellum tumultus.

Est pylus ante pylum. Adducetur infrà.

MALVM VERTENS BENE.

Nunc bene nauigauit.

Νῦν εὖ πεπλόκησεν ὅτι ναυάγηκε. Quoties id quod videtur incommodum fortuna præter spem vertit in bonum.

Plutarch.

Laqueus auxiliari videtur.

Ἀμύνει αἰς εὐκαιρῶν, ἢ πᾶσι. Id est, Laqueus ita vt videtur, & bono fuit. Dictitari consuevit, quoties incò modù alicui verteretur in bonum. Veluti si quis Turca bello captus seruiret apud Christianos, isq; hac occasione nostræ religionis sacris initiaretur. Aut si diues ad inopiam redactus, hac occasione fieret ex luxurioso sobrius, ex impio pius.

Bellum haud quaquam lacrymosum.

Laetius.

Ἄδακρυς πόλεμος. Id est, Bellum lacrymis carens. Vbi victoria cõtingit citra cædem & sanguinem. Effertur etiam ad hunc modum: Incruentum statuit trophæum.

MALVM ASSVETVM.

Callum ducere.

Prouerbiales metaphoræ sunt: Callum ducere, & occallescere, siquidem ad animum torqueantur. Quintilianus libro duodecimo: Et ingenio adhuc alendo callum inducere. Sæpiusculè legimus apud Tullium, occalluisse aures, quum assuetudo sensum mali adimit.

Dies adimit agritudinem.

Terent. in Heau. Quod audio vulgò dici, Diem adimere agritudinem hominibus.

Malorum assuetudo.

Homerus.

Qui malis assueuerit, ac permulta eulerit, commodiùs fert & aliud, si quod inciderit infortunium.

Neque enim ignari sumus.

Vbi quis ad tolerantiam præsentium incòmodorù animat

sefe præteritorum malorum recordatione, non infestiuiter vsurpabit illud ex Odyssi. v,

Τὴ θάλαττι δὴ κερδίη, καὶ κωίτηρον ἄλλο πότε ἔτληε. Id est,

Obdures anime, & quondam grauiora tulisti.

Id æmulans Virgilius inquit:

O passi grauiora, dabit Deus his quoque finem,

Durate, & vosmet rebus seruate secundis.

Plautus.

Nota res mala, optima.

Dictum est sub persona senis, suadere conantis amico, ne vxorem tamenti malam repudiaret, aliam ducturus, propterea quòd plerunque fit, vt qui commutat primum, pro malo peius accipiat, tum ignotum pro noto, insuetum pro familiari. Tatum enim valet assuetudo, vt mala quibus assueuerimus, optima videantur. Contrà, quæ sunt optima, propter insolentiam pessima videantur.

Vsus est altera natura.

Nihil hoc dicto celebratius: Ἐθνε, ἀλλή φύσις. Id est, Vsus altera natura. Natura nihil efficacius, potentiùsve. Vnde Satyricus: Custode & cura natura potentior omni.

Lucianus.

Scarabeo citius per suaseris.

Θάλασον ὁ κένταυρος αὐ μεταπειθεῖν. Id est, Citius scarabeum diuersam sententiam pertraxeris. De iis qui malis assueuerunt, à quibus reuocari non possunt, eò quòd assuetis videantur optima.

MALVM ACCERSITVM, AVT

RETORTVM.

Lucianus.

Iliensis tragædos conduxit.

Ὁ ἰλιεὺς τραγῆδος ἐμίδωσον. Vbi quis vltro prouocat quempiam, vnde sua audiat probra.

Plautus.

Suo iumento sibi malum accersere.

Qui ipse sibi malorum est auctor, suo iumento sibi malum accersere dicitur. Tanquam suo sumtu suaque opera, quasi suopte plastro, malorum sarcinam apporet sibi.

Suo sibi hunc ingulo gladio, suo telo.

Terent.

In cum qui suis ipsius dictis reuincitur, aut qui suopte inuento dolove capitur. Ouid.

Remigiūmque dedi, quo me fugiturus abires.

Heu patior telis vulnere facta meis.

Suo

Suo ipsius laqueo captus est.

Metaphora sumta ab iis, qui instructis pedicis, anibus aut feris insidias tendunt.

Suo ipsius indicio periit forex,

Terentius: *Egomet meo indicio miser quasi forex hodie periit.*
Donatus admonet esse prouerbium in eos, qui suapte voce produntur. Atque hinc existimat ductam esse metaphoram, quòd foricū proprium sit, stridere clarius, quàm mures, &c.

Incidit in foueam quam fecit.

In Odis Daudicis, *Δάκκον ὄρυξε, καὶ ἀπέσκαψεν αὐτὸν, καὶ ἔμπεσεν εἰς βόθρον, ὃν εἰργάσατο*, Lacum fodit, & aperuit eum, & incidet in foueam, quam fecit.

Captantes capti sumus.

Ἀιθρῶντες ἡρήμεθα. Quū res præposterè euenit, vt ipsi circumueniamur ab iis, quibus conabamur imponere.

In venatu periit.

Lucianus: *Αὐτὸ το ἀπώλετο ὑπὸ τ' ἄγρου.* Id est, Et ipsa venatu periit, hoc est, dum adolescentem venatur, studetque irretire, etiam ipsa sese perdidit.

Hanc technam in teipsum struxisti.

Eandem sententiam aliter expressit Lucianus:

Ὡς εὐρήσασθε καὶ σαυτοὺς σωτήριον. id est, Ita que commentum in tuum ipsius exitium reperisti. De herediteta, qui veneno quo senem appetuerat, ipse fortè fortuna captus interiit. Vt èdum erit quūm dolus in alterum excogitatus, in caput auctoris recidit.

Qui inspuerit in cauernam formicarum.

Ὡς ὁ πύσας εἰς μυρμηκίαν, οἰδῆ τὸ χεῖλος. Id est, Quòd qui inspuerit in agmen formicarum, huic intumescunt labra. Torqueri poterit in eos, qui multitudinem imbecillium quidem, sed tamen numerosam & concordem prouocant.

Plutarch.

Ex ipso boue lora supponere.

Ἐκ τοῦ βοῦς τοῖς ἰμῖντας λαμβάνειν. Qui quo lædunt quempiã, ab ipso quem lædunt accipiunt. Metaphora sumta ab agricolis, qui lora cædunt è boiūm tergoribus, quibus boues vinciunt.

Viro Lydo negotium non erat, at ipse foras profectus parauit.

Z iij

Ἀντὶ τοῦ ἂν ἀπαρξῆται ἐπὶ τῷ, ἀλλ' αὐτὸς ἐξελθὼν ἐπαρῆτο. Dici solitum, vbi quis impatiens otij, ipse sibi negotium ac turbam accersit.

Cicero.

Talia gignit bellum.

Τοιαῦθ' ὁ κλημένων πόλεμος ἐξερράζεται. Id est, Similia bellum calamitosum parit. Docet hic senarius, E diffidiis eorum qui rempublicam administrant, multa gigni absurda. Id translatum ad priuatam discordiam, plusculum habebit gratiæ.

Cicero.

Securim iniicere.

Dicuntur qui vehementer lædunt ac vulnerant.

Aristotel.

Sibi parat malum, qui alteri parat.

Ipse sibi mala cudit, quisque alij mala cuedens. Nemo potest alterum iniuria afficere, nisi prius lædat seipsum. Qui alium fraudat pecunia, seipsum spoliat bona mente, grauius seipsum lædit quàm alterum.

Athenz.

Chius dominum emit.

Χίος θεσπόμενον ἀνίστατο. Id est, Chius dominum mercatus est. In eos quadrabit, qui sibiipsis malum accersunt. Narum inde, quòd quum Chij primi seruis mercenariis instituisent vti, postea subacti à Mithridate Cappadoce, proprii seruis vincti sunt traditi.

Gellius.

Mala attrahens ad se, vt Cæcias nubes.

Κακ' ἐφ' αὐτὸν ἔλκων ὅσ' εἰ Κακίας νέφος. Id est, Sic mala sibiipsis, vt Cæcias nubem attrahens. In eos, qui sibiipsis litium ac negotiorum materiam pariunt, accersuntque. Ducta similitudine ab eius venti natura, cui nomen Cæcias.

Suidas.

Omnes attrahens, vt magnes lapis.

Πᾶντας γ' ὑπέλκων, οἷα μολύβης λίθος. Id est, Cuncta attrahens haud aliter ac magnes lapis. Ducta metaphora à natura lapidis, ferrum ad se trahentis.

Ne quid suo suat capiti.

Terentius in Phormione: Pro eo quod est, ne quid mali sibi conciliet.

In calum expuis.

Εἰς ἑρᾶν πύξος. Id est, Facis quod in tuum ipsius recidat caput. Aut. Obloqueris his, qui facillè possunt lædere. Consi-
ne illi: Aduersus stimulum calcitrare.

Spon-

Spontanea molestia.

Celebratur inter Græcos cum primis bellus, & elegans trimeter.

Αὐθάρτεος λυπὸ ὄφιν ἢ τέκνον σπορά. Id est,

Ultroneus dolor est parare liberos. Dicitur non potest quantum, & quam molestum negotium sit, educare filios: praefertim cum adeo pauci sint, qui parentum officio respondeant.

In tuum ipsius malum lunam deducis.

Ἐπὶ σαυτῷ τῷ σελήνῳ κερταίεις. Aglaonice quæpiam, quæ per Astrologiam defectus præficeret, iactabat se lunam e cælo detracturam in terras. Atque eius iactatæ pœnas dedit. Prouerbum igitur hinc sumtum dicebatur de iis, qui suis ipsorum artibus sibi malum accerferent.

Lunam detrahere.

Τῷ σελήνῳ κερταίεις. id est, Lunam detrahit. Conſuevit dici de eo cui res vehementer aduerſa viderentur. Sumtum ab Aglaonice, vt ſuprà.

Dares Entellum provocas.

Conueniet vti, quando quiſpiam iuuenili temeritate laceſſet aliquem, non perinde promptum ad ſuſcipiendum certamen, verum intolerandum, ſi ſemel inierit. Sumtum ex quinto Æneid. lib.

Atlas calum.

Ἄτλας τὸν οὐρανόν. Subaudiendum, ſuſcepit. Dicitur ſolitus de his, qui ſeſe magnis & moleſtis inuoluunt negotiis, ipſique ſibi malum accerſunt. Nam hic cœlum hoſpicio ſuſcepit. Deprehenſus autem, quòd illi ſtruxiſſet inſidias, præceps datus eſt in mare Atlanticum.

Accerſitum malum.

Ἐπαισαςὸν κερταίεις. Accerſitum malum dicitur, cuius ipſe tibi cauſſam præbueris.

Coruus ſerpentem.

Homer.

Κόραξ τὸν ὄφιν. Vbi quis ſuo ipſius inuentu perit. Sumtum ex apologo quodam Æſopi: Coruus eſuriens ſerpentem in aprico dormientem conſpicatus rapuit, à quo morſus perit. Cognatum ei: Coruus ſcorpium. Torquere licet & in hominem ob edacitatem periclitantem.

Bis interimitur qui ſuis armis perit.

Z iij

Magis dolēt incōmoda , quibus ipsi dedimus occasionē.

Colubrum in sinu fouere.

Ὄφιν ἐν τῷ κόλπῳ θάλπειν. Id est, Serpentem in sinu fouere. Dicitur qui complectitur amore, studiōque prosequitur ingratum. Sumtum ab apologo quodam Æsopi.

Plato.

Hostis domesticus.

Vbi malum non aliunde proficiscitur, sed ex nobis ipsis nascitur.

Capra gladium.

Αἰξ μάχαρον. Subaudi, reperit. In eos dicitur, qui ipsi reperiunt, quo pereant.

Pyrausta gaudes gaudium.

Χαρὰ πυραύσου χάρεις. De momentanea fluxaque voluptate. Ostendimus alicubi pyraustam ad lucernas aduolantem ambustis alis perire. Vnde natum prouerbiū: Pyraustæ factum. In eos, qui sibiipsis exitium accersunt.

Prudens in flammam mitto manum.

Hieronymus vsurpat pro eo quod est, sciens expono me discrimini, malisque obiiicio.

Plautus.

Calidum prandium comedisti.

Fecisti, quod tibi magno malo sit futurum. Ab his sumtum, qui se noxiis ac lethiferis ingurgitant cibus, postea ventris tormina sensuri.

Malum consilium.

Malum cōsilium consultori pessimum. In eos, in quorū caput recidit, quod aliis perperā cōsuluerunt. Hesiodus:

Οἱ αὐτὴ κακὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν, αἰδέσθαι κακὰ τῶν χειρῶν.

Ἦ δὲ κακὰ βουλή τῆς βουλῆσαντι κακίς η. Id est,

Ipse sibi nocet is, alium qui lædere quærit.

Consultum malè, consultori pessima res est.

Camelus desiderans cornua, etiam aures perdidit.

Ἦ καμίλος ἐπιθυμῆσαι κροτάων, καὶ τὰ ὄτια προσπαύσασθαι.

Conueniet in eos, qui dum peregrina sectantur, ne sua quidem tuentur. Sumtum ex apologo de camelis, qui per oratorem cornua à Ioue postularunt. Ille offensus stulta postulacione, aures quoque resecauit.

Sibi malum reperit.

In eum qui suo læditur inuēto, quadrabit illud Homeri ex Odyss. φ.

οἱ

Οἱ τ' αὐτῆς πρώτῳ κακὸν ὄρετο οἰνοβαρείων. Id est,

Qui sibi perniciem vel primum repperit ipse
Vino victus.

Dicitur de Eurytione, qui primus inuenit vsum vini,
peremptus à Lapithis.

*Cœnopuram aquam turbans, nunquam inuenies
potum.*

Dici solitum, vbi quis ea, quæ sunt per se pulcherrima,
contaminat admixtis iis, quæ sunt turpissima.

Bellerophontes literas.

Zenodot.

Βελλεροφόντης τὰ γράμματα. Subaudiendum, adfert, aut aliud
aliquod. Locus erit huic prouerbio, quum quis literas ve-
lut commendatitias perfert, quæ contra ipsum sint descri-
ptæ. Vulgò literas Vriæ vocant. Plautus:

Tace, nullus homo dicit, hæc tabule te arguunt,

Quas tu attulisti, hæc te vinciri iubent.

Aha Bellerophontem iam tuus me fecit filius.

Egomet tabulas detuli, ut vincirer.

Ale luporum catulos.

In eos qui læduntur ab iis, de quibus bene meriti sint,
aut in ingratos. Nam plerunque solet id vsu venire illis,
qui catulos luporum enutriunt.

Idem.

Phoci conuiuium.

Φόκου δαῖνον. Id est, Phoci præmium, siue conuiuium. Di-
ctitari suetum, vbi quis suo malo conuiuas acciperet. Aiūt
Phoco cuiquam filiam fuisse iam nuptiis maturam. Is pro-
cos (nam erant complures) conuocare solitus, præmia sta-
tuebat, & conditionibus subinde nouis propositis nuptias
prorogabat. Quamobrem indignati iuuenes, Phocum in
conuiuio trucidarunt.

Zenodot.

Puer glaciem.

Ὁ πάρις κρύσταλλον. Dicebatur in eos qui quum retinere
quippiam non possint, nolūt tamen amittere. Veluti si quis
magistratus recuset deponere, cui gerendo sit impar.

Turdus ipse sibi malum cacat.

Athenæus.

Κίχρα χίχρα αὐτῆ κακόν. In eos, qui sibiipsis ministrant exi-
tij causam. Siquidem viscum, auctore Plinio, non proue-
nit, nisi maturatum in ventre, ac redditum per auium al-
uum, maximè palumbium ac turdorum.

Terentius.

Tute hoc intristi, tibi omne est exedendum.

Verba sunt Phormionis parasiti, qui quoniam fuerat auctor consilij de ducenda puella, æquum esse putat, ut suo periculo rem item expediat. Translatum ab alliato rusticorum mortario. Idem: *Colo quod aptasti, ipsi tibi nendum est.* Id est, Tu incipiundi auctor exitisti, nunc idem explices oportet.

Ausonius

Faber compedes, quas fecit, ipse gestet.

Competit in eos, qui sibi ipsi auctores sunt malorum. Flagellum ipse parauit, quo vapularer.

Athenzus.

Ipse sibi mali fontem reperit.

Sunt enim & perniciosi fontes, quorum aqua gustata mortem aut insaniam adferat.

Zenodot

Bos aduersus seipsum puluerem mouet.

Βοῦς ἐφ' ἑαυτοῦ κοιτεῖται. Id est, Bos aduersus seipsum puluerem mouet, siue festinat. Vbi quis ad suum ipsius malum volens lubensque ducitur. Nā boues facillè se præbent vincendos.

Suidas.

Echinus partum differt.

Ἐχίνος τὸν τόκον αἰαβάλλει. De iis qui prorogaret quippiam suo malo. Veluti qui creditam pecuniam comperēdinant, tamen aliquando reddendam vel maiore cum scœnore. Aiunt echinum terrestrem stimulata alio remorari partum, deinde iam asperiore ac duriore facto factu mora temporis maiore cruciatu parere.

Athenzus.

Nostris ipsorum alis capimur.

Τοῖς αὐτοῖς πτεροῖς ἀλισκοµεθα. Id est, Nostris ipsorum pennis capimur. Fertur autem apologus huiusmodi: Aquilam ictam sagitta, quum inspexisset iaculum ad imaginem pennarum effectum, imitatumque, dixisse: Hęc nō ab aliis, imo pennis propriis capimur. Conueniet in eos, qui ipsi præbent occasionem sui mali.

Capra contra sese cornua.

Ἡ αἰὲς κατ' ἑαυτῆς τὰ κέρατα. Ab apologo natū. Capra quæpiam quum esset iaculo vulnerata, circumspectans videndam id mali sibi aduenisset, arcum contemplans caprinis cornibus compactum dixit ad hunc modum: In meam ipsius perniciem produxi cornua.

Aristotel.

Carpathius leporem.

Ο' Καρ.

Ὁ Καρπῆσιος ἢ λαΐον. Dicebatur in eos, qui sibi rem noxiā accerferent. Hinc deductum adagium, quod quum in Carpathiorum insula lepores non essent, illi curarant importandos alicunde. Verum vbi eius animantis magna vis increuisset, vt est mira fecūditas, fruges insulæ populari cœperant.

Calidam veruti partem.

Τὸ θυμὸν τῷ ὄρελοι. Subaudiendum, arripuit. Vbi quis per imperitiam negotij, ea parte rem aggreditur, qua minimè tutum fuerat aggredi. Sumta metaphora ab iis, qui per imprudentiam, eam veruti partem manuprehendunt, quæ calear, deinde offensi reiiciunt, & alteram partem apprehendunt.

Cornix scorpionum.

zenodot.

Κορώνη τὸν σκορπίον. Subaudiendum, rapuit. Quadrat in hos qui parant eos lædere, vnde tantundem mali sint vicissim accepturi. Quemadmodū cornix correpto scorpio, arcuat illius cauda, vulnus accepit lethale, peritque.

Cornutam bestiam petis.

Plautus.

Qui illum laceffit, qui paratus sit retaliare iniuriam.

Cicadam ala corripuisti.

Lucianus.

Τίσινα πτεροδύσαι εἰληφας. Cicadæ si presseris alas, vehementius etiam perstrepit, ita ne quis hominem poetam sibi faciat inimicum. Horatius, Genus irritabile vatum, dixit.

Irritare crabrones.

Plautus.

Τὰς σφηκίαις ἐρεθίζου. Id dictum est à poeta in mulierum ingenium, quibus iratis si repugnes, magis prouoces. Est autem crabro infecti genus, affine vespis, pertinacissimum, aculeis que pestilentissimo.

Ostipedem excitas.

Suidas.

Ὁ κτώπων ἀνιγίρει. Nimirum scorpionum, quem non nisi tuo periculo fuscites.

Anagyrum communes.

Aristoph.

Ἀνάγρου κινεῖς. In eos, qui sibiipsis malorum auctores essent. Anagyrum genus quendam existimant, qui propter violatum facellum suum vicinos omnes funditus euerit.

Suem irritat.

Diogenian

Ἄν ὄρεῖται. In auidum rixarum dicebatur. Sus enim agris prouocatus, rectè petit eum, à quo prouocatus est.

Leonem stimulas.

Τὸν λέοντα ὑψίσεις. Id est, Leonē pungis, seu vellicas. De his, qui potentem ac ferocē in suum ipsorū exitium prouocāt.

Catullus.

Ipsa olera olla legit.

In eos quadrabit, qui suum ipsorum vitiū in aliud quipiam reiiciūt: aut, qui sic ad scelus aliquod, quasi facti sunt, vt non possint non peccare. Nam olla coquendis olefibus nata est.

Virgilius.

Fontibus apros. Floribus austrum.

Vbi quis optat nocitura.

Eheu, quid volui misero mihi? floribus austrum

Perditus, & liquidis immisi fontibus apros.

Nam auster ventus floribus inimicissimus est.

Leonem radere.

Λίοντα ξυρῶν dicuntur, qui feroces & præpotentes arte tractant & illidunt magno suo periculo. Vsurpauit hoc adagium Socrates apud Platonem lib. De Repub. i. negans se vsque adeo dementem esse, vt leonem ausit tondere, & Thrasymacho homini præferoci illudere.

Diogen.

Nemo leditur nisi à seipso.

Nemini fit iniuria si eam existimet ad se nō pertinere.

Idem.

Arcadiam me postulas.

Ἀρκάδιω μὲ ἀπῶς. Conuenit vel in magna vel inutilia petentē. Herodot. lib. i. satis docet natum ex oraculo, *Arcadiam me oras, magnum petis, haud dabo quicquam.* Notat hoc prouerbiū Cicero in epist. ad Atticum, lib. 4. Quod mihi mandas de quodam regendo, Ἀρκάδιω. tamen nihil prætermittam.

Eurycles.

Εὐρύκλες. Vulgato cognomine dicebatur, qui de se suisque incommodis aliquid diuinaret. Hoc nomine vates fuit quispiam Εὐπρίμουδος cognominatus: hinc, ni fallor, quod ex astris vera prædiceret, παρὰ τὸ εἰπέειν.

Ipse sibi perniciem accersit.

In eum qui sibi pertinaciter accersit malum, cui veluti fato destinatus sit, congruet illud ex Homeri Iliad. v.

Τὸν δὲ ἀγα μοῖρα κακῆ θανάσιο τέλοσδε. Id est,

Istum mortis in exitium mala parca trahebat.

zenodot.

Bœotis vaticinare.

Βοιω-

Βεβρωτοῖς μαντι ὕσασο. Abominantis est sermo, perinde vt si dicamus, hostibus ista vaticinare. Aptius dicitur in eum, qui tristitia vaticinatur, si quādo precabimur vt ea in ip̄s ueraput recidant.

Ipsi testudines edite qui cepistis.

Αὐτοὶ χελώνας ἐδίεθ' οἴσῃ εἴλετε. Id est,

Qui prendidistis, iidem edite testudines.

In eos dicitur, qui postea quā inconsultè quippiam adorti sunt, aliorum implorant auxilium, quos suo negotio admisceant. Ex apologo quodam nata parœmia.

Oenoe charadram.

Hesychius

Οἰνὸν πλω χερὰ δραν. i. Oenoe torrentis alueum. Charadra significat Græcis eam terræ fissurā, quā aqua pluuia, aut torrentis, nonnunquā motus efficit. Dici solitum in eos qui ipsi si malū accerferēt. Hinc nata parœmia, ὅτι Oenoe vicus quidam sit Attica, quem qui incolebant, alueum quendam torrentis vicinum suis finibus inluserunt, deinde ingruente immodica vi aquarum, & ob id corruptis agris, agricolationem perdidisse. Effertur adagium ad hunc quoque modū: Οἰνῶσι πλω χερὰ δραν, Id est, Oenæi charadrā. Vbi quippiam accersitur ad commoditatem, vnde pernicius adfertur.

Malum bene conditum ne moueris.

Virgilius.

Μὴ κινεῖν κακὸν εὖ κείμενον. Id est, Ne moueris malum bene conditum, siue quiescens. In eos, qui sua stultitia sibi turbas excitant.

Mouere Camarinam.

Κινεῖν πλω Καρμενίω. Est sibiip̄si malum accerfere. Camarina (inquit Seruius) palus est iuxta oppidum eiusdem nominis, quæ quum olim siccata pestilentiam creasset, consulerunt oraculum, an penitus eam exiccare præstaret. Venerunt Deus Camarinam moueri. At illi exiccarunt, non obtemperantes oraculo, & cessauit quidem pestilentia, sed per eam ingressis hostibus, pœnas dederunt neglecti oraculi.

Pyrausta interitus.

Zenodot.

Πυραύστου μύσος. In eos dicebatur, qui sibiip̄sis exitium accersunt. Ait enim Zenodotus pyraustam insectum esse, quod lucernis aduolet, atque ita exustis alis, concidat, periclitetur.

Ipsò cratere.

Ipſo cratere contingant mala. Diſtitari ſolitu de iis, in quos recidit, quod per inſidias in alios moliebantur. Craterem enim quaſi malorum fontē vocat. Vnde κρατήρ κακῶν, Id eſt, Crater malorum.

Docui te urinandi artem, & tu me vis demerere.

In eos quadrat, qui benefacta malefactis retaliant.

Facem bibat, qui vinum bibit.

Qui fruitus ſit optimis, eundem boni conſulere debere deteriora. Ariſtophanes in Pluto:

Ὁ μὲν δὲ ἐπιπυθὶ καὶ τὸν οἶνον ἠξίους

Πίνειν, σωκεποτόν δὲ καὶ πλὴν ἡρύχα.

Id eſt,

At ubi haud grauatus bibere vinum eſt: ſex item

Tibi nunc eidem eſt ebibenda ſcilicet.

MALVM MALE VITATVM.

Lucianus.

Fumum fugiens, in ignem incidi.

Καπνὸν γὰρ φεύγων, εἰς τὸ πῦρ ἀπειπίπτον. Dum vito fumum, flammam in ipſam decidi. Horatius:

In vitium ducit culpa fuga, ſi caret arte.

Euitata Charybdi in Scyllam incidi.

Πλὴν Καρύβδιν ἐκφυλάσσει τῆ Σκύλλα ἀπειπίπτον. Dum vito grauius malum, in alterū diuerſum incidi. Sumtu adagium ab Homericā fabula, quæ narrat Vlyſſem, dum metu Charybdis propius ad Scyllam nauem admouet, ſex è comitum ſuorum numero perdidit.

Ne cinerem vitans in prunas incidas.

Μὴ πύρρα φεύγων εἰς αἰθραίας πίεσθε. Id eſt, Ne cinerem fugiens, in carbonariam incidas.

Apoſtolius

Cucurrit quiſpiam, ne pluuia madefceret, & in foueam preſcatus eſt.

Vbi quis leuius malum incautus fugiens, in maximum incurrit.

MALVM IMMEDICABILE.

zenodot.

Chironium vulnus.

Χειράνειον ἔλκος. Immedicabile malum appellabant. Chiron in bello aduerſus centauros, iſtus ab Hercule, vulnus immedicabile accepit in pede, vnde periit.

Podex

*Podex lotionem vincit.**Vide*, Ingenij malitia.*Acefas medicatus est.*

Ἀκείας ἰάσασθαι. Dicitur solitum de re, quæ semper vergeret in deterius, quòque magis accuraretur, hoc peius haberet. Occasionem adagio dedit Acefas quidam medicus imperitus.

Non liberat podagra calceus.

Plutarchus, οὐτε ποδάγρας ἀπαλλάττει καλτῖμος, οὐτε δακτύλιος πολυτιμὴς παρανοχίας, οὐτε διάδημα κεφαλαλγίας. Id est, Nec podagra liberat calceolus, nec pretiosus anulus vnguium vitio, nec diadema capitis dolore. Plutarchus vititur ad hunc modum: Si diuitiarum reliquarumque fortunæ munera non tollunt morbos corporis, quanto minus mederi possunt animi malis?

MALVS VICINVS.

Salsuginosa vicinia.

Ἄλμη ἐν γειτονίᾳ. De sterili, agresti, atque inhumana vicinia dicebatur. Tractum ab agris mari finitimis, qui plerunque solent ad culturam inhabiles esse.

Aristoph.

Aliquid mali propter vicinum malum.

Plautus.

Admonet uti bonorum conuictum & consuetudinem expectamus, ut malis nos quàm maximè possumus abducamus.

Si iuxta claudum habites, subclaudicare disces

Plutarch.

Ἄν γὰρ χωρὶς παροικίης ἐς ὑποκλάζον μισθίης. Prouerbum admonet periculosam improborum hominum consuetudinem vitandam.

MANSVETUDO.

Mactata hostia lenior.

Horatius: *Mactata veniet lenior hostia.* De spontaneis ac mansuetis. Sumtum est à sacrificiis, in quibus explorabatur hostia, ducto per frontem cultro. Idque mactare vocabant. Unde qui spectata sunt virtute, eos mactos virtute vocant.

Auricula infirma mollior.

Tullius vsurpat in epistolis. Translata metaphora ab ea auriculæ parte, qua non est aliud in humano corpore mollius, aut flexibilius.

Sedens columba.

Ἡ σφίη πλενας. Suidas indicat dici solitū de supra modum mansuetis ac simplicibus. Nam columbæ quum auolans fallunt cæteras pernitate volutus: quum sedent, nihil mitius ac simplicius.

Spongia mollior.

Ad eandem formam dicebatur, Pepone mollior, Mitior malua. Item: Cinædo mollior. Prisci saltatores & pantomimos cinædos vocabant.

Theocrit.

Apio mollior, aut mitior.

Ἀπίου παρσίτης. Id est, Apio mitior. Est autē apius Græcis raphanus, aut pyri genus.

Plautus.

Oleo tranquillior.

In homines minimè iracundos, lenique ingenio præditos. A liquoris natura sumta.

Diogen.

Mitior columba.

Πραϊότερος ἀειεραῖ. Id est, Mansuetior columba. Columba simplicitas vbique laudatur.

Cera tractabilior.

Κηρός ἀπλατίστερος. De vehementer docili dicebatur, aut de ingenio facili, tractabilique, & in quemuis habitum sequaci. Horatius, *Cereus in vitium flecti, monitoribus asser.*

M E M O R I A .

Cicero.

Iucundi acti labores.

Ex ipsa hominum natura sumtum adagium. Est enim hoc infinitum omnibus, vt iucunda cuique sit anteaforum malorum aut periculorum secura recordatio, commemoratioque præsertim insignium fatalium.

Amphis.

Quæ dolent, molestum est contingere.

Vnusquisque inuitus audit sua incommoda, maximè ea, quæ sint cum aliqua infamia coniuncta. Velut turpitudinem generis, vitium formæ, &c.

Vbi quis dolet, ibidem & manum habet.

Ὅπου τις ἀλγεί, οὐκ εἴ χειρὶ τὴν χεῖρ' ἔχει. Id est, Vbi dolet quis, ibi & manū frequens habet. Tempestiuiter vtetur, quum significabimus quempiam ea tractare, de quæ iis libenter verba facere, quæ mouent animum. Plutarchus huc torquet,

quet, vbi quid siue dolet, siue delectat, ibi quisque linguam habet.

Aurem vellere.

Virgilius.

Aurem vellere veteres dicebant admonere, à prisco ritu sumta figura, quo in ius ducturi quempiam, aurem vellicabant, attestantes eum, quem quasi testem meminisse volebant.

Lucunda malorum prateritorum memoria.

Α'μ' ἡδὲ τὸν σὸν δὲν τα μὲν μὴ δεικνύων. Id est, meminisse laborum suave, qui seruatus est.

Ignarium dare.

Stimulis fodere, Fodere latus. Tangere aliquem cubito. Seneca. His gestibus admonemus, quem admodum & vellendo aurem. De lapide pyrite tractum, quem alij vnum, nonnulli ignarium vocant. Plura quære loco, Incitare.

Tanquam meum nomen, tanquam digitos.

Tanquam meum nomen, & tanquam meos digitos teneo, si quando promptum, certamque memoriam significare volumus. Martialis:

· Totis diebus asfer hac mihi narras.

Et teneo melius ista, quam meum nomen. Iuuenalis:

Tanquam unguis, digitosque suos.

METVS EX CONSCIENTIA.

Fures clamorem.

Οἱ φόβος τῶν βολῶν. Subaudiendum, timent aut senserunt. Quadrabit in eos, qui sibi conscii, metuunt ne deprehendantur. Habet hoc autem cum omnis malefacti conscientia, tum præcipuè furti, vt hominem trepidum reddat ac lucifugam.

Lupus aquilam fugit.

Diogen.

Λύκος ἀπὸ τῆς ἀετοῦ. Vbi periculum imminens euitari non potest. Aquilam enim, alata quum sit, frustra lupus fugit.

Lupus ante clamorem festinat.

Idem.

Λύκος ἀπὸ τῆς βοῆς τοῦ ἀλῆ. Vbi quis admitti conscius, vltro timet, proutquam accusetur.

Conscientia mille testes.

Quint&il

Heu quam difficile est crimen non prodere vultu. Sensus interprete non eget.

Aristoph.

METVS POENAE.

Funiculum fugiunt miniatum.

Τὸ χαλκίεν φάρμακον τὸ μινυλασπιόν. Id est, Vitant sinopi col-
litam restim rubra. Aptè dicitur, vbi quis properat officio
suo fungi, non ex animo, sed ne in multam incidat. Athe-
niensium magistratus funē pararant rubro colore, quem
minium vocant Latini, nonnulli cinnabarim appellant, ob-
litum. Hoc duo ministri publici populum cingentes a-
gebant in concionem. Studebat quisque funiculum effu-
gere, propterea quòd quisquis colore notatus appareret
contagio funis, is multam pendere cogebatur.

Manum de tabula.

Marcus Tullius in epistola quadam: Heus tu manum de
tabula. Magister adest citius, quàm putaramus. Peculiariter
conueniet in scriptores plus satis acutos, & morosæ cuius-
dam diligentix, qui sine fine premunt suas lucubrationes,
semper aliquid addentes, adimentes, immutantes, &c.

Metus infamia.

Pythag.

Cùm dicemus nos hominum de nobis opinione rumo-
ribusque commoueri quò minus mutemus consilium, con-
ueniet illud Homeri,

Αἰδέμεαι Τρώας, καὶ Τρωάδας ἑλλησιπέπλους.

Troianos ac Troianas vereorque, pudetque.

Horatius.

Absque baculo ne ingreditur.

Ἄνευ ξύλου μὴ βιάδις. Id est, Absque ligno ne ingrediare.
Inermis ne sis, verùm semper ad manum sit quo depellas,
si quis fortè quærat lædere.

Cautus enim metuit.

Homerus.

Qui non ex animo, sed mali metu continēt se à malef-
cio, in eos quadrabunt hæ metaphorsæ:

Cautus enim metuit foueam lupus, accipiterque

Suspectos laqueos, adopertum miluius hamum.

In tempore cauenda pœna mali.

Quoties admonebis, vt multò antè occurratur malo
priùs quàm oppresserit nos, aut cessandum à peccando,
priùs quàm ingruat diuina vindicta, vsui erit illud Ho-
meri:

Ἀλλὰ πολὺ πρὶν

Φερέμεθα, ὅταν κινταπαύσμεθα.

Id est,

Verùm

Verùm nos multò antè modum finèmq; velimus
Ponere.

Samiorum mala metuis.

Τὰ Σαμίον ὑποπίθεις. Dictitatu de iis, qui metuerent proditionem. Narrant Athenienses olim in Samios, quoscumque cepissent, inclemētius sœuisse, atque alios interemisse, alios confixisse sama. Id est supplicij genus. Samij vicissim, si quos cepissent Atheniensium, hos ad eundem modum cruciabant.

Hesych.

Volam pedis ostendere.

Τὸ κἄλον τῆ ποδὸς ἀνίστα. Id est, Cauum siue volam pedis ostendere. Dicuntur, qui in bello fugiunt. Dicitur & vulgò in fugaces, Calcaneum ostendere. Vertere terga, apud historicos.

Περίεργμα.

Περίεργμα probrosè dicitur, qui sese per omne rerum genus voluit. In molles ac meticulosos.

Et meum telum cuspidè habet acuminatam.

Rectè vtemur, quoties fatebimur nos inferiores quidè esse, verùm non deesse tamen quo queamus nocere. Ouid.

Et mihi sunt vires, & mea tela nocent.

Si tibi machæra est, & nobis urbina est domi.

Plautus in Bacchidibus: Quoties malum malo opponitur. Nam machæra & urbina, vtrunque teli genus est. Simillimum illis: Par pari, & Malo nodo malus querendus cuneus.

Æacidina mina.

Non sine prouerbij specie dictum est, pro atrocibus ac superbissimis minis.

Ψευδοπυρα οἶον τὰ σά.

De minis ac terriculis inanibus, aut quum ostenditur arte periculum, quum re nullum sit periculum. Translatum à militari astutia, qua fit vt ad territandos homines noctu diuersis locis ignes incendant, vt ingens exercitus esse creditur. Eos ignes assimulatos Ψευδοπυρα vocant.

Complurium thriorum ego strepitum audis.

Aristoph.

Πολλῶν ἰσῶ θρίων φόροις ἀκήκωα. Id est, Thrriorum ego strepitum audij complurium. Senarius est proverbialis, quo minas & inanem clamorem nos contemnere significamus. Porro thria à Græcis dicuntur ficulnea folia, quæ quum incendantur, minacem quandam edunt strepitum.

Suidas.

Ollam alere.

Χύτρον κέρειν. Dicebantur, qui metum ostenderent quo detererent quempiam. Veluti si quis præsidium alicubi collatum habeat, quo minus vicini res novas moliantur. Sumtum à more ciuitatis Atheniensis, in qua ollas in re-ctis disponere consueuerunt ad deterrendas vlulas, quarum illis maxima vis. Nam ollarum strepitum omne genus auuium reformidat.

Ferrum & flamma.

Quum exitiabile bellum significabimus, ferro, flammâ-que rem geri dicimus, siue ferro, ignique.

Cicero.

Igni, ferroque minari.

Qui extremam denuntiant inimicitiam, igni, ferroque minari diuntur. Venustius erit, quoties ad animi res transfertur, veluti si quis dicat philosophos cuiquam igni, ferroque minitari, quòd in eum parent atrociter scribere.

Aristoph.

Tolle calcar.

Αἶρε πλῆκτρον ἀμυπητρον. Id est, Tolle calcar vltorium. In eum dici solitum, qui iam vltionem parat. A gallis metaphorâ sumta pugnam inuitur, quibus ferrei stimuli quidâ alligari solent, quòd se tueantur inter certandum.

Qui paratus ad resistendum.

Qui significare volet, se nequaquâ detrectare certamen, sed abundè suppetere quòd partes tueatur suas, vsurpabit illud ex Iliad. v,

Τῷ μοι δοῦρα τά ὄντι, καὶ ἀσπίδος ὀμφαλοῦ εἶσασθαι,

Καὶ κάρυδες, καὶ θύρηκας λαμπαδῶν γανίοντες. Id est,

Et mihi sunt hastæ teretes, clypeique rotundi.

Tum galeæ, tum thoraces procul igne micantes.

Theocrit.

Ne mihi vacuum abstergas.

Μή μοι κενεὴν ἀπομύξῃς. Subaudiendum autem ἰναῶνον, χεῖρῶν, aut simile quiddam. Apparet esse comminantis, aut timētis alapam.

Agamemnonij putei.

Ἀγαμέμνονια φρέατα. De nouis & admirandis operibus dicebatur. Aiunt enim Agamemnonem & circa Aulidem, & passim in omni Græcia puteos effodisse, ne per æstum aquarum inopia laborari posset.

Zenodot.

Annus clibanum.

Suidas.

Ἄνος κρήνη. In eos olim dicebatur, qui nouæ quippiam rei reperissent. Nam Annus quidam Ægyptius clibanorum usum, in quibus panes coquerentur, fertur excogitasse. Siquidem prisca pulte, polentâque victitabant, cocti panis usum nescientes.

Cyziceni stateres.

Idem.

Κυζικωὶ στατήρες. Videtur fore locus prouerbio, quæ hominem significamus inæqualem, ac sui dissimilem, aut qui longè aliud agat, quàm præ se ferat. Quemadmodum nummi Cyziceni ex vno latere Cybelen ostendebant effamina tam, ex altero leonem.

Cornicum oculos configere.

Cicero.

Is videtur cornicum oculos velle configere, qui perspicacissimis, oculatissimisque visum adimat, ostendatque tenebras, aut qui ea, quæ antiquitas magno consensu approbavit, damnare, ac rescindere, conuelle: eque conetur, aut nouo inuento veterem eruditionem obscurare.

Ἀπ' ἀνεργουσίων.

Zenodot.

Prouerbialiter dicebatur, pro eo quod est, recens ab officina profectum, perinde quasi modò productum à follibus, ærariâque fornace.

Glauci ars.

Γλαύκου τέχνη. Conuenit vel in opus celeriter absolutum, vel in id quod est arte summa, summâque cura elaboratû. Quidam ortum existimant à Glauco quodam Samio. Alij à Libyco quodam, &c.

Tenui filo.

Pro stylo subtiliori, minúsque grandiloqua oratione: nam rhetores tres faciunt orationis χαρακτήρας, grâdem, tenuem, & mediocrem. Sumta metaphora à nētibus, aut ceretè à textoribus. Horat. *Tenui deducta poemata filo.* Cui diuersum erit, crasso filo, crassiore filo.

Agas asellum.

Aa iij

Plautus.

Fortasse legendum, agaso asellum. Atque ita sensus erit, vnumquenque facere, quæ se digna sint. Depotant nepotes, decoquit lurco, digladiatur miles, peierat leno, mentitur aduocatus.

Strabo.

Magna ciuitas, magna solitudo.

Quadrabit in vrbes aut domos, agros aut hortos, aut id genus quippiam, amplum quidem & spatiosum, sed parum excultum. Aut in librum ingentem quidem, verùm impositum & illimatum.

Ad id quod erat opus.

Εἰς τὸ δῖον. Id est, In id quod erat opus. Subaudiendum, infumfi, aut simile quiddam. Natum aiunt ex oratione Periclis. Narrant hunc datis pecuniis impetrasse ab Astyanacte Lacedæmoniorum rege, qui iam bellum parabat, vt ex Attica discederet. Deinde cùm esset populo rationem eius pecuniæ redditurus, puderétque palàm titulum infumtæ pecuniæ proloqui, rectè significauit, εἰς τὸ δῖον, inquit: Ἀνίσταται ποσειδάων τέλειον εἰς τὸ δῖον. Id est, in vñus necessarios tantum talentorum infumfi. Eleganter per iocum torquebitur in eos qui sic administrarunt pecunã alienam, vt non possint idoneam rationem reddere.

Plutarchus

Cercyræa scutica.

Κερκυραία μίσις. Id est, Cercyræum flagrum. De re superuacaneo cultu ornata. Quadrabit & in ea, quibus ornatus additur neutiquàm decorus & congruus. Cercyræis quoniam crebris seditionibus agitabatur, mos erat gestare flagra ingentia, ansis eburneis exornata.

Facit item ad hunc locum alibi adductũ, *Carcini poemata.*

MIXTA.

Πεντάπλοα.

Athenæus libro xi. commemorat poculi genus, quod olim *πεντάπλοον* dicebatur, quod in publicis ludis adhibebatur. Ephebi quidam cursu contendebant Athenas. Currebant autem gestantes viteum ramum onustum fructu, qui dicebatur *ἄχος*. Initium cursus erat à templo Bacchi, vsque ad templum Palladis, cui cognomen *συρῆάς*. Victor in eo certamine capiebat calicẽ dictum *πεντάπλοον*, atque ita tripudiabat in chorea. Nomen inditum calici, quod in eo quinque rerum species essent commixtæ, vinum, mel, caseus,

seus, farina, & paullulum olei. Accommodari poterit ad orationem ex variis argumentis confarcatam.

Copia cornu.

Vide, Bona fortunæ.

Centones.

Vide adagium: Farcire centones.

MODESTIA, MODVS QVE.

Demittere sese ad aliorum mediocritatem.

Vbi quis moderatur data opera vires suas ad aliorum mediocritatem. Veluti si quis præceptor tradat auditoribus, non quantum ipse docere posset, sed quantum illi capere, conueniet illud Homeri:

Ἡ δὲ μάλ' ἑωχέουεν ὅπως ἀμ' ὀποῖατο πίζοι,
 Ἀμφίπολοι τ' Ὀδυσσεὺς πύργῳ δ' ἐπέκαλλεν ἰμέθηνω. Id est,
 Hæc ita lora regens, pedes vt comes iret Vlysses
 Tum comitum quoque turba, modo, rationeque certa
 Instigat scutica.

Plato:

Nosce teipsum.

Γινώσκει σαυτὸν. In quo modestiæ, mediocritatisque commendatio est, ne nobis vel maiora, vel etiam indigna sequamur. Iuuenalis: *E celo descendit, γινώσκει σαυτὸν.*

In se descendere.

Est sua ipsius vitia quempiam inspicere. Persius:

Vt nemo in sese ventat descendere, nemo:

Sed precedenti spectatur mantica tergo.

Plinius:

In tuum ipsius sinum inspuere.

Iubet hominem aliena vitia taxantem, in suum ipsius sinum inspuere.

Ter abstergere.

Refert Athenæus libro 1, priuscos ad depellenda mala solitos ter abstergi.

Τεῖς δ' ἀπομαζαίνουσι θεοὶ δίδασσι ἀμεινον. Id est,

Ter verò abstergis, melius bona numina donant.

Secum viuere.

Confine est cum illo: Tecum habita.

Contrahere vela.

Cicero:

Pro eo quod est, reprimere sese, & cautiùs agere: sicut est

à nautis, qui vehementiùs spirante vento vela contrahunt; quò tutiùs nauigent: vento languidiore pandunt captantes auram.

Porphyrus

Intra tuam pelliculam te contine.

Quò vetamur oblitì fortis nostræ, maiora conari, quàm pro nostra facultate. Id sumtum ab alino Cumano, què apologi fabulantur adaptasse sibi leonis exuium, atque ita sese ad tempus pro leone gessisse. Martial.

*Lusisti, inquit, situs est, sed te, mihi crede, memento,
Intra pelliculam cerdo tenere tuam.*

Tecum habita.

Perfius: *Tecum habita, & noris, quàm sit tibi curta supellex. i. Domi tuę viuio, vt intelligas quàm sit tenuis fortuna tua.*

Plautus.

Efficimus pro nostris opibus mœnia.

Vulgò dicitur hodie, puffillæ auiculæ puffillos nidulos construunt.

Plutarchus

Manu ferendum, non thylaco.

Τῆ χειρὶ δὴ αἰεῖσθαι, ἀλλὰ μὴ ὅλη τοῦ θυλάκου. Manu sem entem facere oportet, non autem tota corbe. Modus in omni re seruandus. Ductum ab agricolis.

Ita fugias, ne præter casam.

Terent. in Phorm. Donatus ad hunc modum enarrat: *Ita fugito, ne tuam casam prætermittas, que sit tibi tutissimum receptaculum. Quidam enim calore fugiendi etiam ea prætercurrunt, vbi commodè poterant quiescere. Quod vnica voce Græci παρὰ πύλας vocant.*

Menander.

Arabicus tibicen.

Ἀραβίος ἀλυσίς. Id est, Arabius tibicen, aut Ἀραβίος ἀγγλος. id est, Arabius nuntius. In eos dici solitum, qui à semel cæptis nunquam desistunt. Quod vitij Flaccus cantoribus peculiare esse scribit.

Plutarchus

Ne vities musicam.

Μὴ κενούργησιν τὴν μουσικίαν. Id est, Ne loquaris discrepantia, ne noua moliaris.

Plinius.

Nihil minùs expedit, quàm agrum optimè colere.

Admonet adagium, modum rerum omnium vtilissimum. Benè colere necessarium est: optimè, damnosum. Terent. in Phorm. *Nostrapte culpa facimus, vt malos expeditat esse, dum nimium dici nos bonos studemus & benignos.*

Ne

Ne quid nimis.

Μηδὴν ἄγαν. Homerus Odyssææ,

Νεμεσσώμασι δὲ καὶ ἄλλω

Ἄνδρι ξεινοδοκῶν, ὅσ' ἔξοχα ἀπὸ φιλοφροσύνης,

Ἐξοχα δ' ἔχθ' αἰρήσιν, ἀμείνων δ' αἰσιν ἀπάντα.

Mihi nequaquam is placet hospes,

Qui valde præterque modum simul odit amatque,

Sed puto rectius esse vt sint mediocria cuncta.

Dimidium plus toto.

Plato.

Πλέον ἤμισον πάντως. Quo commēdatur aurea mediocritas. Siquidem qui dimidio contentus est, is in medio consistit.

Vbi paueris, impera.

Παυαίμωρος ὀλιγαίων. Id est, Præcipito postquam satiaueris esca. Ad eum modum respondent mulieres cuipiam obiurganti, & loquaciores essent, & silentiū imperanti. Cōueniet vbi quis imperiosior est in eos, de quibus nihil est meritis

Domus recta.

Seneca domum rectam vulgò vocat, non quidem opulētam & ambitiosam, sed cui nihil desit iustæ supellectilis.

Seneca.

Neque Lydorum carycas.

Suidas.

Μητὰ Λυδῶν καρύκας, μήτε μεσητρῶν φόρους. Id est, Neque Lydorum condimenta, neque flagrorum crepitus. Dicitur solitum, quoties mediocrem vitæ rationem, aut conditionem significarent, quæ pariter & à summis deliciis, & ab extremis malis abessent. Venustius erit, si ad animi res transferatur, velut ad orationem, nec omnino rusticam, nec operosius expositam.

Neque pessimus, neque primus.

Theocrit.

Mediocritatē hoc pacto significare licebit, ὅτ' ἄκαριστος, ἢ τὸ ἀπὸ τοῦ κακοῦ. Id est, Neque pessimus, ac nec primus. Lepidius fiet si ad ingenij laudem transferatur.

Finem abruptum nimium tenendo.

Lucianus.

Ἀπὸρρηγιστάς τε νόμους τὸ καλῶδες. Id est, Abrumpetur tenus funiculus. In eos, qui dum extrema experiuntur, alienant à se eos, cum quibus agunt, & vniuersæ rei iacturam faciunt dum plus satis attentum sunt ad lucrum. Furor fit læsa sæpius patientia. Huic simile: Qui nimium emungit fortiter, elicit sanguinem. Seneca: Bonus animus læsus, grauius multò irascitur.

- Lucianus.** *Ne suprapedem calceus.*
 Μη ὑπὲρ τῶν ποδῶν τὸ ὑπόδημα. Id est, Ne ultra pedē calceus. id est, ne maiora viribus suscipias. Aut ne magnificentius te geras, quàm protua conditione.
- Perſius.** *Messe t enus propria vine.*
 Sumtum facito pro modo facultatum tuarum. Ab agricolis traductum, qui sumtus annuis agrorum prouentibus metiuntur. Ad eandem sententiam pertinet, Tuo te metire pede. Horatius.
- Plutarch.** *Iucundissima navigatio iuxta terram, ambulatio iuxta mare.*
 Πλοῖς ὑπὸ πτερῶν γῆν, ἀρείπαιος δὲ ὁ πρὸς θάλασσαν, ἡδίστος. Id est, Navigatio iuxta terram, rursus ambulatio, quæ iuxta mare, iucundissima est. Rectè torquebitur ad eam sententiam, vt dicamus ita demum esse iucundissimum vnum quodque, si diuersi generis admixtu tēperatum adhibeatur, veluti si in lusibus nonnihil eruditionis aspergas, rursum in studiis aliquid ludicrum admisceas.
- Aristotel.** *Iucunda rerum vicissitudo.*
 Μετεβολὴ πάντων γλυκὺ. Id est, Iucunda rerum omnium vicissitudo. Varietas enim tantam in omni re vim habet, vt commendatione nouitatis, interdum & pessima pro optimis placeant.
- Quintil.** *Iniquum petendum, vt æquum feras.*
 A negotiatoribus ductū videri potest, qui callidè merces longè minoris licentur, & multò pluris indicāt, quàm pro dignitate, quo pretium saltem æquum accipiant. Iactatur & vulgò verbum huiusmodi: Qui annitur vt auream quadrigam sibi comparet, vnam certè rotam assequetur.
- Zenodot.** *Summum cape, & medium habebis.*
 Ἀκρῶν λάβει, καὶ μέσον ἔχεις. Id est, Summa cape, & medio potieris. Admonet ad res summas & egregias eniti. Sic enim fiturum, vt ad mediocritatem perueniamus.
- Pastillos Ruffillus olet, Gorgonius hircum.*
 Horat. in Sermon. Dicendum vel in duos aliquos, diuersis laborantes vitiis, vel in eundem sui dissimilem, nempe modò loquaciorem quàm sat sit, modò impendio taciturnum, interdum pueriliter ineptam, interdum Catone seu riorem. Siquidem vt vitio dandum, si quis hircū oleat, ita æquò

adæquè vituperandum, si quis oleat vnguenta. Nam par-
stilli sunt pilulæ vnguentariæ. Alterum spurci est, alterum
mollis.

Arcus tensus rumpitur.

Τὸξον ἄρ', αἷς φασιν, ἵππ' αὐτὸν ἄρ' ἰσχυρῶς, ψυχὴ δὲ αἰεὶ ἄρ' ἴ. Ar-
cus, quemadmodum aiunt, quum intenditur, rumpi solet:
contrà animus, quum remittitur.

Plurarchi.

Oportet agrum imbecilliozem esse.

Columella lib. i. cap. iii. Oportet agrum imbecilliozem
esse quàm agricolam. Hoc ænigma sic explicuit Virgilius,
specie nò minùs prouerbiali, *Laudato ingenti a turâ, Exiguû
colito.* Nec dubium quin minus reddat latus ager non rectè
cultus, quàm angustus eximiè. Conueniet in eos, qui sulci-
piunt munus, cui gerendo sunt impares.

MOLESTI, INTOLERABILES.

Ferire frontem.

Qui supra modum & impotenter indignantur, frontem
ferire dicuntur.

Lippo oculo similis.

Video quosdam his moribus, vt eos æquo animo ferre Plautus.
non queas: rursus ita industrios & ad obsequium expositos
vt quoties sese offert occasio, nò possis cauere, quin aliquid
illis committas.

Ne bestia quidem ferre possent.

Prouerbialis hyperbole est apud M. Tullium, qui idem
in Catil. his verbis exprimit: Ne pecudes quidem mihi pas-
suræ esse videantur.

Tota hulcus est.

Conueniet in hominem molestis moribus.

Improbilas musca.

In improbum & subinde redeuntem, etiam si turpiter
repellatur, quadrabit illud Homeri ex Iliad. ρ,

Καί οἱ μή τις θάρσος ἐνὶ στήθεσσι ἐπιήκειν,
Ἥ' τι καὶ εἰργαζέην, μέλα τὰρ χροὸς αἰδρομῆιστο

Ἰχθυία δαλίην.

Id est,

Atque illi muscæ vim intra præcordia misit,

Quæ quanuis de pelle viri sit sæpe repulsa,

Assultat morsura tamen.

Onus nautis.

Ἀχθες νεός. In inertes & inutiles. Confine illi: Telluris inutile pondus.

Eudemus. *Quos non tolerant centum Ægyptij.*
 Οὐκ ἐκ ἀργυρῶν αὐτῶν δὲ ἐκ τῶν Αἰγυπτίων. Id est, Quos ferre nec centum queant Ægyptij. De molestis dici solitum, ac moribus intolerandis, seu fastu præturgidis. Inde ductú, quod Ægyptij plerique gestandis oneribus, quæstum non satis honestum facititare consueverint.

Suidas. *Ægyptius laterifer.*
 Αἰγυπτίος πλεuroφόρος. Id est, Ægyptius laterum gestator. Quadrare videtur in sordidum atque infimæ fortis hominem, aut in eum qui molestis negotiis premitur. Argumento est, quod Hebræi, quum apud illos agerent, adacti sunt luto lateribusque gestandis, seruilem operã præstare Pharaoni. De mulis Marianis alibi reperies.

Idem. *In culmo arare.*
 Ἐπὶ κεράμης ἀρουῶν. Id est, In stipula arare dicuntur, qui labore nunquam intermisso vim mentis exhauriunt, aut qui nunquam desinunt ab amicis petere, quod dēt. Sumta metaphora à nimium avidis agricolis, qui assidua cultura succum omnem soli exhauriunt, statim à messe nouam inge rentes sementem.

Qui conturbat omnia.

In eum, qui maximas vndique ciet turbas, aptè torquetur illud Homeri:

Πάσας δ' ὀρέθων ἀέλλας

Παντοίων αἰέμων.

Omnes omnigenûm ille procellas

Ventorum ciet.

Anno senior fio.

Quoties aliquid nobis magnoperè molestum significamus, senescere nos etiam vulgò dicimus. Homerus indicat tædio molestiâque conciliari senium.

Ἄτρε γδ ἐν κακότητι βροτῶν κατὰ γέρας κλισσιν.

Illico mortales inter mala multa senescunt.

Vt fici oculis incumbunt.

Suidas, Ὁ ἄσπερ τὸ σῦν' ἐπὶ τοῖς οφθαλμοῖς ἔστυ. Id est, Quemadmodû fici oculis innati. De iis dicebatur, qui pertinaciter vengerent, premerentque negotium aliquod. Sumta similitudine à

dine à ficis, hoc est vitio quod oculis adnascitur, nec facile potest auelli. Accommodabitur haud quaquam ineptè in principes, & principum optimates, & in mendicantes, &c.

Aristoph.

Ἀγροσι καὶ φέρουσι.

Pro eo quod est, hostili more populantur, aut vexant. Translatum videtur à more militari, quòd illic homines & iumenta aguntur, sarcinæ feruntur.

Μανιωτο vinculo.

Zenodot.

Χειρὲς ῥῆτι δισμῶ. Sic quispiam appellauit manicas vestium Ponticarum, quòd manus offendant, atterantque.

Αθος celat latera Lemnia bouis.

Plutarch.

Ἄθος καλύπτει πλευρὰς Λημνίας βοῦς.

Athos obumbrat latera Lemniæ bouis.

Vbi quis officit aut molestus est, aut gloriam cuiuspiam obscurat, aut alioquin obsistit. Tradunt in Lemno fuisse simulacrum ingens, candido factum lapide. Id Athos mons tamen longo diffitus interuallo, tamen ob summâ celsitudinem obscurat vmbra sua.

Ἄετνα, Ἀθων.

Cellius.

Æt nam & Athonem montes, in molestiæ tædiique pro- uerbium abiisse Lucilius testatur. Æt na mons Siciliæ, crebris incēdiis grauis ac perniciosus est accolis. Vnde M. Tul. dixit onus Æt na grauius. De Atho verò, quòd ob ingentē celsitudinem vmbra sit molestus, quâ in Lemnum vsque trecentis distitam stadiis mittit.

Non vna vehit nauis.

Theognis.

Ὁὐ μίᾱ ναῦς ἄγει. Quo conueniet vti, quoties maiorem hominum multitudinē significamus, quàm vt eos vna nauis possit capere. Veluti si dicas: Indoctos non vna nauis vehat.

Ἐπίου ἠδὲ Κλεόφρονος.

Plato.

Omnes fermè huiusmodi figuræ prouerbiales sunt quæ constant ex contrariis: Maximi minimique: Iuuenésque senésque: Diis atque hominibus. Horatius:

Parui properemus & ampli.

Plutarch.

Argentanginam patitur.

Ἀργυραίχλω πάσχει. Natum à Demosthene pecunia corrupto, ne contra Milesiorum legatos diceret. Quum res foret agenda, Demosthenes multa lana collo circumuoluto in concionē prodiit, fingens sese *σωαίχλω*, id est, anginam pati, neq; per morbū posse dicere. Quod sentiens è populo quispiam, exclamabat, eū non *σωαίχλω*, sed *αργυραίχλω*, pati.

Bos in lingua.

Βοῦς ἐπὶ γλώττης. In eos, qui non audent liberè, quod sentiunt dicere. Translatum vel à robore animantis, quasi linguam opprimens, non sinat eam eloqui. Vel hinc, quòd Athenicium numisma quondam bouis obtinuit figuram.

Bonem in faucibus portat.

Gellius.

Βοῦς ἐπὶ τῶν ἀδοξοῦσιν. In edacem olim dicebatur. Natum, vti cōiicio, vel à Theagene athleta Thasio, vel à Crotoniata: quorum alter bouē solidum solus comedit, alter in Olympiis taurum quadrimum humeris sustulit, ac stadij spatio gestauit, eūmq; eodem die solus comedit. Cuius rei meminit Aulus Gellius.

Lupi illum priores viderunt.

In raucum dicitur, & cui vox repentè sit adempta. Festiuus dicitur in eos, qui metu alicuius obticescunt, alioqui feroces. Virgilius in *Ægloga Mæris*: *Vox quoque Mærim tam fugit ipsa, lupi Mærim videre priores.* Seruius refert inesse eam vium lupis, vt si quem hominem priores viderint, eam viderent.

Malis ferire.

Diogenian

Μήλοισ βαλλειν. Id est, Malis petere. Dicuntur, qui muneribus assequi student, quod optant: aut qui donis prouocant ad amorem mutuum. Ducta est allegoria à fabula Aatlātæ, quam Hippomenes cursu superauit, sed arte proiectis intercurrentium malis aureis, in quibus sublegendis, dum puella subinde remoratur, præcessit ac vicit iuuenis.

Muneribus vel Diu capiuntur.

Ouid. *Munera, crede mihi, placant hominesque Deosque.*

Placatur donis Iupiter ipse datis.

Celebratur & hic versiculus, quē etiam vsurpauit Plato: *Δῶρα θεοῖς πίδει καὶ ἀνθρώποις βασιλεῖς.*

Cum diuis flectunt venerandos munera reges.

Vnde Seneca: Omnium esse dulcissimum accipere.

Virtu.

Virtutem & sapientiam vincunt testudines.

Τὰ ἀρετῶν, καὶ τὰν σοφῶν νικῶντι χελῶναι. id est, Et virtus testudinibus, & sapientia cedit. Est autem velut ænigma, innuēs pecuniam longè plus posse, quàm aut virtutem aut sapientiam. Antiquitus enim Peloponnesiorum numisma, χελῶναι. Id est, testudo dicebatur, propter insculptam in eo testudinis imaginem. Consimili figura dictum est & illud: Multas noctuas sub tegulis latère.

Dorica musa.

Δωρικὴ μουσα. De munerum avidis. Aristophanes in Equitibus iocatur in Cleontem, quòd nullam aliam musicam discere potuit, quàm Doricam. Videlicet alludēs ad notissimas harmoniarum species, Doricam, Lydiam, Phrygiam & Bœoticam.

Pecunia obediunt omnia.

Apud Ecclesiasten cap. x. Proinde Horatius pecuniā reginam appellat:

Scilicet uxorem cum dote, fidemque, & amicos,

Et genus, & formam, regina pecunia donat.

Munerum corruptela.

In eum, qui rem auro donisque aggreditur, non in festi- uiter torseris illud Homeri Odyss. 1.

Corripuit virgam: qua mulcet lumina somno

Quorumcunque velit, soluit quoque lumina somno.

Muneribus res agitur.

Qui dicit nō esse locum rectè factis & æquis rationibus sed largitione & assentatione omnem rem peragi, poterit illud Homeri accommodare ex Iliad. 1.

Δώροισι τ' ἀγανῶσιν, ἔπιωί τι μεγαλήροισι. Id est,

Et donis permagnificis, & lenibus dictis.

Argenteis hastis pugnare.

Ἀργυρέαις λόγχαις μάχεσθαι. Dicuntur, qui, quum negotium alio pacto confici nequit, muneribus & largitione perficiunt. Nihil autem tam arduum quod pecunia non explicetur. Tullius: Nihil esse tam sanctum, quod non violari: nihil tam munitum, quod non expugnari pecunia possit.

Qui multa rapuerit, pauca suffragatoribus dederit, saluus erit.

Ὅ πολλα κλίψας, ἑλίγα δοῦς, ἐμποδίζεσται. Id est, Qui multa tollit, pauca dat, seruabitur. Admonet adagium, non nisi multum furibus surripiendum, ut supersit quo iudicem, si forte sit opus, corrumpat atque exoculent. Cæterum qui parua tollunt, reprehēsi pendunt, utpote quibus nihil sit quod impartiant Præfectis.

Suidas.

Vulpes haud corrumpitur muneribus.

Ἀλάπηξ οὐ δωροδοκίται. De callidis ac versutis, quos haud facile sit obiecto munusculo, aut assentiuncula, pollicitifue fallere. Aues quædam esca capiuntur, vulpes non item.

Corrupta iudicia.

In eos, qui corruptè iudicant, aut suffragium ferunt, aut qui per tyrannidem leges opprimunt, competet illud Homeri ex Iliados π,

Ὅϊ βίη ἐν ἀγρῇ σκολιαῖς κέρνωσι θέμιστας,

Ἐκ δὲ δίκῃ ἐλάσσωσι, θεῶν ὅππῃ ἐκ ἀλέγροντες. Id est,

Qui per vim in populi cœtu communia iura

Deprauant, ac iustitiam depellere tentant,

Nil veriti vocem diuûm.

Faba nummus.

Dictum est olim fabis ferri solita suffragia, quod inuuisse Pythagoram existimant, quum vetaret edere fabas. Corrupta itaque suffragia lepidissimo tropo significauit M. Tullius.

Guttam aspergere.

Quum ex magno lucro paullulum quiddam alicui deciditur, guttam aspergi dicimus. Hinc & guttatim fieri dicitur, quod fit paullatim. Et guttatim donat, qui sæpe, sed minuta largitur.

Saluete equorum filia.

Apparet ioco vulgari fuisse iactatum in eos qui emolumentum gratia blandiuntur. Refert Aristoteles lib. Rhet. 3. In certamine mulorum, quû is qui vicerat, dixisset exile precium pro carmine, Simonides recusauit, indignans mulos celebrare suo poemate, verum ubi victor dedisset satis magnum præmium, carmen tale fecit, *Saluete volucripedum soboles equorum.* Siluit enim, quod essent ex asinis quoque nati: & quod honestius erat expressit, equarû filias vocans.

Pecuniosus damnari non potest.

M. Tull.

M. Tullius ait hoc omnium sermone percrebuisse, non apud Romanos tantum, verum etiam apud exterarum nationes, in iudiciis illorum temporum, pecuniosum, quamuis sit nocens, neminem posse damnare. Huic affine est: Romę esse venalia omnia.

M V N V S N O N M V N V S .

Cyclopiis donum.

Κύκλωπος δωρεά. Id est, Cyclopiis munus. Pro eo quod est, Lucianus. munus inutile. Cuiusmodi sunt ferre tyrannorum & latronum beneficia, qui solent hoc ipsum magni beneficij loco imputare, quod aut minus aut ferius noceant. Natum à Polyphemo, cui sæpius vinum dulce dederat Ulysses, spe muneris amplioris, quod promiserat ille.

Hostium munera, non munera.

Priscorum superstitione credidit, obseruanda vel maxime munera à quibus quo animo mitterentur. Homerus.

Οὕτως ἐξ ἐχθρῶν αὐτοκτόνα πέμπτο δῶρα,

Ἐν χερσὶ τοῦ φερόμενου μοῖραν ἔχοντα μέγαν.

Atque ita ab hoste hosti veniunt lethalia dona,

Quę studij specie fata necemque ferunt.

Κακὸν γὰρ αἰθρὸς δῶρ' ὄνησι καὶ ἔχει.

Lædit, iuuat nihil improbi munus viri. Adfinia sunt:

Mali viri munera inutilia, Pauper diuiti dans, petit.

Malum munus.

Κακὸν γὰρ δῶρον ἴσον ἐστὶ ζῆμιά. Id est, Munus malum est perinde vti dispendium. Nocet, nõ iuuat, qui largitur noxia.

Quum Delphis sacrificauerit, ipse carnes absumit.

Δελφοῖσι θύσας αὐτὸς ὀφανεῖ κρέας. Id est, Carne ipsa Delphis immolata vescitur. Dicitur solitum de iis, qui vocatis conuiujs, ipsi cibos appositos deuorant, vt illis spectare tantum liceat, non vesci. In Delphicis enim sacris is qui immolat victimam, ea vescitur. Adagium torqueri potest etiam ad illos, qui beneficio quod alijs dedisse videntur, ipsi fruuntur. Vt episcopi nonnulli, nepotibus suis sacerdotia magnifica donant nonnunquam, sed ad pueros solus titulus reddit, ad episcopos prouentus.

Plutarch.

M V N V S A P T V M , A V T I N E P T V M .

B j

ornati, vt non nati, sed ab aliquo Deo ficti videantur.

Zenodot.

Ranis vinum praeministras.

Βατράχοις οἰνοχοεῖς. Ranis vinum infundis. In eum dicebatur, qui id ministraret, quo nihil opus esset ei, cui exhibere tur: veluti si quis apud idoctos multa de philosophia differat.

Quintil.

Non nostrum onus, bos clitellas?

Prouerbiū duplici forma poterit efferrī: Boui clitellæ impositæ sunt. Vbi mandatum est negotium parum apto. Et, Bos clitellas: vt subaudias, ferat. Vbi quis deprecatur prouinciam, cui sit parum idoneus. Neque enim boum est clitellis tergo impositis, onera gestare, sed potius asinorū ac mulorum.

Negotium non aptum.

Qui recusat munus aut prouinciam sibi parum accommodam, aut qui negabit accersere velle sese quempiam ad id muneris, ad quod gerendum idoneus non videatur, vsurpabit illud Homeri:

Ἴππους δ' εἰς Ἴθάκην ἰκ' ἄξομαι.

Ceterum equos Ithacam non duxero.

Theophr.

Non e quouis ligno fit Mercurius.

Οὐκ ἐκ παντός ξύλου Ἐρμῆς αἰ γίνονται. Id est, Non e quouis ligno Mercurius fingi potest, id est, non omnium ingenia sunt accommodata disciplinis.

Officium humilium.

Quum quis recusat munus tanquam humilium, parumque sese dignum, applicabit illud Homeri ex Odyss. ρ.

Οὐ γὰρ ἐπὶ σταθμοῖσι ἴσθαι ἐπὶ πηλίκος εἶμι.

Id est,

Nam vt maneam in stabulis, iam nō mea postulat ætas.

Apta prouincia.

In eum, qui prouinciam suscipit suis aptam viribus, abstinens à negotio cui sit impar, conueniet illud Homeri ex Iliad. π,

Εἴλιτο ἀλκίμα δούρα τὰ οἱ παλάμῃσιν ἀήρει.

Ἐἴχος δὲ ἔχ' εἴλετ' ὄϊον ἀμύμονος Λιακίδαο.

Id est,

Quæ manibus quadrent, ingentes corripit hastas

Quaslibet, ast hastam solam non sumit Achilles.

Diogen.

Nauis annofa haudquaquam nauigabit per mare.

Ναῦς παλαιὰ πόντον οὐχὶ πλώσει. In eos, qui iā ob ætatis imbecilli-

becillitatem, ad res arduas obeundas, sustinendâque pericula parum sunt idonei, ac primum pereunt oppressi negotiorum magnitudine.

Putre fâsamentum amat origanum.

Athenæus.

Σαυοῦς τὸ ἐρχοῦς τῶν ὀρίγανον φιλῆν. Aptè dicitur de re per se parum honesta aut iucunda, atque ob id exoticis condimentis & honestamentis egente. Veritas per se placet, honesta per se decent. Falsa fucis, turpia phaleris indigent.

Plato.

Ad pedem.

Πεῖ τὸ πῶδα. Id est, iuxta pedem. Quod appositum & vehementer accommodatum, id *πεῖ τὸ πῶδα* dicebatur, sumta metaphorâ à calceamentis, probè ad pedis, mensuram quadratibus. Suidas: Vt hoc meo negotium quadrat pedi.

Juxta nauem.

Κατὰ ναῦν. Dicuntur, quæ digesta sunt ordine, quæque quadrant ac congruunt, propterea quòd instrumenta nauium suo quæque loco reponi soleant. Item, iuxta nauem carbasa. Neque enim omni nauigio quæuis vela congruunt.

Pygmaeorum acrothinia colosso aptare.

Philostrat.

Ἀκροθίνια τῶν Πυγμαίων καλοῦσθ' ἐφαρμόζειν. Dicebantur, qui inanem ac stultam sumerent operam, aut qui præter decorum minima maximis adaptarent. Colossi vastæ ac magnæ statuæ dicuntur. Porro acrothinia Græcis primitiæ dicuntur, quòd hæc soleant è summo aceruo tolli: *ἀκρον* summum, & *θῖναι* frumentorum acerui.

Veneri suem immolauit.

Ἀφροδίτῃ ἢ τῖθυκον. Dicitur solitum, vbi quis munus offert minimè gratum. Inuisus enim Veneri, sus propter Adonidem illius amasiû apri dente peremptum. Aut contrâ, quum quis alium in gratiam alterius lædit.

Bos sub iugum.

Βοῖς ἐπὶ ζυγόν. Vbi quis affiduè laborat, aut vbi quis se laborioso inuoluit negotio. Ductum à bubus agricolis.

A Deo facti.

Qui vehementer ad aliquid natura compositi sunt, hos prouerbiali sermone ad hoc natos, factos, sculptosque dicimus: insignem autem naturæ dexteritatem Marcus Tullius eleganter expressit libro De oratore 1. Sunt autem, inquit, quidâ ita natura muneribus in iisdem rebus habiles, ita

Bb ij

M V N V S B O N I C O N S V L E N D V M .

Munerum animus optimus.

Phurnut.

Ξενίων δὲ τι θυμὸς ἀριστός. Hemistichium heroicum pro-
uerbiale, quo significatur in amicorum muneribus nō ef-
se spectandum rei missæ precium, sed mittentis potius a-
nimum. Et quidam monet, exiguū munus à tenui missum
amico, perinde vt maximum, boni consulerq.

Nihil recusandum quod donatur.

Si quando dices nullum esse recusandum munus, quod-
cunque offertur, aut arripiendum esse quoties obtigerit a-
licuius occasio commoditatis, conueniet illud Homeri ex
Odyss. 6.

Ὅ γ' ἄλλοι κἀνάδαυ δόσι ἔστιν.

Donum reiicere haudquaquam decet.

Donum quodcumque aliquis dat, proba.

Strabo.

Δῶρον δὲ ὅ, τι δέπτε, ἐπ' ἀντι. Id est, Donum quodcumque pro-
bato. Boni consulendum esse munus, aut officium, consi-
liūve, quod offertur ab amico.

Homerus.

Arripienda, qua offeruntur.

Οἱ δὲ ἐπ' ὀφείαθ' ἑτοίμα φερέμεθα χεῖρας ἰαλλόν. Id est,
Quisque sibi appositis, si quid foret vtile, promptas
Ad mouere manus.

Equi dentes inspicere donati.

Quum significabimus æqui bonique cōsulendum, qua-
libet quicquid est quod non emitur, sed gratis donatur.

M V T A N D A E S E N T E N T I A E .

Palinodiam canere.

Plato.

Παλινοδῖον. Est diuersum ab his, quæ prius dixeris, dicere,
atque in contrarium vertere sententiam. Sonat autē Græ-
cè παλινοδίον, quasi dicas recantationem.

Cicero.

Calculum reducere.

Est mutare factum, cuius te pœniteat, aut vertere consi-
lium rei non satis commodè institutæ. Trāslatum apparet,
aut à ratiocinantibus, aut quod est vero propius, à ludo la-
terunculario. Ad calculos vocare, est rationem inire, & æ-
stimare. Et ad calculos reuerti est, redire ad rationem.

Verte-

Vertere vela. Funem reducere.

Est in diuersum mutare sententiam. Persius: *Quæ dederam supra, repeto, funemque reduco.* Horatius: *Nunc retrorsum vela dare atque iterare cursus Cogor relictos.* Translatum à nauigantibus, &c.

Consilium in melius commutandum.

Si quando iubebimus mutare consilium, utpote scedum ac stultum, aut reprehendemus quippiam, ut inconsultè factum, vsui fuerit illud Homeri ex Iliad.

Τίς τοί νύ θεῶν νικηρῆτα βουλεύω

Ἐν σῆπτον ἰδῆκε κ' ἐξέλετο φρενάς ἰδύλας. Id est,

Quis tibi consilium submitit inutile tandem

Diuorum, sanamque exemit pectore mentem?

Imitabor Nepam.

Imitari Nepam dicitur, qui retrocedit. Nam Nepa, autem Fest. Pomp. Afrorum sidus, appellatur cancer, vel, ut quidam putant, scorpium. Plautus in Cass. Retrorsum cedam ad parietem, imitabor Nepam.

Reprehensio cogitationis.

Quum ipsi reprehendimus animi nostri consilium, aut cogitationem parum honestam aut parum utilem, locus fuerit huic Homeri versiculo ex Iliad.

Ἄλλα τίη μοι ταῦτα φίλος διελέξατο θυμός;

Sed mihi cur animus secum hæc in pectore versat?

Talum reponere.

Τὸν πύλον ἀνεδίδαμ. Dicebantur, qui quod parum ex sententia euenerat, curis, ut aiunt, posterioribus corrigebant.

M V T A T I I N S T I T V T I.

Nuces relinquere.

Est omittis studiis ac nugis puerilibus, ad grauiora magisque seria conuerti. Persius: *Et nucibus facimus quacunque relictis, Quum sapimus patruos.* Ad hanc prouerbij formam pertinebunt, & reliquæ illæ figuræ: Nunquam à nucibus recedere, Redire ad nucem, Nucem abiciere, Nucem intermittere, Nucibus indulgere, Nucem repetere, atque id genus alia.

Longum valere iussit.

Μακρὰ φέρειν φερέτας ἐς ταῦτα τιμῆς. Id est, Honoribus, qui hic sunt, longum valere iussit. Ea figura quoties ad rē, non

Luc'anus.

Bb iij

ad hominem refertur, haud dubiè prouerbialis est. Rem igitur, à qua nos abdicamus, ei renunciare dicimur, ac longum valere iubere.

Rudentes & remos cum armis commutauit.

Νήϊα καὶ κωπίαις αἰθ' ἑπλων ἠλλαξάμετο. Id est, Mutarunt armis remos & nautica vincla. Conueniet, vbi quis artem aut quæstum solitum reliquit gloriæ cupiditate commotus, veluti si quis è nauta fieret miles, è negotiatore sacerdos.

Plutarch.

Pro eleganti medico malus poeta.

Ἀπὸ χαλεπῆτος ἰατροῦ, κακὸς ποιητὴς καλεῖται ἐπιθυμῆς. Id est, Pro venusto medico malus poeta dici cupis. In eum dici solitum, qui non contentus artis suæ professione, in qua locum mediocrè obtinebat, pergit aliena profiteri, in quibus non perinde sit exercitatus, nec parem proinde gloriam reportaturus.

Tertullia.

De calcaria in carbonariam.

Quoties fit, vt à re proposita ad aliud quippiam longè diuersum digrediamur, de calcaria in carbonariam decurrere dicimur: siue quum ex vno malo in aliud diuersum incidimus.

Idem.

De toga ad pallium.

Hæc nimirum indignitas erat, à toga ad pallium, cuius duplex erit vsus: vel quum ad diuersum vitæ genus sese contulerit aliquis, vel quum à fortuna honestiore ad humiliorē: veluti si quis ex aulico fiat monachus, aut è præfecto pedagogus, è cōsule rhetor. Cōsine illi: Ab equis ad asinos.

Suidas.

A Dorio ad Phrygium.

Ἀπὸ θαλῆου ἐπὶ φρύγιον. Vbi quis à temperatiore vita ad luxum conuertitur, aut à fortuna mediocri ad maiorem strepitum. Apuleius Floridorum lib. primo palam indicat Doricam musicam multò diuersissimam à Phrygiâ fuisse. Quandoquidem hæc ad religionem commouebat animū, illa ad bellum inflammabat.

Maritimus quum sis, ne velis fieri terrestris.

Θαλασσῆος δὲ ἂν μὴποτε χερσαῖος γένου. Id est, Si sis marinus, abstine à terrestribus. Admonet non mutandam conditionem, ne in melius quidem. Mutuò sumtuū ex apologo quodam Æsopico: Cancer quidam relicto mari, cœpit in agro quodam pasci, vbi forrè conspectus à vulpe, protinus arreptus ac deuoratus est.

Subito

Subitò alius.

In hominem repentè mutatum, quique subitò alius factus esse videatur, torquetur illud Homeri ex Iliad. π,

Ἀλλοῖός μαι ἔστιν ἄρα τις νόον ἢ πάροισιν. Id est,

Hospes nunc alius mihi, quàm dudum esse videris.

Congruit huic illud Theocriti:

Ἄρα περὶ ἑξαπύνας μὲ θεὸς βροτῶν ἄλλον ἔπεισεν. Id est,

Num quo alius subitò factus sum numine diuùm?

Ulysses pannos exiit.

Plutarchus hunc Homericū versū vsurpauit ex Odyss. x.

Ἀὐτὰρ ὄζυμνῶσθι θανάων πολὺμητις Ὀδυσσεύς. Id est,

Vilibus at pannis mox est exutus Vlysses.

Accommodare licebit iis, qui genere vitæ subitò commutato è pauperibus diuites, è squalidis nitidi, è tristibus hilares existunt. Plutarchus torquet in adulatorem, qui Polyphi more omnium studiis sese accommodat. Nam Vlysses simulatque pannos, in quibus mendicū apud procos egerat, exutus, magnificis vestibus ornatuſ esset, repentè vitus est alius.

Sui dissimilis.

In sui dissimilem quadrabit illud Homeri ex Odyss. r,

Σὸ γὰρ αὐτῷ παντὶ ἑστραίε. Id est,

Nunc alio, nunc rursū alio sis obuia vultu.

Ad bonam frugem.

Qui commutatis ad meliora studia moribus, respiscūt, prouerbio dicebantur ad meliorem frugem sese recipere. Ab agris, qui cultu redduntur frugiferi.

Qui multum obfuit.

Vide, Infortunij.

Circeo poculo.

De homine subitò in alium mutato, sermone prouerbia li vsus est Cicero Actione in Verrem i. Sed repentè è vestigio ex homine tanquam aliquo Circeo poculo factus est Verres, redit ad se, atque ad mores suos.

Tullius.

NECESSITAS.

Necessitas magistra.

Suidas ex Carchedonio citat hoc prouerbium:

Χρεία διδάσκει, καὶ ἄμωστος ἦ, σοφόν.

Bb iiii

Carum è rudi reddit magistra necessitas,
Necessitas excitat ingenium ad discendas artes.

Inevitable fatum.

Quod homini fatis decretum est, id eueniet. In hanc sententiam Homerus Odyss.η, Εὐδα δὲ ἕπειτα

Πείσεται, ὅσα οἱ ἄστα καὶ τακλώθεις τὴ βαρῆαι.

Γερουσίῃ νῆσται λίνα, ὅτι μὴ τέκα μήτηρ.

Id est,

Post, illic accidet illi,

Quod fatum, Parcæque graues in flamine nerunt

Nascenti, tum quum matris promergeret aluo.

Homer.

Nemo cogendus officij causa.

Nullus hospes retinendus aduersû animi sententiâ, & iniutus. Nemo cogendus, vt cuiusquâ utatur beneficio si nolit.

Fatum immutabile.

Diuina decreta non commutantur, humanæ leges pro tempore variantur, vt mores & voluntates.

Fatis adaptus.

In eum, qui non sponte, sed casu, veluti fatis impellentibus, in aliquod vitæ genus incidit, congruet illud Homeri ex Odyss.ξ,

Τὸν δὲ ἔπειθ' αἰεὶ μὲν τὴ φέρων ἢ κερδα πύλασσε.

Id est,

Ast hunc huc, venturisque ferens, atque appulit vnda.

Fatis imputandum.

Quando hominem quempiam culpa liberamus, eamque vel in fatum vel in fortunam reiiicimus, vsurpare liberabit illud Homeri ex Iliad.γ,

Οὔτοι σ' ἄποιε ἑσσι, θεοὶ νύ μοι ἄποιοί εἰσιν.

Id est,

Nil tibi ego imputo, verum ipsi magis imputo diuis.

Diomedea necessitas.

Plato.

Διομήδης ἀνάσκει. De iis, qui vi adapti, non sponte quid faciunt. Quidam originem adagij referunt ad Thracium illum Diomedem, qui solitus fertur hospites suos compelle re, vt cum filiabus suis deformissimis rem haberent, quo facto eosdem interimebat.

Ingens telum necessitas.

Liuius.

De re inuitabili. Vnde & certa dicuntur tela, consilia, quæ nunquam fallunt.

Gellius.

Feras, non culpes, quod vitari non potest.

Quibus verbis admonemur, vt mala fatalia, quæ nulla ratione

tione possint neque declinari neque propelli, saltem animi æquitate leniantur. Huc pertinet & illud scitum Varronis dictum: Vxoris vitium aut tollendum esse, aut ferendum

Quod factum est, infectum fieri non potest.

Terentius.

Agathon: Μόρου γὰρ αὐτὴ καὶ θεὸς στείλειται, ἀρχὴντα ποιεῖν, ὅσ' αὐτῆς προσεγγίνα. Etenim illud vnum ipsi negatum est Deo, vt infecta reddat facta, quæ fuerint semel.

Transuersum agere.

Macrob.

Transuersus agi dicitur, qui vi & impetu quodam ab instituto deflectitur. Ductum à nauigantibus.

Vocatus atque non vocatus Deus aderit.

Oraculum olim Lacedæmonis redditum, abiit in proverbium: Καλούμερός τε καὶ κλητός θεὸς παρίσται. Id est, Vocatus & inuocatus Deus aderit. Vtus erit, vbi quid significabimus etiam non accersitum, neque curatum, tamen euenturum, velimus, nolimus, puta senectutem, mortem, &c.

Ne Di quidem à morte liberant.

Nemo tam carus Superis, vt illorum fauore mortem euitarit. Huic sententiæ suffragabitur Homericum testimonium Odyss. γ.

Ἄλλ' ἤτοι θνήσκον ἕρ' ὁ μάλιστα οὐδὲ θεοῖσφ

καὶ φίλῳ ἀνδρὶ δαίωται ἀλλὰ κείῳ, ὅππότε κεν δὴ

Μοῖρ' ὀλοή καὶ δέλησι παναγέως θανάτοιο. Id est,

At verò mortem communiter omnibus æquam

A dilecto homine, neque Di depellere possunt,

Quem funesta dies fati iam vrget acerbi.

Mors omnibus communis.

Qui dicit omnibus ex æqua moriendum, nec vllis viribus arceri fati necessitatem, dicit illud Hom. ex Iliad. 6,

οὐδὲ γὰρ οὐδὲ βίη Ἡρακλῆος φύγα κῆρα. id est,

Nec vis Herculeæ fatum euitauit acerbum.

Omnia esculenta obsessis.

Ἄπαντα γάρ τοι βρῆσαι πολιορκουμένων. Id est, Cinctis ab hoste vesca sunt & quælibet. Senarius proverbialis, quam vrget necessitas, nihil non facimus. Et vehementer famelicis nihil non suavis est cibus. Natum ab vrbiū obsidionibus.

Lepori esurienti etiam placentæ ficis.

Λαγὸς πινώνη καὶ πλακαῶ τις εἰς σῖκα. Id est, Lepori esurienti & placentæ pro ficis. Suidas tradit dictum de iis, qui compulsi necessitate, res etiam pretiosissimas absumunt.

Viro esurienti necesse furari.

Πεινῶν πικρὴ πειν εἰς ἀναγκάσιος ἔχων. Id est, Famelicus vir esurere furax cogitur. Quod cōgruit in eos, qui extrema adacti necessitate, quid faciunt. Aut si quis audis gloriæ, aliena pro suis edat, quum ipse de suo nihil possit egregiū edere.

Adactum insurandum.

Ἐπαιτὸς ὄρκος. Dicebatur, vel quod non vernaculum esset, sed peregrinum & aliunde ascitum, vt indicat Zenodorus, vel quod non spontaneum, sed adactum vi.

Volentem bouem ducito.

Τὸν θέλοντα βοῦν ἔλαυνε. Id est, Volentem bouem agito. Vtere illorum opera, qui ex animo faciunt. Stultitia est, venatum ducere inuitos canes.

Officium ne collocaris in inuitum.

Homērus. Instar iniuriæ fuerit, si quis officium collocet in inuitū. Conuenit, Emmittendus vbi discedere querit.

Nemo cogendus amicus.

Quum innues aliquem non esse ad negotium ascerendum, præter animi sententiam, aut non esse collocandum officium in eum, qui nec agnoscat nec accipiat libèter, ac commodum fuerit illud Homeri:

Ἢν εἰ θέλωντι, εἰάτωκε δὲ οὐπὶ μὴν ἄξω. Id est,

Si volet, inuitum hunc haudquaquā abduxero quoquā.

Necessitas molestā.

Aristotel. Πᾶν γὰρ ἀναγκαῖον παροξύνει αἰσῶν ἔφου. Quidquid enim est necessarium, natura molestum est. Quod ostendit esse molestā, quæ secundum naturam non sunt.

Vadimonium deserere.

Olim & turpe erat & damnosum, vadimonium deserere, nec excusabatur vadimonij promissor, nisi ob causas egregiè graues.

Sontica caussa.

Nāuius sonticam caussam appellat admodum grauem.

Generosior Codro.

Εὐζήσιος ἐπεὶ Κόδρου. Per ironiam rectè dicitur in istos, qui maiorum fumosis imaginibus & nataliū antiquitate gloriantur.

riantur. Codrus Melanthes filius, qui singulari in patriam pietate præcipuè nobilis fuit.

Generosior Sparta.

Ἐλευθερώτερος Σπάρτης. Dicitur de excellenti animo, minimeque timido, aut humili. Spartanis enim olim indoles aderat generosa, & ingenium omnis impatiens seruitutis, ac velut imperio natum, vnde nec mœnibus urbem cingebant, &c.

Subdititijs es.

Ἰσχυροποιήσιμος ἢ. Id est, Supposititijs es. Subdititij siue submissitij vocantur partus adsimulati. Inde transfertur in hominem fictum, & per dolum ab alio quoquam allegatum, subornatumque.

Ne patris quidem nomen dicere possit.

Quadrabit in vehementer obscuros & spurios, incertoque patre natos. Quod genus est illud Iuuenalis:

Quorum nemo queat patriam monstrare parentis.

Vnde Plutarchus existimat spurios dictos nothos, quod duabus his litteris prænotari soleant, S.P. hisque significari, sine patre.

Terra filius.

Olim homines obscuro, ignotoque genere prognati, terræ filij dicebantur, propterea quod terra sit omnium communis parens.

Marris ut capra dicitur.

Ἰσχυροποιήσιμος ἢ. In spurios dictum videtur, quorum pater incertus est, eaque gratia à matre denominatur. Ductum ab hædis, qui in caprilibus à matre dignoscuntur nam à patribus haudquaquam possis. Manet etiam hodie iocus, quo dicunt sapientem esse filium, qui patrem suum norit.

Lychnobij.

Apparet λυχνόβιοις proverbiale ioco dictos, qui lucernariam vitam ducerent, ut torqueri possit vel in nocturnum potorem, vel hominem supra modum studiosum, qui quædam modum dictum de Demosthene, plus absumat olei, quam vini. Vel in sordidum & parcum, quasi de lucernario oleo victitantem.

Virtus gloriam parit.

Sentit benefactis potiùs, quàm opibus parari veram gloriam.

Quanta vix calo capi possint.

Hac hyperbole M. Tullius famæ celebritatem expressit. Idem: In cælum laudibus ferre. Ita Virg. *Vltra sidera notus.* Et Horatius: *Sublimi feriam vertice sidera.*

Auis ex auibus.

Ὁ πρῶτος ἐν τῆς ὀρνίθων. Prouerbij forma dictus est Aristophani per ironiã vir nobilis, quasi bonus ex bonis prognatus.

Cymbalum mundi.

De homine celebrati nominis.

Plinius.

Διακωδωνίζειν.

Demosthenes dixit pro explorare atque examinare. Surtum putant ab iis, qui noctu cum tintinnabulo circumeunt excubias, nequis dormiat, aut vt hoc signo declarent se vigilare: siue ab iis qui coturnices tintinnabulo experiuntur, num sint ad pugnam idoneæ vt visum est Aristarcho.

Domi nobilis.

Qui non opibus tantum aut potentia clarus est, sed ex nobilibus nobilis prognatus est. Hunc Cicero subinde domi nobilem vocat.

Ex domo in domum.

Ὁ ἑκάστος εἰς τὴν σὴν. Hac sermonis forma significamus aliquem propriis virtutibus quippiam egregiæ laudis peperisse suæ domui, patriæve.

Fumosa imagines.

In eos dicebatur, qui iactarent peruetustam generis nobilitatem. Iuuenalis veteres ceras appellat.

Iouis germen.

Ἐκ Διὸς ἔρπος. Id est, Ex Ioue germen. Dicebatur insigni virtute præditus.

NON SOLVS ILLE.

Brasidas quidem vir bonus, sed Lacedæmon multos habet præstantiores.

Plutarch.

Βρασιδάς ἄλλο ἀγαθός, ἀ δὲ Λακεδαιμόνων πολλοὶς ἔχει κατ' ἄλλους. Aduersus eos, qui se non modò primos, verum etiam solos existimant.

Multi

Multi Mannij Aricia.

Mannius apud Feſtum Pompeium, Dianę Aricinę lucū, qui & ipſe Aricinus dictus eſt, conſecraſſe legitur. Ex hoc Mannio Aricio viro laudatiſſimo, quàm plurimi extiterunt viri item clariſſimi eodem nomine, & hinc natum prouerbiū.

Multi, bonique.

Πολλοὶ καὶ ἀγαθοὶ. Tranſlatum à ritu ſacrorum, in quibus ſacrificus rem diuinam facturus, dicebat: Τίς τῆς θεῆς; id eſt, **Quis** hic? Deinde qui aderant, reſpondebant: πολλοὶ καὶ ἀγαθοὶ, Id eſt, **Multi & boni**. Atque hæc partim omnis cauſa dicebatur: oportebat enim in ſacris ἀφημεῖν, hoc eſt, benè ominata dicere: partim, vt ſi quis eſſet ſibi conſcius admiſſi piaculi, diſcederet à myſteriis, Prouerbiū igitur locum habuerit quoties aut teſtes, aut iudices, aut conuictores ſignificamus idoneos, ac neutiſquam reiiciendos.

NOTVS.

Hoc iam & vates ſciunt.

Apud torquebitur iocus in rem tandem compertam, quę diu ſefellerat.

In ore atque oculis.

Cicero.

Quę propalam fiunt, in ore atque oculis omnium fieri dicuntur.

Rumor publicus non omnino fruſtra eſt.

Hesiodus:

Φήμη δ' οὐ τοι πάμπαν δόσολυται λῶπνα λαοῖ

Πολλοὶ φημίζουσιν.

Id eſt,

Haudquaquam in totum rumor perit ille, per ora

Qui volitat populis compluribus.

Domestice notus.

Lucianus: Ἀνδρὶ ἐλευθέρῳ, καὶ οἴκαθεν σε ἀνερωτῶς εἰδότες, Id eſt, Viro libero, & qui te ex domestico conuictu cognitum habeat. Id erit venustius, ſi ad res animi traducatur, vt ſi quis dicat artem rhetoricam οἴκαθεν alicui notam.

Intus & in cute.

Intus & in cute notus, eſt omnibus modis cognitus, perinde quaſi dicas, foras atque intus notus. Perſius:

Ad populum phaleras, ego te intus & in cute noui.

Id est, Aliis fucum fecisti, mihi planè notus es, neque potes imposturam facere. Plautus: *Hunc ego penitus ex domi inspexi.*

Principes inter se noti.

Qui dicet mutuam principum, aut eruditorum inter ipsos esse notitiam, usurpare poterit illud Homeri:

Non ignoti inter se sunt dii morte carentes,

Quantquam semoti diuersa in sede morentur.

Torqueri poterit in satrapas istos, qui tametsi belligerari videntur, tamen ipsi clanculum inter se collidunt.

NOVITAS.

Callistrac.

In solle offerre.

Pro eo quod est, inexploratè, inexplicatè, & cõfusè, sicut qui syngraphas & pecuniam sacculo inclusas offert.

Plutarchus

Aliud genus remi.

Ἄλλο γένος κώπη. Id est, Aliud genus remi. Dicebatur olim, vbi quispiã res novas, & antea non visas induceret. Aut vbi quis versis moribus pristinis, nouum & inusitatum vitæ genus institueret.

Grata nouitas.

Quando dices nuperrima quæque vulgò maximè placere, non intempestiuum erit illud Homeri ex Odyssiã,

Τὼ γὰρ ἀνδρῶν μᾶλλον ἑπικλείουσ' ἀΐθρωπι,

Ἡΐτις ἀκουόντεςσι νεωτάτη ἀμφιπέλιται. Id est,

Cãtio enim hæc hominũ longè est celeberrima vulgò, Et gratissima, quæ nuperrima venit in aures.

Qui modus equitum.

Τίς τρόπος ἵππων; Id est, Qui modus equorum? Vbi quis nouam ac peregrinam induceret consuetudinem. Veluti si quis Italus Gallicis vestibus vteretur. Dictum videtur de hospitibus nouo quadrigarum genere inuectis.

NYGALIA.

Κερωοχυξολήραμον.

Hominem stultè nugacem Græci vocabant κερωοχυξολήραμον, voce ridiculè composita à κερωός, qua propriè dicitur aqua impetu scatens, & χύτρα olla, & ληρέειν quod est nugari. Ollas autem stupidos vocamus. Refertur à Suida. & vide

videtur è comœdia quapiam sumtum.

Nuga theatri.

Plautus nugas theatri appellat quotidiana conuitia, quæ in meretrices, lenones & parasitos iaciebantur à comœdiarum actoribus. Quinetiam totum hoc quod in comœdiis agitur, nugæ theatri dici poterunt. Veluti iuuenes amare, senes obiurgare, seruos heris imponere, lenas sitire, &c.

Cum Nibas pocyssauerit.

Οἱ τῶν Νίβας κοκκύσαι. Simillimum illi, ad Græcas calêdas. Tradunt in Thessalonica Macedoniæ ciuitate vicum esse, cui nomen Nibas, vbi Galli nunquam vocem edant.

Augustin.

Ad Græcas calendas.

Pro nunquam, propterea quòd Græci non habent calendas more Latinorum, sed νεομηνίας, Id est, nouilunia. Atque ad lunæ recursus Græci soluebant vsuras. Quum aliquos nunquam soluturos significare velis, ad Græcas calendas soluturos ais.

Quum mula pepererit.

Quoties significamus aliquid nunquam futurum ἰμῶν ἰμίνοις τίκασι, Id est, quum mulæ pepererint, dicimus. De sterilitate mularum scribit Plin. lib. 8. cap. 44.

Herodot.

Anno magno Platonis.

Simile est superiori. Hunc enim existimant nunquam futurum.

Plenilunio fiet.

Τῆ πανσελήμ. Quasi serò, aut nunquam futurum. Etenim Diogen. cum Datis & Artaphernes ductores regis Persarū, in Marathonem irrupissent, plenilunium obseruabant, vt tum in prælium exirent. Ergo prius quàm illi venirent, Athenienses bellū adgressi sunt. Historiæ meminit Herodotus lib. vi. Inde quasi prouerbio de cunctatibus, & quauis occasione rem proferentibus, aptè dicitur: Ἐν τῇ πανσελήμ.

Per harma aliquid facere.

Poterit per iocum accommodari ad ea, quæ nunquam euentura credamus, quemadmodum aiunt ad Græcas calêdas. Huc faciunt sermones isti Ciceronis prouerbiales: Post homines natos, Post hominum memoriã.

Plutarchus

N V P E R A .

Plato. *Heri & nudius tertius.*

Χθες ἢ παύλιω. Prouerbialis hyperbole tēpus admodum nuper actum significans.

N V S Q V A M .

Aristotel. *Ubi cerui cornua abiiciunt.*

Ὅπου αἱ ἔλαφοι τὰ κέρατα ἀποβάλλουσιν. Cerui cornua deposituri, secedunt in loca aspera & inaccessa. Quadrabit, vbi locum vehementer abditum, abstrusumque significabimus. Postremo, quod innuemus nusquam inueniri, illic esse dicemus, vbi cerui cornua abiiciunt.

Nec apud homines, nec in mari.

Prouerbiali schemate dictum est à Pindaro Olymp. hymno 6, Ἀκίδωος δὲ ἀριστὰ οὔτε παρ' ἀνδράσιν οὔτ' ἐν ναυσὶ νοσήσας πέμψας. Id est, Virtutes autem periculi expertes, neque apud homines, neque in cauis nauibus habentur in pretio, pro eo quod erat, nusquam, quasi dicas, neque terra neque mari. Ipsa autem sententia conuenit cum illo Hesiodio decantatissimo:

Virtutem posuere Dei sudore parandam.

Nemo magnam laudem parauit absque periculo, &c.

In Aphannis.

Εἰς ἀφάνιας. Stephanus tradit, Aphannas locum quempiam fuisse Siciliae, vehementer obscurum & ignobilem, vnde & nomen adductum apparet. Hinc natum prouerbum, Aut in Aphannis, de incertis & quae nusquam sunt.

N V N T I V S L A E T V S .

Haud annuntias bellum.

Οὐ πόλεμον ἀγγάλλεις. Dicitur solitum, vbi quis rem oppido lætam annuntiat, quod bellum res sit omnium calamitiosissima. Iulianus, O aureorum nuntius verborum.

Prouoluitur ad miluios.

Suidas. Προυολιυδείται μιλύω. Id est, Adorat miluium. Initio veris prodeunt miluij, qua re læti tenues, quod iam hieme sint leuati, prouoluuntur, eosque velut adorant. Accommodari potest in eos, qui noua spe gestiunt.

Quid tibi Apollo cecinit?

Zenodot. Τί σοι Ἀπόλλων κακὸν εἶπεν; Id est, Quid tibi Apollo cecinit

cinit cithara? hoc est, quid tibi respondit? Conueniet, vbi quis à principe redeuntem percontabitur, quid responsi tulerit. Allusum est autem ad Apollinis citharam, quam illi tribuunt poetæ.

Vulcanus tibi vaticinatus est.

Suidas.

Ἄφθαι σοι λαλάλιαν. Suspicio dictum, vbi quis crederet se rem habere certam, velut ex oraculo auditam. φθαί, apud Memphiticos Vulcaus dicitur: vnde literulæ accessione ἀφθαι, velut εἰχίς ἀσαχίς.

Siren amicam nuntiat, apis hospitem.

Idem.

Σειρῶν μὲν φίλον ἀγρίαις, ξείνον δὲ μέλισσα. Id est, Hospitem apis, verum Siren prædicit amicam. Quoties complures eadem de re bene ominantur, aut vbi suæ quisque spei blandiens, ex quamlibet leuibus argumentis diuinat futurum quod optat. Nam Siren hoc in loco insecti genus est, api non dissimile.

Obliuionis campus.

Λήθη πεδίου. Lethes campus, dicitur vel de vehementer obliuiosis, vel de rebus commentitiis ac friuolis, quæ nunquam sunt.

Proprij nominis obliuisci.

In hominem vehementer obliuiosum. Ouidius,

Hieron.

Nominis autè mei venient obliuia nobis.

Malorum obliuio.

Qui deprecabitur omne aliquod parum faustum, aut qui Homerus, iubebit obliterari memoriam malorum, vsurpabis illud Homeri ex Iliad. δ,

Τὰ δὲ πάντα θεοὶ μεταμώλια θεῶν. Id est,

Irrita Dij superi ventis hæc omnia tradant.

Ne malorum memineris.

Μὴ μνησκαμένης. Id est, Ne malorum memoriam refrices. Val. Max. Ne præteritarum rerum mentio fiat.

Ex libro gubernatores.

Ἐκ βιβλίου κυβερνήται. Galenus de compositione pharmacorum III. Adsimilis iis, qui prouerbio dicuntur gubernatores è libro. De mutis magistris alibi dictum.

Ἀμνησία.

Plutarchi.

Oblivio est omniū quæ in cōiuiis vel fiūt, vel dicūtur

Hac non egreditur verbum.

Idem.

Ex Lycurgi institutione, qui natu maximus erat, stabat ad ostium, & ad conuiuium ingredientibus dicebat ostensis foribus: *Διὰ τούτων ἔξω λήγῃς ἐκ ἐκπορεύεται*, id est, Per hæc nullus sermo progreditur foras. Horat. *Ne fidos inter amicos Sit, qui disiecta foras eliminet.*

Vino inscribere mulieris insurandum.

Τὸν γὰρ Συναμὸς ὄρκον εἰς οἶνον γράφω. Id est,

Inscribo vino si qua iurat fœmina. Innuit irrita esse solere quæcunque in comotationibus effutiuntur.

Lucianus.

Odi memorem compotorem.

Μισῶ μνάμονα συμποτίω. In eos, qui, quæ inter amicos & inter pocula dicuntur liberius, foras eliminant.

Vivorum oportet meminisse.

Cicero.

In eos, qui plurimum de vita defunctis loquuntur, id quod vulgò putant ominosum, mortuos in ore habere.

Ventis tradere.

Pro eo quod est obliuisci, atque ex animo eiicere. Hor.

*Tristitiam & metus Tradam proteruis in mare
Creticum portare ventis.*

Olla vestigium in cinere turbato.

Χύτρας ἔχνης συλχεῖν ἐν τῇ τέφρῃ. Plutarchus in Symposiacis interpretatur nullum evidens iracundiæ vestigium oportere relinqui, sed simulatque deferbuerit, atque resederit animi tumor, omnium præteritorum malorum memoriam penitus tollendam esse.

Imis ceris eradere.

Hieron.

Pro eo quod est, delere penitus, sic vt nullum omnino memoriæ pristinæ vestigium extet. Sumtum ab his, qui in ceratis scriptant tabulis.

Iulianus.

Bibere mandragoram.

Inest vis somnifica mandragoræ, adeo vt enecet etiam largiore potu. Vnde qui cessant in officio dormitantque, multam mādragoram bibisse dicuntur. Non dissimile illi: Bibe elleborum.

O B S C U R I T A S.

Delinuat ator.

Δηλιος

ἄλλιος καλυμμένος. Olim vulgò dicebatur admodum natandi peritus, quiq̄ue nosset in summa natare aqua. Natum à Socrate, qui rogatus de Heracliti libro cuiusmodi videretur, respondisse fertur hoc pacto: Quæ quidem intellexi, præclara: arbitror autem & ea, quæ non intellexi, quâquam natatore Delio opus, vt ne quis in eo præfocetur.

Per nebulam.

Vide, Indiligentiæ.

Numeris Platonice obscurius.

Id ideo dictum, quòd Plato numeris Pythagoricis, obscurat suam philosophiã ac veluti nebulas offundit. Nam Pythagoras omnem ferè philosophiæ rationem ad numeros traxit.

Cicero.

Dauus sum, non Oedipus.

Terentius.

Oedipi ingenium scitè proponendis, simul & dissoluendis ænigmatum scriptis nobilitatum est, propter dissoluta sphingis problemata, adeo vt in prouerbium abierit eius nominis appellatio. Similis est farinæ: Non sum diuinus.

Canis po dicem inspicere.

Vide, Cæcutientia.

Bœotica ænigmata.

Βοιωτικὰ ἀνίγματα. Dicebantur obliquè atque obscurè dicta, quæque perdifficile percipi possent. Sumtum à fabula sphingis monstri Thebani. Ea proposuit Oedipo ænigma huiusmodi: Quadrupes, bipes, ac rursus tripes. Id Oedipus interpretatus est, hominem esse, qui puer manibus quoque pedum nititur vice, deinde confirmato gradu duobus pedibus se sustinet, donec ætas decrepita baculum, ceu tertium pedem addat.

Ne Apollo quidem intelligat.

Ταυτὶ δὲ ὅτ' ἔστιν οὐδὲ αὐτὸν ἄπολλον μανθῆναι. Id est, Nec Apollo, quid sibi hæc velint, intelligat, quod vchemèter esset obscurum & intellectu perdifficile.

Carcini poemata.

Dicebantur ea, quæ viderentur obscurius & instar ænigmatjs dicta. Carcinus poeta quispiam fuit. Is finxit Orestem ab Ilio coactum, vt matricidium confiteretur.

Ad digituli crepitum.

Qui arrogantius, fastuosiusque iubent quippiam, digituli crepitu significare dicuntur. Diuus Hieronymus in epistola ad Rusticum vsurpauit, in superciliosum quendam & fastidientem, qui dicturus, digituli crepitu silentium imperabat.

Quum vterque concedit alteri.

Quum omissa contentione, vterque alteri concedit, vsurpabit illud Homeri Iliad. IIII.

Ἀλλ' ἦτοι γὰρ τῶδ' ὑποβίβωμεν ἀλλήλοισιν.

Σὺ δὲ μὲν εἶσά, σὺ δὲ μοι. Id est,

Quin magis alteri in his rebus cedamus vterque.

Tu mihi, contrà ego deinde tibi.

Lex & regio.

Νόμος ἔχ' χάρα. Id est, Mos siue lex & regio. Seruiendum & obsecundandum esse moribus regionis, in qua verseris. Zenodotus adscribit vnicique genti, suas quasdam leges esse, & instituta viuendi.

Deum sequere.

Plutarchus Εἴπου θεῶ. Id est, Sequere Deum. Purant hunc esse sensum: Obtempera rationi. Quasi cuique debeat oraculum esse, quidquid in pectore dictauerit ratio. Inest enim suus cuique animus Deus.

Aristoph.

Non statuar leana in machera.

Οὐ γήσομαι λάρα ἐπὶ τυραννίδος. Prouerbum meretricium, quum negat scortum sui copiam facturum sese. Nā in capulis militarium gladiatorum elephantes ac leones imponi solent. At hi procumbentes inculpuntur, siue ne laedant manum vtentis gladio, siue ne defringantur facillè, si in pedes erecti figerentur.

Obedientia felicitatis mater.

Vide, Infortunij.

Insanire cum insanientibus.

Τῶς μεγαλοφροῖς συμμαχῆσαι. Dicebatur, qui se moribus quorumlibet attemperabat.

OBTRECTATIO, ET MALE-
DICIENTIA.

Mortui non mordent.

oi

Οἱ πθινκότες ἐ δάκνουσιν. Id etiam hac tempestate vulgò dicitur. Natum arbitror ex apophthegmate Theodori Chij, qui, quum deliberaretur, vtrum ab Ægypto repellendus esset, an admittendus, censuit receptum occidendum, addens hoc dictum. Mortuos non morderè.

Mortuis non conuitiandum.

Victo non insultandum, nec in mortuum vltra congerenda conuitia, quàmquam iure sit occisus. Huic suffragatur Homerus:

Οὐχ ὀσὴν καταβροίσειν ἐπ' ἀνδράσιν δολχὸν τείαδαται. Id est,

Haud fas est super occisis iactare teipsum.

Cum laruis luctari.

Aristoph

Vide, Inanis opera.

Iugulare mortuos.

Vide, Absurda.

Non impetam lingua.

Οὐκ ἐπιλασθήσομαι. Id est, Non incessam lingua. Græcis ἐπιλασθήσομαι est linguæ conuitiis incessere. Propriè verò pertinet ad malè ominantes. Rapiuntur enim dicta in omen, velut in augurium verituri mali bonive. Vnde semper à maledictis temperandum.

Tuis te pingam coloribus.

Id est, Talem te scribam, qualis es.

Hieron.

Sphæram inter sese reddere.

Plutarch.

Meminit de Iulus genere Iulius Pollux, libro De rerum vocabulis nono: Non dissimilis est, quem hodie pilæ vocant. Quadrabit in eos, qui sese vicissim diceriis incessunt. Confine illi: Cædimus, inque vicè præbemus crura sagittis.

Infixo aculeo fugere.

Βαλὼν φέξει δαί οἶε; Id est, Iaculo omisso fugiturum te putas? Metaphora prouerbialis, vbi quis dicto conuitio, ceu maleficio quopiam peracto, statim subducit sese, ne vel tueri cogatur quod dixerit, aut ne mutuū recipiat. Trāslatū ab apibus, aut vespis, quæ infixo aculeo statim aufugiunt.

Vulgus suspicax.

Suspiciosum vulgus, & pleraque malam in partem interpretatur. Homerus Odyss. n.

Δύσζηλοι γὰρ τ' εὐβρὶ ἐπιχθονὶ φθλ' ἀνδράσιν. Id est,

Quippe homines plerique sumus malè suspiciosi.

Cc ij

Pellem caninam rodere.

Martialis ponit pro eo quod est, hominem maledicum & improbum conuitiis infectari. Sic enim scribit in obtrectatorem quendam & oblatratorem:

*Non deerunt tamen hac in urbe forsan,
Vnus vel duo, tresque, quatuorve,
Pellem rodere qui velint caninam.*

Vitilitigatur.

Vitilitigatores Marcus Cato vocabat litium auidos, & alienorum operum calumniatores. Cato ex vitiiis & litigatoribus eleganter composuit.

Zoili.

Quere, Invidia,

Archilochum teris.

Ἀρχιλόχου πατρὶς. De maledico dicebatur. De Archilochō testatur Horat.

Archilochum proprio rabies armauit iambo.

De quo plura paulò post.

Archilochi patria.

Ἀρχιλόχου πατρὶς. Diogenianus testatur hoc dici solere de mordacibus ac maledicis. Videas enim populos nonnullos natura dicaces: cuiusmodi fuisse feruntur Siculi.

Dente Theonino rodi.

Theonino dente rodi dicuntur, qui conuitiis lacerantur. Sumtum à Theone poëta quodam rabiosæ loquacitatis, petulantissimæque maledicentiæ. Horatius hoc vitium alibi succum loliginis vocat, & salem nigrum, quòd cum morfu addat & famæ maculam.

Carpet citius aliquis, quàm imitabitur.

Μαμίσταί τις μᾶλλον ἢ μιμήσται. Porro res egregias multò procliuius est carpere quàm æmulari. Aptè dicetur de re quapiam artis absolutæ, atque inimitabili.

Genuino mordere.

Qui clanculùm obtrectant, lacerantque quempiam, eum genuino mordere dicuntur. Persius: *Et genuinum fregit in illis.* Dêtes autem genuini sunt omnium reconditissimi, ac propemodum-operti gingiua. Serò emergunt homini.

Etiã in Deorum cœtu.

Καὶ δῖον ἀγορῆ. Quidam interpretantur de maiorem in modum

modum probis & æquis: quidam de vehementer maledicis. Addunt locum quendam esse Eleusine, vicinum Anaſtoro, vocatum θεῶν ἀγρεῖν, in quem non ingrediebantur, nisi benè ominantes: vnde de quopiam præter modum maledico dicebant, ἔτος κῆν θεῶν ἀγρεῖν δυσφημίται. Id est, Hic vel in Deorum concione, malè ominata loquetur.

Dentata charta.

Dentata dicuntur mordacia. M. Tullius ad fratrem: Calamo & atramento temperato. Dentata enim charta res agitur. Rursus edentula, quæ morſu carcant.

Hipponactem præconium.

Pro infami nota dixit M. Tullius, de Tigellio quodam, ita scribens: Eúmque addictum iam tum puto esse Calui Licinij Hipponacteo præconio. Nam Hipponax poëta fuit iambographus, amarulentus, ac notæ mordacitatis.

Archilochia edicta.

Contumeliosa vocat ac virulenta. Archilochi poëtæ mordacitas vulgò celebratissima fuit. Is Lycamben socerum, à quo fuerat repudiatus, huiusque filiam aded virulētis versibus insectat⁹ est, ut vterque se laqueo præfocauerit.

Plaustra conuitiis onusta.

Lucianus: καὶ ὅλας ἀμύζας βλασφημιῶν κατεσκίδασαν ἀλλήλων. Id est: Et solida plaustra conuitiis onusta, inter sese effundebant. Loquitur de duobus philosophis inter sese contumeliosè altercantibus.

Naves onusta conuitiis.

Homerus Iliad. v,

Ἔστι γὰρ ἀμφοτέρωσιν οἴδλα μυθήσασθαι

Πολλὰ κέκ' οὐδ' ἂν νηὶς ἑκατόν ζυγος ἄχθος ἀφείποι.

Probrorum superest ambobus copia summa,

Quorum onus haud portet ceterum ratis incita remis.

Affine illi: Quos tollere nec centum queant Ægyptij.

Morsus aspidis.

Ἄγρια ἀσπίδος. De malo immedicabili aut de lingua vehementer virulenta. Nihil autem vetat, quo minus trahatur adagium ad hostem clancularium, & tanto pestilentior, quòd clàculum citràque dolorem infundat venenum hæc serpens.

Hystricis seta.

Ἐπιτὶ ὑστρίδος. Id est, Pilus hystricis: dici poterit disterium

Nicander.

acriter in quempiam tortum. Est autem hystrix de genere Erinaceorum, nisi quòd huius longiores sunt aculei.

OCCASIO.

Ansam querere.

Et consimiles metaphoræ. Ansa est, qua quippiamprehenditur ac tenetur. Plautus: *An non vides hunc ansam querere* (id est, captare occasionem) *rescindenda, irritandaque Pullionis?* Plat. Vt contentionis ansas multis præbuerint. Eodem pertinet præbere ansam, ansam arripere, ansam præterire, ansam negligere, in eisdem ansas incidere, & si qua sunt alia.

Capere crines.

Pro arripere occasionem oblatam, & arreptam retinere.

Eximere è manu manubrium.

Plautus dixit pro eo quod est, iam paranti facere quippiam, extorquere peragendi facultatem. Translatum ab eo qui iam vibrato gladio percussuro, repentè capulus excutitur è manibus.

Fenestram aperire, & similes metaphora.

Pro eo quod est occasione ac velut ansam administrare. Terent. in Heaut. *Huius quantam fenestram ad nequitiam patefeceris.* Verùm hoc non nisi in malam partem, illud etiam in bonam, Aperire ianuam. Item illa: Repagula aperire, ianuam aperire, præstruere viam, præcludere viam, iacere fundamenta.

Plautus.

Gladium dedisti quo se occideres.

Ministrasti materiam & adiumentum ad perniciem. Veluti si quis amanti adolescenti pecuniam det in manum.

Tollenda mali occasio.

Qui suadebit, ut mali summoueatur occasio, citabit illud Homeri ex Odyss. π,

Αὐτὸς γὰρ ἐπέλατ' αἴθρα σίδ' ἠγεε.

Id est,

Quippe viros ferrum illicit ipsum.

Ita diuitiæ proliciunt ad luxum, consuetudo puellarum ad amorem.

Premenda occasio.

Qui significabit modis omnibus instandum esse, nec obmittendam à manibus semel oblatam occasionem, ac eommodabit illud ex Odyss. α,

τ' μίς

Τ' μῆτις δὲ ἀσθενεῖας ἡ χεῖρ μᾶλλον το πιέζειν.

Vos premite, & vinculis magis arctè stringite captum:

Quod quidem detorquere licebit ad id, quum dicemus impetus animi hoc magis ac magis esse coërcendos rationis moderamine, quo magis efferuescunt, & ad malum sollicitantur.

Nunc tuum ferrum in igni est.

Seneca.

Ejus ferrum in igni esse dicebant, cuius negotium iam ageretur.

Non semper erit ætas.

Hesiodus.

Οὐκ αἰεὶ θύοις ἰστέπαι, ποιεῖ δὲ κακία. Id est, Ætas non semper fuerit, componite nidos. Non semper virebit ætas, paræta, quò se recipiat senectus. Aut non semper erit prospera fortuna, munitas animum philosophiæ decretis, quò fortunam aduersam possis contemnere.

○ T I V M.

Conchas legere.

Summi otij est conchas & vmbilicos legere in litoribus, qui lusus esse solet puerorum. Quanquam transferri potest ad eos, qui aliud agentes obiter etiam leuiora quædam animi gratia admiscent. Crassus orator apud Cicer. De Orat. 2. de Lælio & Scipione loquens: Non audeo, inquit, dicere de talibus viris, sed tamen ita solet narrare Scæuola, conchas eos & vmbilicos ad Caietam & Lucrinum legere consueuisse, & ad omnem animi remissionem, ludumque descendere. Vmbilicos, opinor, appellant vel conchas, vel calculos vmbilici formam imitantes, vel herbam quæ Veneris vmbilicus dicitur, auctore Dioscoride.

Liber non est, qui non aliquando nihil agit.

Qui in summo otio versabantur ab omnibus feriat negotiis, ij nihil agere dicebantur. M. Tullus lib. De orat. 2. sub persona Crassi ad Scæuolam, Quid igitur, inquam, quædo ages negotium publicum, quando amicorum, quando tuum, quando denique nihil ages? Tum illud addidi, Mihi enim liber esse non videtur, qui non aliquando nihil agit. hæc ille. Mox interpretatur quid declaret, nihil agere. In qua, inquit, permaneo Catule sententia, meque quum huc veni, hoc ipsum nihil agere, & planè cessare, delectat. Nam cessare dicuntur non tantum ij, qui desistunt à negotio, sed qui sunt in otio. Expedit autè interdum nihil agere, vt cæ-

tera rectè agamus.

Plautus.

OCCULTA.

Terra defossam habes.

Ἐν κρύφας ὄχρε. In eum qui non impartit, neque præfert suas dotes. Sumtum ab avaris. thesaurum humo defodiens tibus.

Suetonius.

Occulta musices nullus respectus.

Cuius adagij sensus est: Quamuis egregias animi dotes, si non proferas, perinde esse quasi non habeas. Persius: *Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter.* Eccl. 20. Sapientia recondita, & thesauri abstrusi, nullam esse utilitatem. Ouid.

Tu licet & Thamiram superes, atque Orphea cantu,

Non erit ignota gratia magna lyrae.

Plutus ἀζήλος.

Sunt nonnulli mortales qui vel natio quodam ingenij vitio, vel data etiam opera, quæ sciunt dissimulant, & aliis grauantur impertire. His illud nonnunquam euenire solet, vt pro indoctis negligantur. His adscribendum, quod Greci τυφλὸν πλοῦτον appellant, Id est, diuitias cæcas, reconditas opes & abstrusas.

Qui sunt apud inferos terniones.

Τὰς ἐν ᾧ δου τριακίδας. Hoc adagio ridebatur ij, qui res abditas & abstrusas curiosa quadam diligentia vestigarent. Aiunt terniones apud inferos honoratos esse, vt Hecate sacros, &c.

Nisi si qua vidit auis.

Πλω εἴ τις εἶδεν ὄρνις. De re vehementer occulta. Suidas hunc versiculū citat ex Aristophane: Nemo me contuetur, nisi præteruolans auis.

Zenodot.

Attici Eleusinia.

Ἀττικαὶ Ἐλευσίνια. Subaudiendum καὶ ἑαυτοῖς, Id est, inter sese. Vsurpatur si quando conueniunt inter sese aliqui, secretò de re quapiam arcana tractantes. Ducta metaphora à mysteriis sacrorum Eleusiniarum, quæ in honorem Cere- ris agebatur apud Eleusin, summa religione, mysticisque ceremoniis, à quibus arcebantur prophani.

Lucianus.

In tenebris saltare.

Ἐν τῇ σκοτίᾳ ὄρχεσθαι. Est rem gerere clanculum, nullo teste, nullòque iudice. Translatum ab iis, qui choros ducunt

cunt in tenebris.

Monstrum alere.

Terentius.

Monstrum alitur, vbi quid occulti vitij latere significamus. Inde sumta metaphora, quòd monstra ob pudorem clanculum aluntur & occultantur.

Muris circumcurrentibus.

Τῶν τοίχων περιτρέχοντων. Id est, Parietibus circumcurrentibus. Plutarachus indicat muliebri fuisse prouerbiu, quo secretum significabāt, muris videlicet testes & arbitros arcentibus. Licebit vti, quum aliquid monstri alitur, & ob id captari secretum.

Summis ingredi pedibus.

Dicitur qui clanculum, aut cautim, ac pedetentim, quod aiunt, conatur aliquid. Græci iucundius efferunt aduerbio composito, ἀκροποδία. Idem valent illa: Suspenso gradu, & suspensis pedibus. Traductum à gestu eorum, qui sic ingrediuntur, vt strepitum pedum nemo sentiat.

Matth. 10.

In aurem dicere.

Εἰς οὐς λέγειν. Vel hodie vulgò dictitant, pro eo quod est, clanculum ac secretò committere. in Evangelio: Et quæ in aurem audistis, prædicate supra tecta.

Lucianus.

Ostium obdite prophani.

Θύρας ὀπίσθηθε βίβλοισι. Id est, Fores ocludite quique prophani. Sūta est allusio ex Orptheo, cuius hoc citatur carmè:

Θείζομαι οἷς δίμωσ ὄν, θύρας ὀπίσθηθε βίβλοισι. Id est,

Fas quibus est audire loquar, vos turba prophana

Obrurate fores.

Iubet vt prophani ostium auribus imponant, ne quid arcani sermonis possit ingredi. Conueniet vti, si quādo significabimus nos de rebus arduis & arcanis loquuturos esse.

In simpulo.

In simpulo olim fieri dicebant, quod vel clanculum, vel in re minuta, atque humili fieret. Est enim simpulum vas paruum minutim fundens, vnde veteres res minutas nulliūque pretij, simpularias appellabant. Allegoria sumta à puerorum lusu, quo solent per fistulam angustam in simpulum inflātes quasi fluctus quosdā, & aquæ strepitum excitare.

Cicero.

In angulo.

Ἐν ἰσθμῷ. Id est, In angulo fieri dicitur, quod fit in occulto.

Diffimile illi: Super tectum prædicare, pro eo quod est palam & in publico prædicare.

Homerus.

Admo to capite.

Ἀγχι ἄν κεφαλῶν, ἵνα μὴ πυνθοῖαθ' οἱ ἄλλοι. Id est,

Admoto capite, reliqui ne audire valerent.

Admonet eo loco, si quis obiurgandus est amicus, vt id fiat primum in tempore, deinde comiter & amice magis, quàm asperè, postremò clanculum semotis arbitris. Vnde est illud, Amoto propius capite.

Urit absque torre.

Versum hunc seu prouerbialem subinde Plutarchus vsurpat:

Ἐὐρὶ ἀπὲρ δαλοῦτο καὶ ἀμφοτέρωθεν δῶκαν.

Exurit sine torre, grauique dat illa fenestra.

OCCVPATIO, OTIVM.

Ne ad aures quidem scalpendas otium est.

Lucianus in bis accusato: Οὐδ' ὅσον κνίσσασθαι τὸ οὐσθασθὶ χαλῶν ἄγων. Id est, Ac ne tantisper otiosus vt aurem, sicut auiunt, scalpere vacet. Quum ne minimum quidem otij superesse significabimus.

Nullum otium seruis.

Aristotel. Ὀὐ χαλῶν δούλοις. Id est, Non est otium seruis. Sumtum à seruorum conditione, quibus heri nullū concedunt otium.

Festum multas habens.

Plutarch. Ἐὐρπὶ πολλὰς ἔχουσα. Subaudiendum molestias, aut occupationes. Dictum in eos, qui magnas componerēt sarcinās, aliquò profecturi. Natum ab iis, qui festa solent adire.

Vincula Tyrrena.

Δεσμοὶ Τυρρῆνοι. Dicebantur odiosa negotia quibus stringebatur aliquis. Traductum à vinculis, quibus Tyrreni captiuos vinciebant grauibz & molestis.

Quum licet fugere, ne quare litem.

Ἐξὸν φυγεῖν, μὴ ζήτησι δίκην. Ab Alcibiade natum. Is quum è Sicilia citaretur ab Atheniensibus vt criminibus responderet, abdidit se, negans litigandum esse, si quo modo liceret effugere.

O D I V M.

Lucianus.

Odium agreste.

Μίσος

Μίσην ἀρχικόν. Atrox odium sic appellabant veteres, propterea quòd rustici plerunque μισάνθρωποι sunt, & acerbius atque implacabilius oderunt.

Odium Vatiniatum.

Pro capitali ac vehementer acerbo. Vatinius, in quem accerrimè M. Tullius inuectus est, in tantum odium populi Romani peruenerat, iam detectis illius flagitiis, vt in proverbium cesserit, odium Vatiniatum.

Catullus.

Odium nouercae.

Nouercis omnibus innatum est fatale quoddam & irreconciliabile odium in priuignos.

Cicero.

Oderint, dum metuant.

Licebit adagium per iocum vsurpare, veluti si quis eruditione superior de clâculariis hostibus, qui tamen ob metum hiscere non audeant, dicat, *Oderint, dum metuant.*

Odit cane peius & angue.

Horatius: *Alter Milesi textam cane peius & angue vitabit chlamydem.* Plautus in Mercatore:

Nempe tui uxor est tua, quam dudum dixeris

Te odisse equè atque angues.

Empedoclis simultas.

Ἐμπεδοκλῆος ἔχθρα. Dicebatur pertinax & irreconciliabilis. Empedoclem enim aiunt iis fuisse moribus, vt assidue similitatem cum a liquibus susciperet.

Diogenian

Ἄσπονδος πόλεμος.

M. Tull. epist. ad Attic. lib. 9. Huius igitur belli ego particeps, & focius, adiutor esse cogor, quod & ἄσπονδον est cū ciuibus. ἄσπονδον vocat perpetuum, & atrox, & irreconciliabile. Conueniet in similitatem ac dissidium amarulentum.

Archidamicum bellum.

Ἀρχιδάμιος πόλεμος. De bello sæuo crudelique dicebatur. Ab Archidamo Duce Lacedæmoniorum. Archidami scuitiam memorat & Pausanias in Laconicis.

Et Scelly filium abominor.

Aristoph.

Hic est affectus humanus, vt si quis vel hominem, vel quamcunque rem vehementer oderit, non solum à commemoratione, verùm etiam à cognatis uocibus, abhorreat. Id eleganter expressit Aristophanes in auibus. Ibi personam quædam sic loquitur.

Ἀριστοκρατίᾳ δῆλος εἰ ζητῶ. Id est,

Aristocratiam palam est te quærere. Altera respondet,

Ἡμῶσα καὶ τὸν Σκελλίῳ βδελύσσομαι. Id est,

Minimè, sed ipsum Scellij natum quoque Abominor.

Scellij filius dictus est Aristocrates. Hoc nomen iure iniustum est detestanti Aristocratiam, quò ea vox abominandæ rei memoriam renouet.

Non magis quàm canem.

Plautus.

Odium & contemptum vulgò declarant canis vocabulo. Horatius: *Odit cane peius.* Et Plautus in Amphitr. *V aluisstis usque? Exspectatus aduenio? Sost. haud vidi magis Exspectatum: eum salutat haud quisquam magis. quàm canem.*

Aristoph.

Cui ista arrident, meis ne gandeant.

Quum ingens discrimen interesse significabimus inter nostras & aliorum rationes. Contrarium huic:

Qui Bauium non odit, amet tua carmina Mei.

De iis, quæ eiusdem sunt farinæ, & ex æquo contemnenda.

Ne via quidem eadem cum illo vult ingredi.

Plutarch.

Μηδὲ τὴν αὐτὴν ὁδὸν βαδίζην. Ne via quidem eadem ingredi dicuntur, qui extremo dissident odio, vt ne via quidè communi velint ambulare.

Fratrum inter se ira sunt acerbissima.

Si quando simultas inciderit inter fratres, ea solet esse atrocior, quàm vulgarium inimicorum. Euripides in Iphigenia,

Δφόν κραιπνῆ τῶσι γίνεσθαι λόγῳ.

Μάχας β', ὅταν ποτ' ἐμπέσωσιν εἰς ἕαν.

Res dira verbis iniucem altercarier,

Dictisq; fratres dimicare mutuis,

Si quando lis inciderit, aut contentio.

Ira omnium tardissime fenescit.

Sophocles.

Ὁ θυμὸς ἔχατον γηέσκει. Id est, Ira postremum fenescit. Nam vulgò mortales iniuriæ tenacissimè meminisse solènt benefactorum quàm facillimè obliuisci.

Ve lupus ouem.

Ὡς λύκος ἀγαπᾷ τὴν. Id est, Vt lupus ouem amat. Qui sui

Si tu proreta.

Plautus

Plautus in Rud. Si tu proreta isti nauī es, ego gubernator ero. Quo licebit vti, quoties neuter alteri in negotio quopiam vult cedere.

Principum fauor necessarius.

Vbi quis inuitis principibus conatur extricare sese è malo quopiā, aut lite, à qua non possit explicari, nisi illorum adiutus fauore, conueniet illud Homeri, in Aiace Oilcum dictum:

Φῆρ' ἀέκλιπτι θεῶν θυρίων μίγα λάτμα θαλάσσης. Id est,
Iactabat sese spatiofi ex æquoris altis
Emersurum vñdis, inuito numine diuūm.

O M I N A N D I.

Bene fit.

Καλῶς ἴσα. Ominis vox, quum quis rem quāpiam nouam & arduam auspicaretur. Quod faustum felixque fit.

Cum musis.

Μετὰ μουσῶν. Hoc est, Musis benè fortunātibus. De doctis, aut iis quæ doctè dicuntur.

Zenoder.

Adsint Diu beati.

Σὺ δὲ θεῶι μάκαρες. Id est, Felices adsint Superi. Sermo est benè ominantis in re quapiam aggrediunda.

Mercurio dextro.

Hesychius indicat, veteres in iactu quodam solere omnis gratia præfari Mercurium. Per iocum vsurpari licebit, vbi quid aggredimur noui.

In morbo consumat.

Potest ab amico dici, qui nolit deesse amico, quod impendat, si morbus inciderit. Potest & ab inimico, qui malo viro morbum optet.

Seneca.

In tuum ipsius caput.

Quoties in auctorem mali, malum retorquetur aut ineidit, Græci dicunt eis τὴν ἀπὸ παραλλῶ.

Demosth.

O M N I A.

Ioca seriâque.

Quoties omnia nostra cum aliquo cōmuni cau, cum eo ioca seriâque conferre dicimur.

Cicero.

Nec animans nec inanime.

Prouerbiali figura dictum est apud Platonem lib. De Leg. 8.

Παιῶν ἅδ' τε ἰμψύχων καὶ ἅδ' ἀψύχων. Id est, Omnium & animantium & inanimorum, quum nihil omnino significamus excipiendum.

Pueri senesque.

Vide, Multi.

Angustum & latum.

Aristophanes: Dexteritate ego mea exilem & amplum valeo populum reddere. Macrescunt enim pueri male pasti: rursus bene pasti fiunt obesi. Appositè torquetur in eos, qui adolescentes rectè docent, aut secus: quive populo dextrè concionantur, aut secus.

Dulce & amarum.

Plautus in Pseudolo, dixit Dulce & amarum, pro lætis ac tristibus.

Omnium quos sol videt.

Sunt & illæ figuræ prouerbiales, Omnium quos terra sustinet, aut quos sol videt pessimus, optimusve.

O R I G I N I S.

E tardigradis asinis equus prodijt.

Ἐκ βραδυσκέλων ὄνων ἵππος ἄβυσσων. Id est, E tardigradis asinis equus emerfit. Quum clarus euadit quispiam obscuro genere natus, aut quoties ab indocto præceptore proficitur discipulus eruditus. En tibi ex asinis equum, id est, Ex infimis parentibus arrogantem & ferocem.

Ex quercubus ac faxis nati.

E quercu, è faxis prognatus, quod quadrabit vel in hominem obscuro genere, vel in eum qui sit agresti & effero ingenio, moribusque immanibus. Inde illud: *Et duro robore natos.* Homerus in Odyss. τ,

Οὐ γὰρ δὴτὸ σφυρὸς ἔσσι παλαμφάτου ἐδὴ δὴτὸ πίττης.

Nam neque fatidica quercu fatus es, neque saxo.

Nunquam ex malo patre bonus filius.

Φεὺ φεὺ, παλαιὸς ἄγος, ὡς καλὸς ἔχει,

Οὐκ ἀν' ἄλλοιτο χηρὸς ἐκ κακοῦ πατρός.

Heus, heus, vt illi dictitant rectè, probum Patre ab improbo non posse nasci filium.]

Theognis.

E squilla non nascitur rosa.

ὄνπ

Οὕτῳ γὰρ ἐκ σιλίλλης ῥόδα φύεται. Id est, Non etenim ex squillis rosa nascitur. Admonet adagium, è probis parētibus nasci liberos probos, ex improbis improbos. Horatius: *Nequæ imbellem feroces Progenerant aquile columbam.*

Ex minimis initiis maxima.

Homerus.

Maximæ simultates nōnunquam ex leuissimis iniuriolis nascuntur, non secus atque ex minutissima scintillula grauiissimum incendium.

Exiguum malum, ingens bonum.

Diogen.

Μικρὸν κακόν, μέγ' ἀγαθόν. Id est, Pusillum malum, ingens bonum. Admonet adagium, ex paullulo incommodi laboréque exiguo, summa maximáque commoda colligi. Si quid feceris honestum cum labore, labor abit, honestum manet. Si quid feceris turpe cum voluptate, voluptas abit, turpitude manet.

Bona leges ex malis moribus procreantur.

Macrob.

Nam sicuti medicorum pharmacis nihil opus foret, nisi morbis laboraretur, ita legibus serundis nihil opus esset, nisi perperam viueretur.

Initium belli.

Ἀρχὴ πολέμου. Id est, Origo belli. Vbi quis prior laceffit iniuria seu conuitio. Vnde ἀπόλεμος ἐξεδε δicitur, qui nulla laceffit iniuria, simultatem exercet.

Hinc belli initium.

Quum alicūde natam simultatem ac tumultum rerum exortum innuimus. Lucianus in Pseudomate: Κῶ καὶ τὸν Θουκυδίδην, ἀρχεται ὁ πόλεμος ἐν δύνει ἡδὴ, id est, Et iuxta Thucydidem, iam hinc belli initium.

Piscis primū à capite faetet.

Ἰχθὺς ἐκ τῆς κεφαλῆς ὄζειν ἀρχεται. Piscis à capite primū incipit putere. Dictum in malos Principes, quorum contagione reliquum vulgus inficitur.

Ab impiis egressa est iniquitas.

Significat, ab improbis semper mali quippiam exoriri: à bonis nihil malorum proficisci.

1. Reg. 24.

Γυμνὸς γὰρ ἐδωλὸς ἄρχεται χρεὶς ἀγγιγεται.

Probis ab animis facta permanant proba.

Mali corui malum ouum.

Gellius.

Κακοῦ κόρακος κακὸν οὖν. Id est, Mali corui malum ouum.

Dd j

Aprè vſurpabitur, quoties à malo præceptore diſcipulus malus proficiſcitur, ex improbo patre filius improbus, ex patria illaudata vir illaudatus, denique facinus ſcèleratum ab homine ſcèleſto.

Homerus.

Auctor omnium & fons.

Veluti ſi quis dicat ſuperbiam omnium malorum parentem, fidem omnium virtutum fontem, Homerum omnium poëſeos patrem.

Ex tua officina.

Ex noſtra officina de promi dicuntur, quæ à nobis inuēta, noſtroque ingenio profecta ſunt. Hoc quo longius traducetur ad res animi, hoc fuerit lepidius, vt, Hoc conſilij quis non intelligat è tua prodiffe officina? Totum hoc negotij tuæ fuit officinæ.

Fabius.

Generoſioris arboris ſtatim planta cum fructu eſt.

Egredia benèque nata ingenia ſtatim matureſcere, & ad frugem peruenire indicat.

Idem.

Magnorum flumium nauigabiles fontes.

Significat præpotentium quantulacunque plus pollere, quàm vniuerſas tenuium opes.

Terentius.

Hinc illa lacryma.

Dicetur de rei cauſſa aliquandiu diſſimulata, quæ verè tandemprehendatur.

P A R A S I T I.

Muſca.

Μύα. Olim dicebantur, qui delectabantur aliena menſa, quos Plautus muribus comparat, ſemper alienum edentibus cibum. Apud Athenæum lib. 6. parasitus quiſpiam ſe muſcæ confert:

Διπνῆν ἀλλοτρεῶς, μύα. i. Quod inuocatus cœnare amo, muſca ſum. Aduolat enim hoc inſectum ad cibum alienū.

Myconiorum more.

Μυκονίων δίκλω. Myconiorum more dicebantur ad conuiuium accedere, qui vtrò venirent, non vocati. Myconius vna Cycladum eſt: ipſa gens ob rerum inopiam cogebatur ſeſe conuiuiis ingerere.

Quadra

Quadra propria.

Nihil equè sapit, ut cibus proprius domi sumtus. Catullus: De meo ligurire libido est, id est, gustare cum voluptate. At Dij Homerici malūt inuitari ad nidores hostiarum, quàm viuere οἰκίστοι.

Muris in morem.

Plautus in Capt. duo, Quasi mures semper edimus alienum cibum. In parasitos dictum, quibus iucundum est aliena viuere quadra. Non conueniunt, nec in vna sede morantur, libertas & cibus alienis. quod eleganter indicat apologus Æsopicus de mure siluestri & domestico. Quin & Græcis prouerbiali verbo *μυσαρολῆν* dicuntur, qui muris in morem cibi caussa obambulant oberrantque. Indicat hoc Hefychius.

Ἀυτολήκυστοι.

Athenzus

Dicébantur, qui non ex animo, sed ventris caussa colebant amicos, inde conficta voce, quòd spontè ad lecythum commearent, & inuocati præstò essent in conuiuuiis. Eofdem *πραπίστιας* quoque vocatos fuisse testatur Plutarchus, & ab Eupolide *τοῖς ἀπὲρ τῶν γνησίων, ἢ μὲν ἄριστον φίλοις*, id est, Circum sartaginem & post prandium amicos dictos fuisse.

Ἀλλοφροσάροι.

Vocantur quibus dulce est aliena viuere quadra.

Κατὰ χειρῶν ὕδωρ.

Apud Athenæum refertur: Orta disceptatione quænam aquarum esse optima, quum alij præferrent Lernæam, alij Pirenæam, alij aliam, Carneus iuxta Philoxenij sententiam dixit: *Τὸ κατὰ χειρῶν ὕδωρ ἕδιστον*, suauissimam aquam, quæ manibus infunditur, quòd ea declaret cœnam esse paratam.

Feruet olla, viuist amicitia.

Ζεῖ χύτρα, ζῆ φιλία. In eos dicitur, quos patina, non benevolentia conciliat.

Nec obolum habet unde restim emat.

In eos qui maxima rei familiaris inopia laborat. Lucianus in Timone:

Χεῖρ, μὴ εὐδὲ ὄβολόν, ἄσπ' ἀφραδάτω βεβύχον ἰσχνικότας.

Dd ij

Id est, Qui pridie ne obolum, quidem habebant, quo laqueum emerēt. Pauperrimus sit oportet, qui tenuitatis tedio sese laqueo præfocare velit.

Nudior leberide.

Γυμνόπερος λεβηίδος. De vehementer tenuibus. Leberis enim serpentis exuviū significat, quo nihil potest esse inanius.

Iro, Codro pauperior.

Ouidius: *Irus erit subito qui modo Cræsus erat.* De Codro, Iuuenal. *Tota domus Codri rheda componitur una.*

Nudior paxillo.

Γυμνόπερος παξιλλου. De extremæ paupertatis homine dicebatur hæc hyperbole. Nam paxillis corticem quoque de trahimus.

Telenico pauperior.

Τηλενίκου πινύσεως. Nam is notæ paupertatis fuit.

Nudus tanquam ex matre.

Γυμνός ὡς ἐκ μητρὸς. id est, Nudus ex matre. De vehementer paupere.

Suidas.

Ne in pelle quidem.

Οὐδ' ἐν δερμάτι. De supra modum tenuibus, velur vsque adeò nudis, vt ne pelle quidem propria tegantur.

Araneas eicere.

Hesiodus: Ε'κ δ' ἀράγων ἐλαστίας ἀράχια. Id est, Vasis eicias, quas nectit aranea telas. Sic enim, significant inanitatem & inopiam. Lucianus: Carie & araneis differta.

Cum exossis suum rodit pedem.

Ὅτ' αἰέσιος ὃν πόδα τίνθη. Consimili figura significauit egestatem in eodem opere. Exosseum vocat polypum, quod ossibus careat. Is creditus est nonnullis sua brachia rodere, quum deest cibus: est enim edacissimus.

Macilenta manu pinguem pedem.

Manus enim gracilescent fame, pedes intumescunt frigore. Hesiodus:

Ne te deprendant inopem mala tempore brumæ.

Atque pedem premere incipiat manus arida pinguem.

Venustius erit, si longius transferatur, ad viaticum parandum senectuti, aut similia.

Cicero.

Pedem ubi ponat, non habet.

1a

In hominem insignitè tenuem atque inopem.

Cinclus.

Κηκλοι. Id est, Cincli. Rusticano prouerbio dicebantur præter modum pauperes. Cinclus enim auis quædam est imbecillis atque inualida.

Pistillo nudior.

Ἰπίστου Συμνότιος. De vehementer tenui, miseròque.

Paupertas sapientiam sortita est.

Πενία δὲ τῶν σοφίας ἑλαχς. Zenodotus citat ex Euripide: Ignaua est opulencia, verùm inopia multarum artium reperi- trix est. Perius: Magister artis ingeniique largitor Venter. Hominem experiri multa paupertas iubet.

Pauper, sed ingeniosus.

In hominè tenui cultu, sed egregio tamè corpore, quadrabit illud Homeri ex Odyss. σ,

Θίλω ἐν φακίῳν ὁ γάρων ἑπηρωϊδα θάρη.

Quos profert senior pannis è vilibus armos.

Lucianus torquet ad senem ingenio facundiæque præcellentem.

Multa docet fames. Fames magistra.

Πολλῶν ὁ λιμὸς γίνεται διδάσκαλος. Id est, Fames magistra est artium complurium. Ouidius: *Ingenium mala sepe mouent.* Perius: *Ingeniique largitor Venter negatas artifex sequi voces.*

Hecale pauperior.

Hecale paupertate nobilis est. Ouidius:

Cui nemo est Hecalen, nulla est quæ cæperit Irum?

Nempe quod alter egens, altera pauper erat.

Ad incitas.

Plautus.

Quos vrgeret extrema necessitas, his res dicebatur ad incitas rediisse. Nonius Marcellus admonet incitam dici egestatem: & verum dicit, sed non absque tropo. non enim vbicunque ponuntur incitæ, significatur egestas.

Centro & spatio circumscripta.

Plutarchus: Quod si facultates modicæ fuerint, & cetro & spatio circumscriptæ ad vsum. Sentit fortunas tam angustas, vt nisi certa dimensione dispensentur, non sint ad necessarios vsus suffecturæ.

Nani.

Quadrabit in tenues & humilis fortunæ hominuculos,

Dd iij

ac quemadmodum ait Horatius, moduli bipedalis, qui potentes sumtu conantur æquare.

Tunicati.

Tenues & humiles nullo cultu insignes, tunicati dicuntur. Horatius: *Vilia vendentem tunicato scruta popello.*

Canalicola.

Homines exili re tenuique fortuna, dicti olim Canalicola, quòd circa canales fori consisterent.

Cicero.

Ne tempestas quidem nocere possit.

In homines insigniter nudos & inopes. Qui enim possident aliquid rerum, aut habent in agris, aut in mari, his tempestas nocere potest. Cui verò nulla tempestas nocere potest, is nec in agris possidet quidquam, ut agricolæ: nec in nauibus, ut negotiatores.

Non habet cui indormiat.

Dicimus & hodie: Non habet lectum, aut non habet stramenta, quibus indormiat.

Omnia præter animam.

Quum nihil non datum significamus præter vitam, dicimus omnia tradita præter animam. Simili figura, Animam debere dicuntur, qui plusquam omnia debent.

Acton in
Horatium

Zonam perdidit.

Prouerbum castrense in ἀρχιμήτοις, id est, eos qui nihil habent nummorum. Porphyriion tractum dicit à militum consuetudine, qui quidquid habent, in Zona secū portant.

Animam debet.

Τὴν ψυχὴν ὀφείλει. De eo qui immodico ære alieno tenetur, ut plus quam omnes facultates debeat, ac denique se ipsum debeat. Terent. Quid si animam debet? Luat in corpore, id est, opera, qui non habet in ære.

Aristoph.

Saguntina fames.

Est Saguntum Hispaniarum oppidum iuxta flumen Iberum, societate fœderæque coniunctum cum Romanis. Id longa Pœnorum obsidione famæque eò redactum est, ut ciues extracto in foro igni, quidquid erat pretiosarum rerum, in eum conicerent, ac postremò seque suosque liberos eodem præcipitarent, ne venirent in hostium manus.

Fames Melica.

Λιμός

Αιμὸς μακίστος. De fame extrema, deque rebus difficillimis. Est enim Melus oppidum Thessaliam, quod Nicias Atheniensium Dux obsedit expugnauitque, non tam machinis bellicis, quam fame. Meminit historiae Thucydides.

Famis campus.

Διμὸς πείδιον. In ciuitates dicitur ingenti fame pressas. Est autem locus quispiam hoc nomine.

Διμὸς περὶς.

Hesychius addit ex auctoritate Didymi, eos qui iuxta Oetum accolebant sic vocatos, quod ob terrae sterilitatem frequenter cum fame rem habebant. Quadrabit igitur in eos qui fame adacti aliquo demigrant.

Demetrius

Aquam bibens nihil boni parias.

Ἵδωρ δὲ πίνων, χερσὶν οὐδὲν αἰ τίκτει. Id est, Aquam bibens, probum & vtile paries nihil. Languet poetarum ingenium riuino concalescat.

Horat.

Nulla placere diu, neque viuere carmina possunt,

Quae scribuntur aquae potoribus. Iuuenalis:

Satur est quum dicit Horatius, Ohe. Horatius:

Fecundi calices, quem non fecere disertum? Item:

Eandibus arguitur vini vinosum Homerus. Et,

Ennius ipse pater nunquam nisi potus ad arma

Prosiliit dicenda.

Aristoteles piftacum loquaciorem fieri, si vinum biberit.

Non est Dithyrambus, si bibat aquam.

Οὐκ ἔστι Διθύραμβος, αἰ Ἵδωρ πίνῃ. Id est, Haud Dithyrambus est, aquam si potitet. Non adest hilaritas, quum deest vinum. Excitat enim vini calor inueniendi vim, quae torpet nonnunquam in ieiunis, mouet phantasias, addit impetus subministrat fiduciam. Dithyrambi canebantur in honorem Bacchi.

Quaerenda facultates, deinde virtus.

Diogenian

Διζήδωρ βίωσις, ἀφ' ἧς δὲ ὁ τῶν ἡ βίος. Quaerendus victus, virtus autem, vbi victus adfuerit. Horatius,

O ciues, ciues, quaerenda pecunia primum est

Virtus post numos.

Pausone mendicior.

Παύσιμος πτωχότερος. Pauson pictor quispiam fuit insigni tenuitate, quemadmodum apud Iuuenalem Codrus.

Dd iiij.

Zenodot.

Sterilior Agrippo.

Ακαρπώτερος Αχιππου. Id est, Sterilior Agrippo. Laconum adagium est, de his qui sunt extremæ paupertatis, neque quicquam facultatum possident. Quadrat & in ignauos, nulliusque industriæ homines.

Aristoph.

Trium dierum commeatum.

Trium dierum commeatus, cum instare paupertas extrema significatur. Translatio ducta à militum commeatu.

Homerus.

Qui eget, in turba versetur.

Etiam hodiernis temporibus vulgò iactatur fabula, de cæco mendico, qui iubebat ministro, ut eò se duceret, vbi maxima esset hominum procella, addens sententiam populari ioco celebrè, Ibi quæstus esse, vbi sit hominù frequentia.

Mendico ne parentes quidem amici sunt.

Πτωχοὶ φίλοι οὐδ' οἱ χρητύροις. Diuitiæ conciliant amicos. Paupertas nec illos habet amicos, quos natura coniunxit.

Omnem facultatem indutus est.

Ἄπαν τὰ οὐσία ἠμφίσαυ. Id est, Vniuersam substantiam indutus est. De paupere, qui præter vestitum nihil præter rerum possidet. Hodie vulgato ioco dicunt: Cum subsilio, facultates omnes meæ commouetur. Notum illud Biantis Philosophi dictum: Omnia mea mecum porto. Plautus:

Hoc quod induta sum, summæ opes.

Aristoph.

Theagenis pecunia.

Θιαγήσις χημέται, τὰ τ' Αιχίνου. Id est, Theagenis pecuniæ, quemadmodum Æschinis. Iocus prouerbialis in eos, qui pauperes quum essent, tamen diuites haberi volebant. Hoc morbo notatus est vterque & Theagenes & Æschines. Unde cognomen his additum σίμοις, à Sello quopiam ineptè ambizioso. Finitimum ei: Phaniæ ianua.

Cleomenes cubile superat.

Ὁ Κλεισθέης τῆς κατῆς ὑπερέχῃ. De eo, qui magis abundaret rebus superuacaneis, quàm necessariis. Ductum apparet à quopiam, corpore quàm pro lectuli modo maiore.

Certissima paupertas.

Columella: Nam verus prouerbius est, paupertatem certissimam esse, quum alicuius indigeas, vti eo nō posse, quia ignoretur vbi proiectum iaceat, quod desideratur.

Ostia-

Ostiatim.

Eleganter, nec sine prouerbij specie, Cicero dixit, ostiatim, pro singularitatem, siue nominatim. Iucundius erit si transferatur ad res animi, vt si quis è singulis libris ac capitibus auctorum petat testimonia aut probationes, dicitur ostiatim petere.

PENSATIO BENEFICII, VEL

OFFICII.

Manus manum fricat.

Plato.

Monet autem neminem fermè mortalium inueniri, qui velit in quempiam beneficium collocare à quo non speret aliquid emolumenti vicissim ad se rediturum, sed officium inuitari officio. Idem adagium effertur & hoc pacto, *χειρ χειρὸς νίπτει*, id est, Manus manum lauat.

Botrus oppositus botro, maturescit.

Suidas.

Βότρεος ὁμοῦ βότρου πρὸς αἰσθητῶν. Id est, Botrus iuxta botrum maturescit. Quando dicemus talem quenque euadere, cum qualibus habet consuetudinem. Habet autem hoc assiduitas, vt vicinis vitia faciat communia. Translatum ab vuis, quæ mutuo oppositæ maturitatem inter se vicissim & dant & accipiunt.

Da mihi mutuum testimonium.

Cicero.

Δείξουσιν μοι μαρτυρίαν. Hoc est, Da mihi tuum testimonium, recepturus itidem meum. In eos rectè iaciendum, qui se mutua talione laudant.

Senes mutuum fricant.

Celebratur & Scipionis Æmiliani apophthegma, Iumen ta quòd manibus careant, alieno egere frictu. Quo significatum est eos, qui res egregias gerere non possunt, egere præcone, quo famam sibi comparent.

Pro Delo Calauriam.

Ἄντι Διόλου τῶν Καλαυρίας. Est in fabulis, Neptunum cum Latona permutationem fecisse, vt illa Calauriam insulam Neptuno concederet, possideret Delum, próque dato Tænarum reciperet Pythonem. Est autem Calauria exigua insula, haud procul à Creta. Ea res in prouerbiū abiit, quoties officium officio pensatur.

Fricantem refrica.

Diogen.

Τὸν ξύον τὰ ἀπὸ ξύου. i. Scalpentem vicissim scalpe. Par est, de merente bene, bene mereri, & officium officio pensare.

Prouer. 7.

Ferrum ferro acuitur.

Ferrum ferro acuitur, & homo exacuit faciē amici sui.

Lucian.

Eodem cubito.

Αὐτὸ μέτρον. Hoc est, Eadem regula, eadem mensura. At non inutile fuerit admonere, plerasque metaphoras à mensuris ductas esse prouerbiales, vt Pensulare rem, Pensitare pactum, Rependere beneficium, Remetiri gratiam, Librere negotium, Expendere causam, Remunerare beneficium, Æquilibrium officij, Retaliare conuiuium, atque id genus alia.

Matth. 7.

Eadem mensura.

Christus in Euangelio utitur, quum ait futurum, vt qua mensura fuerimus aliis emensi, eadem nobis alij remittantur.

Par pari referre.

Ἰσοῦ ἰσοῦ ἀποδοῦν. Terent. in Eunuchō parcemiam vsurpat, superiori non admodum dissimilem: *Par pari referro.* Qua monemur, vt tales simus in alios, quales in nos illos experimur. Idem in prologo Phorm. *Quod ab ipso allatum est, sibi id esse relatum putet.*

Paria facere.

Paria facere, idem est quod pensare ex æquo.

Hostimentum est opera pro pecunia.

Hoc adagium admonet nihil gratuitū esse debere, sed officium beneficio pensandum. Hostimentum autem, auctore Festo Pompeio, beneficij pensatio est, à prisco verbo hostire & redhostire, quod est paria referre. Ab eodem hostem dici putat Nonius, quod ex æqua causa pugnam suscipiat. Sic lena apud Plautum in Alinaria adolescenti respōdet sua exprobandi beneficia: *Hostimentū est opera pro pecunia*, hoc est, neuter habet quod imputet alteri: *Tu mulierem amabas, missa est: Ego pecuniam, dedisti.*

Pro bonis & glori.

Suidas.

Ἀπὸ ἀγαθῶν ἀγαθὰ δίδω. Id est, Pro bonis glori. Dicitur cōsuevit vbi quis beneficium quod in alium contulisset, cumulatē cumque fœnore reciperet. Agathides enim Græcis glori dicuntur, verūm allusionis decus in voce Græca est, quod in sermone Latino reddi non potest.

Vise.

Ut sementem feceris, ita & metes.

Cicero!

Reportabis præmium tuis factis dignum. Perquam festivum est, quod de Diogene refert Laërtius : Super cœnâ quidam illi obiiciebant ossa velut Cynicus esset, eam contumeliam sic ille pensavit: Accessit propiùs, & iuxta illos stans mingeat, vicissim illis canem agens. Sed propiùs huc pertinet, quod idem refert in Zenone, qui seruum in furto deprehensum cædebat: Seruus interim clamabat, in fatiis fuisse ut furaretur. At Zenon, illud etiam, ut cædereris. Seruus quoniam audierat herum disputantem de necessitate factorum, eam prætexuit suo commisso. Sed scitè retorfit philosophus.

Benefactis pensare delicta.

Idem.

Ἄλλοις ἐν ἐπιλοῖς τόνδ' ἀποδοῦναι φόρον. Aliis bene actis hocce depellunt probum.

P E R F I C I E N D I , S I V E A B S O L -

V E N D I .

Nodum solvere.

Cicero.

Κάδαμμα λέειν. Dicebatur, qui negotium alioqui impeditum faciliè conficeret.

Tenedia bipennis.

Τενίδιος πέλικος. Id est, Tenedia securis. Conueniet aut in eos, qui nimium seuerè iudicant ac puniunt, aut qui celeriter expediunt controuersias & litium ambiguitates. Inde translatum, quod olim rex Tenedi securim gestans lites audire consuevit: caussâque iudicata, protinus eum, qui fecisset iniuriâ, securi percutere. Aut quod Tenedius quidâ rex legem tulit in adulteros, ut vtriusque corpus securi concideretur, eiusque legis exemplum etiam in filium edidit.

Colophonem addidit.

Diogenian

Τὸν Κολοφῶνα ἐπέθηκεν. Dicit consuevit, quum summa manus rei cuiuspiam imponitur, aut quum accedit id, sine quo negotium confici non potest. Strabo scribit Colophonios, olim cum naualibus copiis abundasse, tum equestribus vicque ad eò præcelluisse, ut ubicunque gentium bellum gereretur, quod confici non posset, Colophoniorum equitum auxilio profigaretur.

Colophonium fastigium.

Plato.

Κολοφώνια ψῆφος. Quum Colophonij duodecim ciuitatibus imperarent, quarum vna Smyrna, in publicis conciliis si quando Smyrnesium æquales fuissent calculi, pars ea vincebat, cui subscripsissent Colophonij illi, quorum opera vicerat in prælio. Itaque prouerbiū quadrabit, quum significabimus iudicium aut suffragiū alicuius plurimum in re quapiam valere.

Summum fastigium imponere.

Pro eo, quod est, Rem omnibus suis partibus absoluere, exempla reperies apud Ciceronem. Translatum ab ædificatoribus, qui perfecto demum edificio, fastigium aliquod solent imponere.

Circulum absoluere.

Τὸν κύκλον ἀποτελεῖν. Est rem omnibus numeris, omnibusque partibus perfectam reddere.

Seneca.

Summam manum addere.

Mirum ni metaphora ab artificibus translata, qui primum rude quoddam operis simulacrum effingunt, atque hanc primam appellant manum, deinde formant expressius, postremo summa cura expoliunt, atque hanc supremam seu summam manum vocat. Eadem figura dicimus, Nihil deesse præter extremam manum.

Horatius.

Supremum fabula actum addere.

Pro eo quod est, Extremum finem imponere. M. Tull. ad Quintum fratrem: Illud te ad extremum & oro & hortor, vt tanquã poetæ boni & actores industrii solēt, sic tu in extrema parte & conclusionem muneris ac negotij tui diligentissimus sis.

Ad umbilicum ducere.

Pro eo, quod est, Librum finire atque absoluere. Sunt enim umbilici, ornamenta quædam quædam ossæ, aut lignæ, corneæue, umbilici nostri formam imitantia, quæ voluminibus iam absolutis addebantur, atque hinc prouerbialem figuram esse natam: Ad umbilicū peruenit, id est, ad finem.

Ad coronidem vsque.

Μίξξις τῆς κορωνίδος. Id est, Vsque ad coronidem. Quum extremum finem rei cuiuspiam significamus. A nauibus trāslatum, quibus aliquid rostri speciem gerens solet addi. Iucundius erit, quoties transfertur ad animum, veluti si quis studiorum coronidem dicat, au moneat, vt egregiis cœptis

ptis auream addat coronidem. Aut vitæ laudabiliter actæ iubeat auream imponi coronidem, hoc est, mortem piam.

Seruatori tertium.

Τὸν τρίτον τῷ σωτήρι. Id est, Tertium seruatori. Pindari interpres ostendit antiquitus fuisse morem, vt in conuiujs primus calix misceretur Ioui Olympio, secūds heroiibus, tertius Ioui seruatori. Addit autem hunc calicem σωτήριος appellatum, quòd hucusque potatio citra ebrietatem animique noxam consisteret. Iuxta illud apud Apuleium Aclepiadis dictum, existimantis primum craterem pertinere ad sitim, secundum ad voluptatem, tertium ad ebrietatem, quartum ad insaniam.

Domum quum facis, ne relinquant impolitam. Hesiodus.

Sēsus est: Vnicuique negotio, quod semel instituerimus, finem idoneum imponendum, vt nihil omnino desideretur. Veluti si quis adhortetur aliquem ne litterarium studium deserat, sed laudabiliter institutis summam manum imponat, ne vulgò ludibrio sit.

Iull. Poll.

Omnia octo.

Ἄπαντα ὀκτώ. Cūm nihil deesse significamus, aut cūm multa inter se similia videntur.

Si meus ille stylus fuisset.

Cicero.

Pro eo quod est, Si hoc negotij meo arbitrio, meoque artificio commissum fuisset. Translata metaphora à fabularum actoribus, quorum stylo & calamo fabula tota conficitur. Porro stylus est cuspis illa graphiaria, qua scribimus in tabulis ceratis.

Ad Herculis columnas.

Strabo.

Ἡ ἐκπέρα στήλαι. Sic enim vulgò dici solet τὰ πέρα τὰ δρίων ἢ πέρα. Id est, Quæ vltra Gades, inaccessa. Quo significant vltra columnas Herculis non esse quòd progrediare. Columnas has Hercules ibi fixisse dicitur, qui boues vestigaret Geryonis, tanquam illic esset suprema orbis meta.

Ad Phasim vsque nauigauit.

Εἰς Φάσιν, ἕως ναυσὶν ἕχατος δρόμος. Id est, Ad Phasim, vbi supremus cursus nauibus. Phasis Euxini sinus est extrema nauigationis meta. Aut vsque ad Britannos, quos auctores extra mundi terminos ponunt.

Toto decorato boue, in cauda deficit.

Πάντα ἐκτεταγὸν τὸν βουῶν, εἰς τὴν οὐρανὸν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ. Hoc est, Re-
liquo negotio peracto, in extremo fine delassatus est.

Bellicum canere. Receptui canere.

Bellicum canere, pro eo quod est, animare atque exhortari. Receptui canere, pro finire. Signa canant, apud Martialem, id est, iam cōgrediamur. Et apud Plautum, Collatis signis depugnare: apud eundē versis gladiis depugnare. Quin hoc ipsum Collatis signis, haud dubiè proverbij speciem habet, quum significamus seriam & exactam de re disceptationem. Iuuenal.

Ha tuba rixa. Id est, hoc belli initium.

Hic telam texnit, ille deduxit.

Iull. Poll. Hoc est, Alter orsus est, alter perfecit.

Filum neuisti, & acu opus est.

Hermipp.

Ῥάμμα ἰπύκλωσαι, ἀγορὴ δὲ καρίδος. Id est, filum ductū est, opus est & acu. Quum significamus non satis esse cōpisse, nisi pari industria perficias. Didicisti artem, superest exercitatio. Didicisti Grammaticam, restat dialectica. Didicisti sacras literas, restat bona vita.

Summum suere centonem.

Plutarch. Ad hanc formam pertinet, quod apud Nonium ait Lucilius: Sarcinatoris esse, summum suere centonem optimè.

Luna radiis, non mature scit botrus.

Conueniet in eos, qui conantur quod ob defectū virium non queunt perficere.

Nihil potest nec addi, nec adimi.

De perfectis operibus ita vulgò dici solitum.

Quadratus homo.

Aristotel.

Qui caret omni vitio, & quæ sunt virtutis, contemplabatur: ac fortunæ casus optimè feret, ac prorsus omni ex parte modulatè, is verè bonus est & quadrangulus.

Horatius.

Rudem accipere. Rude donare.

Rudem accipere, pro dimitti à munere, Rude donare, pro dimittere. Inde ducta metaphora, quòd antiquitus gladiatores, quibus permittum erat à gladiatorio munere cessare, rude donati dicebantur: Proinde quicumque à munere quouis in otium restituuntur, vel ob artem, vel ob imbecillitatem, rudem accepisse dicentur.

Finem vitæ specta.

Solon

Solon Cræso respondit, nemini competere nomen beatis, nisi qui feliciter vitæ cursum peregisset. Quod referens Iuue. *Quem vox, inquit, facunda Solonis Respicere extrema iussit spatia ultima vite.* Ouidius in Transformationibus sic extulit:

*Sed scilicet ultima semper
Expectanda dies homini est, dicique beatus
Ante obitum nemo supremæque funera debet.
Quin hodiè que passim omnibus est in orc. Ab exitu rem
spectandam esse.*

Haud perficies.

Qui dicet negotium haudquapam perfectum iri, verbis Homericis id dicat licebit.

Ταίεσ δ' ὁδὸν οὐ ποτε τεύρω. Id est,

Verùm hancce viam haud perfecerit vnquam.

Carpere prouinciam. Tradere prouinciam.

Tradere prouinciam, figura prouerbiali dicunt, qui negotium aliquod curandum committit. Capiunt suscipiunt ve prouinciã, qui rei curandæ onus in se recipiunt. Metaphora sumta à cõsuetudine Romanorum, apud quos qui magi stratũ gerebãt, prouincias alias alij fortiebantur. Terentius: *O Geta, prouinciam suscepisti duram.* Plau. *Abi directus in tuam prouinciam.*

Cursu lampada trado.

Lucretius.

Cursu lâpada tradere, est partes tuas quasi successione, in alium atque aliũ transferre. Eodẽ pertinet illud Persianũ: *Qui prior es, cur me in decursu lampada possis?* Terent. *Tradunt operas mutuas, & aliis alij vicissim suppetias ferunt.*

Sarta tecta.

Pro consummatis, probèque curatis, & in quibus nihil sit omissum, ex solennibus verbis iureconsultorum abiit in prouerbium. Plaut. in Trin. *Ne tibi agritudinem pater parerem, parsi sedulo: Sarta tua precepta usque habui mea modestia.*

Verbis conceptis peierare.

Plautus.

Olim iurato solennibus verbis præibatur, quò iusiurandum esset firmitus, Interdum iurans tenebat aram, quò maior esset iurisdictioni religio. Itaque sanctissimum iusiurandũ significãtes, dicebant, *Nec si aram tenens iuraueris, credam tibi.*

Θεστειν.

Θεστειν significat decipere, & Thraciis dolis tractare. Sunt enim *θεστειαι* ancillæ Thraciæ.

Superauit dolum Troianum.

Plautus in Pseud. *Superauit dolum Troianum atque vicit Pseudolus*. Sentit autem de equo Troiano è trabibus contexto. Quemadmodum autem Græci per subornatum Sinonem impofuère Troianis, ita Pseudolus per Harpagem impofuit Lenoni.

Græca fide.

Εὐδωκεῖν πίσει. Pro certa fide per ironiam. Ausonius: Mutatur ad Græcam fidem. Euripides: Πιστὸν εἶδαι οὐδ' ἴν, Græcia nequaquam nouit fidem.

Punica fides.

Pœnorum perfidia in prouerbium abiit, quòd ea gens peculiariter periurij, vanitatísque notata sit.

Altera scabit, altera ferit.

Gregorius theologus: Ὁ ἑπὶ εἴπῃ εἰς αἰδρὸς τῆ ὑψὺ ἤχευον κατὰ τῆ χειρὶ τῶ καραλλῶ, τῆ δὲ παῖος τῶ παρειῶ. Id est, Perinde quasi quis eiusdem viri altera manu scabat caput, altera malam feriat.

Ex eodem ore calidum & frigidum efflaret.

Æsopus.

Εκ τοῦ αὐτοῦ στόματος τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν ἐξέρχεται. Bilingues & qui eundem modò laudant, modò vituperat, ex eodem ore calidum ac frigidum spirare dicuntur. Huic confine est illud Iacobi Apostoli: Ex eodem ore emanat dulce & amarum.

Magadari.

Μαγαδίζειν siue μαγαδύειν, dicebantur olim, qui bilingues essent, eodem ore laudantes ac vituperantes, pudicè & obscènè loquentes, ductum à magadide, quod organum esse *διφωνον* constat, simul emittens geminam vocè grauem & acutam, harmonia, quæ dicitur *δις δια πασῶν*.

Plutarch.

Altera manu fert aquam, altera ignem.

Τῆ ὑψὺ ὕδωρ φορεῖ, τῆ δὲ ἑτέρῃ τὸ πῦρ. In eum torques licet, qui quum coram sit blandus, occultè noceat. Aut in bilinguem, & nunc laudantem, nunc vituperantem. Loquitur Plutarchus de muliere diuersis & contrariis instructa.

Altera

Altera manu fert lapidem, altera panem ostentat. Plautus.

Qui coram blandiuntur, clam obrectantes, palam amicos agunt, clanculum nocent. Aut qui hic profunt, illic lædunt, falsam beneficij spem ostentant, vt nacti occasionem, funditus perdāt, ij dicuntur altera manu portare lapidem, altera panem ostentare. Translatum ab iis, qui canes ostentato pane pelliciunt, deinde accedentibus saxum illidunt.

Ventus neque manere finit, neque navigare. Diogenes.

Άνεμος ἔτι ὤφειν εἶναι οὐτι πλείν. Vfus erit, vbi quis in eas regnum angustias inciderit, vt nec relinquere negotium sit in regnum, nec absoluedi sit facultas. Metaphora sumpta à ventis.

Terentius.

Auribus lupum teneo.

Donatus Græcam parcemiam Græcis adscribit verbis: Τὸν ἄποιο ἔχει τὸν λύκοι, οὐτ' ἔχειν, οὐτ' ἀφείναι δὲ ὠίαμα. Id est, Auribus lupū teneo: neque retinere, neque amittere possum. Aiunt lupum non posse teneri auribus. Dicuntur in eos, qui eiusmodi negotio inuoluuntur, quod neque relinquere sit integrum, nec tolerari possit.

Hæret in vado.

Ambrosius in Lucam: In abruptum, inquit, disputationis venimus, hæremus in vado. Metaphora à nauigio ducta, quod vado illisum frustra circumagitur. Tullius: Venit ad extremum, hæret in salebra. Sūt autem salebræ, fluminum aut viarum obstacula, à saltu dictæ.

Gangamon.

Iulius Pollux lib. 10. citat Æschylum, qui negotium inuolutum & explicari difficile γαγγάμονα dixerit, quemadmodum dicimus nassam. Docet item genus esse retis inuolutis flexibus sinuosum ac perplexum, quod à Græcis dicatur γαγγάμον, à γδ, quod est capio.

In aqua hæret.

Cicero.

Qui fluctuat, neque in solido consistit. Trāslatum ab oratorum clepsydra, vt eum in aqua hætere dicamus, qui se destillata iam aqua, tamen è causā non potest expedire.

Nunc mea in arctum coguntur copia.

Terentius, *In angustum oppido nunc mea coguntur copia.* Metaphora sumta ab exercitu qui obsidetur ab hostibus, vt difficile sit effugere.

Plato.

In puteo constrictus.

Ἐν ὄρειαν συχούμενος. Quadrabit in eos, qui in angustias eas redacti sunt, vt extricare sese nullo modo possint. Idem: In puteo cum cane pugnare, & Cantherium in fossa.

Homerus.

Perplexus.

Qui in maximis versatur periculis, nec vllum affulget subsidium, vsurpabit illud Homeri ex *Odyss.* π,

Οὐδέ τις αἰὲν

Φάνητο χαίρων, ἀλλ' οὐχ ἄνεός ἠδὲ θαλάσσα. Id est,

Nec vlla apparuit vltra

Tellus, sed nobis cælum vndique, & vndique pontus.

Perplexus, animique consternati.

In eum, qui periculoso negotio consternatur animo, nec rationem inuenit, qua explicet sese, quadrabit illud ex Homeri *Iliad.* ε,

Νέσσεα δ' ἐν χερσῶν φύρη λίωα σφαλόντα. Id est,

Fugere è manibus mirandæ Nestori habenæ.

Ne Exceestides quidem viam inuenerit.

Οὐδ' Ἐξέεστιδος αἰ εὐρεῖ τιμὴν ἄθλιαν ὁδόν. Id est, Nec Exceestides quidem rectam viam inuenerit. De negotio perplexo atque inexplicabili. Exceestides quidam vulgò male audiit, quòd immodicus esset in peregrinationibus, vt omnes vias quàm maximè cognitas haberet.

Labyrinthus.

Λαβύρινθος. Labyrinthum olim vocabant orationem, aut rem quampiam vehementer impeditam & inextricabilem. Veluti si quis philosophiæ studium, Labyrinthum vocet. Suntum à Labyrintho Dædali. Huic non dissimilis erat Mæander. Id erat picturæ genus ortum ab exemplo Labyrinthorum. Prudentius in carmine: *Cultor Dei, O toruose serpens, Qui mille per Mæandros.*

Plautus.

De gradu deicere.

Pro eo quod est, animo consternari, ac velut à statu mentis dimoueri. In gradum reponere, quasi in pristinum locum restituere. Ad eandem formam pertinent, inuere loco,

loco, deturbare gradu, restituere in locum.

De possessione deicere.

Ex sermone Iuriscōsultorum in vulgi sermonem abiit, pro eo quod est, famam cuiusdam eripere quam iam omnium consensu obtinuerit: aut adimere quippiam, quod suo quasi iure tenere videatur. Nam ius semper fauet possidenti.

Peribis si non feceris.

Vbi quis in eum redactus est locum, vt nec aggredi Plaur
rem possit citra magnum incommodum, neque tuto omittere. Si faxo, vapulabo.

Nec currimus, nec remigamus.

Aprè torquebitur in illos, qui frustra conātes nihil proficiunt, videlicet aduersante fortuna.

Nec caput, nec pedes.

Negotium ita perturbatum, vt nescias quo pacto vel ex pedias vel amittas, veteres dicebant, Nec caput habere, nec pedes. Cicero.

PERSPICACITAS.

Linceo perspicacior.

Sunt, qui tradunt Lynceum primum reperisse fodinas Plato
metallorum, æris, argenti, & auri. Et hinc vulgo natam fabulam, quòd ea quoque videret, quæ sub terra forent. Aristophanes in Pluto: Βλέπων τ' ὀρθότατος ὁ ἔχων ἐν τῷ Λυγκίῳ; Id est, Faxo vt videas, vel Lynceo ipso acutius. Cicero: Quis est tam Lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendat, nunquam incurrat?

Serpentis oculus.

Ὄφθῆς ὄμμα. De his dici consuevit, qui acribus & intentis intuerentur oculis. Ab animāte sumta metaphora. Hor.

Cur in amicorum vitis tam cernis acutum

Quam aut aquila, aut serpens Epidaurius?

Ἐν πλάτῃ.

Ἐν πλάτῃ dictum, accipiendum interpretantur Græci, quum paululum vltra præscriptum significant esse concedendum, præsertim in his quæ sunt humanitatis. Veluti si quis pollicitus solutionem ad diem Augusti decimum, reddat postridie. Iulianus Pandectarum l. 46. Tit. de solutione. & l. c. Ratum autè dominus habere debet, mox quum

Ec ij

primum certior factus est, sed hoc ἐν πλάτῃ, & cū quodam spatio temporis accipi debet.

Odorari.

Translationes quæ ducuntur à corporis sensibus, omnes ferè prouerbiales sunt. Velut, odorari pro resciscere. Olfacere, pro deprehendere. Subolere, pro suspectum esse. Obolere, pro molestum esse, aut esse in suspitione. Huc pertinent & illa, Olet mendacium, Redolet Atticismum, Olet lucernam. Cicero ad Atticum: Hominem degustes. Idè ad eundem: Et Latinus ille tuus Atticissimus ex intervallo regustadus. Et palato satisfacere dicitur, quod animo placet. Deuorare tædium. Absorbere molestiam. Affinia sunt illa: Sapiunt arrogantiam. Resipiunt iuuenile quiddam. Concoquere item, pro vincere molestiam. Naufeari, cum tædio audire. Euomere, dicere quod dolor non sinebar reticere. Et expuere miseriam ex animo. Consputare, pro lacerare maledictis. Despuere pro contemnere. Stomachari, pro indignari. Oculis ferre, pro vehementer amare, curæque habere. In oculis esse. Obuersari oculis, id est, recordari, & in memoria, cogitationeque esse. Respicere, curam agere, & rationem habere. Prospicere, in posterum consulere. Despicere, fastidire, mirari. Conniuere, pro data opera dissimulare. Cæcutire, hallucinari, pro falli iudicio.

PERSPICUITAS.

Vel cæco appareat.

Plutarchus

De re vehementer perspicua. Eusebius aduersus Hieroclem:

Ἀλλὰ γὰρ ἡ τυφλωφασὶ δῆλον.

Quin etiam vel cæco perspicuum aiunt esse.

Plato.

Et puero perspicuum est.

Καὶ παρὰ δῆλον. De re supra modū perspicua, confessaque.

Notum lippis ac tonsoribus.

Quæ iam in ora vulgi abierunt, omnibus tonsoribus ac lippis nota dicuntur, propterea quòd olim in tōstrinarum confessibus omnes rumores narrari consueuerunt. Horat. opinor Omnibus & lippis notum & tonsoribus esse. Nam lippi in tonsorum officinis desident, expectentes remediū oculorū.

Tanquam in speculo. Tanquam in tabula.

Καθὰ τὸ ἐν τῇ κατόπτρῳ ἢ ἡμιστρῷ ἐν χαρτῇ. De re vehementer euidente,

uidente, perspicuâque. Terent. *Denique inspicere tanquam in speculum visas omnium iubeo.*

Rudius ac planius.

Suidas admonet subesse prouerbium, quod hunc ad modum feratur, *σaris ἐστὶν μοι κἀναθίς ἐστι φερόσον.* Id est, Apertius mihi loquere, atque indoctius. Sumtum à quibusdam ænigmatum inuolucris.

Electro lucidior.

Ἡ λικτροῦ διαφιλγίστερος. Id est, Electro polluentior. De re Lucianus. magnopere dilucida.

Veluti è speculo.

Ὡς δὴ ἀπὸ σκοπιᾶς. Dum quis rem velut oculis subiectam, Plutarchi. totam vndique contemplatur.

Archimedes non posset melius describere.

Archimedes Syracusanus geometrà fuit celeberrimus, Cicero. nusquam non intētus figuris geometricis, ad eò vt pingēs sit interfectus. Ex quo prouerbij specie dixit Cic. pro Aul. Cluent. Nò Archimedes potuit melius describere. Solēt. n. Geometrà mathematicas figuras in puluere depingere.

Mens videt, mens audit.

Νοεῖ ὄρῃ, καὶ νοεῖ ἀκούεις. Id est, Mens videt, mens audit. Locutus erit adagio, vbi iubemus quēpiam attentum esse, quem admodum dicimus, Hic ego & istic sum.

Candidus sermo.

Λευκὸς λόγος. Græcis dicitur oratio dilucida, perspicuâque, à colore qui inter cæteros plurimum habet lucis. Vnde λευκάτερον εἰπῆν dicuntur, qui clariùs efferunt quod sentiūt, hoc est, *σaris ἐστὶν.* Et λευκὴ φωνή, vox dicitur quæ facillè penetrat aures auditorum.

Ostrei in morem hæret.

Ὡς σαρλιπὰς προσήκειται. Id est, Ostrei siue conchylij in morem adhæret. Aristophanes dixit in anum quæ ægrè à iuue ne diuellebatur:

Ὡς ἄτῶνος ἢ Ζεὸς βασιλεὺς, τὸ χαϊδίον

Ὡς σαρλιπὰς τῆς μετρηκίης προσήκειται. Id est,

O Iupiter, quàm fortiter conchæ modo,

Isthæc anicula adhæret adolescentulo.

Est concharum genus quod capillamentis quibusdam

Ec iij

Lycurgus
sophista. inter se cohæret, quò tutius sit aduersus vndarum motus.
Alios tragædos pronocat.

Τοις ἑτέροις τραγῳδοῖς ἀγωνιστήν . Id est, Aduersus reliquos tragædos sese parat . Didymus ostendit dici solitum in eos qui sese componūt instruuntque aduersus partē aduersam. Translatum videtur à certaminibus Baccho sacris, in quibus tragædorum feruebat concertatio . Huc referas licet paulò inferiùs adductum: Auriculam mordicus.

Cicero.

Mordicus tenere.

Est summa pertinacia fueri, quòd Græci vocant ὀπίε. In eundem sensum dixit Seneca: Vtraque manu.

Idem.

Toto corpore. Omnibus unguiculis.

A feris sumta metaphora, quæ dentibus, unguibus, totòque corpore retinere solent, quod nolint extorqueri.

Gladiatorio animo.

Terent. in Phorin . *Hem gladiatorio animo ad me affectant viam.* Quo significatur ita tendi ad nocendum alteri, vt id cum proprio etiam periculo tentetur, animo pertinaci, paratòque vel perdere vel perire.

Nisi crura fracta fuerint.

Marcus Tullius docet prouerbio fuisse iactatum in C. Plancum, eum perire non posse, nisi crura ei fracta fuissent. Is incenderat curiam, ob quod facinus quum esset eiectus in exilium, tamen post armatus ausus est redire in Urbem.

P H I L A V T I A.

Perfius.

Non videmus mantica quod in tergo est.

Id est, Non videmus nostra ipsorum vitia, quum aliena euriōsis oculis perspiciamus. Finxit Æsopus singulos mortales binas habere manticas, hoc est, peras. Alteram, ante pectus: alteram à scapulis, tergoque propendentem. Sed in priorē, inquit, aliena vitia immittim⁹, in posteriorē nostrā.

Quod volumus sanctum est.

D. Augustinus lib. Contra Cresconium Grammaticum IIII. Non iam, vt vetus prouerbiū fertur, quod volumus sanctum est, sed etiam quando volumus, & quandiu volumus. Genus hoc hominum hodie regnat in mundo, qui pietatem non exigunt ad Christi regulam, sed ad suos affectus, & quidquid vehementer amant, hoc videri volunt etiam sanctum.

Papa

Papa Myxus.

Βαβῶ μύξοι. In gloriosos & iactabundos dici consuevit. Nam βαβῶ stuporis & admirationis significationem habet. Myxus autem sacerdos quispiam fuit Dianæ, gloriosus & magniloquus.

Amicos tragædos emulatur.

Didymus.

Τοὶ ἐπαίρους τραγωδίας ἀγωνίζονται. Sumtum ab histrionibus tragædiarum, qui quum sint leuissimi nebulones, tamen ubi Deum aut Regem agunt in fabula, tum cultu, voce gestuque maiestatem quandam imitantur. Dicit solitum de his qui sese accommodarent, & morum seueritatem sumerent ad æmulationem aliorum.

Tragicè loqui.

Plutarchus

Τραγωδιῶν καλῶν. Est verbis vti magnificentioribus. Est enim tragicorum character sublimis, amatque tragædia ampullas & sesquipedalia verba.

Turpis iactantia.

Nō est generosi animi iactare sese de iis, quæ fortiter aut feliciter fecit. Sup hoc ita Menelaus apud Homerū Iliad. ρ.

Οὐ ὑπερφρονῶν ἐπὶ ἴρῃσιον ἄχρηταῖα εἶπα. Id est,

Haud sanè pulcrum sese iactare superbè.

Ne magna loquaris.

Diogenian

Μὴ μεγάλα λέγε. Admonet temperandum esse à magniloquentia.

Horatius:

Proijcit ampullas & sesquipedalia verba. Idem:

Et spirat tragicum sacri & feliciter aude.

Argenti fontes.

Ἀργύρου κρήναι καλοῦσιν. Id est, Argenti fontes loquuntur. In eos qui stolidè quidem atque indoctè, sed arroganter tamen & confidenter loquerentur, opibus videlicet suis freti

Mimus, *Fortuna quem nimis fouet, stultū facit.* Antiphanes:

Opes enim, sicut medicus malus,

Vbi cæperint, reddunt videntes illico cacos. Quadrabit in eos quoque, quorum oratio propter opum fiduciam plus satis libera atque audax videbitur. Nam quemadmodum paupertas timiditatem adfert, itidem opulètia παρρησίαν, id est, loquendi confidentiam adducere solet.

Fœnum habet in cornu.

In homines feroces ac maledicos dicitur, Fœnū habet in
Ee iiij

cornu. Horat. in Sermon. *Fœnum habet in cornu, longè fuge.* Inde translatum, vt Acroni placet, quòd antiquitus bubus cornupetis fœnum pro signo in cornu appenderetur, quo sibi cauerent, qui fortè occurrissent.

Diogenian

Colophonía ferocia.

Κολοφώνεια ὕβρις. In insolentes, qui ferociter decipiunt & affligunt humilioris fortunæ homines. Aut in eos, quibus sua ferocitas exitium attulit. Sumtum ab arrogantia, sua-perbiâque eius gentis.

Oleum in auricula ferre.

Est apud Martialem. Poëta taxare videtur hominem rigida, supinâque aure:

Narratur quidam bellè dixisse Marulle,

Qui te ferre oleum dixit in auricula. Neque negauerim posse referri ad assentatores, qui velut oleum in anrem instillant, dum iucunda loquuntur magis, quàm salutaria.

Oleum vendere.

Huc pertinebit illud Euangelicū, de venditoribus olei.

Fortuna reddit insolentes.

In eum, qui postea quàm fortuna secundior affulsit, animos item effert, & paulò confidentiùs gerit sese, quadrabit illud Homeri:

Latatus ventis pandebat vela secundis.

Ab Ereobutadis ducit genus.

Ἐξ Ἐρεβοῦταδων ἕλκει τὸ γένος. Dicit solitum de iis, qui maioribus illustribus & antiqua nobilitate sunt oriundi, vide licet à Buto quopiam, qui sacerdotes instituit Athenis. Et ab huius posteris postea summi magistratus creabantur. Venustius erit, si per ironiam sumatur in hominem obscurum, aut nobilitatis & imaginis ostentat orem.

Ne intra vestibulum quidem.

Οὐδ' ἐν τῷ εἰσόδῳ. In tumidos, feroces & insolentes dici solitum, qui procul omnes à se submouent.

Aut minus animi, aut plus potentia.

Ἡ ἄρα ψυχὴν ἔλαττον, ἢ δυνάμει δειμείζον. Id est, Oportet aut minus animosum esse, aut plus posse. Conuenit in feroces, quorum arrogantia non suppetant vires. Aut qui non timent irritare, quem vincere non possint. Plutarchus: Aut adde viribus, aut detrahe animo.

Μου.

Mendax atraphaxis.

Ἐυδὸν πλείω ἀτράξις. Id est, Referta mendacii atraphaxis. De tumidis ac ventosis. Atraphaxis holeris genus, quod celeriter in altum surgit. Latinis Atriplex dicitur, betarum generi affinis.

Suum cuique pulcrum.

Homerus.

Vide, Alia aliis placent.

Suo quisque studio gaudet.

Qui dicit aliis studiis alios teneri, & numquemque suo victitare quæstu, proferet illud Homeri:

Οὐ γὰρ φαιήλοισι μάλα ἰδὸς ἦδ' ἀρίστη,

Ἀλλ' ἴσοι κ' ἐρατὰ νῆαν, καὶ νῆος ὄισα. Id est,

Nam Phæacibus haud cordi iacula atque pharetra,

Sed remi, tabulisque ratis compactilis æquis.

Horatius: *Tractent fabrilia fabri.*

Festucam ex oculo alterius eicere.

Matth. 7.

Matthæus: Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, trabē verò quæ in oculo tuo est, non intelligis? Horat.

Qui ne tuberibus proprijs offendat amicum

Postulat, ignoscat verrucis illius æquum est.

Tubera, maiora vitia dixit: verrucas minora, quæ alibi nequos appellavit. Hic & illud: *Verrucis offendi qui tubera habet*

Suum cuique crepitus bene olet.

Plato.

Nemo est cui sua mala, non videantur vel optima.

Ipsis placet.

Ἀυτοῖς ἀρίστων. Vbi rem parum nobis probari, aut causam nihil ad nos pertinere significamus. Terent. *Mihi non sit ve risimile. Atqui ipsis commentum placet.* Suis quisque consiliis, suæque sententiæ blanditur. Homerus: *ἠδ' αὖτε θυμῷ,* id est, Placuit animo. Item: Sic lubitum est animo meo. Virgilius, *Dij's aliter visum.*

Pedere thus.

Ἐθεῖν λιβήωντων. Accommodabitur in hos, quorum & vitia placent, aut ipsis, aut aliis impendiò amantibus. Aristophanes: Non enim thus pedo. *Quadrabit & in assentatores.*

In armis accissat.

Ἐπὶ τοῖς ὀπλοῖς ἀκκίζεται. In eum, qui sibi placet, seseque quasi contemplatur in armis suis. De Accoæ muliere, quæ ad speculum ineptè sibi blandiebat.

Philauti.

Φίλαυτοι. Qui sibi vehementer placent. Vitium autem φιλαυτία dicitur. Quod appositè circumloquens Horatius, *Cacus* (inquit) *amor sui.*

Quæ quis ipse facit.

Aristotel. Rhet. lib. 2. disputans de affectibus, refert hoc dictum vulgò iactatum: *ἄ γάρ τε αὐτὸς ποιεῖ, τὰ δὲ τὰ λίγεται τῶς πύλας μὴ νυμίσθῃν.* Id est, Nam quæ quis ipse facit, hæc dicitur vicinis non vertere vitio. Cōueniet cū illo Terētiano: *Homine imperito nil quidquam est iniusius, qui nihil nisi quod ipse facit, rectum putat.* Sunt enim qui damnant quidquid ipsi non possunt assequi.

Et me mater, &c.

Theocritus Ecloga cui tutulus νομῆες:

Κῆμ' ἴθαδ' ἀμάρτην πολυδύκαος ἡμῶν ἀμείνω. Id est,
Me quoque Pollucem mea mater vincere dixit.

Cū quis anteponitur, aut æquatur iis, cum quibus nullo modo conferendus est. Matres enim amore cæcutiunt in filios, & formosissimos putant, qui sunt deformes: fortissimos, qui ignauissimi. Pollux pugil optimus fuisse creditur.

Te ipsum laudas.

Plutarchus Σαυτὸν ἐπαρνεῖς. Vbi quis sese laudat, suique tibicen agit

Te ipsum inspicere.

Μὴ τοῦ μόνου, ἀλλὰ καὶ τὸ σὸν φύλος σκέπει. Id est, Age, non meum, verum & tuum inspicito genus. Stultum est in alterum dicere, quod in te possit retorqueri.

Patria fumus igni alieno luculentior.

Lucianus, Καὶ ὁ τῆς πατρίδος αὐτῆς καπνὸς λαμπροτέρως ὀφθαλμοῖς τῷ παρ' ἄλλοις πυρὸς. Id est, Patriæ fumus luculentior homini videtur, quàm ignis alibi. Homerus *Odyssæa* λ,

Ἰεὺρος καὶ καπνὸν ἄπο θρόσκου ταυνοῦσαι,

Ἦ εὐάμας. Id est,

Exoptans oculis surgentem cernere fumum

Natalis terræ.

Multi te oderint, si te ipsum laudas.

Πολλοὶ σε τοὶ μισοῦσιν αὐ σαυτὸν φιλεῖς. Id est, Multi oderint, si temetipse diligas. Multis enim displiceat oportet, qui nimium sibi placet. Nulli minus sunt appositi ad inuitum

amo-

amorem ac benevolentiam, quam qui sese vehementer amat.

Sine rivali diligere.

Ausonius.

Qui stultè mirantur, quod nemo alius concupiscat, veluti simia catulos suos, & miratur, ac amplectitur: & indocti poetæ suas nugas foli diligunt. Tullius: O Dij quam ineptus, quam sese amas sine rivali! Horatius in arte poetica:

Nullum ultra verbum, aut operam sumebat inanem,

Quin sine rivali, teque tua solus amares.

POTENTES.

In omnia potentes.

In eos, qui plurimum possunt vel nocere, vel prodesse, quadrabit illud Hesiodi:

Εν τοῖς γὰρ τέλος ἔστιν ὁμοῖς ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν τε.

Est enim in his pariter sita summa bonique malique. Accommodare licebit vel in hominem, cuius summa sit auctoritas, vel in rem quæ plurimum habeat momenti, velut in Principem, aut vehementer gratiosum, siue in pecuniam per iocum, vel in litteras ac virtutes serio.

Nutu atque renutu.

Cui summam potentiam ascribimus, eius nutu atque renutu cuncta geri dicimus. multum est verbo efficere quod velis, at plus est idem efficere nutu ac renutu.

Preces armata.

M. Tull. *παραπρόσκλησις* appellat, suasionem cum necessitate vique coniunctam, quales sunt Principum preces. Ovidius: *Precibusque minas regaliter addit.*

PRAELONGI.

Colossi magnitudine.

Κολοσσῶν τὸ μέγεθος. i. Colossæa magnitudine. In homines prægrandi corporis mole. A statuis ingentibus, quas Colossos appellant.

Caliga Maximini.

Kull. Poll.

In homines insulfos, & immodicæ proceritatis. Narum à Maximino imperatore, octo pedes & semis longo.

Clematis Egyptia.

Demetr.

Κληματὶς Αἰγυπτία. In eos, qui corpore præter modum proceri, atro colore essent, natum haud dubie ab eius herbæ spe-

cic. Dicitur autem quod hanc maxime gignat Ægyptus folio lauri, longo tenuique, &c.

Sophocl.

Amens longus.

Ἄνους ὄς μακρός. Amens qui lōgus. Hoc est quod vulgò dicunt, prælongis mentem decēte, pusillis nimium adesse animum.

Athenzus.

Nullus malus magnus piscis.

Οὐδὲν κακὸς μῆγς ἰχθύς. In homines prægrandi quidem corpore, cæterum ingenio nullo. Idē: Nullus magnus, putris piscis.

Hieron.

Pinguis venter non gignit sensum tenuem.

Παχέα γαστήρ λεπτόν οὐ πικτινύει. Id est, Subtile pectus venter obesus non parit. Admonet adagium, luxu corporis habetescere mentis aciem.

Pusillus, quantum Molon.

Μικρὸς ἦλικος Μόλων. Id est, Pusillus vt Molon. De vehementer breui statura corporis homuncionibus. Suidas ostendit duos fuisse Molones, nota, sicuti coniicio, corporis breuitate, quorum alter histrio fuerit, alter fur, honesti scilicet quæstus vterque.

P R Æ T E R S P E M B O N V M A V T
M A L V M.

Zenodot.

Coturnix Herculem.

Ὁρτυξ ἴσωςεν Ἡρακλῆα ἢ κερτυξέν. Id est, Seruauit Herculem coturnix strenuum. Adagionis originem ad huiusmodi fabulam referunt: Coturnicem quandam Herculi in deliciis fuisse, cuius nidore cum viua incenderetur, ille mortuus sit in vitam restitutus. Dicitur solitum de his, qui in periculo seruati essent ab his, à quibus minimè sperarant.

Faciunt & sphaceli immunitatem.

Καὶ σφάκελοι ποιοῦσιν ἀτίληθον. Id est, Faciunt & sphaceli immunitatem. Athenis celebratum prouerbium de his, qui quouis prætextu quod volunt assequuntur. Natum ab euentu. Sphacelus autem morbi genus est, quod ex immodica defatigatione solet accidere. Quidam putant esse tormina articulorum, quidam ossium tabem. Hesyech. indicat quemlibet dolore grauem sphacelum dici.

Omnia

Omnia secunda saltat senex.

Iocus prouerbialis, quo conueniet uti, quoties res prius in periculum adducta præter expectationem feliciter exierit. Quum aliquando Romæ ludi Circenses Apollini celebraretur, & Hannibal nuntiatum esset circa portam Coliniam ingruere, omnes raptis armis concurrunt. Reuersi postea quum piaculum formidarent, inuenerunt saltantem in circo senem quendam, qui quum interrogatus, dixisset se non interrupuisse saltationem, ductum est hoc prouerbiū: Salua res, saltante sene. Huic finitimū est, γλαυκὴ ἰππασο, id est, Noctua volauit.

Homō hominī Deus.

Ἄνθρωπος ἀνθρώπου θεομίμιον. Quod dici solet de eo, qui salutem atque inperatam attulit salutem, aut qui magno quopiam beneficio innuit. Antiquitas enim nihil aliud existimabat esse Deum, quàm prodesse mortalibus.

Lucianus.

Deus ex improviso apparens.

Θεὸς ἀπὸ μηχανῆς ἐπιφανείς. In eos dicitur, quibus in rebus perplexis præter spem exoritur aliquis, qui salutem adferat negotiisque difficultatem expediat. Sumtum est à consuetudine tragicædiarum, in quarum plerisque machinis quibusdam Deus aliquis ostendebatur: idque non in scena ipsa, sed è sublimi, qui repente commutatis rebus fabulæ finem imponeret.

Mercuriale.

Ἑρμῆιον Græci vocabant lucrum præter expectationem oblatum, à primitiis quas olim in viis ponebant Mercurio quibus viatores vescebantur. Alij malunt ductum ab acerrimis lapidum, quos in itineribus ambiguis Mercurio sacros ponebant.

Deorum manus.

Θεῶν χεῖρες. Olim per ironiam, ut opinor, dicebantur efficaciam illa pharmaca, quæ plurimis ex rebus, & è lóginquo petitis conficiuntur.

Suidas.

Negotium ex otio.

Περίγματ ἐξ ἀνοσιότητος. Ex otio negotium. Vbi res præter opinionem euenit, & inde tumultus oboritur, vnde tranquillitatem & otium sperabamus.

Euentus præter expectationem.

Homerus.

Quoties res multo secus euenit, quàm vel fuerat institutum.

ta, vel probabilibus coniecturis euentura videbatur, congruet illud Homeri ex Iliad. ρ,

Ἄλλ' αἰεὶ τε δὴς κρείστων νόος ἀγχιόχοιο. Id est,

Verùm præpoller magni Iouis vsque voluntas.

Mopsò Nisà datur.

Virgilius.

Quum præter omnium spem res præclara contigit cui-
piam prostris indigno, vt nihil iam non posse sperari vel à
quouis appareat, *Mopsò Nisà datur, quid non speremus aman-
tes?* Nā Mopsum dicens, intelligit infimum abiectissimùm
que pastorem, Nisam puellam insigni forma.

Glaucus poto melle resurrexit.

Γαῦκος πινὸν μέλι αἰέν». Id est, Glaucus poto melle reuixit.
Dici solitum, quoties aliquis vulgari rumore dictus mor-
tuus, denuò prodit in publicum, & quasi redituius apparet
iis, quibus persuasum fuerat, eum vita defunctum esse. Satis
constat ab euentu natum, nempe Glaucum quempiam præ-
ter omnium expectationem, gustato mellito pharmaco re-
ualuisse.

Pindarus.

Insperabilem vitam agis.

Ἀνέλπστον βίον ζῆς. Id est, Insperatam vitam agis. Sic enim
loquuntur Attici, hoc est, vitam mirificam, & quam ne spe-
rare quidem auderet quisquam.

Plutarch.

Laures Peliam.

Λούσης τὸν Πελία. Id est, Laues Peliam. Dictum apparet,
vbi quis salutē pollicitus, adfert exitium: aut vbi quis pro-
desse conatus, ingens addidit malum. Ductum à notissima
Pelix fabula, quem dum filix à Medea persuasæ studet ad
iuuentam renocare, lebeti feruenti impositum occiderūt.

Subitum remedium periculi.

Quum indicabimus rem in extremū discrimen adductā,
acutumque fuisse, ni subita salus prorinus affulisset, conue-
niet illud Homeri ex Iliad. θ,

Εἰ μὴ ἀπ' οὐτοῦ νόστοι πατὴρ ἀδράν τε θεῶν τε.

Ni illico sensisset genitor diuūmque hominūmque.

P R O B R V M , G L O R I A .

Homerus.

Gloriosum ē apud posteros.

Quum facinus significabimus, cuius famam & posteri-
tas celebratura videatur, quadrabit illud Homeri ex Iliad.
dos χ.

Ἄλλα μὲν βέβηκεν τὴν ἐσομένην πυνδύχην.

Imò facinus infigne peregit,
Ipsa etiam quod posteritas exaudiat.

Gloria futuri.

Τὸ δὲ τοῦ καλοῦ ἐσομένου. Admonet, famam laudémque re Plutarch.
ctè factorum contingere potissimum apud posteros. O-
uidius:

Pascitur in viniis liuor, post fata quiescit.

Non omnino temere est, quod vulgò dictitant. Aristotel.

Nó planè falsum videtur, quod plurimis est in ore, quód
que populi consensus approbat. Aristides dicit, non vsque-
quaque irritum esse solere, quidquid rumore populi iacta-
tum fuerit.

Sutorium atramentum.

Tullius lib. Epist. 9. Iam pater eius accusatus est à M. An-
tonio, sutorio atraméto absolutus putatur. Sentit (opinor)
hominem absolutum fuisse iudicum corruptela, non ci-
tra infamiam. Est enim huiusmodi sutorium atramentum,
vt neque magnopere atram imprimat notam, neque nullá
tamen illinat maculam. Plinius simili figura dixit: Vitel-
liana cicatrice stigmosum.

Scarabeo nigror.

Κακάεργον μάλιστα. In fœdos & vehementer atros ac fuf-
cos. Nam scarabeus animal insigni, sed fœdo nigrore est.

Dedecus publicum.

Res omnibus modis infamis ac perniciosá, non inelegá. Homerus.
ter indicabitur his versibus Homeri ex Iliad. γ.

Πατήρ τε σὺ μὲν πῆμα, πολλὴν τε πατρί τε δίμηρ,

διεμύριον ἰσθὶ χάριμα, κατὰ γένει δὲ σοὶ αὐτῷ.

Noxa ingens vrbique tuæ, populóque, patrique,

Hosti gaudia, sed probrúmque dolorque tibi ipsi.

Cythonymi probrum.

Κυθωνύμου ἄχος. Id est, Cythonymi dedecus. In hominè Zenodor.
vehementer infamem, fœdíque nominis, cuiusque nomen
iure supprimi debeat vel ob malefacta, vel ob calamitates.
Vnde & Græca vox à celando nomine dicta est. Et hoc
dictitant vulgò, tegendam ollam, quoties inuunt fœdius
esse facinus, quàm vt auctoris faciendá sit mentio.

Cerite cera dignus.

Olim notari dignos, atque improbos homines, Ce-

rite cera dignos prouerbio vocabant, nimirum ceritem ceram, insignem ignominiam appellantes. Horatius:

Quid deceat, quid non oblit, Cerise cera

Digni, remigium vitiosum Ithacensis Vlysis.

Acron & Porphyrius huiusmodi tradunt originem adgaj: Romani Ceritibus bello subactis, eam dixere condicionem, ne suffragij ius haberent, ne leges vllas aut edicerent aut haberent.

Hic bonorum virorum morbus est.

Αὐτὴ γὰρ χρεῖσ' ὄν' ἔστιν αἰδρῶν ἢ νόσος. Id est, At ille sanè morbus est probi viri. Vti licebit, quum id probro datur, quod magis laudi duci oportebat. Aut in tristitia quædam & seuera vitia, quæ quum atrociora sint, tamen minus obnoxia sunt infamix, quòd his magnates ac probati laborent.

Quem fortuna pinxerat.

Apostol.

Ὁν τύχη μέλαινα γράφει, πῦρον οὐ πᾶς χρόνος δύνάται λυκίσαι. Quem fortuna nigrum scripserit, hunc non vniuersum æuum candidum reddere potest. Hoc est, Cui fortuna refragatur, huic quidquid tentauerit, infeliciter cedit. Allusum est ad nigros & albos calculos suffragiorum.

Cur non suspendis te?

Zenodot.

Τί ἐν ἀπὴρξῶν, ἵνα θηβῶσιν ἥρωες ἄλλῃ; Id est, Quin te suspendis, vt apud Thebanos heros fias? Apud illos summus honor habebatur iis, qui sibi mortem cõsciuisent, præsertim pro salute patriæ. Dici posse videtur in eos, qui famæ ducti cupiditate, semet periculis grauibus obiciunt.

Adhortantis ad gloriam.

Quum hortabimur ad immortalem gloriam egregiis parandam factis, non inconcinne adhibebimus Homer. illud carmen, quo Tullius aliquot locis vsus est.

Ἀλκιμος εἶσ' ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ.

Strenuus esto, quòd te posteritas quoque laudet.

Fractis auribus.

Galenus contra Thrasybulum: Ὅν' ἔστι τὰ θαυμάσια πῦρ σὺ γράμματα, νῦν ὑπὸ τῶν παλαιῶν κρητάρων ἀειροειδύμενα. Id est, Quorù sunt admirandi isti libri, qui circùferuntur ab his qui fractas gerunt aures. De pugilibus, ni fallor, sentit, qui postea facti medici scribunt libros, aut potius de libris imperitorum medicorum, qui leguntur à pugilibus, qui solent habere laetæras aures more suum, oculos suggillatos, totam

oculos fuggillatos totam faciem tuberibus notatam, ex arte, quam exercent.

PROCLIVITAS.

Currentem incitare.

Τὸν ῥιχόντα ὀρεῖωδῶν. Est adhortari quempiam ad id, ad quod iam suapte sponte tendit. Homerus: *Quid me sponte mea properantem maxime Atrida Extimulas?*

Benè plaustrum perculit.

Rusticorum prouerbium est: Benè plaustrum perculit. In eos, qui quempiam impellunt, quò sua sponte iam propendebat. Translatum à plaustris onustis. Plautus: *Qui monet, quasi adiuuat.*

A vicinis exemplum habent.

Qui faciunt quippiam aliorum exemplo prouocati. Vicinus enim vicino morbum suum affricat, & malorum commercio reddimur deteriores. Terètius: *Quid isthuc tam mirum est, de te si exemplum capis?*

In planiciem equum.

Εἰς πεδίον τὸν ἵππον. Quoties quis ad id prouocatur, in quo plurimum valet, quòque vel maximè gaudet. Equus in campo tanquam in sua arena. Plato: Equites in planiciem prouocas, Socratem ad disputandum.

Mustela seuum.

Γαλῆ σίῆρ. Id est, Mustelæ pingue, subaudiendum das, aut committis. Quum ea dantur, quorum qui accipiunt, natura sunt appetentissimi. gaudet enim hoc animal præcipuè seuo, veluti si quis laudaret laudis audissimum, aut ad bibendum prouocaret natura bibosum.

Diogen.

Calcar addere currenti.

Ouid. *Non opus admisso subdere calcar equo.* Sunt autem ferè prouerbiales in totum illæ metaphoræ, Subdere calcar, Subdere stimulos, quemadmodum & illæ: Iniicere frænum, Compescere fræno Reuocare fræno, &c.

Plinius.

Vna scutica omnes impellit.

Μία μύστιξ πάντας ἑλαίνει. Vna scutica incitat omnes. De negotio dictum, quod facillè fieret, videlicet à promptis omnibus, ac suapte spòte currentibus. Vel in hos, quos eadem causa impellit, puta eadem spès lucri, studium commune, idem amor aut studium. Sumtum ab aurigis.

Suidas.

Lydum in planiciem prouocas.

Λυδὸν εἰς πεδίου προουλαίε. Id est, Lydum in campum prouocas. In eum competit, qui laceffit iam dudum ad id propensum & promptum. Notati Lydi, quòd ad bellum capessendum æquo propensiores essent.

Sphæra per præcipitium.

Ἡ σφαῖρα κατὰ προνοίαν. Id est, Globus per decliue, subaudiendum, voluitur aut mittitur: perinde est quasi dicas, currentem incitare. Nam sphæra facillè per locum decliue deuoluitur. Nec malè quadrabit in eos, qui vitæ genus aliquod nacti sunt, ad quod videntur esse natura propensi.

Uno digitulo.

Vno digitulo, summam negotij facilitatem significabant. Terentius: *Qui mihi nunc uno digitulo fores aperis fortunatus: Ne tu ista saxo calcibus sæpe insultabis frustra.*

Suade lupis vt insaniant.

Theocrit.

Vbi quis animum inducit ad rem stultissimam, quam non aggredetur nisi insanus. Nam lupi insaniant vel sua sponte, veluti si quis tyrannum instiget ad crudelitatem.

In numerato habere.

Qui in causis agendis est ingenio præsentissimo, & quidquid aliis præstaret diutina cogitatio, id illi prima statim animi intentio daret. Sumtum ab his, qui res suas ad certissimum calculum redegerunt, hoc est, ad pecuniam numeratam.

Titio ad ignem.

Δαλὸς ἐπὶ πύρ. Vbi quis applicatur ad eas res, ad quas natura propensus est: Vt si mulierosus ad puellarum conuictum, sanguinis audis ad militiam. Non admodum abluat ab illo: In matulam immeiere.

Maturior moro.

Ἦσπαίτερος μάγου. Dicitur potest vel in hominem miti ingenio præditum, vel in mollem, vel in vehementer propensum ad aliquid, velut in virginem nupturientem.

Olla lenticulam attigit.

Χύτρα δι' φαίνας ἄψυτο. Id est, Sed olla lenticulam attigit, Conueniet in eos, qui vehementer propensi sunt ad aliquid, &c. Olla fistilis videtur amare lentem.

Ignis ad torrem.

Πύρ

Πῦρ ἐπὶ τὴν δαλὸν εἰσέρῳ. Id est, Ignis ad torrem veniens. De negotio quod raptim facileque conficitur, quasi quum vltro ignis ad torrem tranfuolat, ob materiei siccitatem.

Quàm facile vulpes pyrum comest.

Plautus: *Tam facile vinces, quàm vulpes pyrum comest.* De re factu proclini. Quòd nihil negotij fit vulpi dentatissimæ pyrum edere.

Tam in proclivi quàm imber.

Plautus: *Tam hoc tibi in proclivi quàm imber est, quando pluit.*

Nā proclive propriè dicitur, quod ex alto deorsum pro- pendet. Arduum est autem onera submōliri in altum.

Cicero.

Tanquam de narthecio.

Pro eo quod est, Ex parato, & ad manum. Nam narthe- cium (opinor) vocat pyxidem, vnde pharmacopolæ depro- munt medicamenta.

Strabo.

Mercator nauiga, & expone.

Quoties significabimus rei cuiuspiam esse tãquam au- ditatem, vt nulla copia sufficiat: præsertim si quid mali sit, quod expetitur.

Plinius.

Vna pertica.

Pro eo quod est, eadem opera. Sumtum videtur ab his, qui meriuntur agros. Perticam posuit pro decempeda. Ser- uius dixit perticam esse lineam, qua diuiduntur agri.

Tarichus assus est simul atque viderit ignem. Athenæus.

Τάριχος ὀνότις ἀδιδεῖ ἀπὸ τῆς τῆς πυρ. Id est, Tarichus assus vt ignem viderit. Est autem Tarichus piscis salsus. Opinor i- dem esse cum illo, ἀρῦα ἔς τῆς πυρ. Referas huc citatum an- tè, Ignem gladio ne fodito.

PROFICIENTIVM IN

MELIVS.

Ab asinis ad bones.

Plaurus.

Ex humiliori conditione ad ditiorum partes transire.

Dives factus, iam desit gaudere lente.

Aristoph.

Ἐπιτε πλουτῆς ἐκ εἶδος ἡδονῆς φακῶν. Id est, Lenticula diuiri placere desit. Lens legumen pauperum ac tenuium cibis est. Quæ fastiditur simulatque lautior fortuna contigit. Vnde proverbiū in eos, quibus ad vberiorē cōditionem e- uectis, fastidio sunt ea, quæ prius inopes boni cōsulebant.

Ff ij

Satis quercus.

Ἄλις ἄρουρος. Id est, Sat quercus. Vetus adagium in eos, qui relicto victu sordido, ad elegantiorē lautiorēque digrediantur. Aut quoties pristinum aliquid studium aut in stitutum relinquitur. Inde profectum adagium, quod prisci illi mortales rudes atque inculti simul atque Ceres vsum frumenti monstravit, glandibus victitare desierunt.

Non enim spina.

Ὅτι γὰρ ἀκάνθα. De conditione dicebatur in melius comū tata. Sumta metaphora à noualibus, quæ repurgatis spinis, frugiferæ incipiunt esse.

Effugi malum, inueni bonum.

Zenodot.

Ἐφυγον κακόν, εὗρον ἀμείνον. Id est, Euasi mala, nactus sum meliora. Dicitur solitum, si quando fortuna lautior cuiquam contigisset.

Iuxta cubitum profecit.

Κατὰ πῦχον ἐπιδίδου. De eo dicebatur, qui promotus esset ad meliora, siue cum quis ordine progreditur legitimo. Cubitus enim & modum significat, vt intelligas nihil trāfiliendum.

Meliores nancisci aues.

Ἄμεινον οἰανθὴν τυχεῖν. Dicuntur, quibus post res aduersas succedunt prosperiora. Nam vt apud Latinos auis & ales interdum non animal, sed omen ipsum & augurium significat, itidem apud Græcos οἰανθὴς & ἄρουρος, cum σπουδαῖς non eodem accipitur modo, quemadmodū indicat Eustachius in 1. Odyssææ librum. Horatius: *Mala ducis aui domum.* Laborauit autem hac superstitione antiquitas, vt in magnis rebus aggrediūdis, auium occursum obseruaret, neque defuerunt qui eam velut artem profiterentur. Atque hinc apud Romanos augurum collegium.

Melius nobis est quam heri.

Prouerbialē habere figuram videtur illud Aristophanis:

Ὁ Βλεψιδεμὲ ἀμεινον ἢ χθὲς παρ' ἐμοῦ. Id est,

O Blepsideme melius atque heri mihi est.

Item illud Theocriti: *Melius cras forsān habebit.* Quum significamus fortunam in melius commutatam.

Suidas.

Ego ex bono in bonum traductus sum.

Ἐγὼ μὲν ἐκ τοῦ καλοῦ εἰς καλὸν μεταώσκησα. Id est, Ego quidem è bono

bono in bonum tranſij. De his qui bonum inſtitutum bono commutant.

Fuit & Mandroni ficulna nauis.

Εἴρηστο εἰ Μανδρονί σικίνη ναῦς. In eos dici ſolitum, qui præter meritum ad felicitatem atque opes euecti, priſtinæ conditionis non meminerunt, ſed præſenti rerum ſucceſſu inſolentius abutuntur. A Mandrone quodam ſumtum, qui indignus & immerens, ex nauiculario factus eſt imperator. Nauim autem ficulnam per contemptum dixit.

Hodie nullus, cras maximus.

Ὁ νῦν ἴσθ' οὐδὲν, αὔριον δὲ ἕσπερ μίγξει. Id eſt, Qui nullus hodie, cras erit vel maximus. De eo, cui repente ingēs aliquis honos acceſſerit. Aristoph.

I modo, venare leporem: nunc Irym tenes.

Id eſt, Hanc interim cœnam qualemcūquo certam habes, quære alteram ſi potes potiorem. Irys enim auis, quam à Phaside Scythiæ flumine phasianum vocant. Verùm opior legendum Iſtin. Nam id eſt animal de genere muſtellarum, quod in cuniculos immittitur, vt prædam illiciat. Latini Viueram appellant. Plautus.

Callia deſluunt penne.

Dictum in Calliam apud Græcos, qui per luxum ac libidinem patrimonium abligurierat. Solet autem hoc interdum auibus accidere, vel morbo, vel certis anni temporibus.

Opus ad opus.

Ἔργον ἐπ' ἔργον. Hoc adagio nullum operæ finem ſignificans.

Gallorum incuſare ventrem.

Ἀλεκτηροῦσαν μίμριδος κοιλίαν. De edacibus, ac luxu multū abſumentibus facultatum. Huic enim animanti vëter miſtice calidus, ita vt omnia ſtatim concoquat.

Proteruiam fecit.

Proteruia id ſacrificij genus eſt, in quo ſi quid reliquum eſſet, id igni consumeretur. Vnde celebratur illud Catonis feſtiuiter dictum in Albidium quendam, qui patrimonium vniuerſum luxu abſumerat, vnus exceptis ædibus, quæ in-

Macrob.

cendio conflagrarunt. Proteruiam, inquit, fecit, propterea quòd ea quæ comesse non potuerit, quasi combussisset.

Plutarch.

Relinque quippiam & Medis.

Αἰμίτις καὶ Μίδας. Id est, Reliquum facito aliquid & Medis. Prouerbialis iocus in eos, qui ex conuiuio nihil relinqui faciunt, aut qui facultates vniuersas abliguriunt. Relinque quippiam & Medis, hoc est, compare tu, quod dissipent ij, qui tibi malè volunt. Hinc statum quòd Medi & Phocidem ipsam & extremos Bœotix terminos incurserunt, omnia vexantes, miscentisque populationibus.

E dolio hauris.

Εκ πιδου αὐτλήν. E dolio haurire dicebatur olim, qui abundaret rebus optatis. Admonet & Hesiodus, dimidiato dolio parcendum esse, quòd sera fit in fundo parsimonia. Diuitum est habere dolia, pauperes vappâ bibût è lagenis.

Zenodot.

Vnà cum canistro.

Αὐτὸς καὶ οὐδὲν. Quadrabit in eos, qui rem intemperanter profundunt deuorantque & abliguriunt. Mos enim erat antiquis, vt testatur Didymus, vt cœnæ canistris inferrentur.

Cicero.

Largitio non habet fundum.

Quo dicto significabant, stulta liberalitate quantalibet opes exhauriri, vel effluere potius. Translatum videtur à pertuso dolio Danaïdum apud inferos.

Seneca.

Ipsò horreo.

Quod prolixè & affatim datur, ipso horreo dari dicitur, quemadmodum ipso canistro, propterea quòd ex horreo plenius depromitur, quàm è chœnicæ.

Plena manu.

Pro eo quod est, ampliter, copiosè, prolixè, minimè que malignè. Translatum ab iis, qui non parcè, sed plena manu largiuntur. Fit lepidius, quo magis ad animi res tràffertur.

Plutarchus

Cupidinum crumena porri folio vineta est.

Προΐσου φύλλα τὸ τῆς ἰριότητος δίδου βαλαίποι. Id est, Porri folio amorum vineta est crumena. Porri vis est calefacere, ere vrinam, irritare Venerem. Suidas ostendit dictum de iis, qui per amorem immoderatos faciunt sumtus, luxurique indulgent.

Festo die si quid prodegeris.

Plautus:

Plautus : *Festo die si quid prodegeris, profecto egere liceat, nisi pepereris*. Admonet autem, ne in sumtibus solennibus ita profusi sumus, ut non suppetat quo feramus quotidianos. Accommodabitur non perperam in eos, qui iuvenes rem prodigunt, esurituri senes.

Bello parata.

Ἐκ πολέμιας. Id est, Ex hostium regione. Vbi quis immodicè infumeret. Solemus enim celerius ac temerè profunderè, si quid hostibus sit creptum.

Glaucus alter.

Γλαῦκος ἄλλος ἰπποδρόμος. Id est, Glaucus alter ab equis decoratus. Quadrabit in hominem alendis equis exhaurientem facultates suas. A fabula natum.

Immolare boues.

Βουθυτήν. Tanquam prouerbialiter dicebantur, qui amplius magnificèque sumtus facerent. Diuitum enim est, vel Regum potius, boues immolare. Et βουθυτίω pro magnifico apparatu vsurpant.

Caricum sepulcrum.

Καρικὸς τάφος. Id est, Caricum monumentum. De re magna sumtuosaque. Sumtum à Mausoli sepulcro, quod est apud Caras.

Cui multum est piperis, etiam holeribus immiscet.

Ὁ πολὺ ἔχειν πίπερι, τίθησι καὶ λαχαρίοις. Id est, Qui multum habet piperis, etiam holeribus admiscet. Cui rei cuiuspiam largior est copia, ea profusius utatur licebit. De pusillo parcius insumendum. Ut cui multum suppetit facultatū, huic licet opiparè viuere. Martialis:

Ve sapiant satuae fabrorum prandia beta,

O quam sepe potet vima pipèrque coquus.

Non nauigamus ad Hippolaitas.

Herodot.

Ὀὐχ ἰππολαίτας πλεοῦσι πλώμεν. Id est, Non nauigamus ad eximios Hippolaitas: ut sit admonentis, parcius utendū esse rebus praelentibus. Neque enim nauigari ad eum locum, vnde rerū eiusmodi copia exuberat, ut quod temere prodegeris, facillè possis sarcire. Hippola verò vetustissima fuit Laconicæ ciuitas, non procul à mari: quā olim consentaneum est ob portus commoditatē, mercimoniis floruisse

Drachma grandis.

Zenodot.

Δραχμὴ χαλαζώσα. Id est, Drachma grandinans. De lucro, quod tanquam cælitus emissum obtigit. Nam olim theatrale præmium erat drachma, quæ veluti grandinis in mo- rem in populum spargebatur.

P R O P R I I C O M M O D I

S T V D I V M .

Plautus.

Tunica pallio propior est.

Quo significatum est, ex amicis nos aliis atque aliis magis esse deuinctos, neque parem omnium habendam esse rationem. Pallium extrema vestis est apud Græcos, quemadmodum apud Romanos toga. Tunica toga tegebatur.

Tullius.

Intus canere. Apsendius citharædus.

Qui priuati commodi impendio studiosi essent, ac ferè quidquid agerent, id omne ad domesticam referrent utilitatem, ij proverbio, Intus canere, iidè apud Græcos Ἀσπίδιαι καθεύδουσι, id est, Apsendij citharistæ dicebantur.

Nequidquam sapit, qui sibi non sapit.

Μισῶ σοφιστὴν ὅστις οὐχ αὐτῷ σοφός. Sapientem eum odi, qui sibiipsum non sapit.

Plautus.

Ad suum quenque questum æquum est esse calidum.

Quisque aduigilat ad id quod expetit.

Decora teipsum.

Γέρας σεαυτῶν. Id est, Honesta teipsum. Iocus prouerbialis in eum, qui se magnificentius gereret. Nam γέρας εἶναι venerari est, & honorem habere.

Anguillam captare.

Ἐγκέλευς ἐπιχεύου. Id est, Anguillas venari. Dicuntur, qui priuati commodi causa cient tumultus. Inde ducta similitudine, quod quum aqua stat immota, nihil capiunt, qui captant anguillas. Quum verò sursum ac deorsum miscent, ita demum capiunt. Quadrabit in eos, quibus tranquillo Reipublicæ statu nihil est emolumentum: proinde seditiones gaudent exoriri, quò ciuitatis publicum malum in suum priuatum vertant commodum.

Suidas.

Vnà lauabor.

Παρολοδομεῖ. Dicit consuevit, vbi quis insinuat se in societatem alterius, aut vbi quis admittit aliquem in societatem,

¶ *ui qui pauperior est, sumtum effugiat. Tanquam hoc commoditatis laturi sint tenues, si cum diuitibus balneum ingrediantur, vt spongiis suis parcant.*

Manum admouere.

Ἰὼ χεῖρα ἐπιβάλλειν. Id est. Manum apponere. Dicebantur qui sese insinuarent in rei cuiuspiã egregiã cõmunione.

Vndecumque lucrum capiunt.

In Aduocatos, in calumniatores, in malos medicos, qui captant vndecumque, si quis incidit in casses, quem possint expilare, congruet illud Homeri ex Odyssi. α,

Αἰεὶ γὰρ παρὲν τῆσιν ἀλάστοροι ἰχθυόασκον

Ἰταμπίδης ἀδικίῃσισι, ἔτι τοι δὲ γαστέρε λιμῆς. Id est,

Semper enim quaqua patet insula piscibus hamo

Insidiabantur, ventrem fames enecat atra.

Genus supra propius.

Aristotel.

Τὸν κῆρυς ἔργον. Hoc adagium ex euentu quodam est natum. Quum in prælio quidam conspiceret duos amicos pariter de vita periclitantes, fratrem & consobrimum, neque posset vtrique simul ferre suppetias, omisso consobrino fratrem defendit, atque hanc interim sententiã pronũtiauit.

Omnes sibi melius esse malunt, quam alteri.

Terentius in Andria. Idem in eadem fabula: *Hem proximus sum egomet mihi, Nemo seipso diligit quenquam magis.* Adhuc: Sibi quisque amicus est.

Simonidis cantilena.

Plutarch.

Σιμωνίδου μῦθος. De vafri ac subdolis dictum est. Hunc tradunt primum astutiam & quæstum in artem induxisse: Erant illi duo scrinia, alterum gratiarum, alterum præmiorum, quæ quum post tempus aliquantum aperuisset, gratiarum arculam semper offendebat inanẽ, præmiorum semper plenam. Hoc commento significans se nolle gratis donare carmina.

Mihi ipsi balneum ministrabo.

Ἐμαυτῷ βαλνυῖσθαι. Id est, Ipse mihi balneator ero. Vbi quis suis inseruit commodis, aut vbi quis non expectato alieno officio, ipse suum agit negotium. Aristophanis interpres admonet translatum à balneis, in quibus cessante balneatore, ipsi qui lauant, aquã hauriunt atque infundunt.

Sibi canere.

Ἐαυτοῦ ψάλλειν. Id est, Sibiipſi canere. Dicitur, qui non ad alienum arbitrium facit quippiã, sed animo obſequẽs suo.

Aſtutior coccyce.

Μηχανικώτερος κόκυκας. Id est, Coccyce aſtutior. Dicebatur, qui aſtu ſibi conſuleret. Suntum ab auis ingenio, oua ſubiicientis in nidos alienos. De qua abundè Plinius & Ariſtoteles.

Optat vicino ut habeat, magis autem olla.

Terentius. vicinum habere diuitem, a quo poſſis petere. Potiſſimũ eſt habere domi quibus eſt opus. Proximum

Veniat hoſpes, quiſquis profuturus eſt.

Ξένος ἔλθοι ὄρεσι ὄνησι. Id est, Veniat qui proderit hoſpes. Admonet ad agium, eorum demum aduẽtum eſſe gratum qui commodi quippiam adferunt. Ouidius:

Ipſe licet venias, miſis comitatus Homere,

Si nihil attuleris, ſibi Homere foras.

Suam quiſque homo rem meminit.

Plantus. Qui in alieno negotio dormitat, in ſuo vigilat.

Mercator eſt.

Ἐμωτός ἐστι κληπόιδμος. Id est, Mercatorẽ ſe adſimulat. Dicendum in eum, qui ob timiditatem cauſas commentitias prætexit, ne cogatur ſubire diſcrimen.

Ciuitates ludimus.

Πόλεις παίζουσι. Luſus genus eſt quoddã, in quo calculis iudebatur olim, quos antiquitus πόλεις, id eſt, vrbes, vocabant, Neoterici χάρας, hoc eſt, regiones appellare cœperũt. Mihi quadraturum videtur, quoties ſuum quiſque commodum quacunque ſectatur via, & æmulo competitori- que modis omnibus tendit inſidias.

PROXIMIS VTENDVM.

Viam qui neſcit ad mare.

Plautus in Pœnulo: *Viam qui neſcit, qua deueniat ad mare, eum oportet, amnem querere comitem ſibi.* Id eſt, qui rem com- modè conficere nequit, is quauis ratione conficiat, neceſſe eſt. Qui rectè viuẽdi rationem ignorat, eos ſibi proponat, quorum vita laudata eſt.

Vt poſſumus, quando ut volumus non licet.

Ζωδύ

Ζεῦσι γὰρ οὐχ ὡς θέλομεν, ἀλλ' ὡς δωάμεθα. Id est, Non uti libet, sed uti licet. sic viuimus. Quo monemur tēpori ac necessitati feruendum esse.

Quando id fieri non potest.

Oportet id quod adest, boni consulere. Et Martialis: Terentius.

Quod sis, esse velis.

Bona est offa post panem.

Ἀ γὰρ καὶ μετὰ μὲν ἄρτον. De iis dici solere ait Zenodotus, qui penuria meliorum amplectuntur deteriora. Nam maza quiddam est pane cocto deterius, conflatum ex lacte & farina. Quo licebit uti, quum indicabimus rem vsu, non opinione æstimandam.

Si non adsint carnes, taricho contentos esse o-

portes.

Diogeniam

Ἄν μὴ παρῆ κρέα, στερκτίον τῆ τάρχη. Id est, Probanda sal-famenta egēti carniū. Sunt qui dicant τάρχη accipi pro pisce, sed vili, putrique, qui idem sit aphyra. Fortassis hīc pro iure accipiendum tarichus. Sensus hīc est, vbi non est copia meliorum, boni consulere oportet, quæcunque cō-tingunt.

Aulædus sit, qui citharædus esse non possit.

Cicero.

Rectè dicitur in eos, qui malunt in multo inferiore or-dine alicuius haberi momenti, quàm inter excellentes negli-gi. Quemadmodum Iulius Cæsar maluit in frigido oppidulo primus esse, quàm Romæ secundus. Nec malè quadrabit in eos, qui desperatione meliorum ad humiliora se se conferunt.

Si bouem non possis, asinum agas.

Suidas.

Εἰ μὴ δ' ὡγο βοῶν, ἔλαυνε ὄνον. Id est, Si nequeas bouem, asinum agito, id est, si non potes ut vis, utcunque potes, facito. Si fortuna splendidior non contingit, eam sortem, quæ contingit, boni consulas. Si quod optas non licet, id quod est proximum amplectere.

Altera navigatio.

Plata.

Ἀδύτηγε πλοῖς. Id est, Secundarius cursus, vocabitur, cūm vento destituti, remis nauem impellerent. Conuenit, vbi quoties, quæ potissima fuerant, non contingunt, ad proxima confugitur auxilia.

Præsentem fortunam boni consule.

Τὸ παρὲν οὐ ποιεῖν. Id est, Quod adest boni consule. καὶ τὸ

παρὲν αὖ τίς δίδωται. Id est, Quod adest æqui bonique facere oportet. Admonet adagium ne nos maceremus alienarum rerum cupiditate, sed quæcunque contigit fors, eam velut optimam amplectamur.

Theocrit.

Præsentem mulge, quid fugientem insequeris?

Τὴν παρῶσαν ἀμάλγῃ, πὶ τὸν φέρων τὰ δίκαια; Id est, Præsentem mulgeto, quid insequeris fugientem? Præsens lucrum non omittendum spe commodorum.

Quod adest, boni consule.

Oportet boni consulere, quidquid à fortuna cõceditur.

Homerus.

Quæ dantur.

Τὰ ἴψῳ δίδωρα. Id est, Quæ dantur. Admonet adagium, quod à fortuna datur, id boni consulendum esse, & ferendum æquo animo, quod mutari non queat.

Quod datur.

Cicero.

Nonius Marcel. citat hunc versiculum è Cæciliij Plotio, Patiære quod dant, quando optata non danunt. Danunt, antiquè dictum est pro, dant, cõuenit cum præcedente, τὴν ἴψῳ δίδωρα.

Extrema linea.

Quod in quaque re postremum est, extremam lineam appellabant. Ita Terentianus in Phædria: *Postremo extrema linea amare non nihil est.*

P R V D E N T I A.

A fronte simul & occipitio oculatus.

Quum indicabimus admirabilem rerum omnium cognitionem, aut singularem prudentiam, quæ constat non præsentium modò scientia, sed & memoria præteritorum, & futurorum perspicentia, rectè versum hunc vsurpabimus. Virgilius:

Quæ sint, quæ fuerint, quæ mox ventura trahantur.

Alter Iarrus.

Ἴαρος ἄλλος. Quadrabit vel in prouidum ac circûspectum vel in ancipitem & perfidum. Persius: *O Iane, à tergo cui nulla ciconia pinsit.* Sumentum à Iaro bifronte.

Sapiens diuinat.

Donatus in Hecyrâ indicat prouerbiū esse diuinare sapientem, quod ex coniecturis prudenter collatis colligat verum,

verum, non solum de præteritis, verum etiam de futuris. Reliqua pete ex proverbio: Qui bene conicit.

Mus non vni fidit antro.

Plinius.

Vulgatum illud est, Eum murem esse miserum, cui non est nisi vnum specu. Locus erit adagio, si quem admonemus, ut sibi plures amicos paret, aut vnâ cum opibus studeat philosophiæ, ut si fortuna quod suum est eripiat, in litteris sit præsidium.

Non oportet hospitem semper hospitem esse.

Hospites dicuntur ignari eius loci in quo viuunt, Sed turpe est in eadem ciuitate viuere, & semper esse peregrinum. Sic turpe est in eadem disciplina diu versatum esse, & nihil scire.

Aceto perfundere.

Proverbij speciem habet pro irridere, sicut & illud Horatij:

At idem quod sale multo

Urbum defricuit charta laudatur eadem.

Sapiens non eget.

Aristotel.

Χρὴ δὲ οὐ μὲν ὄρεσι ἀφίεσθαι πύρρον αἰὲν. Id est, Haud ynquam eget, qui mente sana est præditus. Siue quod magnæ sint opes, habere bonam mentem, siue quod sapienti facile est discere, si velit.

Tanquam de specula.

Qui futura longè prospiciunt prius quàm eueniant, tanquam de specula præuidisse dicuntur.

Qui bene coniciet, vatem hunc perhibeto optimum.

Cicero.

Admonet adagium futurorum præscientiam, non è fortibus aut auguriis petendam esse, sed à prudentia, siquid è qui prudentia sit præditus, is ex præteritorum, præsentium que coniecturis facile prospiciet, quid sit euenturum.

Homo Thales.

Ἄνθρωπος Θαλῆς. Ironia proverbialis in stultum, qui sapiens haberi studeat. Fuit enim Thales vnus è septem Græciæ sapientibus.

Acetum habes in pectore.

Plautus: Ecquid habet acetum in pectore? Pro eo, quod est, Num sapit? num quid habet astutiæ? Nam vt salsa, itidem

& acida palatum iuuant, acuíntque & irritant stomachum.

Aristoph.

In holmo cubabo.

Εν ὄλμῳ ἀνάσω. Dicebatur ab iis, qui se quippiam diuinatione cognitum ire minitabantur. Nam quidam dicunt tripodas Apollinis holmos appellatos fuisse. Tradit autem Aristophanes Grammaticus, eos, qui holmis indormissent, repente diuinandi spiritum concipere.

Perendinum ventum prae-discere.

Τὸν πρῆστῖον αἶμον περιπόσειαν. Id est, Perendinum ventum praescire, dicuntur, qui coniecturis, quod multo post euenturum sit, colligunt. Sumtum à nautis aut negotiatoribus.

Zenodot.

Amyris insanit.

Ἄμυρας μαινεταί, Prouerbialis allegoria, qua rectè vtemur, ubi quis insanit: praetextu rebus suis consulit.

Non pluet, &c.

Plutarchus refert hunc versiculum prouerbio iactatum.

Μηκίη νυκτὸς ὕει ἢ καὶ τὴν ἀγροτικὰ σὺς. Id est,

Iam non nocte pluit, qua sus foetum edit agrestis. Si quis significare velit exacto vere, aut autumnno serenitate fore.

Lesbius Prylis.

Ὁ Λέσβιος Πρύλης. Plutarchus tradit hoc prouerbum per similitudinem sumtum. Prylin enim fuisse Mercurij filium, ac diuinandi peritum indicat.

Timidi mater non flet.

Æmilius
Probus.

In bello, qui contemnunt hostem, nihilque metuendum ducunt, quoniam parum cauent, ferè pereunt, & matribus luctum adferunt cum orbitate.

P R V D E N T I A S E N I L I S .

Multorum festorum Jouis glandes comedit.

Πολλῶν πανηγύριων Διὸς βελανίδων ἐφαγῆν. De scne, longoque plurimarum rerum vsu docto, quasi dicas, Multas vixit Olympiadas. Quercus autè Ioui sacra: vnde nuces iuglades.

Annofa vulpes haud capitur laqueo.

Γέρον ἀλώπηξ ἔχ' αἰλίσκαται πάγην. id est, Vulpes anus laqueis capi haud vllis potest. Dicendum in eum, qui longa ætate, multaque rerum experiètia callidior est, quam vt arte doctis que capi queat.

Eum auscultata, cui quatuor sunt aures.

Zenodot.

Κλουι τὰ τε πῶρα αὐτὰ ἔχοντες. Natum ab Apolline, qui fingitur quatuor habere aures, & manus totidem. Atque ita monet prouerbiū audiendos esse illos, qui diuturno complurium rerum vsu, præ ceteris sapiunt, ita vt ferè faciunt senes.

Annus subsultans multum excitat pulueris.

In eos dici solitum, qui ob rerum experientiam, multum negotiorum aggredierentur.

Etate prudentiores reddimur.

Si quando negabimus nobis eadem probari iã natu grãdioribus, quæ quondam ob ætatis inscitiam arriserunt, sed vsu rerum auctam prudentiam, congruet illud Homeri ex Odyss.

Ἐγὼ δ' ἔτι νῦν εἰς ἦμα,

Νῦν δ' ὅτι δὴ μῆλας εἰμι καὶ ἄλλων μύθων ἀκούων

Παιδεία μοι, καὶ δὴ μοι αἰετῆται ἔνδοξοι θυμῶς.

Id est,

Eram adhuc puer, ast vbi iam sum

Grandior, & reddit me aliorum oratio doctum,

Ipseque grandescit mi animus.

Sine cortice nabis.

Horatius.

Qui iam per ætatem non egent custode morum.

Senum prudentia.

In senem plurimarum rerum vsu peritum, quique multa meminerit superioribus acta seculis, quadrabit illud Homeri ex Odyss.

Παλαιὰ τε πολλὰ τε εἰδὼς. Id est,

Qui antiquaque multaque norat.

Senesco super multa addiscens.

Τηλικῶν δ' αἰὲρ πολλὰ διδασκόμενος. Id est, Discenti assidue Solon. multa, senecta venit. Significat autem vsu vitæ, multaque rerum experientia parari prudentiam. Terentius: *Nunquam ita quisquam bene subducta ratione ad vitam fuit, quin res, etas, vsus, semper aliquid apportet noui, aliquid moneat, vt illa, qua credas scire, nescias: et quæ tibi putaris prima in experiendo repudies.* Senarius idem, *Discipulus est prioris posterior dies.*

Moderator negotij.

In eum qui scientia & auctoritate sua negotiū moderatur, hoc Homeri carmen Odyss. 6, conueniet.

Αὐτὰρ ὁ πηδάλιον ἰδρωῖστο τεχνήϊτας. Id est,
Ille ratem clauo scitè, doctèque regebat.

P R V D E N T I A C O N I V N C T A
V I R I B V S.

Consiliis simul & facto valens.

In hominem consilio pariter ac viribus excellentè conueniet illud Homeri Odyss. 3,

Ὅτις ἰκέϊνος ἔλω βουλευόμεν ἠδὲ μάχουσαι. Id est,

Is cuiusmodi erat, seu pugna consilio uel

*Prudentia cum viribus coniuncta. Imperator
idem robustus miles.*

In eum, qui norit idem & aliis imperare quid sit agendum, & ipse persequi quum est opus, iuxta Homerum:

Ἀ μρόπτερον, βασιλεὺς τ' ἀγαθὸς, κρατιεὺς τ' ἀρχμητις.

Et iuxta ductor bonus & certamine pollens.

Sunt enim, qui imperatorem agere norunt, at militem præstare non norunt.

P V D I C I T I A.

Hippolytum imitabor.

Ἰππόλυτον μιμήσομαι. Diogenianus in prouerbiorum collectaneis, ait dictitatum de iis, qui statuissent purè, castèque viuere. Nota est fabula quemadmodum is iuuenis odio se minei generis, Dianæ studiis sese totum addixerit, despecto Veneris numine.

Melanione castior.

Aristoph.

Μελανίωνος σιωπρηνέστερος. Dicebatur, qui magnopere à mulierum congressibus adhorreret. Aiunt Melanionem quædam odio mulierum, in solitudinem demigrasse.

P V D O R.

Pudor in oculis.

Homerus.

Ἐν ὀφθαλμοῖς ἡ αἰδώς. Horum nos pudet, quæ in propatulo sunt. Aspectus enim vel incutit, vel renouat etiam pudorem. Vnde fit, vt pueri quum pudescunt, oculos tegant. Hinc & Poetæ Cupidinem, quòd sit improbissimus, cum fingunt.

Pudebat recusare, & non audebant suscipere.

Αἰδώς

Pudebat recusare, & non audebant suscipere.

Αἰδῶν ὑπὸ ἀλιωαδῶν, δέιστον δὲ ὑποδέχθαι. Id est, Detrectare pudor, formido subire vetabat.

Quo vti licebit, quoties incidit eiusmodi negotium, ut aliud suadeat honestas, aliud utilitas, & dedecorosum sit non suscipere prouinciam, rursus periculosum suscipere.

Pudor & metus.

Quum abstinetur à re quapiam, quod ea tum inhonesta factu videtur, tum verò minimè tuta, locum habebit illud Homeri ex Iliad. o,

Ἦξι γὰρ αἰδῶς, καὶ δέος. Id est,

Nam pudor atque metus vetuit.

Verecundia inutilis viro egenti.

Αἰδῶς δὲ οὐκ ἀγαθὴ καχευμένη ἀπὸ πτωχείας. Id est,

Verum homini pudor haudquaquam conducit egeno.

Admonet autem abiiciendum pudorem, quoties vrget necessitas.

Apud mensam verecundari meminem decet. Plautus.

Proverbium hoc ex tanta antiquitate per manus traditum est, hodieque versatur in ore omnium. Verecundari neminem apud mensam decet. Nisi quod vulgus addit, nec in lecto.

Tinctura Sardonica.

Βάμμα Σαρδωνικόν. De colore præcellenti dicebatur, præcipuè purpuræ. Per iocum autem transfertur ad eum, qui pudefit, aut qui ob plagas sanguine tingitur. Sardon insula ingens opposita insulæ, in qua variaz purpurarum tincturæ fiebant.

Tinctura Cylicena.

Βάμμα Κυζικίων. Decus non eluendum appellabatur apud Atticos. Dicebaturque in eos, qui meru quippiam indecorè facerent. Nam Cyziceni duobus nominibus notati sunt, timiditatis & mollitiei. Aristoph.

Vbi timor, sibi pudor.

Ἦνα δέος, Ἦνα καὶ αἰδῶς. Cui similis illa Terentiana; Omnes deteriores sumus licentia. Plato.

Aduersus Solem ne meito.

Opinatur Erasmus commendare verecundiam.

Pythagor.

Ne pudeat artem.

Ne pudeat artem proloqui quam factites. Multos non pudet turpi quæstu viuere, quum pudeat nomen eius quæstus profiteri.

PVNIRI PRO ALIO.

Tibicen vapulat.

Eubulus apud Athenæum lib. 9. ait fuisse morem, si quid peccasset coquus, tibicinem solere vapulare. Philyllius apud eundem: Οἷν αὖ τὸ χεῖρ μισγίτες ἀδικήσας, τὸν αὐλητικὸν λαβεῖν πλάγας. Id est, Quidquid coquus peccauerit, tibicen accipere solet plagas. Nullus homo læso indemnis euasit coquo.

Canis peccatum.

Vide, Vltio malefacti.

RAPACITAS ET AVARITIA.

A mortuo tributum exigere.

Aristotel. Α' πὸ νεκροῦ φορολογεῖν. A mortuo tributum exigere dicuntur qui per fas nefasque diuitias vndequaue congerunt. Dicitur solitum in eos, qui turpiter vndecunq; lucrum au-
euparentur, è rebus minutis ac sordidis, veluti Vespasianus è lotio: aut è turpibus, veluti è lenocinio, quæstusque corporis: aut quum à quibuslibet extorquetur, ab amicis, à tenuibus, à medicis: postremo vel ab ipsis mortuis. Nota hic in generatores Christianos.

Vndecunq; lucrum captant.

Homerus. Aptè dicitur in aduocatos, in calumniatores, in malos medicos, qui captant vndecunq; si quis incidat in casses, quem possint expilare.

Fabarum arrosor.

Suidas. Κυροσφάξ. Dicebatur, qui in creandis magistratibus vendebat sua suffragia, eoque quæstus gratia sedulo versabatur in comitiis. Vnde fabis victitare dicebantur, quibus hinc erat quæstus.

Feles Tartessia.

Γαλή Ταρτησία. Non ineptè dicitur de rapacibus. Huic confine est illud Luciani: ἀρπακτικώτεροι ἢ τὸ γαλῶν. id est, Rapaciores felibus.

Lacunam explere.

Pro

Pro sarcire damnum. Cicero: Vide ne qua lacuna sit in auro, hoc est, ne quid desit.

Nullam corporis partem habet otiosam, ne eam quidem qua vocem promittit.

De quodam, cui omnia membra fuere venalia, etiam os & vox. Torquetur in hominem, non manibus tantum, sed toto corpore rapacem.

Quod utile, honestum: quod autem noxium, Plato.
turpe.

Sed potius, nihil est vtile, nisi quod honestum est.

Exigit à starnis farinas.

Αἰτίη ἐξ τοῖς αἰθρίαῖσι ἀφρίσι. Id est, Sanè cibum & signis ab ipsis exigit. In eum dicendum qui nullius misertus, vndeunque quod potest auellit, vel ab ipsis mortuorum statuis. Cõpetit in Principes expilatores plebis, qui nulla non ex re vestigal expriment. Aut in auaros sacerdotes, apud quos ne sepulcrum quidem gratis conceditur.

Nec omnia, nec passim, nec ab omnibus.

Vlpianus.

Nam inhumanum, à nemine accipere: sed passim, vilissimum est: & omnia, auarissimum. Admonet in muneribus accipiendis non solum verecundiam adhibendam esse, verum etiam delectum.

Lucri bonus est odor ex re qualibet.

Faceta quidem, sed tamen pestilens illa vox Vespasiani, qui quum ex lotio vestigal faceret, homo turpiter auidus, superque eo factò à filio admoneretur, quòd è re tam putida lucrum faceret, pau! post collectam pecuniã filij naribus admouit, rogauitque, ecquid illa puteret. Iuuenalis:

Lucri bonus est odor ex re Qualibet. Ennius:

Vnde habeas, curas nemo, sed oportet habere.

Zenodot.

Mendici pera non impletur.

Πτωχὸς πῆρξ οὐ πῖμπλαται. Id est, Mendici pera non impletur. Sensus per se liquet, nempe inexplebilem esse mendicitatem.

Mendicorum loculi semper inanes.

Πτωχῶν οὐλαὶ αἰεὶ κενά. Id est, Mendicantium sacculi semper inanes. De petacibus dictum & infatiabilibus.

Vnà cum ipsis manipulis.

Suidas.

Κύματα ἀμύλας. Id est, Cum ipsis manipulis. Quum omnia funditis pereunt, hoc est, quum ne gluma quidem sit reliqua. Prouerbum à rusticis natum.

Cum puluisculo.

Quum omnia sic tolluntur, vt ne puluis quidem sit reliquus. Eodem pertinet Euangelicum illud, quo iubentur etiam puluerem excutere Apostoli, id est, ne minimū quidem ab eis auferre secum. Plaut. *Conuertet hic iam me totum cum puluisculo.*

Lucrum pudori praestat.

Κέρκος ἀρχαίως ἀμεινον. Plautus in Pseudolo: *Nimio illud quod pudet, facilius fertur, quàm illud quod piget.* Idem: *Polpudere, quàm pigere, praestat totidem litteris.* Τοῦ μὲ δικαίου πῶς δικαιοσύνη, τὰ δὲ ἕτερα πῶς πάνθ' ὀφείλους, ἐνδοκαρδαιῆς. Opinionem spernito iusti, ac virum quiduis agentem sequere, quū spes est lucri: Sophocles:

Τὸ κέρδος ἡδύ, καὶν δὲ πῶς ψευδῶν ἔη.

Dulce est lucrum, profectum & à mendaciis. Sententiæ bono viro indignæ.

Horatius.

Charybdis, Barathrum.

Hominem maiorem in modum edacem, bibacem aut rapacem, helluonem, Charybdin aut Barathrum vocamus: Horatius de lurcone quodam: *Ingluuius & tempestas, Barathrumque macelli.*

Diogenianus

Megarica sphinges.

Μεγαρική σφίγξ. Ita scorta quædam vulgus olim appellabat, eo quòd Megarensium mores improbi, fictique, & populari conuitio quòdam notari fuerint, siue quòd apud eos nutrix sphinx appelleretur.

Suetonius.

Boni pastoris est tondere pecum, non deglubere.

Hodie vulgò celebratum durat, vbi quis est exactor durior atque instantior. Quid? Num & pellem vis? Quasi conueniat lana contentum esse. Tondent igitur qui ita spoliant, vt sortem relinquant, vnde res possit crescere: Deglubunt, qui nihil reliqui faciunt. Nam lana detonsa renascitur. Cute detracta, nihil est quod deinde possis auferre.

Canis circum intestina.

Κύων παρ' ἐπίγαστρον. Id est, Canis iuxta intestina. Dicebatur, vbi quis eas res, quarum esset cupientissimus, propositas

conspi-

conspiceret, quibus tamen frui non liceret. Canes enim oberrant circum intestina, deuoraturi, nisi fustem timerēt.

Rapina cotyriis.

Plutarch.

Ἀρπαγή κοτυρίαις. Cotytia festum quoddam erat apud Siculos, in quibus ex more placentulæ quæpiam & arborum fœtus ramis alligabantur, eaque diripienda proponebantur. Dicit solitum de bonis temerè profusis diripiſſique.

Ne à chytropode cibum nondum sacrificatum Hesiodus.

rapias.

Indicat Marcus Tullius irreligiosum fuisse, cibum è patella edere. Scribit enim ad hunc modum lib. De Finib. II. Atque reperimus Afotos primum ita non religiosos, ut edant de patella. In genere poterit accommodari ad quæuis, qui negotium irreuerenter & illotis, ut aiunt pedibus aggreditur. Huc pertinent & illa: A patella rapere, A veru rapere, A sartagine.

Lauerniones.

Dicuntur homines furaces, quòd fures sub tutela Lauerne Deæ essent, in cuius loco obscuro atque abdito, soliti sunt furto sublata, prædàmque defodere.

Liuius.

Bona Porſenæ.

Bona Porſenæ dicebantur, quæ velut ab hostibus erepta paruo vaneunt. Non ineptè dicitur in res, quæ dono cuiuspiam, aut fortunæ commoditate citra nostram operam contingunt. Inde natum, quòd Porſena discedens ab laniculo ex fœderis lege, castra opulenta, conuecto ex propinquis ac fertilibus Hetruriæ aruis, com meatu, Romanis dono dederit, inopi tum vrbe ab longinqua obsidione. Ea deinde ne populo immisso diriperentur, hostiliter venisse refert Liuius, bonaque Porſenæ appellata: gratiam muneris magis significante titulo, quàm auctionem fortunæ regis.

Partitio, non præfocatio.

Athenzus

Μέρις ἢ πρὶς. Id est, Sortitio, non præfocatio. Quo licebit vti, si quando significamus non esse locum violentiæ, sed ex æquitate iuris oportere tractari negotium.

Perſæpe sacra haud sacrificata deuorat.

Ἀθύρα δὲ ἵερὰ πολλὰ κατεπίσσει. Id est, Perſæpe sacra haud immolata deuorat. Senarius est Simonidis, in mulierem

Gg. l. ii)

quandam malè moratam & auidam in conuiujs. Concinnè dicitur in eos, qui ventris impulsu statim ad deuorandas epulas irrumpunt, non expectatis ceremonijs & elegantiolis illis, quibus ciuiles vtuntur. Ductum à victimis, quas fas non erat contingere, nisi mysterijs peractis.

Diogenian

Vulturis umbra.

Τυπὸς σκιά. Quadrare videtur in heredipetas, aut alioqui rapaces inhiantesque prædæ. Respondet illi, Si vultur es, cauer expecta.

Voracior purpura.

Τὰ λιχνοτέρα τῶν πορφυρῶν. Id est, Edaciora purpuris. Idque dictum existimat Athenæus à tincta purpura, quæ omnia quibus admota fuerit, velut ad sese rapit, suoque colore res vicinas inficit, vel ab animante ipso quod quidquid tactum fuerit, retinet ac deuorat. Conueniet in edaces, aut in eos, qui omnia in suum compendium vertunt.

Aristoph.

Edax currus.

Ἄδθηραζον ἄμυε. In glutones & voraces dicebatur, propterea quod currus multum absumit vnguinis siue ceromatis, siue quod sumtuosa res sit, equos & currus alere. Venustius reddetur, si deflexeris ad animi vitia, vel cupiditates inextremabiles esse, quum naturæ vsus per pauca postulet.

Laudant vt pueri pauonem.

Iuuenalis scripsit in auaros, qui carmina laudant duntaxat, nihil autem largiuntur poëtæ.

Didicit laudator auarus

Tantum admirari, tantum laudare disertos,

Vt pueri Iunonis auem.

Diogenian

Atticus moriens porrigit manum.

Ἀττικὸς ἐπιχειτὶ τὴν χεῖρα καὶ ποθίσκων. Id est, Atticus porrigit manum etiam quum moritur. Huic adagio locum fecit Atheniensium in muneribus captandis & aucupandis lucris infatiata cupiditas.

Pamphili furtum.

Παμφίλου νοσοσημῶς. Id est Pamphili sublatio. Pamphilus hic veteris comædiæ conuiujs notatus est, quod ærarium expilasset. Conueniet in peculatores, qui è publico suffuratur.

Non curat numerum lupus.

Virg. *Hic tantum Boreæ curamus frigora, quantum*

Aut

Aut numerum lupus, aut torrentia flumina rapas.

Rectè dicitur in hominem impudenter furacem.

Argivi fures.

Ἀργεῖοι φῶρες. De palàm improbis. Nam Argiui furacitatis infamia laborabant.

Vorare hamum.

Neque minus elegans illud in Cureulione, *Meus est, hamum vorat.* De lenone, cui fraus intendebatur, epistolam, qua decipiendus erat, lecturiente.

Polypi.

Athenzus.

Olim dicebantur, vel stupidi, stolidique, vel rapaces, & vncis vnguibus homines. Siquidem ob eam causam polypo stultitiam tribuunt, quòd ad manum captatús vltro motetur, nec aliter capitur, nisi quòd non cedit.

Ἡμερόκοιτος.

Vulgari ioco fures dicti videntur ἡμερόκοιτος, quòd interdium dormiant, noctu vigilant. Hesiòdus:

Μήποτε σ' ἡμερόκοιτος αἰὴρ ἀπὸ χῆμαθ' ἔλοιτο. Id est,

Ne solitus dormire dic, tua tollere possit.

Ap̄tè torquebitur in tollionem & furacem.

Candidum linum lucri causa ducis.

Diogenian

Λευκῶλονον λίνον καρδωμεῖς. Id est, Candidulum linum ob lucrum ducis vxorem. In eum quadrat, qui doris causa ducit vel deformem, vel anum. Porrò linum vocat vxorem, vel quòd apud veteres solæ mulieres lineis vtentur, vel quòd viro alligetur matrimonio, & libera esse desinat. Nā Græci linon pro vinculo vsurpant.

Nutricum more malè.

Plutarchus

Κῆθ' ὄσων εἰ τίτθαι γὰ, σπίζεις κακῶς. Id est, Pafcis profectò more nutricum malè. Conueniet in eos, qui de lucro paululū aliquid impartunt focis. Aut, qui facultates alienas administrant, vt maximam partem in suos conuertāt vsus. Id quòd hodie tutorum vulgus facit.

Pecuniarum cupiditas Spartam capiet, præterea nihil.

Idem.

Ἀφλοχρηστία Σπάρτην ἔλοι, ἄλλο δὲ οὐδέν.

Vna fames auri Spartam capiet, subigétque,

Præterea nihil. De iis, qui sola pecunia possit expugnari,

Gg iij)

alioqui inuicti . Natum adagium ab oraculo, quo responsum est, tum demum vincēdos esse Lacedæmonios, quum aurum & argentum in pretio cœperint habere.

Inexplebile dolium.

Ἀπληστος πιδος. Plautus: *In pertusum ingerimus dolium, operam ludimus* . Competet in homines præter modum profusos. Congruit etiam in auaros, quorum cupiditatibus nihil est fatis . Zenodotus etiam tartarum ipsum inexplebile dolium putat.

Larus hians.

Λαρός καχλωίς. Dicebatur, vbi quis auidius inhiaret prædæ, Est enim larus auida, voraxque.

Labrax Milesius.

Λάβραξ Μιλισίος. In stolidum & auidum dicebatur. Labrax enim piscis genus lato oris rictu, vnde escam totam vnâ cum aëre faucibus corripit, atque ob id faciliè capitur, Lupus Latine dicitur. Vnde apud Plautum lenoni Labracis nomen.

Cratinus.

Buthus obambulat.

Βούθης ἀπειροίτα. Id est, Buthus oberrat. De lenibus ac stolidis dicebatur. A moribus Buti cuiusdam athletæ. Etiam videtur dici posse in edaces, hoc est, βουφάγος.

Serpens, nisi edat serpentem draco non fiet.

Ὅφεις εἰ μὴ φάγη ὄφιν, δράκων οὐ γινώσεται. Potentes aliorum damnis crescunt, & optimatum fortunæ in tantum non auferentur, nisi essent quos exurgeret. Quemadmodum inter pisces & belluas, maiores viuunt laniatu minorum.

Prius quàm fortiaris, communis deuoras.

zenodot.

Vide, Vis iniusta.

Nouit hac Pylea & Tytygias.

Ὅϊδε τι Πυλαία παῖδα καὶ Τυτυγίας. Hoc velut ænigmate veteres innuebant, opes malis artibus quasitas. Tytygias plagiarius quispiam fuit, qui seruos & res alienas, quas furto sustulerat, in Pylæa (is est Arcadiæ locus) venditare consuevit, atque hoc quasitu diues euasit . Faciunt item huc locutiones istæ prouerbiales:

Olitorem odi, qui radicitus herbas excidat.

Malum lucro coniunctum, non est malum:

Non sacrificata rapere.

Comē

R A R I T A S.

Phœnice rarior.

Φοίνικος κοινωπιεος. De rebus, aut etiam hominibus, inuentu perquam raris. Natum adagium à fabula phœnicis auis: de qua Plinius libro. 10. cap. 2.

Vbi per harma fulgurarit.

Ὅ ποτι δὲ ἀψματος ἀσπράπτες. De iis, quæ nimis cunctanter ac ferò, aut admodum rarò fiunt, aut cum nimis anxie ac superstitiosè captatut rei gerèdæ opportunitas. Strabo vnde natum sit adagium indicat, scribens vicum quendam esse desertum atque infrequentem apud Mycaetum Bœotiz, quem harma, id est, currum nominant, vel quòd, Amphiarao excusso, currus inanis in eum locum delatus sit: vel quòd Adraſto fugiente, currus eius eo loco contractus fuerit: hinc natam parœmiam, vbi per harma fulgurat: videlicet Pythicis vatibus fulgur aliquod certum, quod ex eo loco veniret, obseruantibus, eòque viso, sacra Delphos mittentibus.

Aristoph.

Lac gallinaceum.

Ὀρνιθων γάλα. Gallinarum lac. Dicitur in opulentos, & quibus quiduis rerum suppeditat. Aut de raris inuentu, atque ob id pretiosis.

Rara auis.

Dicebatur res quæuis noua & inuentu perrara. Persius: Si fortè quid aptius exit. Quando hæc rara auis est. Iuuenalis: Rara auis in terris, nigroque simillima cygno. Vnde illud Aristoph. Quæ est hæc auis? De hospite & ignoto.

Iuuenalis

Alba auis.

Λευκὸς ὄρνις. Pro re noua atque inauspicata. De albæ gallinæ filio dictum est alibi.

Coruus albus.

De raris inuentu dixit Iuuenalis: Coruus quoque rarior albo.

Nocturnum omnium.

Γλαυκῆιον ὄρν. Sunt qui negent nocturnum omnium inueniri. Prouerbum itaque quadrabit, vel in hominem nihil, nulliúsque frugis, vel in rem raram inuentu.

Perottus.

Abdera pulcra Teiorum colonia.

Strabo lib. Geographiæ 14. tradit Teios, quum Persarum contumelias ferre non possent, vrbe relicta Abdera Thracum vrbe demigrasse. Atque hinc illud vulgatum fuisse *Αβδηροι και η Τηϊων αποικία*. Id est, Abdera pulcra Teiorum colonia. Hoc ænigmate significamus, non deesse quò confugiamus, si quis præter modum pergat esse molestus.

REPELLENTIS.

Aliam quercum excute.

Αλλω δρω βαλαϊζι. Id est, Aliam quercum excute. Hoc adagio ablegamus eos, qui sine fine petunt aliquid, ad alium, vt nos illi omittant. Parœmiam hinc natam putant, quòd olim mortales glandibus victitabant, Cereris vsu nõdum reperto.

Tollate qui non nouit.

Quintil. Si cuius dolos iam non ignotos esse nobis significabimus, neque posthac posse ab illo falli, concinnè dicemus. Adfinis locutio prouerbialis, *Quere hospitem*.

RIGOR.

Summum ius summa iniuria.

Cicero. Hoc est, Tum maximè disceditur ab æquitate, quum maximè superstitiosè hæretur legum litteris. Id enim summum ius appellant, quum de verbis iuris contenditur, neque spectatur quid senserit is, qui scripsit.

Ad viuum refecare.

M. Tull. lib. De amicitia, ad viuum refecare dixit, pro eo quod est, rem exactius quàm sat est, ac morosius excutere. Mutuò sumta metaphora à tonsoribus capillos aut vngues refecantibus.

Radit vsque ad cutem.

Sophocles *Ευπειον*. Id est, Ad cutem vsque radit. De eo dicebatur, qui nimium exactè videretur agere cum aliquo.

Ex syngrapha agere.

Ex syngrapha agere, ob signatis tabulis agere, pro eo quod est, rigidè parumque ciuilitè, sed velut ex obligatione.

Ad libellam debere.

Qui pecuniam præsentem ac iusti ponderis debet, ad libellam debere dicitur. Cicero.

Censoria virgula.

Tritissimum est apud eruditos, Censoriam virgam appellare iudicandi auctoritatem, præsertim cum supercilio. A magistratu Romano sumtum.

Obtorio collo trahi.

Dicuntur, qui volentes nolentes ad aliquid adiguntur. Pro eodem dicitur, Mento trahere.

Intra labia risit.

Theocritus: Risus verò labium intra hæsit. Simile est quod de risu Sardonio dicitur.

Risus Ionicus.

Γέλας Ἰωνικός. In molles & voluptuarios dicitur. Nam Ionum mollities perinde vt Sybaritarum fastus, in prouerbium abiit, quòd alteri Græcorum, alteri Barbarorum esse luxuriosissimi.

Risus Megaricus.

Γέλας Μεγαρικός. In eos dicendum, qui parum intempestiue iocantur, quique malunt aliquoties amicum quàm dictum perdere.

Díogenian

Risus Chius.

Γέλας Χίος. De molli lasciuiòque risu. Quandoquidem & Chiorum mores taxauit vetus comædia.

Sardonius risus.

Σαρδόνιος γέλας. De risu ficto atque amarulento, aut insano denique. Tractum à Sardo herba, quæ ora hominù & rictus dolore contrahit, & quasi ridentes interimit.

Aiacis risus.

Αἰακτικός γέλας. Id est, Aiacinus risus. In eos, qui temerè ac vecorditer rident. Id quod appositè dicitur in homines mortiferis voluptatibus gaudentes, breui perituros: aut qui malefactis gaudent, mox pœnas daturi. Adagium natum est ex historia Aiacis. Is adèd grauiter tulisse legitur, Vlysem sibi prælatum in capeffenda successione armo-

rum Achillis, vt præ dolore in infaniam versus fit: itaque gladio districto in gregem pecorum infiliit, existimâs se se Græcorum copias cædere. Tum duos quosdam maximos fues à trabe suspensôs flagris cæcidit, arbitrans hos esse Agamemnonem atque Vlysses: quorum alteri vt iudici, alteri vt victori potissimum erat iratus. His igitur suis plurimo cum risu insultauit, addens conuicia quæcûque suggerebat splendida bilis. Deinde postea quàm resipuisset, partim pudore, partim metu sibi mortem consciuit. Nec intempestiuiter torquebitur in eos, quibus risus oboritur nulla de caussa.

Ἀχρεϊόζελως.

Prouerbiali nouèque composito verbo dicebatur nugar, quique rebus ineptis oblectaretur.

Risus syncrusus.

Γέλως συγχρόσιος. Risum effusorem, Græci συγχρόσιος vocant, quòd hominem quatit, quem eundem quidam existimant Sardonium esse.

Zenodot.

Stultior Melitide.

Μωρότερος Μελιτίδου. Melitides vnus è felicissimis illis factus, quos Homerus suo carmine nobilitauit.

Terentius.

Emori risu.

Emori risu, Defluere risu, pro vehementer ridere.

R I X O S V S.

Rhody sacrificium.

Ῥόδοι τῶν θυσιῶν. Id est, Rhodienfes sacrificium. Vbi res iurgis & verbis malè ominatis peragitur. Refertur à Diogeniano.

Spirat Cæcias.

Aristophanes ad Cæcia ventri naturam alludens, dixit: Vt iste spirat Cæcias & sycophantias iam. Cæcias autem potuit pro turbis ac litibus. Nòtatur enim ibi Cleon vt delator & criminator.

Insana laurus adest.

Plinius lib. 10. cap. 45. In eodem, inquit, tractu portus Amyci est. Bebryce rege interfecto clarus. Eius tumulus à supremo die lauro tegitur, quam insanam vocant, quoniam si quid ex ea decerptum inferatur nauibus, iurgia fiant.

fiant donec abiiciatur . Itaque quadrabit in hominem rixarum auctorem.

Lindij sacrum.

Lactantius

Λινδίας τῶν θυσιῶν. Id est, Lindij sacrum, subaudi faciunt. Dicebatur in eos, qui inauspicato rem diuinam faciebant. Hercules olim agricolæ cuidam Lindio duos boues per vim eripuit, & mactatis illis conuiuium sibi parauit. Senex autem Herculi comedenti quum multa in eum maledicta congereret, voluptati pariter & risui fuit, ita vt Herculem dixisse ferant, nullum vnquam conuiuium sibi iucundius accidisse. Adagium ad multos vsus accommodari poterit, vel ad rixosum conuiuium, vel ad rem quampiam malis omnibus institutam.

Litem mouebit, si vel asinus canem momorderit.

Quadrabit in eos, qui de re quantumuis exigua litem susceperant. Natum videtur ab euentu quopiam.

Hieronym

Canina facundia.

Quod in adagionem cessit in quosdam, qui tantum ad malè dicendum eloquentiæ studium exercent. A rixa canum & oblatratu sumto epithero.

Litem incipere.

In eum, qui iam prouocatus aggreditur cõuitiis agere, congruet illud Homeri ex Iliad. κ.

Εἴλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος ἀκαχαιῶν ὄξει χαλιῶ.

Hastam corripuit robustam cuspe acuta.

Cui diuersum est illud, Hastam abiecit.

Ne allia comedas & fabas.

Ἦνα μὴ φάγῃς σκάρδα, μηδὲ κυάμους. Id est, Ne edas allia & fabas: pro eo quod est, ne bellis, néve in iudiciis adfis. Nam in bellum inferebantur allia commeatus militaris. In iudiciis fabas esitabant, ne obdormiscerent.

Ptolemaica lis.

Πτολεμαῖος ἢ δίκην. Diogenianus indicat dici solitum in litium auidos. Anus quæpiam fuit Ptolemaïus, quæ quoad vixit, lites agitabat.

Ultra Hyperbolum.

Plutarch.

Ἐπὶ τὸν Ἵπέρβολου. Vincit Hyperbolū. Hyperbolus quispian erat mirum in modum appetens litium. Vnde con-

ueniet in eos, qui simili laborant morbo.

Tetigit lapidem à cane morsum.

Plinius lib. 29. cap. 5. De veneno rabidi canis agens: Minus hoc miretur (inquit) qui cogitet lapidem à cane morsum vsque in prouerbiū discordiæ venisse. Cuius è verbis conicere licet, vulgò creditum fuisse, si quis lapidem à cane morsum contigisset, aut calcaasset, eum iracundiorē euadere, & ad dissidia propensum.

Syrbena chorus.

Συρβένης χορός. De choreis incompositis ac tumultuosis olim dicebatur. Nam σύρβη quidam vocem existimant, qua subulci erga sues vtātur, vnde & σύρβα pro tumultu abutūtur. Σύρβη item fistularis dicitur theca, vnde συρβωσις dicitur tibicen, aut tumultuosus. Ducta videtur metaphora à dissono porcorum grunntu. Tempeltiuiter dicitur in homines inter se discordes & querulos, aut vbi offendet aures imperitorum cantorum symphonia discors.

Diogenian

Eretrienſium Rho.

Ἐρετριῶν ῥῶς. Vbi quis crebrius & asperius eam litteram sonaret, quo nomine nunc malè audiunt apud Gallos Picardi. Eretrienſes adamarunt hanc litteram ρ, quam loco σ supponebant: cum contrà Athenienſes eam verterint in σ, vt σαρκῖν pro σαρκείν. Quoniam ea littera dicitur impetus & vehementia significationem habere. Videtur & in homines præcipites ac violentos congruere prouerbiū.

Crotone salubrius.

Κρότωνος ὑγιεινόν. De re nequaquam noxia, sed vndequa que salutifera. Zenodotus ab animante sumtam paracmia existimat. Est enim Croton muscæ genus.

Suidas.

Cucurbita sanior.

Κολοκύνθης ὑγιεινόν. Id est, Cucurbita salubrior. Inde natum, vel quod cucurbita non facilè læditur aëris vitio propter crustum, quo tegitur, vel quod ea variis remediis efficacē esse perhibeatur.

Valere Pancraticè.

Plautus dixit pro eo quod est, firma esse valetudine. Nā in Pancratiastis robor corporis potissimū spectabatur. Pro

codē dixit, valere athleticè, valere pugilicè, valere basilicè

Sanior est pisce.

Iuuenalis.

Nam ad eundem modum hodièque vulgò loquuntur:
Tam sanus es quàm piscis. Id inde sumtum est, quòd credi-
tum est, pisces non sentire morbos.

Tria saluberrima.

Apud Plutarchum videtur & hoc prouerbio fuisse iacta-
tum. Sed præstat ipsius verba transcribere: Οὐδὲν ἀρεῖα λέλει-
πται προῖας ἀκακίῳ, καὶ πόνην ἀοκνίῳ, καὶ σπέρματος οὐσίης σιωπῆ-
μοσι ὑγιανόταται ἔσθ. Vnde optimè dictū est, vesci citra saturi-
tatem, non refugere laborem, naturæ semen conseruare,
esse saluberrima.

SCVRRLITAS.

A sexaginta viris venio.

Athenæus.

Αὐτὸ ἔξήκοντα ἄρχομαι. Athenienses mirè delectabātur
iis qui risum dictis aut factis mouere norunt, adeò vt ad
hoc in Diomedeo, aut Heracleo sexaginta conuenirēt, qui
in ciuitate nominabantur sexaginta viri, quemadmodum
nos dicimus triumuiros & decemuiros, magistratum signi-
ficantes, vt si quid ridiculè dictum esset, vulgò ita loque-
rentur, Sexaginta viri hoc dixerunt. Pòterit per ironiam
dici in dictum illepidum & agreste, Dictum sexaginta vi-
ris dignum. Aut in stultè dicacem, Hic nobis venit à sexa-
ginta viris.

Equitandi peritus ne cantet.

Gregot.

Ἰπποσύριον δεδωκὸς μὴ ᾄδῃ. Sumtum à poeta quopiam, in Theolog.
cum qui profectus res serias versatur in nugis.

SECUNDAE EXPERIENTIAE.

Posterioribus melioribus.

Inter Græcicas paræmias refertur Ἀυτίρων ἀμεινόνων, id
est, Alteris melioribus. Quo significabant ea, quæ prima ex
perientia parum bene successerant, secunda nonnunquam
commodius euenire, & prioris consilij erratum postero-
re consilio corrigi.

Danda venia lapsò.

Qui dicet aliquando dandam veniam, si quid erratū sit
per incuriã, neque enim hominis esse, vt semper exactam
præstet diligentiã, vsurpabit illud Homæri ex Odyss. τ,

Αὐτὸ οὐ γὰρ πῶς ὄντι αὐτοῖς ἑμμεταίειν

Αὐτοῖς. Id est,

Haud quaquam fieri potis est, vt peruigil vsque
Mortalis duret.

Definitus ventis, remos adhibe.

Hermol.
Barbarus.

Quum res non succedit vt volumus, ad alia praesidia cō-
fugiendum est. Aut cūm fortuna est aduersa, tum magis
adlaborandum.

S E C V R I T A T I S E T T V T A E R E I .

In tranquillo est.

Terentius: *Qui te in scopulum è tranquillo auferat. Et quod
alibi diximus, Ego in portu nauigo.*

In vado.

Terent. *Omnia res in vado est.* Vadum autem est aquæ fun-
dus, in quo quisquis constiterit, is iam effugit periculum,
ne mergatur.

Duabus ancoris fultus.

Aristides. *Ἐπὶ δύοῖν ἄρμει.* Id est, Duabus nixus in portu sedet. sub-
audiendum, ancoris. De firmis & immotis, & qui rem suam
probè constabiletunt. Ductum à nauibus intra portum
tutò manentibus.

Tanquam ad aram.

Quum extremum refugium intelligi volumus. Inde
sumtū quòd olim in extrema necessitate, ad aras Deorum
soleant confugere, vnde nefas erat quenquam detrahere.

Ad asyllum confugere.

Cicero.

Cognatum est superiori. Hæc fient venustiora, si ad ani-
mi res transferantur.

Arx.

Hac metaphora tutissimum ac validissimū praesidium
significamus.

Pindarus.

Bonum duabus niti ancoris.

Id est, Bonum est duplici praesidio niti, vt si alterum de-
stituat, altero iuuemur.

Extra fundum & undam.

Verba sunt Calypsus adhortantis Vlyssēm, vt neque ni-
mium litori vicinus nauiget, fumum sequutus, neque se
profundo credat pelago, sed in medio secet viam, quòd ibi
pericu-

periculum sit à faxis & vadis, hîc ab vndis.

E terra spectare naufragium.

Cicero.

Pro eo quod est, In tuto spectare aliorum pericula. Simile illi: De muris iudicare Achiuos.

Mortuo leoni & lepores insultant.

Sumtum ex Homero, vbi Hectorem ab Achille iam interfectum circumfistunt Græci mortuo insultantes, nec quisquam erat, qui extincto nō aliquod vulnus infligeret.

Ne si ad Iouis quidem aulam.

Qui metuunt malum, ad asylum confugiunt, verum à morte nullum est effugium. Sophocles: Vbi mortis vrget tempus, ad Iouis atria si fugeris, effugere non possis tamen. Proverbij species est in illis verbis, Ne ad Iouis quidem atrium, quod pro tutissimo posuit refugio.

Agathius.

Primum apes abigenda.

Dictum est cuiusdam, qui sensit primum hostium copias aduentantes esse submouendas, quod possint Asia potiri.

Plato.

Pugno tenere.

Α' αριζ' τιν' χ' εστιν λαβ' ε' ιδου, Pugno stringere, dicitur in eos qui corporeas tantum substantias esse putant.

Testudo intra tegumen tuta est.

Docet hîc Liuius, tutius esse domi manere, quàm sua fortunæ committere, & ad omnes ictus exponere.

Sarta testæ.

Pro consummatis, probèque curatis, & in quibus sit nihil omissum.

Terentius.

In portu nauigare.

Εν λιμνι πλεῖν. Id est, In portu nauigare. Quo significamus nos iam à periculo abesse. Virgilius:

Nunc mihi parva quies, omnisque in limine portus.

His Medus non insidiabitur.

Τὰ δὲ Μῆδου ἢ φουλάξει. Id est, Hæc Medus non obseruabit.

Quum Xerxes exercitum ad Græciam traducere pararet, vt auctor est apud Zenodotum Dicæarchus, Græci desperatis rebus facultates suas absumserunt, ne multum reliquum fieret quod hostis tolleret, ita dicentes: Hæc Medus non obseruabit. eaque vox in adagium abiit, vbi quis largius impenderet sua, ne venirent in aliorum manus.

Hh j

Otiosus esto.

Si quem iubemus curare cuticulam, negotium aliis curæ futurum, accommodabimus illud Homeri ex Odyss. β,

-Μάτι τοι άλλο

Εν σήδεσι κερκόν μαλ' ἴτω ἔργον τι ἴπος τι,
 Ἀλλὰ μὲν ἰδιεύειν ἢ πινεύειν ὡς τὸ πάροισι.

-Tute caueto.

Aut dicti aut facti cruciet tua pectora cura,
 Quin tranquillus edásque bibásque, ita vt antè solebas.

Chœnici ne insideas.

Pythag.

Χοϊνικὴ μὲν ἄσχεσις. Interpretatur D. Hieronymus, de victu ne fueris sollicitus in diem craftinum. Est enim chœnix dimensum & cibus diurnus. Plutarchus autem longè diuersius: puta, Non indulgendum otio, sed industria prospiciendum victum, ne desit in posterum.

Tymbra victitans.

Τυμβεσφάρι. Id est, Tymbra victitantes. Adagio dicebantur, vel qui tutius ac liberius vitam agerent, vel qui moribus essent parum blandis, vel qui hilariter citráque sollicitudinem paruo contenti viuerent, quòd tymbra herbæ genus sit.

Rem factam habere.

Apud Martialem legitur, Rem factam habere, pro eo quod est, certam atque indubitatam. Siquidem promissa parum certa sunt.

Aristoph.

Hermionis vice.

Ἄσ' Ἐρμιόνης. Id est, Hermionis vice, puta fuero tibi, aut mea domus, aut simile quippiam. Valet autè perinde quasi dicas, Loco asyli tibi fuero, vel instar aræ. Est Hermione templum in Peloponneso, sacrum Cereri ac Proserpinæ, ad quod qui cõfugerint, tuti sunt propter loci religionem.

In terra pauperem.

Εἰν γῆν πινεύειν μάλλον ἢ πλουτουῦντα πλεῖν. Id est, Egere præstat in solo, quam diuitem sulcare fluctus. Satius est paululum habere tuto, quam multum cum periculo.

Mœnia Semiramidis.

Τείχη Σεμιραμίδος. Id est, Muri Semiramidis: De muris inexpugnabilibus dicebatur, egregièq. munitis. Ouid. - *Vbi dicitur altam Cœtilibus muris cõsuisse Semiramis urbem.*

In

In tuo regno.

Quod cuiusque priuatum est, regnum eius dicitur.

In tuo loco & fano est situm.

Apud Plautum, pro eo quod est, in tua potestate, tuo arbitrio, tua tutela, tua manu. Cicero: In meis castris præditiisque versaris, id est, mecum facis, & pro me pugnant quæ dicis.

Intra tuas præsepes.

Plautus in Cassina: *Scis, si id imperet, futurum quod amat, intra præsepes suas*, pro eo quod est, certum ac paratum. Nam quod intra septa nostra clausum sit, tutò certòque possidemus.

Aliud cura.

Quum negabis esse causam, cur aliquis aut dubitet, aut sollicitus sit, exempto scrupulo. Terentius: *Atqui iam reperi, aliud cura.*

In diem viuere. Ex tempore viuere.

Perfius.

Est præsentibus rebus contentum viuere, atque ex parato, minimè sollicitum de futuris. Quæ vita Græcis dicitur *καθημερινός βίος*, & *καθημερίσιος*, qui ad eum viuunt modum. Vnde & ex tempore dicere, id est, citra præmeditationem.

Canis, tanquam Delum nauigans.

Plato.

Ἄδεις, ὡς αἶψα εἰς Δῆλον πλῖον. In supinum, otiosum, securum, ac voluptuariam agentem vi tam dicebatur. Nam Athenis facilis ac tuta in Delum nauigatio. Vnde fiebat, vt qui illuc soluerent, inter nauigandum securi, nihilque periculi mentes canerent.

Porrectis pedibus dormire.

Lucian.

Ἀποτίναται τὰ πόδια καθεύδων. Vel sublatis pedibus requiesco, & supinus per otium. Et supinitatem, negligentiam, incogitantiamque significamus. Et cōserere manus, in Hebræorum prouerbiis in ignaum, &c.

In dextram aurem.

Plinius.

Sic enim admonēt medici, vt in primo somno, qui profundissimus esse consueuit, in aurem dextram incumbamus. Quum experrecti redormire cupimus, in sinistram.

Terentius.

In utramuis aurem dormire.

Est animo otioso, securo, vacuòque esse.

Hh ij

- Plutarchus** *Leporis vita.*
 Λαγμοῦ βίον ζῆν. Id est, Leporis vitam viuere dicuntur,
 qui semper anxij trepidique viuunt.
- In utrumuis dormire oculum.*
 Plautus in Pseud. *De isthac re in oculum utrumuis conquiesco.*
 Est animo otioso esse, &c.
- Halcedonia sunt apud forum.*
 Extat in Græcorum commentariis huiusmodi prouer-
 bium: Ἀλκυονίδας ἡμέρας ἀγῆς. Id est, Halcyonis agis dies.
 De tranquillam & otiosam agentibus vitam. Ab aue qua-
 dam marina ductum adagium.
- Vita molita.*
 Ἀλλισυμῶρος βίος. Siue victus, vt ita loquamur, farinatus.
 Suidas indicat adagium variè accipi. Quosdam v. suppare de
 vita priscorum, qui glandibus vescabantur. Nonnullos de
 iis, qui in magna rerum, quas desiderarent, affluentiam vitam
 agerent.
- Horatius.** *Equus me portat, alit rex.*
 Ἴππος με φέρει, βασιλεὺς με τρέφει. Hinc natum: Iuuenis qui-
 dam sub rege Philippo stipendia faciebat. Is quum admo-
 neretur vt missionem peteret, seseque à militia abdicaret,
 negauit se facturum isto adagio.
- Horatius: *Rectius hoc, &*
Splendidus multo est, equus vt me portet, alit rex.
- Homerus.** *Extra lutum pedem habes.*
 Ἐκ τῆ πηλοῦ πόδας ἔχεις. In eos, qui molestis non inuoluun-
 tur negotiis, vnde se nequeat explicare, sed extra periculū
 constituti sunt.
- Idem.** *Extra periculum ferox.*
 In obtrectatorem clancularium, qui coram non ausit
 congredi. Homerus Iliad. v,
 Ἀνδρῶν δεισιφρόων ἕκαστος ἐς αἰψὸς πολυμίξεν.
 Pugnare gnarus, vtrum eminus & procul hoste.
- Diogenian** *Procul à pedibus equinis.*
 Ἐκ ἄλλο ποδῶν ἰσπτιῶν. Vulgò dicitur, quum significant fur-
 giendum esse periculum.
- Terentius.** *Extra telorum iactum.*
 Ἐξω βελῶν. Id est, Extra telorum iactum. Pro eo quod
 est, In tuto, citraque periculum.

Porto

Porro à Ioue atque à fulmine.

Πρόσω Διός τε καὶ καταιφύου. Id est, Procul à Ioue pariter atque à fulmine. Admonet non esse agendum cum præpotentibus, qui nutu possint perdere, si quando libeat, maxime cum regibus ac tyrannis.

Post principia.

Sumtum à bellis, in quibus summum periculum est iis qui in prima stant acie. Terentius in Eunuchis: *Tu hosce instrue, hic ego ero post principia.*

Non vulgari ancora nititur.

Significans aliquem nouis, minimè que vulgaribus præfidiis niti.

Aristotel.

Quid Achinos à turre iudicatis?

Concinnè torquebitur ad eos, qui in tuto constituti, de iis iudicant, qui in periculo versantur. *Que* madmodum faciunt ij, qui in turri aut vallo sedentes, otiosi spectant præliantes, iudicantque, ac in multis animi robur, aut consiliū desiderant, quod ipsi nequaquam præstituri forent, si in eodem discrimine versarentur.

Quasi nullus cani.

Nam nullus est collare canū venaticorum coriaceum, confixum clavis ferreis eminentibus aduersus impetum luporum. Ad hunc igitur modum, certum firmumque præsidium significabimus.

Sisinius.

Timidi mater non flet.

Animosi in bello contemnunt hostem, nihilque metuendum ducunt, itaque quoniam sibi parum cauent, ferè pereunt, & matribus luctum adferunt cum orbitate. Contra, qui nihil non metuit, neque quidquam omnino contemnit, is tutioribus vtens consiliis, raro venit in periculū.

Æmilius
Probus.*Legatus non ceditur, neque violatur.*

Deflecti poterit ad bene mouentem, siue recta consulentem, siue concionantem liberè. Legatus est, qui refert mandata sui principis, aut agit negotium publicum, non est fas illi vim admouere.

Scholiastes
Homeri.

Quod in vita perpetuum nobis futurum intelligi volumus, indicare licebit Virgilij carmine:

Dum memor ipse mei, dum spiritus hos reget artus.

S E N I V M P R Æ M A T V R V M,

A V T M O R S.

Ergini cani.

Ἐργίνου πολιά. Id est, Ergini canities. De canitie præpropere, id est, quæ ante diem legitimam accidit. Erginus filius fuit Clymenis, adolescens præter ætatis rationem iam canus. Festivius fiet, si per ironiam dicetur in senes iam canos qui tamen iuvenes etiam dum haberi velint.

Mala senium accelerant.

Qui dicet senectam non esse annis metiendam, propterea quod ij qui se multis laboribus discruciant ante diem confenscunt, vsurpabit illud Homeri ex Odyssæ,

Αἴψα γὰρ ἐν κακότητι βροτοὶ καὶ παρὰ μέτρον.

Id est,

Quippe repente homines curisque malisque senescunt.

Prestat canem irritare, quàm anum.

Nulla ira atrocior muliebri, maximè quum ad sexus vitium accedit senectus. Canis irritatus tantùm oblatrat. At aniculæ præter linguæ venenum, interdum instructæ sunt malis artibus, veneficiis & incantamentis. Vnde & Menander: Plus est periculi anum laceßere, quàm canem.

Uno die confenscere.

Theocritus: Verùm quos amor angit, in vna luce senescunt. Nulla verò res citius accelerat senium, quàm animi curæ, amor, odium, invidentia, metus ac mæror.

Prematura mors.

In hunc qui præmatura morte discesserit, superstitibus parentibus, accommodabis illud Iliad. ρ, Οὐδὲ ποιεῖσθαι

Θρόνα φίλοις ἀπὸ δαίμων, μὴ μὲν τὰ δῖος δὲ οἱ ἀγών.

Ast neque nutricandi grata parentibus ille

Reddidit officia, sed ei breue contigit æuum.

S E R A P O E N I T E N T I A.

Serò sapiunt Phryges.

Cicero.

Conueniet in eos quos stultè factorum serò pœnitet.

Cumani serò sapiunt.

ο'46

ὅτι ἀφ' αὐθαιόντων οἱ Κυμαῖοι. Id est, Serò sentiunt Cumani. Id adagium refertur à Strabone Geograph. lib. 13. putatq. eos vulgò malè audisse, tanquam stupidos atque infulos, ob hanc causam, quòd ducentis annis portus vectigalia exegerint, hoc nomine vt urbem ædificarent, quæ dare tamè non desierunt, quum iam vrbs esset extructa. nihil etiam vetat, quo minus dicatur & in illos, qui non nisi malo suo docti, parent rectè monentibus.

Malo accepto stultus sapit.

Paulò diuersiùs extulit Hesiodus: Δίκην δὲ ὕστερ ὕστερος ἔχει

Εἰς τέλος ἐξελθούσα, πικρὰν δὲ τὴν γήπιος ἔστω.

Tandem sua pœna nocentem

Consequitur, passûsque sapit tum denique stultus.

Huc referendum & Plautinum illud in Mercatore:

Feliciter is sapit, qui alieno periculo sapit.

Sophocles

Piscator idæus sapiet.

Ἀλλοῖς πληγαῖς νόον οἴσει. Id est, Piscator percussus sapiet. Idæque ferunt ab huiusmodi quodam euentu natum: Quum piscator quispiam piscibus quos intra rete tenebat, manû admouisset, atque à scorpione pisce feriretur, Ictus, inquit, sapiam. Itaque suo malo doctus cauit in posterum.

Factum stultus agnoscit.

Homerus

Πῶς χ' εἴν δὲ τὴν γήπιος ἔργω. Id est, Rem peractam stultus intellexit. Item illud Demosthenicum: Non emo tãti pœnitere Vnde perquam eleganter Fabius apud Titum Livium, euentum stultorum magistrum appellat. Nec euentus doceat hoc, inquit, qui stultorum magister est, sed ratio.

Mus picem gustans.

Theocrit.

Μὲν ἄν πίκας γαστέρας. Siquidem mus imperitus, si quando in picem inciderit, aut perit, aut vix eluctatur, ac deinde periculi memor timet coningere. Non intempestiuè dicitur in eum, quem pœnitet experimenti.

Post acerba prudentior.

Παρεὶ τὰ δινὰ θρονημίτιες. Id est, Post mala prudentior.

Sera in fundo parsimonia.

Seneca.

Admonet in tempore parcendum rebus necessariis. Per-
sus satyra 2.

-Donc deceptus est expe

Nequidquam fundo suspiret nummus in imo.

Hh iiii

Post rem deuoratam ratio.

Quemadmodum de sera ope dicitur, Post bellum auxilia: ita de sera parsimonia dicitur, Post ablutā rē supputatio

Quod dedi, datum nollem.

Plautus: *Inter nouam rem*, inquit, *verbum vsurpabo vetus: Quod dedi, non datum vellem*. Significat se pœnitere, quòd puella fecerit copiam.

Satius est recurrere, quàm malè currere.

Prælat mutare consilium in melius, quàm in malè institutis pergere. Lucianus: Visum est tandem iuxta vulgi sermonem potius recurrere, atque currere perperam.

Optimum aliena insania frui.

Felix quem faciunt aliena pericula cautum. Admonet adagiū, vt ex aliorum erratis ipsi cautiorez efficiamur, & alienis periculis reddamur prudentiores.

Hedera post Anthisteria.

Ἀκασὸς μὲν Ἀνθιστήρια. Quum serò quippiam adhibetur. Apparet in his ludis morem fuisse, coronari hedera. De Anthisteriis, id est, floralibus festis diximus in prouerbio, *Cares foras*.

Atqui non est apud aram consultandum.

Consultandum antequàm incipias: in ipso negotio sera cōsultatio. Sumtum à sacrificiis, qui pro ritu sacrorum omnia præparant, priusquam accedant ad aram.

SERVM REMEDIVM, AVT

TEMPESTIVVM.

Suidas.

Satius est initijs mederi, quàm fini.

Perfius: *Elleborum frustra, quum iam cutis agra tumebat; Postcentos videas: venienti occurrite morbo.*

Ouidius: *-Serò medicina paratur*

Quum mala per longas inualuere moras.

Pueros admonet à vitiis arcendos, dum adhuc tenera & tractabilis ætas, sarcindas pròtinus offensas, ne in simultarem exolefcent. Minima vitanda mala, ex quibus maiora solent pullulascere. Occasiones euitandas, quæ mali quippiam parituræ videantur.

idem.

Serò venisti, sed in colonum ito.

In

In eos, qui post tēpus aduenirent, aut qui mercede quippiam facerent. Porro colonus est terra æditior, in speciem tumuli seu collis. Huiusmodi duo erant Athenis: alter iuxta Neptuni templum, in quem equites conueniebāt: alter iuxta templum Vulcani, qui à foro seu mercatu dictus est ἀγοράος. Hinc colonetæ dicti, qui mercede conducētur: quod illic confisterent, qui conductorem quærebant.

Post bellum auxilium.

Idem.

Μετὰ τὸν πόλεμον ἢ συμμαχίᾳ. Id est, Post bellum suppetiæ. Quoties serius adhibetur remedium. Ita ægroto mortuo serò venit medicus. Et ædibus in cinerem redactis serò infunditur aqua.

Senem erigere.

Τέθνητα δὲ ὀρθοῦν φλαῦρον ὅς νεός πῖσι. Erigere durum est, qui cadat iuuenis, senem. Haud facillè dediscuntur à senibus vitia, quæ pueri didicerint, & in omnē inhæserint vitâ.

Serò venisti.

Plutarch.

Ὅψ' ἦλθε. Competit in eos qui post tempus rem aliquā aggrediuntur, veluti si iam ætatis vitio frigidus vxorem parerit ducere, aut grandior litteras addiscere. Huc faciunt etiam locutiones istæ prouerbiales: Mortuis mederi, Aquâ infundere cineri.

SERVIRE TEMPORI.

Servire scena.

Cicero.

Est rebus præsentibus sese accommodare. Translata ab histrionibus fabularum, qui hoc vnum spectant, vt quouis modo populi oculis placeant.

Terentius.

Vti foro.

Est præsentem rerum statum boni consulere, & vt cunque sese obrulerit fortuna, ita animum applicare. Seneca: Vtatur foro, & quod fors feret, æquo feramus animo.

Aut bibat, aut abeat.

Aut tempori, locoque nos accommodemus, aut hominum consuetudine nos subducamus. Quidam sic efferunt: ἢ πῖσι, ἢ ἀπι, id est, Aut bibe, aut abi: Natum est à priscis illis Græcorum symposiis, hoc est, comotationibus.

Gladiator in arena consilium capit.

Admonet è re nata mutandum aliquando consilium, & tempori, quod aiunt, seruiendum. Refertur à Seneca. Vetus prouerbius est, Gladiatore in arena capere consilium. Aliquid aduersarii vultus, aliquid manus mota, aliquid ipsa inclinatio corporis intuentem mouet.

Plutarchus

Polypimentem abster.

Πολύποδες νόον ἔχει. Quo iubemur pro tempore, alios atque alios mores, alium atque alium vultum sumere. Adagium natum est à piscis huius ingenio. Nam persequentibus piscatoribus petris affigit sese, & cuiusque petrae adhæserit, eius colorem corpore imitatur, videlicet ne queat deprehendi.

Cicero.

Spartam nactus es, hanc orna.

Ἦν ἄλλαχες Σπάρταν, κόσμη. Id est, Spartam quam nactus es, orna, siue administra. Admonet adagium, vt quamcumque prouinciam erimus fortè nacti, ei nos accommodemus, próque huius dignitate nos geramus.

Quintil.

Omnium horarum homo.

Qui seriis pariter ac iocis esset accommodatus. Et apud Terentium: Paucorum hominum homo dicitur.

Sub manu nasci.

Pro, ex tempore. Seneca: Consilium ergo sub manu nascatur.

Plato.

Aut abi, aut exuere.

Apud Lacedæmonios hic fuit mos, vt in publicis certaminibus neminem cogere ad congressum, sed legem e dicebant, ἢ ἀπίναι, ἢ ἀποδύειν. Id est, Aut abire, aut exui. Si transferatur ad rem animi, velut ad disputandum aut repugnandum carni, prouerbij vim habet.

Plautus.

SERVITVS.

Argentum accipi, imperium vendidi.

Qui accipit beneficium, perdit libertatem. Demenetus pauper vxorem duxerat pulcrè dotatam, sed in quam nihil haberet imperij. quare inquit: Argentum accipi, dote imperium vendidi.

Sparta serui maxime serui.

Apud Lacedæmonios ingenuis non erat fas discere aut exercere vllum opificium, sed hæc omnia per Helotas (id erat

crat feruorum genus, quibus nefas erat vllam artem liberalem vel discere, vel exercere) agebant.

Subiugus homo.

Τῶν ζυγίων: ἀσπόμε. Qui non arbitrato suo, sed alieno iussu facit quippiã. Traductum à iumentis iugalibus. Huc pertinent illã metaphorã: Mittere sub iugum, Deicere iugum, Excitere iugum, Subducere collum iugo. Ouid.

Et tua lejuro subtrahere colla iugo.

Leo chordula vinctus.

Lucianus: Leo filo vinctus, sursum ac deorsum circumferor, quum quis exiguo commodo captus, apud aulicos ostentatur passim, quod Princeps tantum alat virum.

Sami litterati.

Apud Samios inuentã sunt vigintiquattuor litteræ, à Callistrato. Sic Andron in tripode: Idem Ionũ litteras tradidit Atheniensibus. Probabile est igitur à repertis, traditisque litteris iocum fuisse versum ad stigmata. Nam Samij simul & accipiebant & tradebant infames notas.

Cum sarcinis enatare.

Seneca: Nemo cum sarcinis enatat, Id est, nemo sese recipit in libertatem, nisi contemptis præmiis seruitutis. Non enim potest euadere occupationes, qui curarum auctoraumentum non potest negligere.

SIMILITVDINIS ET CON-

GRVENTIAE.

Terentius.

De grege illo est.

Id est, Eiusdem factionis, aut contubernij. Tullius: At vellem te in tuum veterem gregem retulisses.

Nostra farina.

Eiusdem farinae dicuntur, inter quos est indiscreta similitudo. Persius in 5. Satyra: *Nostrã paulò ante farina Pelliculam veterem retines.* Perinde quasi dicat, nostri gregis, nostrã conditionis. Pertinet ad illam classẽ: Eadem cera & idem puluis, Eiusdem notã, &c.

Plinius.

Non eras in hoc albo.

Hoc est, Non eras in hoc numero. Translatum ab albata tabula in qua quondam scribebantur nomina iudicum.

zenodot.

Non sum ex istis heroibus.

Zenodot. Οὐκ εἰμι τούτων ἑξ ἡρώων. Id est, Non sum de numero istorum heroum. Id est, non sum ex eorum numero, qui proficiōs sunt ad lædendum, quàm bene merendum.

Patris est filius.

Τὸς πατέρας, ὅτι τὸ παίδιον. Ita loquuntur, vbi quis mores imitatur patrios. Et in genere eius filium vocamus quemlibet, quem moribus expresserit.

Aphyarum honos.

Ἀφυῶν πρῆ. Quoties humilibus exiguus quispiam honos contingit. Nam Aphyra pisciculus est vilis, cui coquendo nihil adhibetur, præter oleum quo frigitur.

Aristotel.

Terra amat imbrem.

Ἐστὶ ὑπὸ ὀμβροῦ γαῖα. Id est, Imbrem quidem tellus amat. Vbi quis desiderat ea, quæ sibi nouit esse accommoda, cōducibiliâque.

Scopas dissoluta. Scopas dissoluere,

Homines nihili nulliûsque prorsum consilij, Cicero scopas dissoluere dixit, pro eo, quod est rem prorsus inutilem efficere. Nam scopæ colligatæ & speciem videntur habere qualemcunque, & ad verrendum pauimentum sunt accommodatæ. Porro si dissolueris, nihil inutilius, nihil inlegantius.

Uno tenore.

Tenorem rei progressum vocant. Vnde, quæ sui similia sunt, sibi que veluti perpetua quadam succedunt serie, horum eundem esse tenorem dicimus. Cicero, Vnus enim tenor est orationis, & idem stylus.

Plato.

Boni ad bonorum conuiuia vltro accedunt.

Ἀὐτῶματι δὲ ἀγαθὸν ἀγαθῶν ὅτι δαίνας ἴσνται. Id est, Sponte bonis mos est conuiuia adire bonorum. Vbi vir bonus, fiducia virtutis & amicitia, quæ generalis inter omnes probos intercedit, ad sui similem accedit, non expectatis vulgaribus istis inuitatiunculis. Idem: Coniuiua amico amicus vltro etiam venit.

Aristotel.

Simile gaudet simili.

Ὅμοιον ὁμοίῳ φίλον.

Martialis:

Vxor pessima, pessimus maritus,

Miror non bene conuenire vobis.

Iuuenalis:

Magna inter molles concordia.

Malus

Malus cum malo colligescit voluptate. Idem.
 Καλὸς κακῶς γὰρ συντίθηται ἡδονῇ. Id est, Etenim improbo vir est voluptati improbus. Malus malo iucundus ob vitiorū commercium & societatem.

Æqualis æqualem delectat. Cicero.

Similitudo mater est benevolentix, consuetudinis & familiaritatis conciliatrix. Nam prima familiaritatis conciliatio proficiscitur ab ætatis æqualitate. In hanc sententiam extant aliquot veterum prouerbia, quorum est illud: ἴλιξ ἴλικα τίρπει, Id est, Æqualis æqualem delectat.

Æqualem tibi vxorem quere. Plutarchus

Τὴν ἴσην σευτὸν ἴλε. Id est, æqualem tibi vxorem ducito. Adagium admonet, ne quis cupiditate aut ambitione affectus, se potentiorē ducat vxorem. Tuæ sortis vxorem ducito. Potest & longius trahi, nimirum ad negotium suscipiendum cui sis conficiendo par & idoneus.

Fugum idem trahere.

Non dissimile est illi: In eadem esse naui, pro eo quod est, negotij vices pariter sustinere. Translatum à bubus arantibus.

Cicada cicada cara, formica formica. Theocrit.

Nota est formicarum politia, & cicadarum concentus.

Ouum ouo simile.

De rebus indiscretæ similitudinis.

Cicero.

Quam apes apum similes.

Cicero: Ut similia sunt, & oua ouorum, & apes apum.

Non tam aqua similis aqua.

Non tam lac lacti simile.

Plautus vsurpat in Menæchmis: *Nec aqua aqua, nec lac lacti, crede mihi, vsquam similis, quam hic tui est, tuique huius.*

Furem fur cognoscit, & lupum lupus.

Ἐγνω δὲ φῶρ τι φῶρα, καὶ λύκος λύκον. Id est, Fur furem cognoscit, & lupus lupum. Amant enim vulgò se mutuò, qui similibus vitii laborant.

Aristotel.

Semper similem ducit Deus ad similem.

Duo inter se similes plerunque bene conueniunt.

Idem.

Semper graculus assidet graculo.

Ἄ σὶ καλοφῶς πωρῆς καλοῦσὶ ἰζαίει. Id est, Assidet vsque graculus

Diogeniar

apud graculum. Porrò graculorum conuentus olim notos fuisse testatur M. Varro lib. De re rustica.

Similior ficu.

Ὁμοιοτέρως σίκου. Per iocum dicebatur de vehementer inter se similibus.

Aut ipse fuisti, aut tui simillimus.

Siquando per iocum indicabimus eundem aliquè fuisse qui tamen se fuisse eam inficias.

Omnia similia.

Eadem est conditio mortalium.

Crobyli iugum.

Κροβύλου ζυγός. De societate duorum pari improbitate dici consuevit. Ductum à Crobylo lenone scelestissimo. Is duo scorta domi alebat.

Eadem cera.

Ἐν κηρίον. Id est, Idem fauus. Dicebantur, qui vno ore idè affirmarent. Ductum à fauorum cellulis inter se connexis.

Ficus post pisces.

Quadrabit, vbi dicemus aliis alia congruere. Quemadmodum post carnes caseum, post pisces nuces iubent vulgo apponi.

Horatius.

Ouo prognatus eodem.

Vultus, ingenium, mores, facta. ac prorsus omnia sic huic cum hoc conueniunt, vt iures eodem prognatos ouo. Aristoteles ostendit iuxta naturam fieri, vt ex eodem ouo duo pulli nascantur.

Catula dominas imitantes.

Τὰς δεσποινὰς ἀν κλίμας μιμούμεναι. Id est, Dominas imitantes catellæ. Vbi serui dominorum ferociam repræsentât. Quoties ij, qui subsunt, eorum exprimunt mores, sub quorum imperio degunt. Iuuenalis.

Maxima quæque domus seruis est plena superbis.

Hieronym

Similes habent labra lactucas.

Vbi similia similibus contingunt, veluti præceptori parum docto discipulus indocilis, improbo populo magistratus improbus, vxori morosæ maritus morosus. Breuiter, quoties mala malis, digna dignis eueniunt. Natū adagium ab asino carduos pascente.

Qualis hera, talis pedissequa.

Qualis

Qualis pater, talis filius.

Aspis à vipera.

Tertullian

Quum pessimus à pessimo sumit mali quippiam.

Aut piscem olet, aut florem.

Ambrosius

Dictum in eum, qui bene oleret, quòd timallus piscis sit odore gratissimus, & æquè fragrans eiusdem nominis flos. Ita idem pronunciatum est piscis odor esse, qui floris. Quis specie tua gratius? quid suauitate iucundius? quid odore fragrātius? Quod mella fragrāt, hoc tu corpore tuo spiras.

Sequitur perca sepia.

Comitè ducit sepia perca. Dictū de improborū societate

Dignum patella operculum.

Hieronymus ad Chromatium: Dignum patella operculum. In mea enim, inquit, patria rusticitas vernacula. Deus venter est, & in diem viuatur: & sanctior est ille, qui ditior est. Accessit huic patellæ, iuxta tritum populi sermone prouerbiū, dignum operculum. Significat autem Episcopum ad improbos populi mores accommodatum.

In matellam immeiere.

Ἐς τὴν ἀμίδα ἐνορπεῖν. Quum sordidè tractantur, aut ad munus aliquod parum honestum adhibentur ij, qui non indigni videantur, utpote ipsi sordidi atque inhonesti, quæ siquæ ad contumelias ferendas facti.

Suidas.

Conto nauiga.

Κοτῆς πλεῖν. Conto nauigare dicebantur, qui sic rebus vterentur, quemadmodum vti cōueniebat, aut qui vitæ genus suo accommodatum ingenio sequeretur. Idem, non ad quamuis vitam quiuus idoneus est.

Ipsa holera olla legir.

Caecillus.

Quære, Malum accersitum.

Surda ster cum surda stro litigabat.

Iudex autem erat utroque surdior, quum res agitur inter vndequaque ridiculos ac stultos. Extat in hanc sententiam epigramma Græcum Nicarchi, quod Thomas Morus olim adolescens, scitè vertit.

Cascus cascum ducit.

Varro.

Quoties similis similem delectat, vetulus vetulam, deformis deformem. Nam antiquitus cascum dicebatur, quod nos vetus appellamus. Videtur esse iocus in anū vetulo nuptam. Huc pertinet: Vbi tu Caius, ego Caia.

Omnia idem puluis.

Παίτα μία κίνης. De indiscreta similitudine utitur Lucianus. Alludēs ad defunctorum cineres, inter quos nihil apparet discriminis.

Strabo.

Omnia sub vnam Myconum.

Παῖθ' ὑπὸ μίᾳ Μύκωνον. Est autem Myconus ex Cycladibus vna, in qua fabulis proditum est positos esse gigantes postremos ab Hercule confectos. Vnde ductum illud prouerbium in eos, qui res natura diuerfas eodem titulo complectuntur. Vt si quis eodem libro Grammatica pariter & Theologica, item Dialectica & Iurisconsultorum litteras tradat.

Conuenerunt Attabas & Numenius.

Σωῆλλον Ἀτάβας τε ἢ Νομηνίος. Id est, Coniunctus est suo Attabas Numenio. Dici solitum, quoties improbus aggregatur cum improbo. Diogenianus tradit hos insigne parfurum fuisse.

Eundem calceum omni pedi inducere.

Galenus loquitur de quibusdam medicis imperitis, qui non habita ratione morborum, eadem remedia admovent omnibus. Non dissimile illi: Scis simulare cupressum. Hieronymus: Nec ad instar imperiti medici, vno collyrio omnium oculos velle curare.

Nauson Naucrati.

Ναύσων Ναυκράτι. Quoties aliqui similia inuicem respondent. Veluti si quis herus salutatus, herum resalutet. Et nebulo compellatus, nebulonem vicissim compellet. Nauson enim & Naucrates, vtrumque à naue dicitur, perinde quasi dicas, nauta nautæ.

Zenodot.

Novi Simonem, & Simon me.

De iis dicebatur, qui pares essent. Zenodot. scribit duos fuisse ductores, notæ vtrumque improbitatis.

Cretensis Cretensem.

Ὁ Κρής τὸν Κρήται. Subaudi quod erit commodum sententiæ, prouocat, conatur circumuenire, aut tale quippiam. Sumtum è Cretensum moribus, quos plurimis conuictis incessiuit antiquitas.

Cretensis cum Egineta.

Κρής ὁμοίως Αἰγινήτω. Subaudiendum, agit. Quadrabit in pariter

riter improbos, qui mutuis inter se fallaciis agunt. Nam Æginetæ olim malè audierunt: in quos etiam oraculum illud quidam editum putant, Neque tertij, neque quarti.

Ver hiemem sequitur.

Rerum vices significat. Et tristibus succedunt lætiora.

Cretica cum Cretensi.

Προς Κρήτας Κρητίζειν. Id est, Aduersum Cretensem Cretica, id est, aduersus mendacem mendaciis vttere. Græci κρητίζειν pro mentiri dicunt.

Plutarch.

Chius ad Coum.

Χίος προς Κώον. De comparatione vehementer inæquali dicebatur. Nam in ludo talorum, iactus qui Chius dicebatur, vnioni respondebat, Coum senioni. Fit autem interim allusio ad gentes, quarum vtriusque mores non caruerunt nota.

Vulpinari cum vulpe.

Ἀλωπυκίζειν προς ἐπίτροπον ἀλώπηκα. Id est, Cum vulpe vulpinare tu quoque inuicem. Cum astutis astutis agito. Horat.

Nunquam te fallant animi sub vulpe latentes.

Clauum clauo pellere.

Ἡ λῶπὸν τὸν ἕλον ἐκκερῶειν. Et paxillum paxillo pepulisti. Id est, Malum alio malo depulisti.

Cum Care Carizas.

Προς Κάρα Κρητίζειν. Id est, Cum Care Carizas. Rusticè agis cum rustico, barbarè loqueris cum barbaro, crassè cum crasso. Cares populi sunt Phrygiæ, quorum mores prouerbii aliquot locum fecere.

Dippen.

Mali thripes, mali ipes.

Κακὰ μὲν θρίπες κακὰ δὲ ἴπες. Id est, Mala quidem thripes, mala rursus ipes. De duplici malo dici solitū, vt non magni referat, vtrum elegeris. Thirps enim Græcis vermiculus est, qui lignis innascitur, materiâsque vitiat. Ips item cornibus & vitibus infestus.

Idem.

Balbus balbum rectiùs intelligit.

Barbarus barbari orationem. Est quippe prouerbum, Balbum meliùs balbi verba cognoscere.

Hieron.

Bithus contra Bacchium.

Bithus & Bacchius, nobile par gladiatorum fuit, pares arte & pares audacia. Horatius: *-Vti non*

Compositus melius cum Bitho Bacchius.

Efernius cum Pacidiano.

Lucullus.

Erant & hi gladiatores per omnia pares, longéque omnium nobilissimi: de quibus Cic. in lib. de Optimo oratorum genere.

Plutarch.

Non filius Achillis.

Οὐ παῖς Ἀχιλλεύου, ἀλλ' Ἀχιλλεύς αὐτὸς εἶ. Id est, Haud satis Achille, verum Achilles ipse es. E tragœdia quapiam aut comœdia sumtum videtur. Terentius: *Hem alterum huic ad hoc natum dicas.*

Idem.

Ab uno diagrammate.

Est autem diagramma, pictura descriptioque Philosophorum, qua rem exponunt oculis, vt perinde valeat, quasi dicas, de eadem formula.

Eodem in ludo docti.

Dicebantur similibus vitiis laborantes, & improbitate pares. Terentius in Hecyra: *In eodem omnes mihi videntur ludo docte ad malitiam.*

Cælius.

Eiusdem musæ amulus.

Eiusdem artis aut disciplinæ studiosus. Græci ὁμοτίχους appellant eiusdem artis opifices.

Isdem vescentes cepis!

Aristoph.

Ταυτὸν θύμον φαρόντες. Id est, Qui idem ederent thymon. Congruit in pauperes ac bonos viros inter sese amicos. Thymon enim vilissimum herbæ genus, quo tenues & agrestes vt cunq; vitam sustinent. Quidam cepam agrestem esse putant.

Bonus cantor, bonus cupediarius.

Archide.

Ἀγαθὸς ψάλτης, ἀγαθὸς ζυμποποιός. In vituperium Musicæ artis dictum, quasi eiusdem hominis sit aures delectare cætu, & palatum cupediis.

Mars haud concutit sua ipsius arma.

Ἄρης τὰ αὐτοῦ ὅπλα οὐ σαλεύει. Id est, Mars sua ipsius arma non iactat. Commodè feruntur, quibus assueuimus, quæque nobis quadrant etiam si sint grauissima. Iactamus enim quod incommodè ferimus. Iuuenalis:

Nec iactare iugum vita didicere magistra.

Euripides.

Sultus stulta loquitur.

Μωρὸν γὰρ μωρὸς λέγει. Id est, Nam stulta stulti oratio est. Talsis ho-

lis hominibus fuit oratio, qualis & vita. Extat carmen Græcis celebratum.

Ἄνδρὸς χαρακτὴρ ἐν λόγῳ γινώσκεται.

Hominis figura oratione agnoscitur. Democritus orationem vitæ simulacrum, quandamque velut vmbra[m] esse dicebat. Nam nullo in speculo melius, expressiusque relucet figura corporis, quàm in oratione pectoris imago representatur. Neque fecius homines ex sermone, quàm ærea vasa tinnitu dignoscuntur.

Inanium inania consilia.

Κενοὶ κατὰ βουλόσονται. Quum quis sua spe frustratur.

Malo nodo malus querendus est cuneus.

Et licebit vti, quoties malum simili malitia retūdimus.

Hieron.

Sophocles: *Πικρὸν χολῶ κλύσει φαρμάκω πικρῶ.*

Remedio amaro bilem amaram diluunt.

Mons cum monte non miscetur.

Ὅχι ὄρη εἰ μίγνυται. Non conuenit inter pariter elatos.

Mores hominum regioni respondent.

Et plantarum semina, & hominum mores ad regionis habitum respondent. Ex mollibus enim regionibus molles homines nasci solere.

Bestia bestiam nouit.

In similitudinis & affinitatis prouerbia refert Aristoteles. Congruet vbi conuenit inter duos pariter improbos.

Idem Accij quod Titij.

Significat eodem iure futurum, filium decimo mense natum, quo eum, qui natus sit vndecimo. Sumptum videtur à Iuriconsultorum consuetudine, Titij & Accij vocabulum pro quibuslibet duobus subinde vsurpantium.

Asinus asino pulcerrimus.

Epicharmus: Cani pulcerrimus canis videtur, bos boui; Asinus asello pulcer est, & sus sui. Hoc est: Simile simili placet, Miles militi. Aleator aleatori, Potator potatori, Sophista sophistæ.

Doribus Doricè loqui fas est.

Conueniet in homines natura loquaces, aut quum oratio respondet moribus & ingenio: velut quum Pænus fraudulenter loquitur, aut leno lenone digna.

Non. Marcellus.

Neuum cribrum nouo paxillo pendeat.

Quadrabit in eos, qui noui quippiam comminiscuntur.

Purus putus.

Plautus purum putum dixit, pro profus ac verè purus.

Vestigiis inherere.

Qui imitatur exempla progenitorum, maiorum vestigiis inherere dicitur. Similiter qui degenerant à progenitorum aut præceptorum exemplis, ab illorum vestigiis dicebantur recedere.

SIMVLATIO, DISSIMVLATIO.

Salem & fabam.

Ἄλα καὶ κνέμων. Subaudiendum, proposuerunt. Diogenianus admonet dici solitum de his, qui fingerēt se scire quippiam, quod nescirent. Atque hinc natum esse prouerbium quòd olim mos fuerit vt diuini salē & fabam proponerēt.

zenodot.

Plures thriobolos, paucos est cernere vates.

Πολλοὶ θριόβολοι, παῦροι δὲ τὴ μάντις ἀόδοι. Id est, Plures thriobolos, paucos est cernere vates. Philochorus auctor est, olim tres nymphas Apollinis nutrices, Parnassum incoluisse, quæ Thrix dicerentur, vnde postea receptum sit, vt calculi, sortēsque diuinorum Thrix vocarentur. Vnde thrioboli, qui thrias in vnam diuinam iaciunt.

Multi thyrsiferi, pauci Bacchi.

Πολλοὶ τοὶ θυρσηφοὶ, παῦροι δὲ τὴ βάκχοι. Id est, Plures thyrsiferos, paucos est cernere Bacchos. Quo significatum est, compluribus mortalium adesse virtutis insignia, aut etiā famam, qui tamen vera virtute vacent. Non omnes veri Theologi, qui pileum theologicum gerunt. Non omnes monachi, qui cucullo onerantur. Translatum à ceremoniis Bacchanalium in quibus thyrsos, id est, hastas quasdam vietas quatiebant afflati furore.

Multi, qui boues stimulent, pauci aratores.

Πολλοὶ βοουλάνται, παῦροι δὲ τὴ γῆς ἀεγῆρες. Id est, Qui tauros stimulent multi, sed rarus arator. Multi præ se ferunt, quod non sunt.

Varro.

Non omnes, qui habent citharam, sunt citharædi.

Huc adscribendum videtur, quod lepidè scripsit Seneca, quædam personam malle, quàm faciem. Faciem vocat, vbi

vbi quis talis videtur qualis est: personam, quã præ se fert aliquis quod non est. Non is rex, cui contingit amplum imperium, sed qui sciat administrare.

Asinus apud Cumanos.

Ὅτις παρὰ Κυμάοις. Competit in eos, qui quum sint inepti, ridiculique, tamen apud ignotos ipsa nouitate habetur in pretio. Aut in eos quibus honos aliquis præter meritum additus à fortuna, tumorem & insolentiam, ita vt ferè sit, conciliat. Demosthenes: Τὸ γὰρ εἶ ὡς γένηται παρὰ τὴν ἀξίαν, ἀφορμὴ τῆς κακῆς φρονείν τοῖς αἰούτοις γίνεται. Id est, Felicitas enim & rerum successus, qui contigerit immerenti, stultis vel anix causam præbere solet. Narrauimus alibi fabulam de asino fugitiuo, qui apud Cumanos se gessit pro leone.

Flere ad nouerca tumulum.

Πεθεῖ τῶν μητρικῆς τάρων δακρύειν. Ad nouercae tumulum lacrymari, est simulare gestu dolorè, quum re gaudeas. Quod idè de diuitis heredibus non inconcinne diceretur, in quos extat Pùblianus ille Mimus, cum primis elegans: Heredis aetuis sub persona risus est.

Megarensium lacryma.

Μεγαρίων δακρύα. Dicebantur vel fictæ, nec ex vero dolore profectæ, vel vi adactæ. Diogenianus ad huiusmodi refert historiam: Bacchius quidam Corinthius, Clytij Megarensium regis filiam uxorem duxerat. Ea defuncta, Clytius complureis virgines adolescentes Corinthum misit, qui in funeralibus pompis puellam deplorarent, lacrymis vtique fictis.

Accissare.

Ἀκίσειν. Scribunt Acco mulierem fuisse quampiam notæ stultitiæ, quæ solita sit ad speculum cum imagine sua, perinde atque cum alia muliere cõfabulari, vt hinc vulgò quæ stultius aut ineptius aliquid agerent, accissare diceretur, & Accus nomine compellarentur. Apparet illud etiam moribus huius mulieris adfuisse, vt recularet, quæ tamen cupiebat, vnde & Accissimus, ficta huiusmodi recusatio dicitur.

Hesitantia cantoris tussis.

Ἀπορία φάλτου βήξ. Dictum videtur quoties non suppetit quod dicamus, idque velut aliud agentes dissimulamus, velut apud Platonem Aristophanes, ne diceret in conui-

uio, singultum fingit. Sumtum apparet à cantoribus.

Tussis pro crepitu.

Βύξ ἀπὸ πορδαῖς. Dicitur solitum, quoties aliquis perperam exus, aliud pro alio simulat. Veluti si quis in adulteræ domo deprehensus, fingeret se quippiam mercatum venisse. Translatum ab iis, qui crepitum clara tussi dissimulant.

Cretensis mare.

Strabo.

Ὁ Κρήσι τὴν θάλασσαν. Subaudiendum, nescit, aut metuit. In eos, qui nescire fingerent, quod egregiè callerent. Etenim quæ consentaneum est, Cretenses quum sint insulares, ignorare mare quo cinguntur vndequaque?

Cicero.

Conniuere.

Proverbiali metaphora conniuere dicuntur, qui prudentes, culpam quam intelligunt, indulgentia tamen ac studio dissimulant. Est autem conniuere subinde claudere oculos quemadmodum ij, qui non ferunt lumen Solis.

Simia fucata.

Πισκος αἰάπλωσις ἱμμυθίου. Id est, Simia plena fuci. De deformi anu, fucata tamen, & meretriciis culta lenociniis. Potest & ad rem accommodari, veluti si quis turpem causam orationis phaleris adornet, vt honesta videatur.

Simia barbata, seu caudata.

Dicitur solitum de ridiculis.

Sileni Alcibiadis.

Σήλωσι Ἀλκιβιάδου. Quo licebit vti, vel de re, quæ quum in speciem, & prima (quod aiunt) fronte vilis ac ridicula videatur, tamen interius ac propius contemplanti sit admirabilis: vel de homine, qui habitu, vultuque lógè minus præ se ferat, quàm in animo claudat. Aiunt enim Silenos imungulas quaspiam fuisse factiles, & ita factas, vt diduci & explicari possent, quæ clausæ ridiculam ac monstruosam tibiicinis speciem habebant.

Digenian

Efurienti vulpi somnus obreper.

Πένωσαν ἀλάπηρα ὕπνος ἐπίρχεται. Vbi quis inopia cibi dormit. Pauperem autem vulpem appellat, quod callida sit inopia, & multarum repertrix artium. Neque perperam dicitur & in illos, qui dissimulant, conniuentque ad quædam, vt per occasionem aliquid commodi ferant. Siquidem vulpes vrgente fame somnum adsimulat, vt allecetas aues capiat,

piat, deuorétque.

Audiens non audit.

Sunt quidam, qui si quid parum placet, id scitè dissimulant. Idem, Dissimulans audisse.

Illo respiciens, sed hîc remitte bona.

Aristoph.

Ἐκὼ βλιπνοῦσα δὲ τὴν αἰσὶν τ' ἀγαθῶν. Id est, Illud tuens, at huc remitte commoda. Conueniet, quum aliud præ nobis ferimus, aliud facimus: aut quum aliis adblandimur, in alios re beneficium conferimus.

Patrocli occasio.

Πατροκλῆος ὀψήρασις. Diogenianus ostendit dici solere de iis, qui quum ob metum non ausint proprias deplorare calamitates, desint eas sub prætextu luctus alieni. Vel qui laudandis aliis, suas ipsorum laudes insinuant.

Mellitius gladius.

In perniciosam adulationem dici solitum. Hieronymus Augustini epistolam mellitum gladium appellat, propterea quod pariter & reprehensionem haberet, quasi gladiû quo iugulareret, & blandimenta, quibus reprehensionis asperitatem dissimularet.

Altera manu fert lapidem, altera panem

Plautus.

ostentat.

Torquebitur in eos qui corâ blandiuntur, clâ obtrectantes, palam amicos agunt, clâculum nocent: aut qui hîc profunt, illic lædût. Simile huic est, Altera manu scabit caput, altera malam ferit.

Charadryon imitans.

Gregorius Theologus

Dici solitum de dissimulante, ac rem vtilem occultatè.

De re diuina queritur maiori obnoxius malo.

Vbi quis pratio pudore, leuissimis malis quærit remedium, dissimulans maiora.

Simia in purpura.

Ἰσθμιας ἐν πορφυρῶ. Id est, Simia purpurata. Lepidè transferunt in eos qui barba palliôque simulant sanctimoniam.

Galenus.

Postico discedere.

Dicitur qui furtim abit, aliis sese subducens. In hos congruet quos pudet παλιῶσθαι, sed dissimulanter transferunt in alienam sententiam.

Barba tenus sapientes.

Sic appellantur Philosophi & Sophistæ, *ἐκ τῶν σάτωνος σφραγῶν*, id est, Barba tenus sapientes. Quia præter barbam & pallium nihil haberent Philosophi. Huc spectat illud Herodis Attici: Video barbam & pallium: Philosophum non video. Rectè torquetur in hos qui vniuersam vitæ sanctimoniam non in animo, neque in moribus, sed in cultu constituunt.

Alia Leucon, alia asinus illius portat.

Effertur apud quosdam ad hunc modum: *Ἄλλα πρὸς Λέωνος, ἄλλα δὲ Ἀδώντος ὄνος φέρει*, id est, Alia Leucon, alia Leuconis asinus portat. In eos dicebatur, quorum oratio dissentiret à factis. Sumtum à Leucone agricola, qui quo minus pecuniæ solueret, dixit vectigalium exactoribus, se hordeum portare, quum vtres melle plenos ferret. Asinus in terram lapsus aliquando effudit onus. Tum demum cognouerunt illi, mel in vtribus esse, non hordeum: dicentes, Alia Leucon, alia portat asinus.

Paries dealbatus.

Τῶν τοῦ κακοποιῶντος. Aut incrustatus. Paulus Apostolus in Actis, Ananiam sacerdotem fictum & fucatum parietem dealbatum appellat. Christus sanctimoniz simulators sepulcra dealbata vocat.

Non omnibus dormio.

Non omnibus dormire dicuntur, qui non omnibus inserviunt, neque per omnia gerunt morem. Plutarchus fabulam super hac re non illepidam narrat. Quum Galba quispiam conuiuio Mecænatem accepisset, sentiretque iam è nutibus hominem inflammatum in vxorem suam, sensim demisit caput, perinde quasi dormiret. At quum interea famulus quispiam ad mensam accedens, vinum clam tolleret, ibi iam vigil & oculus: Infelix, inquit, an nesciebas me soli Mecænati dormire?

Lepus dormiens

Ἄλλως καθεύδων. Quadrabit in eum qui quod non facit, id facere sese adsimulat, aut quod facit, se facere dissimulat: nam leporem patentibus genis dormire tradunt auctores.

Mortuus iacet pedens

Νεκρὸς καὶ τῶν βδελύσσων. Dicitur solitum, si quando pauper simula-

ret

ret opuléntiam. Apud vnum Apostolium Byzantium reperi & haud scio an ipsi vulgòque relinquendum.

Crocodili lacryma.

Κροκοδίου δάκρυα. De iis, qui sese simulant grauiter angī incommo do cuiuspiam, cui perniciem attulerint ipsi. Sunt qui scribant crocodilum conspecto procul homine, lacrymas emittere, atque eum mox deuorare.

Beneuolus trucidator.

Εὐνοῦς σφάκτης. Id est, Beneuolus occisor. Conuenit in hos qui quum summam adferunt perniciem, tamen beneuolentiae speciem admiscēt. Confine est illud quod alibi recensuimus: Intempestiua beneuolentia nihil à similitate differt.

Extra querere sese.

Perfius Satyra prima: *Examénque improbum in illa*

Castiges trutina, nec te quesiueris extrà.

Tuis te facultatibus metiaris, non populari opinione.

Tecum habita.

Esopicus graculus.

Lucianus.

Αἰσώπιος κολοῖός. Dicitur, qui aliena sibi vsurpat, aliorumque bonis sese venditat. Horatius: *Moucat cornicula risum,*
Furtiuus nudata coloribus.

Aurum subaratum.

Τὸ χρυσαυτὸν χρυσίον. Dicitur homo nequaquam syncerus, sed aliud præ se ferens, aliud intus oculens. Sumtum à numismatis adulteratis.

Diu dissimulatum aperientis.

In eum, qui quod diu dissimulauit, tandem irritatus eloquitur, non inconcinnè detorquebitur illud Homeri.

Ἄλλ' ὅτι δὴ ῥ' ὅσα τε μάλλιν ἐν στήθεσσι τεί,

Ast vbi iam promit prægrandem è pectore vocem.

Scytha accissans asinum.

Ἀκκισσάντης Σκυθῆς τὸν ὄνον. Id est, Accissans Scytha asinum. Aduersum eos qui verbis auersantur, quod re cupiūt. Id ad huiusmodi fabulam referunt. Quidam conspecto asini cadauere, Scythæ cuidam qui fortè aderat, dixit: En quod cœnes. Ille primum aspernatus atque abominatus, postea tamen apparauit, cœnauitque.

SOLITUDO.

Ne musca quidem.

Plautus in Trucul. *Quas tu mulieres mihi narras? Vbi musca nulla femina est in adibus.* Hac prouerbiali hyperbole maxiam hominum solitudinem significamus.

Nullum animal, quod animal.

M. Tull. ad Atticum: Terentij vestigium nullum agnouit. Metagenes certè periit. Fecit iter per possessionem, in qua animal reliquum nullum est.

Scytharum solitudo.

Σκυθῶν ἔρημία. Pro summis calamitatibus, exitioque dictum est. Ductum autem inde, quòd Scythæ nullis certis sedibus vtantur, sed vagi ferantur in plaustis. Eam ob causam regio feris abundat.

SOLICITUDO.

Tantali lapis.

Ταντάλιον λίθον. Tantali lapidem vocant, imminens capiti periculum. Sumtum à fabula Tantali, quem quidam fingunt apud inferos etiam hoc supplicij genus pati, vt ingés saxum sic immineat capiti, vt iamiam casurum videatur.

Mens est in tergoribus.

Ὁ νοῦς ἐστὶν ἐν τοῖς σκύτταιν. Id est, Animus est in tergoribus. De sollicitis dictitari solitum, quique malum aliquod imminens timere videntur.

Νακιστορεύειν.

Hesychius. Dicebantur, qui studio quippiam elcuerent. Alij putant *νακιστορέειν*, dici solitum ei, qui quum videretur confiteri, non confitebatur, perplexis verbis occultans mendacium: quod ferè solent hæretici in discrimen adducti. Vox composita videtur à *ναί*, quod est, affirmantis, & *νίαν* pica, *πίαν* fluo: quòd inuoluta loquacitate negent, quòd affirmare videntur, rursus affirmant quòd negant. Meminit Hesychius.

Σκύτη βλέπει.

Id est, vt verbum verbo reddam, Tergora tænetur. Confine proximo, qua significabant quempiam præ se ferentem vultu, quòd mali quippiam instare suspicaretur, idque cō-icstu-

iecturis aliquibus colligeret, veluti si quis conspectis boum tergoribus, bellum futurum colligeret, quòd his in tegantur clypei.

Animus est in coris.

Aristoph.

Simillimum illi Terentiano: *Animus est in patinis.* Interpres admonet huius prouerbij, ἐν σκύτη βλίπτει, de his qui iam ad bellum spectant. Licebit vti, quum ob solitudinem erit aliquis ad id, quod agitur, in presentia parum attentus.

Similes videntur captiuis ex Pylo.

Idem.

Ἐοικασί τοῖς ἐκ Πύλου λαοῦσι τοῖς Λακωνικοῖς. Captiuis mihi similes videntur è Pylo Laconicis. Dicitur solitum de iis, qui vultu sunt miserando, nempe pallidi, squalidi, macilentis. Pylus ciuitas quæpiam Laconicæ, quam obsessam, Cleon expugnauit.

Arctum anulum ne gestato.

Pythagor.

Μὴ φορεῖν στενὸν δακτύλιον. Hoc est, (interprete diuo Hieronymo) Ne vixeris anxie. Siquidem quisquis anulum angustum gestat, is sibi quodam modo vincula iniicit.

Cor ne edito.

Idem.

Μὴ ἐδίδων τὴν καρδίαν. Hoc est, Ne curis tuum ipsius animum excrucies.

In via ne feces ligna.

Idem.

Non esse discruciamdam vitam curis, & anxiis cogitationibus, quidam exponunt.

Salē & aceto.

Parcum tenuèque prandium significatur. Plaut. in Rud.

Sed hic rex cum aceto pransurus est, sine bono pulmento.

Miserus, opsoniorum loco sal est cum aceto.

Endymionis somnum dormis.

Aristotel.

Ἐν δ' οὐμίανος ὕπνον καθεύδεις. In eos quadrabit, qui se in modo dico somno faginant, aut qui diuturno in otio versantur: nec vllis se negotiis exercent, sed mollem feriatamque agunt vitam. Natum à fabula notissima Endymionis. Is erat puer adprimè formosus, ac Lunæ adamatus. Cui quidem illa à patre Ioue precibus impetrauit, vt quicquid optasset id ferret. Optauit Endymion, vt perpetuum dormi-

Gellius. ret somnum, immortalis perseverans, & expertus senij.

Ultra Epimenidem dormis.

Ἰπὲρ τὸν Ἐπιμένιδην κοιμήσασα. Id est, ultra Epimenidis somnum dormisti. In eos dicitur, qui perpetuum agunt otium. Epimenides Cretensis ambulando fessus in specu quendam subierat, illic obdormiuit, nec experrectus est a somno, ante exactos annos quadraginta septem.

Salem vehens dormis.

Ἥλας ἄγων κερδύσει. Id est, Salem portans dormis. Quadrabit in eum, qui in re periculosa socorditer atque indulgenter agit, propterea quod sal in fluxu sentine facile corumpitur.

Homerus.

Non decet Principem solidam dormire noctem.

Οὐ χεῖρ πανύχιον εὐδύν βουλῆρόων ἀδρα.

Haud dignum duce id est, noctem dormire per omnem. Admonet parcemia, vigilantiam ac sollicitudinem maxime conuenire cum Principibus. Virgilius:

At pius Aeneas per noctem plurima voluens.

S O R D E S E T P A R S I M O N I A .

Tribus minis insumtis duodecim impurat.

Quadrabit in eos, qui non nisi compendij sui gratia colunt amicos, & pro quamuis exiguo officio multum beneficiorum expectant. Vulgo item aiunt: Pileum donat, vt pallium recipiat.

Aristotel.

Cumini fector.

Impendio parcus ac sordidus, olim prouerbio κумινωπις ηε. Id est, Cumini fector dicebatur. Est autem cuminum per se exilis herba.

Ficus diuidere.

Σόδα μείζειν. Vnde licebit & cognomen fingere σωμαπις. Martial. *Quadragesima secas, quid dicit soda mēζει.* Sordidum ac parcum significans, etiam si ditissimum.

Iui. Pol.

Nullus emsar difficilis bonum emit opsonium.

Οὐδὲ τις δύσωνος ἄριστος ἐσθλάς κρείας. Difficilis emtor haud bona emit opsonia. Qui nimium vili studet emere, semper merces vitiosas emit. Conueniet in hos, qui paullulo labore conantur egregias assequi litteras.

E Patroclis domo venio.

Ἐκ Πατροκλείου. Id est, E Patroclis domo. In sordidos. Sū-
tum à moribus Patroclis cuiusdam Atheniensis, prædiui-
tis quidem, verum impendio parci sordidique, quem vetus
Comœdia talem fermè depingit, qualem Plautus Eu-
clionem.

Cochlea vita.

Κοχλίον βίος. De iis qui parcè paruoque viuunt, aut con-
tracti à negotiis, lucèque forensi semoti.

Plutarchus

Ex phelleo venire.

Dicebantur, qui ex humili fortuna asperaque vita ad di-
gnitatem emerfissent. Nam Græcis **Φελλεύς** dicitur locus a-
ptus pascendis capris, pumicosus ac sterilis.

Pythagor.

In ventrem insilire.

Ἐκ τῶν γαστρίων ἐπιβήσθαι. id est, In ventrem irrumpere di-
citur, qui curam omnem ad cibum ac potum confert.

Cradophagus.

Rusticum ac sordidum veteres **Κραδοφάγον** per iocum ap-
pellabant, quasi **κράδα φάγον**. Nam **κράδα** vocant arboris fi-
ci folia. Iidè dicebantur **βαλανοφάγοι**, quasi prisco more glan-
dibus viuentes.

Τρυφίβιοι.

Homines sordidos ac parcos, olim popularis iocus **τρυ-
φίβιοι** appellabat, quasi fæce victitantes. Qui splendiores
sunt, vbi ventum est ad fæcem, aperiunt aliud vas.

Luto lutulentior.

Auaros, quæstusque supra modum auidos, impuros ac
sordidos dicimus. Id Plautus **ἄπορβολικῶς** exaggerat in Pœ-
nulo: *Sed lenone ἰσθόσ Λυκο illius domi non lutum est lutulentius.*

Pediculi Platonis.

Οἱ Πλάτωνος φθίρις. In prouerbum abierunt, vt, referen-
te Laertio, Myronianus testatur, hinc coniectans hoc mor-
bo perisse Platonein, quod vulgò pediculi Platonis appel-
larentur. Græci **φθειρίσσην** appellant. Myronianus nullum
indicat vsura prouerbij. Suspiciari tamen licet dictū in sor-
didos, quòd Philosophi non nimium indulgeant nitoribus
externis, dum circa mentis cultum toti sunt occupati.

Macilentior Leotrophide.

Λεπτότερον Λεοτροφίδου καὶ Ταυμαντίδος. Id est, Gracilius

Leotrophide, ac Taumantide. Leotrophides insigni macilentia corporis Comicornum salibus locum dedit. Cōgruet in homines exiles, ac prætenues. Iucundius erit si transferatur ad inopiam ingenij, aut dictionem aridam, ieiunam, & ex sanguinem.

Immunem venire.

Gellius.

Immunem Latini vocāt, quem ἀσύνολον Græci, nempe eum, qui nihil confert ad conuiuium. Terentius.

Tene a symbolum venire inunctum atque lautum è balneis?

Plinius.

Lapsana viuere.

Lepidè dixeris eos, qui per parcè nimiùmque tenuiter viuunt. Est autem lapsana olus syluestre.

Nihil de vitello.

Νοστὸν ἔδιν μοι δίδως. Id est, Nihil mihi de vitello dedisti. Quadrat in eos, qui impartiant deteriora, meliora sibi seruantes.

Rore pascitur.

Μὴ ὀρωδίας σπίζεται ἄσπερ ὁ τίτλιξ. Rorène viuut more cicadæ: Cicadas rore ali, testis est Plinius. Venustius erit, si transferatur ad ingenium, siue stylum ieiunum & aridum, aut per ironiam, in hominem vehementer obeso corpore.

Plautus.

Vicitant succo suo.

In parasitos, qui, si quādo cœna contingit lautior, ingurgitāt sese: rursus vbi nulla arridet spes cœnatica, cogunturque οὐκίστοι viuere, fortiter ferunt in ediam, & in conuiuij spem durant. Sumta metaphora à cochleis, quæ per æstaté intra testam contractæ, vtcunq̄e succo suo aluntur, donec acciderit pluuia.

Philippide tenuius.

Athenæus ostendit Philippidem comœdiarum scriptorem sic tenui fuisse corpore, vt etiam περιπνεύδων dixerit pro marcuisse. Accommodabitur non inuenustè ad orationem ieiunam, aut disputationem ociosæ subtilitatis.

Eudemus.

Monophagi.

Μονοφάγοι dici poterunt sordidi & inhospitales, qui neminem inuitant ad conuiuium.

Patroclo sordidior.

Πατροκλῆος φθάλωπος. Id est, Patroclo parcior. In diuitè quidem, sed oppidò quàm sordidum ac parcum. Hic enim nuf-

naſquam vſus eſt balneo parſimoniz cauſſa.

Nephalium ſacrum.

Νεφάλιος θυσία. Id eſt, Nephalium ſacrificium. De conui-
uio abſtemio non ineptè dicitur, aut de cõuiuiuio vehemẽ-
ter frugali ſobriõque. Apud Athenienſes hoc genus ſacrifi-
cij exhibebatur Mnemofynz, Auxore, Soli, Lunz, Nym-
phis, Veneri & Vraniẽ. Hoc ſacrificij genus *αἶνον* vocabãt,
quemadmodum cætera in quibus vinum adhibebatur, *αἶ-
νον δὲ* vocabant.

Caninum prandium.

Cellius.

Dicebatur abſtemium, & in quo nullum vinum bibere
tur, propterea quòd canes à vino abhorrent.

Cereri ſacrificant.

Quemadmodum Græci dicunt *ἐς τὴν θύραν*, Id eſt, Lari ſa-
crificant, ita Plautus propemodum indicat apud Latinos
dici ſolere, Cereri ſacrificant, ſi quãdo in conuiuiuio vinum
deceſſet, propterea quòd in huius ſacris nefas eſſet inferre
vinum.

Bos Cyprius.

Κύπριος βοῦς. In brutum ac ſtolidum iaci ſolitur, propte-
rea quòd Cyprij bones magis bruti ferantur, quippe qui
ſtercore humano paſcantur.

Cyprio boui merendam.

Festus Pompeius verſum hunc Sotadicum citat ex En-
nio, *Cyprio boui merendam.* Oſtenditque conuenire quoties
contiua ſordidus & inſipidus, ſordido atque inſipido acci-
pitur conuiuiuio. Feſtius erit, ſi ad res animi deſectatur,
vt ſi quis apud ſpurcos ſpurcè loquatur, apud indoctos in-
doctè.

Tolle tolle mazam quàm ocyſſimè ſcarabeo.

Ariſtotel.

Ἄρ' ἄρ' μεζῶν ὡς ταχιστα κελεύει. Id eſt, Mazam ſine mora
pone pone cantharo. Id uſurare licebit, quoties ſordidus
cibus immundo conuiue apponitur. Hinc enim vt naſcantur,
ita & aluntur canthari, quos Latini ſcarabeos vocant.

Pſyricè facta.

Pſyra inſula quæpiam eſt haud procul à Chio. Strabo
Pſyra pronuntiat pluratiuè, & neutrali genere. Ea inſula
quoniam eſſet & perpuſilla & ignobilis, in contemptus ac
vilitatis prouerbium abiit, vt quæ ſordidè parùmque ma-
gnificè ſerent, Pſyricè facta diceretur. Stephanus: In Pſyra

Bacchum ducentes. Idem: In Pfyra Spartam ducis.

Paruo emtas carnes.

Τὸ ἄκων κρέας οἱ κύνες ἐδίδουσιν. Id est, Paruo emtas carnes canes edunt. Quidam putria emunt opsonia, ne plusculum infumant nummorum. Ea quum nullus attingit, canibus edenda seruantur.

Pfydra Bacchum.

Ψύρα τὸν Διόνυσον. Id est, Pfyra Bacchum ducentes. Dictitatum adagium, vbi vinum appositum in conuiuio nemo gustat, aut de sordido apparatu.

Tenuiter diducis.

Suidas.

Ἀπὸ τῶν ξείνων. De iis, qui pauperum more tenuiter victitant. Translatum apparet à mulieribus lanâ carminâtibus.

Sacrum sine fumo.

Lucian.

Ἐξέπνος θυσία. Id est, Sacrificiû absque fumo. De nimium tenui conuiuio, & in quo nihil cocti opsonij apponitur. Translatum à pauperulorum sacris, molas, thusculum, lac aut corollas offerentium, quum dii nidorem illum expectant, vnâ cum fumo subuolantem.

Nephalia ligna.

Νηφάλια ξύλα. Dici posse videtur in abstemios, & ab omni voluptate procul alienos. Apud Athenienses Nephalia ligna vocabantur, quæ neque vitea essent, neque ficulna, neque myrtea. Nephalia sonat, quasi dicas, sobria.

Carica victima.

Καρκὼν θύμα. Id est, Caricum sacrum. De macilenta hostia, minimèque esculenta dicebatur. Hinc ductum, quod Caribus populis mos fuerit canem immolare. Non inconcinne torquebitur ad cibum appositum, inspidû, & quem nemo velit attingere.

Phaselitarum sacrificium.

Zenodot.

Φασηλιτῶν θύμα. Phaselitarum sacrificium, tanquam vile citràque sanguinem. Sordidum ac tenuem sumtum hoc adagio significant. Tradunt enim apud Phaselitas Pamphiliæ gètem moris esse vt pisciculi falsâ diis sacrificarentur.

In sinu manum habere.

In sinu manum habere dixit Theocritus, tenaces & ad largiendum pigros. Porro ait Scauola, In sinu meo habui, pro eo quod est, in potestate mea clàm habui, diuersum longè

longè ab hoc est.

Lari sacrificant.

Aristoph.

Ἐρία θύουσιν. In tenaces dicitur, qui de suis nemini quidquam impartiant, aut in conuivas edaces, qui nihil de appositis epulis mittunt amicis, neque quidquam faciunt reliquum. Nam antiquitus religiosum erat, ex his quæ laribus immolabantur, aliquid foras efferre.

Ῥυποκόνδυλος.

Græci proverbiali conuitio fordidos & impendio parcos Ῥυποκόνδυλοις appellabant, ducto cognomiue ab iis, quibus sordes in vnguibus insident. Nam Ῥυπέ proprie eas sordes significat, quæ in summis vnguibus manuum ac digitorum colliguntur.

Canens vita palmum.

Ἄδων πῶ ἀνθραμῶ τῷ εἰν ἄνδον. Id est, Canēs vitæ palmum ad anethum. De parco dictum qui tenui re leuiculaque transigit vitam, atque interim existimat se lautè viuere. Morem hūc quibusdam esse videmus, vt quum nihil apponant in mensa quod edi possit, ne ieiunium omnino conuiuium appareat, varias narrent fabulas, aut cantillent, vt his modis ciborum obliuionem inducant conuiuus.

Tantalipæna.

Ταντάλωσι τιμωρία. Tantalus supplicia. De iis dicendum, quibus adsunt quidem bona, verum his frui negatum est. A fabula Tantalus sumtum. Horatius: *Tantalus à labris sitiens fugientia captat pocula.* Idem: *Magnas inter opes inops.*

Conuiuia non conuiuia.

In eum qui accumbit quidè in conuiuio, verum spectator dumtaxat eorū quæ apponuntur, quadrabit illud Hom.

Κεῖτ' ἀρ' ἄσιτος, ἄπικτος ἰδρυτός, ἠδὲ πομπτός.

Incenatus & impastus, potūque ciboque Accubuit.

Sacra nihil sunt.

Τὰ θύματα οὐδὲν εἶν, πλὴν ψῆμα καὶ κίερα. Id est, Sacra nihil sunt præter malas & cornua. De macilentis. Trahetur non inconcinniter ad cibum minimè esculentum.

SPES PERTINAX.

Ægroto dum anima est, spes est.

Cicero.

Admonet, ne in afflictionibus quidem abiiciendam esse

Kk j

Spem Philephus hos versus ex Theoc. Batto vertit.

Θαροῖν χη φιλε Βασις τὰχ' αὐροῖν ἴσαστ' ἀμεινον.

Ελπιδες εἰ ζωῖσιν, αἰεταπς οἱ δὲ θανόντες.

Χ' οἱ Ζεὺς ἀλλοκα ἰδὴ πλεῖ αἴθριος, ἀλλοκα δ' ὕει.

Fidere Batte decet, melius cras forsan habebis.

Sperandum est viuis, non est spes vlla sepultis:

Nunc pluit, & claro nunc Iupiter æthere fulget.

Euripid.

Spes alunt exsules.

Αἰ ἐλπίδες βοσκουσι φυγάδας. Id est, Spes pascunt exules. Vbi quis excusiusa pristina fortuna, seper id agit vt restituatur.

Adhuc calum voluitur.

Quoties significabimus adhuc superesse spem, & nondum tempus, quod melioris fortunę solet occasionem adducere, exactum esse, conueniet illud Theocriti,

Non est lassatum voluendis mensibus anni Cælum.

Adhuc aliquis Deus nos respicit.

Quum in rebus vehementer afflictis negabimus nos prorsus abiecisse animum, verum esse spei non nihil, conueniet illud Homeri:

Αὐτὸ ἔνπερ κ' ἰμῶτο θεῶν ὑπερέχουσι χεῖρα.

Numen adhuc aliquod dextram ini obtendit amicum.

Ouidius.

Spes seruat afflitos.

Spes bona dat vires, animum quoque spes bona firmat.

Viure spe vidi, qui moriturus erat. Pindarus.

Ελπὶς γηροτρόφος.

Spes alitrix senectæ.

In herbis.

Cicero.

In herbis esse dicuntur, quæ nondum maturuerunt, sed spem modo bonam de se præbent.

Spes tenuis.

Spem infirmam incertamque Poëtæ tenuē vocant. Aristoph. Spes ista tenuis quæpiam est qua nitimur. Euripides: Spes frigida quidem. Vnde M. Tullius dixit: Sperat hinc afflare auram aliquam, id est, ostendit spem.

Ab ipsa messe.

Seneca: Ab ipsa messe discedam? Agit de his, qui vel cōmodis, vel spe cōmodorū detinētur, quo minus semet explicent à negotiis, quasi deserturi agrum quū instat messis.

Occisionis ala.

Θόρου πτερόν. Id est, Interfectionis ala. De subito interitu dici solitum. Sumta metaphora ab alatis iaculis quæ repete mortem adferunt.

Eadem tibi & Pythia & Delia.

Menand.

Quoties supremum aliquod opus significamus. Perinde quasi dicas, hæc summa omnium, quæ gesturus es in vita. Natum aiunt ab oraculo quodam reddito Polycrati Samiorum tyranno. Nam is posteaquam Rheneam insulam cepisset, eamque consecrasset Apollini, constitutis apud Delum ludis pulcherrimis, Delphos misit cōsultores, vtrum oporteret eos ludos Delios an Pythios appellare. Respondit oraculum *κατά σοι καὶ πύθια καὶ δήλια*. Futurum innuens, vt is propediem excederet è vita.

Muris interitus.

Κατὰ μῦθος ὀλιγότρον. Id est, iuxta muris interitum. Ælianus tradit murem minimè viuacem esse, sed sua spõte defluentibus inestinis ocys emori, atque hinc natū prouerbiū. Quadrare videtur in homines imbecilla valetudine, aut in *μυροβίοις*, id est, breuis æui, quos *μυρωδάτους* appellat Homerus.

S V B I T I I N T E R V E N T V S .

Mercurius superuenit.

Ὁ Ἑρμῆς ὀπισθιλήλυθεν. Ita loqui consueverunt, si quando silentium oriretur in conciliabulo multorum, significantes non esse fas loqui. Mercurio præsentē, vt qui sit auctor sermonis.

Lupus est in fabula.

Solitum est dici, quoties is de quo confabulatio est, de Terentius. improuiso interuenit. Festiuus vsus est Plaut. in Stich. *Atque eccum*, inquit, *tibi lupus in sermone præsens esuriens adest*. Loquitur enim de parasito Celasiano, qui fratribus de ipso confabulantibus de repente interuenit.

Etiā si lupi meminisses.

Εἰ καὶ λύκου ὀμνήθης. Id est, Etiā si lupi mentionem fecisses, subaudiendum, interuenisset. Quoties præter expectationem interuenit is, de quo fuerat mentio.

ΚΚ ij

SVM TVOSA.

Hipparchi murus.

Ἰππάρχου τοῦ τειχίου. Dicebatur res quæpiam, quæ magnis constaret impensis. Hinc natum, quòd Hipparchus Pisistrati filius Academiâ muro sepfit, atque huius rei nomine magnam pecuniæ vim ab Atheniënsibus exegit. Auçtor Suid.

Lyfius.

Edax triremis,

Ἄδ' ἀδράζοι τριήρεις. Id est, Edaces triremes. Dicuntur quòd magnis constent impendiis. Lepidiùs transferetur ad hominem prodigum immodicique impendij.

In beato omnia beata.

A diuitibus omnia magnificè fiunt, à tenuibus frugaliter. Vfus erit, si dicas ab homine docto omnia doctè fieri, à pio piè, à rege regaliter.

Saliarès dapes.

Pro pontificales dixit Horatius, ponens speciem pro genere. Opiparum autem conuiuü ac magnificum Saliarè dicitur.

SVRDITAS.

Surdior Toroneo portu.

Καυόπτερε Τυρηνίου λιμένος. Aiunt portum esse quendam Toronæ Thraciæ ciuitatis, qui longis & angustis duobus excursibus porrigitur in mare, ita vt in ipso portus recessu nullus fluctuum fragor audiatur. Vnde prouerbiü in eos qui non audiunt.

Zenodot.

Surdior Turdo.

Καυόπτερε κίχλης. Adscribitur surditas huic aui peculiaris, quum sit loquacissima. Vnde concinnè dicitur in eos, qui perpetuo blaterantes ipsi, non auscultant, quid vicissim aliis dicatur.

TACITVRNITAS LAVDATA.

Aristoteli.

Silentij tutum præmium.

Σιγῆς ἀκίνδων γέρας. Tutum silentij præmium. Horatius: *Est & fideli tuta silentio merces.* Silendo nemo peccat, loquendo per sepe. Nam nulli tacuisse nocet, nocet esse loquentum. Valerius Maximus hanc sententiam tribuit Xenocrati: *Quia dixisse me, inquit, aliquando pœnituit, tacuisse nunquam.*

Mu-

Mulierem ornatur silentium.

Τῷ αἰετὶ κλισίον ἢ στήν φέρει. Id est. Decus addit vsque feminis
 silentium. Mulier animal natura loquax, nulla de re magis
 cohonestatur, quàm silentio, maximè apud viros, quum de
 rebus seriis agitur. Sophocles.

Alia committenda, alia celanda.

Nec temerè quiduis apud quemuis effutien dum, at nec
 familiaribus arcana omnia proferenda sunt. Ad hanc sen-
 tentiam quadrat illud Homeri ex Odyss.

Ἄλλὰ τὸ ἴσθ' ἑάδου, τὸ δὲ γ' αὖ κερυμυθίον ἔειπ'. Id est,

Dicendum est aliud, contrà est aliud reticendum.

Quod scis, nescis.

Terent. in Eunucho: *Tu pol si sapiis, quod scis, nescis.* Idem in
 seipsum excruciante: *Nescias quod scis, si sapiis.* Sumtū à Diale-
 cticorum ludis, in quibus huiusmodi quidam scirpi propo-
 ni solent: Facio, & non facio: Sum amicus, & non sum ami-
 cus. Itaque proverbio certam in tacendo fidem significa-
 camus, dum quis quod scit, perinde continet ac dissimulat
 quasi nesciat.

Qui obticescit.

In eum, qui metu attonitus, aut stupefactus admiratione
 tacet, quadrabit illud Homeri: *ὄλω δὲ μιν ἀμφοσίν ἐπίων λάβε.*
 Illum corripuit stupor, atque infantia linguæ.

In sinu gaudere.

Est tacitam apud se voluptatem sentire. Tibullus:

Qui sapit in tacito gaudeat ille sinu. Homerus:

Ἐν θυμῷ γρηθ' χαίρει, καὶ ἴχθιο.

In tacito longæua sinu preme gaudia nutrix.

Qui continet arcanum.

In eum, qui celat arcanum, nequo cuiquam effutit, qua-
 drabit illud Homeri ex Odyss.

Τῆ δὲ ἀπίεος ἔπλετο μέθοσ. Id est,

Huic pennis dicta carebāt. Hoc est, haud lōgius auolabāt.

Muti citius loquentur.

Plautus in Persa: *Muti prius loquentur quàm ego. Ne hoc, in-
 quit, cuiquam homini dicerem, edictum est mihi Magnopere, nec
 cuiquam homini crederem, Omnes muti ut prius loquerentur hoc,
 quam ego.*

Areopagita taciturnior.

Kk ij

Dicebatur, qui commissum arcanum optime cōtineret. Athenis in Arcopago causæ capitales audiebantur, idque noctu magna attentione. Et fortassis nefas erat illis quæ ibi fuissent acta, apud vulgus effutire.

Manum ad os apponere.

Hoc gestu significamus nos scire quippiam quod tamen nolumus effari. Cælius Ciceroni lib. 8. At Domitius cum manum ad os apposuit, te ad ix. Calend. Iunii, subrostrarij (quod illorum capiti sit) dissiparant perisse.

TACITURNITAS ILLAVDATA.

Diogen.

Bacchæmore.

Βάκχης ἠρόπον. De tetricis ac taciturnis dictitari solitum, quod essent huiusmodi Mænades illæ, Bacchico afflatæ furore. At Iuuenalis retulit ad vitam intemperantem:

Qui Curios simulant, & Bacchanalia viuunt.

Magis mutus quàm piscis.

Ἀφωνότερος ἢ ἰχθύων. Id est, Magis mutus ipsis piscibus. De vehementer infantibus, atque infacundis. Conuenit in hominem immodicæ taciturnitatis. Pisces enim nullam edunt vocem.

Plinius.

Rana Seriphia.

Βάτραχος ἐν Σερίφῳ. In homines mutos, & canendi dicendique prorsus imperitos dicebatur. Inde natum, quod Seriphiaë ranæ in Scyrum deportatæ, non edebant vocem.

Gellius.

Caput sine lingua.

Competit in eos, qui in cōsultationibus aut disceptationibus ipsi quidem nihil habent quod dicant, verum aliorum sententiis annuunt. Nam pedarij senatores dicebantur ij, qui in senatu quidem sedebant, verum sententiam non rogabantur, sed in aliorum sententias pedibus discedebant. A Lucilio dicti sunt Agipedes.

Martial.

Muta persona.

Καπὸν ἠερῶτον. Quadrabit in eos, qui in confesso deliberantium, aut disputantium, aut etiam in conuiujs ceteris loquentibus soli tacet. Traductu apparet à lege comædiarum, in quibus non temere plures tribus personis solent induci in eadem scena. Quod si quando quarta accesserit,
aut

aut muta prorsus est, aut perpauca loquitur. Mutas nuptias dixit Pindarus, pro clanculariis.

Muti magistri.

Mutos magistros Gellius libros vocat, qui loquuntur quidem nobis. Nec illepidè profectò litteræ, muti vocantur præceptores. Denique Tullius legem appellat mutum magistratū, magistratum legē loquentē, & Plutarchus poësim appellat picturam loquentem, & picturam mutam poësim.

Mutus magis quam scapha.

Suidas.

Συκομαντες ουκισις. Id est, Magis elinguis, quam scapha. De iis dici consuevit, qui propter humilitatem conditionis apud præstantiores non audent hircere. Natum hunc aiunt, quod olim inquilini & hospites alienæ Reipublicæ ludis popularibus incedebant nauim gestantes. Nam vti non conuenit in aliena ciuitate curiosum esse, ita nec tutum est liberioris esse linguæ.

Mutus Hipparchion.

Zenodot.

Ἄφωνος Ἱππαρχιον. Vbi quis repente obmutescit: quum maximè vox illius expectatur, id quod non rarè consuevit quibusdam in cœtu dicturis euenire, vt subito velut attonitis vox faucibus hæreat. Narrant olim apud Græcos duos præcipuos fuisse citharædos, Hipparchionem & Rufinum, qui cum in solennibus ludis, qui decimo quoque anno apud Iuliopoli tas agebatur, essent inter se decertaturi, contigit vt Hipparchion theatri strepitu turbatus obticuerit, eaque res in vulgi iocum abiit.

Ne gry quidem.

Aristoph.

Μηδὲ γρὶ οὐδὲς γρυ. Id est, Ne gry quidem loquitur. Pro eo quod est, Ne tantulum quidem. Nam gry minimum quiddam significat, aut sordes vnguium, aut vocem suillam, quam edere solent ij, qui grauantur, sermone respondere.

Acanthia cicada.

Simonid.

Ἀκανθίος τίκτις. In indoctos atq, infantes, aut Musices ignaros torqueri prouerbio solitum. Auctor est Stephanus Byzantius, iuxta oppidum Ætoliz Acanthū, cicadas (alibi vocales) mutas esse.

Reddidit Harpocratem.

Catullus dixit pro eo, quod est, Imposuit silentium

Kk iij

Harpocrates Deus ita apud veteres fingebatur, vt digito admoſto ori, ſilentium indicaret, qualis & apud Romanos Dea Angerona.

Statua taciturnior.

In hominem vehementer infantem ac tacitum. Horatius: *Statua taciturnior exit*. Itidem Iuuenalis diuitē quempiam, ſed infantem & indoctum, Mercurij ſtatuae ſimilem facit: *Truncūque ſimillimus Herma*.

Taciturnior Pythagoreis.

De vehementer taciturnis. Sumtum à Pythagoræ ſchola, in qua quinquenne ſilentium indicebatur auditoribus.

Amyclas perdidit ſilentium.

Τὰς Ἀμύκλας ἀπόλασεν ἡ σιγή. Seruius interpres enarrat hūc in modum Æneidos 10. Quū apud Amycleos ſubinde nuntiaretur hoſtium aduentus, idque falſo, lata lege cautum eſt, nequis vnquam hoſtis nuntiaret aduentum. Atqui poſt euenit, vt verè iam aduēnirent hoſtes. Quod quum nemo nuntiaret, propter legis iurēdictum, ciuitas de improviſo capta eſt. Qui caſus populari ioco dedit occaſionem, vt dicerent Amyclas ſilentio periſſe, ſi cui ſua taciturnitas fuiſſet incommodo.

Doryphorematis ritu.

Græci δρυφώριμα vocant ſatellitiū illud ex barbarorum ſæce conductum, quod olim tyranni ad cuſtodiam corporis adhibebant. In tragœdiis ſic addebatur Regum perſonis δρυφώριμα vt aſtarent modo, nihil etiam loquerentur.

T A E D I V M E X I T E R A T I O N E .

Longum proœmium audiendi cupido.

Proverbij ſpeciem habet, quod eſt apud Platonē lib. De Repub. 4. Μακρὸν τὸ προίμιον τῆς ἀκροατικῆς ἀκοῆς. Id eſt, Longum proœmiū audiendi cupido. Qui rem ipſam cupit cognoſcere, huic longum eſt omne proœmium. Vnde illud Terentij: *Vt alii etiam proœmium mihi occęptat*. Et Athenis præco, qui dicendi poſtſtatem faciebat, rhetoribus præfabatur αἰεὶ προίμιον καὶ παρὼν, Id eſt, Sine proœmiis & affectibus: quod hæc extra cauſam ſunt.

Terram video.

Qui moleſti, prolixique ſermonis finem a deſſe ſignificabat,

bat, dicere solet $\gamma\eta\rho\ \sigma\pi\alpha\sigma$, id est, terram video. Sumtum à nauigantibus. Q. Curtius lib. 4. Haud secus quam profundum æquor ingressi terram oculis requirunt. Cicero in Catone seniore: Quasi terram videam: sentiens instare finem vitæ. Dio genes quum prolixum volumen recitans tandem eò peruenisset, ut libri finē videret, Benè habet, inquit, amici $\gamma\eta\rho\ \sigma\pi\alpha\sigma$, id est, terram video.

Diogenian

Iterum atque iterum apud Pythum via.

$\Lambda\upsilon\delta\iota\varsigma\ \alpha\upsilon\ \Pi\upsilon\theta\omega\sigma\iota\ \sigma\delta\delta\epsilon$. Id est, Iterum atque iterum Pythū versus via. Dictum de iis, qui molesti sunt eadem de re iterum atque iterum percunctando. Quemadmodum solent ignari viæ, quemcunque obuium habuerint, de via rogare. Porro Pythus ciuitas Apollini sacra, quæ viscebatur à plerisque.

Iterum tranquillitatem video.

$\Lambda\upsilon\delta\iota\varsigma\ \alpha\upsilon\ \gamma\alpha\lambda\lambda\omega\sigma\iota\ \sigma\pi\alpha\sigma$. Id est, Rursum denuo tranquillitatem aspicio. Quo significamus nos è malis emergere, fortuna in melius commutata.

Lens Deus.

Apud Athenæum lib. 4. refertur hic trimeter, ut apparet proverbialis: $\phi\alpha\lambda\acute{o}\varsigma\ \sigma\iota\ \delta\alpha\acute{\iota}\mu\omega\sigma\iota\ \kappa\alpha\iota\ \phi\alpha\lambda\acute{\iota}\ \tau\upsilon\chi\eta\ \lambda\acute{\alpha}\beta\omega\iota$. Te Lens Deus corripit, & fortuna lens. $\phi\alpha\lambda\acute{o}\varsigma$ dicitur lens cruda, $\phi\alpha\lambda\acute{\iota}$ cocta ut indicat Erymologus. Dæmoniet, quoties eadem ad fastidium iterantur. Dæmon autem Græcis fortunam sonat & idem sonat $\tau\upsilon\chi\eta$: nec interest, nisi quod dæmon est mas, $\tau\upsilon\chi\eta$ femina.

Iouis Corinthus.

$\text{O}^{\prime}\ \Delta\iota\omega\varsigma\ \text{K}\acute{o}\rho\iota\theta\omega\varsigma$. Id est, Iouis filius Corinthus. In eos dici solitum, qui semper eadem aut dicunt, aut faciunt. Olim ad Megarenses missus est legatus Corinthiorum nomine, qui apud plebem Megarensis cum alia multa ferociter dicit, tum illud indignabundus ac vociferans intonuit: Nō feret Iouis filius Corinthus. Id ubi sæpius iteraret, concitatus populus succlamare cœpit, Feri, feri Iouis Corinthum, simulque legatum expulerunt. Erat autem Corinthus hic Corinthiorum rex, Ioue prognatus, &c.

Crambe bis posita mors.

$\Delta\iota\varsigma\ \kappa\alpha\sigma\acute{\iota}\mu\beta\eta\ \delta\acute{\iota}\alpha\upsilon\tau\alpha\tau\omega\varsigma$. Id est, Crambe bis mors est. Suidas scribit Cramben antiquitus in conuiujs adhiberi solere, verum recoctam adeo nauseam adferre, ut Græcis in fastidij

prouerbiū abierit. Quoties enim rem iterum atque iterum repetitam non sine molestia significabant, dicebant, Bis crambe mors, hoc est, crambe recocta.

Cicero.

Eandem tundere incudem.

Est indefatigabili assiduitate in operis alicuius studio perseuerare. Metaphora ducta à fabris.

Cantilenam eandem canis.

Τὸ αὐτὸ ἄδεις ἄρις. De eo, qui molestus est, sepius eadē inculcās. Nihil enim odiosius, quàm quod semper idem est,

Eadem per eadem.

Diogenian

Αὐτὰ δὲ αὐτῶν. De his qui semper eadem inculcant, aut eadem assidue faciunt.

Zenodot.

Hypervertigo.

Ἵπερ ὀρθροστροφία. Id est, Distilli circumuolutio. Vbi quis semper idem agitat, neque quidquam tamen explicat.

Suidas.

Date mihi peluim.

Δότε μοι λαχάνηλον. Id est, Porrigite mihi peluim. Vbi quid vehementer molestum esset, ita vt ferri iam diutius non posset, peluim sibi porrigi iubebant, quasi præ bile, nauſeāque & fastidio rerum vomituri. Veluti si quis orationem supra modum indoctam non ferens, aut sophisticis nāniis offensus, dicat, Date mihi peluim.

Parmiscaphula.

Diogenian

Τὸ Πάρου σκαφίδιον. Conuenit in eos, qui ob res minutulas multum litium & querelarum mouent. Sumtum à Paro quopiam, qui ob nauiculam ereptam, populo molestissimus fuisse legitur.

Sardi venales.

Σαρδανὸὶ ἄνθρωποι. De negotio infinitæ prolixitatis, atque inexplicabili. Idque hinc ortum esse tradunt, quòd Tiberius Sempronius Gracchus cum altero consulari Sardiniam domuisset, tantum ex ea captiuorū adduxit, vt longa venditione res in prouerbiū abierit.

Timæus.

Callicyris plures.

Καλλικυρίων πλείους. De maxima quidem illa, sed sordida hominum turba dicebatur. Callicyrij dicebantur exulum ferui, qui Syraculis agricolationem exercebant. Erant autem eodē loco Callicyrii apud Syracusanos, quo apud Lacedæmonios captiui, apud Thessalos Penestæ, apud Cretēses Elaro-

Elarotæ, apud Ægyptios Hebræi. Nam & hi ferui plures erant dominis, quam obrem etiam expulerunt illos.

Non missura cutem, nisi plena cruoris, hirudo. Horatius.

In homines nimium sedulos, & quibusuis in rebus immodicos.

Linum lino nectis.

Aristotel.

Λίνον λίνῳ συνάπτεις. Id est, Linum lino nectis. Huius adagij duplicem apud Græcos interpretes sensum inuenio. Quorum alter est, infirmis infirma copulas, friuola friuolis. Alter, Eadem non iisdem rationibus facis, aut dicis.

Ad restim funiculum.

Ἐπὶ ἀσπίσσι χαλκίον. Subaudiendum, addis, aut reddis? Vbi quis iisdem rebus abundat, aut similia similibus pensat.

Rhodiiorum oraculum.

Diogenian

Ῥοδιῶν χρημῶς. Id est, Rhodiensium oraculum. Vbi quis de re minuta nimium crebro, nimiumque diligenter sciscitatur. Etenim Rhodienses Lydiæ Mineræ sacrificantes, dies aliquot apud aram deæ conuiuia prorogabant, atque inibi perpetuò manebāt. Quumque illis mos non esset, matulam in sacrificium inferre, ac super hac re Deum consulissent, atque vt inferrent, respondisset, illi rursus ambigere cœperunt, vtrum cœream an testaceam inferre deberent: ac deniuò super hoc adcūtibus oraculum, indignatus Deus, neutram respondit.

T A R D I T A T I S E T C V N C T A - T I O N I S.

Nemo non insequitur.

Hoc procerum etiam hodie tritum manet, quum significant liberum esse, diutius in re quapiam morari. Nemo nos, inquit, impellit.

Romanus sedendo vincit.

Cicero.

In eos, qui tranquilli atque otiosi, tamen quæ volunt efficiunt: aut qui non viribus, sed arte rem gerunt. Ex historia Fabij cunctatoris natum arbitror, qui Hannibalem iuueniliter exultantem sua patientia fregit. De quo extat versus ille Ennij:

Vnus, qui nobis cunctando restituit rem.

Festina lente.

Σπῆδὲ βραδύς. Sophocles: Φεγεῖν γδ οἱ παχεῖς, ὡς ἀπολαίει.
Periculosa est præpopera prudentia. Addendum est illud
Platonis: Qui plus satis festinat initio, serius ad finem per-
uenit. Quinctilia. Præcox illud ingeniorum genus, non te-
mere peruenit ad frugem. His occinendum illud Catonis:
Sat cito, si sat bene. Quadrabit & in illos, qui præponere fa-
mam affectant, maluntque paratam ac magnam, quàm so-
lidam ac perpetuam. Solet enim præcocia subito flaccescere.

Pedetentim.

Terentius. Κατὰ τοῦδ' βέβη. Græcis prouerbio dicitur, quod Latini
reddiderunt, pedetentim. Vbi quis non præcipitater atque
inconsideratè, sed sensim atque cunctanter aggreditur ne-
gotium, atque arte rem gerit magis, quàm impetu.

Manu ferendum non thylaco.

Ἐν χειρὶ δεῖ σπειρεῖν, ἀλλὰ μὴ ὅλῳ τῷ θυλάκῳ. Manu semetem
facere oportet, non autem tota corbe. Modus in omni re
seruandus. Ductum ab agricolis.

Placide bos.

Ἀγρίμας βοῖς. Id est, Lente bos, subaudiendum, incedit,
aut simile quippiam. Cõgruet in illos, qui placidè & paul-
latim rem conficiunt. Equorum laus est velocitas. Boves
non valent celeritate, sed viribus & assiduitate pollèt, non
impetu: & Bos lassus fortius figit pedem. &

Horatius.

Cauda equina pilos paulatim vellere.

Dicitur, qui quod viribus atque impetu fieri nequit, id
tempore atque assiduitate conficit. Horatius in epistolis:
Vt tor permissis, caudaque pilos ut equina Paulatim vello.

Ovidius.

Tacito pede.

Ἠΰχα ποδὶ Σευ, Lento pede. Quum cautim ac pedeten-
tim ad rem accedimus. Apud Latinos aliquanto secius v-
surpatur, tacito pede, pro furtim ac clanculum, vt apud O-
uidium:

Homerus.

*Tacitissime senescimus annis.**Non statim decernendum.*

Qui significabit interponendam moram, prius quàm de-
cernatur, & rem in posterum diem reiiciendam, accom-
modabit illud Hmeri:

Ἄμ' ἢ σὶ θαμνομένης

Φερασόμοδος.

-Aurora

-Aurora vbi crastina surget Consultabimus.

Celerius elephanti pariunt.

Cunctationem immodicam, & quorundam nimis lentam molimina his verbis licebit significare. Porrò de elephantorum partu Plautus in Stich. *Audini sæpe hoc vulgò dicier, solere elephantem grauidam perpetuos decem esse annos.*

Bunas index est.

Bouias δινείζει. Id est, Bunas indicat. Vbi lis in longū profertur, nec vnquam explicatur. Parcemia nata à Buna quodam Atheniensi. Quum esset controuersia inter Calydones & Eleos, vtrique rem ad arbitrium Bunæ derulerunt. Conuenerant enim, vt à manibus temperaretur, donec ille de negotio pronuntiaffet. Quod vbi sensisset Bunas, nunquam de lite voluit pronuntiare.

Zenodot.

Diogenian

Acessai luna.

Ἀκασαίου σελῶν. Dictum in competendinatos, qui nonnam subinde causam cõminiscuntur, quo negotium profecerant. A nauitæ cuiusdam moribus ortum, cui Accessio fuerit nomen. Is quum esset ignauus, ita prorogare consuevit nauigationem, vt diceret se lunam magis opportunam expectare.

Laconica luna.

Λακωνικῆς σελῶας. Id est, Laconicas lunas, subaudiendum causaris. De promissis aut pactis incertis atque infirmis dicebatur. Nam, vt aiunt, Lacones, si quando pactum auxiliū poscerentur, lunas causabantur, atque hoc prætextu suffugiebant, quòd, vt testatur Lucianus, legem tulisset Lycurgus, ne prælium inirent, nisi plenilunio.

Machinas post bellum adferre.

Τὰς μηχανὰς ὑπὸ τὸν πόλεμον καμίζειν. Dicebantur, qui peracto negotio, serò adhiberent apparatus.

Brutus.

Serò venisti, sed in colonum ito.

Aduersus eos, qui post tempus aduenirent, aut qui mercede aliquid facerent. Porro Colonus est terra editior, in speciem tumuli seu collis. Huiusmodi duo erant Athenis: alter iuxta Neptuni templum, in quem equites conueniebant, alter iuxta templum Vulcani, qui à foro seu mercatu dictus est ἀγορῆος. Hinc Colonetæ dicti qui mercede cõducerentur: quòd illic consisterent, qui conductorem quærebant. Huiusmodi ferè Suidas.

Quisquis tardè venit ad cœnam.

Theocritus: Quisquis vocatus tardus ad cœnam venit, Aut claudus est, aut non dat ille symbola. Idem: An quoquam ad cœnam properas conuiuia vocatus? Et addit, eos qui vocati sunt celerius ire: qui non vocati tardius.

Coruus aquat.

Κόρυξ ὑδρῶν. Dicitur solitum, ubi quis non citra negotium, citraque ingenium consequeretur ea, quæ cuperet. Aut ubi quis rem nouis artibus tentaret efficere. Ductum ab Apologo, de coruo cōgestis lapillis aquam ex imo fundo in fumam vasis oram euocantē.

Profectus ad Apaturia, rediit Maio.

Dicitur solitum in eos, qui licentius immorarentur negotio cuiuspiam. Athenis festum erat quod Apaturia vocabant, id tri duo peragebatur. Meminit Suidas copiosius de hoc festo.

Post festum venisti.

Diogenian

Κατόν τῆς ἑορτῆς ἦσαι: Dicitur in eos, qui negotio cuiuspiam egregio non interfuerunt. Legitur & hoc pacto. Post Panathenæa. Item, Post Pythia venisti.

Callipedes.

Καλλιπῆδες. Olim prouerbio dicebatur, qui in molendis negotiis, quum multa se facturum minaretur, nihil tamē cōficeret, aut quemadmodum ait Terentius, qui sedulo mouens sese, nihil promoueret. Callipedes histrio fuit.

Dum delibera.

Δεῖν βούλει. Non statim aggrediendum negotium. Lētè consultandum: at ubi statueris, maturè quod opus factum faciendum est.

Annus est.

Seculum est, atque id genus alia. Terent. *Et nostri mores mulierum, Dum conuiuitur, dum moliantur, annus est.* Et, *Seculum est, quod nihil abs te redditur litterarum.* Item, *Iam dudum aetatem,* pro admodum dudum. Et tempus perlongum huiusmodi figuris significamus.

Sic est ad pugna partes, re peracta, veniendum

Iocus erat prouerbialis, ubi quis negotio peracto, tum demum adueniret.

Plutarchus

Ad aras.

Ἐπιβουμιά. Equidē opinor perinde valere, quasi dicas, In ipso negotio: iuxta prouerbiū, quo vetamur ad aras consultare.

Amæa Azesiam repetit.

Ἀμᾶια τίω Ἄζης ἀπὸ μακρῶν. Id est, Amæa ad Azesiam accessit. Dicitur conuenit de re diu multūque quæsitā, desideratāque. Cererem appellari Amæiam, Proserpinam, Azesiam, Didymus auctor est. Nota fabula de Proserpina à Plutone abducta ad cāpos Elysiōs, & Cerere toto orbe querēte filiā

Zoφοροδότης, & similia.

Plutarchus in Symp. ostendit, olim cognomina quædā prouerbiali ioco iactata fuisse in eos qui serius ad conuiuū accederent. Dictos enim tum *καλοσδιπνοὺς*, tum *ζοφροδότης*, tum *προσδιπνοὺς*, &c. Bartus quidam scurra confueuit eos, qui tardius uenirent ad conuiuium, *Ἐπιθυμοδίπνοὺς* appellare, quasi dicas conuiuiorum appetentes, propterea quod cum essent occupati negotiis, ob cœnarum tamen cupiditatē non excusarent ius, a quibus rogarentur, &c.

Μελωνικιᾶν.

More Niciz cunctari. Nicias traducebatur quod cunctator esset in re militari. Hinc *μυλωνικιᾶν* ex *μύλων*, quod est cunctari, & *Νικίας*, qui fuit dux Atheniensibus.

Hercules hospitatur.

Ἡ ἑλλάς ἐπιζήτησται, Hercules hospitio accipitur. Dictaturū, ubi quis diutius in conuiuio commorari uideretur: propterea quod qui recepissent Hercule hospitio, cōuiuioque, his multum temporis erat operiendum, donec ille satur esset.

Athenus.

Exspecta bos aliquando herbam.

Μὴν βοῖς ποτὶ βοτάνῃ. id est, Exspecta bos olim herbam. Dicendum, ubi quid sero contingit. Laborat enim bos in agricolando, sed aliquando gustaturus herbam enatā. Finitimum illi: Et adhuc tua messis in herba est.

Exspecta anas.

Μὴν γὰρ ὁ μὴ σὺ πᾶσα φιλοσοφία. Exspecta anas meum filium, te suauiatuum. Nam priusquam adolescat puer, illa decefferit. Confine superiori, quum sera spes ostenditur.

Inser casa & porrecta.

Cicero.

Videtur significare cunctationem & ancipitem hæsitiam ac velut interuallum illud, inter omittendum quod cœptum est, & incipiendum quod nouari oportet. Sumtum est autem à prisco auspiorum ritu.

Hyperberetæa.

Ἵπερβερετᾶα. Dicebantur olim admodum serotina, quæque vix tandem aduenirent. Apud Macedones extremus anni mensis Ἵπερβερετᾶος appellabatur.

Quæ serò contingunt, sed magnifica.

Quoties intelligi volumus famam aut præmiū aliquod ferius quidem contingere, verum hoc præstantius ac durabilius, quo diutius dilatatum, vt tarditatem stabilitate, perpetuitatēque compenset.

Hoimerus:

Ὀψιμον, ὀψιτέλεισ' ὄν, ὄου κλέος ἰεὶ δόπλεϊται.

Tarda & serà nimis, sed famā & laude perenni.

Myſorum vltimus nauigat.

Ἐξάτος Μυσαῖν πλεῖν. Id est, Myſorum postremus nauigare. Prouerbiali ioco dicebatur, qui frustra laboraret: Vel vbi dura quæpiam importarentur, factūque difficilia.

Interuallo perit fames, & optimè perditur.

Διὰ μῶσου καὶ λιμὸς ἔρρει καὶ κέρλις δ' ἀπώλυται. i. Intercapedine optimè perit fames. Mora multis rebus adfert remedium.

Summis ingredi pedibus.

Qui clanculum aut cautim, aut pedetentim, vt aiunt, conantur aliquid, summis pedibus ingredi dicuntur.

Pulmo prius venisset.

Plautus in Epidico: *Pulmo enim, quod perhibent, prius venisset, quam tu aduenisti mihi.* Dictum est olim in lentos ac cefatores. Opinor quod pulmo quum perpetuò moueat, nūquam tamen se promouet.

TEMERITAS.

Plutarch.

Oportet remum ducere, qui didicit.

Δεῖ κάπητι ἑλαύνειν μεθ' ὄντα. Id est, Oportet remum impellere eum, qui didicerit, Vnumquemque decet eam artem exercere, quam antea doctus sit. Horatius in arte poetica:

Ludere qui nescit, pedestribus abstinct armis:

Indo-

Indolisque pile, disciue trochiue quiescit. Item:

Qui lusus non nouit legem, abstineat.

Idem.

Exitij nulla ratio.

Ο λίσσου ουδ' ούτ' ελπίς. Hoc sentimus, quum imminet nobis fatale exitium, Deum adimere consilium ac rationem. Huic affine est illud Quinctiliani: Scclera non habere consilium.

Ne praeceptis fueris ad iurandum.

Habebit prouerbij speciem, si quis hominem post acceptum malum admoneat.

Quam quisque nouit artem, in hac se exerceat. Cicero

Horatius:

Nauem agere ignarus nauis timet, abrotanum agro

Non audet, nisi qui didicit, dare. quod medicorum est,

Promittunt medici, tractant fabrilia fabri.

Aristoph.

Cænare me doce.

Δειπνεῖν με διδάσκει. Tempestiuiter vsurpabitur, si quando docere, præire, aut etiam refellere conatur aliquem imperitus negotij, de quo discipatur.

Non suscipiendum negotium temere.

In præpotentem, & cum quo non sit suscipienda similitas, aut lis, nisi magno aliquo præsidio fulciaris, quadrahit illud Homeri:

Οὐκ αὖτε μιν ὀρυκτάκος ἀντιβολήσας Νόστος Διῶν.

Huic certaturus non iuerit obuius vllus Absque deis.

Diogen.

Illotis manibus.

Ἀνὴρ ἰσὺς χερσῶν. Pro eo, quod est, Irreuerenter atque imparate.

Illotis pedibus ingredi.

Lucianus.

Ἀνὴρ ἰσὺς ποσῶν ἀναλαβεῖν. Id est, Illotis pedibus ingredi, est confidenter atque imperitè rem egregiam aggredi, tanquam prophane & irreuerenter.

Non. Marcellus.

Andabata.

Vox ipsa ἀνταδότης indicat fuisse quosdam, qui sic hostem aduersum inuaserint, quemadmodum leo pro catulis dimicans, clausis oculis insiliit in venantium agmen. Conueniet in eos, qui temere nullòque iudicio insectantur quippiam, aut repugnant alicui.

Plautus.

Edilstatem geris sine populi suffragio.

Vbi quis imperiosior est in alieno negotio, aut in ædibus alienis.

Thueyd. *Inscitia confidentiam parit.*

Prudentia verò cunctationem. Hieron. ad Euagrium ita refert: Imperitia confidentiam, eruditio timorem creat. Plinius: Recta ingenia debilitat verecundia, peruersa confirmat audacia. Quintil. Fortius dicunt, qui minus habent artis, quum interim cordatus orator ac periculum intelligens, initio trepidet. Et qui minus sapiunt, minus habent pudoris. Et qui nondum didicere quid sit scire, nullius rei sibi non arrogat scientiam.

Testullian. *De cælo ad synagogam.*

Suspicio dici solitum, vbi quis demittit sese à summa tranquillitate in summos tumultus, aut vbi quis statim aggre ditur negotium.

Ne incalceatus in montes.

Theocritus ἐν νομίῳ δῶν,

Εἰς ὄρεσ ὄκχ' ἔρπυς, μὴ ἀάλετος ἔρχο Βάττι.

Εἴν ὄρεσι βέβητοι τε καὶ ἀσπάλκασοι καμῶσιντι.

Batte, caue pedibus nudis perrepere montem.

Quippe rubis, tribulisque viret mons vndique densus.

Qui suscipit aliquod vitæ genus, armet sese aduersus occursuram incommoda, ne pœniteat suscepti.

TENACITAS.

Auarus nisi quum moritur, nihil rectè facit.

Etenim qui sese pecuniæ studio addixit, nulli commodus est dum viuut. Sola mors voluptatem & emolumentum adfert heredi.

Itidem & Acheronti.

Apud Plautum in Trinummio, amanti reposcenti quæ dederat, respõdet scortû: *Nam itidè vs Acheronti ratio hic accepti scribitur. Intro receptum quando acceptum est, non potest ferri foras.* Sentit nihilo magis ad amantem redire, quod in meretricis domum est datum, quàm redeunt ab inferis mortui.

TEMPERANTIA.

Zeno

Zenone moderatior.

Ζώνης ἐπιχειρήσεως. Id est, Zenone temperantior. Testatur & Laertius in Zenonis vita, philosophū hūc tū in victu, tum in voluptatibus Venereis vsque adeò patientem ac parcum fuisse, vt crudis dumtaxat vesceretur, ac pallio pre-tenui regeretur.

Isoocrates.

Philosophari.

Qui sententias serias dicunt, Græcis dicuntur φιλοσοφῆν. Hinc translatum est ad cuiuscumque rei vehemens ac ferium studium. Philosophari pro temperare affectibus, & aduersus res acerbis infracto esse animo.

Nunc leguminum messis.

Νῦν ὄσπερον ἀμμιτος. Nunc leguminum messis, id est, nunc tempestiuum hoc, aut illud agere: velut si quis admoneat iuuenem, nunc tempus adesse paradæ gloriæ, paradæ eruditioni, paradis opibus idoneum. Sumtum à rusticis.

Aristoph.

Herniosi in campum.

Κόκκυ, ψαλοὶ πεδίου δὲ. Id est, Coccy, herniosi in campum. Aristoph in auibus refert puerbij loco: Τῦτ' ἀρ' ἐκεῖν' ἰὼ τοῦ ποταμοῦ ἀλλήθως, κόκκυ, ψαλοὶ πεδίου δὲ. Quorū verborum sensus est: Hoc est verè quod puerbio dicitur, Coccy, herniosi in campum, subaudi, venite: quòd hæc anis canit paulo ante messem, velut agricolas prouocans ad laborem metendi. Vnde Hesiodus ἦμος κόκκυξ κοκκύζει. Quod autem ψαλοὶ dixit pro agricolis, obiter taxauit Ægyptios, apud quos plerique sunt execti, qui omnes ad vocem cuculi coguntur esse in agris, &c. Aristophanis interpret admonet esse prouerbiū κοκκυ, &c. quum segnes ipsum tempus prouocat ad industriam.

Suidas.

Bæta tum hieme, tum æstate bona.

Βῆτη καὶ θύρεαι, καὶ ἐν χειμῶνι ἀγαθόν. Id est, Bæta tum in æstate, tum hieme bona. Suidas adscribit bætam vestis pelliceæ genus, quod ad vtrumque tempus videatur appositum. Nam hieme depellit ventos, æstate solem. Conuenit igitur de re ad multa vsui futura, veluti de litteris, quæ iuuenes iuxta ac senes ornant. Aut philosophia, quæ rebus in prosperis arcet ab insolentia, in aduersis præstat ne frangamur animo.

Quum cessat Boreas.

Quo significabant tempus opportunum prosperæ navigationis, propterea quòd auster minus vehemens oritur, detinet autem perquam vehemens. Congruit cum illo, *Quum* pluit, molendum.

Nosce tempus.

Ἰνῶδι κμείν. Id est, Noueris tempus. Hesiodus:

Μίτρεα φυλάσσειδάμ, κμείρε δὲ ὅτι πᾶσιν ἄριστος.

Observato modum, nam rebus in omnibus illud

Optimum erit, si quis tempus spectauerit aptum.

Quin Isocrates ad Demonicum scribit, iniucundum in omni re esse quidquid intempesium sit. Ad eò cunctis in negotiis, plurimum habet momenti temporis & opportunitatis observatio.

Aliam ætatem alia decent.

Qui iam aliam ætatem significabit, nec idem decere senem quod iuuenem aliquando decuit, vsurpabit illud Homeri:

Ἄλλ' ὅτε δὴ πολλὸν τε κέρα πολλὸν τε γέρας.

Verùm ubi iam, canumque caput, incanãque menta.

Capra ad festum.

Ἄλ' εἰς τίω ἑορτῶν. Dicitur solitum, ubi quis in tempore negotium aliquod accederet.

Munus exiguum, sed opportunum.

Quum munus indicabimus pretio quidem perpusillum sed tamen accipiẽti pro tempore gratissimum, citabimus illud Homeri:

Δόσις δὲ ὀλίγη τε, θίλη τε. Id est,

Exiguum munus, gratum tamen.

Audi Chelidonem.

Πύδου Χελιδόνος. Id est, Audi Chelidonem, Id est, in tempore curato tua negotia. Quidam à theologo quodam ortum autumant, cui nomen Chelidoni. Nonnulli malunt ad auem hirundinẽ referri, quòd stridula sit avis ac lugubris, siue quòd veris prænuntiet aduentum.

Aristotel.

Oleum & salem oportet emere.

Τέλαμον καὶ τὸν ἄλα δὲ ἀνέειδάμ. Significat opus esse nonnullum quã remediis contrariis, nunc acrimonia, nunc lenitudine.

Iouis tergus.

Διὸς

Διός κείδος. De re fordidâ quidem, sed tamen in usum aliquam seruata. Nam olim vict. mæx pellem seruabât in pōpis Eleufinis circumferendam, vel substernendam pedibus eorum, qui piaculo quoquam tenebantur ad expiationem.

Plautus.

Nihil homini amico est opportuno amicitia:

Gratissimū est officium, quod præstetur in tēpore. E diuerso, Nihil differt ab inimicitia intēpestiua beneuolētia.

Polician.

Domus Milefia.

Οἶκος τῶν Μιλήσιων. In eo: dici solitum, qui ibi domesticum luxum celebrant, vbi minimè probatur. Nam domi liberum est vnicuique suo more viuere. Suidas hanc refert fabulam. Aristagoras quidam Milefius Lacedæmonem profectus, postulabat vt Ionibus à Persis bello vexatis suppetias ferrent. Is autem quum in concionem prodisset, insolita apud Lacedæmonios vestitus munditie, aliisque deliciis Ionicis affluēs, quidam ex Ephoris eum hoc dicto submonuit. Domus Milefia.

Phallus Deo.

Plutarchus

Ὁ θεὸς τῶν Φαλλῶν. Dicitur solitum, vbi parum quidem honesta, sed tamen apta tribuuntur, quasi dicas: In marellam immeicre. Phallus erat effigies obscœni membri virilis. Cur autē id in mysteriis ferebatur, causam reddit Plutarchus.

Aufonius.

Sacra hæc non atrox constant.

Hoc adagio licet vti, si quando fatebimur culpam, sed quæ rei locōve conuenit: veluti si quis in balneis agat impudentius, aut rusticus in nāui, aut in comotationibus ebriorum intemperantius, aut inter mulierculas ineptius.

Umbra suam metuere.

Plato.

Τῷ αὐτῷ σκινὴ φοβεῖσθαι. Id est, Suam ipsius vmbra metuere. Dicuntur, qui pueriliter trepidant, vbi nihil omnino sit periculi.

Suidas.

Timidior es proficiente.

Δειλότερος εἶ τῷ πωροκύνοντος. Id est, Formidolosior es eo, qui prospectat. Dicitur in hominē supra modū pauidum.

Zenodot.

Timidior Pisandro.

Δειλότερος Πεισανδρου. Dicebatur olim & hoc in immodicè formidolosos. Aiūt autem Pisandrum fuisse quempiā prodigiosa timiditate.

Epeo timidior.

Ἐπειὸς δειλότιος. De magnopere pauido dicebatur. Ab Epeo quorpiam ductum, notæ timiditatis homine.

Timidus Plutus.

Δειλὸς ὁ Πλούτος. Aristophanes vulgo iactatam inducit opulentiæ timiditatem, quum ait:

Ἄλλὰ καὶ λήρουσι πάντες αἷς

δειλότα τὸν ἰδ' ὁ Πλούτος.

Quin id omnes dicitant,

Timidissimum quiddam esse diuitias. Iuuenalis,

Pauca licet portes argenti vascula puri,

Nocte iter ingressus gladium, contumque timebis,

Et motæ ad lunam trepidabis arundinis umbram.

Cantabit vacuus coram latrone viator. In summa:

Euripides. In omni negotio formidolosior est diues, quàm pauper.

Timidi nunquam statuerunt trophæum.

Ἄλλ' οἱ γὰρ ἀθυρομενῶτες αἰδῶντες, οὐ ποτε

Τρόπαιον ἐστήσαντο. Id est,

At enim trophæum nobile haud vnquam viri

Statuere pauidi.

Aptè dicitur in eos, qui per animi sordidiam, inertiamque nihil egregium, nihil arduum audent aggredi: aut qui periculi metu, à magnis abstinent negotiis, quum insignis gloria non nisi magnis periculis contingat.

Abiecit hastam. Π' ἰλασσις.

Qui causæ suæ diffusus, abiicit animum ac desinit contra conari. Aristophanes in Vespis: ἀπέκαλε τὴν ἀσπίδα. Id est, Abiecit clypeum. Declarat & Isocrates in oratione de pace infames olim habitos, qui vel ordinem deseruissent, & clypeum abiecissent.

Vel muscas metuit præteruolitantes.

Aristoteles 7. De repub. libro: Ἄλλὰ δειλότατος ἐστὶ τὰς πρᾶξιν προτιθέσθαι μύσας. Id est, Qui muscās, inquit, etiam præteruolantes metuat, id est, quamuis friuola de causā. Idem similem quandam commemorat in Moralium 7. loquens de iis qui vsquē adeo sunt timidi, vt etiam si forex obstrepat, protinus expauescant.

Reginis timidior.

Ρ' ἡγίω

Ρῆγῶν δειλόπτερος. Id est, Rheginis formidolosior. Xenarchus apud Zenodorum, Sophronis, qui de mensibus scripsit, filius in gratiam Dionysij tyrāni taxauit Rheginenses, vt ignauos in rebus bellicis, animique pauidi.

Zenodot.

Ante cubam trepidas.

Id est, Animo cōternaris, prius quā appereat periculū.

Ignauū vertitur color.

Plutarchus

Τοῦ κακοῦ πρόπτει χρῶς. Nam id accidit in metu, vt vultus exalbescat, maximē timidis, videlicet sanguine ad vitalia refugiente.

In pulicis morfu Deum inuocat.

Εἰ ψύλλος δῆξῃ σὲν ἐπιμαλέεται. Id est, In pulicis morfu Deum inuocat. In eos dictum, qui quantumlibet leui de re grauiter perturbantur, perinde vt in maxima.

Mulier imperator, & mulier miles.

Τῶν στρατηγῶν, καὶ τῶν στρατιωτῶν. Id est, Mulier & agmen ducit, atque ducitur. Quoties totum negotium ignauis cōmissum est. Natura non dedit imperare feminis.

Ceruinus vir.

Ἐλάφειος ἀνὴρ. Olim dicebatur formidolosus, & fugæ fidens magis quā viribus. Ceruus in venatu pedibus sibi querit salutem.

Gallus insilit.

Ἀλεκτρυὸν ἐπιπιδᾷ. Vbi quis semel victus, redintegrat certamen. A Gallorum certaminibus sumtum.

Vir fugiens & denno pugnabit.

Ἀτὴρ ὁ φάσιον, ἢ πάλιν μαχίσεται. Id est, Qui fugerit, rursus ille præliabitur. Senarius prouerbialis, quo monemur non protinus abiicere animum si quid parū feliciter successerit.

Leonis vestigia quaris.

Τοῦ λέοντος ἵχνη ζητᾷς. Dictorium in eum, qui verbis ferōx esset, re timidus.

Ignitio confidens, in facto timidus.

Eustathius.

Audax ante negotium plerumque ignauus. Videmus hoc vsu venire vulgò, vt qui sunt audacissimi & magniloquentissimi, prius quā appereat periculum, vbi res virum postulat, ibi sint animi nullius.

Lingua bellare.

Γλώσση πολυμίζην. Dicuntur, qui magnificè conuiciantur ac minantur hosti, sed quum tutum est.

Quum adsit versus, vestigia quæris.

Ἀρκτου παρουσίας τὰ ἴχνη ζητεῖς. Id est, Vrsi præsentis vestigia quæris. De iis dicitur, qui timiditate præsens negotium declinant, atque ad alias nugas dilabuntur. Translarum à formidolosus venatoribus, qui se dissimulant sentisse versus, & vestigia persequi fingunt, quo absint à periculo.

Quum adsit via, semitam quæris.

Conueniet in tergiuersatores, qui quò præsens negotium suffugiant, diuerticula captant.

In formidolosum.

In hominem vehementer pauidum, animòque consternatum, quadrabit hi versus Homeri: *Quòδ' μοι ἴστωρ*

Ἐμπεδον, ἀπὸ ἀλαύκῃτη μοῦ, κερδὴν δὲ μοι ἴξω
Ἴππιδίαν ἐνδρασίους, τρομίαι δ' ἀπὸ φόβου γέγα.

Nec mihi mens constat, sed mota vacillat, & extra Pectus, cor salit, & trepidant quoque corporis artus.

In fugitiuum.

Vbi quis impotenti animi cupiditate ad rem quampiam instigatur, præcipuè parum honestam: vel magis si quis turpiter fugiat, in hunc quadrabit, si dixeris:

Τούτου ἡ κυνάμυα ἀγχι. Id est, Hunc Cynamya rapit. Cynamya est musca canina.

Ne my quidem facere audet.

Qui metu auderent hiscere, ij quondam negabatur my facere audere. Varro putat mussare verbum deductum à my litteræ vocabulo, quasi *μύζω*, propterea quòd muti nò amplius sonare queant, quàm my. Est enim ea littera maxime omnium muta, præsertim in fine os contrahens.

Γρύζω.

Prouerbio dicunt hiscere, seu mutire. Sunt qui putant *γρύζω* esse vocem suillam edere.

Simonid.

Corinthijs non indignatur Ilium.

Κορινθίους δ' οὐ μίμνηται τὸ Ἴλιον. Incusat haudquaquam Ilium Corinthios. Hoc carmine exprobramus ignauiam alicui, qui ita se gesserit, vt hostes nihil habeant, quod illi magnopere indigentur.

V. 10.

Verbis pugnans, non re.

Facile est conuiciis altercari, verum re vincere difficile.

Ad eam sententiam quadrabit illud Homeri:

Siquidem noui probè & ipse

Et petere probris, inimicâque dicere dicta.

Λευκηπατίας.

Olim appellabatur formidolosus. Videtur autem composita vox ἀπό τοῦ λευκοῦ καὶ ἴππου, quod palleant plerumque quibus hepar est vitiatum, id quod apparet in animâtibus. Pallor autem formidolosus conuenit.

In pedes retrocedit.

Ἐπὶ πόδα ἀναχωρεῖ. Id est, In pedem retrocedit. De eo, qui metu dat locum potentiori, & reuocat se in tutum. Ab athletis sumtum videtur.

Mysorum prada.

Μυσηλάδα. In eos olim dicebatur, qui impunè à quibuslibet læduntur ac diripiuntur. Ortum à Mysis, quos aliunt quondam finitimorum incursionibus malè vexatos fuisse, quo tempore Telephus rex peregrè agebat.

Aristotel.

Homerus.

Animus in pedes decidit.

Qui vehementer consternantur, atque expauescunt, iis animus in pedes decidere dicitur. Quin hodie vulgo, Totus animus mihi erat in genibus.

Τὰς ἰσθμῶν, πᾶσιν δὲ παρὰ ποσὶ κέκλιται θυμὸς.

Pavor ingruit ingens,

Omnibus inque pedes animus mox decidit imos.

Trepidat in morem galli cuspissam.

Ἦ μὲν αἰετὶς ἀλύκτωρ. Id est, Trepidat tanquam gallus galinaceus. In malè affectum & commotum.

Aristoph.

Quintil.

Quem mater amictum dedit obseruare.

Pro eo quod est, pueriliter ex alieno præscripto viuere.

Nulla candidorum virorum utilitas.

In molles & effeminatos dictum, ac veluti voluptatibus natos. Contrà, qui nigra sunt cute & hispidi, hi magis ad magistratum allegandi.

Teuthidum more.

Plutarch.

Quidam Teuthidas putant esse, quas nos vocamus sepias. Sepia autem de genere mollium est, & arbitror huic generi cor non ineffe.

- Terent.** *Scrupulum iniicere.*
Solicitudinem iniicere animo cuiuspiam. Et, Scrupulum eximere, est sollicitudinem tollere.
- Theocrit.** *Non incedit per ignem.*
Quo significabant aliquem plus satis festinare. Qui ver-
fatur in re periculosa, dicitur & ipse per ignem incedere.
- Domileones.*
De iis dicitur qui in suos sæui, non itidem audent aduer-
sus munitos.

TOLERANTIA.

Chalcenterus.

Χαλκέντερος. Olim dicebatur insigniter patiens laborum
atque indefatigabilis, velut habens ærea intestina, qualem
fabulæ narrant fuisse Talo, custodem insulæ Crete. Hoc co-
gnomen inditum est Didymo Grammatico, ob incredi-
bilem numerum librorum quos scripsit. Eadem de causâ
Origenes dictus est Adamantinus, Id est, indefatigabilis.

Socratis callus.

Socrates corporis erat patientissimû, quòd ad omnè la-
borem occalluerat, ambulabat nudis pedibus, dormiebat
humi.

TORVITAS.

- Aristoph.** *Origanum tueri.*
Ὀρίγανον βλέπειν. Dicebantur, qui robur & masculum a-
nimum præferabant. Suidas refert hoc carmen ex Aristo-
phane: Præbebo me ipsum animo virilem, ac tuentem ori-
ganum. Sumtum ab acrimonia herbæ, vt respondeat illis
alibi dictis: Tueri, sinapi aut nasturtium.
- Titanicus aspectus.*
Τιτανῶδες βλέπειν. Id est, Titanicum tueri. Hoc est, vultu
titanico obtueri. Titanicum autem toruum vocant ac te-
tricum.
- Arcopagita.*
De tristi seueroque dicebatur, aut etiam de iudice veho-
ementer incorrupto.
- Mortem tueri.*

De tor

De toruo aspectu.

Γοργὸν βλάπτειν.

Est aliquoties apud Lucianū, pro acribus oculis intueri.

TOTVM VT NIHIL RELIQVI.

Omnia chnaumata.

Zenodot.

Πάντα χναύματα. Dicebant olim, quoties omne negotium significabant: χναύματα enim Græci placentarum, atque id genus ciborum fragmina vocant. Latini quoque reliquias belli, & reliquias Danaūm dicunt simili figura.

Cum puluisculo.

Quoties omnia sic tolluntur, vt nihil fiat reliqui, ne puluis quidem. Metaphora mutuo sumta ab iis qui frumentum ab area conuerrunt, non sine puluere. Plautus in Rud. *Conuerret hic iam me totum cum puluisculo.* Eodem pertinet Evangelicum illud, quo iubentur etiam puluerem excutere Apostoli, id est, ne minimum quidem ab eis auferre secum.

Vnà cum ipsis manipulis.

Suidas.

Ἀντὶ τῶν ἀμύλων. Cum ipsis manipulis. Quum omnia funditus pereunt, hoc est, quum ne gluma quidem sit reliqua.

Vnà cum templis & aris.

Plutarchus

Inuocantes Deos, addebant hæc verba ceu solennia, ἄμυσὸν τῶν ναῶν καὶ βωμῶν. Id est, Vnà cum phanis & aris. Prouerbio dici solitum, quum nihil omnino prætermisum volebant significare.

Vlpianus.

Ruta cæsa.

Verba sunt peculiaria Iureconsultis. Abundè patet ex Pandectarum lib. 19. Lege 18. Si ruta, inquit Vlpianus, cæsa excipiantur in venditione, ea placuit esse ruta, quæ eruta sunt, vt arena & similia: cæsa ea esse, vt arbores cæsas, & carbones, & his similia. Ergo quum significabimus inclementius tolli omnia, neque quidquam fieri reliqui, venustè dicemus, ne rutis quidem ac cæsis receptis, vt Iureconsultorum more loquar.

Cum ramento.

Cum rameto reddidisse dicitur, qui totum reddidit nulla ex parte decurtatum. Sumtum apparet à fabris ærariis qui sibi seruant, quòd lima deraferint.

Et prædam & præmium.

Quoties significamus omnino quippiam auferendum siue iure siue iniuria, dicemus & præmium & prædam auferendam. Præmium datur pro meritis: Præda per vim aut arte abducitur.

Principium, medium & finis.

Plato refert hoc quasi vulgo decantatum, Deum vniuersitatem rerum omnium complecti, hoc est, principium, medium & finem. Ab illo enim omniū quæ sunt, initium, incrementum & summa.

TYMVLTVS.

Fest. Pomp

Tyria maria.

Tyria maria, proterbio dicebatur de re magnopere turbulentosa, periculique plena. Festus Pompeius inde natum adagium indicat: Pœni Tyro oriundi, ad eò potentes maris fuerunt, ut per hos omnibus mortalibus nauigatio esset periculosa. Citatque Afranium, qui scripsit de quopiam, quod Tyria maria concitet, hoc est, ingentes turbas.

VANITAS.

Aristarch.

Quæ apud inferos.

Tὰ ἐν ᾄδῳ. Id est, Ea quæ apud inferos. Citat Suidæ interpres Aristarchum auctorem, idque inde natū putat, quod Cratinus fixerit quendam apud inferos funem torquentem, asinum autem arrodentem ea quæ ille iam torsisset: atque ita inaniter laborare, qui torquebat. Vnde quum inania somnisque similia significamus, aptè dicemus adagium, &c.

Aristoph.

Deinde expergiscebar.

Εἰπε ἐξηγοῦμαι. id est, Deinde expergiscebar. Hoc dicto significabant vana fuisse quæ dicerentur. Hic iocus proverbialis etiam hodiernis temporibus familiaris est vulgo, quoties quæ memorantur, vana somnisque simillima videntur.

Cilix haud facîle verum dicit.

Κίλιξ οὐ βραδύως ἀληθεύει. Cilix haud facîle verum dicit. Dionysius in epistola ad Rufum Scholasticum: Vetus verbum est, Cilices haud facîle verum dicere. Quadrabit in hominem avidum lucri, & ob id sæpenumero dicentem non quæ pe-

quæ vera sint, sed quæ vtilia. Natum adagium à moribus eius gentis, quo nomine nunc vulgò notant Ultraiectinos.

Cretia cum Cretensi.

Aduersus mendacem mendaciis vttere. Paulus:

Κητις αει ψευδῶν ῥημάτων. Σηλια, γαρ ὁπος αἰτια.

Cretenses semper mendaces, mala bestia, ventres pigri.

Mentiuntur multa cantores.

Ποια ψαδδων ἀνοδι. In eos quadrabit, qui ad gratiâ lo- Aristotel.
quuntur, & auribus blandiuntur. Inde ductum, quòd canto
res hoc modo spectantes vt delectent ac placeât, pleraque
canunt in laudem auditorû falsa. Nihil enim veritate gra-
uius, nihil assentatione suauius.

Martialis.

Fumos vendere.

Pro eo quod est, Principum beneuolentiam, simulato
eommendationis officio, per occasione familiaritatis pre-
tione vendere. Nam fumus initio quidem magnum quiddam
esse videtur, verum euanescit illico. Martialis carmen
hoc est:

Vendere nec vanos circum palatia fumos,

Plaudere nec Cano, plaudere nec Glaphyro.

Somnium.

Rem futilem, inanem & nihili, somnium prouerbio di- Terentius.
cinus. Terentius in Adolph. *De argento somnium.* Lucianus:
omnia illa subuentanea somnia, sicut aiunt, & verborum
vmbra. Plautus: *Hic vigilans somniat.*

Ne si bos quidem vocem edat.

Nunc dictum est, quòd in annalibus frequenter comme-
moratur bos humanam vocem reddidisse. Memini legere
ni fallor, apud Platonem non dissimili figura dictum, et-
iam si quercus eloqueretur. Nam olim è quercubus Dodo-
næis reddebantur oracula.

Hibera nãnia.

Hiberas nãnias. D. Hieronymus nugas appellat, in præ-
fatione, quam præposuit Mosi pentateucho: Quod multi
ignorantes, inquit, apocryphorum deliramenta sectantur,
& Hiberas nãnias libris authenticis præferunt. Itê in duo-
decim quæstionibus: Et Hiberas nãnias Ægyptiâque poi-
teta sectari. Opinor Hiberas nãnias dici propter prodigi-
sas maleficiorum fabulas vulgò iactatas. Nam Hiberos ma-
leficiorum infamia laborasse testis est in odis Horatijs.

Epiphyllides.

Ἐπιφυλλίδες ταῦτα ὄντι καὶ σαμύλλια. Id est, Epiphyllides sunt hæc & ampullæ meræ. Eum senarium Aristophanicum a-
iunt conuenire in blandiloquos, & phaleris verborum in-
structos magis, quàm egregiis factis. Callistratus omnes mi-
nutulos racemulos epiphyllidas appellari scribit, quòd sub
pampinis lateant. Nam hinc nomen, quòd foliis adhæreat.
Est autem id luxuriantis arboris argumentum.

Tantali horti.

Ταντάλου κήποι. Id est, Tantalii horti. De bonis, quibus tamé
frui non liceat, aut de iis quæ videantur aliquid esse, quum
nihil sint. Nota est fabula de Tantalò, apud inferos ad aquã
stante, déque pomis in caput imminentibus; quum sitiés in-
terim atque esuriens, neutra possit contingere.

Apologus Alcinoi.

Ἀπόλογος Ἀλκίνοου. Id est, Apologus Alcinoi. De longis &
anilibus fabulamentis. Refertur à Diogeniano.

Anicularum deliramenta.

Ἄνεων ὕδατος. Id est, Anicularum deliramenta. De nugis
inanibus, cuiusmodi solent effutire vetulæ.

Asini mortes.

Ὄνου θανάτους. Subaudiendum, narrat. Dicebatur in eos,
qui narrarent absurda, ridiculæque dictu, cuiusmodi fuerit,
si quis longa narratione persequatur asini pericula.

Subuenteana parit.

ῥ' πνίμα τίκνει. De vanis ac friuolis inuentis. Translatú ab
auibus, quæ Veneris imaginatione concipiunt oua, sed
inania, hoc est, vnde non gignantur fœtus. Hos conceptus
potissimum accidere in his auibus, cuiusmodi sunt perdix,
gallina, demonstrat Aristoteles.

Cyparissi fructus.

Κυπαρίσσιου καρπός. De verbis dictu magnificis, cæterum
inutilibus. Prouerbiu fluxit à natura arboris, quam Plin.
lib. 10. scribit natu morosam esse, fructu superuacancã, bac-
cis toruam, foliis amaram, odore violentam, ac ne vmbra
quidem gratiosam.

Cecum in somnium.

Τυφλὸν ἐνεσθῆν. De re friuola vanâque. Quædam enim in-
sonantia portendunt aliquid, quædam inania sunt.

Calidum

Plato.

Suidas.

Calidum mendacium.

Calidum facinus, *ἄρπυιὸν ἔργον*, pro audaci dicitur. Simili figura calidum mendacium, pro audaci dicitur & impudēti. Plautus in Mostellaria: *Calidum hercle audius esse optimum mendacium.*

Psydracia.

Scholiales Theocriti narrat, apud Siculos, qui supra naves haberent postulas, quas illi vocant *ψυδραία*, siue *ἰόνδοις*, pro mendacibus haberi solitos vulgo. Quin & hodie vulgo dicunt, Nasus tuus arguit mihi te mentiri.

Dofones.

Plutarchus in vita Pauli Æmilij, tradit Antigonum regem, Demetrii nepotem, eo quod benignè promitteret omnibus, nec præstaret promissa, populari ioco dictum fuisse Dofonem, quasi Latine dicas dabonem; quod ille quiduis petentibus respondere soleat, *δῶσω*, id est, dabo. Ovidius:

Promittas facito, quid enim promittere ledit?

Promissis dives quilibet esse potest.

V E N E F I C I A.

Manci pera.

Narrant locum fuisse vicinum Hymetto, cui nomē fuerit *μαντιπέρα*, id est, Claudi mantica: in eo fuisse templum, simulque fontem, vnde feminæ steriles bibebāt, & fiebant secundæ. Conueniet in eos, qui bulbis, aliisve medicamentis irritant libidinem. Quidam elleboro succurrunt ingenio, & quibusdam medicaminibus memoriz.

V I C E S O F F I C I I.

Plutarchus tradit hoc dici solitum de his, qui conuiuū agunt, aut exhibent: idque inde manasse, quod olim apud Cæos mos fuerit: vt qui magistrarum inirent, epulum exhiberent populo. Quod si quando plures fuissent magistratus, dies inter se distribuebāt. Itaque quum sibi occurrerent, rogabant: *τις ἡμῶν*; id est, Quis dies? Ea vox in vulgi iocum cecidit.

Ordinem deserere.

Ἀπὸν τὴν τάξιν. Ordinem deserere dicitur, qui deest officio suo in re quapiam peragenda. Ducta allegoria ab his, qui stant in acie.

Pensum persolvere.

Plautus

Et tuas implere partes, debitoque perfungi officio. Trástatum à lanificio muliebri, in quo singulis certum lanæ pondus, in opus distribuebatur. Varro: Nos nostrum pensum absolvimus.

Contribulis factus serua ordinem.

Postea quàm ascitus es in ordinem aliquem, fungere tuo officio, quemadmodum & ceteri faciunt.

VICTORIA VTRIUSQUE

TRISTIS.

Flet victor, victus interijt.

Quoties vtraque pars magno suo malo discedit, ita ut plerunque solet in bellis accidere, item in litibus forentibus, in contentionibus,

Testa collisa testa.

Quum duo conflictantur vtriusque malo. Aristoph.

Καὶ πῶς πολλοὶς ἑστ' ὄργῃς αἰτιαμένοι πῖθῃ.

Id est, Ac recalcitrans per iram testa testam vulnerat. Talis est ferè conflictatio regum inter se belligerantiū, quælis olla cum olla collisio. Nonnunquam perit vterque.

Victoria non incruenta.

Facit hoc tum corruptela iudicum, tum patronorum rapacitas, ut ferè litigantium vtræque partes plectantur, adeo ut non raro peniteat etiam eum, qui vicit litē. In hos igitur conueniet illud Homeri ex Iliad. ρ,

Οὐδ' εἰ αἰαιμωπὶ γ' ἐμύχοντο.

Nec hi sine sanguine pugnam Miscabant.

VINCERE ET VINCI.

Palmam ferre.

Palmam ferre, & palmam tribuere, & palmam præripere, prouerbiali schemate dicta sunt. Neque enim palma per se victoriam significat, sed arborem ἐμπόδουλον, id est, perpetuò virentem frondibus, quam Græci φοίνικα vocant. Sunt qui putent hanc arborem initio Phœbo sacram fuisse
ante

ante laurum, & antiquissimum victoris insigne fuisse palmam, non aliam quampiam arborem.

Solus currens vicis.

Μόνος δῖον ἐκέρπει. De iis qui vincunt, nemine contra certante. Translatum à stadiis. Nihil autem est negotij vincere, si nemo tecum certet.

Extremum occupet scabies.

Olim pueri certantes clamare solebant, Occupet extremum scabies: adhortantes hac voce singulos ad cursum, ac male precâtes ei, qui fuerit omnium postremus. Horatius: Occupet extremum scabies, mihi turpe relinqui est.

Inmulnerabilis es, ut Caneus.

Ἀπρωτος ἀσάχνης ὡς Κανεύς. De his qui laedi non possunt. Est in poetarum fabulis, Caneum munere Neptuni nullo telo violati potuisse.

Αὐτόθεν κεντάβαλλε.

Id est: Hoc ipso depone loco, Aristides in Pericle: Iam de loquacibus ὁ Plato, ignavis, ac timidus protinus depone, ne fortè aliquis Deus alius Troianos erigat. Vfus erit, quoties statim & absque mora iubemus aliquid exhiberi, veluti probationē eius quod dixerit aliquis, vel promissum, vel specimen artis, in qua glorietur sese pollere. Vsurpatur & apud Platonem.

Dare manus.

Est, se victum agnoscere. Marcus Tullius: Ad extremum det manus, vincique se patiatur.

Herbam dare.

Est victorem agnoscere, ac se victum fateri. Inde sumtum quòd (vt auctor est Festus Pompeius) id erat pastoralis vitæ indicium, propterea quòd antiquitus cursu, aut alio quopiam certamine superati, herbam ex eodem statim loco decerptam aduersario porrigebant, victoriæ agnitæ symbolum.

Arena cedere.

Pro desistere à certamine, & victoriam ultro concedere. Translatum à pugna gladiatoria. Sic & Horatius:

Iam Scythæ lassæ meditantur arcu Cedere campis.

Hæstam abycere.

Est causæ diffidere, & contetionem relinquere. Trans-

Cicero.

Mea est pila.

Id est, Vici, & voti sum cōpos, aut res mihi in manu est. Confimili figura dixit Plautus in *Casina*: *Sed si hera nunc vult facere officium suum, nostra omnia est, id est, vicimus.*

Quid nisi victis dolor?

Vsurpandum, vbi palam fit in contumeliam quippiam. Huc alluisse videtur Plautinus Pullio: *Va victis, quum victus vel iniquis conditionibus parere cogitur.*

Plutarch.

Victi non audent hiscere.

Νικημένοι αδρός τῆ ἀρχυρία δίδενται. Id est, Qui vincuntur, silentio victi sunt. Conuenit cum superiori.

Tolle digitum.

Ἄψ δακτυλον. Victum te fatere. Nam hoc signo qui in conflictu succubisset, τῷ ἄλλω agnoscebat. Persius: *Nil tibi concessit ratio? digitum exere, peccas.*

Hieronymus: En tollo manum, cedo, vicisti.

VINCVLVM INSOLVBILE.

Suidas.

Vulcanium vinculum.

Ἡράσειος δόμος. Vbi quis nodis inextricabilibus esset il- ligatus, Vulcaniis vinculis teneri dicebatur, sumra deno- minatione ab adamantinis illis vinculis, quibus apud Ho- merū Vulcanus Venerem & Martem itreiuuit, vt quo ma- gis se conarentur explicare, hoc magis inuolueretur. Her- culanus nodus, pro vinculo arctissimo atq. indissolubili.

Herculanus nodus.

Ἡράκλειον ἄμμα. Id est, Hercules nodus, pro vinculo ar- ctissimo atque indissolubili legitur apud eruditos. Seneca ad Luciliū: Vnus tibi nodus, sed Hercules, restat. Sic enim vocat Syllogismum, qui vix dissolui possit. Quod in eos quadrabit, qui sunt arctissima consuetudine copulati, &c.

VIS INIVSTA.

Leonis catulum ne alas.

Ἀόντος σκύμνον μητέρας. Admonet adagium non esse fo- tendam potentiam, quæ leges possit opprimere: quòd si fortè talis quispiam extiterit, non esse è Republica decer- tare cum illo, quem nequeas nisi magno Reipublicæ malo deuin-

devincere. Tyrannus aut ferendus est, aut nō recipiendus.

Lex in manibus.

Ἐν χειρῶν νόμος. Id est, Lege manuum. Dicitur, quum res vi geritur, non ex præscripto legum.

Leonina societas.

Est, quum omne commodum ad vnum aliquem redit, reliquis vi fraudatis. Natum apparet ex Æsopi Græci Apologo, de leone, asino & vulpe.

Atticus aduena.

Aristot.

Ἀττικὸς πάροικος. In violentos & fetoces vicinos dicebatur. Duryus apud Zenodorum ait, ex Atticorum moribus natum, quod olim finitimos è sedibus suis exigere cōsueverint. Perinde propriè quadrabit in eos, qui ita nuper in munus aliquod asciti sunt, vt superiores eiciant.

Ferro diuidere.

In hos qui vi rem gerunt, & quibus ferro geritur res, & quibus leges inter arma silent. Huic simile est: Lus in manu reponere.

Ad saga ire.

Pro eo quod est, apparare bellum, & ad arma procurrare. Sacum tunica erat militaris.

Capillis trahere.

Hesych.

τῶν χειρῶν ὄλκειν. Dicuntur, qui vi perpellunt. Quod & hodie dicitur, Auribus trahere.

Cyclopum more.

Aristoteles Cyclopicam vitam appellat, vbi nullis publicis legibus viuitur.

Oculum excludere.

Plautus.

Hac figura vulgus adimit omnem spem petenti, vt dicat: Si hoc impetraris, oculum mihi excludito, aut dentem extudito.

Centauricé.

Aristoph.

Κενταυρικῶς. Centauricé fieri dicebatur, quod immaniter, ferociter, inciuilitérve fieret, sumta voce à Centaurorum moribus. Aristophanes:

Τίς τῶν θύραγν ἰπάταξεν ὡς Κενταυρικῶς;
Quis ostium pulsauit ita Centauricé?

Mars rex.

Suidas.

Mm ij

Ἄρχη τὸ ἄρχονος. In principem, qui vi, non legibus Rempub. tractat.

Diogeniā.

Rus ciuitas.

Ἄρχος ἢ πόλις. Vbi quis in vrbe neglectis legibus, vi, pro- que sua libidine rem gerit. In ciuitatibus enim legibus ex æquo viuitur: in agris licentius agitur.

Hospes indigenam.

Ἐπιπλις τὸν ἑνοικον. Id est, Aduena inquilinum, *Subaudiendum, ἐξέβαλον*, id est, eiecit. Vfus fuerit, quum alienę profes- sionis quispiam alium in propria vincit arte.

Ἀγνομήξεντος οὐδὲς εἰσίτω.

Admonet iniquum non admittendum. Geometriam e- nim pro æquabilitate accipiunt. Vnde Lycurgus arithme- ticen ceu popularem ac turbulentam eiecit e Lacedæmo- ne, geometriam induxit, tanquā modestę oligarchię & le- gitimo regno conuenientem. Magis valebit prouerbiū, perinde quasi dicas, *Illois manibus*. Id est, temere. Nam hæc erant apud veteres prima philosophię rudimenta, Musica & Geometria. Quibus disciplinis siqui non essent initiati, non admittebantur in scholam Platonis: cuius hanc fecisse fuisse inscriptionem, *ἀγνομήξεντος οὐδὲς εἰσίτω*.

Aristoph.

Prius quam sortiaris, communia deuoras.

Πρὶν λαχεῖν τὰ κοινὰ κατεδίεις. Id est, Prius quam sortitio facta sit, communia deuoras. In cum competit, qui nō ex- pectata partitione rem inuadit.

Non mouenda moues.

Ἀκίνητα κινεῖς. Quadrabit aut in eos, qui moliantur aduicia- τιν aliquid, aut qui res sacras violant, aut qui pacta mutāt, siue qui conuiciis incessunt eos, quibus ob auctoritatem debetur reuerentia.

Plutarch.

In antrum haud legitimam, stimulum impingis.

Εἰς προμαχίλῃ εἰς ὄσσω τὸ κέντρον ἀδείς. Id est, In foramen haud licitum stimulum trudis. Dicterium Sotadis in Phi- ladelphum, qui sororem Arsinoën exemplo Iouis vxorem duxerat, quo quidē dicto offensus ille, capitis supplicium sumsit.

Abstinenta vis à regibus.

Qui dicet haud temere manum immittendam in reges potentes, aut viros Deo dicatos, addūger illud Homeri.

Δεινόν

Δεινὸν δὲ γένος βασιλῆϊον ἔστι Κτινεν. Id est,
Res dura ac plena periculi est, Regale occidisse genus.

Cefcon habitas.

Zenodot.

Κίρκον οἰκῆς. In stupidum & bardum dicebatur. Cefcos Pamphiliæ ciuitas, cuius ciues ob vecordiam stultitiãque vulgo malè audiebant. Iuxta Cefcum urbem fluius erat, cui nomen Ἄγος, id est, amens.

Strabo.

Cyclopica vita.

Βίος Κυκλώπιος. Pro vita vehementer efferã ac barbara, quæ neque legibus, neque disciplina ciuili constet, neque religione Deorum gubernetur.

Cyrnia terra.

Κυρνια γῆ. Cyrnia tellus. Dicebatur regio latrocinii infamis, cuiusmodi fêrunt olim fuisse Cyrnũ. Est autem Cynus insula quædam ob latrocinia nauigantibus inaccessa. Prouerbiũ non ineptè detorquebitur in hominem alieni rapacem ac violentum.

Suidas.

Martis campus.

Ἄγος πεδῖον. In eos torquebatur, qui militari confidentia præditi viderentur, quique rem vi, non iudicio gererent.

Lucianus.

In caput precipitari.

Ἐπὶ κεφαλῆν αἰθεῖται. Id est, In caput impelli. Hoc est præcipitem dari. Dicebant eum, qui per summam contumeliam expelleretur, vel qui funditus perderetur.

VITA HOMINIS MISERA

ET BREVIS.

Homo bulla.

Cicero.

Πομφόλις ὁ αἰσχροπρεπής. Prouerbiũ hoc admonet, humana vita nihil esse fragilius, nihil fugacius, nihil inanius. Est enim bulla tumor ille inanis qui visitur in aquis, momento temporis enascens simul & euanesceus.

Spithma vita.

Diogen.

Ἐπιδαμνὴ τῷ βίῳ. Hoc est modus vitæ perpusillum. Prouerbialis est figura, mutuo sumpta à terum mensuris apud quos spithama seu palmus, digitos duodecim continet, quãtum fermè longissimo digitorum porrectu licet. Quin hodie quoque pusillum homunculum, palmum hominis appellant idiotæ nostrates.

Mm iij

Punctum temporis.

Ἐπιμὴ χρόνου. Similis figura dixit Terentius: *Tum temporis ad hoc punctum mihi est*, id est, spatium breuissimum. Apud Mathematicos enim punctum indiuisibilis quædam pars est lineæ. Plutarchus de puerorum institutione, Ἐπιμὴ χρόνου πᾶσι ὄντι ὁ βίος. Temporis punctum est omnis vita.

Salillum animæ.

Philto Plautinus hominem vocat Salillum animæ, sentiens hominis breuissimam esse vitam, videlicet quantum salis cuique in conuiuio apponitur.

Ut herba solstitialis.

Plautus in Pseud. *Quasi solstitialis herba pautisper fui, repente exortus sum, repentino occidi.* De herba ephemero intellige, sic dicta, quod ultra diem non uiuat. Id quod Aristoteles de animaute eiusdem nominis prædicat.

Cicero.

Optimum non nasci.

Plinius Secundus in præfatione 7. lib. Itaque multi extitere, qui non nasci optimum censerent, aut quàm ocysimè aboleri. Senserūt veteres vitam humanam per se miseram & calamitosam esse. Proinde Homerus ἀναιροῖς θροτοῖσι id est miseros mortales appellat.

Dimidio vita nihil differunt felices ab infelicibus.

Plutarchus: Quum exiguum tempus vitæ datum sit hominibus, somnus velut fenerator dimidium eius aufert. Præterea felicitas, iuxta philosophos, sita est in actu rationis per habitum virtutis: somnus autem est quies animi, bonis pariter ac malis communis.

Fertilis homo.

Ἰκετόμοις ἀΐστροπος. Id est, Mollis, imbecillis, fragilis. Ductum à vasis testaceis, quæ faciliè comminuuntur.

Stupa feniculus.

Στυπιόν γαστρον. De viribus effæto fene. Sumtum à ligno quod iam exaruit, exuccūmque redditum est, & marcidum in stipulæ morem.

Vita mortalium breuis.

Qui monebit dandam operam, vt apud posteros honestæ vitæ memoriam relinquamus, quæ perpetuò uiuat, nam hanc vitam angustis circumscriptam esse terminis, αεὶ ὄντι

accommodabit illud:

Ἡ Στρατιὰ δὲ μὴτα Σπείδος πλεόνους.

Ab hominis breuibus spatiis constringitur æuum.

Vita hominis peregrinatio.

Homerus.

Παρεπιδημία τις ἔστιν ὁ βίος. Id est, Peregrinatio quædam est vita. Socrates in Axiocho Platonis adfert hanc sententiam vt vulgo apud omnes decantatam. Hęc sententia frequenter occurrit in sacris voluminibus, vitam hanc esse exsilium, esse incolatum & peregrinationem, &c.

Ephemeræ vita.

Ἐφήμερον ζῆν. De iis, qui statim emoriuntur aut pereunt. Ab animantibus quæ sic appellantur, quod vltra diem non viuunt.

ULTIO MALEFACTI.

Canis vindictam.

Κυνὸς δίκην. In eos, qui præter expectationem pœnas dāt iis, quos aliquando læserunt. Natum ab Euripide à canibus discerpro, quos ab æmulo quopiam immisos fuisse, confirmat Aulus Gellius. Canis vindictam, subaudiendum, passus est, aut aliud commodius.

Ornatus ex tuis virtutibus.

Terentius in Adelphis ironicè loquitur: Si regnum possiderem, ornatus esses ex tuis virtutibus. Id est, haberes præmia tuis factis digna.

Reperit Deus nocentem.

Εὖρε θεὸς τὸν ἀνομιεῖν. Quum ultio contingit improbis, quasi diuinitus immissa.

Serò Iupiter diphtheram inspexit.

Ὁ Ζεὺς κατὰ τὴν χεῖρα εἰς τὰς διφθέρας. Id est, Inspexit, etsi serò, pellem Iupiter. Senarius proverbialis in eos, qui serò quidem, sed aliquando tamen pro malefactis dant pœnas. Antiquitas enim credidit Iouem omnia in sua diphthera, hoc est, pelle caprina scribere, ac multa quidem pro tēpore dissimulare, verum aliquando de improbis pœnas sumere.

Semper virgines furia.

Sophoc.

Ἄει παρθένοι τὴν νύκτα. Proverbiū obscurius dederet à peccādo. Erynnyes enim malefactorum vltices corrumpi nō queunt, quo minus pœnas sumant de iis, qui commiserunt, atque hac gratia dictæ virgines.

Malis bunt improbitatis fecem.

Dici solitum, vbi pœna malefitis digna meritis cōtigisset. Quemadmodum voluptatē in malefactis perceptam, dolor supplicij consequitur.

Sus acina dependens.

Ἀποτίσεις χεῖρας γίδρωτα. Id est, Acinos sus improba pendes. Lues quod admisisti; reddes quod abstulisti, nō sine sœnore. Quadrabit vbi pusillum commodi, magno dependitur malo. Natūm apparet à rustico quopiam, qui verbis hīc comminatus sit sui pascenti racemos.

Placiadæ.

Πλακιάδαί καὶ σάλαρον. Id est, Placiadæ, etiam stelæum. Plurimichus ostendit dici consueuisse de deprehensis adulteris, & contumeliosis, sicut merentur, tractatis. Vicus est quidam Atticæ regionis, cuius incolæ Placiadæ vocantur. Apud hos moris erat, vt qui fuisset in adulterio deprehensus, ignominiosas pœnas daret impactis in pudendam corporis partem raphanis, qui apud illos miræ magnitudinis esse dicuntur. Quod si raphani fortè non fuissent ad manum, stelæo utebantur, id est, ligonis ligno.

Hipparchorum tabula.

Ἰππάρχων πίναξ. Dicit conueniet, quoties haud impunè significabimus, si quid peccetur. A Syracusanis natum adagiū. Apud hos enim mos erat, vt Hipparchi, hoc est, equitum præfecti in tabulis describerent militum nomina, qui ordinem deseruissent.

Terentius.

Habet.

Quum obtrigit alicui quod expetiuit, aut quo dignus est. Habet quod amet, similes habent labra lactucas. Summitum autumant ab aucupantibus, piscantibus, &c.

Longæ regum manus.

Quod ab Ouidio scriptum est: *An nescis longas regibus esse manus?* Nimirum quod per suos, quibus brachiorum vice vtuntur, possint etiam procul distitos affligere. Potest & ad tempus referri, quod reges etiam si diutius dissimulent, soleant tamen aliquando pœnam sumere de iis, quibus infensi fuerint.

Scarabeus aquilam querit.

Καὶδραεὶς ἀντὶν μαρίται. Quam imbecillior atque impotentior

rior mali quippiam molitur, struitque insidias inimico longè potentiori. Est & altera lectio: Scarabæus aquilæ obstricatur. Sensus fermè idem est. Super hac re fertur apollonius apud Græcos non inelegans, quem Lucianus iudicat Ætopicum esse, &c.

Promeri canes.

Diogen.

Προμίου κύνες. Dicitur solitum, ubi quis nouo casu pœnas daret iis, quos aliquando læsisset. Promerus regius quidam minister fuit. Is Euipidem tragicum supra modum exosum habebat, delatus ab eodem aliquando, nescio quo nomine, apud regem. Quare postea canes quosdam feros in poetam soluit, à quibus ille deuoratus, interiit.

Zenod.

Cissamis Cocus.

Κισσαμίας Κόκος. Hunc aiunt pecuariis gregibus supra modum diuitem fuisse. Verùm anguillam quotannis apparere solitam, quæ pulcherrimam omnium pecudem raperet. Ea quum in somnis apprensus hominem commouisset ut sepeliret sese, & ille negligeret, euenit ut tum ipse, tum vniuersum illius genus radicitus interiret. Et hoc prouerbium, Delium aliquem natatorem requirit.

Improbi consilium in extremum incidit malum.

Ἄπληστον κακοῦ βουλή ποιεῖ ἐπίρτατον ἄγαν. In eum, qui peccata quam diu peccauit impunè, tandem in calamitatem incidit, ut pœnas omnium scelerum dependat.

Plato.

Ibyci grues.

Ἰβύκου γράβος. Id est, Ibyci grues. Quod dici consuevit, quoties sceleribus nouo quodam & improviso casu proditis, sceleris pœnas dant iis, quos læserunt. Sumtum à gruibus indicantibus latrones, qui Ibycum poetam occiderant.

Dij laneos habent pedes.

Plutarchus in problematis scribit Tyriis fuisse morem, ut deorum statuis vincula iniicerent. Ænigma prouerbij indicat, Deos ad scelerum vltionem lentè quidem procedere, sed tamen aliquando de malefactis pœnam sumere vel inopinatò.

Oetaus genius.

Οἰτάος δάμων. Oetaus genius. Diogenianus ait hunc ferociam & arrogantiam non sinere inultam. Est autè Oeta mōs finitimus Trachini, atq. eodè nomine ciuitas Meliensium.

Aderit Temesseus genius.

Strabo libro 6. refert Temessam ab Lao primam urbem esse Brutia, quam ab Ausoniis cōditam Thoantis comites Ætoli deinde tenuerint: atque his expulsis Brutij, demum Hannibal & Romani funditus euerterint. Iuxta hanc sacellum fuisse oleastris circumseptum, Polytæ cuidam ex Vlyssis comitibus sacrum. Hunc, quod esset à Barbaris violatus, graues iras in eos exercuisse, adeò vt in prouerbium abierit, dicerentque cauendum ne Temesseus genius immineret.

Zenod.

Adraestia Nemesis, Rhamnusia Nemesis.

Ἀδράστεια νήμις. Subaudiendum, adest, aut aderit, aut eiusmodi quippiã. Licebit vti vel in eos, quibus ob insolentiam, arrogantiamque, fortunæ cōmutationem minantur, vel qui à rebus florētissimis, ad calamitosam fortunam reducti sunt. Hanc quidem Nemesis Deam esse putant, insolentiæ & arrogantiæ vindicem, quæque spes immoderatas & veter, & puniat. Strabo tradit Adraestiam dictam ab Adraestro rege, qui primus huic templum constituerit.

Ad Deorum aures peruenit.

Εἰς θεῶν ὄτα ἤλθεν. Vbi facinus aliquod clanculum patratū resciscitur ab iis, qui possunt vel remunerari rectè factū, vel punire secus admissum.

Hieron.

Bos lassus fortius figit pedem.

A veteri triturae more ductū appareret, quum circumactis à bubus super manipulos plaustris grana excutiebātur, partim à rotis in hoc armatis, partim à taurorū vngulis. Potest allusū videri ad hoc, quod iuuenes corporis agilitate præpollent. Senes in stataria pugna ac viribus superiores sunt.

Euenit malo malé.

Quum scelerato cūipiam euenit, quod omnes imprecabantur & optabant, ysurpabitur illud Homeri:

Θεοὶ δὲ ἐτέλειον ἐπ' ἀράς.

Explerunt inimica precamina diui.

Euripid.

Mala malis eueniunt.

Scitum est illud Socratis, vt se quisque præstaret re, qualis haberi cuperet.

Salis onus unde venerat, illuc abiit.

In eos, qui parta tueri nequeunt. Aut in eos quibus male parta,

lè parra, malè dispereunt. Natum adagium ab euentu. Negorior quidam nauem onustam sale uehebat, nauis dormitantibus influxu aquæ marinæ sentina uehementer aduicta & salem vniuersum soluit ac corruptit, & nauem ipsam demersit: itaque quod ex aqua marina natum fuerat (nam hinc concrefcit sal) in eandem denuo liquefactum est.

Habet & musca splenem.

Ἐχει καὶ ἡ μύα σπληνᾶ. Simillimum illi: Et pueti nasum rhinocerotis habent. Item illi: Inest & formicæ bilis.

Ductus per phratores canis.

Ἀγρίφοις διὰ φερατορῶν ὁ κύων. Vbi quis incidere in eos, quibus pœnas det. Canis enim apud hos protinus occiditur. Apud Athenienses populus in tribus erat distributus, vniuscuiusque tribus tertia pars φεραρία dicebatur, & huic præfektus φεραρίαςχος. In comitiis igitur si quis canis intercurrisset, continuo petebatur à populo.

Inuitus Iupiter nouit.

Ἰκάνω ἢ ὁ Ζεὺς οἶδεν. Id est, Inuitus quidem Iupiter nouit. Vbi quis pollicetur quippiam, sed inuitus. Mihi videtur rectè quadraturum, vbi serius pœnas dant nocentes. Et enim qui serò dat, aut punit, grauatim id facere videtur.

In tergoze bonis desedit.

Lucian.

Ἐπὶ βύρωσις ἰκασιζέτω. Id est, In tergoze bonis desedit. Id est, supplex implorat auxilia. Natum adagium à consuetudine vernacula Scythis. Nam apud hos, si quis fortè læsus esset, neque suppeteret vlciscendi facultas, immolato boue carnes minutim sectas coquebat, ipse in tergoze humi strato sedebat, manibus in tergoze reductis. Idque maximum supplicandi genus apud illos habebatur. Accedebat quicumque vellet opitulari, & carniū portione gustata, dextròque pede tergoze imposto, pollicebatur pro viribus auxilio futurum. Atque hoc fœdus apud Scythas sanctissimum habebatur.

Inest & formicæ & serpho bilis.

Ἐνεστὶ καὶ μύρμηκι καὶ σέρφω χολή. Id est, Formicæ inest sua bilis, & serpho sua. Nullum est animal tam pusillum, neque tam inualidum, quod laceffitum non cupiat vlcisci sese. Serphus minutulum animal est, non dissimile formicæ.

Stultus, qui patre caeso, liberis pepercit.

Νήπιος, ὃς πατέρα κτείνῃς, παίδας καταλείποι. Erat vsus ad-
gio, quoties admonebimus aut non prouocādos homines,
aut ita conficiendos, ne in posterū reliquiæ nos exercent.

Nunc di beati.

Νῦν θεοὶ μέγαρες. Vox erat velut adgaudentis & adgra-
tulantis, quoties nocentibus supplicium meritis dignum
contigisset, perinde quasi diis & iucundum & honestum
fit, vt scelerati dent pœnas. Contrā probrosum, si viris im-
probis res secundæ sint.

Super te hæc omnia Leparge.

Λιὰ σοὶ τὰ δὲ πάντα Ἄεπ' ἀργῶ. Hemistichium heroicum dici
solutum in eum, cui ne post laborem quidem exhaustum
datur respirare. Transumptum à bubus, quibus perfunctis
iam agricolandi labore, labor is etiam reliquus est, vt ara-
trum, reliquaque instrumenta domum referant. Ea solent
imponi, qui sit è duobus robustior. Taurum autem λίπαρ-
ρον appellat, ob candorem pili.

Anus simia serò quidem.

Anus simia serò quidem capitur, sed tamen aliquādo ca-
pitur. Vbi versurus aliquis, qui diu eluserit, tandem dat
pœnas.

Boliti pœnam.

Βολίτη δίνω. Dicunt, vbi quis de re friuola, nihilique ple-
ctitur. Bolitus autem Græcis significat stercus bubulum.
Porro Solon legem tulit, quæ pœnam minabatur etiam
iis, qui bubulum stercus furto sustulissent.

Diogen.

Vel capra mordeat nocentem.

Καὶν αἰεὶ δάκν' ἀδρα ποινέειν. Id est, Mordebit vel capra no-
centem. Nam capra minimè alioqui mordax est, nisi quod
improbis omnia sunt infesta.

Virum improbum vel mus mordeat.

Καὶν μὲ δάκν' ἀδρα ποινέειν. Id est, Vel mus mordeat vi-
rum improbum. Quo significatum est, quacunq; ratione
vindiçtam non deesse malis, sed eos aliquo pacto meritis
dare pœnas. Competit & in eos, qui de re quantumuis fri-
uola rixam mouent, seque læsos queruntur.

In me hæc cudetur faba.

Terentius in Eunucho: *At enim hæc in me cudatur faba.*
Hoc

Hoc est, in me malum hoc recidet, in me hæc vindicabitur culpa. Translatum à faba quæ quum siliquis exuitur ac baruitur, ac fustibus interrunditur, ita vt fit in areis more rusticorum, non ipsa perinde laborat, sed id demum in quo cuditur.

Ob textoris erratum.

Ob textoris erratum hyperes vapulauit, quum quod hic peccauit, alius dependit. Quid sit hyperes, nondum cõstat.

Æsopicus sanguis.

Λίσσπιον αἷμα. Id est, Æsopicus sanguis. Delphi Æsopum quondam nihil commeritum interemerunt.

Cicero.

Auriculam mordicus.

Quum impotentem inimicitiam significamus, impatientemque vindictæ cupiditatem, dicimus: Vel auriculam illi lubens mordicus amputassem.

Qui prior læsit.

Homerus ei qui prior læsisset, minitatur vindictam hoc versu:

- ἰστα γήλομα

Ἄνδρ' ἀπαμύνηδι ὅς τις ἀερίτερος χαλεπήνη. Id est,

-denuncio

Vlturum me hominem, quisquis prior irritarit.

Sortem & usuram persolvere.

Dionys.

Dicuntur, qui serius quidem, sed grauius puniuntur, aut qui differunt vindictam, vt per occasionem lædât grauius. Nam pròrogatione crescit usura.

Deus vlciscetur.

Quum significabimus nobis in præsentia deesse facultatem depellendi, verum optare vt Superi puniãt aliquando, vsus fuerit illud Homeri:

- ἴγ' ὠδὲ θεοὶ ἐπιβόσσωμεν αἶψὸν ἔοντας,

Ἄλλε ποθὶ Ζεὺς εἴ ποτε παλίν τιτα ἔργα γυνοῖται.

Ast equidem immortales implorauero diuos,

Si fors Iupitèr ipse vices aliquando reponat.

Flagitiorum turpis exitus.

Quum res perperam instituta, malè cedit, conueniet illud Homeri:

Οὐκ ἀρετὰ κενεῖ ἔργα.

Haud bene succedunt facta improba.

Malè parta, malè dislabuntur.

Plautus in Pœnulo : *Malè partum malè disperit.* Festus Pompeius ex Nævio citat.

Diogen.

Mala perditio.

Κακὴ ἀποδοσις. Vbi quis pactam mercedem non accipit, quum turpem præstiterit conditionem.

Malis ter mala.

Stobzus.

Τοῖς κακοῖς τρις κακὰ. Hoc est, Dignis digna eueniunt.

Miseram messem metere.

Est pro malefactis luere pœnas. Vt sementem feceris, ita & metes.

Canis sciens in lapidem.

In eos, qui mali sui causam imputant non ipsi auctori, sed alteri cuiquam.

Canis peccatum sus dependit.

Τὸ κωδὸς κακὸν ἐξ ἀπίστου. Canis malum sus dependit. Quoties pro iis, quæ peccauit alius, alius dat pœnas.

Zenodor.

Fortis in alium fortiozem incidit.

Ἐδῶλος ἐὼν ἕλλησπερίτλουσ ἀπέτυχευ. Dicitur solitum, vbi quis nimium fretus suis viribus, aliquando nanciscitur, à quo vincatur.

Ne spina quidem vulnerabit bonos.

Μηδὲ ἀκανθα ἀμύζει τις ἀγαθοῖς. Nemo molestus fuerit innocenti. Nam spina natura pungit quemlibet. Sed vbique tuta est innocentia, vitæque integritas.

Cornel.

Sui cuique mores fingunt fortunam.

Nepos.

E medio vulgo videtur sumta sententia. Nam plerumque videmus mala malis euenire, digna dignis, idque vulgo dictitant, Malus malum reperit. Attestatur & versiculus proverbiale.

Ἐδῶλοσ γὰρ αἰδοῖ τ' ἐδῶλα καὶ διδοῖ θεός.

Viro bono fortuna suppeditat bona.

Fumantem nasum urfi ne tentaueris.

Admonet non esse tentandos, qui possint nocere.

Martialis: *Rabido nec perditus ore*

Fumantem nasum vini tentaueris urfi.

Vindicta tarda, sed grauis.

Vbi quis diu multa parauit impunè, tandè in extremum malum adducitur, semelque dependit superiora flagitia congruet illud Homeri:

Νῦν

Νῦν δὲ ἀπὸρα πάντα δαυπίσους.

Nunc cuncta lues semel adglomerata.

Vitanda potentum offensæ.

Qui dicit formidandas diuitem & principum offensas.

Χαλεπαὶ δὲ τ' ἀνάκτων εἰσὶν ὁμοκλή.

Sunt formidandæ regum offensæque minæque.

Aratro iacularis.

Diogen.

Ἀεὶ τὸ ἀκοντίζεν. Aratro iaculari dicuntur, qui quippiam incircumspectè faciunt, haud prospicientes, quid sit in posterum euenturum. Aut qui suo magno incòmodo conantur alterū lædere. Quisquis enim iactò aratro petit alium, is quò morem gerat iræ, semet re necessaria priuat, cuius vsus paulo pòst sit desideraturus. Translatum videri potest à belli temporibus, quibus vomeres, marrae & sarcula, reliquæque agricolationis arma in Martia diffinguntur arma.

Dulce pomum, quum abest custos.

Plutarch.

Γλυκὴν ὀπίσθε φύλακος ἐπιλοποῖτος. Id est, Custos vbi deest, dulce pomum est scilicet. Quum significamus impunitate malos ad peccandum prouocari. Aquæ furtiuæ dulciores sunt.

Sero molunt Deorum mole.

Idem.

Dici solitum de his, quí licet serius, tamen aliquando pœnas dant malefactorum vindici Deo.

Vtinam mihi contingant ea, quæ sunt inter Corinthum & Sicyonem.

Poterit per iocum torqueri in eum, qui quod assequi non potest, id votis tamen quasi somniat. Id inde venit in adagium, quòd vrbs vtraque esset opulentissima, agrique feracissimi interiacerent.

Omne es alienum cape, & multa allium.

Quum quis obstrictus multo ære alieno, optat vt paruo dependere possit quidquid debet.

Votum munificum.

Lucianus

Εὐχὴ μεγάλη ὄψεως. Vbi quis animo spes regias concipit, iamque voto diues est.

Alia dantur, alia negantur.

Quoties è duabus naturæ dotibus altera contingit, altera negata est. Veluti si cui formæ decus adsit, desit ingenij laus. Siue quum è duobus postulatis, alterum duntaxat impetratur, quadrauerit illud Homeri:

Τὸ δ' ἔτι ἐν ὑφ' ἰδῶκα πατὴρ, ἔτι ἐν δ' ἀνένειυσε.
Annuit hoc illi diuitem pater, abnuuit illud.

Theocrit.

Canis panes somnians.

Καὶ γὰρ ἐν ὕπνοις Πᾶσα κύνων ἄρτους μανθίσσεται, ἐχθρὰ κήρυται.
Somnia cuncta, canum panes, ego somnio piscem. Sensus est unicuique ea per somnium occurrere, quæ impense desiderat.

Etiam dormiens somniat.

Ὁνειροπολεῖ καὶ καθεύδων. Somniat etiam dormiens. Quoties significant aliquæ toto pectore rei cuiusdam addictum deditumque. Terentius:

Num ille somniat ea, quæ vigilans voluit?

Diogen.

Ne contra bouem opta.

Μὴ κατὰ βόειον εὐχῶν. Admonet adagium, non esse vitam instituentiam iuxta votum animi, neque quiduis sperandum à Superis, sed vt ea duntaxat sibi quisque promittat, quæ possit industria consequi. Ductum ab agricola, qui negligens adhibere bouis operam in colendis agris, optat vt citra suum laborem proueniât leges.

Pythag.

Adoraturi sciant.

Καθ' ἡδὴν προσκυνῶσιν τὰς. Significat vota certa concipere oportere, & in his quæ sunt optima perseuerare. Quidam arbitratur alium fuisse sensum, quod oporteat eos, qui sacris operantur, non obiter ac velut aliud agentes, sed vacuos ac totos rei diuinæ intentos.

Non quiduis continget, quod optaris.

Qui negabit omnia contingere homini quæ sperarit, animò que conceperit, accommodabit illud Homeri:

Ἥτοι ὑφ' ὀνειρέμα μυχῶμοι, ἀκερὶ τὸ μυθεῖν.

Ἐχθρὰ, ἴδι τι πρὸς τὰ τελεῖσται, κείδρα ποισι.

Frituola scilicet existunt, & inania quædam

Somnia, nec quodcunque vides, sic euenit omne.

Quæcunque in somnio videntur.

Ὅσα ἐν ὀνειρέμα βλάπτουσιν. Quæcunque per somnium vides. De votis immodicis dicitur. Nam quidquid optaris, id somniare contingit quibuslibet.

Theo-

Theocritus: Ἐχὼ δὲ τοι ὄσ' ἐν ὄνειρον
 φέρονται, πολλὰς δὲ δῖες, πολλὰς δὲ χιμαίρας.

Possideo quæcunque solent sub nocte videri
 In somnis, vim magnam ouium, multâsq; capellas.

Qui amant, ipsi sibi somnia fingunt.

Virgilius:

Credimus, an qui amant, ipsi sibi somnia fingunt?

Nam quod quisque sperat, facile credit.

Quid non fies, profectus Arbela?

Τὸ οὐ χυμὸν, ἰὼν Ἀρβήλας; *Quid non fies, Arbela profectus?* De eo dici solitum, qui peregre proficiscens, ingentia sibi pollicetur, fretus gentis, ad quam demigrat, inscitia, barbariæque. Siquidem Arbela Siciliae ciuitas, cuius ciues malè audiebant olim vt stupidi, & quibus facilè imponebatur.

Semper superioris anni meliora.

Diogenes

Λαί τὰ πέρυσι βελτίω. *Semper superioris anni res meliores.*

Cum præsentia displicent, & anteferuntur anteacta. Horat.

Laudator temporis acti Se puero.

V S V R A.

Citius vsura currit, quàm Heraclitus.

Θαύτην ὁ τόκος. Ἡ ἑρακλείτου ἀπειρία τρέχει. Id est, Citius vsura, quàm Heraclitus celerrimus currit. Admonet adagium, abstinendum à mutua pecunia, quæ credatur ad vsuram. Nam opinione celerius recurrere idem vsurarium. Sūtum ab Heraclito quodam celeritate currendi præter cæteros eximio atque excellēti. Iuxta Doricam dialectum dictum est, ἑρακλείτου ἀπειρία pro ἑρακλείτου ἀπειρία.

Est Pylus ante Pylum.

In eos accommodabitur, quibus alia vsura ex alia nascitur, vel vbi quid alteri præfertur vel antiquius & præstātius, vel vbi aliquis iactat se, quasi vel solus vel summus sit, cum reperiantur & alij qui possint cum eo decertare. Fuērunt enim multæ huius nominis vrbes.

Felix, qui nihil debet.

Plutarch.

Εὐδαίμων ὁ μὴδὲν ὀφείλων. Id est, Felix qui nihil debet. Quid enim calamitosius, quàm toties erubescere, toties perfricare faciem, fugitare, latitare, mentiri, dissimulare: nunc supplicem agere, nunc flagitare: palàm appellari, vi-

Na j

tari, notari digito: breuiter, nunquam tui iuris esse? Nam hæc, cùmque his multa alia incommoda secum adfert æs alienum. Plutarchus scribit Persis duo fuisse peccata: primum, debere: proximum, mentiri. Nam ea iudicabant cõhærere, quòd qui sunt obæratì, sæpius cogantur mentiri.

Terentius.

Animam debet.

Τὸν ψυχὴν ὀφείλει. Dictum, titulo de *Paupertate*.

Semel rubidus, ac decies pallidus.

Ἀπὸ πύρρον, καὶ δέκατον χλωρόν. Id est, Semel rubidus, & decies pallidus. Suidas admõnet dictum de iis, qui mutuum accipiunt, quo necesse est crebro tum rubescere pudore, tum metu pallefcere. Rubescere, dum petunt mutuum: pallefcere, dum soluendõ non sunt, & metuunt ne trahãtur in ius, aut in neruum.

* * *

ADAGIO.

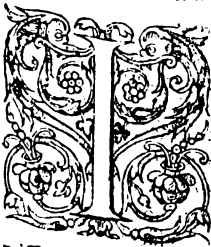
ADAGIORVM CEN-

TVRIÆ VIII CVM DIMIDIA,

per Hadrianum Iunium medicum
conscriptæ, & in Epitomen
contractæ.

Salmoneus alter. 1

Symmach.

N principem subditis grauem, & superbię immodicam: aut p̄torę insolentem, & iniquum, aptę torqueri potest. Fuit enim Salmoneus filius Æoli Elidis reguli ex Laodice Aloęi, qui currum rotas æreis canthis obmunitas, super pontę æneum, quem construxerat, agitasset, ad imitãda vera tonitrua, & im-

missis in hominēs facibus, neci eos dedisse legitur.

In pura fames immigrat. 2

Menand.

In aulicos, qui corporis cultui tantum tribuunt, vt domi priuataę esuriant splendide, non malę quadrabit.

Pulmonis vitam agere. 3

Plato.

ὅτι ἐν ἀνθρώπου βίῳ, αἰεὶ πνοὴ πνεύματος, Non hominis, sed pulmonis cuiuspiam vitam viuere. Appositę dicitur in ebriosum, & abdomini addictum, farcire corpus solum promptum, ingenij viribus nusquam vti. Pulmo marinum zoophytum est, quasi plantę anime dicas, mixtę inter frutices & animantia naturę, testaceis annumeratum.

Thessalicã hęccea. 4

N n ij

Athenęus.

Athenzus. Θεσσαλικὴ ἔνδυσις. Thessalica buccæa vel turunda pro ingenti ponitur. Solebant enim Thessali, cum alioqui strenui gurgites & insigniter edaces audirent, carnes in prægrandia frustra partiri. Non absimiliter à gentis polyphagia, Frisonicum ferculum pro magno vulgare dicitur appellat.

Thessalicus saltus. 5.

Θεσσαλὸν πῖσμα. id est, Thessalicam saltationem in pro-uerbium abiisse annotat in Dionys. Eustathius pro molli fortassis. nam & alæ Thessalæ, in luxus argumentum apud auctores nobilitantur, quòd eius gentis togæ vtrinque alarum speciem præferrent, extentioribus fortasse manicis.

Thessalicum numisma.

Suidas. Θεσσαλὸν νόμισμα. Thessalicum numisma. In impostorem aliis fucum facientem, & impij commatis hominem. crediderim ego Thessalicum numisma adulterinum fuisse, parumque sincerum, aut probæ monetæ.

Inter famem & necem. 7

In eos qui magno in discrimine versantur ad extrema redacti pericula, rebus in ancipiti positus. Q. Calaber loquens de ijs, qui equum Durateum conscenderant,
-silenter In sedere omnes, medij vitæque necisque.

Splendida cæna famem non sedat. 8

Athenzus. Eruditi scriptoris & rerum varietate conditi lectio non saturat animum, neque deserti comitis facundia aures excitat. Varietas namque conditanea nouam semper excitat orexim.

Turgida nomina. 9

Synesius. Vocabula grandiloqua & haud vulgaria, splendidus apparatus verborum minimè tritium.

Delphinis in terra vires. 10

Plutarch. Δελφίνος ἐν χέρσιν βία. De quouis dici possit, aliquid supra vires tentante. Nam Delphinus in mari quidem velocissimum agilissimumque animal est, sed in arida humo sui impotens citò expirat.

Physcone impurior. 11

Tertull. De homine libidinoso, luxusque omni genere sordidato. Fuit autem Ptolemæus Ægypti eo nomine Regum septimus.

ptimus, tertio cognominis, *δυσργατος* dictus per antiphrasin, vt puto, quippe qui multitudinem Alexandrinam obiecerit non semel militum gladiis, cognomento altero infamis *φύσκων*, quasi ventrosum dicas, aut aqualiculum, propter abdominis studium.

Οὐκ ὄναρ ἀλλὰ ὕπαρ. 12

Homerus.

Non somnium, sed res vera. De re neutiquam ficta, sed manifesta. *ὄναρ* enim ab *ὄν καὶ αἶρεν* dicitur, quod rei veritate aboletur: *ὕπαρ* verò, ab *ὑπνον αἶρεν*, quod somnium per vigilantiam destruat. Huic simile est, *ὕπαρ αὐτὸν ὀνειράτους*, res vera pro somnio. Plato. Diuersum est, *οὐδὲ ὄναρ*, ne per somnium quidem.

Quadrante dignum. 13

Hieron.

Pro exiguo & vili & (vt Catullus loquitur) vix vnus aestimando.

Themistoclea vafrities. 14

Eunap.

Ὁ δ' ὑπερφύων πῦρα καὶ θεμιστοκλήφον παρεληλυθώς πανουργέειν. Id est, vlysscam quãdam, & Themistocleam vafritiem transcendens. De vafro & supra modum astuto, qualem se tum maxime Themistocles ostendit, cum spuriorum & legitimo connubio natoꝝum discrimen ipse nothus sustulit, & Xerxem subdolo consilio in fugam vertit.

Athenens.

Sinistras litteras edoctus. 15

In hominem inuenustum, & pueris ingenij, malè que feriat.

Draconis leges. 16

Aristotel.

Δρακόντι νομοί. Leges nimia seueritate sancitæ, & quæ rigiditate immoderata humanitatis æquitatibusque iura dissolunt, quales erant Draconis Atheniensis, quæ supplicio feruè capitis censitæ, & sanguine scriptæ erant.

Ne suadela quidem persuaserit. 17

Strato.

Τὸν δὲ ἴκα ἀπὸ παχὺ ὕπνισιν ἢ πειθῶ. De homine duro, & quem frangas citius, quam cõceptam opinionem deponat. Peitho Græcis persuadendi Dea est, Veneris, vt Sappho ait, filia.

Luscina Musarum. 18

Ἀνδρῶν μουσῶν. In hominem insigniter eruditum, & præcipuè in poetam carmine felicem, qui ab alijs *μουσῶν ἄνθρωπος*,

Nn ij

ab aliis cygnus etiam vocatur. Euripides, Theocritus, Horatius. Contra Phrynichus musicum aquæ potatorem *μουσῶν σκελετόν*, velut exarefactū cadaver Musarum, appellabat.

Corinthia verba & Ionica. 19

Corinthia verba pro exquisitis & magnopere elaboratis, & ad ostentationem nitidis, qualia eorundem opera, laudatissima certè & primæ nobilitatis, vti Plin. testatur lib. 4. cap. 2. Vel pro mollibus & dissolutis, quomodo *καθημέριον* pro scortari, ob Corinthia scorta toties apud veteres scriptis nobilitata. Quintilianus. Similiter *ἰωνικόν* Ionicum verbum, pro dissoluto aut delicato & fracto ab Æschylus vsurpatur, vti apud Horatiū, motus Ionicus, & apud Philostratum *ἴδιος ἰωνικόν*, Id est, forma Ionica.

In eandem lancem imponere. 20

Athenæus. Pro, eodem in loco habere, aut æqualitèr æstimare. sumptum à nummulariis aut institoribus æqualia lancibus in eadem ponderum momenta appendentibus. Similia sunt, bilances habere æquilibrium æquales; & æqualem lancem appendere.

Suilla absumpta bouem ne expectes. 21

Quando cunctationem damnosam fore & vitæ periculo permittam indicare volumus. Hoc eodem versu Chij inter cœnandum admoniti Erythæorū insidias effugerūt.

Hostibus eueniat. 22

Solebant veteres aduersa omnia hostibus imprecari, nos Christiani eos amanter habere iubemur. Æschylus de Danaï filiabus maritos prima nocte interfecturis agens:

Talis Venus contingat hostibus meis. Ouid.

Hostibus eueniant conuiuia talia nostris.

Æschylus. Flamma persequeris quem genueras. 23

In eum qui damno afficit, quem paulò antè & opera & re adiuerat. qualia verba Demetrius, à victoria Poliorcetes dictus, post varia infortunia ad Fortunā exclamasse legitur.

Philodem. Cesto pellacius. 24

Κεῖνος μάλα πρην. Quidquid magnopere vel aures, vel animum delinire potest, vel etiam animum alicuius rei conciliare. De cestro Veneris baltheo, illecebris cunctis, & amore referto, vide Iliad. 15.

175a

Ipsa bile amariora. 25

Ταὐτὴ ἔχει περισσότερὸν ὄσιν αὐτῆς τῆς χολῆς; Nónne hæc vel ipsa bile amariora sunt? De iis, quæ nobis ingrata sunt, & acerbâ. Bilis enim, siue fel, inter humores amaritudine exsuperat. hinc pro animi amarulétia fumitur, vt fellea ꝑ amaris.

Cubitale. 26

Πυχναῖον, quod humile est, aut exiguum, quasi cubitale dicat. Sic Psal. 39. palmares dies, breues. Contrà homo quadricubitus, procerus.

Stobæus.

Breuis vita isthmus. 27

De exigua breuitate. Isthmos enim angustum terræ inter bina maria mediæ interuallum.

Sophocles.

Ædituus Conissalis. 28

De profligatâ vitæ, & impuro, flagitiisq; adoperto homine. Conissalis enim vnus est ex Priapi administris, Hesiôdo ignoratis: quos recētiores Attici in Deorum numerum cooptarunt.

Strabo.

Cotyos contubernalis. 29

Κότυος Διασώτης, Coryos callega aut sodalis. effeminatus, & infami mollitie scelerosus, parum vir. Cotys namque, siue Corytto apud Corinthios, vel vt alij, apud Chios, vt Dea turpitudinis, & præpostera libidinis præses, colebatur.

Synæsius.

In Cybeles sacrario fractus 30

Ἐν τῇ κυβελίῳ καταλάς, In Cybeles sacratio euiratus. De molli nimis, & parum viro. Nam huius Deæ furiatis sacris nomen daturi, exsectis feminalis viæ fontibus, virilitatem amittebant.

Synæsius.

Coturnicis naturam induere. 31

In pugnaces & feroci ingenio homines, quique, re velut bene geita, cristas attollunt. In ludicro certamine productæ coturnices, vel etiam inter se ipsæ concertantes, depugnânt, colliduntque se mutuis ictibus, & caput, ceruicemque arduam altius erigunt, vt in gallinaceis videre licet.

Philostrot.

Theagenis munificentia. 32

Θεαγένιος μεγαλοφροσύνη, καὶ ἀεργασία, Theagenis magnanimitas & liberalitas. De insigni & effusa benignitate.

Eunapius.

Fuit hic Theagenes sub Rom. Imperatoribus prætor Athenarum, excelsio animi & honoris cupido, opibus præpotens, utpote qui calamitatibus nonnullorum oppidorum, nedum egenis hominibus aliquot mederi potuerit.

Synæsius.

Quis Eteobutades, quisve seruus. 33

Διαφέρει δὲ οὐδὲν τῷ θεῷ, τίς ὁ ἐτεοβουτάδης ἢ τίς ὁ μείνης ὁ νεόωντος, Non curat Deus, quis Eteobutades sit, quisve venalicius seruus. Quoties significabimus nihil nostræ referre, quid cui cōtigerit. Sic & Deum personarū delectorem esse negat scriptura. Referebant ἐτεοβουτάδης familiæ suæ originem ad Butem vetustissimi Athenarum regis filium, atque ex ea sacerdos Mineræ arci tutelaris deligebatur.

Dem. Phal

Tudiculam expoliuit. 34

Τρωῶν ἔξισον. In hominem plis iusto curiosum: vel qui operam inutilem verborum furo commendat: aut qui rusticum agresti ingenio ad elegantiores mores & cultum traducere conatur. τρωῶν enim commouendis pulmentariis, ollæque vertendæ comparatam, qui expolire volet elegantius, næ ille in re omniū inutilissima operâ cōsumit.

Eurip.

Iolaum implorat. 35

Qui sibi diffusus alienam implorat opem. Nam collato pede cum hydra depugnanti Herculi, cū Cancer mordicus calcemprehendisset, Iolaus laboranti opem tulit.

Synæsius.

In meridie vita philosophari. 36

Ἐν μεσημβρίᾳ τῷ βίῳ φιλοσοφεῖν. Potest ad quævis alieni temporis studiâ aut negotia transferri, velut in senem intempestiæ libidinis.

Loricæ seu coronæ instar. 37

Ὡς ἄσπερ ἄρμικὸς ὀπλιστῆται τοῖς ἀλλοῖς, Loricæ in modum reliquis impositum esse. De eo, quod antestat ceteris, & principem locum obtinet. ἄρμικὸς loricam, & summam ambitus inuri coronam fastigiata structura significat. Plato. Simile est, ὡς δὲ ὤμα ἄρμικῶσιν κακῶν, funestis cædibus domum replèuisse, supræima pinnarum corona tenus inundantem. De ingenti malorum alluione. Euripides.

Eurip.

Extra mala positus, admones. 38

Σὺ γὰρ ἐκ τῶν ἀνὰ γὰρ συμφορῶν μενοειπῆς. Tu liber ærumnis, malè affectum mones.

Curriculum animæ decurrere. 39

Τὸν οὖν ψυχῆς δῖον, Animæ curriculum obire, dicuntur, qui capite & fortunis omnibus oppugnantur, quive extremo se periculo exponunt, vt aut fortiter cadant, aut lætam victoriam referant.

Homerus.

Euclionis gallus gallinaceus. 40

Ausonius.

In eum, qui magna sollicitudine excutit & inquit quipiam. Detortum est ex Plauti Aulul. vbi Euclio humi defossam auri plenam ollam habens, cum omnia illi essent suspecta, gallinaceum scalpuriem vngulis circumcirca obruncauit, auri indicium proditum ratus.

Ignauis quiduis tentant. 41

Homerus.

Πᾶσι καὶ τολμῶσιν, Cuncta ignauis audent: præproperæ nimirum audaciæ æstu concitati, qui vbi deseruerit, ceteris timidiore euadunt. Potest intelligi & de improbis & sceleratis, qui flagitiis manifestis subsidium ab audacia petere audent.

Iustitiane murum an fraudis. 42

Pindarus.

Πότερον δικᾶς τῆχος ὕψιον, ἢ σκολεῖς ἀπάτης ἀναβῶ. Arduumne iustitiæ murum conscendam, an obliquæ fraudis? Vtetur ille, qui secum deliberat aggrediendumne sit negotium, an superfedendum: experiendum litigio, an cedendum causa: conseruanda alicuius amicitia, an rescindenda.

Tanquam si pupillam moueas. 43

Hefych.

Ὡς περ κίεκε εἰλεῖν. Tanquam si pupillis nictites. De re factu procliu, & in qua nihil sit difficultatis. Eodem adagio Belgæ in sua lingua vtitur, tēpotis breuitatē significaturi.

Πυρραλαμοί. 44

Hefych.

Quasi igni palmeos dicas. In opifices incredibili celeritate operi finem imponentes: præstigiatores singulari dexteritate oculis illudentes: aut denique quomodocunque versatiles Protheos. Igni nihil mobilius: vnde Πυρραλαμοί est malis artibus vti.

Alterâ caduceum, hastam alterâ. 45

Pausanias.

De iis, qui armatas preces afferunt, amicæ admonitioni minas coniungentes. Tractum à Gephyræis, qui à Tanagræis bello infestati fœcialē præmittebant armata manu ponē

insequente. Affine illud Vergilij, *Pacem orare manu, praefere
re puppibus arma.*

Philostrat. *Opulentum spirat.* 46

Ὁ δὲ ἐπίφορον ἴδεν, καὶ ἀφρόν πνεῖ. At ille elatum quiddam
& opulentum spirat. De eo, qui nihil mediocre, sed magni
fica omnia crepat, montes scilicet aureos.

Doricæ incedere. 47

Euripides. Δωρεάζειν. In leues parúmque castas. Nam Doricæ puellæ
artus nudos spectantium oculis exhibebant, nullo cinctus
usu: quo modo etiam Spartanæ.

Plutarch. *Musicus apparatus.* 48

Pro frugali & moderato: à Doricis modis qui temperati
& modestis ingeniis congrui erant, tracta metaphora.

Corypheus. 49

Aristotel. De eo qui primas sibi partes aliqua in re vendicat: aut
caput, præcipuúsvē est, præ ceteris excellens. Κορυφαῖος enim
præfultorem significat, qui in capite choreæ positus præ-
cinit, quémque reliquus cœtus accinendo sequitur.

Frenum non habet lingua. 50

Καλινὸς ἐκ ἕστιν ὅπῃ τῆ γλώττῃ. Philostratus, de garrulo & si-
lentij modum ignorante, qualem Galenus ἀπειροπλόρον,
Euripides ἀθύρῳ γλωσσῶν & ἀπύλωτον, Aristophanes ἀχάλπτον
σῆμα, Clemens ἀθύρον γλώττιδον appellant.

Martialis. *Non quacunq̄ue manu.* 51

Non quacunq̄ue manu victima cæsa litat. Quoties dele-
ctum rerum indicare volumus: aut plurimú interesse quid
quis dicat: aut non æquè gratum & acceptum esse, an ab
hoc, an ab illo donú aliquod proficiatur. Tractum à sa-
crificiis, in quibus sæpius rusticus mola tantum salsa li-
tat, quàm pretioso thure, & magnificis hecatombis locu-
pletes.

Cicero. *Ἐξ ακανθίζειν.* 52

Pro sollicitè exquirere, etiam cum periculo. Sumtum à
rhizotomis & herbarum collectoribus, qui frequēter me-
dis in vepribus radices florésvē euellunt, aut discerpunt,
non sine vulneribus.

Fons & radix. 53

πρῶτον

Πηγή καί ρίζα. Pro origine & principe causa. Gal. Hippoc.
Synesius, Philo, Plutarch. Proclus, Cic.

Elementum. 54

Ἐπιχέριον. Initium & rei primordium. Damascius, Isocr.
Synes. Stobæus.

Charixena non sunt ista. 55

Οὐ γὰρ τ' ἐπὶ χερσίν τις τὰ δὴν. Neque enim ad Charixenā
ista pertinent. Cūm indicare volumus alia de re, quā al-
ter existit met, sermonem nobis esse.

Aristoph.

Trabali clauo figere. 56

Quemadmodū veteres trabale vocant, quicquid ingens
est & validum, ita trabali clauo figere Ciceroni & Arno-
bio vsurpatur, pro, validē munire, & nexu indissolubili &
adamantino: quo modo ferē Chrysofostomus dixit, Τὸ ἐπὶ τῆ
μύθῃ προσκολληθεῖς, ebrietati tanquam trabali clauo affixos.

Mantissa obsonia vincit. 57

Quando significabimus, dictum aliquod obiter ad sper-
sum orationi, pluris nobis esse, quā reliquam orationis
molem. Mantissa, appendix quædam & additamentum est,
quod merci appensæ & annumeratę superpondij loco, ma-
nu adici solet.

Lucilius.

Ampullas loqui. 58

Pro, verbis tumidis & grandiloquis vti. Horatio est am-
pullari, & proicere ampullas: Hyperidi oratori φύσιμα ὄ-
χην, bullam spiritu inflatam & tumentem, quod etiam ad
inanem futilium hominum garrulitatē transfertur: Theo-
doritæ. Φυσσῆταιροι μολγίνοισι χυῖσθαι, vtricularibus follibus v-
ti. Est autem ampulla lechyti genus grādi ventre tumens.

Mens abest in popina. 59

Ἐν τῷ κατήλω τοῖς, animus in popina. De eo qui præsens
abest: vel qui omnia comestationibus postponit.

Plato

Asciam cruribus illidere. 60

In eum qui sibi ipsi malum accersit dedita operā, aut
temeritate quāpiam, nimirum virulentę linguę conuiciis.
Ascia fabrile instrumentum est, ad cædendam materiam
comparatum.

Apuleius.

Syri aduersum Phœnices. 61

Soidas.

In pariter fraudulentos & versipelles, sibi que mutuo x-
que diffidentes: tractum ab ipsa natura nationum.

Hesych.

Contigua soluis. 62

Soluis contigua, quæ indiuiduo nexu coniuncta se mu-
tuo contingunt: vel soluis, quæ ita inducta sunt vt viam
cutim attingant. Dicitur in eos qui rem multimodis dif-
ficilem aggrediuntur soluere.

Amphis
com.

In fronte mentem habet. 63

In vanam & simulatam prudentiã: aut in superficialiam
eruditionem, quam fronte promittunt nonnulli, in recessu
nihil habentes.

Philostrat.

Multis brachiis aequalis. 64

De industrio homine, qui ingenij solertia plus possit v-
nus præstare quàm indefessa opera plures alij: qualem Ar-
chimedem fuisse aiunt: quod vno machinæ balistarix
tortu multa simul iacula in hostes distringeret, *εἰς τὸν ἕκαστον*
εἰς, centimanus appellatus est.

Archimedem problema. 65

Cicero.

De quæstione abstrusa, solutu difficili, sollicitaque inda-
gine examinanda. Archimedis inuenta & solertiam prædi-
cat Vitruuius, lib. 9.

Euripides.

Gratias Musis commiscere. 64

Operi historico & erudito gratiæ & ingenij lenocinium
adspergere.

Plato.

Tota vita. 67

Ὅλοι βίος, ψυχὴ πάντα. De re suauis & necessariis. Consonat
cum hoc Belgicum diuerbium, quo dicimus, totam vitam
nobis esse, de re quæ nobis impendio adlubescit.

Lucilius.

Niobes archetypum. 68

Νιόβη ἀρχέτυπον. De homine stupido, & immobili, quem
saxeum etiam dicimus: vel de taciturno, & attonito, vnde
verbum exculpere nequeas: vel denique præfracto, quem
expugnare nequeas, & ab opinione concepta depellere.
De Niobe in scapulum conuersa multa apud poetas.

Soidas.

Pergea Diana. 69

De circulatoribus & vagis erronibus, qui nullo in loco
firmam cedem collocare amant. Diana enim, quæ eadem
Luna, inter septem planetas vagatur, tanquam venatibus
indul-

indulgens operam. Pergæa dicitur, à Perga Pamphyliz oppido.

Aere & rore pastus. 70

Ἐν αἰεὶ καὶ ὄρωσιν σπουδαίως. Aere & rore saginatus. De eo qui frugali admodum, & tenui victu vitur.

Plutarch.

Bacchi sacerdos. 71

Ἰσπερὶ διονύσου. De eo qui ebriosa rubidâque est facie. Refertur ab Hefychio.

Gutta fortuna præ dolo sapientie. 72

Greg. Naz.

Θάλα τυχῆς σαλαζμόν ἢ φροσῶν πῖθον. Præ dolo doctrine malo guttam opum. In diutum inexplebilem auri cupiditatem. Contrâ illud:

Est gutta doctrine potior quam magnæ opes.

Archilochum calcas. 73

Ἀρχιλόχον πατῆς. Aliter atque Eras mus explico, nimirum de maledico conuitia faciente ei, qui possit longè maiore vehementia mordere: aut potius de eo, qui quomodocunque potentiorē læcessit. πατῆν ἰgitur hîc calcitrare siue proterere est, quomodo etiam Eustathius exponit Odyss. II

Inter Orci caneros adhesit. 74

De eo qui arste irretitus tenetur, vt nullibi effugiū amplius pateat. Cancros dixit, pro claustro, & quos diminutiue cancellos, vñtatiùs dicimus.

Apuleius.

Nugarum institores. 75

Ἀκούσαν ἢ εὐάκας ἑμποροὺς λήθου, λήθον ὑποκριτῆρας. Audite ambulones Stoici, nugarum mercatores, verborū mimi. In blaterones, & meras nugas discipulis suis tradetes Artistas.

Athenzus.

Phœnicium mendacium. 76

Φοινικίον π. Phœnicium quiddam, vel Φοινικίον ψεῦδος. De fabuloso commentò, insignique mendacio, & fidei portentoſæ narratione: tractum, vel à fabula de Cadmo Phœnicite dentes draconis serente, vel à fraudulentis Phœnicū mercibus.

Plato

Quadrantaria Clytemnestra. 77

Quintil.

In matronas religionis prætextu, aut nobilitatis velamento honestas, occultè prostituti corporis notas. Natum à quadrantibus, vili meretricū pretio. Illæ enim erat egregius venerci cōgressus arrabo, Id est, si alludere licet, καλῶν μισθῶν. De adulterio Clytemnestræ Agamemnoni nuptæ, eum Ægyptho, historia nota est.

- Herodicus**
Babyl. *Ἰωνιοβομβυκας*. Vani eruditionis ostentatores, qui in triuiis & platearum angulis cœtus hominum faciunt, vt doctrinam populo suam venditent, qui morbus indoctoribus plerunq̃ familiaris est. Bombyx insecti genus ab obstrepero murmure, quod βομβεῖν sonat, nomen habens.
- Ampb. c6.** *Vultum demittit tanquam Telephus. 79*
Κύπτε ἄσπερ τέλεφος. De homine nimium pudente, qui tenuitatis suæ conscientia oculos nõ artollit: vel eo, qui obaudit, & se non audisse simulans, oculos humo affigit. Telephus Mysorum rex exsul & mendicabulum factus, non mirum, si pudore affectus fuerit.
- Sophocles.** *Τανταλωθῆναυ. 80*
Quasi Tantalifari dicas, illiusque fortunam imitari. De eo, qui per lites, aut immoderatum luxum magnis fortunis excidit.
- Theopon.** *Cadaveris instar venustus. 81*
Χαρειος ἄσπερ νεκρῆς. In macilentum hominem, aut præ morbo luridum.
- Vulpis reliquia. 82*
Ἀποτραγῆμις ἀλώπηκος. Conuenit in versipellem & fraudulentum veteratorem. Eupolis Comicus in subdolanã quãdam dixit & pusillam, quasi diceret dentibus præmorlatã. Id enim sonat ἀποτραγῆμις.
- Phiarachus** *Gephyrai, & Gephyriafmos. 83*
Γιφύροι, γιφουρήοι, & γιφουεῖται, quasi Pontani, dicuntur mordaces & dicaculi homines, qui dentatis moribus conuiciantur. Tractum à more Atheniensium, vbi in sacris Eleusinis quidam in ponte sedens, per quem ad Cereris tẽplum ibatur, velata facie, scommata iaciebat in prætereuntes ciues, præsertim optimates, eos conuitiis liberis appetẽs. vnde γιφουεῖται, subsannare est, & quasi de ponte illudere. Non dissimiles sunt Pasquilli Romani, & ludj Saturnales Parisiorum, qui à tauris nomen habent, singulisque trienniis, si satis memini, contingunt.
- Homerus.** *Manducones. 84*
Τρώκτες, impostor & dolos consuere doctus: aut lucri avidus. vnde cunq̃ spes nummi arriserit, volens τρώγειν, fõdere & lucrari, lucripeta.

Nox

Nox gubernatorem prudentem terret. 85 Æschylus.
 ἡ δὴτα πίπτει τοῦξ κυβερνήτη σοφῶ. Docto gubernatori nox me-
 tum parit. In rebus dubiis, parùmque explicitis vir prudēs
 cautē timidēque gerere se debet.

Vua acerba immisior. 86
 In durum & rusticano morosōque ingenio hominem, Theocrit.
 planēque Demeam.

Saperdæ videmur, cūm simus σαωρη. 87 Varro.

In eos qui sua, qualiacunque tandem sint, mirificē ap-
 probant, suis operibus, suis inuentis impensē fauent. Sa-
 perdæ sapientes sunt & venusti, σαωρη putidi & marcidi. Cicero.

Cepphus. 88
 κίπρω, Homines instabilis ingenij & mente leues, qui ad
 modum cepphi auis impendio leuis facillē quouis ventulo
 rormoris in diuersa aguntur. vnde & κίπρωδὴτα dicitur, qui
 vecordi leuitate prouectus deridendum se propinat: &
 κίπρωξ futilia & vana: & κίπρωξ stultitia, vanitas ac ludi-
 brium.

Muli vitam agere. 89
 Ἡ μόνων βίον ζῶ. In diuites suarum rerum parcos, qui de
 sudoribus suis ne tantillum fructus capiunt. Exstat in epi-
 grammatis incerto auctore. Suidas.

Gauia in stagnis. 90
 ἄφρονς ἀέλεισι. In voraces & inexplebilis gulæ hominem
 ac prodigum: vel in eos qui celeriter incrementum ca-
 piunt. Nascitur enim Gauia auis piscosis in amnibus, locif-
 que vliginosis, magnam alimonix copiam præbentibus. Athenæus.

Hinnulo timidior. 91
 Τῆς κακίης δειδωμένος. De vehementer & supra modum
 pauido. Est enim hinnulus formidolosum, si quod aliud
 animal. Polybius.

Dum vides. 92
 Ὅ γὰρ τὸ δῶν, ἢ βίλας διέπρω. Vides ob oculos velut exē-
 plum quoddam Diūm, de se vindictam sumens. Quoties
 talionem referimus, aut refrcata malorum perpetrato-
 rum memoria, mētionem iustæ vindictæ, ingerimus. Cūm
 Ætoli Diūm Macedonia oppidum vna cum Iouis Dodo-
 naxi templo essent depopulati, Macedones Thermum

vrbem Ætolorum ditissimam hostiliter diripuerunt, ipsi muris senarium hunc prioris iniuriæ exprobratorium inscribentes.

- Laertius. *Chilonius modus.* 93
Χιλώνιος τρόπος, Chilonia loquendi ratio. Pro Laconismo & breuiloquio. Erat enim Chilon & Lacon, & breuissimus in sententiis.
- Synefius. *Mercurij typus.* 94
Ἐρμῶδ λόγιου τύπος, Mercurij eloquentiæ præsidis exemplar. In virum insigniter eloquentem, & omnibus doctrinæ numeris absolutum. Simile, Ἐρμῶδ λόγος, de magnæ eruditionis homine.
- Iuuenalis. *Archigenis indiget.* 95
De eo qui sanæ mentis compos non est. Fuit Archigenes magni nominis medicus Romæ sub Troiano. Consimile illud, Æsculapio indigere. Vfus est eo Callisthenes philosophus & rhetor: nam in conuiuio Alexandri Macedonis, cum ingens poculum mærao vino plenum ordine ad ipsum venisset, recusauit bibere, dictitans, Nolo bibendo Alexander Æsculapij indigere, id est, contracta per temulentiam aduersa valetudine, incidere in medicorum manus. Plutarchus.
- Suidas. *Nescit aranea sobolem vt erudiat.* 96
In eos, qui malum sibi ipsi cudunt. Aranea enim factus suos in suam ipsius perniciem parit atque educat.
- Æschylus. *Dormienti loquor.* 97
Quoties incassum laboramus, vel orando vel suadendo.
- Æschylus. *Muræna.* 98
Μύρανα. Homo perniciosus, & exitialis calamitatis auctor. Muræna suis dentibus longis, acutisque modo acicularum, ac vncinatis formidini est etiam piscatoribus.
- Nazianz. *Vltra Hyperboreos ablegare.* 99
De eo, quod longissimè exigendum, & vltius, quam hominibus concesserit habita, procurandum. Simile est, Ultra Gades ea abieci, id est, quam longissimè.
- Aristoph. *Phryx non minus quam Spintharus.* 100
De homine barbaro ac inelegante, & seruilis conditionis. Spintharus Tragœdiographus, quia Heracleotes generi traducitur in comœdiis, vt barbarus, quomodo Liuio Patavinus obiecta fuit.

ADAGIORVM HADRIANI
 .Iunij Centuria I I.

Scruta laudat scrutarius. I.

QUANDO improbum malęque feriatum hominem Lusilius.
 commendari scimus. Scruta viles sunt, nulliusque
 penſi merces, cuiusmodi pueris venales à proxenetis em-
 pitare ſolemus.

Telephus è perula. 2

Dicitur in hominem tenui fortuna, ſed propter nomen Aristoph.
 adſcitium præclarum, magnos ſibi ſumentem ſpiritus.
 Telephus mendicus fuit, ſtipem quaeritans, maſticam cir-
 cumferens.

Telephi citiparium. 3

Τηλέφου ἀκυτάνιον. De libro erudito, legi digno: vel de li-
 bello iuuetuti ad imbibenda rudimęta valde vtili, & è quo
 multarũ historiarũ aut rerũ ſcitu neceſſariarum cognitio
 hauriri queat. Fuit Telephus grammaticus Pergamenus
 qui plurima vtiliſſima conſcripſit. *ἀκυτάνιον* medicina men-
 tum eſt partum accelerans.

Cybaritici canes. 4

In ardeliones, genus hominum inquietum & omnia Cicero,
 inueſtigans: item in quadruplatores, qui canum inſtar cun-
 cta odorantur, interceptiunt, deferunt, vnde lucrum faciunt:
 in qua claſſe ſunt, qui adaugendo principis fiſco, & emun-
 gendis prouinciis nouas ſemper machinas excogitant. A-
 libi Pantherę Cybaritę dicuntur, *ὄσοι τῶ πάντων θηρῶν*, quodd
 cuncta venentur & captent. Tranſſumtum à ſociis Verris è
 Cybira Lycaonię natis.

Errorum odyſſea. 5

Pro multiplicibus & magnis erroribus. ſic quicquid in-
 gens & varium eſt, *ὄδὲ ὕαριδον* vocare licebit, vt Iliada malo-
 rum. tractum à titulis operum Homeri.

Fumus è ſycubus. 6

Καταὶς δὲ τοῦ συκοῦ. Calumnia aut criminatio ſycophantica. Eustach.
 Delatores Sycophantas olim dictos eſſe, id eſt, ſicum e-
 dones, nemo neſcit.

Synesius.

Acclamat inſtar Ciconum. 7

Καλοῦσιν ἀλλήλους, ὡς αἰετὸς οἱ κίκονες, Inclamant ſe inuicem more Ciconum. In homines audita aut viſa noua re ſupra modum adintraβῦδος, quales feminæ ſunt: quæ ſi quid noui videant, aut inauditum audiant, illi cō viciniam totam conciunt, ſtupendæ rei teſtem futuram.

Synesius.

ETragico Comicum drama. 8

Δραμα ἐν τραγικῷ κωμικῷ, Actus è tragico comicus. Cūm pro triſtibus initiis lætus ſuccedit euentus. Nam tragœdia circa res triſtes, comœdia circa lætas verſatur.

Homerus.

Appropera, vt letho ſis vicinior. 9

In adoleſcentem aut ſcortorum amoribus, aut temulētiz, aut prauorum hominum commercio turpiter addiētum. Hæc enim vitia via compendioſiſſima, in præcipitium agunt.

Homerus.

Foliis homines ſimiles. 10

In vitream humanæ vitæ fragilitatem: in diſcolores & cachecticos, pallore viriditatem foliorum mentientes: in Prothœos, & ad quamuis auram inſtabiles.

Antiphon.

Thymo nemo veſcitur, vbi adeſt caro. 11

Nemo libenter egeſtatem ſubit, modò liberiùs ac lætiùs viuendi ratio ſeſe offerat.

Ariſtoph.

Canina victitans Cynocephalam oppugnat. 12

In eum, qui aduerſus ſui ordinis hominem verbis, aut ſcriptis inſurgit. Cynocephali, genus hominum, ſeu potius animalium ſunt, caninis capitibus, pro voce latratum edentium.

Heracl.

Sol Apollo, & Apollo Sol. 13

Pont.

In eos qui vocibus obſcuris & ambiguis rem implicant, & veluti alia in re, nunc Solis vocabulo, nūc Apollinis vtuntur, cūm prorfus idem ſint.

Suidas.

Ex eodem præſepi. 14

Ex eodem quaſi præſepi ediſſe dicuntur, qui eandem opinionem hauſerunt, eodem in ludo docti, iisdemque imbuti præceptis. Tracta ſimilitudo à iumentis, quæ communi pabulo ex eodem præſepi paſcuntur.

Palamedem inuentum. 15

Æſchylus.

Παλαμῆδεον εὖρημα. Pro præclaro, & ingenioſè, magnâque in-

que industria excogitato. Palamedes Argiurus discrimina-
tionem partium anni, numismatum, ponderum, mensura-
rum numerorumque rationem cum pluribus aliis, primus
traditur reperisse.

Pennas addere. 16

Ἀναπνεύω. De iis, qui præclaram alicui spem faciunt, at-
que animando incitant, vel elatiorem etiam reddunt. Synesius.

Barbarus evasit inter barbaros. 17

In eum torqueri potest qui puritatem latini sermonis
corruptit assidua lectione, & consuetudine barbarorum
hominum. Euripides.

Tanquam fungus suffocat. 18

Μύκτος δίκυλος ὑποπνίχαι, Fungi in modum suffocat. Ad a-
nimum refertur, veluti si dicamus luxum obruere inge-
nia, & veluti in herba enecare, ne vñquam ad frugem per-
ueniant. Sunt inter fungos quidam lethiferi, gula quasi cõ-
pressis suffocantes, πνιγόντες dicti. Ehippus.

Laconicè cœnat. 19

Λακωνικῶς διαπνεῖν, Frugaliter epulari, cibis que vti parum
exquisitis: quo modo Lacones, apud quos exoticis merci-
moniis locus non erat, quique fictilibus utebantur. Diphilus.

Laconisare. 20

Λακωνίζειν, non tantum significat paucis verbis sententiam
circumscribere: sed & pro decipere fraudulenter, menda-
ciis que alios inuoluere accipitur. vnde λακωνικῆ κλειδίς, la-
conicæ claves, pro fallacibus. Item pro παιδικῶς χεῖρας.

Cuculus. 21

Κόκκυξ, Homo rerum imperitus, rebúsque tum foris,
tum domi gerendis ineptus: vel qui inconditis clamoribus
sursum deorsum omnia miscet solus, ne musca quidem
præsentè. Cuculus enim obstrepera malè que garrula a-
vis est. Lycopha.

Fabilibus victuat. 22

Κηρύκια ἰδίαι. De homine fordido, qui præ nimia parfisi-
monia quosuis cibos esitat, vt impensis parcat. κηρύκια faba-
rum surfures sunt, & repurgamenta, Plinio fabilia. Cratinus.

Murus Semiramidis. 23

Σιμεράμυθος τείχος. Pro validissimo præsidio, & indubitato
munimèto. Babylonij muri altitudine pedes duccenos, lati-
tudo octo. Synesius.

tudine quinquagenos æquabant, in singulos pedes, ternis digitis mensura ampliore quàm nostra.

- Plutarchus** *Cilicica insolentia.* 24
 Χαλιότης κιλίκιος, nequitia insignis & flagitium singulare. Natum à gentis improbitate peculiari. vnde & κιλίουζην, & ἰκιλικίην, & ἰκιλικαύειδα, nequiter & impurè se gerere.
- Cratinus.** *Crania bina gerit & innumeros oculos.* 25
 In hominem cordatum & prouidum. ductum ab Argo, quem ocaleum totum faciunt.
- Alcæus.** *Malorum omnium pedem habet.* 26
 Πασῶν κηκοτύτων πόδα ἔχει. De eo qui infortuniis pressus, & calamitatibus subiacet maximis. Sumptum à pede fune nautico, quo veli pars inferior ad proram & puppim reli-gatur: vel à pede imo montis.
- Plutarchus** *Timonia vita.* 27
 Vitæ ratio solitaria, & secessus ambitiofè amans, extra hominum consortium. Timon Atheniensis morosissimi ingenij homo fuit, congressus hominum vitans.
- Cratinus.** *Os duodecim salientium. Ilissus in faucibus.* 28
 Vtrumque quadrabit in hominem, lacteo, vt ait ille, eloquentiæ fonte manantem. Callirhoe fons Atheniësis à scar-rebris duodecim δωδεκάκερωος dictus est: Ilissus quoque Athenarum limpidissimus fluuius est.
- Chrysoft.** *Quasi Nauplius Caphareo rediens.* 29
 De homine immani & horrificam speciem præ se ferente, qualis visus est Nauplius, qui Palamedis filij sui necem vlturus, excitata in Caphareo Euboicæ scopulo pyra, effecit vt classis Græcorum à Troia capta redux in eum impingeret, & naufragium pateretur.
- Hesych.** *Canis nouem animas habens.* 30
 Κύν ἐννάψυχος. Videtur dici posse de milite proiectæ audacia, & vitæ curam posthabente, qualem vulgò dicimus decem habere corpora inclusa serinio, instar veltiū multiplicis synthesis reposita.
- Agellius.** *Vt lucorum delubra.* 31
 De rebus quas anxia cura obseruamus, & religiofè colimus. In lucis olim intactus, inuiolatúsque erat arborū honor,

nor, tum numinis reuerētia, tum loci opacitate horrorem animis incutiente.

Tela aranea. 32

De rationibus friuolis & infirmis.

Nazianz.
Plutarchus

Facem accendere. 33

• Πυρρὸν αἰσῶμεν, facem subdere. Fomitē, & incrementum malo suppeditare.

Strabo.

Lamia turres. 34

De rebus in speciem formidabilibus, quibus tamen periculi nihil insit: vel de narrationibus portentosis nihilque veri habentibus, eo quod Lamia ad territandos pueros instituta sint nomina, occasione Lamia, quae cum Beli filia esset, & in Libya locis regina, ob liberorum suorum interitum, aliis matribus inuidens eam dulcedinem, percussores immisit, qui crudeli exemplo raptos è parentum sinu liberos trucidarent.

Amisit urbem, & cultellum recepit. 35

Plutarchus

In eum, qui pro luculenta, quam fecit, iactura, exiguum quid reportat.

Collatiuus venter. 36

Plautus;

In hominem prodigum, & omnia abligurrientē. Collatiuum ventrem magnum & turgidum dixit Plautus, quia in eum omnia edulia congerantur.

Gravius, quàm sit Troiam capere. 37

De re imprimis difficili & ardua: eleganter ad animum transfertur. Decennalis obsidio Troia, cuiusque fraudulēta expugnatio omnibus nota est. Eubulus comicus.

Nausclidis solitudo nec ver, nec amicos habet. 38

De homine cunctis vitæ praesidiis destituto. Natum à Nausclide quopiam, qui secesserit solitarium in locū, ab omni humano cultu alienum.

Labra, non palatum rigat. 39

In exigui munusculi largitorem, quod labra quidem adspargat, oris tamen palatum non imbuat, Id est, vel animum expleat, vel praesenti necessitati medeatur. competit item in strenuum pollicitatorem, nihil ipsa praestatem.

Embarus es. 40

De callido & ingenioso interpretor, aliter atque Eras-

- mus : propterea quòd Embarus iste ingenij dexteritate vel potiùs astutia felici sortem oraculi elusit . Nam , vt auctor est Pausanias, filiam immolare promissam, & de more com-
ptam, in adyto, quòd præter sacerdotem accessus nulli pate-
bat, abscondit, & capram filix ornamentis indutam, illius
loco immolauit. Non dissimile est, *Thessalicum sophisma.*
- Eufathius. *Ficiuorus.* 41
Συκοραγίστη, ficuum gurgis. Homo sordidus, & extreme
auarus: ob vilitatem huius fructus, præsertim in Attica. Idè
καρδαμύρη, id est, cariciuorus: & θυμβροπέδιον vos, thymbriu-
rus dictus est.
- Srabo.
Athenzus. *Fimo abiectior.* 42
De homine contemptissimo, & quàm casta nux vilior.
Cognatum est illud, Marcid's pomis vilior.
- Nazianz. *Etiàm è vite rubus nascitur.* 43
E bonis parentibus malæ frugis liberi: ex docto magi-
stro discipulus ineruditus: è cordatis, interdum stolidi nas-
cuntur. Huic contrarium est illud Eutherij Armeni, *Sed &
inter spinas rose nascuntur.* Marcellinus.
- Athenzus. *Cochleis diffidentior.* 44
De homine suspicaci, incredulo, & diffidente. Cochlea
σπείριος, domiporta, latitat intra testam, velut sui diffidens,
suòq; succo, si cælum neget, pascitur.
- Lucianus. *Fronti ocream, tibiæ galeam applicat.* 45
Vbi omnia præpostere fiunt. Huc pertinet quod dici so-
let, ὄστρον ὀστρον.
- Primum cunabulum.* 46
Πρώτον ἀνάργαρον. Pro initio & rei auspiciatu. Nazianzenus,
Virgilius, Cic. & alij.
- Homerus. *Ignem spirat.* 47
Torquebitur in iratos homines & efferatos: vel vitiliti-
gatores, & maledicos conuitiatores.
- Philostrat. *Musarum fauus.* 48
De omnibus numeris absoluto, & carminis elegancia
nulli secundo poëta.
- Philippid.
com. apud
Plutarch. *Annus in mensẽm contrahit.* 49
De imperioso homine, quiq; in republ. omnes partes
sibi sumit, pro arbitrio statuens atque immutans quicquid
lubitum est. Item de abbreviatore, qualem summa cum
laude

laude sese dedit Iustinus.

Neronianas thermas refrigerat. 50

Martialis.

In quorundam hominum conciones ineptissimas, aut scripta inuenusta, quæ vel Neronianas thermas, alioqui feruentissimas, refrigerent.

Est modus matula. 51

Varro.

Hoc admonebimus seruandū esse in poculis modū, neque ad satietatē vsque ingurgitandū, quomodo Bœotij solent, de quibus, quid sentiret quidā rogatus, quid aliud, inquit, quā quod idem sonarēt dolia, si voce essent prædita?

Geometriam exercet in supercilis. 52

Iul. Poll.

De iis qui formam fuci adulterio concinnant. Vt enim geometria terram metitur accuratē, ita isti linea stibio nigricante ducta cilia pingunt.

Herculis sacrificium. 53

Hesyck.

Vbi quis munus offert, cui minimē oportet. Frustrā Hercules sacrificarit, qui ipse cælestium numerum auxerit.

Philænidis commentarij. 54

Appianus.

De scriptis impudicis & spurcis, qualia Philænidis erāt, nimirum schemata venerea, qualia item Milesiaci Aristidis, & Musæi, de quo epigrammarius.

Delphinum patina non capit. 55

Plutarch.

Dictum est Amphicratis Atheniensis superbi hominis, cum Seleuciā Tigranē regiā veniēs profugus rogaretur ab oppidanis, vt oratoris artis professionem illic susciperet. Transferri etiam potest ad ingenium, quod exile & tenuē mysteriorum altissimorum capax non est.

Sol non inuidet vespera. 56

Philosof.

Qui aliquo in artificio cæteris præcellit, nihil derogatum suæ putat existimationi, si tenuibus aliquid ex arte sua accedat lucelli.

Puerorum crepundia. 57

Chrysof.

Τὰ κρηδία ἀθύρματα, puerorum scruta, aut ludicra. res viles nulliusque momenti. ἀθύρματα puerilia dicuntur munuscula, Latine crepundia.

Morderi corde. 58

Xenoph.
Homer.

Τὴν καρδίαν δάκνειν, aut simpliciter, δάκνειν. Quando animi grauem, & molestam sollicitudinem, & veluti vulnus quoddam indicabimus.

Nazianz.

Mosis tabula. 59

De re inuiolabili, & sacrosanctæ augustæque reuerentiæ plena.

Suidas.

Non verbis, at factis opus est. 60

Οὐ λόγων ἀρροεὶ δίδται ἰθαδὸς, ἀλλ' ἔργων, non verbis indiget Græciæ forum, sed factis. In Thraſonicè arrogantes, & tumidis verbis cælum ipsum territantes.

Xenophon

Ne cicadæ quidem inumbret. 61

Quoties alicuius opes eleuamus, fama quidem magnas, sed re ipsa exiguas.

Suidas.

Semel in laqueum vulpes. 62

De astutis, qui post primum errorem non facillè irreciuntur: vti de eo, qui vel coniugij turbas, vel litium molestias & sumptus semel expertus est.

Nazianz.

Auris ferre dedit. 63

Virgil.

Αὐρὰς φέρειν. De iis, quæ irrita, & obliuione oblitterata volumus.

Demost.

Tanquam torrens. 64

Nazianz.

Ὡς ὄρεα χέουσι ῥέοις. De eo, quod confertim, & affluenter fit. Vel, de eo, qui quidquid fortè occurrit, ad sui defensionem trahit.

Plautus.

Lapides loqueris. 65

Pro duris, & auditu grauibus, ac molestis verbis.

Martialis.

Gaditanum. 66

Pro molli & effeminato. In Gaditanis puellis lasciuia singularis prædicatur.

Athen.

Cucumere vescens, chlamydem textis. 67

Τὸν σκυὸν τρώγουσα γυναίκα, τὴν χλαμύδα ὕφαντο, Contexas mulier, cucumi cùm vescere, lænam. Ne sedetariæ operæ, hoc est, textrinx, tuique muneris mulier obliuiscere, cùm pones ciborum delicias mandis. In eos, qui delitiis à labore auocati desides supersedent.

Cicero,

Tritones piscinarum. 68

In cupediuros ganeones, gulæ proceres, qui piscinis inpendio delectantur. Luxus antiquitus præcipuè erat in piscium esu. Vel in eos, qui potètia suffulti, primasque partes in repub. obtinentes: dignitatibus, officiisque ciuilibus assentatores suos, ipsorum dictis applaudere doctos, ornant.

Cani

Cœni agitator. 69

Βορβορῶναιος. Turbulentus, & seditiosus homo, qui quæ turbis remp. commiscet, & factionum diffidia excitat. metaphora sumpta est ab iis, qui lutum & sterquilinum commouent.

Aristoph.

Pra formicis exilis. 70

De ea quæ sit gracilis, & supra modum tenuis. Sic virginæ Terentius iuncea appellat, siue ad laudem, siue ad vituperium maui trahere.

Synesius.

Floccos demere. 71

Κερκιδας ἀφαιρεῖν. Assentari, palpum obtrudere, adulationis gratia quiduis factitare. Familiare est enim hoc officij genus adulatoribus, quod nunc **κερκιδισμὸν**, nunc **κερκυλισμὸν** vocant.

Aristoph.

Pugna consilia scindit. 72

Μάχη ἑπιμύθεα κείρεται. Quemadmodum in bellis, vbi ad manus vtrinque ventum est, consilia rectè prouisa ferè turbantur: ita in quauis contentione omnis ingenij vis & acrimonia hebescit, ipsaque argumentorum arma antè cogitata, è manibus excutiantur.

Hesychius

Cucurbitino capite. 73

Τὸ κεφαλιὸν ἔχει ὅσην κολοκυθῶν. Caput habet quantum cucurbita. In vecordes, & infusos, qui etiam vulgo capitones audiunt.

Hermipp.
com.**Megabyzi sermones. 74**

Superba, & Thraconicè ac velut elato, magnumq; spirante animo dicta. Megabyzus Sarrapes fuit, apud Persas in quibus ferocia plerunq; & impotens supercilium spectatur.

Quo curris potius, quam ad ephēbum? 75

Ποῖ τρέχεις, ἢ ὅτι τὸν ἔφηβον; Quando significare volumus non opus esse, vt quis hunc aut illum senem, velut oraculū, consulat: sufficere posse iuuenem quempiam raræ eruditionis multiuagæque lectionis. Natum ab Apollonio Tyanæo, sub cuius nomine Æsculapius professus erat gaudere se hominibus sanitatem restituere. Itaque vulgus Cilicum negabat ad Æsculapium peregrinationes amplius suscipiendas esse: sufficere enim abundè votis præsentem Apollonium, tum pubertatis annos ingressum.

Philostr.

Prinsquam in medulla obriguerit. 76Sophron
mimogr.

Περὶ αὐτῶν τῶν νόσῶν εἰς τὸν μυελὸν σκισθεῖσθαι, Priusquam mor-
bus in medullam obriguerit. In initio mali occurrendum est
tempestiuè, antequam inueterascat. Medulla metaphoricè,
quod intimum est, dicitur: vnde, medullitus fieri dicitur,
quod ex animo intimo fit.

Suidas.

Mansum malè reuicias. 77

Imprecatio in eum, qui facinus aliquod nullo peregit in
genio, sed temerè, magnamque laudis partem inde, velut
singularis industrię testimonium, querit: Item in indignos
splendida aliqua cōditione, aut opimo sacerdotio, aut ho-
noribus, quos malis artibus inuolarint, vel cęca deę bene-
ficio nacti sint. Dictum fuit in Cleonem, qui rerum felici-
ter gestarum gloriam in se transmouēs, in Prytanęo Reip.
impendiis vt aleretur, obtinuerat.

Lepus leonem trahit aureo laqueo. 78

In largitiones & munerum corruptelas. Natum à λέπας
& δάμω quodam (ita medici nominant eum, qui palpebris
hiantibus leporum more indormit) datis muneribus prin-
cipei corruptente.

Obolum super deos euehunt. 79

In eos, qui rem contemptam, & vix asse dignam, velut
inestimabilem maximi faciunt, quomodo auari, qui auro
honores tantum non diuinos deferunt.

Nazianz.

Proteruia ignominiam precedit. 80

σωτηριβή προσηγάται ὕβρις, Proteruia ruinam precedit. Cul-
pa enim damnosa est. Contrà, qui (vt aiunt) non peccat, non
hinc in corpore. σωτηριβή capitis diminutio vocari potest,
cùm alicuius fortunę & status affliguntur, atterunturque.

Mulierum accipitres. 81

Eunapius.

Γυναικοί εχέαις. Mulicrosi, & mœchi infanis amoribus o-
perati, & pudicitię muliebri insidiantes, tractum à rapaci-
tate accipitris.

Nazianz.
Cicero.

Cyclopicum monstrum. 82

De immani, & humanitatis omnis experte. Suidas. Cō-
simile est. Portentum Cappadocicum. de scelerato & im-
postore. Cappadocum gentis improbitas, & flagitia, aliis e-
tiam adagijs innotuerunt.

Pisider.

Ventura per dioptram prospicit. 83

De

De cordato homine, qui sagaciter odoratur, & prævidet imminens periculum. *διοντίης*, seu *διοντίης*, instrumentum geometricum, quo explorant turrium & propugnaculorū altitudinem, librato per foramen visu.

Caprarum nomina. 84

Suidas.

Αἰσῶν ὀνόματα. De colluie rerum consimilium inutiliter & friuolè collectarum.

Nihil cunctandum. 85

Bacchil.

Οὐχ ἔσρας ἔργον, οὐδ' ἀμολαίς. Haud sessione, aut compendinatione opus est. Quoties detrimentosa est cunctatio.

Celo tenuis altum. 86

Athenzus.

Οὐρανόμηναις. pro sublimi & incomparabili.

Mergorum instar. 87

Philo.

Αἰθῶν πῦρον. De inexplebili ingluuie, qualis ab omnibus mergo aut voracissimæ tribuitur.

Rusticanus Oenomans. 88

Demosth.

De eo qui magnos spiritus sibi sumit, & de præclara nobilitate, aut insigni eruditione se iactat, rusticis alioqui moribus, & è plebe natus, aut proletaria doctrina imbutus. Tractum aut à Oenomao Pisæ ditionis rege, crudeli homine: aut ab Oenomao quem Sophocles in scenâ produxit.

Ambitiosior Cleophonte. 89

Aristoph.

In scriptorē ineptum, qui de principatu doctioribus nõ concedat, aliósq̃ vecordes gloriæ plus æquo studiosos. Cleophon, casario patre natus, litterarum ignarus, primas sibi in rep. partes Athenis vindicabat.

Circa terram natat. 90

Quintil.
Nazianz.

Περί γῆν νύχταται. Ad altiorum contemplationem rerum mentem non erigit. Petitum à nazandi imperitis, qui pelago, aut amni medio credere se non audent, sed vicinam ripam litúsve premunt.

Inhibere remos. 91

Nazianz.
Quintil.

Πρύμνου κερύεσται, quasi remorum nisu puppim obuertere. Quoties superfedere decreuimus, neque vltra pergere, à consueto cursu desistent es.

Non propter pedis cum lyra dissidium. 92

Plutarchus

In eos qui aliã ob causam puniuntur, aut multa afficiuntur quàm ipsi existiment.

- Nazianz. *Ventis, & scriptura in aqua, credere.* 93
Vbi fluxam in aliquo fidem & lubricam notamus, & perfidiam perstringimus.
- Pifides. *Gigantifare.* 94
Γιγαντάρ. Gigantum in morem tyrannicè in alios statueret, aut pro libidine subditis imperare. Gigantes immani corporis mole homines, & propter eximium robur, in reliquum vulgus duriores fuerunt, tyrannidémque affectarunt.
- Nazianz. *Echeti imperium.* 95
In eum qui acerbè & inhumaniter imperium administrat, durisque legibus subditos exercet, æquitatis & clementiæ præparcus. Fuit Echetus Epiri rex ad eò immanis, vt teste Hefychio, & auribus & naribus, & pudendis, orbarum viatores prætereuntes confueuerit.
- Nazianz. *Simiolum obtueri.* 96
Subdolum, & impostorum obtutum præ se ferre.
- Idem. *Annis cursum inhibere.* 97
Βιάζομαι ποῦν ποταμῶδ. De eo qui duram & difficilem rem aggreditur, & quasi impossibilem: aut qui vitiis innutritum ad viam virtutis reuocare conatur: aut qui naturam inuitam atque repugnantem aliò compellit.
- Suidas. *Capra Corinthiaca in morem.* 98
Instar Corinthiæ capræ, quæ defossū dedita opera cultrū, iugulandæ victimæ paratum, scalptu vngularum eruit, quo mox concidit mactata. De iis qui sibi ipsi malorum fontes aperiunt, sibi exitium accersunt.
- Aristoph. *Threicia hirundo labiis instrepat.* 99
De indocto & barbaro. Auis obstrepera, & inepto garritu auribus molesta hirundo est.
- Nazianz. *Ignis in vepribus.* 100
De acri disputatore, qui aduersariorum argumēta ignis instar absument.

ADAGIORVM HADRIANI
Iunij Centuria III.

Anima sicca sapientissima. 1

ΥΤΧΗ ξηρὴ σαρκαίτη, Anima sicca sapientissima. Animam enim diuinæ particulam auræ, multo cibo, portionéque madidam altum non sapere, neque ad cælestium contemplationem assurgere, testantur scripta non solum Christiana, sed profana etiam. Synesius, Clemens Alexand. Stobæus, Philoponus, Nazianzenus, Ælianus, Porphyrius, & alij.

Amaro dulce mistum. 2

Vbi eadem res & gaudij & tristitiæ causam variè nobis exhibet.

Plato.
Plautus.

Argi tumulus. 3

Ἄργου λόφος. De loco periculosa alex pleno: aut negotio difficili capitis discrimini obnoxio. Sumptum ab accliu quodam colliculo, apud Argos, quem *αργα* nominabant, vbi perhibent primum Danaum Ægypto, necis à filiabus perpetratae in fratris filios causam ferentem, publica ad subsellia egisse plebem.

Euripid.

Volsellis pugnant, non gladiis. 4

In molles homines, quasi qui malint semper esse vulsi, rasiq; lauigato mento, quam barba formidabiles in pugnam descendere. Volsellæ instrumenta sunt euellendis stiritus pilorum radicibus comparata.

Varro.

Vesperinum amant, matutinum oderunt. 5

In homines lubricam in amicitia fidem seruantes: vel in hæredipetas, qui senibus, & aniculis occasui vicinis palpan- tur. Diuersum est illud Pompeij, plures adorare solem orientem quam occidentem. Plus spei in iuuenē, quam de- crepito.

Zetes ex
Callimach.

Byssina verba. 6

Verba splendida, & cum auctoritate maiestatéque quadam prolata. Byssina vestis principatus auctoritatisque pri- marie symbolum erat.

Plutarchus

Philon,&
alij.

Seruus non est, qui mortem negligit. 7

Vterur, qui ad indigniora seruitia adactus à potètiore, aut qui inuito genio dictorum palinodiam canere minis aut tormentis coactus malit mori.

Plato.

Charadrij vitam vivit. 8

De inexplebili gurgite, qui vt multā vini potūtique saginam ingerit, ita mox eam deplere satagit, vt aliam inuiciat. Charadrius auis est (rupex Gazæ) quæ simul & edere, & deiicere putatur.

Heliodor.

Achilleum spirat. 9

Excelso est animo, & ingenuam nobilitatem toto corporis filo, moribúsque præ se fert.

Suidas.

Facilius quàm Oreum deuicerint Bæoti. 10

De expeditione celeriter confecta: vel etiā de re factu procliui. Oreos Euboia à Bæotis sine magna difficultate in ipsorum potestatem redacta est.

Sophon.

Cuminum serere. 11

Κύμνον ἀειπέρι dicitur homo virulentæ linguæ, quique effreni oris petulantia maledicis conuitia dirásque seminat. Theophrastus auctor est imprecationib⁹ & male dictis opus esse, si qui cuminum serunt, illud copiosum pulcrum que provenire velint. Idem Plinius de ocymo.

Ambros.

Amentata sententia. 12

Pro valida, firmis que argumentis roborata. Huic opponitur manipularis, quæ triuialis est & pedanea. Illa ab ameto, id est, lori genere quo hasta præligata certius libratur, nomen inuenit: hæc à gregario milite hastis vtete nullo artificio vallatis. Cicero amentatas hastas argumenta dictaque fortia consumuliter appellauit.

Pherecrat
com.

Perdiciis instar. 13

Ἐξήσιν ἀνων δέωσ περιδικας τροπον, Inuitus huc perdiciis instar fert gradum. In eum, qui inuitus aduersante genio locum, aut conditionem mutat. Allusit ad perdiciis naturam, quæ ipsum aucupé aliquādo accedit, sed aut libidine proritata, aut vt illum longiùs à nido abducat. Plin. lib. 10. cap. 33.

Pindarus.

Fortunatus sapiens. 14

Ἐστὶ δὲ τὴ ἐὺρυχία παρδδξίας ἀνεγρ, Felicitati & opulentia, summæ prudentia opinio inest. Vulgus nostrum ita: Orandum pro diuitiù & bene natorum liberis: quòd, siue sapiat, siue

siue minùs, illis Reip. munia committenda debeantur.

Lepus nidum suum prodit. 15

De eo, qui quavis ratione se ipse prodit, quomodo vena tori nidum suo procurfu lepus.

Pallenicum tueri. 16

Παλλινικὸν βλέπειν dicuntur, qui magnos spiritus præferunt & masculum animum. Sumptum à conflictu, quo Gigantes in Phlegræis campis (vbi postea Pallene) cum Diis decertarunt.

Cosa consilium. 17

Suidas.

Τοὺς κόσα λόγους βδελύττεται ἢ ἀποπύθει, Cosa dicta nihil pēsi facere, aut despuere dicitur fœdifragus, aut alioqui imprudens, sanis consiliis non obtemperans. Fuit Cosa iustus vir & consultus: cùmque Pellenci eius conciuēs fœdus cum Salaminiiis ictum violassent, non prius desit eos reprehendere, quàm pestis sublecuta, eius consilium videretur approbasse.

Iube factu proclivis. 18

Teleclides

Τὸν δῶκετ' ἴδ' ἐπὶ κάλυ, ἔ γδ πρὸς κενταύροισι, Præcipe quod facile est, nam non es apud Centauros. Quoties imperiosi hominis libidinem castigare volumus. Illud, ἔ γδ πρὸς κενταύροι, non malè quadrabit in eum qui causam suam non æquitate, sed clamoribus, aut etiam pugnis obtinere vult.

Extra callem. 19

Ἐκ πάτου, pro ἐκ ποδῶν, procul expedibus. Vbi denuncia- Eustath. bimus periculi viciniam esse cauendam. Translatum à fugitiuorum periculo, quos in trita pedibus via herus facillè assequi possit, difficiliius in deuuis locis eos deprehensurus.

Inferorum triacadas. 20

Suidas.

Τὰς ἐν ἄδου τριακάδας ἐπιζητεῖ. Inferorum triacadas inquirat. In hominem plus æquo curiosum. Stultissimū enim, quas Kalendas aut triacadas (ita trigesimū cuiusque mensis Thales appellauit) habeant inferi, vano labore indagare.

Simulacrum pictum. 21

Aristoph.

Τὸ γραμμῶν εἶκόν ἰσάται. Picti simulacri in modum stare dicemus hominem socordem nihilque proficientem, quem Plautus veruecem statuam, vulgus nostrū ligneam statuam aliter nuncupat.

Tantalus philotesia. 22

Ταντάλου φιλοτησία. Solebant Indi cubitū ituri maioribus poculis præbiberè, quo modo etiamnum suis hospitibus finita cœna Germani ad conciliandam amicitiam: eiusque poculi initiator fuit Tantalus φιλικώτατος ἐν αἰθραίοις. Itaque cum amicitiam cum quopiam conflare, aut iniuriæ suspicionem obliterare volentes, poculo eius auspiciū fancimus; diceimus, ταντάλου φιλοτησία πινέδω. Philostr.

Philostrat.

In astragalus nobilitas. 23

Ἐν τοῖς ἀστραγάλοις πῶς ἀγχιέου ἔχει. In fumosas maiorum imagines iactantem, nullaque alia re, quæ virtutem, aut doctrinam commendet, spectabilem. Solebant Romani generosiores in calceis lunulas antiquitatis insignia Arcadum more, qui se luna priores iactitabant, præferre.

Perdix congregat diuitias sine iudicio. 24

Ambros.

In avaros, quibus tam deest, quod habent, quàm quod non habent. Quemadmodum enim hæc avis alienis ouis incubat, sed mox adulterinam genitricem deserunt pulli prognati ad genuinos parentes reuersi: ita & avarus malis artibus alienas opes sibi aggregat, quas mox, aut exprimit iudiciorum æquitas, & veris dominis refundit: aut vsuum earum morte priuatus amittit.

Eunapius.

Marsyas mors. 25

De inmani & supra modum crudeli. Marsyas enim Phryx tibicen cum Apolline de artis præstantia contendens, victusque proteruitæ pœnas victori dedit, detracto membratim corio, & arbori appenso.

Ne stilla quidem. 26

Μηδὲ στακὰς ὡς, pro, ne tantillum quidem. Aristoph. στακὰς guttula est, cuiusmodi est niuis, aut pluuiæ, quam & στακιδία vocant.

Eustath.

Quem Cos non nutrit, illum nec Aegyptus. 27

Quibus plus quàm mediocres fortunæ fastidio sunt, eos vix inare bonorum saturet. Cos insula valdè ferax, & peccoris abundans, vnde & nomen habet.

Plato.

Hinnulus ne cum leone partiatur. 28

Admonet principum potentiorumque libidini concedendum esse.

Clemens.

E spinis vvas colligere. 29

Ex mor.

Ex molesto periculosoque negotio, compendium facere, aut ex dura prouincia diuitem reddi; quo modo per Christi necem in libertatem afferti.

Quid delphino & bovi commune? 30

Suidas.

De dissimilibus minimèque inter se consonis.

Eodem laborat morbo. 31

Eustath.

In eum, qui similibus vitiis sit obnoxius.

Alba precordia. 32

Λευκὴς σπῆνας, tribuimus homini stolido, & insulso, quòd albus color maximè emoueat oculòrum sensum, ideòque emotæ mentis hominem, & bliteum *λευκόθρον* dicimus. Pindarus: vbi interpretes albas & vadas aquas ad prudentiam superficialiam, nigricantes & profundas ad profundam refert, quòd etiam respexisse Homerum cum prudenti attribuit *σπῆνας μαλαίνας*.

Luce perire liceat. 33

Homerus.

Vsurpabit, qui malis succumbere non recuset modò miscetur læti quippiam, hoc est, mortem nõ abnuat, dum votis suis respondeat fortuna.

Laxare fibulam. 34

Tertull.

Pro, ansam ministrare, aut fenestrâ aperire. Contrarium est, imponere fibulam, pro reprimere & coercere. Natum, vel à fibula cinguli vestem adstringente si fluxior, aut remittente si sit adstrictior: vel à fibulæ adstringimento, qua adolescentulorum prurientium genitalia traiciebât, tum valetudinis, tum vocis conseruandæ gratia: de quo Celsus, Martialis, Iuuenalis. Quod si est, torqueri poterit & in eum, qui perrupta pudoris lege, nullum libidini statuit modum, & in eum qui contrâ.

Sub tunica & sinu. 35

Lamprid.

Clâm, & occultè, non pro patulo.

Tertull.

Gradum figere. 36

Pro, consistere, & pertinaciter inhzrere, & constanter.

Hoc age. 37

Terentius.

Quoties in re seria attentionem imperamus. Natum à sacrorum voce, qua principes aut sacerdotes à præcone iubebantur relictis seriis intenti esse sacris.

Tertull.

- Tertull. *Media agina ferri.* 38
De eo, quod æquo momento in neutram partem ver-
gente declinat. Agina illud est, in quo trutinæ scapus inser-
tus vertitur: vnde & aginator, homo variarum partium
Sexto Pomp. dicitur.
- Aristoph. *Ignem aliud fermentius.* 39
Καὶ πρὸς ἕτερον θερμότερον. Quoties indicabimus malas ar-
tes nihil proficere apud earum callentissimum: vel vno a-
liud longè esse grauius.
- Tertull. *Funem contentionis ducere.* 40
Litigiis contendere siue altercari.
- Idem. *De limine offendere.* 41
In ipso suscepti operis primordio peccare.
- Eustachius. *Lapitha* 42
Λαπίθης, Homo fastuosus, qui que magnos sibi spiritus
sumendo vulgi animos in sui admiratione tracturus atque
commoturus sibi videtur. Allusio est non tam ad Lapithas
heroas Thessalos, quam ipsum crymon. dicitur enim πρὸς
τοὺς λαοὺς εἶς ὅτιν ἄγειν αὐτὸν ἐπιστρέφω.
- Cicero. *Tabellis obfignatis agere.* 43
Conuincere aliquem scriptorum suorum testimonio, si
diuersum dicat ab iis, que antea scripto euulgauit, aut sen-
sit. Ductū ab iis, qui, quod syngrapha testati sunt, dictum,
factūve negant.
- Callim. *Licyny, & Licynium fulmen.* 44
Λικυνίους appellamus eos, qui duris modis desæuiunt, a-
spereius animaduertunt in quempiam: à Licynio quo-
dam incendiario.
- Ioan. Zoz. *Bubalus.* 45
Βούβαλος, Stupidus, & crassæ Mineræ homo, & indocilis.
Locum prouerbio fecit animantis hebetudo.
- Eustathius. *Formicarum nidos inspirauit.* 46
Μυρμηκίων, (quasi formicari dicas) est malum sibi im-
prudenter accersere, vt illi faciunt, qui aperto ore loquunt-
tur, aut inspirāt in formicarum cauernulas. iis enim, quod
formicæ mortuorum anguium esu delectentur, à venena-
to aëre lingua vlcere intumescit atque inflatur.
- Homerus. *Dapanem, & pugnum.* 47

Subaudi

Subaudi, si quis non sit contentus pane. Hoc prouerbio significatur, pugnos plagasque illi deberi, qui moderatis contentus esse nolit, inquit Eustath.

Cyclopica vita. 48

Beata vita & nullius rei indiga, imò bonis omnibus citra laborem affluens. In terra enim Cycloppum

Non pangunt plantas, non frangunt vomere terram,

Omnia fert tellus non confita, scitave aratro: ut inquit Ulysses Odyss. 9.

Cycloppicus obtutus. 49

Pro toruo & immani adpectu. Nam Cycloppes ab omni pietate alieni hominum commercia nò agnouerant. Non absimilia, Titanicus adpectus, taurinum tueri. *Nicander.*

Suidas.

Chius Coum loqui non sinit. 50

In rabulâ qui multiloquio os prudentioris obstruit, nec patitur verba pro se facere. Chij leues erant & scurriles, Coum cõtra laudatissimorum virorum parens, potes etiam referre ad iactuum tesserariorum vtilitatem, in quibus *χίος* vnionem caniculâve designat, infelix iactus: at *κίος* vnionem, felicissimus.

Strattides.
Com.

Citius, quam gradatim. 51

Quoties insignem celeritatem & properrandi studium significabimus.

Plutarch.

In asini aures canere. 52

Eis *ὄνον ἄρα ἄδεν* dicitur, qui indocto & rudi poëma omnibus numeris absolutum, orationemve, aut musicam cantionem ostendit. Dion hanc originem tradit. Ægyptio Musico in somnis prædictum erat, fore ut asino in aures caneret. Ille hoc ridens, postea à Syrorum rege Memphin ingresso accersitur: ibique, dum suæ artis præstantiam ostentans, tacere ignominiosè à rege amuso iuberetur, hoc ipsum, inquit, est in aures asini canere. Quo per interpretem intellecto, verberibus affectus est. vnde & bellum postea natum.

Alanda in nido gramen latet. 53

Quoties effugij, aut subsidij spem neque dum nos deficere ostendemus. Solet alanda peculiari amuleto quodam nidum suum gramine lustrare, ut aquila callitricho, lauro palumbes, cornix verbenaca supina.

Zoroastr.

- Eunapius. *Alauda non est sine cristâ.* 54
 Οὐδὲ περιδείλας αἴτιον λόφου. Quoties significabimus aliquē non carere suis vitiis: aut eximiam virtutem, rarāque eruditionem ferè expositas esse inuidiæ.
- Plimocr. *Manu ignauus, mente præsens.* 55
 De cordato homine, qui consilium in numero habet, non perinde manu strenuus.
- Suidas. *Cerylus euadam.* 56
 Βάλλε δὲ βάλλε, κήρυκος εἶλω, iacias licet, Cerylus euadā. Dictum est libidinosorum, & in voluptate summum bonum statuentium, qui ne mortem quidem deprecantur, modò liceat in medijs amplexibus animam efflare. Cerylus (ira inter Alcedines mas vocatur) in coitu mori scribitur, & senio defecit à femellis subuehi alis.
- Athenzus. *Melanurum perca sequitur.* 57
 In prudentes, qui alieno periculo suis rebus cauent: aut ex vnus patrociniò & sententia toti pendent. Melanurus natura debilis, ita tamen callidus, vt retium sinus facile eludat, dux est præuius percarum agmini.
- Plutarchus. *Vnguento perfundi animum haud decet.* 58
 Hoc adagio intempestiuas alicuius delicias, & luxū perstringemus.
- Idem. *Albus dies.* 59
 Λευκὴ ἡμέρα. Pro felici & læto. Origo fuit faba candida, quæ in exercitu Periclis Samios obsidete, sortitò ducta vni ex legionibus ocium, & quietem deliciosam peperit. Hinc λευκὴ ἡμέρα δραγαχίη dicuntur qui in delicijs vitam degunt.
- Theocrit. *Somno mollius.* 60
 De re quapiam insignis mollitiæ. Huc spectat illud Hermissippis, ἀδὲ ἀδὲ ἀδὲ ἀδὲ ἀδὲ ἀδὲ, carices, quarū dulcedo somnia vincat, quantumvis suaui.
- Herm. cō. *Teletis animum habet.* 61
 In meticulosum, qui animi nihil habeat, qualis viderur fuisse Teles, philosophis cæteris in hoc nihil dissimilis.
- Clemens. *Omnem lapidem unctum adorantes.* 62
 De iis qui temerè & sine iudicio erga quosuis afficiuntur. Vnxisse veteres & coronasse lapides notum ex Minucio, Prud. Lucr.

Sanguis

- Sanguis & anima.** 63 Stobæus.
 De re impense nobis gratâ, & adamata.
- Plus oculis suis.** 64 Plautus, & alij.
 Similiter de eo, quod quis vnicè charum habet, quem admodum omnes oculorum sensum.
- Malorum abyssus.** 65 Nazianz.
 De extremis calamitatibus.
- Postes transcendere.** 66 Aristotel.
 Τῆς ἀνάμυον πόδα ἰστέον; pedem iniicere transultorium: Pro, incōpositè & extra modū in aliquam rem inuehi, immodicèque se gerere. Diuersum est βαδίζοντι διαβαίνοντα, pro, ordine & quasi per gradus vterius pergere. Athenæus.
- Humeros licet perdas aquam incernendo.** 67 Suidas.
 ἂν ἀπολῆς τοὺς ὄμους ὕδαρ πῖστον, ὄμους ὕδαρ ὕφει. id est, Quauis humeros perdas aquam incernendo, aqua tamen manet. In eum qui vanum laborem sumit. Vel in eum qui ingrato homini diligentem nauat operam: aut in præceptorum indocilis, discipuli, cui quicquid inculcatur, diffluit, velut in dolium futile congesta aqua. πῖστον est contusum hordeum pinsere, cribróque incernere. vnde πῖστον.
- Scommata Dionysiaca.** 68 Synecius.
 Διονυσια σκώμματα. Coniuitia scurrilia in hominū mores. A prænimia licentia Bacchanalium, quæ flagitiis & scurrarum dicacitate perstrepebant.
- Seaua.** 69 Demost.
 Σκαῖος, Improbus & sinistrae famæ: vel stolidus, & rerum imperitus. Vnde σκαίμεγατον, sinistra ingredi, est malis artibus, & via haud vulgata insistere.
- Bifrons Mercurius.** 70
 Qualis bifrons Mercurius, aliud coram in os, aliud auersus loquens: inquit Nazianz. Hermae, cippi, quadranguli erant in biuiis, triuiis, suprema parte Mercurij faciem præseferentes, inferius inscriptiones viarum ferentium ostendentes.
- Cum Musis certare.** 71 Galend.
 Ἀριστεύου τοῦ μαύρου dicetur, qui doctrinæ, quam callet, certitudine, caussæque bonitate fretus, cum doctissimo quoque in disputationis palaestrâ descendere non dubitat.

- Philoftrat. Simili fenfu Philon *συμπαροουκάτως μούσαγε* dixit viros lit-
teratos, quafi qui cum Mufis choros ducitarent.
- Supra Simonidem memor. 72*
Fertur memorandi artem primus ostendiffe Simonides
- Euxipides. Cæus, exemplóque illuſtraſſe.
Ilio indigna verba. 73
De verbis parum fortibus, & imbellem animum pro-
dentibus. Troianorum virtus tota Iliade celebratur.
- Nazianz. *Ignem ſtipulæ admonere non tutum. 74*
Neque iuuenes libidinum magiſtris, neque pueri vino
viti debent, quòd inde Hammis multò magis exæſtuent.
- Laertius. *Cum mortuis conuerſari. 75*
Zenoni Stoico oraculum conſulenti, qua ratione felix
poſſet euadere, reſponſum eſt, ſi cum mortuis commer-
cium haberet, quo ſignificabatur veterum aſſidua lectio.
- Hefychius. *Sunt & alia vulpes. 76*
Ὀὐκ εἶμὲ μόνα κάλυπτε, ſiue κάλυπτε, ἔντι καὶ ἄλλοι ἀλώπηλις
Non ſola ego ſum vulpes, ſunt & alia: Quoties culpam ſo-
lis nobis impoſitam deprecamur, iniuriæ ſuſpicionem etiã
aliis communem indicantes. Atque ita vius eſt Timocreon
Rhodius accuſatus quòd Medorum partibus eſſet addi-
ctior, crimenque in Themiftoclis caput prociudit.
- Clemens. *Durei equi ſpeciem præ ſe fert. 77*
De homine multifariis, & diuerſis inter ſe vitiis obnoxio.
In equo illo Epei multos Græcorum proceres incluſos fuiſ-
ſe notum ex hiſtoria.
- Agathonem vincit. 78*
- Suidas. *Νικᾷ τὸν ὀηλάτην.* In refractarium, qui monenti obaudiens
in præſens diſcrimen ſeſe conicit.
- Inconcuſſa columna. 79*
- Pindarus. *Ἀσπαχὴς κίων.* De re pariter & perſona ſingularis cõſtãtiz,
quã nec ſpe, nec metu poſſis de integritatis ſtatu deiicere.
- Coturnicula animus. 80*
- Athenzus. *Ὁ πρυγίου ψυχῶν ἔχειν,* dicitur homo puſillanimus, & for-
midoloſus.
- Plato,
& alij. *Acceſſorium operis loco. 81*
Περὶ ἄλλον ἔργον ποιῆσθαι, acceſſorium in opus commutare
dicuntur, qui plus operæ collocant in negotio leui, quòd
obiter delibandũ erat, q̃ in primario præcipuoq; inſtituto.
Aliud

Aliud problema. 82

Ἄλλο πρόβλημα, alia controuersia. Vtemur, quando disceptationi locum esse, & opinionem fortè mutatu- Cicero, ros nos pro loci & temporis ratione ostendemus.

Σφεισίμαλλος. 83

Ita blateronem appellabant, feriatò malè otio ineptè tē- Hefych. pus detereantem, & veluti de lana caprina garrientem: à lana contortos villos habente, & proinde intricata.

Inconcussa persequi. 84

Apud Homerum Iliad. 17. Apollo ad Hectorem conuer- Homerus. sus deterret illum ab irritò conatu persequendi equos Achillis perniciosissimos, hoc versu, Cursu inconcussa quid Hector persequeris? In eum qui se temere fatigat.

Ne propera, nondum ignem calcas. 85

In temerè, atque inconsideratius feruido quodam æstu aliquid perficere properantes.

Achaicum telum. 86

Ἀχαιῶν βίλος, quia habile erat, & aptissimè collineabat, appellabant coniecturam alicuius artificiosam: aut scōma appositè morès alicuius perstringens.

Thorycionem imitatur. 87

Θορυκίονα μιμητῶν dicuntur proditores, qui suas, amicorumq; res & consilia hostibus produnt, instar Thorycionis cuiusdam proditoris Æginetæ.

Herculis cornu. 88

De affluentia bonorum omnium. Idem est cum adagio illo, Amalthææ cornu, cuius originem alij referunt ad cornu Acheloi alterum ab Hercule intra alueum coërcitum, vnde feracitas Ætolix: alij ad scēminam Bœotam, quæ ex pecunia bubulo cornu inclusa, Herculi necessaria suppeditauit: alij ita variè, vt malim te id ex ipso Iunio discere.

Lemnius obtutus. 89

De truculento, & quasi igneo adspectu. Lemnij homines efferi natos ex Atticis scēminis liberos trucidarunt: igne re- Eufach. pecto primi tela hominum exitio fabricati sunt.

Cum Protogene mortuo bellum gerit. 90

Gellius.

De eo, qui mortuorum manibus aut scripto, aut conu-
tius, aut quomodocunque iniurius. Dicitur fuit Rhodioru,
cum Demetrius spe capiendæ vrbis excidens, statuisset æ-
des quasdam incendere, in quibus operis pulcherrimi ima-
go, à Protogene illustri pictore facta asseruabatur.

Lucianus.

Mercurij catena. 91

Ἐρείκη συνέει. De inuictæ eloquentiæ homine. Tractum
ab Herculis Ogmij catena auribus hominum inserta, qua
eos circumducebat, quem Herculem Druidæ, & Ægyptij
eundem faciunt cum Mercurio.

Philostrot,

Vt egeni, eruum. 92

Ὅσπ τῶν σίτου ἀποπέσι, οἱ δ' ἔσθλοι, id quod in frumenti ino-
pia, eruum. Vbi significabimus boni consulenda esse, qua-
liacunque sint deteriora, vbi non adsit meliorum copia.

Ne in viginti quidem esse potest. 93

De abiecto, qui in contemptum venit. Cicero agens de
Publico, penes quem solum summa rei steterat, quique post
modum ne inter viginti quidem primos locum habebat.

Sophocles:

Sub tecto imbrem exaudire. 94

Ἐπὶ τῆς ἐγγύης πικρῆς ἀκοῆς ἀκαχίδος ἀδούρα φωνῆ, sub tecto do-
mi, animo sopito, audire densas stillulas. De magna animi
tranquillitate, & à curis omnibus vacuitate. Gratiore esse
solent somni, cum pluit, & tecta distillant.

Aristoph.

Amnis instar voluitur. 95

Ὁ ἄσπερ Σιμόεις κελύθειται, Simoentis instar voluitur. De re-
bus, quæ in exitium præcipites feruntur: aut fortunis ali-
cuius pessum euntibus. Simois Troianus est fluuius, ex Ida
monte delapsus.

Eustath.

Præquam pinsueris farinam subigis. 96

In homines præposteros, qui, quod postremo factum o-
portuit, primum omnium faciunt. Simile illud Suidæ, An-
te captos pisces, sale aquæ misces.

Tyræus.

Nondum incuruam ceruicem Iupiter habet 97

Θαροῦντ', οὐπω ζεῖς ἀχίνα λοζὸν ἔχει, Animo cōstanter habe-
te, Iupiter haud etenim colla retorta gerit. Vtemur eo a-
pud deiectos, & facillè confternatos, quos in duris durare se,
& confirmare admoneoimus. metaphora est à supplicibus,
qui alicubi incuruiceruici vocantur.

Stobæus.

E vipera rursus vipera nascitur. 98

In

In improbi præceptoris, aut patris improbum discipulum,
aut filium.

Thmuitarum hircus. 99

Clemens.

Ὁ θμοιτῆς ἥρως. De mulieroso, in quem adhinnunt
quodammodo scorta, ad vnus nutum parata. Thmuitæ, vt
alia Ægypti oppida sua animalia, hircum colebant, eiq; ca-
pras affatum offerebant, vnde iis tam abundabat hircus,
quàm ganeo meretricibus.

Ventos pascere. 100

Clemens.

Ἄνιμος ποιμαίνει, ventos instar ouium agere. De eo qui
nihil facit operæpretij.

ADAGIORVM HADRIANI
Iunij Centuria IIII.

Tenedia tegula. 1

Τενέδιος κίεραμος, Tenedium fictile. De re fragili, &
in qua contrectanda magna sit opus religione, qua-
li opus est in litteris sacris, & auctoribus, qui aut transfe-
runtur, aut castigantur. Dion Chryf. vbi agit de scriptis suis
quæ cum omnibus essent in ore, aut mutilabantur, aut mu-
tabantur. Testaceorum fragilitas nota est.

Agrestibus oleribus vitiat. 2

Athenæus.

De fordido, qui suum defraudet genium. Potest etiam
dici de homine egeno.

Magis mutus, quàm perdix. 3

Ἀφανότερος πέρδικας. Per antiphrasin, de homine impedio
loquace: vel indocto, odiosa eorundem iteratione aures
obundente. Plutarchus. Natiuus auis somus est, κενκαβίξεν,
vbi illud, caca, fastidiosum est.

Lingua quidem segnis, sed dextera viget. 4

Sophocles.

In hominem doctum, paucorum verborum, sed calamo
promptiorem. Et in eum qui dicendo parum valeat, sed
fortitudine aut robore præstet.

Apud Sirenas, aut Lotophagos hæreere. 5

De diu hærentibus peregrè, & veluti exoticis deliriis inescatis: Item de iis, qui inutili quodam studio omnem ætate consumunt. *Symmachus*. Syrenū scopuli noti. Lotophagi à loto arbore nomen habent, è cuius fructu dulcissimus latex expressus præsentissimus sitis remedium est. *Polybius*.

Proœmium & exordiu m rei. 6

A fabulis, vitæ humanæ actiones repræsentantibus, hæc fluxere. *ἠρολογοῦν*, seu *ἠρολογοῦν*, pro initio rei. *Xenophon*. *Proclus*. *Eunapius*. *Nazianz*. *Philost*. *Athenæus*. *ἔξοδος*, pro rei exordio, seu exitu. *Plutarch*. *Varro*. Erat autem postremus fabulæ tragicæ cantus, quem egredientes concinebant *ἰμνῶν*, quod fabulis ciendi risus causâ adiciebatur, pro quocunque aduentitio. *Nazianz*. *Plutarchus*, *Heliodorus*. *ἄσπασμα* seu fabula, pro misera & calamitosa sorte. *Nazianz*. *Halicarnassæus*.

Phidias amat pacem. 7

Suidas. Palladiæ artes bellum odere, pacem amant: vel in pace locus est parsimonix, in bello, vbi maximi & inexhausti sumtus ferendi sunt, nullus. In illa explicatione allusum ad Mineruam eburneam à Phidia fabricatam: ni hæc torques ad etymon phidix, quod est *φῆμι* ἢ *φείδω*, à parcendo.

Leporem frondium crepitus terret. 8

Nazianz. In timidos. At vir fortis præsentis animi consilio vititur, in rebus asperis non perturbatur, neque tumultuando quasi de gradu deiicitur.

Æqualia reddere capita in pugna. 9

In arbitrum qui nunc hunc, nunc illum auxiliariis argumentis suppeditatis sustinet in æquilibrio quodam contentionis. *Homerus*, *Nazianz*.

Tigranem salutare. 10

De eo, cui res est cum fastuoso, & potentia elato homine, qui humana sorte maiorem se ducit. Armenij enim reges, qualis Tigranes, nunquam se homines confiteri dignabantur. *Cicero*.

Ubi nec Pelopidarum facta. 11

Cicero. De eo, qui negotia publica fugiens se in obscurum recessum abdit: vel qui periculis, aut ære alieno oppressus peregrè se confert, vbi nec Pelopidarum facta aut famam audiat. Pelopis Titali filij, eiusque posterorum maximum olim fuit imperium.

Tur

Turturis instar malè canis. 12

In egenam, tenuiter & laboriosè victitantem, canit enim maximè turtur, urgente fame: aut malum poetā, turturum gemitus æmalantem.

Cuius nunc calent ara. 13

Aristoph.

De iis qui per occasionem in pretio sunt, aut pro re nata magni fiunt. Ex eo natum, quòd soleat vulgus nunc huic Diuo, nunc illi addictius esse, & æquius.

Abdominis minister, & seruus gula. 14

In gulonem & comestatorem. *Euripides*, & alij. Sic auarum Eunapius vocat βαλδύριον ὀδύλον, mancipium maritiorum.

Bubulcus antea, nunc caprarius. 15

De iis qui degenerant, & vel personam, vel mores in deterius commutant. Mite animal bos est, capræ salaces, & intractabiles.

Æolisfare. 16

Theocrit.

Αἰολίζεν, Pro circumscribere, & decipere. Æoles enim fraudulentis, & impostores, & ἀόλον varietatem significat, vnde mendaciis fucus peti solet.

Cum Euandri matre loqui. 17

De homine antiquario, obsoleta vocabula, Apuleij delicias, consecretante. Euandri Arcadis mater Nicostrata fuit, aliter Themis dicta, & à carminum oraculis etiam Carmēta: Agellius, cuius & illud est in eodem sensu, Ius Faunorū & Aboriginum didicisse.

Alba linea factum. 18

Quod simpliciter, & absque picturata quadam varietate factum est. Tralatio à tabulis monochromatis, vbi nulla pigmentorum varietas oculos pascit. Agellius.

Puteus si hauriatur, melior euadit. 19

Basilius.

Ferrum, si exteratur, nitescit: aqua pigra, si moueatur, fit limpidior: Ingenium, quo magis excolis & exerces, hoc fit præstantius.

Λογὸς δὲ ῥῥοῖα. 20

Arkenzus.

Verborum non concoctorum proluuias, futilis loquacitas, merisque nugis diffluens multiloquium. Allusio: est ad ῥῥοῖα medicorum, qua non concocta excernuntur.

Quanto verborum stillat auro. 21

Symmachi est, habetque summæ eloquentiæ, & felicitatis

verborum copix præconium. Allusit ad fabulam, qua Iupiter Rhodon aureo imbro perfudit.

Eustath.

Otus & Othus. 22

ὄτις, Stultè gloriosi: vel qui se patiuntur dictis facile protelari, instar otii seu asionis auiculæ, quæ ad laudes suas subsultabunda capitur. Othus verò, fastuosus, & qui gradus ut ait Plaut. grandit. *Marcellinus*. Othum & Ephialten Aloci filios, quolibet mense nouem digitos excrefcentes, cælum inuasisse, auctor est Homerus.

Lucianus.

Ἀποθύννιζεσθαι. 23

Thunnisari, est, quod thynno pisci, edulio minùs probato accidit, vilipendi, ac περιφρονεσθαι.

Aristotel.
& alij.*Necessitas linealis.* 24

Ἀνάγκη γραμμική. Demonstrationes certæ ac indubitatæ, & validæ. Metaphora est à Geometris, qui theorematum suorum probationes à punctorum & linearum fontibus accessunt. Simile est, περιθάλπειν pro violenta persuasione. *Cicero, Eunapius, Suidas.*

Synesius.

Lunula. 25

Σελῶνα, Calui homines: vel quòd cranio extrito, & iubaris instar lucido visantur: vel quòd caluitium, quomodo etiam lunæ forma, variè ostèdatur, nunc sinciput in cornua diuidens, mox verticem circumscribens, tandem omnem in orbem caluariam depascens.

Plutarchus:

Prætextata narratio. 26

Εὐπάρυθον διήγημα, pro splendida & gloriosa narratione. Cùm enim vestes viriles apud Græcos duæ essent, λευκὴ, seu ἄπορρυε, toga pura: & περιρρυε, siue ἀπάρυθος (ab atrectu purpuræ) prætexta: hæc dignitatis atque honoris insigne erat.

Theocrit.

Calaturam olet. 27

Γλυφαίη ὄζει. Scalprum aut cælum olet. De eo, quod nuper admodum absolutum est. Sic inducias aliquot dierum dicit Aristoph. ὄζειν πικρὸς, olere picem, ob naues bellicas picem illitas.

Synesius.

In Pisis animum confirmare. 28

Τήρσον ἐν Πίσῃ τὴν καρδίαν. Est eius, qui sibi aut alteri vbiuis animum addit, certamina olympica quæ Pisis Elidos fiebant, in memoriam reuocantis. Quidam legunt ἐν πίσῃ. Id est,

id est, in anchorali fune: vt respexerit Synesius ad Homeri
versus, initio Odyss. υ, Τῷ δὲ μάλ' ἐν πίσῃ κερδὴν ὤφει, &c. Idem.

Cari capite nudus. 29

Ἐπιπέσει πῆς Κάρου κεφαλῆς. Dictum est Cari imper. quem
cum Persæ legati in herba stratum, & pulmentum è pisif
cum salito larido esitantem reperissent, nihil commotus,
minatus est regi, nisi moderatius ageret, se omnes eorum
sylvas & campos suo capite glabriores effecturum, com-
monstrata calua nihilo, quàm galea erat, hirsutiore. Vti po-
terit hac comminatione dux alius. Alioquin quadrabit in se
nè depilem, aut regionem nullo virore herbaceo vestitam.

Cubitis adulescere. 30

Πύχισσι αὐξήσεται, seu ἑκδηδόναι. De eo, qui in re quapiam, aut
arte magnos & repentinus facit profectus, Natum à gigan-
te quopiam, quem singulis mensibus cubito increuisse fa-
bulæ loquuntur. Non dissimile illud Machonis comici,
qui optavit τριῶν ἔχειν, τὸν λαύση πηχίων, guttur tres cubitos
longum.

Non est cuiusvis rectè condire. 31

Difficile est scribentem, aut carmen, aut prosam ora-
tionem placere & eximia doctis, & triuialibus. *Cratinus*
Com.

Necessariam fortunam teris. 32

Τῷ ἀναγκάσει τύχῃ τρέχει. De eo, qui necessitati aut po-
tentiiori inuitus morem gerit. *Amphis Comicus, Sophocles.* Si-
mile illud nostras, Necessitatem in virtutem conmuta.

Bellerophonte castior. 33

Bellerophontes, occiso Corinthiorum principe, Argos
fugiens ad Præctum, ab vxore eius Antææ ad stuprum solli-
citarus est, eo quo modo Iosephus. recusauit ille ad eò, vt se
ipse in vitæ discrimen conieccherit. Non ablunderet illud, Por-
phyrione castior, hæc enim auis adspecta meretrice mori
creditur. *Synesius.*

Etiã mater, & sorores. 34

Ἀλλὰ καὶ μήτηρ, καὶ ἀδελφαί. Quando citra discrimen, aut e-
xemptionem omnes promiscuè indicare volumus. *Synesius.*

Priusquam ignitus lapis enasarit. 35

Πρὶν ἢ τὸν μύθρον ἀναπλήσῃ, priusquam globus ignitus exi-
stat. Quando aliquid nunquam futurum significabimus. *Herodot.*

Natum à Phocensibus, qui desertores suæ classis diris execrationibus persecuti, lapidē ignitum in altum mare proiecerunt, adhibitōque iuramento vouerunt nunquā in patriam reuerti, antequam ē mari existeret ille lapis.

Dum nondum in neruo telum. 36

Φέλωμαιρ δὲ σέρατες, εἰς βίλος ἐκ τῆ νευρῆ, Dum nondum in-
deat neruo telum, fugiamus. Quando spem veniæ adhuc
superesse, neque rem ad extremum periculum peruenisse
indicabimus.

Scrutarius & ῥωποπώλης. 37

Plutarch.
& alij.

In postremæ sortis hominem, aut vilium mercium for-
didum emptorem. Quid scruta sint, notum est: ῥωπος non
admodum differt: est enim rerum vilium, minutarum, va-
riarumque acruus, qualis est confusanea colorum conge-
ries, quæ pictoribus vnguentariis, tinctoribusque vsui esse
solet. vnde ῥωπίζειν, varia confundere est, ac imperitè agere.

Suidas.

Idem furnus, idem duxit trochus. 38

Ἀὐτὴ κίμινος, αὐτὸς εἴκυσσι τρόχος, Caminus idem duxit at-
que eadem rota. De rebus sibi admodū consimilibus: pro-
fectum ex figulorum officina.

Soph. &
alij.

Clavis in lingua. 39

Quoties fidam silentij spem pollicemur.

Grossus maturus esui ineptus. 40

Πίπων ἐγενὸς ἀχρεῖος ὢν εἰς βρώσιν, ἀλλοις ἐξέπειλάζει λόγῳ,
maturus grossus esui ineptus, aliis verbo grossis expolias.
In hominem indoctum, qui doctiores erudire præsumit,
quem Varro γροῦτοδιδάσκων, appellat. Grossus frugiferæ
ficui appensus, pediculis ex ea in grossos emicantibus, effi-
cit vt perficiantur eius fructus. Soph. Eustath. Athen. Suidas.

Sibi ipsi exiij auctor. 41

Quid verò hîc aliena luit mala, culpam aliorum.
Dependens insons? Homerus, in eos qui innoxij se alic-
no crimini inuoluunt.

Eusebius.

Erroris scala. 42

Πλαίης χλιμακτηρ, Pro origine, & primordio erroris, vnde
error natus per gradus quosdā paulatim adoleuerit in im-
mensum.

Theocrit.

Agnilana mollior. 43

in

In placidi ingenij hoīninem. Simile est, Veruece mitior.
Aries ferociam omnem castratione exuit.

Satyrorum rex. 44

Herm. cō.

Id est, homo effrenatæ lasciuia, & salacitatis. Nota est Sa-
tyrorum libido in venerem proclius.

*Graviora quam ab Archidamo Athenien-
ses.* 45

Τὸτι δὴ χαλεπότερον πάσχειν ἄμωλον, ἢ ὑπὸ ἀρχιδάμου τοις ἀθηναίοις.
Graviora tunc me pati rebar, quàm sub Archidamo La-
cedæmone Agesilai filio perpeffi sunt Athenienses, quādo
ille inter alia, Acharnæ illorum pago, omnes vites succi-
dit. *Synesius.*

Verba sine penus, & pecunia. 46

Plautus.

In ostentatores opum, quibus tamen nec araneus est in-
arca, nec in crumena teruntium.

Terram ne legas navigando. 47

Clemens.

Ἐπὶ γὰρ μὴ πλεῖν. Cautus horrefce nimium premendo lit-
tus iniquum. Monet Pythagoras vectigalia, similisque re-
dempturas incertas, & curarum, tumultuūmque plenas cō-
temendas esse.

Boreadibus pernicios. 48

Theognis.

De summa velocitate. Zetes & Calais Boreæ filij capiti-
bus, pedibūsq; pennati fuisse criniūmq; repando remi-
gio vsi deuolasse finguntur.

Nihil ad medicorum arrogantiam. 49

Euphr. cō.

In fastuosum. & elato supercilio ostentatorem. ductum
videtur à priscis medicis immodicè arrogantibus. Vnus e-
xemplo est Menecrates, qui Iupiter in terris & credi & di-
ci voluit, sanatoꝝque in suum cælitum numerum adscisce-
bat. exstat superdissima ipsius ad Philippum Macedonem
epistola.

Nive candidius. 50

Homerus,
& alij.

Χιόνος λευκίον. De re quavis insigni candoris. Simile il-
lud Theocr. Λευκότερον παντῶς, coagulo candidior. *Martial.*

Toto candidior puella cygno,

Argento, nive, lilio, ligustro:

Sed quando volo nocte nigriorem,

Forbica, pice, graculo, cicada.

Afello pisci similis. 51

(cellus Aristotel.

Ἰστὴν ἰσικῶς. De turpi vētris, siue abdominis mācipio. A-

- Plutarch. in omni piscium genere solus cor in ventre habere dicitur.
Antica exclusum postica recipere. 52
 Vbi donum, apertis verbis repudiatum, conuiuenter admittimus: aut cum sententiæ, aut opinioni, cui ex professo fumus refragati, dissimulanter assentimur, atque suffragamur.
- Propert. *Tragici coturni strepitus. 53*
 Pro ostentatione & magnicrepa verborum iactantia Comitorum proprius est foccus, & humilis itylus: Tragitorum cothurnus, & grande ac sublime dicendi genus.
- Marcellin. *Venter solarium. 54*
 Quadrabit & hoc in gulonem, qui nulla habita horæ prandendi, aut cœnandi ratione, ventris libidini nusquam non obtemperat, & quidem nauiter.
- Plutarch. *Buccinam ne in somnis quidem. 55*
 Πολεμίας σάλπιγξ οὐδὲ ἐν ὕπνοις ἀποκρίων ἀκούσθαι; Bellicam tubam ne in somno quidem audire sustineat. De homine imbelli, & supra modum meticuloso.
- Homerus. *Offula contentus. 56*
 Αἰπίζειν ἀκόλοισι, ἐκ ἀορας, οὐδὲ λέβητας, Deposcens micæ, non enses, nève lebetes. De eo qui tenuem conditionem ambit, quæ propulsandæ fami satis sit. Ἀκαλοὶ minuta panis segmenta sunt, quæ mirutius confringi nequeant, παρὰ τὸ κολεῖν, à frangendo.
- Timæus. *Sacrum ignem inflare illi nefas. 57*
 Histot. De improbo, & sceleribus operto. Ductum ab igne Vestæ, quem inspirare soli cuidam Demochari inter Athenienses non licuit.
- Sophocles. *Neque Phasis mala eluat. 58*
 Nec Ister ipse, quod reor, nec eluat.
 Phasis malorum quicquid hæc celat domus. De malorum multitudi-
 tudine, cui obuiam iri vix possit. Maximus Germanicæ
 fluius Ister est, vt Colchidos Phasis.
- Dionysius. *Nihil hydropico siccus. 59*
 Longin. Auaro tam deest, quod habet, quàm quod non habet.
 vnde quo plura habet, plura desiderat. Sitire hydropicos,
 non medicis solum notum est, sed ipsi Horatio etiam,
 Crescit indulgens sibi dirus hydrops. &c.
- Philostrot. *Apertis ianuis. 60*
 De ho-

De obuia & vltronea humanitate.

Θαλλοφάρος. 61

Xenoph.

Quasi ramigerum dicas. De homine ad omnia inutili, præterquam ad suggerendos pecori pascendo furculos. Natum à Panathenæa Atheniensium, in qua senes oleaginos termites gestabant.

Ανυί ασσινίλις. 62

Homer.

In blateronem aniliter garrientem : aut vetulum rugis deformem.

Φρουτίβις, non στ. αδις certare. 63

Antiphil.

καρπῶν, ἢ σαθρίων ἐρεζεν. De loco exili quidem, sed frugifero : vel de libro mole non magna, sed eruditionis omnifariæ pleno, quomodo de Persio indicavit Martialis.

Ἰν Ιαλέμος ασσινίβις. 64

Hermog.

Εἰς τῶν ἰαλέμων ἐγγραπτός. Qui ineptè insulsetque se gerit. fuit enim Ialemus homo inamœnus, matrisque Calliopæ dissimilis dictus, quasi ὁ ἐν τῇ ἰα ἀλώμενος, quòd in loquela aberraret.

Κενσῶριον σὺπερκεῖλιον. 65

seneca.

De tetrica, & seuera grauitate, qualem Censoria dignitas postulabat.

Σιφνία ἀρρα. 66

Σιφνίος ἀρραβῶν, Siphnius arrabo. Nota olim erat infamis digiti & impudici. Tracta à moribus fœdis Siphniorum. *Hesychius, Suidas.* Potest etiam pro magni pretij arrabone sumi, quòd insulani isti affluētissimi opū fuerint. *Herodot.*

Κασι μάππα μίσσα. 67

Tertull.

Quasi signo dato. Allusum, ad morem ludis Circensibus receptum, quo mappa tragœdis v̄sitata à prætore dimittebatur in signum aurigationis, vel certaminis.

Δεσὺλτοριος. 68

Cicero.

Quemadmodum inconstātem instabilisque ingenij hominem desultorium appellamus, ita multiplicē, & variam leuitatē desultoriam. Romani prisca duobus equis in prælio utebantur, vt defatigato altero, in integrum transcenderent. *S. Pompeius.*

Μυγίλις βίον δεγερει. 69

Euphrō. & alij.

Κασι βίον πρίβεν dicitur, qui non habet quod edat, qui inediā patitur. Mugil, ex omnibus piscibus ieiunus siue

famelicus audit, eo quod nulla esca animata capiatur. *Aristot.*

Pofidipp.
com.

Briareus, aliàs lepus. 70

Βριαρεὺς φαίνεται, ὡν λαγῶς. Briareus apparet, cùm sit lepus. In eos, qui de sua virtute magnificè crepant, alioqui lepore timidiore, vbi res postulat. Briareum Ioui auxiliarem à cæteris Diis per insidias appetito, centum manibus armavit fabula, vnde *ἐκατοστὰ χεῖρ.*

Ælianus.

Lari vita. 71

Λάρου βίον ζῶ. Pro, lucri gratia maria omnia obire nauigãdo, vt solèr mercatores. Larus aliter Gauia, de qua suprã.

Philostr.

Plutus mortuus. 72

Abstrusas diuitias aliquando *τυφλὸν πλοῦστον*, cæcum Plutum, aliquando *νεκρὸν πλοῦστον*, mortuum Plutū appellabant. Sic ipsa pecuniarum repositoria, *δοσμητήρια πλούτου*, Pluti carcerem.

Aloada. 73

Ἀλωάδας, aut *ἀλοιάδας*, sordidos & auaros appellat Philostratus, quòd sepositis pecuniis veluti immolent, more Aloëi filiorum, qui Martem vincitum carceri manciparunt, eidem tamen sacrificantes. D. Paulus eadem de causa idololatræ vocat, qui pecuniis ita fidunt, vt suis simulachris idololatræ.

Archil.

Carpathius testem. 74

Subaudi adduxit, id est productus testis ita illi successit, vt lepus aduectus in Carpathum insulam. vide suprã, Carpathius leporem.

Scaperdam trahere. 75

Σκαπερδαὺν ἔλκειν, est durã suscipere prouinciam. Natum à laboriosa attractione, & aduersarij retractione in quodam ludicro tertamine, quod ita habet. Collocatur in circotrans hominis altitudine, perforata, per foramen trajecto fune, è cuius extremitate religantur vtrinque duò adolefcètes auerfi, qui valido nisu assurgètes, alter alterū in sublimè attrahere satagunt. victoriam ille reportat, qui supremo stipiti alterum adiuuerit. *Euſtath. Hesych. Pollux.*

Tertull.

In pace leones, in prælio cerui. 76

In eos, qui pacis tempore ferociunt, militiae meticolosi sunt: aut locupletes, qui priuatos, & inopes strenuè laeserunt, aduersus potentiores, aut animosos ne hiscere audent.

Idem.

Per lineam eandem ferram reciprocare. 77

In cum,

In eum, qui eodem argumento immodicus est, & veluti oppressum simulat.

Polydamas primus obijciat probrum. 78 Hom. Cic. & alij.

Hei misero quid agam? repeto si mœnia Troiæ,
Polydamas probrum maculam mihi primus inuret.
Ista Hæctoris re malè gesta monitorem suum metuentis
verba vsurpabit, qui reprehensionem à patrono, aut alio si-
bi caro metuit: aut qui principis viri offensam veretur.

Comicus testis. 79 Cicero.

Κωμικός μάρτυρ, Testis levis, & ad dicendum testimonium
facilis, atque obuius: vel quòd in comœdiis testes è media
seruorum fœce petantur: vel quòd domesticus sit, & coëpu-
lo, à κώμος, quod comestationem significat.

Utroque velo fugere. 80 Plutarch.

Τὰ ἰσία ἐκείνη ἐν πύρρῳ, utriusque velum expādere. Quòties
summæ contentionis studium significabimus. Olim fermè
binis velis utebantur in naui, attemone & dolone.

Mercurij virga excitare. 81 Iulian. a-
post.

Ἐρημὸν πάλῳ ἐκινεῖν, pro, Vi eloquentiæ eximia animare a-
liquem, & sopitum excitare.

Insanus appensis pellibus non curatur. 82 Tatianus
Assyrius.

Οὐδὲ ὁ μαμηνὸς σκυριδιῶν ἐξαρτήματα διεκπέδυσται. Stoliditatē
non auferunt doctoralia insignia, nec ingenij vanitatem
habitus sacerdotalis.

Κυθνώδης. 83 Hesych.

Cythni instar perditus. De homine cōclamatæ spei, qui-
que funditus periit. Cythnum vnam Cycladum Amphi-
tyon Thebanus flamma & ferro depopulatus est.

Veneris expers. 84

Ἀκύθνης, & ἀναπεθός. Inuenustus, Gratia & Veneris
expers. Cythera Veneris patria nota est. Eunapius. Eiusdem
illud, πᾶσις σοφίας ἀπορροή, omnis eruditionis Venus. Sic
Quinctilianus, Sectari Veneres.

Quid sole relicto venis. 85 Homerus.

Quid miser ex sanguis umbras, inamcōnāque visis
Pascua, Titamis lumen vitale relinquens?
In eum, qui sedem salubrem, aut commodam, aut litte-
rario otio destinata cum pestilente, incōmoda, & litium
ac ambitionis plena commutat.

Suidas.

Priamisare. 86

Πριαιμισαρέ. De pilos sibi eradente. Priamus enim in tragœdiis ξυρίας, eraso nouacula capillitio, vñ lugentes solent, ob Hectorem interfectum introducebatur.

Plutarch.

Graculo imperuasibilior. 87

Απειθωνώτερος και οισός, graculo ad persuadendum ineptior. De homine diffidete. Natum, quòd hoc auium genus pertinacissimè se mutuo diligit, altertque rarò se associet: quod idem iis exitiale ferè.

Pica Sirenem imitans. 88

De inepto imitatore dixit Galenus, α κίττα ται σιρηνά μου μοιφρα.

Αμφαξονείν. 89

Exorbitare, à recta & vulgata opinione recedere: vel instabili doctrina ad quemuis argumēti crepitum vacillare. αμφαξονείν enim secundum Eustath. est obliquè incedere, ab αξονε, orbitæ: vel secundum Hesych. & Pausaniam, labare genibus & incessu succidere.

Eustath.

Fundo carens calix. 90

Απυδακτος ή τραπεζοδου κύλιξ, Fundo carēs mensis non infertur calix. In profusè liberales & prodigos: vel immodicè linguaces. vtrique enim à mensæ vitæque communione excludendi. Quadrahit & in prægrande poculum, quod à mensa exulare postulet homo sobritus. πυδαξ, & πυδμιν vasis fundum significant.

Alcinoi horti. 91

Αλκινόου κήπος, Alcinoi pometum. De loco deliciarum pleno, vel libro erudito, & variæ lectionis diuitiis exculco. Tertullianus. Consimiliter mensam opiparam Nazianz appellat αλκινόου τραπέζαν. quomodo idem Tertullianus sumptuosam, Ciceronianam, quòd Ciceroni citrea mensa H-S decem millibus constiterit. Plinius.

Sophocl.
& alij.*Iynxes.* 92

Illecebræ, blandimenta, & lenocinia: vel philtra, incantamenta, & veneficia. Est autem Iynx auicula discolor, crebro motu se circumagens, & ceruicem in orbem flectens, vropygiùmque succussans, Latine motacilla. Eius in incantamenti magis vsus. Quæ alij de ea sanxerint, latè Iunius.

Manum

Manum peteris, & pedem porrigis. 93 Hieron.
 In eum, qui aliud rogatus, aliud quiddam diuersum ostentat, & respondet.

Ab alno spectat. 94
 Ἀπὸ ἀλνίου θεῖα, ab alno spectaculum. De eo, qui cum de propinquo spectare nequeat, extrema quaerit adiumenta. Commodè dicemus iureconsultum medicæ artis secreta, veluti ab alno despectare. Natum ab alno, Atheniensî theatro propinqua, quam conscendebat, cui in theatro locus non erat.

Tu ipse, & liberi tui. 95 Plato.
 Αὐτός τε καὶ τὰ παῖδια. Cum quid accuratè alicui amplectendum, & dignum posteritate denunciabimus.

Cornice loquacior. 96 Anacreō.
 Ἀλιεῖ ἄρθου μὲ ἰθνηκας Ἀνθρακτοὺς καὶ κοράνους, Tu me loquacior Cornice reddidisti. In garrulos.

Binis tonderi forficibus. 97 Iul. Postlux
 Διπλῆ μαχάρα κείρωδῶν. In eos, qui ornandæ, & componendæ corporis formæ plusculum studij impendunt. μαχάρα hic idem est quod ψαλλίς, forficula tonsoria.

Agrestis apis. 98 Suidas.
 Ἀγρία μέλισσα. De improbis præter modum, & crudelibus. Ab api, quæ aculeum in vulnere relinquit. Hegesias Cyrenaicus ἀγρία μέλισσα dictus est, quod de morte differens, in magna orationis contentione mortem consciscere sibi multis compulerit. Xenophon ἀττικὴ μέλισσα dictus est.

In agrum seruus. 99 Hesych.
 Εἰς ἀγρὸν κέρνυς. Vbi indicabimus suam cuique artem esse tractandam, non in aliena inuolandum. Famuli opera in agris necessaria est.

Adspargere. 100 Aristoph.
 Πλῶϊον, lauare. Pro, conuitiis & maledictis incessante. Metaphora à vestibus sumta, quæ loræ extritæque detectis sordibus, produnt panni, aut coloris vitium, si quod infir.

ADAGIORVM HADRIANI

Iunij Centuria. V.

Lysis.

Mysteria Eleusinia profanos celanda. 1

DE rebus haudquaquam trivialibus, sed arduis dicturi inuidiam deprecabimur illo Lysidis, profanis nō esse narranda dearum Eleusiniatū (Cereris, & Proserpinæ) mysteria. Eodem admonemur, non esse magno supercilio & illotis pedibus, quomodo hodie vulgus facit, accedendum ad explicanda altissima sacræ scriptoræ mysteria.

Cicero.

Non è palestra. 2

Quicquid parum nitidum est, & exculi artis pigmentis, sed horridum potius sine nitore & palæstra, id *ἐκ παλαιστῆρας* dicemus. Conuenit & in eum qui citra exercitationem, aut ingenij cultum est facundus, talis disertus est, at non è palæstra. Alibi *ἀπαλαυστος*, siue *ἀπαλαυστος* dicitur. Palæstra corpus veluti format fingitq. vt sit habile & venustū.

Philostrot.

Equus Sophocleus. 3

Ἰππὸ σοφοκλείου παρεπλήσιος. De sene ætatis quidem vitio defecto, qui tamē animo est vegeto, qualem sese Erasmus noster dedit. Parcemiæ origo fluxit ex loco quodam Sophoclis, vbi equum annis grauem, aures tamen surrigentem laudat.

Istic vellus non carpitur. 4

Πῦρ ἢ μοῖ πόκος ἢ κνέπηται, Apud me vellus non deglubitur. Ita Xenocrates hominem Geometriæ & Astronomiæ prorsus rudem à se abegit, negans primam lanificij partem apud se exerceri. Conuenit, vbi vir doctus sordidam prouinciam detrectat: aut eum alius quis alienam & alterius loci operam à se reiicit.

Luidas,

Quid lecytho cum strophio? 5

De dissimilibus & absonis. Affine hoc, quid speculo com mercij cum gladio?

Iulices.

Quantum aquila culicem. 6

Quoties ingens discrimen ingeniorum, aut aliarum rerum indicabimus.

BATA

Βλιτομάμμος. 7

Hominem fatuum ita appellat Aristophanes, à blito infipido olere. vnde βλιτώννας, bliteos vocat stolidos Hesychius.

Lacrymas sopitas excitas. 8

Sophocl.

Τὶ δάκρυον εὐδὸν ἐγείρεις; Quid lacrymas pergis reuocare sepultas? In conturbatorem, qui iniuriam obliteratam renouat, aut dolorem sopitum refricat.

Cubitis metiri, vt Nili incrementa. 9

Πήχισσι διαμετρεῖν, ὅσας τὰς Νείλου αἰαβάσεις. Indicauit eo Philostratus excellentem viri eloquentiam, cuius magnitudinem & incrementū non punctis, sed cubitalibus mensuris explorare liceat. Transferri potest ad iudicij humani morositate diuersimodam. Vt enim Nili gurgites auferentes quotannis, non vnum intra modum consistunt, (non tamen infra octo nec altiùs sexdecim extolluntur:) ita nec eodem modo iudicamus. Quem enim ille ambrosia alendum censet, hic in ordinem cogit, alius moderatius de eo sentit. De Nilo vide Plinium.

Quantum vel Midam satiari. 10

Eunapius.

Ὅσον ἐκδύει τὸ ἐμπλήσαι καὶ τὸν ἐκ μύθου μίθων. De immensa pecuniæ vi. Tale illud Heliodori, ποσάτα τὰ ἰσχυρὰ καὶ ἀπείρητα καὶ ἀκαταμέτρητα, Tanta erat rerum omnium vis vt vel prædonum insatiabilitatem exsaturare posset.

Nauis scopulum deprecatur. 11

Suidas.

Ναὺς ἐκτεταταὶ πύργαι, Nauis cauti supplicat. De stupidis & insulis: vel quando inexorabilem quis deprecatur. Scopuli cæci sub vndis, non parcunt illis nauibus.

Neoclides furacior. 12

In insigniter furacem. Neoclidem cæcum dicit Aristophanes furando longè superare videntes.

Larus fortuna superior est. 13

Suidas.

De plura possidētibus quàm necessitas requirat. De laro voraci aui, supra.

Epirotico cane vehementius. 14

Synesius.

In Sycphantā & odiosè loquacem. Epirotici canes, ma-

gni, robusti, & celeres, aliter dicti Melossi à gente Epiri, cui cum Pluto imperaret, canes habuit Cerberum & Orthum fratres.

Hesiod. & alij.

Fuci. 15

Κηρῶν. Qui alienis insidiantur laboribus.

Damasc.

Saturnia vita. 16

Κέρνιος βίος Beata, & luxus exotici dolique ignara, verò aureo seculo digna. De regno Saturni Ouid. in Metam.

Pisides.

Flumina in terram commutat. 17

Χερσὶ τὰ ρεῖθρα, τελευτῶ δὲ τοῖς λίθοις, Amnes humum facit, mutat saxa in lacus. In præposterè omnia facientes: aut in magnicrepos, qui ex cloaca arcem faciunt: fortissimè & incum, qui saxa corda oratione ad pœnitentiã cõmutat, & vento quouis mobilia confirmat. Xerxes Athon montem nauigabilem fecit, fluuiósq̃ siccis pedibus reddidit perambulabiles.

Menand. histor.

Tydeus corpore, animo Hercules. 18

Τὸ ὑψὸς σώμα τυδεί, ἕρακλῆς δὲ τῷ ψυχῷ. De pusillæ statuæ homine, sed animo infracto.

Suidas.

Tritogenes filius, non Tritogenia. 19

Πᾶς μοι κριτοχῆρας εἶν, μὴ κριτοχῆρα, Sit mihi Tritogenes gnatus, nõ Tritogenia. Deprecantis fœmineum imperium. Minerua mascula virgo, & homini virile robur addere credebatur. Refertur potest ad minoris impèdij votũ. Viri enim minore impensa educantur, quàm puellæ & fœminæ.

Idem.

Rurestris locusta. 20

Λουρεστῆ μαῖρας. De otioso & reside segni. μαῖρας locustæ genus est, è cuius tardo incessu futurorum euentus quidã captabant.

Procop.

Ad genua venire. 21

Pellum ire, & succumbere. Similiter dixit Herodotus, ἵνυ βάλλειν pro pessundare.

Aristoph.

Extibiatu senex. 22

Παρεξηληκῆρος. Senex inutilis administrationi rerũ. Metaphora est à linguis tiliarum longo vsu detritis. Sic Euphronius dixit παρεξηληκῆρον ἴδεν, ingeniu segne & hebes. Synesius, τοὺς ἐξηληκῆροις τὰ ἄτρα, παρεπίμπτει τις ἢ χὰ ἢ πταυμῆρου τῷ μέλοις, quibus extibiatæ sunt aures, his obuersatur Echo quædam, finito etiamnum cantu.

Coqum

Coquus malè condians. 23

Μάγειρος πονήρως ἀπτύων. Philostratus extulit de erudito incite & perperam pronunciante. Sic contrà pollicentes nos aliquid rectè curaturos esse, utemur illo Sophoclis, ἢ ἀμαγίρεις ἀπτύσω σαρβάς, ego ut coquus peritè condiam.

Galenus.

Hippocratis liberis cadit. 24

Τοῖς ἰπποκράτους υἱέσιν εἴκει. De inepto & stolidi ingenij homine. Filios Hippocratis stultitiæ nomine rident Comici ob immoderatum calorem.

Habenas iniicere. 25

Habenas iniicere, compescere est, & impetum sistere: laxare verò, indulgere, & permittere libertatem.

Eurip.

Virgil.

Achilleum votum. 26

Ἀχιλλέως ἀεὶ. Votum efficax, quo ad innocentie faciendam fidem, nostri desiderium ingratis obrepere precamur. Vsurpavit Budæus ex primo Iliados Hom. vbi ad Agamemnonem conuersus, inquit,

ἢ πῶς Ἀχιλλῆος ποθὴ ἕσταται ἕως ἀχαιῶν

Graugenas desiderium olim tanget Achillis.

Eurip.

Nubem submouere. 27

Obscuris rebus lucem addere, & perspicuitatem.

Vter fastu plenus. 28

In hominem fastu turgidum: vel eum qui à concepta opinione non facilè recedit.

Synecius.

Darij opes. 29

Δαρείου πλῆτος. De immensis diuitiis.

Synecius.

Sinopissare. 30

Σιναιτισσαί. De iis, qui præ se ferunt, quod reuera non sunt. Tractum à moribus Sinopes scerti, quæ anus cum esset, fuci & purpurissi rectorio pro formosissima se prostituerebat. Sic προσκάνιον, (id est, proscenium) pro eo quod foris speciosum appareret, intus multa fœditate sordet. Comici veteres.

Demosth.

Molones. 31

De homine ingenti corpore, & prægrandi statura. Fabula Molionidarum, Euryti scilicet, & Creati bicorporium, costarumque tenus coalitorum nota est ex Eustathio. Eoque Nazianz. & Plutarchus *μολιονίδας* de concordia fratrum iugo extulerunt.

Aristoph.

Athenęus.

Melanthio delicatior. 32

De helluone luxui dedito. Tractum à Melantho inter procos Penelopes nobili decoctore: vel à Melanthio poeta tragico ὀφθαλμῶν insigni, quem aiunt exoptasse olorum collum, quo sic diutius dapum sensu frueretur.

Callim.

Vulpina lingua. 33

Κικὰς γλῶσσα, Pro dolosa & simulatoria lingua, à vulpis ingenio, quæ inter alia nomina etiam κικὰς vocatur.

Multa noris, quibus deum fallas. 34

Πολλὰ καν εἰδήεις, οἷς τὸν θεὸν ἐξαπατήσεις.

Multa scias, queis vel cælestia numina fallas.

In improbos planos: seu fraudulentos provinciarum expilatores, novas semper emungendæ pecuniæ tendiculas ingeniosè comminifcentes.

Suidas.

Simone rapacior. 35

Fuit Simon sophista pecuniæ publicæ depeculator, homo petiurus. Aristophanes innuens furti contagium, vel in spectatores illius solos transire, nedum illos qui cum ipso commercium haberent, ait,

Vbi Simonem viderint, lupi confestim euadunt.

Synesius.

Ex eodem late. 36

Ἐκ μιᾶς ἕσθιας, Ex vno & eodem late. pro, ex eodem principio, & origine.

Γαλλῶ γαλήν' ὄρω. 37

Somma in eos, qui, quæ cæsura intercipiuntur, non rectè pronunciant, neque distinguunt. Tractum ab Hegelochio histrione, qui agens Oresten Euripidis, versum illum ἐκ κυμάτων γὰρ αὐθις αὐ γαλήν' ὄρω, deficiente spiritu, minus articulatè distinguens synalæphen, non γαλλῶ, sed γαλλῶ visus est pronunciare. Illuserunt ei Comici plerique, imprimis Stratrides, & Sanytion.

Nazianz.

Polyrys, scopulo affixus. 38

Πεπροφύης πολύρπυς. Homo studiis, aut alij rei ita affixus, vt nullis inde machinis auelli queat.

Eustath.

Scapha lignea. 39

Ξυλικύμβη. Fæmina nulla formæ venustate, aut decoro corporis proportionè prædita, stupida scilicet vt lignum, inconcinna vt cymba.

Glomerare inglomerabilia. 40

Κλῆ

Κλασση τὰ ἀσύκλωσα. Coniungere res longè diuersissimas, & quæ omnino nexum fugiunt. Metaphora sumpta est à textricibus & filatricibus. Synesius: agens de iis qui politicam administrationem sacerdotij muneri annectunt, quos alibi Cyrillus ait *μὴ γέιν τὰ ἀμικτὰ*, miscere immista.

Sirenibus ad persuadendum aptior. 41

Synesius.

Σειρῶν ἀπειδίεσθ. De efficaci eloquentia. Achilles Alexandrinus. *Quin & σερῶ* pro illecebra, & dicendi vitiosum ponitur. Fuere autem Sirenes psaltria, & meretriculæ hospitium illices propter vocis suavitate, eosque à reditu memoria alienantes.

Atlanticum mare cotyla exsorbere. 42

Simocat.

De re supra modū difficili. Cotyla sex cyathos capiebat.

Iusurandum, emplastrum debiti. 43

Laberus mimograph.

Iusurandi sacramento tanquā emplastro quopiam extuantem irati creditoris stomachum cōprimere solemus, vñ cum excusationibus sanctissimas pollicitationes afferentes. Cognatum est illud Simocati, Iusurandum est egregius artifex doli.

Aduerso astu. 44

Eustath.

Ἀνὰ πρῶν χαρεῖν dicitur qui ex amplissimis fortunis deiectus ad egestatem redigitur. Contrā *ἔπειρ ἑρέπιδου*, cui prospere in vita omnia eueniunt.

Thyestæa cæna. 45

Euseb.

Θυῖστου πρᾶπιζα ἢ δειπνον. Pro immiti & cruento epulo: aut pro crudeli spectaculo. Adagij origo fabula est non ignota, qua Atreus Thyestæ fratri suos liberos epulandos apposuisse narratur.

Pardalis exunium induere. 46

Eustath.

Παρδαλίω ἐπιμύθος, dici potest homo versipellis, & ingenio varius, ac vaser. Variis enim maculis distincta est pardipellis.

Malum sectionis egens. 47

Sophocl.

De malis extremis, & ingentibus, cuiusmodi sunt putrida vulnera, sola nouaculæ incisione medicabilia.

Umbra me prohibent. 48

Homerus

Ita Patroclus apud Hom. se inferis excludi conqueritur ob denegatū sibi humationis officium. Quadrabit, vbi cuiusvis negotia à vilibus hominibus impediuntur. Torquebitur item in strigosos & exsanguis ymbriis pallore similes.

- Clemens.** *Habenas ignarus non tractet.* 49
Ita à negotio arduo quempiam ei prouinciæ imparem detredebimus.
- Æschyl.** *Non omnia per bouem obtinebis.* 50
Μὴ πάντα κατὰ βοῦς ἔξεις, Boue mactato nō omnia habebis. Non votis neque supplicis muliebribus auxilia parantur deorum, sed vigilando, agendo, bene consulendo prospere omnia cedūt. vbi fociordia atque ignauia te tradideris, nequicquam Deos implores.
- Nazianz.** *Teredo ossium, cor sollicitum.* 51
Νοῦς ἰμμάμενος, οὗτος βίβρωσκον ὀστία, Mens plena curarum teredo est ossa edens.
- Leonid. epigram.** *Bupalii odium.* 52
Βουπάλειος ὄδιος. De odio acerbo, & inexpiabili, quale erat, quo Hipponacti em Ephesium poetam Bupalus Chius profecutus est, quāquā infelici conatu. Nā maledicos iam-bos poetæ concoquere haud potis laqueo sibi gulā fregit.
- Iulianus.** *Bupalia pugna.* 53
Βουπάλειος μάχη. Pro virulento & dentato scripto, quo virulentia habenas omneis in quempiam effundimus.
- Æschyl.** *Pergama tristia non incolit.* 54
Καὶ θεαὶ τὴν δὴ νῆσθαι ἀπὸν δὴ πέργαν. Habitare non triste Ilium vos remini. In eos qui læta sibi omnia augurantur, quisque ob felicem rerum successum tantum non sibi Dij videntur. Origō sumpta à Troia adhuc fortunata, opibus florente, & totius Asiæ imperio potita.
- Eustath.** *Matrea belluam alit.* 55
In hominem inuidum, liuore percitum. Solebat Matreas quidam Alexandrinus hoc ænigmate ludere dictitans, se θεραίων τὴν φέρειν, ὅπερ αὐτὸ ἴδιον ἐστὶν, belluam alere seipsam comedentē. Talis bellua Polypus est, rodit enim suam carnem fame adacta. Talis itē inuidia est, quæ, vt ille ait, mæ crescit alterius rebus opimis.
- Theracrat.** *Tempeestas ingruit.* 56
Αἰγὴς ἔρχεται. Quando significamus obuiam eundem esse imminenti periculo. Similis ille versus prouerbialis, Huc expedite gnati ouem nigram ocyūs, Nam turbidus typho molitur exitum.

Cense-

Censebant autem rituales libri tempestates, cælique injurias mactata atra bidente procurandas.

Andromachen ex anguibus concinnare. 57 Niceph.

Ἐξ ἀφῶν τῶν ἀδρομαχίω διασκευάζειν, Anguium plexu Andromachen exornare dicitur, qui ad causæ suæ confirmationem, aut ad operis sui ornamentum omnia vndique admunicula congerit. ὄφεις ornamentum capitis est, quod crinium volutis lubrico spirarū implexu, in modū anguium inerrantibus fastigiatur, quo ornamento Andromache alioqui statura longissima, multo longior videbatur. *Iuuenalis.*

Instar olympicæ tubæ. 58

Ἵσπερ ἡ ὀλυμπικὴ σάλπιγξ. De acri & vehementi concinnatore, cuius dicta non aures modò radūt, sed intima quoque animi penetralia altiùs commouent.

Synes. & alij.

Mariandynus tibicen. 59

Μαριανδυνὸς ἑρμωπιτῆρ. De cãtore flebiles modos insonante: vel poëtastro inamœni, & indocti carminis scriptore. Sunt autem Mariandyni gens Pontica, nomen habens à Mariandyno Æolensi, insigni lugubris concentus artifice. Quin & fistulas ibi natas luctui appositissimas fuisse aiunt. vnde ille Anapæsticus proverbialis, in hominem secum discordem, ἀλλεῖ μαριανδυνῶς καλῶμαι, κερύων ἰασι, spirat Mariandynis calamis Ionicos modos sonans.

Eustach.

Mysorum more inclama. 60

Μύσον ὁμιλεῖν. Pro, eiulare & fletu omnia miscere dixit Æschylus, & item Simonides: Barbari namque, vt Phryges & Mysij, ob natiuam vocis asperitatem olim ad funebres pompas ad ciendum luctum expetiti erant.

Serpentem foves, & is te. 61

De eo qui aut filium malæ frugis educat, aut improbara meretricem, aut dogma impium animæ perniciem amplectitur & fouet. Natū ex oraculo Apoll. Τυανχι, qui à Menippo Licio à Lamia quadam tenellè ἀδαμαχο cõsultus, O formose, inquit, & à formosis expetite, εἶπεν δαίμωνις ἡ σὶ ὄφεις. mox ostendit illius sponsam esse meram imaginem, & materię solū simulacrum, ex numero Empusarum, quæ Veneris appetentissimæ humanas carnes ardentè expetant, & Venere inescens eos, quos postea sint deglubituræ.

Æschylus.

Ter sex iacit. 62

Τεῖς ἵξ βάνειν dicitur qui ex animi sententia omnia

Idem.

prosperrimè cedunt. Natum ex eo, quòd olim in trium cuborum iactu treis seniones icissè, fortunatissimum erat.

Aristides. *Lacryma Simonidis.* 63.

De re flebili & miseratione digna. Simonides inter pœtas *ἑπιλυψιδίς*, qui nœnias & carmina cum lamentatione extremo mortuo accinenda scripserunt, præcipui nominis fuit.

Heliodor. *Theatrum simul aperit, & claudit.* 64

Ὁ μὲν τὴν ἀνοίξας καὶ κλείσας τὸ θέατρον dici potest, vel qui singulare aliquid proponens, orationem subito aliò conuertit: vel homo sordidus, qui spem ostētat domi, sed mox reuocat.

Suidas.

In repagulis stare. 65

Ἐφ' ὕσσηλῶν. De eo qui in prociñctu stat paratus. In stadio, locus, vnde cursum auspicabantur, transversario fune, quo cursores & quadrigæ primum tubæ signum attentè expectantes coëtebantur, exclusus Græcis *ὑσσηλῶν, ἡσπηρ, βαλδῆς, ἀρετηρία, & ἰσπάρσις* vocatur, nobis carceres dicuntur & repagula.

Aristides. *Veluti Minerva calculus.* 66

Herodes Atticus, ait Philost. *καὶ τὸν Ἀριστοκλῆα εἶδον ὑσσηρ πρὸ ἀθλων ψῆφος*, vidit etiam Aristoclem, velut quidam Mineruæ calculus, nimirum ad faciendam fidem illius eruditionis, dignatus eum honorifica salutatione, atque ita veluti comprobans præclaram de illo existimationem. Vtemur illo & nos, cum quis primarij iudicis calculo absoluit: aut quoties docti vel principis viri iudicium abscedit ad laudē alterius Origo eius refertur ad Orestæ iudicium, qui, cum pares essent calculi & damnatorij & liberantes, Mineruæ calculo alteri parti accedente absolutus à crimine fuit.

Aristot.

Ieiunium olet. 67

Νηστίας ὀζειν dicuntur, quibus grauis est anima & putidum olens. Ieiuni ob spiritus & excrementa pituitosa reque putrentia graui sunt halitu.

Varro.

Tricas conduplicare Tellenias. 68

In eos, qui meris, & ineptissimis nugis occupantur. A Tellene nugaci versificatore natum, qui suis frigidis dictariis innotuit.

A' τῶ-

Ἀπείραμνος. 69

Ἀπείραμνος, & ἀπύκτους prouerbialiter vocāt saxeos & durę ceruicis homines, quāsi dicas non teneros & macerationi ineptos. metaphora à leguminibus sumpta, quę ægrę concoctionem admittunt.

Homerus,
Plato, &c.**Saturnius oculus. 70**

Heliodor.

Ὁ μὲν κρόνιον εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπέσκηψε, In familiam meam Saturnius oculus incubuit. De insigni calamitate, & ineluctabili exitio intelligitur, sumpta occasione à Saturni sideris malefica potestate.

Purior salillo. 71

Persius.

Comparatio prouerbialis de quacunq; re inculpada, & integra. Summam veteres puritatem salii tribuebant.

Attica hostilitas. 72

Heliodor.

Ἀττικὴ ἐχθρὰ. De exitiali odio, aut crudeli facinore. Causam adagio dedit Progne, Pandionis Athenarum regis filia, quę Tereo Thracum regi innumpta filium vnicum Iryn patri epulandum apposuit, vnde odium erupit, & marito & illi ipsi exitiale.

Sphingis enigmata dissoluit. 73Alcaeus, &
alij.

Νῦν σφίγγος χέροισι εὐδίοτος ἐφροσάμην, Nūc Sphingis nodo, Oedipus explicui. Quadrabit in eum qui recondita auctorum tenfa, & tenebrosos locos dexterę explanat.

Nervos frangere. 74

Quintil.

Νεὺρον κτίν. Pro, animi constātiā labefactare, & sententiam, quā quis firmam habuerit, subuertere. Nervi enim tā Gręcis quā Latinis pro robore, & viribus accipiuntur.

Cyreneus videris. 75

Athenęus ex Alexide vsurpauit in hominem inexhaustę lectionis. Torquas in quosuis quauis ratione inexpletos.

Lateritius 76

Πλίνθινος. pro vili, & qui nullius frugis, aut pensi habeatur. Æquę prouerbialiter appellauit Cicero negotium luteum, quod nullius est momenti. Æquę item Martialis, in quendam materiam arduam humiliter tractantem;

Tu, inquit, magnus luteum Gaure Giganta facis.

Nec corticem quidem dederit 77

Parthenij est in sordidum & auarum,

Mefych.

Potes tacere. 78

Δωϊσας σιωπῆν. In eos qui clanculum inter se miffant, ne silentij fides prodatur. Confectum est à Phœnicide Megarenfi in Pyrrhum & Antigonum societatem ad eò arcane ineuntes, vt ne scribis quidem credita fuerit eius fides.

In Catonium agi. 79

De eo videtur posse dici, qui in periculum exilio proximum coniicitur. Cic. Catonium deriuatum à tetrico & tristi Catonis ingenio, alluditque ad Græcorum κειτόριος, ita vt pro tetro carcere accipi posse videatur, præsertim in illo Laberij,

Tollet bona fide vos Orcus nudas in Catonium. Quidam legunt charonium, vt dicant sic vocatam esse ianuam quandam nomophylacij, per quam damnati abducebantur ad mortem, teste Poll. lib. 8.

Arenam superat. 80

Arenæ in infinitatis significationem frequentissimo vstrahuntur ab auctoribus vtraque lingua. Consimilis est significatio mulritudinis in folijs, minutila pluuia, niue, aëtris, fluctibus, & capitis pills, propter eorum spissitatem.

Etymol.

Ne bæon piscis molestus sit. 81

Μη με βαϊὸν κραιπνὴ ἰχθυΐ, Ne Bæon pisciculus mihi noxâ pariat. Competet in hominem aspernabundum, & delicati morosique ingenij, qui communia & vulgaria fastidiat. Bæon enim pisciculus est gobio persimilis, alio nomine βλίνος à βλίννα, mucco, vilis planè & ingrati saporis.

Suidas.

Cum vulpe habens cõmercium, dolos caue. 82

Cauendi mali, ne aut impostura exitio tibi sit, aut ne in mores transeat contagium.

Ælianus.

Mandrabuli in morem. 83

Cùm apud multas nationes certa animantia suis diis sacra occidere religio esset? Mandrabulus ouem Samiæ Iunoni sacram, quòd sacrilegum olim eius tẽplo balatu suo arcuisset, inconsultè mactare ausus est. Vnde in præpostere aliquid factitantes dictum videtur.

Eustath.

Propede xenium. 84

Τοῦτό σοι ἀπὸ ποδῶ: ξεννίον, Istud habe xenium pede pro bouis. In eos quibus malum pro malo rependitur. Verba sunt apud Hom bubulci Vlyssis Ctesippo sagitra traiecto insul-

insultantis, vt munus illud accipiat pro bubulo pede, quem ille mendicanti Vlyssi impegerat paulò antè.

Polyb.

Εκκυλευειν, aleam iacere. 85

Periculum facerè, & experiri ancipiti quodam Marte.

Eustathius

Senex fatiscens. 86

Casse senex, iuuenum te bellica dextra laceffit,

Fractus es, & vires consumptæ abière senecta:

Cornipedes cursu tardi, segnisque minister.

Hæc verba Diomedis Nestorem admonentis vt prælio excedat, aptè torquebuntur in hominem iuuentæ flore præclarum artificem, qui senectutis vitio defectus; paria cum iunioribus posthac facere nequeat.

Υιι nutrices lamiam. 87

Chrysoft.

Ὡς αἰ πῖτθαι διηροῦσθαι τῶν λαμίας, instar nutricum lamiam pueris obicientium. Quoties inanes minas ad territandū solūm comparatas innuère volumus.

Plutarchus

Βίλην vomere. 88

Χολῶν ἰμῶν dicuntur, qui molestiam animo & auribus ingratam concipiunt. Natum à ventriculi natura, qui aliquid fastidiens, bilem innatantem reicit.

Aristides.

Εν μεσῆ φλῆμῃ σερναρε. 89

Ἐκ μίσου πυθῆς τὸν ἄσπρῃ σάζειν dicitur, qui aut litibus irritum, aut aliis periculis implicitum explicat. Referendū videtur ad Æneam, qui patrem ardentè Troia humeris extulit.

Plutarch.

Ἰμῶν ἀθάνατοι ἡμεῖς. 90

Ἀλλήλων χρεῖται κῆποι. Gratiitudinis significatio est. Nam beneficij memoria in accipientis animo vitè se semper ac immortalis esse debet. Vnde Thaliæ quæ vna Gratiarum est, nomen à virore est inditum. Trahi potest ad personam, si dicamus virum æterna dignum memoria, in Charitum hortis immortalibus viuere.

Themist.

Ἀρχιλοχία vulpes. 91

Ἀρχιλοχίου ἀλάτιξ. In verisipellem & astutiæ plenum. Natū inde, quod in vulpeculæ fabula plurimus fuerit Archilochus in carminibus aduersus Lycamben.

Ἰερνέκει. 92

Κεῖμαιζοι. Stupidi sunt & insulsi iudicij homines, veluti

Galenus.

- veruecino mucco scatētes. Huc spectat illud Hermippi, de
co, qui pl^u habet in recessu, quam primore frōte promittat:
Loquelam habere pecudis & faciem mihi
Videris, aut intus latet prudens drāco.
- Agristides.** *Phoenicis instar reniisficere.* 93
De eo qui morbis, curis, aliterve emaciatu ad se redit,
factus viuidiōr: aut de vrbe ruinosa in nouā faciē relicitura.
- Eustathius.** *Suis typhus.* 94
Τὸ ἐτύπος. In hominem inuenustum, cui rictus suis in-
star protuberat: vel in stupidum, qui primore etiam fronte
facile præ se ferat qualis sit.
- Synecius.** *Ἀποσκορακίζειν.* 95
Idem adagium est cum illo supra, βαίνειν ἐς κίβητες, ad
coruos relegare, sed quia vnica voce profertur elegantius
& venustius. Illius origo varia est, à quibusdam ad fabulam
graculi Ætopici refertur, ab aliis ad coruos arte gypsiacos
pro albis inauspicato conspectos, ab aliis aliō.
- Clemens.** *Qualis hera, talis est canis.* 96
Οὐκ ἔστιν οὐρα, τοιάδε χ' ἰ κύων. In impudicæ, & ebriosa ma-
tris libtdinosam & temulentam filiam.
- Iuuenalis.** *Gyaro dignum.* 97
Aude aliquid breuibus, Gyari, est carcere dignum, pro fa-
cinore audaci, & cum periculo coniuncto, quod Græci
ἰπυρίδιον vocant. Breuia, maris loca sunt vadosa naufragiis
infamia. Gyaros insula est inter Cycladas, immittis,
& sine hominum cultu.
- Sophocles.** *Regula rectior.* 98
Και ὀνοε ὀρθότερε, regula rectior: σέδμυς ἀκρεβέστερε, amul-
si exactior. Hyperbolæ sunt prouerbiales. Nicarchus
loquens de gibboso, quem medicus corrigere volens, cir-
cumpositis asseribus elisa anima rectum fecerat.
- Philostrot.** *Mel sumis digitis delibandum.* 99
Moderatus rei alicuius vsus hîc commendatur.
- Aristot.** *Ἐνδοσιμον.* 100
Pro ansa & occasione quam arripere decet, vt τῆς ἔργου
ἐνδοσιμον ἐπιτηρεῖν, opportuni temporis occasione obserua-
re. Propriè signat carnē nauticum, quod καλοῦσιν ἐρεμιγίβω
acclamaturis præibat, Hesych. citharæ preludium est, quod
ante cantilenam prælibari solet. Alij aliter.

AD AGIORVM HADRIANI
Iunij Centuria VI.

Polycleti norma. I

Πολυκλείτιος κανών, Polycletea norma. Homo omni- Galenus.
bus numeris absolutus, opus ad vnguem factum, res & alij.
extra controuersiam perfecta. Natum à Polyceti commen-
tario, quo absoluti operis specimen artificibus præscripsit,
itemque eiusdem statua absolutissima, quibus ambobus
κανόνος nomen inditum fuit ab auctore. Sic & per se κανών
sive norma sumitur.

Pro virgine, cerua. 2

Quoties præter opinionem insperatum quid accidit: aut
quoties aliud pro alio fraudulenter substituitur. Natum ab
fabula Iphigeniæ, quæ cum in Aulide ad aram Dianæ sta-
ret, futura dæx victima, ipsa quidem repente euauit, & in
Tauricam deuecta est, immolata eius loco supposititia
cerua. Eurip.

Fulmenta lectum scandunt. 3.

Quoties seruus aut etiens supra herum vel patronum ha-
beri præsumit: aut cum alioqui præposterè aliquid fit, tum
fulmenta, id est, fulcra sustentando lecto destinata onus ipsa
lecti esse velle, & ab eo portari quodam modo dicemus.

Tantali mensa. 4.

Τανταλου τραπέζα. De re, qua frui non liceat. Nota est fa-
bula de Tantalo in mediis vndis sitiente, & imminentibus
pri ipsius pomis frui non potente. Petron. Arbitr.

Voce optato. 5

Μετα εὐνοῦς ἄχρη, voce precator. Hoc Pythagoræ sym-
bolo admonebimus nihil iniustum petendum esse, sed vo-
ta nostra debere esse liberalia, quæque nullus facere dubi-
taret, pluribus etiam cōsciis. Natum à peruerso multorum
ingenio, qui taciti apud se pudèda, votòq; omni maiora in
dies flagitāt, quæ corā aliis clara voce postulare vereantur.

Ad fores venire. 6

Ἄνε δὲ ἔξωθεν ἵδαν. dicuntur opes, honores, dignitates, Musæ, Philostrat.
Rr ij

aliâque quæ vltro non ambienti sese offerunt. Natum ab amantibus, qui amassarum ianuas frequentare & sertis ornare solent: vel à discipulis præceptorum ad limina studiose ventitantibus.

Unum aluere. 7

Suidas.

Εἰν κηρίον, vnum, idémque aluere. De sociis coniuratis, qui, aut in eisdem studiis addicti sunt, aut similibus sceleribus o perti.

Cera instar. 8

Chrysof.

De molli, aut tabescente. Simile illud, cera tractabilis, aut fingi aptius. *Damascius.*

Bucula. 9

Βούδις Menandro dicitur homo fatuus & ignauus, cuiusmodi etiam ἀμυνκῶν Aristophani vocatur, quasi νοῦν αἰ. ἀμύνει, agnina sapiëntia præditus, alioqui κῶν pecudem seu ouem Cares vocant.

Synesius.

Tanquam in nocturno pælio. 10

Ὡς ὅτε ἐν νυκτομαχίᾳ. Cum imprudentes & obiter in aliquam materiam incidimus: aut cum ostēdimus nos haudquaquam obscure cum quopiâ congredi velle, & dissimulantes, vt alios fallamus, sed aperto Marte, & in clara quodammodo luce.

Abderologus. 11

Arnobius.

Ἀβδηρολόγος. Stultiloquus; qui nequias merâsque nugâs effutiens ingenij inopiam prodit. Abderitani Thraciæ populus, fatui habebantur, & frigidæ stoliditatis pleni. Sic & ἀβδηρολόγος Ciceroni est stolidum & friuolum.

Camelus pyrrhiam didicerit. 12

Ὁ κάμηλος πυρρίχων ἔμαθε Κινησίον, pyrrhichâ Cinesis camelus didicerit. Vtemur, vbi quis repugnante natura & genio quid aggreditur, hoc modo, Didicit camelus pyrrhichâ Cinesis: vel hoc: Camelus citius; pyrrhicham Cinesis didicerit, quàm cardex iste litteras. Cinesias poeta pyrrhicham conscripsit, ad quam decursus modulatus fueret, lege carminis conflata è breuibus ferme pedibus, qui vel inde, vel à mobilitate ignea pyrrhichij dicuntur. Aristophanis interpretes.

Eleusina seruat, quod ostendat. 13

Eleusina seruat, quod ostendat reuisentibus. Rerum natura sacra sua non simul tradit. Hoc Senecæ dicto significabimus

himus non semel, & vniua vice effundendas esse omnes eruditionis opes. Eleusina Atticæ locus Eleusiniæ Cereris sano nobilis, quo prima frumenti satio inuecta fuit, *πρωτοεισθεσιον*, eam Atticæ sacrarium appellat Apuleius.

Medæa immansior. 14

Simocatus

Μεδαία ἀπηνέσχετος. Prouerbialis hyperbole in execrandam crudelitatem. Medæa Ætæ Colchorum regis filia post occisum Absyrtum fratrem, postea proprios liberos ex Iafone susceptos iugulauit.

Taurica ara crudelior. 15

Strabo.

Ouidius.

Similis hyperbole in illo Iuuenalis, Mæotide sæuiora Ægyptus. vbi Mæotidem aram vocat Tauricæ Dianæ delubrum ad ostium Mæotidis, ad cuius aram viui homines aduenæ immolabantur.

Num fratri bene est? 16

Synecius.

Μή τι τ' ἀδελφῶσ σου καλόν; Num rectè se habent res fratris tui? Sciscitatio hæc quadrat in hæredipetas, & inuidos homines, qui alterius rebus opimis impalescunt: aut qui omnem mouent lapidem, vt alienam conditionem intercipient. Natum a Typhone, qui Osiridis fratris sui opibus insidiabatur, ad imperium per fas nefasque adspirans, atque ita præ inuidia macrescens, quod eo loco essent res fratris.

Nemo comatus, qui non præciditur. 17

Synecius.

Οὐδὲς κεμήτης, ὅστις οὐ ψευδίζεται. Omnes qui cutis molliem, calamistraturam, aliisque corporis cultus impensè deamant, molles & fracti censentur, & *πασίτων* quiddam, si non corpore, animo saltem, præ se ferunt.

Smyrnæi mores. 18

Artifid.

Σμυρναῖος τρόπος. De gente aut homine bellicoso, pacis tempore d. stulto. Smyrnæi in dies luxui indulgebant: sed in bello ferocijores erant, quàm vt multis expediret eius rei periculum facere.

Capra cinnamomum. 19

Eustath.

Ἡ αἴξ κιννάμωμον sequitur, vel amat. In eos qui re aliquam impensè depereunt. Cinnamomum. Afabicus surculus, naribus ad motus sua fragrantia lacrymas elicit vel inuitis. Si capræ porrigatur, ea catuli instar admurmurat, abeunt emque sequitur naribus, quantum potest, ad motis, atque xdeo

Rr iij

repulsa, non taliter, quàm si pabulum denegatum foret, qui ritatur. *Philosf.*

Umbris macilentior. 20

Κηρόν λεπτότερον. Hyperbole in macros & strigosos. Dicitur est in Arcestratum poetam, qui captus, & in bilancè coniectus oboli pondus momento traxisse dicitur, ὀβόλου ὀλίγον ἔχοντα. *Eustathius.*

Demosth.

Veteris moneta. 21

Παλαὸν νόμισμα. De homine aut re planè integra, nihilque adulterata.

Euripides.

Olim Pelasgi, Danaïda postea. 22

Πάλαι πελασγοί, δαναΐδαι δ' ἔπειτα. In eos quorum opes olim firmæ & potentes fuerint, aut præpotens familia, nunc verò ea defecerint. Pelasgi numerosa & valida olim gēs fuit, quæ errabunda passim sedes posuit, leuiq; de causa eas mutauit, aliò atque aliò emmigrans, & in infinitam adaucta multitudinem celeriter defecit. *Strabo.*

Ex eadem figulina. 23

Τῶς αὐτῆς κακομείας. De rebus affinis & cognatis. Simile illud Platonis, ἐν αὐτῇ Συμπόσιου.

Plutarchus

Fracti. 24

Καταρῶτες & κλασθήσαστες, siue fractos, molles nominant & effeminatos. Sic καταρῶτες τὰ αὐτὰ eos appellant, quorum aures Alexandrinis delitiis assuetæ nihil virile admittunt. *Plato, Galenus.*

Helena crater. 25

Ἑλένης κρατήρ. De læto nuncio, aut re animi solliciti curas diluente. Philostratus, intelligens pharmacum Nepenthes, obliuionem tristitiæ veniàmque afferens. *Homerus, Plinius.*

Helepoli. 26

Ἑλέπολι. Pro delinimento, & illic vinculo, quo capitur animus, vt si dicamus luxum esse iuuentutis helepolin. *Philon.* Sunt autem helepoles machinæ bellicæ expugnandis vrbibus comparatæ, πρὸς τὸ εἰλεῖν τὰς πόλεις.

Plutarchus

Spinas colligens. 27

Τὰς ἀχάνδας σπινάρον. De moroso homine, & importunè curioso, qui in disputationibus nunc hoc, nunc illud incescit, & in controuersiam trahit.

Somni plenus. 28

Τ' ΠΥ

Ἰπποῦ μῆτος. De stupido, aut oscitabundo parūque artēto. Aristides.
Suilla harmonia. 29 Idem.
 Ἰὸς ἀμυθία. De incondito, & indocto clamore, qualis est eorum, qui ab artibus nomen vsurpant.

Monitor capras age. 30 Idem.
 In consultorem ineptum, qui alteri dictare parat consilium, ipse supra stiuam non sapiens.

Dadals machera. 31 Pindarus.
 Δαδάλου μηχανή. Dolus vāfrē ingeniosēq; excogitatus. Natum à Dædalo qui profugus ad Cocalum Camici regem supplex, astu insigni effecit, vt regis filiæ feruentem aquam per testulos infunderent, quæ per tubulos delata Minoem persequendi illius studio eò delatum, seseq; in balneo lauantem perussit & extinxit.

Ad aliud proœmium transio. 32 Aristides.
 Μῆτιμ ἢ ἴσσοι ποιοῦμεν. Quoties aliud propositum vrgemus, aut diuersam à priorē sententiam amplectimur, aut rationi prolixē explicatæ secundam atteximus. Sumptum à Stesichori, lyrici palinodia, quam in Helenæ à se prius vituperatæ encomium conscripsit.

Βυσσὺν χλω incuruiceruicus. 33 Xenarch. Pacuu.
 In fraudulentum insidiosumq; simulatorem. Tradunt Physiognomici, homines obstipo capite & in humeros contracto maximè fallaces esse. Et animantia, quæ aliis insidias moliantur, aut iram premunt, ceruices obliquant, quoties insultū meditantur, quod in vulpibus, & canibus videre est.

Agamemnonium epulum. 34
 Ἀγαμέμνονος δαίς ἢ ἱερὰ πύλα. In eos qui amicè accepti medicatum poculum hauriunt, aut Italicam offulam sorbent, aut alioqui proditoriè interimuntur. Refert Homerus Ægylthum lauto cōuiuio exceptū Agamemnona interfecisse, vnde & natum prouerbium.

Achæa, non Achivi. 35 Homerus; Virgilius.
 Ἀχαιῶδες οὐκ ἴτ' ἀχαιοί. O verè Phrygiæ, neque enim Phryges. Prouerbialis morsus in eos, qui præter verborum tumorem nihil habent pectoris aut virilitatis, minimum à feminis discrepantes, quarum tam proprium est garrire, quam sit virorum præclara edere facinora.

Εν χρω̄. 36

Xenoph. & alij. Εν χρω̄, quasi dicas in cute, pro admodum vicino, & quasi in continuo: aut pro coniuncto. *αὐτὸν ἢ ἐν χρω̄ ἤδη ἔστιν ἢ οὐκ ἔστιν*, non prius, quàm in cute verfaretur periculum.

Ad manus ferre. 37

Crat. com. Εὐσχημονος ἢ ἀδῖ, *ὀνόματος ἔστιν ἔτι χεῖρας ὀρίων*, Speciosus videris, at nominis nihil ad manus afferis: quasi dicat, secudùm Eustathii, non magnum habere illum nomen & prolixum, ad modum eorum, qui magna trahunt vestimenta, vt oras extremas manibus excipere cogantur. Viderur tamen parçmia à pondere deducta, vt dicat breue nomen paruim afferte momenti, & ponderis. nam manibus pondera explorantur. Vtvt est, *ἔτι χεῖρας ὀρίων*, est nobilem esse, & spectatz famæ.

Stobæus. *Iouis paria intonat.* 38

Par Iouis imperio fremit & capite arduus exit. Dicitur in superbum, & grandiloquum.

Synefius. *Tanquam pavo circumspectans.* 39

Καθὼς ὁ πᾶσι περισπᾷ ἑαυτὸν, pavonis in morè seipsum circumlustrans. In philautum. Pavo gemmantes suas pennas mirari solet, & ad laudes suas explicare opes.

Collaria cadauera. 40

Aristoph. Νεκρὸς ματαυχρῆς, velut cadauera collo tenuis medio. Perpinones perdit, perpetuis comestationibus luxúque tempus terentes, qui vitam gulæ delitiis metiuntur.

Veriora Bacidis dictis. 41

Ἀλθίστην ἢ σελύνην ἢ βᾶιδος, veriora Sibyllinis, aut Bacidis oraculis. De rebus minimè cōtrouersis. Fuit Bacis ex iis quos fatidicos vocant. *Dion. Chryf.*

Cappari victitas, qui potes anthia. 42

Plutarch. In sordidum: aut medicum scholas aperientem, vel arlioqui hominem parui animi. Anthias piscis est non ignobilis, quem sacrum, & à felici nominis augurio, *καλλιόνη* vocant. Plutarchus. Simile est, corium redolet, cum possit vnguenta.

Synefius. *A scapha in triumphalem quadrigam.* 43

De quouis è fecte hominum ad magnas opes dignitacéque prouecto, qualis fuit nuper Iulius Ligur, post sedentariam operam in ducendo scalmo diu nauatam, Sixti Pontificis

ificis beneficio insignibus Ecclesiasticorum honorum ornatus, tandem ad Pontificatum maximum emerfit.

Ferrens. 44

Σιδνεύς. De impudente & frontis vacuo. *Cicero, &c.*

Geminas chordas ferit. 45

Διπλᾶ κερύειν dicuntur, qui duobus dominis seruiunt, aut qui ancipitem fouēt sententiā, neutrò inclinantes. *Aristid.*

Equum Scythæ. 46

Τὸν ἵππον ὁ σκύθης, subaudi, *βδελύσσει ἢ μισήσεται*, aduersatur, aut fastidit. De eo qui in propatulo rem quampiam reicit, clam appetit: aut de eo qui duplex vna è re cominodum caprat. nam Scythæ equo, & ad itineris expeditionem vtuntur, & ad pastum, vrgēte nimirum fame, epoto è sexta vna sanguine. *Suidas, Clemens.*

Sartaginum pernicios. 47

Quibus adagijs parasitorum infamis gula apud veteres traducatur, hic lubet prolixius recensere. Primum apud Athenæum *λοπαδογχοίη*, seu *λοπαδογχοίη* dicuntur, pestes & pernicios sartaginum, cuncta abligurientes. Idem eos vocat *αισίοις*, *λαρύχαις*, *ἀλλοτριῶν κτεσίων παραδιδιπνίδαις*, exitiales gula; alienarum opum tuburcinatores. Apud Suidam eiusmodi helluo *παρνορινδοθήρας* audit, quod patellas venetur: apud Athenæum iterum *καλιόδημον*, quod ventris studio felicitatem metiatur: Alibi *ἐνθεσίθυλος*, buccæarum mancipium, ab *ἐνθεσις*, quod turundam denotat. *γαστέριον* quoque Eustath. teste, quod abdomini totus inferuiat. *κνισολοισχὸς* maioris vehementiæ vocabulo, quàm *ηραπιζολοισχὸς*, vtrumque tamen audit, hoc, quod mēsas illingar: illud, quod nidorem è cibus surgentem rabido ore carpat, atque illingar quodammodo lambente lingua. *γάστρις*, ventrio, ab inexplibili aluo. *ψαμμοκόλαξ*, quod offulas adulabundus carpat: *ψαμμοκόλαφος*, quod offulas abliguriat. *ψαμμοέθρος*, offurum pernicios. *παντοφάρυξ* seu potius *ποντοφάρυξ*, quod inexpectus gurges cuncta absumens, siue quod inexhaustum pelagus sit illius gula. *λίβητοχάρων*, seu quod lebetibus & ferculis gaudeat, siue quod eduliorum lebetibus excoctorum sit veluti Charon quidam. *θυρέπαιξ*, aut *θυρέπαιξ*, quod alienis foribus insidiatur, ambiens alienam quadram. *κοστορηπίδες*, teredo, & colus mēsarum. *μισσηγυθρηπίδες*, quod sapius inter cœnandum faburram exoneret, vt depleto ven-

tri nouum onus identidem iniiciat, à *μῶσῃς, καὶ δὲρ ποίεθ' χρίζειν. συλκρεπενευσθάρει*, ad nutum manduco, quòd coepulantes aliis, annuere dictis omnibus, ventris caussa, necesse habeāt. *λίμβοι*, quòd tanquā scapha nauem onerariā, mensam seclatur. *Suidas, Eustath. Athenæus.*

Cerebrum interius inquirere. 48

Pro, occultiore sensum, latensque mysterium inuestigare, & medullam exquirere relicto cortice. *Fulgētius.* Sic Græci *δούκος ἐγκέφαλον*, palmæ arboris cerebrum, & *ἐπιπέδω* arboris medullam intestinam vocant.

Mandibulis alienis ridere. 49

Hom. agens de Penel. prociis, quibus suæ proteruitæ pœnas capite iuituris Minerva ementitum cachinnum inprimi sit, & mente emotos reddidit: *οἱ δ' ἦδη γναθμοῖσι γλοίων ἄλλοις*, Illorum at risus buccis alienus inerrat. Vbi Eust. idē aliijs verbis affert: *ἐναῖς γλαῦν παρθῆς*, peregrinis buccis ridere. Dicitur adagium de risu non vero, neque ex animo profecto, vt eorum est, qui præ ira nasum crispant, aut præ consilij inopia animi hærentes in re non ridicula risum eient. Similiter dicemus eos, qui inuiti cibum sumunt, *ἄλλοις γναθμοῖς ἐδῆεν*, eos, qui inuiti manum operi admouēt *ἄλλοις χεῖρ πίνουσι*, &c.

Labiis ridere. 50

Homer.

Χείλοισι γλαῦν, non diducto ore, & vultu liberè exportecto, sed ringentium in modum renidere, & quasi in Sardonium risum solus, qui fieri solet cum morsu animi mœrore grauati.

Synefius.

Telchines. 51

Homines fraudulentis & malefici impostores. Perhibentur olim fuisse Telchines nouem, Rheæ comites in Cretā proficiscenti, venefici & præstigiatores insignes, dicti *παρὰ τὸ δέλαιον*, quod decipere est, & item in aliam naturam mutare: iidem vocati fuere à nociuo manuum opere *πυλαμῶν*.

Gregor.

Vna passa similis. 52

Palama.

Ἀραρίδι ὀμοῖς. In senilem ætatem rugis contractam, & passa cute strigosam.

Tertullian.

Hamaxobio instabilior. 53

De homine instabili, & incertis semper sedibus nouas veteribus cōmutante. Sunt Hamaxobij Sarmatæ plaustra p r o

pro sedibus habentes, ab *ἄμικτα*, plaustrum, & *βίος* victus.

Nauem rectam semper. 54

Neptune non te latet, rectam me semper rexisse nauem.
Aristides, Seneca. Quoties testatā & spectatam fidē nostrā,
atque integritatem significare volumus.

Theramenes. 55

Dicitur de versipelli & in vtramque partem dextro, qui
pro re nata, nunc harum, nunc illarum sit partiū. Fuit The-
ramenes Isocratis præceptor, & magna dexteritate Athenis
rempubl. administravit, ad eod vt egregiē temporī seruiendo,
factionibūsq; se applicando, cothurnus (congruit id
calceamenti genus vtrique pedi) audire cœperit.

Aristoph.

Imbry & Lemny. 56

Tergiuersatores, & qui sibi conscij iudicium declinant,
absentiam in Imbro aut Lemno prætexentes.

Eustach.

Patroclum sub specie. 57

Πάτροκλον παρῶσαν, subaudi, *πείθει*, Patroclum obtentum
facere, aut prætexere. In eos, qui rei cuiuspiam gratia simul-
lant se facere aliquid, quod reuera aliorum faciunt. Occa-
sionem adagio Hom. præbuit, vbi Briseida necē Patrocli
lulentem reliqua feminarum turba sequitur, non tam Pa-
troclum, quā proprias ærumnas deflens.

Plutarchus

Squilla rubicundior assa. 58

Ἐρυθρότερος καεῖδος ὀπῆς. De eo qui pudescit vel castigatus
vel scommate adpersus. Sunt *καεῖδος* pisces, quos Latini
gambaros, nos garneros vocamus, qui elixi, aut assi toti ru-
bescunt, prius albicantes.

Athenæus

Pyrrhonia hæsitatio. 59

Πυρρῶνιος δόρεια. De iis qui nihil certi decernunt, semper
dubitantes. Fuit Pyrrhon Elæus Philosophus, qui desperata
veritatis inquisitione, temerē omnia diu rimatus, in singu-
lis hæsitabat. Eius assæclæ dicti sunt *ἰσοκταῖ*, quod superse-
derent quicquam asserere. *δορομητικαί*, siue *δορορητικαί*, à per-
petua hæsitantia. *σκιπτικαί*, quod perpetuo considerarent: *ζη-
τητικαί*, quod inquirerent vsque: Academici postremò.

Galerius.

Caricum schema. 60

Καρκινὸν ἄνιμα. Effrenata libido, seu potius certus eius mo-
dus, qua de re extant portentosa Petri Aretini schemata.

Hesychius.

Omphacinus. 61

Ο'μφακίας nominant Græci hominem durum, & præfractum, translatione petita ab immaturis vuis. *Aristoph.* Et ediuerso, πίπνα quasi maturum, vocarunt hominem placidum. *Aeschylus, Athenæus.*

Libera in Cynadra aqua. 62

Eustathius. Εἰ κινάδρα εἰλυθέριον ὕδωρ. Adhortatio est ad libertatem. securius enim dulciusque aqua viuitur in libertate, quam magna rerum abundantia seruitur. Cynadra fons est Argis à perfugio canis nomen habens, è quo serui in libertatem afferti, poculum hauriebant.

Lippus oculus solis radios non fert. 63

Non illico perspicua sunt lectori medicos aut Theologicos libros euoluenti, penitiora mysteria, nisi iis doctrinis imbuto.

*Clemens.**Vespa acerbior.* 64

Σαυκός θριμύτιος. De præferoci & crudeli. Vespe ictus haud temerè sine febrisunt, eiusque ter nouenis punctis hominem interire aiunt.

Ceruina senectus. 65

Εἰλαφίον γήρας. Attribuitur vehementer longæuo. Hesiodus cornici, teste Plinio, nouem attribuit nostras ætates, quadruplum eius ceruis. *Iuuenalis.*

Fulicam cygno comparas. 66

De rebus, & personis maxime inter se dissimilibus, conuenient hi Paulini Nolani ad Aufonium versus:

Si confers fulicas cygnis, & aedona parre

Castaneis corylos aques, viburna cupressu.

Fulicæ colore sūt fusco, cygni albo. Luscinia vocis amantate auitum regina est, parra stridula & ingrato sono. Castaneæ & cupressi editæ sunt & proceræ: coryli, auellanz, & viburna depressa & humilia.

*Eustath.**E scala.* 67

Εἰ κλίμακος. De iis, qui de industria otii captant. Pugilibus tempus diu terentibus scala olim inferri solebat, vt diuisi & suum vterque locum obtinentes distinerentur, ne in circumcurrendo ictus acciperent, sed suum quisque locum obtinens quali quali manuum obiectu se defenderent.

*Idem.**Lumbos fractus, vt Mysius asinus.* 68

In molles & effeminatos. In Mysia rarissimi sunt asini, quibus

quibus rectum sit dorsum circa lumbos, aut ilia.

Ovo nudior aut glabrior. 69

In caluos, aut derafos.

Nicias epi-
gramm.
Demetrius
Phaler.

Tranquillitate caluior. 70

Φαλ ἀκρότης ἀδίας. Simile superiori. Natum inde, quod tempestate crispentur omnia & horreant: contra in serenitate & aëris malacia, nuda & quodammodo calua iaceant omnia. Sic Mart. *Lanior es conchis Galle Cythariacis.*

Sphæctius. 71

Σφίςλιος, virulentè mordax & sycophanta dicitur à Sphæctiæ gentis ex Acamantide tribu ingenio. Sic σφάκτιον ὄζος, pro acerrimo aceto dixit Aristoph.

Araneis abundat. 72

Καὶ ἀράχια ἔχειν. De eo quod desertum est & incultum. Homerus. transferetur appositè ad ignaviam ingeniorum, aut oscitantiam interpretum, obscura loca prætereuntium. Hesiodus.

Manus in Ætolis habet. 73

Τὸ ἰὸν χεῖρ ἐν ἀργείοις, ὃ δὲ τοῖς ἐν κλυτὰς αἰς. Manus utraque in Ætolis, at mens in Clodidis. In eum qui & flagitiosè manibus donaria efflagitet, & furaci animo opes inuolet. Ablusio est ad εἴρημον Ætolorum, quod est εἴρημον ὄλον, totum flagitare: & Clodidarum, quod est ἡ κλοπή, furtum. Aristoph. Homerus.

Turtur cantat. 74

Τὸν τὸν φαίεν. De inepto cantore, aut poeta. Turtures nō tam canunt quàm gemunt. Suidas.

A lineis excidere, lineæ insistere. 75

Pro, ab instituto aberrare: & contra, in instituto permanere. Translatio est à Geometria, quæ lineis omnia perficit. Eòdem pertinent, eisdem dimicare lineis, pro, intra certa argumentorum septa permanere. Lineas aliquas præducere, pro, certam materiæ legem præünire. Ad lineas, & in gradum, pro, ad propositum. Lineis claudere materiã, pro, stata quædam argumenta præfinire, intra quæ oratio coerceatur. Metaphora sumpta est à luctantium lineis, quas intra decertant. Cicero. Tertullian.

Lapis molaris. 76

Λατὸν ὀλίθου, μολίας. De stupido & cerebri experte. Plato, &c.

- Synefius. *Decumami fluctus malorum.* 77
 Κακῶν τετακμῖα, Malorum decumamus fluctus. De ingen-
 tibus calamitatibus. τετακμῖαν tempestatem esse volunt gra-
 uem, qua tres vndarum cumuli in vnum coeunt, Latini de
 cumanum fluctum appellant.
- Nazianz. *Euannatio ad omnem auram.* 78
 Λικμησις ἐπὶ πάντα αἴριον. De leuitate, qua sententiam
 vnam in omnia flectimus: aut qua citra iudicium opinioni
 omni fidem deferimus: quod nostrates vocant, Chlamydé
 omni vento obuertere.
- Idem. *Statua viatores omnes intuens.* 79
 Symbolum, aut dictum, quod diuersimodè interpreta-
 ri possis.
- Demost. *Ἐξορχεῖσθαι.* 80
 Ἐξορχεῖσθαι & ἐξορχήσασθαι. Extra templi vestibula cho-
 ras ducere. Pro, arcana & reticenda in vulgus edere, pu-
 blicique ea iuris facere.
- Virgilius. *Minis occidit.* 81
 De vana interminatione, qualis eorum est, quibus Mars
 est ventosa in lingua.
- Athenzus. *Anguilla in stringento.* 82
 Ἐγγυλαίς ἐπὶ γλοιοῖς. De homine lubricæ fidei. Anguilla &
 per se, & oleo imbuta minimè manibus stringi potest.
- Synef. &c. *Cyceon.* 83
 Κυκλαῖον. Pro turbulenta rerum confusione: aut conturba-
 tore, omnia fursum deorsum miscente. Est κυκλαῖον proprie
 confusanea liquorum potio, caseum, mel, & farinam reci-
 piens, Latine cinnus secundum quosdam: vnde κυκλαῖον & κιν-
 κλαῖον conturbare est, & collidere. Aristoph.
- Actnobus. *Faber cadit, cum ferias fullonem.* 84
 Quoties significabimus immerentè plecti aut perstrin-
 gi: vel victo vno, alterum etiam cadere.
- Sannas.* 85
 De homine stolido & stulto, qualis Margites narratū
 fuisse, qui sponsam attingere non est ausus, ne matri rē illa
 proderet, veritus. Natum à Sanna quodam morione Comi-
 cis noto: vel à Sannis Asiæ gente rudi & bardi.
- Galen. &c. *Leo prius, nunc leporem agit.* 86
 In hominem delicatum, olim strenuum & ferocem.
 Indo-

- Indoctus pater filium erudit.* 87
 Πατήρ αἰοῦ δόκιμος παῖδα νεώτερον. In eum, qui doctiorem docere velit: aut malè consulentem alteri.
 Sophocl.
- A caluo ad caluum.* 88
 Ἄπο τῷ φαλακροῦ μίχεται τῷ φαλακροῦ. Cùm significabimus peninẽm excludendum esse, aut prætereundum.
 Dion.
- Argiuos exarmat oraculum.* 89
 Τοῦ δὲ ἰξοπλίζει τοῦ ποιοῦ ἀργίον λίαν. Exarmat Argiuam gen-tem hoc oraculum. Cùm firma per se, & certa argumento valido conuelluntur. Exarmamus propriè belluas, cùm eis vngulas, aliáque naturæ arma adimimus. Sic Plinius dixit, exarmare accusationem, pro, infirmare.
 Plutarchus
- Καπνοσφραγίτης.* 90
 Fumum olfacere dicitur homo sordidus: aut parasitus, qui alienæ culinæ nidore ducitur.
 Eustath.
- Turbinem felix prospēctā.* 91
 Ἐξ ὧσιν ἀτυχῆς ἀσπεί. In rebus prosperis de aduersa fortuna timendū. Ἐξ ὧσιν ventus est procellosus, quasi dicas quas-
 Plutarchus
 fatorem, παρὰ τὸ ὄσσει, ab impellendo.
- Amara bilis amaræ pharmacis proluitur.* 92
 Morosi hominis improbitas simili asperitate frangenda est: aut calidum facinus asperioribus verbis castigandum.
 Nazianz.
- Mulgens hircos sanguinem ducit.* 93
 Ποιμῶν ἀμάλγαι, εἰ θέλοι, καὶ τοῖς κέραις, ἀλλ' αὐτὴ γάλακτος ἀμύ-
 των κέραι ὄσσει, Mulgere & hircos, si velit pastor potest, Sed sanguinis pro lacte salientes fluent. Subditi non exsurgendi sunt, vsque ad vitalis sanguinis fontes.
 Suidas.
- Canis clanculum mordens.* 94
 Κύνων λαθραίων. In insidiatores dolum blando rifu prætere-
 xent es.
- Mensura aquam bibens.* 95
 Μέτρα ὕδατος πίνοντες, ἀμύττως μάζαν ἔδοντες, Mensura aquam bibentes, absque mensura mazam vorantes. Quadrabit in belluones viniperdas.
 Suidas.
- Crocum in Ciliciam.* 96
 Ἐς κιλικίαν κρόκον. Vbi quis in dites munificus est & liberalis. Ciliciam circa Corycum urbem & in Tmolo monte croci fœtura, abundare testatur Virg.

Morsimi versus quis descripserit? 97

Ἡ μὲρσιμου τις ῥῆσι ἀξιογράφατο; Quis verba Morsimi velit describere: Cùm quid ineptius est, quàm vt edisci, aut describi, aut etiam prælo excudi mereatur. Morsimus apud Aristoph.

Aristoph.

Pisandri galea & supercilium. 98

Πισάνδρου γὰρ καὶ ὄφρυες. In Thraones, qui cùm res postulat, timidi sunt, & sibi post principia loco cauet. Natum à Pisandro homine supra modum meticuloso, qui tamen & procerus erat, & galea tribus conis insigni, armisque speciosis utebatur.

Eustath.

Dicelites. 99

Δικηλίτης siue Δικηλίτης Græci vocant affectatores dicacitatis, qui alium quempiam in scommatis imitantur, à Δικηλον, quod propriè sit Ioui assimilis effigies, & abusive quæuis similitudo: aut frigidus vocant vocabulorum mirmos & affectatores, qui non contenti vstitatis vocibus novitas fingunt.

Nazianz.

Duro flagello mens docetur rectius. 100

Σκληρὸν δὲ μαστίγι παιδαγωγῆ καρδίας. Periculorum magnitudine cautiore plerumque reddimur.

ADAGIO.

AD A G I O R V M H A D R I A N I
Iunij Centuria VII.

Caris loco habere. 1

TΙΝ Δὲ μιν ἐν καρῆς ἀΐση, Mihi Caris vice habetur. Achil- Plutarch.
les suum erga Agamemnonem stomachum detegēs, Synesius.
significat nihili illum se facere, & vilissimi mancipij loco
habere. Huc vsque omnes interpretes consentiunt: verum
in ratione disquirenda, ita eos dissentire ostendit Iunius, ut
nullibi magis.

Bibliotheca animata. 2

Nazianz.

Βιβλιοθήκη ἑμψυχός, ἢ ψευπατώ μουσίων, animata biblio-
theca, & viuum Musæum. De homine valdè erudito.

*Gubernatori somnolento aut cani vicini ne be-
nefacito.* 3

Suidas.

Beneficium inutiliter consumendum non est. Vicini
canis bene pastus redit ad priorem dominum: nauclerus
somno deditus fortunas negotiatoris & vitam extremis
periculis exponit.

Cedrus cecidit. 4

Ὁλουζήτω πύξος ὅτι πέτλωκε κίβρος, Ploret picea quòd ce-
drus cecidit. Potentiorum ruina documentum est minori-
bus modestiæ. Cedrus arbor omnium procerissima est.

Aliena in miseria cruciatum proprium metit. 5

Ἐπ' ἀλλοτριῆς συμφορῆς ἰδίας καρποδοτῆς λύπας. In eos, qui ne-
cessariorum miseriæ spectatores animo inde non leuare vul-
nus concipiunt: vel qui, dum alienam miseriam leuare sat-
tagunt, ipsi proprias molestias ceu fructus percipiunt.

Præ Nili catarractis. 6

Τὴν γλῶσσαν αὐτῆς καταρρεῖν ἐπὶ τοῖς νεηλώοις καταρράκτας, Zezes.
Dum lingua eius vehementius præcipitat, quàm Niliaci
catarractæ. De vehemente eloquentia. Catarractes locus
est in Nilo, vbi inter occurfantes scopulos non fluere cre-
ditur, sed ruere.

Equus sessorem rapit. 7

Gre. presb.

Ἰππος τὸν ἐπιβάτην subaudi ἀπάξει. Cùm orationis impetu

abducimur, & in aliam diuertimus materiam.

Abaridis sagitta. 8

Ἀβάρειδος εἰς ἵος. De velocibus dicitur, vt & Pegasus. Nazianz. Abaris è Scythia in Græciam legatus Athenas venit, memoraturque, inquit Suidas, eius fabulosum iaculum è Græcia ad Hyperboreos vsque Scytas deuolantis.

Circa radices montis hærete. 9

Nazianz. Περὶ τῶν ὄρων περιποδᾶς σπριθῆσαι. De iis qui ad præcipua artis capiſa non adſpirant, ſed in triuialibus & vulgaribus in- hærent.

Philoftrat. *Arma Achillea.* 10

Ὁπλα ἀχιλλεῖα. Cum alienam viri docti eloquentiam optamus: aut patrociniū principis, quod ab iniuria maleuolorum nos tueatur: quemadmodum Patroclus Achillis armaturam apud Hom. vt Troianos falſa armorum imagine decēptos bello abſterreret.

Syneſius. *Vomentum in numero.* 11

De iis, qui leuiuſculè & citra mentis iudiciū loquuntur, aut ſcribūt, Ariſtides Smyrneus, cum M. Antoninus ipſum audire geſtiret, hoc dixiſſe legitur, hodie proponito, & cras audito: neque enim è numero vomentium ſumus, ſed exalta cura elaborantium.

Ariſtides. *Fures ipſi accuſant.* 12

Οἱ φῦροι περὶ χειλοῦσι, Fures ipſi accuſationem intentāt. In eos, qui cum manifeſtò criminis teneantur, priores accuſandi partes ſuſcipiunt, vt ſuſpicionem, offenſæ eximant, integritatēque mentiantur.

Suidas. *Herculis adem mulier non intrat.* 13

Τιμὴ εἰς ἡρακλεῖος οὐ φοιτᾷ. In eos qui rei alicui indignè manus iniiciunt, eamque attrectant. Excludebantur femina è fano Herculis, velut illius opprobria, ob ſeruitium Omphalæ Lydorum reginæ præſtitum.

Idem. *Rete inflas.* 14

Δικτυὸν εὐσῆς. Inter impoſſibilia annumeratur rete foramiſum vento diſtendere.

Senex vox & umbra. 15

Τὸ δὲ ἄλλο, φωνὴ καὶ σκιά γέρον ἀνδρ, Nihil aliud eſt; quàm vox & umbra vir ſenex. In ſenem garrulum & loquacem.

Hydrar-

Hydrargyro furacior. 16

Τὸ ἀργύρεον καλεῖσθαι. In auaros. Argentum viuum Chymistæ Mercurium vocant, à Deo furum magistro. Habet enim illud eam naturam, vt omnia, quæ fusilia sunt, in se rapiat & recipiat. Ioan. Zec.

Vuida vita. 17

Τὸ ἄσβεστον βίος. De viuendi genere delicato & lasciuo. Pinguedo in humiditate consistit maximè, quippe carniū molem humectiorem mollioremque obtinentibus obfusilis. Plutarch.

Summis auribus insidet. 18

Κατὰ ἀσπίδα ἐπιζαίνει. De eo quod perfunctoriè auscultamus, quodq; difficulter credimus, & cum aurium fastidio. Philo.

Ne ad Adonia quidem. 19

Ὅτι ἐὰν ἀξίωσιν ἡμῶν ἐμοὶ διδάσκειν, οὐδ' ἐὰν εἰς ἀδωνίαν, Quem ne quidem digner doctore habere vel sacris Adoniis. Cum doctrinam alicuius, triuiale tantum & planè cōmunem eleuabimus. Adoniorum sacrorū religio & cultus erat plāgere & lamentari quo nihil vulgariū, præsertim in feminis. Athenæus.

Neque defraudat, neque marginem excedit. 20 Hefychius.

Ὅτι μήτε κερῦσαι, μήθ' ὑπὲρ χεῖλος βαλεῖν. Vt nec defraudet, neve excedat marginem. Quoties moderationem ac temperamentum significabimus. Venditores eam æquitatem in mensura obseruant, vt neque concutiant metretem vt excidat, quod mensum est, neque tantum affundant, quod superfluat.

Hirundo æstatem loquitur. 21

Ἡ χελιδὼν τὸ εἶπερ λαλεῖ. Cūm indiciq non vano certū de futuris euentum ominamur.

Chalanes turris. 22

Χαλαῖνες πύργον vocat Nazianz. conciliabulum improborum, machinantium diuersa in aliorum perniciem. Chalane regio fuit, in qua Babel turris fuit condita.

Quid cothurnus non claua? 23

Τὸ κείνορος ἢ ῥόπαλον συνακρίτως; Quid conueniunt cothurnus & claua? De incongruis & indecoris. Aristophanes in Ranis Bacchum cocroto & cothurno induit, quibus superiniicit tergus leoninum cum claua.

Sf ij

Adulter adulterum trahit. 24

Ἐλαί μοιχὸς εἰς μοιχόν. In morum contagionem: vel similitudinem ingeniorum. Suidas.

Nazianz. *Ver unicum inter anni parteis.* 25

De viro ad miraculum vsque docto, Ἐν ἑνὶ ἔαρ ἐν ὄρῳ, εἰς δὲ ἥλιος ἐν ἀσράσῳ, Ver inter anni partes unicum, vnus inter astra sol.

Aristides. *Violento remigio.* 26

Ῥῶσις κάπη fieri dicitur, quicquid per molestias, ac rerum difficultates quaeritur. Idem ferme est, δευτέρῳ πλῆθ, altero cursu, cum remi opera vtimur, aduersante vento.

Sophocles. *Senis ira.* 27

Γέροντος ὄργη. De ira languida, & quæ facillè sopitur: quod in senectâ omnes affectus sint languidiores, & celeriter cadant.

Homerus. *Ne sol quidem scies.* 28

Plin. Οὐδ' ὁ ἥλιος γινώσκει. Cum promitemus consilium, aut factum aliquod non detecturos esse.

Aristides. *Omnibus iudicibus vincit.* 29

Πᾶσιν τοῖς κριταῖς νικᾷ. De eo, cui cuncti primas parteis deferunt.

Idem. *Vna voce vincere.* 30

Eandem vim habet, Μία φωνὴ νικᾷ, pro, omnium caulis obtinere. In suffragiis qui vna totius populi voce deligitur dissentiente nemine, primus est.

Idem. *Qui sitiunt, silentio bibunt.* 31

Οἱ διψῶντες, σιωπῇ πίνουσιν. Qui procantur, aut honores ambiunt, nullis consciis animi consilium exsequuntur.

Synecius. *Bubulum obserui.* 32

Βόειον ἑπιβλέπειν. Defixis oculis obseruare. Natum fortasse, quod grandes oculos bos habeat.

Manliana. 33

Manliana Cicero scripta appellat horrida, nullâque varietate condita, qualia sunt glossemata Accursiana. Leges enim Manlianæ vniformi & vetere loquendi consuetudine auribus ingratae erant.

Philostrat. *Quod magas inter organa.* 34

Καθεστῶ ἐν τοῖς ὄργανοις ἡ μαγία, Vt inter instrumenta Musi-

ca magas. De eo, qui se nouit attemperare hominum moribus, & tempori: vel quæ, vtrinque immodica sunt, moderari: vel in eos, qui scientiam, quam ex professo docet, litteratis deliciis adspargunt. Quale instrumentum magas fuerit, ambigunt interpretes: illud constat, geminum solum repræsentasse, & exiles modulos grauioribus, & rursus acutiores grauioribus contemperasse.

Nihil amplius est. 35

Οὐδὲν ἔτι ἔστιν. Hac mensi prouerbiali vitur Aristides agens de sene imbecillo, olim strenuo.

Cicada humi canunt. 36

Τὴν γὰρ χαμᾶδι ἄδουσιν. De ingenti vastitate. Notum est Aristotel. ex Plinio cicadas non nasci in raritate arborum, ideoque excisis arboribus, quod in magnis hostium depopulationibus euenit, rarefcere, & quasi commune damnum deplorare.

E di uerticulo. 37

Ἐκ παροῦδος fiunt, quæ perfunctoriè, aut negligenter. Heliodorus, Chrysofostomus, Cicero.

Cercops. 38

Pro vafro & impostore: à vulpis moribus, quæ κέρκη cauda huc illuc mota canes venaticos eludit: vel à Cercopibus Lydiis duobus insignis nequitie fratribus. Vnde & κερματίζειν decipere est, & circumuénire.

Philo, &c.

Colossi fragmenta. 39

Κολοσσιᾶ ἀποσπῆματα dici possunt docta eruditi hominis commentaria, aliâo opera: vel litterati discipuli insignis præceptoris. Colossi moles sunt statuarum, turribus pares, dicti vel ab ipso auctore: vel ἀπὸ τῆς κολούειν τὰ ὄσα, quod altitudine officium spectantium oculis: vel à vasta inanitate specus cuiusdam interranæ, quasi κόλα ὄσα. hinc Colossica dicuntur, quæ magnæ molis sunt onera.

Athenzus.

Atticus miles. 40

Ἀττικὸς πεζομάχος. Extulit Heliodorus de homine forti & strenuo, quod Attici milites in statario prælio laudatissimi essent. potest ironicè torqueri in meticulosum.

Homo dei ludibrium. 41

Θεοῦ παίσιμον ἀστραπὴς. Eo fortunæ iactatio significabatur, quæ nunc euehit in altum, nunc solo allidit mortaleis: for-

Synopsus.

Suidas.

tunæ, inquam, quæ veteribus pro Deo habebatur.

Κλιμακίξεν. 42

Κλιμακίξεν νόμοις, scalare siue scalis frangere leges dicitur, qui eas peruertit, & veluti cereas in quemuis sensum contorquet. tractum à climace: sic enim tortorias scalas nominant.

Suidas.

Qui barbiton cocroto loquitur? 43

Τί βαρβίτος κροκωτῶ λαλεῖ, τί δὲ λύρα κροκωτῶ; quid barbiton cocroto loquitur, quive lyra calanticæ: De re nihil consoni habente. Barbiton siue barbitus instrumentum est lyricum fidibus intentum, plectro pulsatile, quod à grauioribus fortasse soni modulibus βαρῦμυτον quasi graulichordum Pollux nominat.

Synes. & c.

Γοργῆιον. 44

Gorgianum vocatur, quod in speciem magnificum est, & affectatoribus verbis turgidum.

Homærus.

Βουζαῖος & Βουβαράς. 45

Βουζαῖος, qui corpus ægrè moliri potest præ nimio pondere tardum. Ita & βουβαράς, homo magnus & stupidus à buli ponderis argumento: βῆρις enim nauigium ingens est: & βοῖς apud Græcos vim intesiuam in dictionibus compositis obtinet. Vnde etiam βουκαρῦζον, quasi insigniter mucosum, vocant inspidum hominem. Prioribus assimile est, quod ἀγύγιον αἰθροπῶν, hominem immani statura Heliodorus appelleret: & ἀγύγιον ἀνδραίας, immensam stultitiam Philo, ab Ogygo Neptuni filio antiquissimo Thebanorum rege.

Heliod.

Virgilius.

Ex Illo me ducis. 46

Ἰλιόθεν με φέρεις. Quoties significamus præteritorum malorum memoriam refricari.

Nazianz.

Escam hamo circumponere. 47

Τὸ δάλαρ τῶ ἀγκίστρῳ περιπέδιναι, est blanditiis verborum in errorem inducere, ac insidijs circumuenire.

Theoc. & c.

Nectar spirat. 48

Ἄδύ πνεύματος ὄσδου, flagrat nectaris instar. De re impete suavi, aut quouis honore digna. Nectar alij Deorum potu faciunt, alij cibum eorum.

Cæcilius.

In triclinio choa. 49

In

In triclinio choa, & in cubiculo nola. In multibibam feminam & odiosè loquacem, præsertim vbi minime decet, vti in cubiculo. Choa Græcis congius est, sextariorum sex capax.

Alabandicum opus. 50

Stephanus.

Ἀλαβάνδιον αἰγχεμμύ. pro scripto inepto, & barbaro. Alabandæ Carizæ populus, adeo stupidi & rudes fuere, vt in gymnasijs athleticis apud eos statuæ viseretur, habitu caudifidorum: & contra, in foro iudiciario discos, aut simile quid manibus tenerent, ordine planè præpostero.

Symmachi.

Vestalium thoro purior. 51

De singulari castimonia. Vestales pudicitiam xxx. annorum Vestæ vouebant. & si vitium admisissent, sandapilæ impositæ efferebatur veluti funere, viuaq; terra obruebantur.

In debiles debilis incidi. 52

Suidas.

Ἐν τῷ ἀθηναιῶν τοῖς ἀθροῦσι ἐλλυδοῦσι. De iis, qui paria cum alijs aut similia patiuntur: aut qui opibus alterius magnis freti, præter opinionem caduco parieti connixos se fuisse re ipsa experiuntur, talesque nihilo plus posse, quam ipsi valeant. videtur haustum è vulgo.

Liuius.

Fescennina licentia. 53

Pro immoderata verborum licentia, & lasciuia. Fescennium oppidum. Campaniæ, vbi nuptiale carmen multa verborum procacitate respersum primum inuentum est. Licet ita & Fesceminum sermonem, et Fescenninos mores appellare impudicos.

Suidas.

In aceraum metere. 54

Περὶ τῶν σωρῶν ἀμάδων. In eos, qui ad magna aspirant, vel ardua suscipiunt: aut qui edicta edictis accumulunt. Tralatio est à messoribus.

Lyfias.

Παροφρυκτορεῖν. 55

De more castrèsi, commilitonibus aut sociis signum gerendæ rei dabatur, accensa face, quæ φρυκτός dicitur. qua re qui abutitur, & perduellibus tali tessera, quid agatur apud suos significat: is παροφρυκταρεῖν & παροφρυκτορεῖν dicebatur. Competet in simulatores, & proditores.

Nazianz.

Pardus maculas non deponit. 56

Πάρδαλις ἑκ ἐωπιέσεται τὸ κατὰ σικτον, οὐδὲ λιθίοψ τὸ μέλας, Pardus pellis maculas non deponit, neque Æchiops

- Pind.&c. fuscenedinem. Inolitos mores frustra conamur deponere.
Domesticum omne afficit. 57
 Πᾶς τὸ οἰκεῖον πῖσι. Quæ cognata & propria nobis sunt vitia, nos maxime commouent, & excusationem sui moliri cogunt. Idem de calamitatibus, & periculis.
- Aristoph. *Sex congios capit.* 58
 Ἐξ ἧρας χαρεῖται, subaud: ὁ ἴκτερος αὐτῶν. In stolidos & emotæ mentis homines. metaphora ad vtre aut testa.
- Stobæus. *In casses inducere.* 59
 Εἰς ἀρκίς ἐμβάλλειν. Pro irretire & inuoluere quempiam.
- Plautus. *Aquam plorat, cum lauat, profundere.* 60
 In præparcum, & sordidum.
- Synecê.&c. *Supra clepsydram dicere.* 61
 Ὡς τὸ ὕδωρ ἐκ χειρὸν εἶπῶν, supra infusam aquam loqui, aquam perdere. De garrulis, qui loquentiæ multum habent, sapientiæ parum, quiq̃ue verboritate nimia tempus extrahunt. Solebant veteres ad aquæ stillicidium orandi modum metiri productiore, breuioreq̃ue tempore circumscriptum.
- Athenzus. *Κερυκκεία.* 62
 De quavis re opiparâ, & palato grata: vel de opere scripto ve docto. Nam κερυκκῆω exponunt eduliū Lydium exquisito apparatu, & conditaneo iure in deliciis habitum.
- Suidas. *In Ægypto optarit esse potius quàm perperam iudicare.* 63
 Imprecationis genus est, ad detestationem pertinens: vel quia Ægyptus latronibus infesta semper fuit: vel quia regio illa sole torreatur, pluuiis vix vnquam humecta.
- Nozianz. *Mare amnium non indiget.* 64
 Cùm inuenius quempiam ita suis animi dotibus instructum esse, vt accessione alieni præconij, aut externo adiumento opus non habeat.
- Plato.&c. *Impuro purum nefas contingere.* 65
 Μὰ θεοὺς καὶ δαίμονας ὁρᾷ πῦρ, μὴ ἔθνη τὸν ἦ. Non puro purum nefas sit contingere, non magis, quàm sordibus solari radio collustratis ipsum solem.
- Anus rabiosa.* 66
 Τειδιὸν λυγίων. De litigiosis, quiq̃ue inter se conuitiis certarent

tarent extulit Philostratus.

Rudens omnis disructus est. 67

Heliod.

Πᾶν πῖσμα διέρρηκται. Cum conclamata esse spem significamus. Navis amissis funibus in mari vndarū fit ludibriū.

Necessitas rationum inuentrix. 68

Xenoph.&

Εὐρέτις ἀφ' ὅτι λογισμὸς ἢ αἰσῶχη. Necessitate compulsi ea ex alij. cogitamus, quæ aliàs ingenio inaccessibleia viderentur.

Vincat tuus tripes. 69

Νικῶσιεν ὁ παρὰ σοι τρίπους, ἐγὼ δὲ ψευδομαντις Σποφουδῆλω, Tuus tripus vincat, egoque mendax vates inueniar. Vbi ali Heliod. cui proteruè pertinaci dicti veritatem concedimus, victoriam permittentes. Sumptum à tripode oraculari, cui insistentis vates hausto numine ventura canebat.

Tanquam Gorgone conspēcta. 70

Homerus.

Ἡ δὲ αἰσῶρ τῶν γργγῶν διασπῆρῃ καραλίω. De repete attonito. Gorgones Phorcynis Ponti Tetræque, filij natæ fuerunt, vno oculo exemptili præditæ, tres, alata, anguibus loco crianium implexæ, aprugnis dentibus, manus habentes æneas, & alas: earum solo aspectu obrigebant in saxa homines.

Gorgonei capitis posteritas. 71

Aristides.

Γοργῶν καραλίς Σποργῶν. De proteruis, detractoribus & faustuosis, qui quasi fugant ab se aliorum congressum.

Eis, qua ex triviso simile. 72

Nazianz.

Τὸ πῶς ἐκ τῆς τριῶσι παρὰ πολλοῖς ἔχον. De rebus aut vocibus obsoletis & vulgaribus, quas Latini etiā triuiales vocāt.

A vipera morsum culpas, nunquā ipse morsus. 73

Aristides!

De eo, qui alienæ calamitati insultat, nondum expertus fortunæ sæuitiam. Sumptum videtur ex apologis.

Philoxeni codicillus. 74

Suidas.

Φιλοξένου γραμμῆρον. De iis, qui repudiant oblatā conditionem aut postulata peruicaciter reiciunt. Philoxenus, cum dithyrambos Dionysii tyranni audire fastidiret, & transfuerso calamo iugulasset, in Latomias Syracusarum carcerem missus est: vnde liberatus iussu tyranni, ac Tarentum elapsus, ac per litteras à Dionysio reuocatus, responso illum dignatus non fuit: sed arrepto codicillo a literā identidem inscripsit, quo votum illius rescissa amicitiae tessera repudiaret. Habet autem a negandi vim apud Græcos.

- Naz. &c.** *Ætna grauius.* 75
 Ætna & pro libidinis incentiuo, & pro re odiosè graui accipitur. Natum ex illo Verg. adagium videtur:
*Fama est Enceladi semiuustum fulmine corpus
 Urgeri mole hac, ingentemque insuper Ætnam
 Impositam, ruptis flammam exspirare caminis.*
- Cic. &c.** *Peliam recoquere.* 76
 Dicuntur medici, qui Venereæ virtutis spè senibus pollicentur: item quicumque veteribus auctoribus sine certa antiquorum codicum ope restituendis incumbunt: qui denique qualemcunque mutationem moliantur, siue res bene cedat, siue secus. Pelias corpus suum Medæa recoquendum tradere cùm putaret quo repubescere posset, venenis necandum sese dedit.
- Euripides.** *Cum Æsone iuuenescere.* 77
Ἄμα τῷ ἄσωνι αἰαντοῦδάει. In conualescentem à longo morbo: aut eum, qui in barbaris scriptis vitam assidue conterens, bonarum litterarum lectione tædium illud leuat, & quasi vires recipit. Æson (non Pelias, yti Plautus putabat) Iasonis pater beneficiis Medææ, & herbis iuuentæ restitutus esse dicitur.
- Hesiodus, &c.** *Coronidem imponere.* 78
Ἐν τῷ κορονιδεῖ ἔστη δέναι, est absoluto operi finem imponere. Coronidem exponit Hefychius, quod in ædificiis postremo loco adiicitur, aut imponitur, turbinatum videlicet fastigium, similève quid.
- Hefychius.** *In Ceo quis dies.* 79
Ἐν Κεῷ πῆρ ἡμέρα. De dubiis & parum compertis. In Ceo insula stas ferias non habebant, sed pro arbitrio eas quisque suo, vbi commodum erat, celebrabant.
- Ammian.** *Asiatici mores.* 80
 Pro mollibus, inconstantibus, & luxu corruptis. Asia, inquit *Linius*, amtenitate, copia omnium rerum, mollitia & regni opibus ditiores, quàm fortiores exercitus faciebat.
- Ioan. Zer.** *Etiam saxa loquentur.* 81
Καὶ λίθοι βολύουσι. hyperbole de rebus admodum manifestis.
- Philo.** *Quod sal carni.* 82
Καὶ δακρὸν φασὶ τοῖς ἄλλας τοῖς κρέασι, ἵνα μὴ ἴσθως διαφθῆται,

om, quemadmodum sal, vt dicitur, carni, ne facîle cõputrescat. Cũ significamus propriũ aliquid esse & peculia re alicui rei, vt veritatem historię, delectationẽ poeticã.

Intus Hecuba, foris Helena. 83

Nazianz.

De femina fucata: aut de ea quæ formosa quidem est, sed maledica: aut denique de libro spurco speciosum titulum præferente, aut alioqui ornato.

Hecuba præ senio turpissima, propter maledicentiam in canem conuersa fingitur. *Plautus, Iuuenalis.*

Cuius terra ætherem conscendes. 84

Impossibilis conatus significationem habent illa Euripidis:

Citius humo infigentur astra, & ætherem Terra occupabit, quàm verbis palper tibi. Simile illud Zenonis, Procliuius mergi posse vtrem vento distentum. *Philo.*

Græca fides. 85

Pro dubia & varia, quippe quæ nulla esset, nisi præsentē pecunia oculitus creditori satisfaretur. *Plautus, Polybius.*

Antrum Mercurij. 86

Zezes.

Ἄντρον τῷ Ἑρμοῦ. Mercurij antrum ingrediuntur, qui libris inuigilant, rerũque cognitioni operam nauant.

Flamma sine Vulcano. 87

Idem.

Πυρραὶ ἀὐραστον ἢ ἀζυλον appellabant curas & angores, affectũque animi in coquenteis: quo haud scio an vllum grauius sit incendium.

Edentula maxilla. 88

Gr. Θεσῆ.

Ἄμυλοι Ἰναδοί. In cum, qui lædere, aut fortunis alterius offecere nequeat.

Onerat aliquam Zamiam. 89

Onerare Zamiam, est moliri alicui detrimentum. siue quod ζημία Græcis etiam iacturam & damnum significet: vt liquet ex Aristoph. Heliod. & Nazianzeni exemplis, siue quod nuces pinus, quæ se in ipsa arbore præ nimia, aut præ propea potius maturitate diuisere, Zamie vocentur, teste Plinio, & nisi detrahantur, ceteras lædant. Ita in Plautum suum Camerarius.

Mente senex. 90

Plutarchus

Τί ἐστι τὸν νεῦν, σάρκα δὲ ἠγῶσαν φέρετ, mentem senile, cor- pus at iuuenile habet. De eo, qui ætate iuuenis senile gra-

uitatem, prudentiamque præ se fert.

Idem.

A cauda ad os transferre. 91

Α π' οὐράς ἔπι τὸ στόμα μεταίρειν. pro, à calce ad initium trāsferre, & quod loco vltimum est, primum facere.

Sisyphus. 92

Pro impostore. Synesius. Faciunt quidam Sisyphum Æoli filium, Corinthi regem, primum omnium dolis videntem. Alij vafrum furem fuisse aiunt. Tertij virum industrium, ingenio valentem Dercyllidam nomine: in quibus est Xenophon & Eustath. Certè virum sapientem fuisse ἄτυμον indicat. σόν enim deum sonat Peloponnesiis: & σόνον Æoles σόνον vocant, vt sit idem quod θεόσοπος, diuinarum rerum gnarus.

Qualia loquitur canities. 93

Plato, &c.

Πολιὰς ὁμοία μυθολογούειν, canities congrua effutire, est aniles fabulas, & deliramenta proferre.

Gallus bibit, neque meit: myxus non bibit, attamen meit. 94

Α λέκτωρ πίνει, κ' ἔκ οὐραῖ μύξος οὐ πίνει, καὶ οὐραῖ. De hominibus arrogantibus, & magnos spiritus gerentibus (citatur in Varini lexico.) Myxus quidam Dianæ sacerdos fuit homo stupidus & fastuosus.

Eustat. &c.

Λέμφος muccus. 95

Ita appellabant insulsum, & nullius ingenij hominem, & vulgò malè audiunt stoliditatis nomine quibus nares mucco diffiuunt. λέμφος propriè muccus narium cōcretus.

Agnum demetere. 96

Ἀγνίον θερίζειν. De his qui ad pœnam cōniunt, multatam que in commodum tempus differunt: occasione sumta ab agnis, qui à primo vere afferuantur in æstatem ad idoneum tondendis lanarum villis tempus.

Theopom.

Necessitatem edere. 97

Α γαγκωραγίην dicitur, qui necessitati vt consulat, quiduis patitur. Natum ab athleticis, qui ad necessitatem edunt, vt continè firmitudinem illam quadratam corporis alant. Hesych. Vnde Aristot. αἰαγκωραγίην athletarum dietam appellat, velut necessariam ingurgitati dñem.

Varro.
Plautus.

Cucumbit glabior, & vulso Lydio glabrior. 98

In cal-

In caluos & depiles. Posterioris origo ea est, quòd olim, ludis Rom. puèri præfules glabri essent ac depiles, quos Romani Lydios appellabant.

Nil cogitat planè boni vir arrigens. 99 Suidas.

οὐδὲν ὁρῶναι δίκαιον ἐς τὴν αἰὴν. Libidinis furor prudèntiam omnem expectorat, honestique rationem ex animo delet. εὐφρῖ ad pudendam significationem transtulerunt etiam alij.

Herculis ira. 100 Aristoph.

Ἡ ἑκατόεις ὄργην appellat iram magno animo dignā, qua quis potentiores mauult inceslere, quàm plebeios homunculos.

ADAGIORVM HADRIANI
Iunij Centuria VIII.

Deo praeunte nullus officit obex. 1

Οἷος δειξάτοε ἀρχῶν, οὐδὲν δὴ τὸ καλόν. Quoties significabimus à Deo rerum principio conatus nostri auspiciū sumendum esse. Plato, &c.

Daphnis inter pastores primus. 2

Δάφνις πρῶτ' ποιμὴν πρῶτος ἐχρήματο. Quoties opinionem alicuius auget, ipsumque admirationi esse innuimus. Daphnis Mercurij filius à laureto in quo expositus fuerat nomē inuenit. bubulcus fuit in Sicilia, magni nominis, primusque bucolicum carmen excogitauit, ex mœrore, ut quidam aiunt, quòd fidem cum nympha quadam pactam frangens oculis orbaretur. Theocrit.

Eumeli equis magis consimiles. 3

Τῶν ἵππων ἀμύλου μάλλον ἀλλήλοισι ἰοικότες. De rebus affini Synecus. bus, aut hominibus consimilibus, cum ingenio, & moribus tum corporis filo. Natum ex quodam carmine Homeri e- quas Eumeli describentis:

Ardua adæquantes adamussim terga, pilisque

Consimileis, annisque pareis.

Sale conspersi. 4

Eustathius *Κλιμακροί* dicuntur homines valetudinarij seu morboſi, in quibus pleræquæ naturæ actiones aut labefactæ ſunt, aut imbecillæ. Ductum à litore, quod, quia ſalo alluitur nec fructum, nec ſemètem profert. Torquebitur item non inueniſtè in ſceleſtos & incemendabiles, qui nequitiz ſaluſtine permaduerunt.

Varro. *Addere granranam.* 5

Pro geminare malum, aut veterem culpam nouæ noxæ acceſſione grauare.

Clemens. *Taurus draconem, & draco taurum genuit.* 6

Ταύρος δράκοντος, καὶ πατήρ ταύρου δράκων. Cum diſcipulum, aut filium indocto præceptori aut improbo patri ſimilem prædicabimus. Iupiter aſſumpta ſpecie tauri matrem Cererem compreſſit, ex eâque Proſerpinam natam. cum adoleuiſſet, ſucci plenam conſpicatus in draconis formam miſtragrat, ſpiriſque pauidâ virginem inuoluit: ex quo partu tauriformis proles extitiſſe memoratur.

Hectorem imitatis, ab Illo nunquam recedis. 7

Marullus. Iocus in paraſitum plus æquo gula deditum. Ilium intentionu eſt, per quod cibus receptus delabitur: vel in ganeo- nem; nam Ilium interdum pro impubio ſiue interſeminico muliebri accipi ſolet.

Dion. Lōg. *Anima ſcrinium ſeruitus.* 8

Ψυχῆς γλωττικόμων δουλεία. Vbi de cauſſa herili, aut magnatum rebus parum tutum colloquium eſſe ſignificabimus. Eſt autem glottocomon tibiæ theca, & tibiæ lingularum receptaculum, quo etiam hic alluſum eſt, vt denotetur ſeruitute coërceri linguam ceu ſcrinio incluſam. Alio- qui pro ſcrinio aut ciſta uſurpatur.

In cauea non canit luſcinia. 9

Homerus. *Ἡ ἀνδρῶν ἐν κινέσκει μὴ ᾄδει.* Ingenij libertate nihil præſtantius ad res agèdas: propterea quod ſeruiliſſima conditio animi ſuum coartet quodammodo ac præcludat. Luſcinia non niſi in libero aëre modulatur: caueæ immiſſa obmuteſcit.

Idem. *Ne ſalem quidem dederit.* 10

Οὐδὲ ἄλα ὀδίν. In ſordidum, qui ne ſalis quidem micam largiri ſuſtineat, qui hoſpitibus dabatur omnibus.

Nec

Nec vola nec vestigium exstat. II

Cum indicabimus incertos nos esse quo euadat oratio, vel vnde orta sit. Simile cum illo, Nec pes, nec caput sermonis apparet.

Spongia medebitur. 12

Σπόγγη ἰατρικῆ. Quoties nos sententiam mutatuos pollicebimur. Spongia extergebant mensas, precipueque abacos, in quibus scribebant, & scripta emendabant. *Aristides, epigrammatographus quidam.* A spongia *αἰαροσπίστιδος* deductum prouerbij etiam speciem habent, pro madore imbibere & exsuccare. *Clemens.*

Sybaris. 13

Pro luxu ipso, ipsaque deliciarum affluentia. Sybaritarum vrbis opibus & deliciis affluentissima triginta aliquando arumatorum myriadas aduersus Crotoniatas misit: quorum equi, extremi luxus testimonium, dum concinnis moribus tripudiiisque cierentur ad tympani & tibie pulsum, quomodo docti erant, ipsis exitio fuerunt. Accedit, quod veterint fabrilia opificia omnia, quotquot strepitum edunt, intra vrbis moenia exerceri, quod liberius indulgeret somno, qua de causa etiam galli gallinacei vrbis exsulabant. Quid, quod primi matularum vsum in conuiujs excogitarunt, ne sepius exsurgendum foret: praeterea & pelues, in quibus calda se abluerent. Denique, cum ceteri homines negotiandi causa, aut discendorum morum, visendive regiones gratia peregrinari soleant, illi gloriabantur, se in duorum fluminum Sybaridis & Crathidis fluminum pontibus consensescere. *Ἦεε ὁ ἔκ τῆς μῆτρους.*

Philostr.

Figura est triobolus. 14

Τῆμα ἢ τριόβολον. In ingeniosos, sed nisi institeris remissos, & non nisi praemiois quibusdam expugnabiles. Phrynichus tragicæ saltationis ita amans fuit, vt nouum genus saltandi (*τῆμα* vocant) excogitantibus triobolum praemij vale numeraret. Pythagoras quoque ingenioso discipulo, sed ad excolendas disciplinas tardiori pro quolibet mathematico schemate triobolum pependit.

Eustath.

Iecorarius. 15

Ἰεκορῆς, piscis felle caris, metaphoricè homo placidi ingenij, & qui irasci non posse videri queat. Eubul. cò.

- Eustach. *In paguro sapientia.* 16
 Εὐ παροῦρα σοφία. De paruis siue rebus siue hominibus, qui-
 bus sua gratia non deest: vel de eo, qui suis viribus diffusus,
 cum fortiori congrredi detrectat. Pagurus enim cancri ge-
 nus, quia quotannis spoliari se testea crusta & aculeis sen-
 tit, latebris suis verno tempore tantisper se continet, dum
 noua. eaque durior testa succreuerit. Ob eam prudentiam
 pagurus de collo Dianæ Ephesinæ olium suspendebatur.
- Ouidius. *Hecales cœna.* 17
 De frugali admodû, tenuique apparatu: ab Hecale pau-
 percula, cuius egenam cœnam Theseus non aspernatus
 fuisse legitur.
- Strabo, &c. *Canopisimus.* 18
 Κανωβισμός, pro petulantia immodica: à delitiis ganeatis
 Canopi Ægypti oppidi, quod dissolutis utique hospitiiis a-
 bundabat, tibiis tripudâisque die ac noctu perstrepebat.
- Quintil. *Alexandrina delicia.* 19
 Similiter de luxu intemperante: ab Alexâdria emporio
 copiosissimo, & opibus mercibûsque omnigenis affluen-
 tissimo.
- Thucyd. *Medicamensa.* 20
 Μενδική τραπέζα, mensa exquisitè sumtuosa, & opiparis
 apparatus. à Medorum deliciis, qui Persis contermini, in
 eorum mores defluxere. Aliter Athenagoras, pro immiti-
 bus cruentisque epulis, respiciens ad Astyagem Medorum
 regem, qui Harpalo amico epulâdum ipsius filiû apposuit.
Papulas alienas obseruans, ipse ulceribus ob-
situs. 21
- Seneca. In eos, qui alienis in rebus oculatissimi sunt, domi suæ
 talpis cæciores. Papulæ sunt aspredines cutis, quibus ea ru-
 bet, & leuiter roditur.
Vbi Atridarum scapha. 22
 Non queram, Ποδοσκάρος ἢ ἀτρίδων. Cicero innuens se
 minus sollicitum esse de re nihil ad se pertinente: quomo-
 do esse debent omnes liberalioribus artibus addicti. Simi-
 le illud Horatij:
Musis amicus, tristitiam & metus
Tradam proteruis in mare Creticum
Portare ventis, quis sub arcto

Rex

Rex gelida metuat^{ur} ora,

Quid Tyridaten terreat, unice

Securus.

Solæcus. 23

Σολοικίζεν, siue solæcissare, pro, à publico v^{su} recedere. σολοικίζεν νομίσει, sententia ab aliis diffidere perperam. σολοικίζεν τῶν ἀκράσεων, in auscultando solæcissare. Polemon Laodicæus Olympiis ludis præfectus, cùm tragædus indoctus ad illa ἄγῃ, manus ad cælum extulisset, actorem è præmiorum participibus erasit, dictitans: Οὗτος τῇ χειρὶ ἐσολοικισέ, hic manu Solæcismum cômisit. Eustath. Fabius, Plutarchus. Ita Cic. ὑποσολοικον, pro eo quod indecorum est: Anacreon, σολοικον φθόγγον, pro lingua barbara extulit. Eubulus, κρεῖς βόειον ἀσολοικον, frustum bubulæ carnis nihil habes vitij. Lucianus, σολοικισμὸν ἠδονῶν, pro voluptatum abusu.

Isthmum sinapi bibit. 24

Ἰσθμὸν τὸν ἀπὸ ἐπιπνεν, Isthmum sinapi momordit. Pro eo qui stomachabûdus animo ringitur: vel qui dicacitatis dat pœnas, cùm mordax conuictorum sinapi appetit iuguli isthmum. *Artemidorus*: exponens euentum somnij cuiusdam, quo is, qui visus sibi erat ebibisse liquidi sinapi trituram, in ius vocatus capite luerat. Isthmus etiam interseptum est narium, & oris gulæque intersepimentum, quod absumptum iri sinapis poculo denotabat somnium.

Icci cœna. 25

Ἰκκου δῆπνον. De cœna frugali & præparca. Iccus Tarentinus fuit medicus vitæ parsimonia celebris.

Eustathius.

In cinere scribere. 26

Ἐν τῶν χαρῶν, dicimur, cuius nullam habemus rationem, nihil pensi facientes. Alij interpretantur de conatu inani, quòd characteras cinèri impressos aura leuis confundat.

Suidas.

Fruementum in populum. 27

Προεὶ εἰς δῆμον. Dieterium in ambitus suspectos & officii muneribusve gratiam vulgi demereri studentes: cuiusmodi fuere qui frumentum populo viritim diuidendo, tyrannidis gratia id facere putabantur.

Cicero.

Iciens iclus est. 28

Βίβληται βαλόν. In accessentem sibi ipsi malum. Or- Eustathius.

Tt j

tum ab Hercule, quem statua, quam antea lapide percusserrat, virum esse eam suspicatus, resultu lapidis referiit.

Athenæus.

Asteropæus, ambidexter. 29

De homine ingenioso ad obeunda quæcunque munia. Asteropæum Homerus describit ambidexterum heros. Vnde & ἀμειδίαι dicuntur ij, qui ad omnia exproimti sunt, nusquam hærent. *Hippocrates, Plutarchus*: contra ἀμφοτέρωθεν ἀμβλαύει, inuenuisti & inepti. *Aristoph.*

Mulctores reip. peñtis. 30

Ἀμωρρὶ siue ἀμολαρὶ siue μωρρὶ πόλιος ὄλεθροι. De oratoribus, qui olim fecundiore aliquanto lucro, quam nunc aduocati, factiones venali lingua fouedo, & Reipub. avarium expilabant, & plebem exugebant temporariis patrociniis. Certè Demadi Atheniensi talenta decem oblata sunt, tantum vt tacendo causæ ne officeret. *Eustath. Aristoph.*

Petronius.

Argentea fame conuiuari. 31

Ἀργυρῆν λιμὸς ἐστὶν ἢ εἰλαπνάζειν, dicuntur, qui verè splendidam, i. argenteis lancibus onustam, sed opsoniorum inanem mensam apponunt.

Apuleius.

Qui celocem regere nequit, onerariam petit. 32

In aggreddentem maiora, quam ferre valeant humeri. Celæ nauigium breue & celere, facileque rectori parat. Oneraria grauis est & tarda de onere cui ferendo accommodata est. Simile illud Appiani, Remigem esse oportet prius, quam tractando gubernaculo manum admoucas.

Cratinus.

Plautus.

Aranearum plenus aluus. 33

Ἀεχνίον μετὴν ἔχει πλὴν ἀράων, Araneis refertus est aluus tibi. De egestate extrema.

Μυστάλμης aut μυσάλμης. 34

De uictitante parcissime, ἐκ τῆ μυσταλῶσθαι ἄλμην, vt significet muræ sorptorem, qui, vt impendiis parcat, etiam nauiteam biberit: solebant alioquin sordidi homines apparare è marina salugine vilissimum embamma, loco gari alteriusve sibi aut moreti carioris: vel homine tenui, & laborioso omnino vite, vt sit idem μυστάλμης, quod μὲς ἐν πίπῳ, mus in pice, siue μὲς ἐν ἄλμῃ. *Eustathius.*

De paxillo suspendere. 35

Πασιάλμῃ

Πασαλα ἀνακρεμίσαι. clauo suspendere dicimur quod negligentius curamus: translatione ab iis, qui non reponūt aliquid accuratè, sed, velut alii agentes primo instrumento obuio appendunt. Simile κρεμίσαι τὴν ἀσπίδα, clypeum suspendere, pro in pace versari.

Inter Sofias & Tybios referre. 36

Εἰς σοφίας καὶ τυβίους ἀποδιδόναι dicimur, cùm meritos profectus &c. stituimus, & in classe ipsi indignam redigimus, Sofiæ in comædiis personæ seruiles sunt. Tybij Ponti æcolæ, empticij serui fuerunt.

Galenus.

Orestis somnium. 37

Ὀρέστος ὕνετος. De re fabulosa & commenticia.

Reperit patella operculum. 38

Εὐρην ἠλοπάς τὸ πῶμα. Quoties vecordi marito fatua vxor obigit: difficili homini res est cum moroso.

Varro.

Vitex floret, & botrus maturuit. 39

Ἡ ἀγνος ἀιδεὶ καὶ ὁ βότρυς παπαίνεται. Flos vitice exit, & botrus maturuit. Cùm indicabimus tēpus esse, vt iuuenis maturi ingenij specimen edat. Ἀγνος salix amerina seu vitex Latinis, ab eo, quod eius frondes thori loco substratæ Venetrem cohibeant, nomen habet. Ἀγνον enim est genituræ inimicum.

Plutarch.

Exunguare. 40

Ἐξουχιζέει τὸν ἀκροτον. exunguare merum, pro, natiuam eius vim percolatione frangere, leonis instar, qui vnguibus, armatura naturali, priuatur. Apud Athenæum verò vsurpatur, pro, pensiculatè & ad vnguem examinare.

Plutarch.

Nouus iste Palaphatus. 41

Καρὸς εἰπὸς παλαφρατος. In assertores rerum, quæ non merentur fidem. Fuit Palaphatus scriptor fabulosarum narrationum, quas ad historias transferebat: existatque hodie eius ἔργον ἀπίστον liber.

Athenæus.

Aliud quippiam exorna. 42

Ἀλλο μὲν τῶν ποικιλιῶν, aliud coloribus exorna. Quoties ostēdemus, nos alterius fucum & delos subodoratos esse, iubebimúsque eūdem alios ironice comminisci. Sumtum à pictoribus, qui colorum delinimētis variis rem exornant.

Synecius.

Sic & *ποικίλην*, variegare, pro verborum illecebris venustate vsurparunt etiam Plutarch. Sophoc.

Callimac. *Lutea progenies.* 43

Πηλογόνοι, dicuntur vasti homines & ignobiles, *παρὰ τὸ ἐκ πολλῶν γαρονέια*, quasi ex luto prognati. Eodem sensu *γρηγοί*, terrigenæ dicuntur stupidi, insulsi, & ignobiles. *Alexis Cō.* Quin & Gigantes non alij, quam *ἐκ γῆς γρηγοί*, humo enati sonant. Sic & *μαλορον* appellabant crassum & indocilem à terre collis mole. *Dionysius, Eustath. Theodoritus.*

Intestina adolens, ipse carnes deuorat. 44

In eum qui deteriora aliis ponit, potiora sibi seruat exemplo Promethei, qui ossa adipe contexta Ioui apponebat, seruat sibi carnibus: aut qui facit quidē quod decet, sed non sine suo commodo. Plutarchus. *Διὰ τοῦ* siue *Διὰ τοῦ* vulua porcorum Latinis est.

Sch. Theo. *Præfente quercu ligna quiuis colligit.* 45

Δευρὸς παρυσίως πᾶς αἰὴρ ἐυλόγισται. Facile cuius est scribere, cum res se vbertim suggerunt.

Ventis & mare & ignis seruiunt. 46

Ἀνέμοις θάλασσα καὶ πύρ δουλοῦσι. Magnates, tamen pro suo arbitratu imperium in minores exerceant, à potentiorum dynastarum nutu tamen pendunt: Sic humanæ leges, quarum auctoritas magna est, diuinis cedunt.

Paphlagones, 47

Homerus. De locutuleis, futilibus & garrulis. Eisdem alij *παραλόγοι* dicunt, verbo fictitio, marinarum vndarum strepitu mentiente, quando vnda vnda superuenit, aut in litus alliditur.

Nazianz. *Intra limites proprios consistere.* 48

Qui modulum ingenij eruditionisque suæ non excedit, neque magnificè de se sentit, aut crepat.

Ἰπόξυλον. 49

Quasi ligneum dicitur, quicquid ineptum est, siue ad res, siue ad personam id transferas. Hermogenes *Ἰπόξυλου σαρκαί* appellat frigidus & insulsos. Sic & *Alexis Com. σάρκα Ἰπόξυλου.*

Theophr. *Gratia non ducitur pœnitentia.* 50

Χάρις ἀμὲν πομπήλητος, Gratia pœnitentiæ expers est, neque benefici-

beneficium collatum reuocat. Quoties significabimus nos beneficij non pœnitere.

Spes subuentanea. 51

Ἀνευμάτος ὀλιπίς. Spes irrita & frustranea, à fugaci tenuitate ventis, quæ nihil fallacius. Sic oua inania *ἀνευμάτια*, & *ὀλιπύματα* Græci vocant.

Alciphron

Corticeus. 52

Similiter *φλοισιάδῃ αἰθήρα* appellât vanum, & futilem, ac corticis instar absque pondere innatâtem. *Longinus.* Diuersum illud apud Laertium, *ἀπαλόκτον ἔχον φωνὴν καὶ φλοισὸν μέσην*, vocem habere indolatam & cortice plenam: quod trãsferri poterit ad opus aliquod rude, & sine cura scriptum.

Orestis iusuriam insansire. 53

Τὴν ὀρέστου κενίαν νοστήν. Orestis insanix pleni sunt libri, qua diræ scelerum vltices furix illum exagitarunt parricidij reum.

Tria Theraminis cauenda. 54

Cum periculum ingens denunciamus, aut negotium aliquod periculi plenum cauendum esse. Theramenes, cuius dubia in Reip. administratione fides litteris consignata est, tria pœnarum genera Athenis inuexit, aut stipiti alligatum corpus licitori excarnificandum dare: aut cicuta poculum ebibere: aut exsilio solum vertere. Non dissimile illud Suidæ, capitis reis tria apponi solere, gladium, restim, & cicuta potiunculam, quæ nominabant, *τὰ τρία τῶν οἰς δαίρατον.*

Aristoph.

Aurei generis. 55

Χρυσὸν ἄβουσις esse dicuntur auruginosi, suffusum bile crocea corpus habentes, aliter dicti *πύξινοι*, à buxci ligni flauedine. *Eustath.* *Χρυσὸν ἄβουσις* tamen antiquitas vocabat integros, scelerisque puros, quod aurum æruginem non sentiat. *Hesiod.*

Aureum lac delibare. 56

Χρυσὸν γάλακτος dicuntur, qui è doctrina aut concione præstantis viri profectum capiunt. *Nicet.* Sic D. Paulus doctrinam lac vocat. Hieronymus ad eloquentiam doctoris eruditi transtulit, cuius os lacteo eloquentiæ fonte manabat.

Vita suilla. 57

Tt ij

Clemens

ῥ' ὄδῳ βίης, spurcūm & contaminatūm viuendi genūs.

Currulis. 58

Cyrillus ἰατροῖς appellat medicos supercilij plenos, qui pomposè inuecti curru, & quasi obuiorū congressus aspernati de curru pharmaca præscribebant. Torqueri poterit in quosuis gloriosos, præsertim aulicos non ἰατροῖς, sed ἐφημονίους, holosericatis mulis inuectos.

Hesiodus.

Supra fumum clauus. 59

Πηδάλιον δὲ δεξιῆς ὑπὲρ κερπυοῦ κρεμάσασθαι, gubernaculum affabrè factūm supra fumū suspendere, dicuntur homines securi: aut quicumque non vtesilia solūm, sed omnia etiam alia negligentius habent. Contra diligentia nauata: indicium est illud Vlyssis ad Telemachū ἐν κερπυοῦ κρεμάσασθαι, extra fumum deponsi.

Æschyl.

Fluctibus obloqui. 60

Πρὸς κύματα λαλεῖν dicuntur, quibus cū refractariis res est

Æsopicum onus. 61

Λισώπιος φόρτος. Onus quod non vsquequaq; grauat, sed paulatim leuius redditur, quale est docētis. Natū ab Æsopo qui commearum in longum iter paratum humeris exportandum iam se recepit, sperans fore, vt de mensō dietim inde in cibum absumpto onus decresceret: cū conseruis eius sarcinæ propter diurnitatem itineris ingrauescerent.

Eurip. scho

Lapis ad funiculum. 62

Λίθος προπαραταῖν διδρατῖται, ἢ ἀσάρτα προτὶ λίθον σιμωδιατῖται, Lapis ad funiculum aptatur, non autem funiculus ad lapidem componitur. Vbi quid rectè sit, & ex vsu. Inuerti poterit, vbi omnia præposterè geruntur. ἀσάρτα funiculus est fabricorum cæmentariorum, quem ad perpendiculari normam extendunt, vt lapidum coria concinnitas aptent.

Aristoph.

Μαδλης ἀνδροπορος. 63

Vasfer ardellio, & insignitæ improbitatis: vel homo ingenio ad quamuis aurulam mutabili. Est μαδλης lorum maceratum, in omnia propter humorem imbibitum flexile.

Anacreon.

Gygis opes. 64

Τύχην πλοῦτος. opes maximæ, & inexhaustæ. Constat Gygen, qui interfecto Candaule rege pretium adulterij Lydiæ regnum est adeptus, infinitas opes, præsertim è metallis habuisse, primumque omnium tyrannum appellatum esse. Strabo, Clemens.

Capra annicula pera. 65

Eustathius

Αἰγὴ ἐκαπυρτῶος ἢ πυρρὸς πύρη ἀγίστη, Anniculæ capræ ruffæ pera optima fertur. videtur confectum ad commendationem puellaris ætatis, sunt enim ἀπυρτῶος anniculi agni. Vtemur eos, si quando eundem iuvenem præclaræ speis & modestum laudabimus, qui postea senij vitio inærolus intolerabilisque evasit.

Tibi ipse calendæ edicito. 66

Hesych.

Σταυρὸν ἡμελῶος κηρύσσειν, Tibi ipsi novilunij diem edicito. Vtemur cum alicuius arbitrio permittimus quippiam, ut pro suo iure statuatur, quod velit. Olim cum à sacerdotibus petenda esset feriarum ratio, præconis publici voce in vulgus edebatur auspex cuiusque mensis dies, qui ipsis feriatum erat. Alij originem referunt ad Cæam insulam, de qua in proverbio, *In Cæo quæ dies.*

Eustathius.

Phæacum more vivere. 67

Φακίαιος ζῶν dicuntur homines voluptarij in dies cuticulam curantes. Corcyræ insulæ indigenæ, Phæaces dicti, quomodo vixerint, liquet ex illis Hom.

Nos recreant citharæ, choræ, & conuiuia semper, Mutatæque placent vestes, caldæque lanamur.

Dissidij pomum. 68

Nicephor.

Ἐρίδος τὸ μήλον ἐς μίσην βάνειν. De auctore dissidij & rixarum. Eris discordiæ dea in conuiuio Dearum, proiecit inter accumbentes Deas pomum inscriptum, ut pulcherrimæ cederet.

Per fideicommissa quedam. 69

Arnob.

Pro eo quod per alium fit, aliena fide & auctoritate. Fideicommissum, quod testator alienæ fidei credit, quod alteri daturus sit: veluti si dicamus nos Verrij Flacci lexicon à Sexto Pompeio per quedam fidei commissâ accepisse.

Acernus. 70

Σπυρδαμίνος dicitur homo robustus & strenuus: ab Aristoph.

acere arbore ob duritiem, & soliditatem inuicta, & ad subtilia opera maximè vrili.

Cicero.
Lactius.

Xenocratis testimonium. 71

De testimonio indubitato. Siquidem cùm nemini iniurato testari liceret apud Athenienses, soli huic iusiurandū remissum fuit. Simile, Metelli tabulæ, pro integris, quibusque non inspectis fides haberi possit.

Eustath.

Codri. 72

Κόδρος, quicumque præ senio delirant. Codrus antiquissimus Atheniensium rex vestem pastoralem indutus castris hostium se immiscuit, ibique de industria impudenter rixas ciens interemptus est, vt ciuitati obsessæ sua nece salutem pareret. *Paterculus.*

Athenzus.

Cecrope generosior. 73

Κέκροπος ἀγχοῦσιος. Homo antiquissimæ nobilitatis: à Cecrope Ægyptio qui Sai Ægypti vrbe oriundus in Atticam appulit, regnumq; ibi adeptus primus vni viro vnam vxorem coniungendā statuit. vnde & διπλῆς, biformis dictus est. Simile illud Iuuenalis,

*Tu licet à Pico numeres genus. & mox,
Inter maiores ipsum Promethea ponas.*

Eustath.

Ulyssis vinculum. 74

Ὀδυσσεύς δευμῶς. De rebus tuto sepositis & obseratis. Sumptum ex illo Homeri, vbi Ulysses

Continuò vinculum iniicit ille

Firmum, quod quondam monstrarat nectere Circe.

Solebant veteres sua vinculis munire: recentior est clauium vsus, Laconum, vt volunt, inuentum.

Plutarchus

Vulgari pisci spina non insunt. 75

Ἐν ξυψῷ ἰχθύϊ ἀκάνθα καὶ ἕνεσις. Vulgus hominum non ita lædere potest, vt magnates: neque, vt docti, argumenta obiecta dissoluere. Contrarium illud Æliani, ἄρρον ὄρν ἀρρῶν ἰχθυῶ ἀκάνθαν μὴ ἰχθῶνται. innuens difficulter virum reperiri, qui nihil habeat dolosi.

Arundinea crura, & tabis propheta. 76

Galenus.

Καλάμνα σπλήν φορῶν, ὁδὸς φροήτης. De homuncione macilento, & morbofo, qualis Cinestas Dithyrambicus poëta, qui tiliaceis asseribus circumquaque se cingebat, ne exile

&

& prælongum corpusculum vitro citroque se inflecteret.

Expiatis bona obtingunt. 77

Athenzus.

Τεῖς δ' ἀπομαξαθήσοι θεοὶ δίδωσι ἀμύμον, Dant bona cuncta Dei, ter viuo flumine tinctis. Quando postulabimus participes fieri scientiæ reconditæ, tanquàm symmistæ. Solebant olim, antequàm sacra attingerent lustrari ter se lauando, aut circumferendo, id est, purgando.

Nodorum vincula texentes. 78

Plutarch.

Quos vitilitigatores vocauit Cato, eos Democritus dixit ἐριωντίας, & ἰμεντικτίας: illud quoddam iurgia serant contentio si: hoc verò, quoddam velut nexus quosdam vinculorum implicent, quibus alios inuoluant.

Suidas.

Versatilior cardine, 79

Γιγλυμου πολυτροπότερος, & σρόφι vnica voce, de eo qui de xterè in rebus agēdis explicare se, & qui volubilitate innata aliis imponere nouit. Ginglymi, siue cardines partem habent concuam, & exstantem: illa protuberantes eminentias excipiunt, hac concuaitates ineunt.

Lycurgus. 80

Cicero.
Aliciphron

Κατακυριζέειν, pro, tetricum ac seuerū iudicem agere. Lycurgus arteis excludebat, & peregrinos ciuitatis vīu interdicebat. Plutarch.

Tripuer senex. 81

Aliciphro

Τελουερ γερώνιον, senex iam tertio puer. De vetulo decrepito. Ita Næuius Nestora appellabat triseclisenem.

Terram continentem incolentes mare

Ηίροσκ

desiderant. 82

Ἡπειρον οἰκοῦντες θαλάσσιον ποθέουσι, καὶ πάλιν ἐκ νήσιον εὐόντες, ἠπίρον γλιχονται, qui continentem habitant, mare desiderant, rursus insulani continentem terram exoptant. Diuersa semper laudamus, nostra sorte nunquàm contenti.

Coruus absente graculo pulcher. 83

Cum comparabimus duos, qui æquè propemodum inuito sunt. vt si dicamus de Sallustio ad Calenum Fusium, immaniter in Ciceronem, virulentum, comparato, καλοῖο δ' ἄπο ττο πὸν κίεκα ἀφροπὸς ἢ ὄρηου.

Virtutem infortunatam despiciere, miserum. 84

Appianus.

Αἰσχρὸν καὶ χεῖρον ἀντὶ τῆς ἀτυχοῦσας ἀειροῦν. Turpe ac mi-
ferum hominem vitute præditum, sed fortuna procellis
deiectum despiciari. Hoc Aristotelis dictum vsurpauit Mi-
thridates, cum Pomponium Luculli equitum magistrum
confidentius, quàm pro captiui sorte locutum, barbari in-
terficiendum censerent.

Synefius.

Prisca manus. 85

Ἀρχαίαι χεῖρες opus esse dicemus, quod elegans est; & artis
plenum. Tractum à statuis, in quibus affabre sculpendis cu-
riofii erant veteres, quæque ad sui admirationem tempore
egent.

Idem.

Xenocratem modestia superat. 86

Σειμωσιθεσσι ποδοσιν ὑπὲρ τὰς ξενοκράτους εἰκόνας, Modestia vul-
tus compositi, Xenocratis effigiem superant. In philoso-
phastros sanctimoniam nescio quam vultu præferentes.
De Xenocratis continentia multa apud Laetium & Sy-
nesium.

Damaſcius

Medium sequere. 87

Ne sequere mollem, quem vocant Ionicum,
Néve asperum tonum, viam at mediam tene,
Vbi modum, quo sine nihil rectè fit, suadebimus. Lydij
modi lugubre quid sonant: Ionici molle: Dorij quid mediū
inter vtrunque. vide prouerbiū, Musicus apparatus.

Cerdo cras, hodie nihil. 88

Hoc libri titulo Varro variabilem rerum humanarum
sortem significabat. Cōforme illud Anaxādriz Comici:
Multi eorum, qui hodie serui sunt, cras Sunienses, Id est
mercatores (à Sunio nobili emporio) euadent: perendie
ciuiliū rerum gubernaculis admouendi. Fors namque
clauum versat homini cuiilibet. Aristop. τῶν ὑπὸ οὐδὲν αὐτοῦ
δὲ ὑποεργίαις, qui nunc nullus, cras præ magnus.

Eustath.

Alia apud alios bona. 89

Ἄλλα πρὸς ἄλλους καλὰ. De ingeniorum varietate.

Pulvere extrito decertat. 90

Κόνιν ἀποφυσάμενος ἀγωνίζεσθαι. In eum qui victus animum
refumit, & ad conflictum redit, quasi deterfis pulueris for-
dibus.

Catullus.

Lada pernicior. 91

De summa velocitate. Testatur Solinus ita supra canum
pul-

pulverem Ladam cursitasse, vt arenis pendentibus nulla ve-
stigiolorum indicia relinqueret. Pulchre Horatius cuidam i-
stius carmina suis interferenti illudens: *Habeas licebit alte-
rum pedem Ladæ,*

Inepte, frustra curare ligneo curres.

Herules in Lydia. 92

Ἡ ἑκαλῆς ἐν λυδοῖς. Quicumque cultu corporis effemina-
tior incedit, indecoro vtēs habitu, vt miles in toga talari
conspiciuus. Quam muliebriter se Hercules gesserit apud
Omphalem Lydiæ reginam, notum.

Aristides.

Asino gramen & baculus. 93

Ὅτι χόρτος, καὶ βάλανος, δούλω ἀφ' ὧν καὶ μέστρας. Asino fænum
& baculus, seruo panis & scutica. Duriter habendi sunt, qui
nihil rectè faciunt, nisi flagris vrgeas.

Greg. Pal.

Paruis parua dant Dy. 94

Ἄ ἐ πῖς, καὶ ἐπὶς μιν ἐὰν δίδδῃς τοῖς. Largitur paruis vsque pu-
silla Deus. Tenuis conditionis homines tenui oblata sorte
non secus exultant, quàm magna solent magnates.

Callimach

Agri podex. 95

Πυγὴ ἀγροῦ. De restibili agri fertilitate: translatione à car-
nulentis natibus. sic ἔδαρ ἀρούρης, idem cum illo Verg. vber
glebæ. Homerus etiam γρωδὸν ἀλωνῆς dixit: Varro, sumen ter-
ræ. Quidam efferunt adagium de immodicè rusticanis; alij
dici volunt de otiosis, quique in re quauis delicatius ver-
santur. Eustath. Annotat tamen Helychius locupletes dici
ἀγροῦ πύρας, velut agris suffarcinatos.

Cyloes. 96

Publicæ libertatis oppressores, flagitiosi. Cylon Athe-
nienſis potens, cum ad tyrannidem adspicaret fretus ora-
culo perperam intellecto, malè tandem re gesta, in Eume-
nidum ara, ad quam confugerat, confossus periit. vnde κυ-
λωνῆν ἀγροῦ. Cylonium scelus. Alioqui Cyloes aut Cillones
dicuntur, qui impuræ sunt vitæ: ab antiquo verbo Cillire,
quod mouere significat: Alij Chilonos vocant τοῖς χεῖλοισιν
ἀφ' ἐπιγρωῶν τὰς μολιμοιβεῖας.

Cicero.

Vna clamore Neadas superat. 97

Μεῖζον μία ἤδ' ἑνάδων. In clamoras mulieres. Neades ani-
mantis sunt, quorū clamore terra in hiatū discedit: eorūm-

que ob multitudinem Samus deserta est ab incolis.

Eustathius.

Chiorum more pilos vellere. 98

Χιὰς τὴν πίδαειν. In molles, & compturæ plus æquo studiosos, quique depilari radice se identidem patiuntur, quò nitescat cutis. Chiorum lasciuia aliis quoque prouerbiis innotuit.

Suidas.

Cane impudentior. 99

Κυνὸν κυνώτερος, canibus caninior. In homines perfrictæ frontis, quique nihil pensi faciunt. Eisdem Hom. vocat κυνὸς ὁμιλῶν ἔχορταις, canino ore, Æschylus, κυνὸς θρασυῖς, canina audacia: Hesy, κυνὸς βλάπτεις, canino intuitu, Aristoph. κυνὸς κερῆλοις, alij κυνὸς & κλωπῆς. Hinc κυνὸς μύγα, canina musca, impudens mulier vocatur à duobus animantibus notæ impudentiæ.

Seplasia dignus. 100

De homine delicato, & opiparo: à Seplasia platea Capuæ, in qua vnguentarij negotiari erant soliti. Cicero. Dissimile illud eiusdem, Capillo ita rusticano, vt Capua Seplasiam sublaturus videatur. De tetrico, & voluptatum contemptore.

ADAGIO.

ADAGIORVM HADRĪANI
Iunij Centuria IX.

In solum. 1

Cic. Conuiuio delector, ibi loquor aliquid, quod in solum, vt dicitur: subaudi, illi di dignum sit, id est, nõ nulla ridicula atque obliuione obruenda. Trahi poterit ad vulgaria & triuialia, quomodo *οὐδ' ἄν' ἔστιν*, quod Græcis sonat, humile & abiectum, ab *οὐδ' ἄν'*, pauimentum. Fortè natum à potoribus, quod reliquum in fundo calicis poculive subsidet, in solum effudentibus.

Piscium uita. 2

De intolerabili potentiorum superbia erga tenuiores, quã deglubere tantum non eos student, & bonis exuere.

Polybius.

Sol exorere. 3

Ἐξίχ' ἢ ἄλλ'. In tergiversatoras, vt cum docti viri sua scripta supprimentis, pudorem castigabimus.

Eustathius.

Retibus confert, nihil tamen capit. 4

Ἀλλοῖσι ὡς εἰς ἰπταρτίων, λαβεῖν δὲ μὴ, dicuntur, qui alienis insesuiunt commodis, suo incommodo.

Hesychius.

Nitedula ex uepribus. 5

Cum quis in summis vitæ sordibus natus, beneficioque fortunæ, aut alioqui improba ratione potentior effectus, alienis opibus insidiatur. *Cic.* Nitedula mus subterraneus exiguus.

Schema & gradus. 6

Ἐλάττω καὶ βῆμα, habitus & incessus. Non protinus ad altiora artium penetralia prouolandum est: sed pedetentim & ordine quodam pergendum, ne prætereantur quæ præcedere debent, rudimenta.

Etymolog.

Iunonis puer. 7

Delicatus & delitiis innutritus. Iunonem poetæ superbã Athenæus. faciunt, & delicaturæ operosæ studiosam, vnde *χευροπιδίλου* epitheton, velut aureis soccis in incessu vtentis: & *ἠράων βασιζέω*, de gressu superbo & magnifico.

Quàm facile canis exta edit. 8De re expedita. *Seneca, Horatius.**Io Saturnalia.* 9

Dion.

Martialis.

Ἰὼ σατουρνάλια. Diſterium in eos, qui ſuæ conditionis ob-
liti, pluſculū auctoritatis ſibi arrogant: eò quòd in Satur-
nalibus ſerui herili apparatu induti epulabantur.

Nihil ad Perſum. 10

Cicero.

Cùm diſcrimen ingens eruditionis inter duos notabi-
mus. Deſlexum è C. Lucilij verbis: Perſum non curo legè-
re, Lælium Decimum volo: Id eſt, lectorem meis ſcriptis
opto nec indoctiſſimum, qui nihil intelligat: neque doctiſ-
ſimum, qui moroſius iudicet.

Κοινοφθαλμίξεν. 11

Synecus.

Eniſſitiis oculis introſpicere. De curioſis & rerum alic-
narum plus nimio fatagentibus. Fortaſſe ibi ſubſtituèdum
verbum, κοινοφθαλμίξεν, quòd curioſi homines reductis, &
quaſi concavis oculorum ſinibus introſpiciendo conten-
tiùs uti videantur.

Rarum carum. 12

Plato.

Martialis.

Τὸ σπάνιον τίμιον. Quòd rarum eſt plùs appetitur.
Rara inuiant: primus ſic maior copia pomis,
Hyberna pretium ſic meruere roſe.

Ne vicini quidem ſentiunt. 13

De re exigui momenti, quæ neminem commouet: aut
de re ita tacite & diſſimulâter geſta, ut ne proximis ſub-
ſeat. Plato, ἡμεῖς δὲ γλυκυθέων, τὸ πᾶν κομιθευόμεθα, ἐπὶ οἷς γήτορες σπᾶ-
δρα τοὶ ἀιδάονται, Perſarum regi cùm primogenitus naſci-
tur; cunctis ſubditis ſacer eſt dies: at nobis in lucem editis,
iuxta Comici dictum, ne vicini quidem id magnopere per-
ſentiſcunt.

Tanquam ouis meridiana. 14

Plato.

Ὡσπερ περὶ κᾶπτον μῶση μεβαλζόν. De ſupino otio, animique
veterno. Solent oues medium diem accedente ſole ad fon-
tium aquas deſides iacere, aut in vmbra.

Idem.

Tyrtao bellicoſior. 15

De pugnace ſtrenuo, & militiae aſſueto. Tyrteus Atticus
poema fecit adhortatorium ad bellicam virtutem; & ca-
peſſenda militiæ munia, quòd Spartana iuuentus in pro-
cinctu

cinctu stans memoriter recitare solebat ad excitandos multo animos.

Vicinus pedemouens. 16

Γείτων κεινὸν τὸν πόδα. De his qui vix principia rei artífve consecuti, ad ipsum fastidium frustra enituntur. Etymol. originem non indicat.

Ad Scirrhonem tendere. 17

Πρὸς τὸν σκίρρωνα τείνειν, ad Scirrhonem spectare. De eo, qui efficacibus argumentis, quæ lineales necessitates Aristoteli dicuntur, compellit quempiam ad assensum. Fuit Scirrhon insignis latro, qui cognominatus à se Scirrhonidas cautes, infidens, cõpellebat viatores ex abrupta caute precipites se dare. Vnde & Propertius viam Scirrhonis appellat periculi plenam.

Plato.

Calcibus proserit. 18

Αἰετὶς ἢ καὶ δὴν παταίν. Pro, manifesto, & omni contumeliarum genere afficere aliquem, atque opprimere. Sic κατ-παταίνουι pessundat um & penitus extinctum denotat.

Æschylus.

Ditrephe doliares habens alas. 19

Διτρεφὴς πυπνῆα ἔχων πτερά. De locuplete vilibus mercimoniis, aut opificio vulgari, quod tractavit olim, insistente. Fuit Ditrephe victor, qui vitilibus dolia compingebat, vnde ditatus, tribunus euasit Athenis. πτερά, vitilium extremitates.

Aristoph.

Æqua & iniqua. 20

Ἄβλι δὴνασθῆναι ἀκούει, καὶ εὐνοία, καὶ ἀδικία. seruus herò auscultat æqua iniqua imperanti, Qui alteri deuinctus est beneficiorum multitudine, in multis conuere cogitur, & iussa exsequi, quo iure, quaque iniuria imperata.

Aristoph.

Tanquam palladium. 21

De re, in qua nobis multum spei positum est, multumque præsidij: vel in plagarios alienorum librorum fures, qui clam depeculatur & tollit alterius labores, Diomedis & Vlyssis instar, fatalis Palladis signum Troianis infidiosè asportantium, de quo variè interpretes.

Cicero.

Anima sui pro sale data. 22

Τῆς αἰσῆς ἀλῶν τῶν ψυχῶν ἔχουσι. De ventrionibus porcorum more corpus faginantibus: Suillum pecus ab natura donatum esse aiunt ad epulandum: itaque iis animam

Varro, &c.

datam pro sale, qui seruaret carnem.

Circulator Cybeleus. 23

Homines flagitiis, libidinibus, & temulentiaē addictos appellant *μυτραγυρτας*, *μυτρος αγορτας*, & *μυτραγυρτωωτας*, matris deūm præstigiatores: qui Cybetes Phrygiæ sacris operati, fanaticæ tympani complosu stipem corrogabant, circumposita pectori simulacra picta gestantes: dicti etiam *μυτραγυρτωωτας*, menstrui circulares, quod cœtus quolibet mense facerent. *Plutarch. Euseb. Halicarn.*

Tanquam libri. 24

Plato. Ὡς περ βιβλία. De obmutescentibus, qui que respondendo non sunt. Libri lectorem tametsi instruant, voce tamē non vtuntur: vnde & muti magistri.

Tanquam pelues complosæ. 25

Idem. Ὡς περ τὰ χαλκία πληγίνας, tanquam complosæ nolæ. De garrulo, & verborum nimio. Origo à Dodonæo oraculo, quod contiguus æreis peluibus circumseptum, percussio vno, longum sonitus tractum edebat.

Idem. *Ignotius quam maris choes. 26*

Μᾶλλον αὐτῶς λέλινθεν, ἢ οἱ τῆς θαλάσσης λεγόμενοι χοεῖς, hōrum illo nihilo plus scit, quam quot sint in mari, iuxta prouerbium, aquæ congij. De incognitis: vel immensis & innumbris. χοεῖς siue choæ, congruus Latinis est, senos capiens sextarios.

Aristoph. *Choros tragicos molestè fert. 27*

Χοεῖς γὰρ πρὸς ἀγῶν ἀχθεταί. Choræ impatientes venter est: qui que esuriunt, choros, qui prolixi sunt, in longum extrahi molestè ferunt, & nullâ aui cantillat quando esurit.

Plato. *Extra curriculum ferri. 28*

Ἐκ τῆς ἀρόμου φέρονται. De re à proposito aliena. Metaphora à stadij decursu, in quo, qui plurimum exorbitat, aut à trita via deuiat, is à metâ abscedit longius.

Plinius. *Extra omnem aleam. 29*

De eo, quod omni inuidia maius est, quod excellit, & supra vulgus est quasi que extra periculi metum existit.

Plato, &c. *Vestigia relegere. 30*

Ἰχνος μεταλθεῖν, ἵχνη διακίαν, vestigia persequi. De his, qui antea, propositam materiam ordine persequuntur: aut inisti-

Instituto sermoni inhærent: occasione petita ab odoriferis canibus, qui feræ vestigia insequuntur.

Clauum tenere. 31

Ο ἴαρος ναμᾶν. de quouis imperio. *Aeschyl. Plat. Pind.*

Dies digitus. 32

ἄκτυλος ἡμῶν. Hyperbole hac significabimus vitæ humanæ spatium esse exiguum, quasique digitale.

Alcæus.

Canibus ossa prodo. 33

Μλωύω κυσὶν ὄσῳ. De eo, qui inimico suum patefacit consilium, veluti si quis rivali amores suos detegat: aut litigator aduersario actionem suam indicet.

Inter lugentes iocari. 34

Ἐν πένθοισι παίζειν dicuntur, qui alieniore tempore, & in tempestiue aliquid designant, aut loquuntur. Sic κλάυστολας, simulatus fletus, qualis hæredum est.

Hermog.

Pistillum exornatum. 35

Κοσμωμένον ὕπερον. De re aut oratione ineptè & præposterè comperta: aut indocto & insulso operosè vestito.

Phaleræus.

Formicæ semitam canit. 36

Μύρμηκας ἀγᾶποις ἔδει. De eo, qui subtilitates omnes persequitur, & minutissima quæque dictioni immiscet vt elaboratur: aut qui vltro citroque narrationem rei implicat, prima mediis, vltima primis inuoluens. Formicæ viam suam obliquant discursu implicito.

Aristoph.

Pectide suauior. 37

Πελοῦ πεκτίδος ἀδυμελεστέρα. De poemate venusto, aut sermone leporebus condito, aut voce amœna. πεκτίς instrumentum citharædicum, idem cum eo, quod antè magadin exposuimus, cuius inuētrix Sappho memoratur. Similes hyperbolæ sunt, πῆς λυγδου λειότερον, Lygdino marmore lenius: & δειρὸν λυγδινάη, Lygdinea ceruix: ἀλλοσι μὲν μαλιαδὴς ἰόντος, ἀλλοσι δὲ ὄξύτερος περιβίλων, nunc vinum placidum est, nunc tribulis asperius. Alcæus.

Sappho.

Sirenas præternavigare. 38

Ὡς περ σιριῶας παρεπλόειν dicitur, qui philosophiæ præceptis communitus voluptatum illecebras despuit, vitiorumque occasionem declinat. Vlysses sociorum aureis cera obturasse, vt periculum sibi suisque imminens effugeret, notum.

Platō.

Julianus.

Οἶκοθεν οἶκοςδε. 39

De domo in domum transire dicunt Græci, quoties ab amico amicus munus accipit, aut candidè operam suam amico defert. Pindari illud, *δέξατο καμὸν οἶκοθεν οἶκοςδε*, præconium accipiat de domo in domum, id est, proprium, non peregrinum, imitatus est Iulianus. Adeoque οἶκοθεν habere dicimur, quod non aliunde accedit, sed quasi domi nostræ natum est, nobisque vernaculum.

Mithæcus cùm sit, Agamemnonem simu-

Themist.

lat. 40

Μίθακος ἂν ἢ θεαρίων ἀγαμημοννα ὑποκρίνεται, Mithæcus cùm sit aut Thearion Agamemnonis personam agit. In eum, qui magnas opes iactat, inops cùm sit, & re tenui: aut in indoctum, qui tamen eruditionis opinione se populo venditat. Fuit Mithæcus ex fece poëtarum, qui obsonandi Siculo more rationem conscripsit: Thearion pistor, seu panifex.

A D A-

A D A G I O R V M A P-
pendix, ex Erasmi Chiliadi-
bus excerpta.

Salina prima.

ALIVA prima dicitur gustus ille, quē
pueri tanquam à nutricibus imbibimus:
vt sunt rationes, & adiuncta quædam
auspiciorū in quavis arte & disciplina.

Ante pilos.

Et rerum prudentia velox Ante pilos ve-
nit. Perf. de sapientia præcoci, præsertim boni ominis, siue
ca naturæ debeatur, siue causæ alij extraneæ. Ea qui va-
lent natura, *αιδραπαιδα*, seu pueros viriles vocat Sophocles.

Χαριτογλωττειν.

De iis, qui ad gratiā loquuntur, & iucunda potius quàm
vera, quod æquē eleganter dicunt, *ιδυγλωττειν, αιχμηρειν, &*
επιειν. Athen. *Aeschyl.*

Herculana scabies.

Potest dici etiam in eos, qui blandis adulationibus deli-
citi, veluti iucunda quadam scabie pruriunt, Herculi labo-
ribus fatigato, narrantur nymphæ vnā cum Pallade crebrò
callida balnea suppeditasse: quæ balnea, dū corpus subeūt,
& lassitudinem auferunt, titillationem quandam ac veluti
prurimum coniunctum habere notum est.

Gallonius.

De lurcone, omnia gulæ ventrisq. delectatione metière.
Cic. multis locis ait Lucil. Gallonē nunquā bene cœnasse,
quod nunquam esuriens cœnaret, adeò luxu fuit perditus.

Velle suum cuique est.

Quoties significabimus aliis alia curæ esse, aliòsque a-
liis studiis duci, Persij illud vsurpabimus:

Velle suum cuique est, nec voto vinitur vno.

Item illud, *Suus rex regina placet. Item, sibi pulcer. Item, te
mea, me mea delectent.*

Senum consilia, iuuenum lancea.

Καὶ μάλιστα σάζεται πόλις ἔνθα βουλαὶ γρήγοται, καὶ γέων αἰσούρι
ἀρισθούσιν ἀρχαί. Æschini consiliū fuit, vbiq̄ue iuue-
num robur coniungendum esse cum senum prudentia.
Plur.

Homer.
Aristot.

Coctum ab alio edere.

ἘΨαπτος ἐτίθη, τίω χύτραν ὑφειλόμην, alio coquente ollam
paratam abstuli. De adipiscente parta alieno labore.

Eurip.

Nauigare cum felicibus.

Cui res secundæ, huic nauiganti quilibet
Comes ire quærit, non item infelicibus.

Bona mala.

De rebus vilibus, & abiectis, multum tamen vtilibus ac
propè necessariis. Plin. quonam modo vtilissimè colun-
tur agri? ex oraculo scilicet, malis bonis. Hoc velut æni-
gmate significatum est, agros quàm minimis impēdiis, &
quàm maximo labore colendos esse.

Censor bonus. Clemens lanista.

Ironiæ prouerbiales in eos, qui audacter & arroganter
de quibusvis rebus sentiendi, iudicādi eāsque inter se con-
parandi auctoritatem sibi sumunt. *Cic.* Nam, vt reiectio fa-
cta est clamoribus maximis, cum accusator, tanquam cen-
sor bonus, homines nequissimos reiiceret, reus tanquam
clemens lanista, frugalissimum quemque secernit. loquitur
de Clodio accusato. Vt autem Censorum est, homines
nequam & improbos è Senatu eiicere: ita lanistarum, id
est, eorum qui gladiatoribus domini sunt, & magistrum, gla-
diatorum familias in ludo exercere & locare.

Utrumque.

Ἀμφότερον, κίντρον τε σοῦν, καὶ μέτρον ἀρούρης.

Utrumque est, stimulusque bouum, inēsuraque agrorum.

De re ad diuersum accommodabili. Callim. loquens de
virga decempeda (ἀκίνα est Græcis) pastoribus vice pedi
vfitatissima.

Qui nocere potest, et idem prodesse.

In hominem & bonis & malis artibus instructum, qui
& iuuare potest, si velit, & lædere, quadrabit illud Hom. v.
surpatum à Luciano.

Φάρμακα πολλαὶ εἰσὶ ἐὼδ' ἀ μὲ μνημόνα, πολλαὶ δὲ λυγρὰ.

Phar-

Pharmaca mista, salubria multa & noxia multa.

Thucyd. *εἰ πολέμιός γε ᾶν, σφόδρα ἔβλαπτον, καὶ αὐ φίλος ᾶν ἰκενῶς ἀφελοίλω*, quod si cum hostis essem, vehementer nocui, etiam, si sim amicus, magnopere queam prodesse.

Tenuiter.

De rebus nihili, minutisq; anxie nimis disputantes, dicemus *λεπτολογεῖν, λεπτομερῶς λέγειν*, tenuiter dicere & loqui *εὐνολέγειν*, de meris nugis anxios torqueri: ipsam actionem, appellabimus *μικρολογίαν, & λεπιοτάτοις λέγεις*. Aristoph. Aristot. Contrarium est, *παχυμαρῶς, παχυλῶς, καὶ ὑπερ λέγειν*, differere crasse, & ut ita dicam, exemplariter, pro, non accurate & exactè, sed quali quali ratione, modò ea facilis sit & commoda.

Vnione signare.

Perf.

Pro, inter felicia & prospera numerare. Olim Scythæ vnumquemque anni diem, missis totidem in pharetram calculis, signabant. quem arbitrantur prosperum abiisse, candido calculo: quem egregie felicem, vnione: contra que inauspicatum, nigro lapillo notabant. Hinc etiam que precipua sunt, ea melioris notæ, seu de meliore nota esse dicimus. Cic. Horat.

Rectam instare viam.

Plaut.

Pro, rem ipsam deprehendere. Rectam viam instas, ea res est. Idem nunc ego pol demum in rectam redij semitam.

Πτωχολάζων.

Athen.

Pauper diuicia: um ostentator, ab *ἐλαζοιδέσθαι*, gloriari.

Altius Oromedonte.

De insolentibus, qui que se præponunt iis, quibuscum ne comparandi quidem sunt. Oromedon mons altissimus in Co insula. Theocr.

Πομπεύειν.

Menæder.

Pro, conuiciari. vnde *πομπῆαι*, conuicia. Quod in pompis Bacchanalibus quidam è curribus conuicia in alios iacerent, & vicissim ab aliis impeterentur.

Ὀλόχοινος.

Æschia.

Mariscus est, iunci genus tertium, pinguitudine, magnitudine, aspredine, & callositate cæteris præstans. Vnde dicitur prouerbialiter de duro & procaci sermone, quo ve-

luc os alicui percellimus.

Plutarch. *Artemon periphoretus.*

Ἀρτίμων περιφόρητος. In mollem, vel meticulosum. Periphoretus enim appellatus fuit Artemon, quod ob mollitiē lectica semper circumferretur.

Liuius. *Nocti equare diem.*

De studij assiduitate. Alij in castris, siue stationibus, per somnum vinūque, diem noctibus æquabant.

Voti compos.

Vbi quis affectus est, quod affectabat, & captabat, quædrabit illud Hom.

Attigit, & que manu non irrita missa sagitta est.

Mortalis Deus.

Hominem omnibus numeris consummatum mortalem Deum vocatum fuisse, & Græcè θεῖον ἀνδρα, θεῖον ἴκλον, θεοειδία, ἰσοθεον, καὶ ζεθεον, diuinum virum, Deo similem, diuina specie, Deo parem, & admodum diuinum scribunt, Quintil. Aristot. Hom. Cōtrā infelicem vocat Cic. ex aëstris lapsūm.

Rex sum.

Insignem felicitatē ominabatur sibi Leno apud Plaut. de homine bene nummato loquens, Rex sum, si illum hodie ad me illexero. Eodem spectant illa, αὐτῆ τῷ χαλκῷ πατρὸς ἱλίας, bonorum Ilias. Eustath. ἀραθῶν ἀμάξαι, plaustra bonorum. Athen. τὸ ἦδ' ἠδονῶν σμεῖλός, voluptatum examen, Plutarch. Cumulus meritorū, Cic. pro turba, numerōque immenso.

Locupletum reditus.

In locupletes, quibus alius ex alio succedit reditus, illud Homeri conueniet,

-nec singulos ætas renouatur in annos,

Sed flans perpetuo Zephyrus spiramine fœtus

Hos producit, & hos demittit ab arbore mites.

Et pyra adulta pyris succedunt, mal'aque malia.

A fico ficus, atque vua senescit ab vua.

Homerus. *Faustus exitus.*

Θάρσει μὴ ἐπί οὐτ' ἀὐθ' θεοῦ ἠδὲ γὰ βουλή.

Fide, hoc consilium non est sine numine, nutritrix.

Quoties de rei, quam instituimus, exitu benè speramus.

Vni cum duobus non est pugandum.

ἀσπίδι.

δεξοσ. τὸ γὰρ δίκαιον ἔχει λόγον Δουῶν ἐρίζειν.
Factura sum. non equum enim est resistere Vnā duobus.
Sophocl. Noli pugnare duobus. Catull.

Sine sanguine.

Facilem voti expletionem significant & illa, αἰδοραπὶ; ci-
 tra sudorem, αἰαμασπὶ, absque cruore. Dormienti Dij confe-
 cerunt. *Terent.* Duci nihil agenti de cælo in sinum deuola-
 uit victoria. *Ouid.* ἂ πόλις, ὡς δὲ τυχεῖς εἰ μάλλον ἢ χαλεπὸς φρονεῖς
O ciuitas, vt tu quidem es felix magis, quàm prouida?
Athen.

Omni voce.

Πᾶσαν φωνῶ ἱενπ. Quod summa contentione asseritur,
 dicitur omni seu tota voce prædicari. affectus vocem in-
 tendunt: & interdum mutant preces in minas, blanditias in
 iurgia. *Plato.* Significant extremum conatum & illa, Co-
 minus & eminus niti.

Dein vobis curæ sunt virésque vigórque. *Hom.*

Τίς δὲ ποτεῖνον ἔλαχς σίφανον, χεῖρισσι ποσὶν τι καὶ ἄψμασιν ἐ-
 γόνιον; Quis tandem desiderabilem coronam assecutus est
 manibus, pedibúsque & curribus? *Pind.*

Concinere.

Τῶν ξυαυλίαν κλάειν est iisdem de rebus similiter queri.
 ξυαυλία enim est, cum plures tibiis eandem cantionem can-
 nunt: aut cum citharæ tibia accinitur. *Aristoph.* sic δωρεσι δὲ
 ἀρμύζειν, dorica harmonia canere, est moribus ab oratione
 non dissentire, aut alioqui concorditer agere, *Plato.* Dorica
 musica inter Phrygiam & Lydiam temperata erat.

Opus est zephyris, & hirundine multa.

Δεῖ δὲ εἶκοθεν ἢ ὀλίγων χελιδόνων, Multa videtur opus ha-
 bere hirundine. Quoties dehortabimur aliquem à præpro-
 pera festinatione, aut negabimus vnico die eruditionem,
 artem, virtutem & gloriam comparari posse. *Horat. Ari-*
stoph. Sumptum ab hirundinis natura, quæ veris nuntia est,
 hieme auolat. Simile illud *Sophoclis,*

Namque vnus quæ sit viri, haud est ciuitas.

Vana coniectura.

At permulta auium versatur in aëre turba,
 Quarum non quæuis portendere idonea fatum.

Homer.

In eos, qui de euentu negotij solent augurari.

Animo conscio nihil miserius.

Nihil miserius, quàm animus hominis conscius. *Secura mens iuge conuiuium. Sap. Felix*

Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa. Horat.

Suidas.

Ἐκφυλλοφορήσαι.

Quibus ius ferendi suffragia adimebatur, & ex albo iudicum submouebantur, *ἐκφυλλοφορεῖσθαι* dicebantur, vt milites exauctorari, quibus ius pugnandi adimebatur. Olim nõ calculis, sed foliis ferebantur suffragia de exauctoratione: quasi dicas à foliis ferendis excludi.

Circumpedes.

Qui proximè adsunt, cinguntque aliquem ad obsequia præstanda, vt sunt familiaritate perpetua nobis iuncti. Sic à manibus, à pedibus vocamus eos, qui nobis domesticè inferuiunt. *Cic.*

Fungus putidus.

De inutili & deliro. *Plautus.* Terræ odium ambulat. iam nihil sapit, nihil sentit. tanti est, quàm fungus putidus. Vbi terræ odium dixit, vt *Horat.* telluris inutile pondus.

Nummus plumbeus.

Vilitatem & contemptum designabat olim. *Plaut.* Cui si capitis res sit, nummum nunquam credam plumbeum. Sic *Cic.* Vatinius contemptum semissem hominem vocat. Et tressis seu triobolaris agaso, abiectus quidam alibi audit. *Quin & Iustin.* extremam studiosorum classem dupondios agnominat.

Nihili est, aut nihil cura est.

Οἱ μὴ ἀπ' ἑδῶν εἰσὼν, οἷς δὲ ἑδῶν μίλει. Alij quidem propè nihil sunt, aliis autem nihil curæ est. *Cic.* è *Comico Rhintoni:* Qui me, inquit, recta sententiæ adiuuare, & in optimarum via pergentem, forsitan sequi vellent, infirmi ab auctoritate non possunt: qui possent, negligunt. Idem conueniet hodie multis studia, aut religionem promouere conantibus.

Contemnentis inimicum.

Qui negabit se conuiciis alicuius hominis contemptè commoueri, deflectet illud Homericum:

Haud curo magis, ac si femina, siue quis infans

Ne

Me iaculo pereret: siquidem viri inertis & ipsa
Irrita tela volant.

Qui per se sufficit.

Sunt oculi mihi, sunt aures, geminique pedes sunt,
Insita pectoribus mens est, neque stulta neque excors.
Quoties negabimus nos aliena opera egere, sed satis
indocos esse ad rem, quam volumus, peragendam. *Hom.*

In absurdè locutum.

Ποῖον σε ἵπος φύγῳ ἕρκος ὀδόντων, Dentis claustra tui quæ
vox elapsa reliquit. In eum, cui aliquid imprudenter, aut
absurdè excidit. *Hom. Agell.*

Ὀβελίζειν.

Aristarchus Homeri opus in libros digerēs, subdititios
versus ὀβελίσκοις, minutis veribus prænotatis damnabat,
insignes & genuinos ἀσεπίσκοις illustrabat. Hinc Aristar-
chus, pro censore, & emendatore etiam vsurpatur. Cic. ad
Atticum, cuius cerulas miniatulas (ita ille notabat, quæ in
scriptis Tullij approbabat minus) ait ibidem se extimescere,
id est, censuram, & iudicium. hinc etiam ὀβελίζειν, dam-
nare est. Lima addebatur, cùm detrahebantur & expolie-
bantur inculta, vnde eliminare. Cælo etiam deformabatur
ac fingebatur quod rudius erat.

Niger.

Vt alba pro felicibus, ita atra & nigra pro malis & infamibus
ponebant. Cic. Nec minus niger, nec minus confi-
dens, quàm ille Terentianus Phormio. Item Horat. Perf.

Abijciendum procul.

Εἰς μαχίτητα ῥίπτειν, in immensum mare proiicere. Theog.
De re noxia, quam fugere oportet, & procul reiicere. Sic
Hom.

In montes, tumidasque frementis in æquoris vndas.

Reijcientis culpam.

Mi mala fata Deum nocuerunt, visque Lyæi. *Hom.*

Μουκμείλειν.

Plinius docet à suæ ætatis hominibus nasum subdolæ
irrisioni fuisse dicatum. Vnde docti irrisores, nasuti: ipsa
ars, nasus, & nasus Rhinocerotis vocabatur: & irridere, nà-

Cicera.

Idem. ribus vncis indulgere, *μικτηρίζειν, & αἴτη μικτηρίζειν.*

Sperat hinc aliquam auram afflare.

Pro, ostendi spem. Nautæ cùm hærent, mari nimium ma-
lacissante, è nubecula aut mari procul crispante diuinant
fore ventum.

Plat. *Non sus quisvis hoc sciet.*

Οὐ πᾶσα εἰς τοῦτο εἴσεται. De re scitu digna. Natum à my-
steriis Deorum, quæ non nisi ab initiatis, & puris cognosci
fas erat.

Naviges in Massiliam.

Πλοῦστιας εἰς μασσαλίαν. In molles & moribus vultuque
parum virili. Vbi hæc Massalia fuerit, deliciis effeminata,
non addit Suidas. Nam Gallica adeo disciplinæ severitate
excelluit, vt Plaut. mores Massilienses dixerit, pro rigidis
& seucris.

Enripid. *Mali viri inutilia munera.*

Κακοῦ γὰρ αἰδρός δ᾽ ἄρ' ἔνησιν ἔκ ἔχει. Generalius est illo,
ἔχθρῶν δ᾽ ἄρα ἄδωρα. cuius fontem referunt quidam ad He-
ctoris & Aiæ commutationem. de qua Epig. quidam,

Aiæ datus ens ab Hectore, baltheus Aiæ

Hectori. utriusque suum donum erat exitio.

Ensis enim Aiæ confecit, at Hectora functum

Traxere Æmoniis cingula nexa rotis. *Alciat.*

Elegantes erunt hæc deflexiones, *κολλῶν δ᾽ ἄρα ἄδωρα. πρ-
νήτων δ᾽ ἄρα ἄδωρα.* & denique *ποιητῶν δ᾽ ἄρα ἄδωρα.* Nam &
parasiti, & pauperes, & denique poëta, cùm donant,
petunt.

Laudaret faciem liuor quoque.

Proverbialis hyperbole apud Ovid. ad cuius formam
liceret & alias fingere. De deplorata familia: Ipsa, si cupiat,
Salus, seruare hanc domum nequeat. De loco munito: Ne
Mars quidem expugnarit. De pertinaci: Huius animum
ne Verrumnus quidem verterit. De libidinosa: Hanc ne
Priapus ipse satiari. De re neutiquam probabili: Istud ne
Pætho quidem persuaserit. De re tacitu difficili: Hoc ne
Angerona continere queat. In tanto strepitu ne Somnus
quidem somnum ceperit. De suspicaci: Iste ne Fidei
quidem fidem habeat. De astuto: Hic vel Argum fal-
lat.

lar. De misero: Hic est inferior, quàm ut ei invidere possit
Invidentia.

Multorum aliorum instar.

Ὁ ἰσθρὸς ὁ ἴσθρς, ὁ δὲ πολλῶν αἰτιαξίος ἰσθρῶν, Nam hic quidem
pro vno, ille pro pluribus aliis æstimandus est. *Hom. Plat.*
Translatio à iactu talorum, in quo *μοναξ*, vnionis numerus
infimus est.

Aurea barba dignus.

De iis, qui magnis præmiis digni sunt, dixit Pers. Præci-
pui sunt, sitque illis aurea barba. Quibusdam enim signis
aurea barba solebat addi. Sic hominem certa fide, qui et si
possit, nolit fallere, Græci hoc eloquio commendant: ὁ ἄ-
νθρωπος αὐτόματος πτεύειν ἄξιός, hic vir dignus cui credas etiam
iniurato.

Sapit demorfos ungues.

De opere summa diligentia elaborato. Persius de carmi-
ne indocto:

Nec pluteum cædit, nec demorfos sapit ungues.

Ea quæ auctorem coëgere sæpius caput scabere, & vn-
gues mordere, pluteum cædere, & deterere, dum sæpius
voluntur, & iterato in manus sumuntur, solent. Ita quod
accuratum est, Græci *διόνυχον* vocant, & *ἔξουχιζεις*, ad vn-
guem explorare. Athen. Plut. denique, in memoriam re-
uocare & subducere dicunt, *αἰαπημπάξεις*, ducta metapho-
ra ab iis, qui per quinos digitos aliquid computant.

Recoquere.

Pro, emendare & refingere, seu reformare. tribuitur ele-
gantissimè personis.

Horat.
Quintil.

Pedem nunquam.

Cic. A Chrysippo pedem nunquam. *Alibi:* Mihi certif-
simum est, ab honestissimo digitorum nunquam, subaudi di-
scedere. *Plaut.* Si tu ex hoc loco digitorum transuersum, au-
larum vnguem excesseris. *Hieron.* Ne puncto quidem ab
illius sententiis recedamus. *Cic.* Quibus concessis, digitorum
progredi non possunt.

Simia in pelle leonis.

Ἐπὶ τῆς λεοντῆς γαλοῦν πνα πίνθηκον πρὸς ἑλλην, sub Leonis
æquiuo ridiculam quandam simiam tectam habere. In

Lucian.

ardelionem merum, qui se magnis titulis aut nominibus antea ostentauit.

Cicero.

Alabastrus unguenti putet illi.

In insulos, quibus optima pro pessimis displicent. Tractum à Scarabæis, qui dicuntur unguentum fugere, graueolentia sectari.

Homerus.

Diuitia non semper optimis.

Iupiter emetitur opes mortalibus ipse

Sic visum ut fuerit, cuiusque bonòve malòve.

Quoties dicemus opes non cordatis semper, sed pro fortuna arbitrio, nunc illi, nunc isti obtingere.

Cicero.

Φαγο οερω πειν.

Vultu præ se hilaritatem & benevolentiam ferre, cum aliud geras in pectore. *Spem, vultu simulat, premit alto corde dolorem.* Verg.

Arabum Gazæ.

Diuitiarum amplificationem habent & illa. Arabum Gazæ. Horat. Tantalicæ opes, πλοῦτος των τάλειος: quod Tantalus apud Comicos fingatur, σπειρειν ἀρούρας δ' ἀδ' ἔχ' ἡμῶν ὁδόν, Iugera dierum duodecim serere viam. Athen. Sic Persici apparatus, pro exquisitissimis,

Eustath.

Οἰνοῦρα.

Μεῖδοι τῆς οἰκουρίας. Ludicra, quæ pueris danzur, quò domi maneat. tralatè, pro donis exilibus, quibus tamen alios inescamus, eorumque benevolentiam parare nos arbitramur.

Phitarch.

Testudo extra tegumenta.

Χεῖλὸν, πρῶτον τῶν τιμῶν παραλλῶ ποσῶν, κινδυνόει, Testudo, si caput longius efferat, non sine periculo est. Quoties demortabimur aliquem ne domo absit: aut ne se alienis immisceat.

Rodere casses.

Pro, effugij occasionem quærere, etiam cum argumentis impliciti tenemur, aut alia ratione capti sumus.

Chorus illius maior, meus concinentior.

Ἐκείνου μὲν χροὸς μείζων, οὐμὸς δὲ συμφωνότερος. Ita Zenon præferens auditorium suum, auditorio Theophrasti. Vremur, cum dicemus nos malle estimationem parare apud doctos,

doctos, bonos, quàm apud multos.

Ius in manu.

Lucian.

Τὸ δίκαιον ἐν τῇ χειρὶ τίθεσθαι, ius in manu reponere dicuntur qui æqui sunt tyrannis, καὶ τῶν μάχων οὐκ ἐπιτέθειται ἔχουσι: aut qui arma legibus præferunt: aut denique, qui potentioribus in iudiciis fauent, neglecto iure. Idem dicuntur διαλαχῆναι τμητῶσιν ἀκροῦ, acuto diuidere ferro. Plur.

Longè vicisti.

Homer.

At tu fide animo, quando hoc certamine nullus
Horum te æquabit Phæacum, nec superabit.
Quoties dicemus quempiam aliis egregiè præcellere omni in re.

Diris agere.

Horat.

Pro, tristia omnia imprecari. Idem παραγῶν ἀπαι. Eas sibi Diogenes dicebat occurrisse, quòd esset sine domo, sine ciuitate, patria: pauper, palans, vitam in diem agens. Laert.

Res palastræ & olei.

De rebus ad meram ostentationem, & lusum comparatis. In palæstra non erant armati, sed vncti, vnde difficiliores prehensiones. Vnde & vires, horridas sine nitore & palæstra, vocat stylum inaccuratum Cic. & vnctam consuetudinem loquendi, nitidam vocat idem: itémque orationi afferre palæstram, & extrema lineamenta orationi afferre, pro, venustatem addere, quâquam in postremo sit alia metaphora, nimirum à pictoribus.

Astydamæ in morem.

Σαυτῶν ἐπαρῆς ὡσπερ Ἀστυδάμας γῶναι, Laudas te ipsam, mulier, Astydamæ in modum fuit enim Astydamas histrio, cui statua in theatro ponenda decreta fuerat, quòd in agendo Parthenæum sese nauiter & scitè gessisset. Titulum ergo sibi fecit, inque concionem, quòd ab omnibus approbaretur, attulit huiusmodi,

Vixissent vtinam mecum illi, aut inter ego illos,

Quos penes est linguæ suauiloquentis honos:

Præmia prima equidem citra certamen haberem.

Nunc adimunt, in quos nil habet inuidia.

At verò suffragiis populi decretum, ne molestus ille titulus inscriberetur. Ea res primùm comœdiæ iocis agi-

tata, pōst in prouerbiū abiit. Imò & hodie, malignos esse vicinos illi, dicimus, qui ipse laudator sit sui. *Smid. Zenod. Iulian.*

Terent.

Rursum prorsum.

Rursum, prorsum curfare, id est, retro ante, pro, tētare omnia, omnia commiscere, & perirari. Annotauit Donat. & addidit illa, intro foras, hac illac, sursum deorsum, antrotrorsum, retrorsum. Quo longiùs recesserint à rebus corporeis, hoc plus habebunt venustatis. Sic dixit Iulian. *πῶ ῥύσσιν αἴσθησι καὶ κέρται ἠρύδιεν*, naturam sursum ac deorsum celebrare. Et nos dicere elegāter possumus eum, qui variis modis rem apud se expendit, *αἴσθησι καὶ κέρται λογοκρίνει*.

Eustath.

Rex, aut asinus.

Quoties suadebimus iaci aleam, quæ vel summos redat, vel infimos. Plat. Tractum à ludicribus olim pila. Nam aduersus parietem missæ sphæræ subsultus numerabantur: qui superabat, rex erat, & imperabat: victus asinus dicebatur, & quicquid imperatum erat, faciebat.

Horat.

Tractant fabrilia fabri.

Natura monemur, vt ea, quorum gnari sumus, quibusque assueuimus, ea faciamus.

Plato.

Magis, quam Sol Heracliti, extingui.

De iis, qui deficiunt in re aliqua incipienda, sine vlla spe reparationis. Dicebat Heraclitus Solem scaphæ instar habere, eiusque lumen deficere, quoties cauum ad superiora vertitur: sed rursum fieri lucidum, quoties inuertitur.

Athen.

Vinum, equus poëta.

Ingenia, si premantur molestiis, sterile scunt, & tenebriosa fiunt: sin libera sint curis, nihil iis diuinius, lepidius, & admirandum magis.

Plat.

Incantatione quauis efficacius.

De re admirandæ & perè prodigiosæ efficacix, vt de eloquentia hominis docti: pudore: veritate. Priscos tribuisse vires inexplicabiles, & naturæ cursum excedentes vocibus incantatorum, notum est.

Thucyd.

Αὐτοβοεῖν.

De summa cuiuslibet actionis celeritate, quomodo illud Latinè, cum dicto. Translatum, vcl à clamore militari, qui

qui hostem sæpe confundit, priusquam veniatur ad manus, vel ab arantibus, qui pollicentes se eodem die aliquid absoluturos dicebant, αἰποβοεῖ, id est, priusquam disjungam boues.

Prior occupavit.

Homer.

Μέ τις κείδεις ἀφοιστο, βαλὼν, ὃ δὲ δ' ἄπειρος ἔλθοι. Dictum de Achille, qui reliquis veterat Achivis ne iaculum quis mitteret in Hectorem, quo gloriam totam sibi servaret. Vtemur, cum quis lucrum præripuit alteri sola celeritate.

Γνώμη τῆ ἀρίστη κρίνειν.

Aristot.

Mente optima iudicare. De iis propriè qui in iudicando τῆς ἐπιχειρίας, æqui & boni rationem habent, non iuris summi. Transferrî potest ad cordatos, & qui prudentiam ac humanitatem cum severitate coniunxerunt.

Semper aliquem virum magnum.

Cicero.

Quoties aliquis, vel res aliqua, aut existimationi vulgi, aut nostræ expectationi non responder. Sumptum ab Homero, ubi Cyclops ait prædictam sibi fuisse oculi amissionem, sed expectasse quendam Ulyssem, qui procero corpore esset, & ore, admodum spectabilis: cum tamen hoc magnum sibi à parvo & imbecillo allatum sit.

Ab Hymetto, ab area Syra.

Crassam & rusticanam, qualem à plebe discimus philosophiam, Cic. appellat ab area Syra: ut petitam ex Zenone & Platone, philosophiam ab Hymetto. Syri enim barbarie nobiles erant, ut Attici (hos per montem Atticæ, mellis ibidem nati bonitate clarum, accipit) lepore dictorum.

Ἡ τὰν, ἢ ἐπὶ ταῖς.

Ita Lacæna filium armans clypeo, eundem cohortabatur: aut referendum clypeum, aut in eo moriendum. Vtemur & nos cum aliquem ad honestum, arduum tamen negotium instigabimus, & veluti iaciendam aleam esse ostendemus.

Naxia cos.

Pind.

Ναξία πέτρας ἐν ἄλλοις χαλκοδάμῃ ἀκόνῃ, Naxia cos, maxima, inter saxa omnia, ferri domitrix. De viro egregiè forti: aut indefatigato in perpetiendis studioium laboribus: aut denique de eo quod fincerum est, & inter alia adultera & fucata faciliè se prædit. Marmor è

Naxo insula olim summo erat in precio.

Circulus res mortalium.

Κύκλος τὰ ἀθάνατα, subaudi sunt. quòd circumagantur,
& velut in orbem recurrant, vicissitudinibus certis. *Pind.*
Sic & victoriam Homerus facit ἰππευλίας, alternatim nunc
his, nunc illis contingentem.

Cic. &c.

Non sine Dijs.

Ὁὐ θεῶν ἄτερ, Diuinitus. Cum Deo fieri dicuntur, quæ fe-
liciter succedunt: aut quæ præter spem vltro obtingunt. Sic
σὺ τῆς μοῦσας. de carmine elegante. contrà, quòd sit Mu-
sis & Apolline nullo.

Homer.

In spem frustratam.

Inspiciens, nam Iupiter his diuersa parabat
Ignaro. De re cuiquam secus euenienti, atque expectat,

Idem.

Bona spes ostensa.

Sic fato felix à dextris aduolat ales.

In Deorum genibus positum.

Cùm in manu nostra non est præstare rei exitum, sed su-
peris, & fortunæ permittimus, vtemur illo Hom. καὶ τὰς
θεῶν ἐν γνώσει καίτοι, in genibus sunt hæc sita Diuina. Item
illo Pind. νῦν δὲ ἔλπομαι ἔσθ', ἐν θεῶν μὲν τέλος, nunc spes qui-
dem mihi, at in Deo situs exitus.

Omnia bonos viros decet.

Ἄπαντα τοῖς κελόσιν ἀδράσιν ἄριστα. Vel, quicquid vir bo-
nus agit, decorum videtur: vel, formæ gratia commendat
dicentem, canentem, & agentem denique quiduis. Vel, ab
homine principe aut nobis caro egregiè quicquid profici-
scitur, gratiam promeretur & laudem.

Plautus.

Saburratus.

Suffartus, & distentus cibus: vel, cui aures multiloquio
alterius obtunduntur: vel qui philosophiæ præceptis instru-
ctus rerum tempestatibus non iactatur. propriè saburrantur
naucs, quæ arenis, aut argilla, ne iactentur fluctibus, o-
nerantur.

Αῖονα συμπτώσια.

Sine vino comotationes. De locis vbi otiosi desident
& garrientes quiduis, atque vbi loquacitate temulenti penè
redduntur.

redduntur, vt tonitruinæ sunt, balnea, & hodie in ædibus magnatum proiecturæ vestibulorum. *Plut.* eadem loca & q ab aliis appellabantur. *Hesiod.*

Lingua præconi.

Olim in sacrificiis lingua exsecta præconibus dari solebat, tanquam membrum profanum, & indignum, quod sacrificij pars esset: præconibus, inquam, qui linguam habent venalem. *Aristoph. Hom.* Hin c Antipater, iniecta mentione de sene imbecillo, dixit ex immolata victima tantum linguam, & ventrem superesse. *Plut.*

Obtestatio veterum meritum.

Quomodo Penelope deos sacrificiorum & nidoris admonet: ita etiam amicum nos, vtentes illo *Hom.*

Si aut bouis aut ouis incendit tibi pinguia membra:
Horum nunc memor esto.

Benefactorum memoria.

Vbi quid boni aliquid contingit, propter veterum benefactorum memoriam, locus erit illi *Hom.*

ὄς κενεργίης ἀεργασίη μίγ' ἀμείνων.

Benignè facere & in officio esse multo præstat magisque lucro est, atque secus.

Merces constituitur amico.

Μισθός δ' ἀδρι φίλων εἰρηστικός ἀνός ἔστω.

Æqua viro merces fac præstituitur amico.

Pithæi præceptum fuit celebratissimum, quo iubebat inter amicos ex æquo & vero debere omnia agi.

Plutarch.

Commune tanquam Sisapo.

De re multis communi, nulli certo propria. Minium apud Romanos magno erat in pretio, vsu & religione. eius cum multæ venæ essent Sisapone in Hispania Bætica, quæ à compluribus societate mercium, & adulterandi minij consuetudine inter se iuncti tenebantur, prouerbio locum Sisapo dedit. *Plin.*

Cicero.

Calceos mutare.

Dicuntur ἄνθρωποι, qui nullo suo merito in ordinem & locum altiozem se ingerunt. Senatoriæ dignitatis insigne erat, nigro calceo addita lunula circa talum.

Idem.

Cura hospium habenda.

Nam diuis reuerendus & immortalibus ille est

Homerus.

Xx j

Quicumque appulerit multis erroribus actus.

More galli domi pugnacis.

Cùm aliquis domi suæ & in suo regno (vt Cic. ait) audaciam præ se fert: extra illud timidus futurus.

Prorsus ignotus.

In eum, quem planè ignotum videri volumus: aut qui in disciplinam, aut artem, quam ignorat, sese ingerit, licetbit torquere ironicè illu d Hom.

Dic, quis, & vnde venis, tibi vbi patria, atque parentes.

Nec Deus, nec homo.

Οὐτὶ θεός, οὐτὶ βροτῶς. Diis hominibúsq; inuitis, pro nomine & omnibus. *Pind. Horat.*

Ventò viuere.

Iustinian. Pro, viuere nullo impendio: Tractum à Siluro pisce, qui aura, vt aiunt, saginatur, & Chamæleonte.

Obolum reperit Parnætes.

Ὁ βολὸν εὗρε παρνοίτης. De iis, qui nouū aliquod excogitant præmium, quo illectent. Natum à Callistrato Atheniensium principe, qui cognomèto Parnætes, qui instituit, vt in iudiciis, & concionibus nummuli quidam distribuerentur. Comici id statim in prouerbum traxerunt.

Personam mauult, quàm faciem.

In stultum simulatorem, qui mauult videri, quàm esse.

Dolium Danaidum.

Arist. Hor. &c. Pro opera frustrata à Danaï filiabus, quæ ob necatos maritos finguntur apud inferos situlis perstillantibus aquam haurire, & in dolium pertusum infundere. Huc allusit Plautus. In pertusum dolium infundimus, operam ludimus.

Ollam exornas.

Χύτραν ποικίλλεις. De re absurda, qualis est vasi vsibus culinariis destinato picturæ lenocinium adhibere, & bracteis aureis inaugurare iuglandium putamina.

Ocnus funem torquet.

Σωάγειν τῷ ὄκνου τὴν θύμωλον. Ocnus homo apud Iones industrius, operique intentus vxorem habuit sumtuosam, & prodigam, quæ absumebat quicquid ille corraderet.

In orbem circumiens.

A⁴ παρ.

Ἄπαντας ἐὶ κύκλῳ περιελθόν. pro, neminem præteriens. In consultando πάντας ἐὶ κύκλῳ commoda atque incommoda circumspicienda, id est, nullum omnino omittendum. Sic, ambibant, qui singulos præfabant: & obeunt prouinciam, qui in administrando nusquam non adsunt.

Malum bono pensatum.

Cùm natura egregium bonum egregio vitio pensat, vel cùm quis beneficium suum aliquo vitiat maleficio, quadrabunt illa Homeri,

Hunc alios vltra dilexit Musa, deditque

Atque boni, atque mali quiddam: nam lumina ademit,

At dedit emulcere suavi pectora cantu.

Conos artoxya.

Κόνος ἀρτοξύη. De similibus & inter se respondentibus. Conum pistorum instrumentum non dissimile artoxyæ, id est, panario scalpro: vel in eos, qui vili munusculo alterius operam compensant. apparet enim ex consequentibus apud Suidam, conos fuisse munuscula puerorum, ætati eorum apta, vt armillæ sunt.

Cur cessatum est.

Dic, quidnam acciderit nobis, vt Martia virtus

Homerus.

Tyride exciderit animis?

Quoties comunem culpam apud amicum agnosce-
mus, aut in re quapiam cessatum esse significabimus.

Conferre capita.

Pro, deliberare, seu consultare de re aliqua.

Liuius.

Fodere.

Incitationem seu admonitionem potius eleganter illa significant, fodere, & fodere latus: tralatione ab animantibus, quas stimulorum punctationibus ad cursum excitamus.

Terent. κίτρινα ἐπιμαίειν, scutica cædere. Hom. Cubito stantem tangere. Pers. Ignarium dare, quod Pyretes attritu digitos adurat, & ponderosissimus sit: propriè tamen locum habet cùm suggerimus, quod dolore quodam alium à peccando reuocet. Bellicum seu classicum canere. Cic.

Cothurnus.

Κόθορνον, citra comparationem, etiam appellarunt in-

constantem. *Plut. Lucian.* quòd cothurni *πυργάωνος & ἀμφο-
περδέιοι*, quadranguli & vtrilibet pedi conuenientes sint:
vnde & cognomen hinc datum est Therameni & Niciæ:
Sic Martem, nunc his, nunc illis fauentem *ἀλλοπερσάων* vocat
Hom. & Vlysem *πυργάων*, quòd quâuis personam præ-
ter ageret in loco: quanquam hoc in bonam partem: quo
etiam non malè cothurnum torqueas.

Fons Dodonæ. Circes virga.

In caussidicos & oratores, qui eadem nunc tuentur &
laudent, nunc impugnant & vituperant. *Plut. Plin.* Fons qui
dam in Dodona cum sit frigidissimus faces ardentes si quis
immergat, extinguit: extinctas si quis admoueat, accedit.
Sic Circe eadem virga mentem fingitur adimere & redde-
re: pecudes facere & homines.

Ventorum stationes.

Ἀνίμων στάσεις γινώσκουσιν οἱ ἰχθύες, Ventorum stationes
norunt indigenæ. De rebus multo vsu obseruatis: aut cum
inuenimus cuique sua omnia, vt artem, patriam, domestica,
amicos, esse notissima. Suid. Sunt plerisque regionibus sui
quidam venti, quorum naturam incolæ optimè & norunt
& re ipsa sentiunt.

Κυνάλωπηξ.

Plutarch.

Qui caninam impudentiam cum vulpina astutia cõiun-
git: vel, cuius in animo canis habitat & vulpes, quomodo
de Sulla dixit Carbo.

Aristoph.

Χλωάλωπηξ.

Sic dictus est Theagenes, quòd garrulus esset, & stupidus
more anserum: & versipellis more luporum: vel quòd vul-
pium instar, anseribus aliisque auibus admodum delecta-
retur.

Homerus.

Diuersarum partium.

Porrò Tytidem minimè cognoscere possis,
Troianó sine inter versetur, an inter Achiuos.
De Metio quodam, cum vtraque parte colludente, aduo-
cato scilicet, duce, aut alioqui amico bilingui.

Horatius.

Suberinus. Subere lenior.

Φελίνας, φελιδ κρυφό τερος. In hominem lubrica fide. Suber-
ris lignum cauernosum in aqua non fudit, imò aliis ne si-
dant alligatur. Hinc *φελιδεν* fluitare est, & radicibus ca-
rere. Iam

Iam dictis annumerari possunt & hæc, Vtroque pede claudicare. Duobus dominis seruire. Neque calidum esse, neque frigidum. Hebræa omnia.

Vbi deprehensum est, quod erat occultum.

Siue illis Deus hoc aliquis deprodidit index,

Siue ipsi videre.

Homerus.

Suidas.

Laciadae.

Ἰ^α λακιάδ^α. Conuicium in inæchos. Populus quispiam est iste Atticæ Laciadarum, tribus Oenidis, apud quos ingens raphanorum copia: his utebantur in adulteros deprehensos ludibrii causa.

Hæc Helena.

Ἀ^υτ^η ἑλένη, ἡ^ς ἔ^{στι} ἡ^ς ἰ^στο^ρί^ας ἡ^ς ἰ^στο^ρί^ας. Hæc Helena, pro qua digladiabantur. Lucianus agens de duobus peripateticis luctri causa turpiter apud iudices contendentibus. Menelai & Paridis singulare certamen vide Iliad. 3.

Ars portus inopia.

Ἀ^ρτ^η ἀ^ρτυχίας ὄ^ντι ἀ^ρτυχίας τέ^χνη. Vnicum confugium in egestate est ars. Simile, Sua cuique ars pro viatico est. Sapient, qui liberos etiam summa in re artibus instruunt, quæ eos porro, si ita fors ferat, alere possint.

Ingratitudo vulgi.

Posthac ne placidus sit quisquam, néve benignus, Nec mitis, iustique tenax rex sceptriger vnquam: Sed semper ferus esto, & semper iniqua patrato. Vtemur, quoties nos beneficij in immemorem collati: quodammodo pœnitebit.

Quantum ex Bacchanalibus.

Ὅ^στι ἐκ^τ δ^ιονυσιαίων. De rebus vehementer expectatis. Apud Atticos numerabant annos & numerum accedentē à Dionysijs, vt ex Olympiadibus: redibant autem singulis triennis, vnde trieterica. Virg. Suid. Lycoph.

Ἰ^σθμιάζεν.

De iis, qui parum commodè, parumque salubriter viuunt, quòd Isthmiorum ludorum tempus morbis esset obnoxium, ob ingentem populi concursum: Vel de operari inani.

Παλεύζια.

De illecebris, aut re aliqui ad fallendum comparata. Aristoph.

Xx iij

Propriè columba exoculata, quam aucupes in reti ponunt, quò subsultans cæterâs alliciat columbas à *παλῶν*, quod seducere est, seu in laqueum illicere.

Laertius.

Omnibus malis punicis inest granum putre.

Innuerat hoc Crates vix quemquam reperiri, qui omni vitio careret.

Antiquiores Luna.

Arcades ob eam causam stupidi sunt habiti, quòd astrologiam insigniter contemnerent, facerentque se Luna antiquiores: vnde *αερακλωῶν* dicti sunt: & *βαλανφάρου*, glâdibus victitantes. is enim erat priscorum cibus. Appellationes eadem conuenient in omnes stupidos & ignauos, qui litteras, quia ignorant, despiciunt, gloriantes de nobilitate sua, quia sibi videntur *καὶ διὰ ἀπὸ ἀρχόπερι, αερακί τε κέρου, κί τιταῖον.*
Lucianus. Aristophanes.

Vnedo.

De re, quæ initio quidem nouitate arridet, verum repetita fordescit: cum contra *κόρε οὐδὲς ἦν κελῶν*, nulla sit satisfactio rerum honestarum. Tradit Plin. vnedonè pomii esse.

Non semper Saturnalia.

Simile illi, Non semper Anthisteria, seu Floralia. *Sen.* Saturnalia seruos etiam libertate donasse notum.

Athenzus.

Vinum animi speculum.

Forma ære lucet, vina produnt pectora. Athen. Simile illi quod in corde sobrii, id in lingua est ebrii. Item illi, Verum solet prolapsa lingua dicere.

Suidas.

Codali chœnix.

Κοδαίου χοίνιξ. Codali demensum. De magnis mensuris. Videtur tractum à seruo quopiam edaci, cui chœnix fuerit altius capax, & hac arte fraudarit herum.

Virgo primùm.

Παρθένης το πρώτα. De iis, qui rem paternam profundunt, inde forrasse, quòd virgines adhuc rudes meretricij quæstus, facillè sui copiam faciunt: postea quò plus auferant, difficiles se præbent. quomodo adolefcentes prius, quàm intelligant, quid pecunia sit, largius profundunt sua. Et prima vitæ pars ferè, licet optima, stultissimè conteritur.

Homerus.

Mala senium accelerant.

Quip-

Quippe repente homines curisque malisque senescunt. Sophocles.

Omnibus modis nocens.

Hominem fucis, vi, factis, verbisque perniciosum dicemus nobis molestum esse manu, & venenis, & malis demum omnibus.

Ira senectus mors.

Θυμὸς γὰρ οὐδὲν γῆρας ἔχει ἀλλ' οὐκ ἔτι θανάτου, πολλὰ θανάτων, Senecta nulla obtingit Iracundiæ, nisi mors. Soph. Cui placet, obliuiscitur: cui dolet, meminit. Cic.

Ἀποσκυδίσιαι.

In quosdam asperis moribus, quibuscum vix habeas commercium, nisi cum ignominia discedas. Tractum inde, quod Scythæ, cum calamitatibus premerentur, per lulum, ac delicias omnibus populis, quibus imperabant, capillos detonderent. Athenæus. Idem, quoque venient, exteris viris nares amputabant, & mulieres Thracum vxoribus cor pora subulis pungebant. Planè misera sub iis seruitus, vt inde natum sit, ἢ ἀπὸ σκυθῶν ῥῆσις, pro imperio crudeli, & σκῦθῶν ἢ ἀπὸ σκῦθῶν, pro toruo, tristi,

Athenæus.

Ἀ veru rapere.

Eos, qui præpropere auiditate commodum auferre, aut voluptatibus frui student prius, quàm oporteat, veluti si populum nouus rex statim exactioibus spoliaret, aut si quis sponsam puellam ante tempus amplectatur, eos eleganter ἀραπαίξιν ὀβελίσκου, rapere à veru: ἀραπαίξιν, è sartagine tollere: cibum denique nondum sacrificatum abripere dicemus. No bis iidem simili metaphora dicuntur sata sua etiam viridia depasci, manger son blé en herbe.

Radicitus.

Alexander admonitus longè plus vestigalium è suis ciuitatibus auferri posse, olitorem odi, inquit, qui radicitus herbas euellat. Quo vetuit omnes principes, suos ἀποσκυδίσιαι, excoriare. Hodie tamen plerique videntur plus æquo habere, laudare tantum quod æquū est. Theod. Soph. Athen.

Manticulari.

Pro, fucum facere, & subdolè agere: tractum à manticulis quas fures contricare solent, quò manu sinistra, vt ait Catul. tollant lintea negligentiorum, qui vel oculos aliò deflectunt, vel animum ad ea, quæ dicuntur, non ad ea, quæ sunt, aduertunt.

Quærere peregrinum. *πλαίον*.

In eos, à quibus delusi sumus aliquando, eaque experientia facti cautiores. Horatius,

*Nec semel irrisus, triniis attollere curat
Fracto crure planum: licet illi plurima manes
Lacryma, per sanctum iuratus dicat Osirim,
Credite, non ludo, crudeles tollite claudum.*

Quære peregrinum, vicina tota reclamat.

Apud Quinctil. reclamabatur, Tollat te, qui non nouit. Simile illud Iuuenalis, *Circuit, & fatuos non inuenis. Quin & πλαίον* erroneum, & ob hoc impostorem designare testantur *Agellius, Laberius.*

Aquas infundere cineri.

Quid, quòd medicina mortuorum sera est? quid quòd nemo aquas infundit in cineres? Quinctil. indicans serum remedium. siquidem ægroto mortuo, serò affert medici famulus linimentum: & ædibus in cinerem redactis serò infunditur aqua.

De illo conuentu.

Pro, de illo grege, vel, illius gregis, vel, gregalis etiam. Ita serè Cicero.

Aristoph. *Vxor seni sponso regina.*

Διάσποινα ἡδὲ γάστρη νυμφίῳ Γαίῳ, Regina siquidè mulier est sponso seni. Pertinet eò, vt non vxorem tantum, sed omnia alia nobis congrua, & paria deligamus.

Idem.

Πιθηκίζειν.

Cicero.

Pro, fucis & blanditiis fallere: vnde & *πιθηκισμός.*

Domum redeamus.

Quoties digressi redimus ad id quod institueramus.

Ἀπεροδιόνυσα.

Non dissimile, cùm Athenæus intempestiuos sermones, & à proposito alienos vocat *ἀπερθητα κύμβαλα*, cymbala non congruentia ad numeros saltationis: & *πάραλλα μέλη*, modòs non respondentés ad tibiam: item *ἀμουσολογίας.*

Atheneus.

Μαζα εσुरienti auro carior.

Aristoph.

Quoties rem vsu, non opinione æstimabimus.

Horatius.

Ἀδελφίζειν.

Vocabulis ad optiuus alicui blandiri, & in genere adulari ip

in os: propriè, appellare fratrem, quemadmodum dicimus
ἀδελφοποιεῖν, & μεταερίζειν.

Halopanta, vel Halophanta.

Halopantas appellatos fuisse hominum genus nequam, quod ad suenda mendacia miserrima mercede conducitur. testis est Nonius, ex Plaut. Fortasse, quemadmodum Sy-cophantæ dicti sunt, qui deferebant exportantes fides Athenis, ita & *ἀλοφάνταις*, qui defert eos, qui telonas conantur fraudare vectigalibus.

Socratis gallus, vel callus.

In nudos & inopes. Nonius è Varrone ita citat hoc adagium: inuenisse se, cum dormire cœpisset tã glaber quàm Socratis gallus, esse factum ericium cum pilis & proboscide. Fortasse legendum callus, vel callum. constat Socratem patientissimum fuisse laboris, nudis ambulasse pedibus, dormiuisse hūmi, vt hinc manarit iocus in ipsius callum.

Ut è bulga matris.

Ad nuditatem quoque & inopiam, vel ad æquã omnibus vitæ conditionem (natiuitas enim non distinguit Crœsum ab Iro, regem à plebeio) referri potest ille Lucillij versus apud Nonium,

Ita ut quisque nostrum è bulga est matris in lucem editus.

Bulga propriè folliculus omnis: vnde & crumena, & sacculus ad brachium pendens.

Esurienti leoni prædam exsculpere.

Simile illi, Bolus ereptus è faucibus: item illi, agnam lupo eripere. *Lucill.*

Ἀλιθίεος.

Plutarchus

De homine quocunque modo scelerato, præcipuè qui per vim rapit aliena, impiusque est & sacrilegus: vnde & *ἀλιθίειν* sacrilegium committere. Inter varias adagij origines est & hæc. Temporibus Ætolici belli tanta frumentariæ rei penuria incidit Atheniensibus, vt pauperes fame coacti captiuorum farinam diriperent: inde vox ad alia trahenda duci cœpit.

Salacones.

Quemadmodum Codrus & Irus ob inopiam in vulgi fabulam abierunt: ita & Salacon quidam ob summam in extrema inopia arrogantiam: adeoq; *σαλακων* vocatur pauper arrogans, & *σαλακωνία*, in paupertate arrogantia: quin &

σταλακωνίζην ασ σταλακωνόβην fractum & effeminatum esse. *Smith. Hefych. Theoph.* At Aristot. exponit in genere σταλακωνίας, ἰστροβόλῃν μεγαλοσωπείας, cùm volumus circa ea quoque sumtuosi esse, quæ sumtu & magnificentia digna non sunt.

Plautus.

Quam Clinia ex Demetrio.

Plura ex me audies hodie mala, quàm audiuit vnquam Clinia ex Demetrio. Videtur sumtum è comœdia quadam Turpilij, cui titulus Demetrius, vel alia, vbi pater prolixè & acerbè obiurgat filium. Talis enim inducitur Clinia in Heaut. Terentij, qui ob duritiem patris profugit in militiam. Fortasse & Terent. & Plaut. ab eodem Græco auctore sua sumpserunt.

Citeria. Citeria loquacior.

De homine impendio loquace, ἢ λέγειν δυνάω, ἀλλὰ σηαῖ ἀδωάτω. *M. Cato.* Citeria apud Romanos erat effigies quædam arguta & crepera, quæ ridiculi causâ in pompa vehi solita est. *Fest.*

Nutricis pallium.

Si vnâ peccauisses syllabam, fieret corium tam maculosum, quàm est nutricis palliû. Plaut. Nutrices, quoniam tractant infantes, sæpe vestes habent bua, saliuâ, mictu, foriâque contaminatas.

Velatis manibus orare.

Pro, suppliciter orare. *Plant.* Sumtum ab antiquo more Oratorum, quo, qui pacem petituri venirent, ramum oliuæ prætendebant. Velatas autem dictum pro vittatis.

Alteris melioribus.

Plato, &c. Πάλιν οὐκ ἀμεινόνων ἐξ ἀρχῆς δευτέρω ἰπαναπολήσωμεν, tursum igitur secundis denuo melioribus repetamus: δευτέρα γὰρ φρονήσις σοφώταται, Secundæ enim cogitationes prudentiores. Tractum è sacris, vbi cùm in vnis hostiis secunda non apparerent, ad alteras ibatur. Huc respicit illud Davi Terentiani *Hac non successit, alia aggrediemur via.*

Ætoli.

Αἰτωλίται petaces & improbi,

Χαρωνίται,

Olim

Olim Charonitarum cognomen apud Romanos populari ioco tributum est iis, qui ex defuncti commentariis tuebantur, quod perperam agebant: quo artificio quidam abutuntur hodie testamentis.

Iupeto antiquior.

Ἰαπέτου ἀρχαιότερος. Iupiter apud Lucian. sic alloquitur Cupidinem pueritiam excusantem, σὺ παιδίον, ὡς ἔρος, ὡς ἀρχαιότερος πολὺ τῷ Ἰαπέτου.

PROVERBIORUM
Symmiſta Ioann. Alexandri
Brassicani I C. in Epitomen redacta.

Iupiter plue mel.

ΖΕΥ βράχο μέλι. Exclamatio rusticorum, siquando insignis copia mellis passim in virgultis & foliis arborum inueniretur. Vtemur ea, quoties fausta & felicia precabimur. *Galen.* Dissimilis illa, ὃ Iupiter plue calamitates: Quoties ob rei indignitatem etiam perniciosis votis utimur.

Pollitianus.

Petis tanquam Caesaris candidatus.

In eos, qui negligentius aliquid petunt, tanquam minime ambiētes, freti scilicet explorata alterius benignitate, neque dubij de impetratione. *Quintil. Sueton. Budæus.* Cæsar's candidati, Principum commendationem quia nō frustra futuram sciebant, negligentius olim ambiebāt. Est tamen, vt hoc obiter addam, prudētis, quod emere vult, empturum se dissimulare, propter emptionis competitores. *Agellius.*

Inter meros lepores.

Aristoph.

Εν πάσι λαΐοις, in media leporum carne, id est, in variis commoditatibus & deliciis. Lepores ferè cum summis volupratibus olim comedi solere testantur Martial. Plin.

Glossaspides.

Hesychius. Γλωσσασπίδες, Homines effrænis oris, & qui lingua vice scuti utuntur, τὰ ὄπλα ἐν ταῖς γλώσσαις ἔχοντες.

Αἰζωνεύεσθαι.

Stephan. In accusatores vanos & sycophantas, & mordaces: quòd Ἄξωνες Magnesiæ, quæ Macedoniæ regio est, βλάσθηται καὶ συκοφαντῶν καὶ μηδυνῶνται.

Βεργαίσειν.

Nihil, quod verum sit, dicere. ab Antiphane comico Bergæo, qui prorsus incredibilia quædam scripsit. *Aliter Erasmus.*

Pausanias.

Thessalus missus.

Εὐτρεπέζων Θεσσαλῶν ξίνων τροφῆ, lautorum Thessalorum hospitium alimentum. De cibo egregiè lauto. Θεσσαλὶ τῶν ἰλλυῶν πολυτελέστατοι, Græcorum profusissimi audiunt.

Βιβλιαῖμαθας.

Qui aliorum scripta sibi vendicat, suoque nomine passim inuulgar: allusione sumta ab Ægitho, qui Clytemnestram Agamemnonis corruerat. *Auctor Elym.*

Turbine versatilior.

Suidas.

Βίμβικος οὐδὲν διαφέρειν, pro, desultorium, agilem, & versatilem esse, trochi in modum, qui βίμβιξ Græcis dicitur, quasi πῖμπιξ ἀ πῖμπιδαι: Vel, redire in eandem viam, quod fugitiuis contingit à recto itinere aberrantibus. Sic Plautus, *Versatilior rota figulari.*

Athenzus.

Nihil nisi potantes.

Οἱ πίνουσι μόνον, βιατρώχων πρόπον, ἐδὲν ἔδοντες, qui ranarum more, tantum bibunt: nihil autem comedunt. In potores insignes, qui etiam ναῦται συμποσίου dicantur, quòd poculorum propinatione, nunc ad illum, nunc ad alium poculorum. Sic quidam apud Plaut. coquos hortatur, tanquam remiges in mari.

In ollis venari.

Idem.

Ἀθάλαστος ἐν τοῖς λοπαδοῖς ἀλίσκεται, tametsi mare nullo unquam attingat tempore, in ollis tamen egregiam capturam ab

ram assequitur. De Parasitis, quibus nullum vinum gratius alieno.

Ultra Herculis columnas.

Ἰπὲρ ἡρακλείου ὀρθάτας σήλας. Quoties optabimus aut ab inepto alióve quomocunque nobis molesto liberari. Pindarus.

Quatuor habens capita.

Τέτρας κεφαλῆς ἔχων. De insigniter ebrio. Tali enim omnia geminata videntur. Athenæus.

Vinum lac Veneris.

Vinum ἀφροδίτης γάλα vocabat Aristoph. quòd immodicus eius vsus Veneris esset incitamentum. Idem.

Vilior pomis vitiosis.

Φαυλότερος φαυλίον μῶλον. De abiectis & contemptis, quòsque casta nuce non emeris. Idem.

Barbam ab vlnis puerorum vellere.

Πάσανα πιλῆν κουρίων ὑπὸ ἀλόναις Pro, inanem laboré sumere, rebus egregiè commodis & vtilibus neglectis. Vlnas enim puerorum depiles esse nemo ignorat. Lucianus.

Chorus domesticus.

Χοὸς οἰκίαιος. Laudatores conducticij. Sic Cic. Stultitiæ suæ quàm plurimos testes doméstico præconio conductis. Idem mercenarium præmium appellat. Lucianus.

Ut templorum sacra.

ἢ ἐπιθῆναι ἱερέ. De re, quam anxie & religione quadã adstricti colimus & obseruamus: vt nos senum consilia: & Sophistæ suas artes, quales quales. Agel.

De summo pectore.

Non autem me præterit, dicere aliquem posse de summo pectore, nihil esse in iis verbis negotij. de summo pectore, κατὰ χεῖρας, verbis impræmeditatis & inconsultis. Agellius.

In montes offendere.

De iis, qui ita prodigiòsè cæcutiūt, vt ne apertissima qui dem videant, quæque χεῖρσιν ἀμφαρόωντο, καὶ ὀφθαλμοῖσιν ὀρωίντο, Id est, quæque ante oculos, intérque manus sunt. Homerus. Virgilius.

Misferiorem, quàm panus puerum.

Subaudi, reddidit. De grauissima molestia. Panus tumor inguinum, à formæ similitudine sic dictus: pueris, cum accidit, intolerabilis. Nonius.

Loricæ gladius.

Loricæ gladius, in acie non firmius munimentum. De summo præsidio, ut si quis dicat, Loricæ gladium non esse firmius munimentum, quam Græcæ litteræ Latinas iuvent. *Tacit.* Loricæ nulla utilitas, nisi gladij vsus accesserit.

Contenti sumus hoc Catone.

Augusti dictum, quoties hortabatur ferenda esse presentia, cum mutari non possent. *Suet.* Catonem unicum Cicero maluit quam alios omnes iudices. nihil mirum si illi parè reperire Augustus desperabat.

*Senator absque prouocatione,**Legatus sine mandatis.*

De iis, qui cum nulla sint auctoritate, nulloque publico munere fungantur, insolenter primi esse volunt, in omni loco, & tēpore. Vel de iis, qui inanes titulos iactitant. *Cic.* Prouocationes ad Senatū olim fiebant. Legatus sine Reip. legitimis mandatis, nemo dicendus.

Quasi thesaurum draco.

Subaudi, circumplexus. De incredibili sollicitudine rem asseruantibus, ut zelotypis & auaris. *Cic.* Dracones, à *δρακόνος* dicti, acie oculorum imprimis valent: vnde incubere thesauris causa custodiæ finguntur ab antiquis. *Fest. Artem.*

Ara.

Cicero & c.

Summum & incomparabile præsidium, & locus, qui vice inuiolati sit asyli.

Ad gentiles & agnatos deducendus.

De homine, qui emota mēte furere videtur. *Var. Colum.* Furiosi & prodigi, licet x v. annis maiores, in curatione sunt agnatorum, ex legibus xij. tab.

Cantilena ex scholis.

De re inutili & nugatoria, qualem Agellius nugatorium scholicum vocat. *Cic. Hieron.*

Roscius.

Qui in arte sua perfectus est: quomodo Roscius in arte mimica. *Fest. Cic.*

Conchas legere.

Dicuntur, qui ad animum remittendum nonnunquam se ad ludicra quædam demittunt. Narrare solet *Sequola,*
con:

conchas eos ad Caietam legere consueſſe. & ad omnem animi remiſſionem, ludumque deſcendere. *Cic. Politi an.*

In Plauti comœdia mœchus.

De re manifeſta, & nemini non cognita. *Agellius.* Apud Plaut. in Caſſina, ſenex adulter apertè ab vxore deprehenditur.

Caput tegere.

Καλοφάειροι τῶν κεραιῶν dicuntur, qui verecundè & reuenter aliquid tractant. Sic, nudo & aperto capite, pro, impudenter, & perfricta fronte. *Plaut.* Qui rubore ſuſtunduntur, caput atque faciem obtegere conſueuerunt.

*Agellius,
Homerus.*

Subula leonem excipere.

Si quando rem periculi plenam leuibus admodum & in firmis præſidiis depellere volumus: aut ſi frigidis rationibus fortiſſ. argumenta conuellere. Subula, culter ſutorum calceariorum eſt.

Seneca.

In eodem valetudinario iacere.

De iis, qui communi malo implicantur. *Sen. Tac.* Valetudinarium, *νεοκαμειον*, locus valetudinariis deſtinatus. *Colum*

Plaut. &c.

Deos abſentes teſtes facit.

De eo, qui cum ſumma confidentia ſtrenuè mentitur.

Sapientes ſunt, qui veteri vino vtuntur.

Hom. &c.]

Antiquitatis omnis commendatio eſt. Sapit qui antiquis ſcriptoribus vtitur, non iis, quos præpoſterè veteres vocât, quos vappæ verius, quàm vino comparaueris.

Nodus Gordius.

Idem cum illo, Herculæ nodus, quanquam etiam de re inexplicabili dicatur. *Auſon.* Origo refertur ad quoddam iugum adſtrictum pluribus nodis in ſemetipſum implicatis & nexum celantibus. Cuius iugi vincula, cum Alexander Gordio, in qua vrbe aſſeruabatur, victo, ſolueri non poſſet, gladio rupit: quod rumor eſſet fatiſ. Aſiæ imperium illi promiſſum eſſe, qui nexum illos expediuiſſet. *Curt.*

Etiam vetus arbuſtum transferri poteſt.

Seneca.

Omnis ætas ad optimam viuendi rationem tranſducitur & accommodari poteſt. Cato ſenex Græcas litteras didicit.

Quintil.

Clausis thesauris incubare.

In eos, qui re possessa neque uti, neque frui norūt, ad animi diuitias elegantius transfertur.

Idem.

Ad arculas sedere.

Propriè, de iis, qui rerum agendarum aliis tanquam formulam præscribunt: tralatè, de iis, qui libris suis affixi, nõnihil præstant, & docti vidètur, ab iisdem auulsi, à vulgo nihil differunt: quo modo scombris in aqua sulphureus est color: extrà, qui reliquis.

Cicero.

Teucrum Pacuij ediscere.

De re magni negotij. Pacuij Teucrum verisimile est arduum poëma fuisse & difficile, quod memoriæ non faciliè mandari potuerit.

Musas hortari vt canant.

Quoties inhortamur eum, qui sua sponte & non rogatus in negotium incumbit, dicemur hortari Musas vt canant, maria vt effluent, auras vt vigeant, ignes vt calcant.

Ausonius.

Idem.

Nervi & artus sapientiæ sunt, non temerè credere.

Nemo citiùs, quàm qui temere fallitur credit. Nemo rectius iudicat & certiùs, quàm qui rem compertam habet, & exploratam.

Escurra faciliùs diues, quàm paterfam.

In homines desperatæ improbitatis, qui nihil non prius assequi, quàm ad bonam frugem redire possunt. Cic. Aquil. Dicebat Demetrius, facilem sibi ad diuitias viam parauisse: quo die bonæ mentis pœnituisset. Senec.

Idem.

Lacuna.

Lacunam implere rei familiaris, pro, pensare detrimentum. Lacuna famæ, Agell. Vide ne qua lacuna sit in auro, hoc est, tacitum & non intellectum detrimentum. Illiusmodi metaphoræ sunt: gurges vitiorum, sentina vrbis, struma ciuitatis, scopuli reip. vulturij paludati, nuntij pegasi, vorago patrimoniij, insaturnalabile abdomen.

Idem.

Securim iniicere.

Pro, inceptū præpedire. vt, petitioni suæ, aut Reipublicæ grauem securim iniicere, id est, incommodo aliquo aut detrimento labefactare. Eiusdem Cic. est, Plagam ingerere:

figere:quemadmodum Plauti,Pilum iniicere.

Vnguis in ulcere.vlcus.

Et tu in hoc vlcere,tanquam vnguis existens,id est,rem malo in statu firam & molestam exacerbans. Cic.ἡ χειρὶα λικνὴ, ἀλλ' ἔχ' ὄλον, ὡς φασὶν, ἕλκος, ἀφ' οὗ λύπης παρῆρασιν ἀέρεσκάδρον, dulcis agricultura, sed nonne tamen,quod aiunt,vlcus est, semper paratam habens doloris causam:Plato.Vlcus ergo, res molestiis infinitis plena.

Idem.

Equus Troianus.

Pro tacitis insidiis,& paucis intellecta impostura.Intus, intus inquam est equus Troianus, à quo nunquam me Cōsule dormientes opprimemini.

Idem.

Ex fastis euellendi.

In impuros, & contaminatæ vitæ homines, quos veriùs pecudes dixeris, indignos, quorum apud posteros vlla exstet memoria,aut mentio.

Idem.

Sana corporis parti scalpellum adhibere.

Est,præposterè agere,& loco,vbi minimè opus est,præsidium & opem adferre.

Idem.

Bambalio.

De homine insulto, & quo nihil contemptius, siue corporis turpe silum respicias, siue impuram & ineptam orationem. Cic.Philelph βαμβάλειν, est τοῖς χειρίσσι πρόμην, labiis tremere. & Phryges βάμβαλον pudendam corporis partem appellant.

Saga sumere,parare,in saga ire.

Pro,ad certamen sese accingere.Cic.Patercul.

Ratio apparet, sed argentum οἴχεται.

Quoties significamus nos rationes quidem optimè cōfecisse, sed reliqua consumpsisse, neque cum rationibus paria posse facere, οἴχεται, abiit, non adest, non exstat. Plaut. Terent. Cic.Simile illud Periclis, qui, postquam Aftyanaecti Lacedæmoniorum duci pecuniæ summam dedisset, vt ex Attica, quam infestabat, discederet, rationem impendiorum reddens, nec apertè volens magistratibus rem indicare, ita respondit, ἔς το δόν, in rē opportunā, & necessariā. Aristoph.

Calcei Sicyonij.

Ἰ ποδῶματε σικυωνία. De re pulchra, sed quæ virum parùm deceat. Cic.Picus. Saltatores, in conuiujs, Sicyonijs vtē-

Yy j

bantur. Athen. Lucian. Lucret.

Cogitato, quàm longa sit hiems.

Eo significabat Varro, frugaliter, & parèe viuendum esse, & consulendum esse in longitudinem. Videtur allusum ad fabulam de formicis & cicadis.

Fasces submittere.

Alicuius auctoritati, eruditioni, ingenio siue sententiæ ingenuè cedere. Cic. Confecto bello Mithridatico, Pompeius Possidonij, sapientia clari, domum intraturus, fores percuti à lictore, vt solebant, vetuit: & fasces lictorios ianux submitit, is, cui se Oriens & Occidens submiterat. *Plinius.*

Ad inferos proficisci.

Eic εδου ποδεδου, est, longam profectiõnem suscipere. Artemid. Sic Cic. dixit, ab inferis testes excitare, pro, præter omnium expectationem abducere. Item, ab inferis redire, pro, præter opinionem conualescere. Dissimile, *εic πικρον αμαδεν*, pro, in præsentariam & certam se conicere perniciem.

Pygmaeum Colosso imponere.

Pro, rem mutuam & abiectam, amplissimã facere. *Phil.* Sic ex cloaca arcem facere. *Cic.*

Seneca.

Latrunculis ludere.

Dicuntur, qui sese decipiunt mutua verborum captione.

Bos armenta.

Subaudi, sequitur. Vnusquisque sua maxime ingenerata voluptate tenetur, & suæ naturæ consimilia sequitur. *Cic.* Vt bos armenta, sic ego bonos, aut eos, qui dicuntur boni, sequar, etiam si ruent.

Pennas incidere alicuius.

Pro, imminuere potestatem, & arrogantiam reprimere. *Cic.* Qui mihi pennas inciderant, nolunt eadem renasci. Aues incisis alis nequeunt se altius tollere.

Mures migrauerunt.

Quando grauissimam ruinam & calamitatem denuntiabimus. *Cic.* Ruinis imminentibus muscoli præmigrant, aranei cum suis telis primi cadunt. *Plin.*

Terram video.

Quo

Quoties significabimus nos habere certissima præsidia, adhæc portum quandam tranquillitatis nactos esse. *Cic. Stat. Hom.* Eodem referendum illud *Plaut.* Censebam me esse in terra, id est, tuto loco, & tranquillo.

Neque remi, neque venti.

De iis, qui omnibus omnium præsiidiis destituti sunt. *Homerus.* *Cic. οὐ γὰρ οἱ παρὰ νῆος ἐπιπταμοὶ καὶ ἐπαιετοί,* neque remiges, neque locij.

Quantum pedes possunt, fug.

ἄς ἔστιν ποδῶν ἡμῶν. *Pro.* modis omnibus, & viribus. Melius tamen eo diligentia & studium designauerimus, quam festinationem, si ad animum transferamus: vt illo *Hom. χερσὶν τε ποσὶν τε,* manibus pedibusque.

Χαεῖ δριον μμούμδος.

Natū ex eo, quod Charadrium auct vendentes cā occultare solebant, ne prius emptori prodesset, quā foret vendita. Ictericī enim solius auis adspectu sanabantur. *Plin.*

Musca est.

Non, parafiti solū muscæ dicti sunt olim, sed etiam homines curiosi mirificè qui nihil non exquirunt, & penetrant. *Plaut.* Musca est pater, nihil potest clam illum haberi.

Mittere lineam.

Plaut. Non ego ita ex templo meum ostendam sensum: mittam lineam. Metaphora à pictoribus sumta, dicitur de iis, qui rem tantū adumbrant, & coniecturis quibusdam inquirendam proponunt. Siquidem ex linearum ductu, iustum etiam picturæ artificium discimus.

Nullus aleator sapientior te.

In hominem versutissimum, & qui pro re nata facile possit consilium capere. *Plautus.*

Litteratus.

Homo abiectiss. stigmaris iniustus, notis Threiceis compunctus, inscriptus vultus suos. *Plaut. Cic. Maximus, Plin.* Scitum, quod Philippus Macedo militis ingrati frontem litteris insignierit, vt notior esset.

Indoctor, quam in Tragœdia comici.

In summam re in aliqua agenda imperitiam: qualis est boni poetæ in prosa oratione. *Plaut.*

Ad perpendiculum.

De eo, quod amiffitate, & inculpate cōpositum est. Cic. In librili perpendere, dixit Agell. Campus ad libellam æquus, id est, omni ex parte planus. *Varr.* Ad libellam exigere: *Plin.* Pari libra, id est, æquabili iudicio & pari censura: *Plin. Junior.* Ad regulam respondere, pro, quadrare exacte. *Vitrui.* His adde, Ad æquilibrium æstimare. Trutina pensare, elegantissimè ad animum transferuntur.

Plutarchus

Rectis, an inclinatis hastis.

Lysander per Bœotiam agmen dicens, & dubitans an sibi ut hosti, an ut amico illac transeundū esset, misit, qui rogarent, an per eorum regionem ὁρῶντες τοὺς ἀδελφούς, ἢ κακίαις ἰσχυροῖς proficisci posset.

Fortes in tabula.

Qui stetitia fortitudine passim se venditant, sed, cum ad rem venit, mulieribus imbelliores. Sic docti Sophistæ in tabula. *Plut.* Narum inde, quod cuidam videnti in tabula picta Lacones interfici ab Atheniensibus, eosque laudanti, responderit Lacon, fortes esse Athenienses, sed in tabula.

Lilius.

Nondum omnium dierum sol occidit.

Quando significabimus finem rei nondum apparere, ad quem adhuc multis, & incertis periculis perueniendum sit.

Roma quoque homines moriuntur.

Quidam rogatus, quid de Roma sentiret, id inquit mihi placet, quod didicerim, ibi quoque homines mori: significans inevitabilem esse mortem, quocumque tandem secesseris. *Ammian.*

Ne Sannione domi relicto.

Agitant familiarium agmina, tanquam prædatorios glos bos post terga trahentes, ne Sannione quidem domi relicto. *Ammian. ex Terent.* In eos, qui cum in publicum prodeunt magnifico comitatu delectantur, quò potentiores videantur. Contra M. Curius, qui, cum duobus tantum calonibus vteretur, pauciores habuit seruos, quam triumphos.

Qualem demens ille chlamydem disperdit.

In eos, qui rem suam viui, videntisque decoquunt, imò qui sponte sua se in maxima mala coniciunt, non chlamydem.

mydem tantummodo, id est, bona externa. Lues Venerea exempla satis multa dederit. *Tertull. ex Menandro.*

Quasi locum in balneis.

In ambitiosos, qui in omni loco & tempore primas ambiunt: vel, ubi locus datur non ex merito, sed ex vetustate. *Tertull.* Quia prior venit, iccirco quasi locum in balneis, ita fide occupavit, posteris quibusque praecepit. Sic Horatius stomachatur in eos, qui redeunt ad fastos, & virtutem annis aestimant.

Deorum filij invulnerabiles.

Ἄριστοι γὰρ ὑπὸ θεῶν παῖδες, De potentioribus, qui nusquam non evadunt. *Pind.*

In Pario frigida quidem est aqua:

sed pulchra mulieres.

Ἐν τῷ πάριον ψυχρὸν ὑδὸρ, καλὰ δὲ γυναῖκες. Dispendium perpetuo aliquo compendio pensatur. *Interpres Aristoph.*

Quantum ubique possunt oculi duo?

Bacchus apud Aristoph. accipiens duos obolos ab Hercule, Charonti pro navio exsoluendos, *ὡς μὲν δὴ ἴαδεν πέντε καὶ δύο ὄβολοι:* significans pecuniam ubique plurimum posse.

Sesquialysse.

Homo summe astutus, & veterator plane expolitus. Ab Ulyssae, qui mores hominum multorum vidit, & vrbes. *Varr. Noni. Budeus.*

Primas lineas ducere.

Pro, umbram tantum rei alicuius exhibere, atque obiter quod intelligi velis, delineare. *Quintil.*

Prius unda cum flamma redibit in gratiam.

Inter *ἀδωῆα* referendum. Cic. Huc referendum quod apud Hom. Vulcanus cum Xantho fluvio fortissimo & ancipiti pugna dimicet. *Didymus.*

Bona salute.

Vtebantur eo Veteres in exordio omnium rerum. Sic Romani: Quod sit felix, & faustum. *Cato.*

Fama os comprimere.

Dicuntur , qui tam integrè , tàmque honestè viuunt , vt nemo sit , qui de iis quidquam in deteriorem partem loqui possit. *Budeus.*

Hac nos Deus ipse ducit.

Καὶ πὲρ θεὸς ἡγάμησεν. Hom. ἰπιδὴ ταύτη ὁ θεὸς ὑφ' ἡγήται, Plat. Quando significamus nos honorifico instituto qui pram aggredi , & rationibus neutiquam vulgaribus peroueri.

Ρήματα ἰππόκρημνα, ἰπποβάμωνα.

Verba , quæ in rupium & scopulorum morem grandia sunt, nimirū ita sublimia, tanquàm equis vehatur. Aristophanes. Ἰππος in compositione ad magnitudinem pertinere annotat Suid. Non dissimile, quod scribit Seneca, quondā Grandionem fuisse dictum, quod non nisi grandia diceret, seruos non nisi grandes, argentea vasa non nisi grandia haberet, ficos denique non ederet, nisi mariscas.

Simia sanguinem profudisse.

Diod. Siculus scribit in Pithecusis eo loco esse simias, quo canes apud Ægyptios; conuiuere nempe hominibus, cibum ab iis capere; parentes filiis suis denique, vt alij Deorum, ita simiarum indere nomina, & qui simiam occidissent, tanquàm impium flagitium designassent, iis pœnam extremam supplicium esse constitutum. Vnde etiam apud eos dicatur de iis, qui iam occisi, & è medio sublati sunt, ὅτι πῶλον αἷμα ποπίσταν.

Ne meas vites ledite.

Μὴ μὲν λαβᾶσθε τὰς ἀμπέλος. ἐντὶ γὰρ ἄβω. Quando ingenij nostri tenuitatem , & libenter , & ingenuè profitemur, aut labores nostros summa cum modestia deprimimus.

A P P E N

APPENDIX SYM-
bolorum Pythagoræ, quæ ex
Iamblichō vertit idem
Brasile.

*Templum ingressus, reuerenter adorato, neque
quicquam interea, quod ad victum perti-
neat, aut dicas, aut facias. 1*

ΕΙΣ ἱερὸν ἀπὸν ἀρροκωπῆσιν, μηδὲν ἄλλο μεταξὺ βιωτικῶν
μητὲ ἀ γὰ, μητὲ ἀσέβης. Omnia quæ ad Deum pertinent,
pura sũnt & ab omni mixtione aliena: adeoque sacri sermo-
nes & diuina negotia moribus hominũ incertis & incõstan-
tibus ne iaterferantur.

*Ex itineris diuersiculo templum ne ingreditor,
nẽve orato, etiamsi iuxta vestibulum ipsum
tibi transcundum sit. 2*

Ὅδδὲ πᾶραργον οὐτὲ εἰσιπτικὸν εἰς ἱερὸν, οὐτὲ ἀρροκωπῆσιν
τὴν παρὰ πᾶν, οὐδὲ εἰ ἀπὸς ταῖς θύραις αὐτῆς παρὶν γυμνασίου. Superio-
ri simile: Diis primus cultus & obseruatio debetur, secun-
dum locum obtinent nostra negotia. Contrà rĩdiculum, si
diuina nostrorum fiant additamenta: vt fetè fiunt.

Nudis pedibus sacrificato, adorato. 3

Ἀνυπόδητος θύει καὶ ἀρροκωπῆσιν. Nudis pedibus sacrificata,
est, quatenus fortunarũ nostrarũ mediocritas admittat. Ita
Lycurgus tenuissima sacrificia instituebat, vt facilius expedi-
ditiũsq; & frequentius diuinis rebus intenderent. Plutarch.
Alterum indicat in re diuina facienda animum debere esse
liberum, nullĩsque vinculis implicatum. Sic in flaminũ
vestibus nullus erat nodus, & Dido apud Verg. orat,
Vnum exuta pedem vinculis, in veste recincta.

Yy ñij

De Diis rebúsque deuinis nihil tā admirabile dicitur quod non debeas credere. 4

Περὶ θεῶν μηδὲν θαυμάσιον ἀπίσκει. μηδὲ περὶ θεῶν θαυμάσιον. Diuina, collatione nostræ imbecillitatis, non sunt æstimanda. Nam, & morborum varietas, & hospitij tenuitas, adhæc inconsulta nostra temeritas faciliè ostendunt, nihil hîc diurnum esse, eoque minus rebus diuinis comparandum.

Linguam coerce, Deum imitans. 5

Γλώσσης πρὸς τὴν εὐλογίαν κρατεῖ, θεοῖς ἑπιπέμφος. Lingue imperare. prudentia summa est: & ad exempla diuinæ bonitatis se componere, summa animi perfectio.

Flantibus ventis echon adora. 6

Ἀνέμων πνεόντων τῶν ἡχῶν προσεκλίω. Diuinarum essentiarû & facultatum amanda similitudo. Nam cum Dij profunt, hoc certis quibusdam & quasi spirantibus, vt ita dixerim, argumentis ostendunt.

Omne acutum abs te dimoue. 7

Ὅξυται ταὶ ἀπὸ σεαυτοῦ ἀπόσπασθε πάντων. In omnibus rebus adhibenda prudentia, neque tantulum quidem concedendum iracundiæ. Quod acutum est in animo, θυμὸν vocant, ἐστὶ γὰρ ἂν ratione quàm maximè alienum.

In calceum dextrum pramitte pedem. in podoptrium autem sinistrum. 8

Εἰς εὐρὴν ὑπόδησιν δεξιὸν πόδα καταπέραχε, εἰς δὲ ποδὸν ἠσπεν τὸν ἀνόνημον. Act: ones honestæ, tanquam dexteriores primo loco collocandæ: inutiles tanquam sinistrae relinquendæ, & omnino reiciendæ.

Ad lucerna lumen ne te speculo contēpleris. 9

Παραεὶ λυχνον μηδὲ ποτὲ πείρου. Philosophiæ diligens opera impendenda, neque quicquam credendum visis illis, quæ per sensus in animos inferuntur, (Phâtasix siquidem aliqua lucem per comprehensionem efficiūt, sed minimè veram, aut naturalem) sed longè plus tribuendum iis quæ prudentia & scientia consequimur: ab iis enim mirè splendida, ac minimè conficta lux efficitur, quàm rectè τῆς ψυχῆς ὄμματι poterimus: nequaquam autem ex iis quæ corpore cōstant, & perinde etiam parum stabilia sunt.

Αριστο

Risū effuso abstine. 10

Ἀ χίτῳ γέλωτι μὴ ἐχέσθαι. Affectus summa cura reprimendi sunt, siue in prosperis, siue in aduersis. Ex risu omnes affectus intelligi vult: quòd is inter omnes maximè se prodat vel quòd homo animal γλασικόν.

Iuxta sacrificium ne incidas vngues. 11

Πασι θυσίαι μὴ ὀνυχίζου. In amicitia, re sacratissima, purissimè colenda, vngues aliæque corporis partes, id est, familiares, fratres, parentes, & nepotes, aliique sanguinis necessitudine nobis iuncti non reiiciendi, & veluti abscindendi, sed contra omni studio mutuis officiis deuinciendi.

Cerebrum ne edas. 12

Ἐ γέφυρον μὴ ἐδῶ. Reuerenter colendus fons omnium sensuum, & appositissimum intelligendi instrumentum, cuius præsidio quouis penetrāmus, tandèmq; sapientiam possidemus. Commodissimè ad allegoriam trahetur.

Rubrum aliquid ne suscipias. 13

Ἐρυθρίαν μὴ προσλαμβάνου. In omni negotio fugiendi, qui immodicè verecundi, vel nimis demissi animi sunt.

Aurum habenti ne adhaerescas in filiorum**generatione.** 14

Χρυσὸν ἐχούση μὴ πλησιάζῃ ἐπὶ τεκνοποιίᾳ. Ad ingenij fructū consequendum, quem hīc τεκνοποιίᾳ vocat, ea præcipuè studia colenda sunt, quæ prorsus incorrupta sunt, & ad vitæ sinceritatem plurimum conducāt. Per aurum enim, quod grauissimum est, corpoream quandam grauitatem intelligit, quæ philosophiæ ea, quæ ad animum spectant, requirunt, obest maximè.

Honora cum primis figuram & aram:**figuram, & triobolum.** 15

Προτίμα τὸ χῆμα, καὶ τὸ βῆμα· τὸ χῆμα καὶ τριώβολον. Disciplina assiduò colendæ, nam iis ceu gradibus ad abstrusissima quæque peruenitur, quemadmodum gradibus ad aras ascendimus, quanquam βῆμα & aram, & gradum significet. Addit & triobolum, frugalitatem commendans, & media impendia.

Maluam fere, ne tamen edas. 16

Μολόχην ἑτηρεύου, μὴ ἐδῶ δέ. Malua, à molliendo ventrē

μαλάχη dicta postea, cū Sole tāquam heliotropiū circumagi-
tur, flos nimirum, ratione humoris aut concreti, aut calore
solis se aperientis. Monet ergo arcana rerum naturalium
obseruāda esse, tum in malua, tum alibi: vtque malua cum
sole vertitur: ita conuenire, vt animum & oculos in aliis e-
tiam deprehendēdis circumferamus. Illud non ede, est, nō
occulta, sed crebriore obseruatione auge instar hortulani
suum hortulum assiduò locupletantis.

Ab animalibus abstine. 17

Ἐμψύχων ἀπίχου. Colenda iustitia, & honor omnibus tan-
dem, quæ nobis cognata sūnt, exhibendus.

*De Pythagoricis rebus absque lumine
ne loquaris.* 18

Ἐπεὶ πύθαγορείων ἀνευ φωτὸς μὴ λαλεῖ. In omnibus quæ pul-
chra & honesta sunt, inueniendis mens, veluti dux adhiben-
da est, præcipuè in cognoscendis Pythagoricis placitis, quæ
nisi animum intenderis, & tanquam lumen aliquod adhi-
beas, nequaquam intelligi possunt.

ADAGIA

ADAGIA QVÆDAM

Ludouici Cæli Rhodigini
Antiquis lectionibus
inspersa.

Nunquam Hecale fies.

Plautus.

Nunquam ea paupertate opprimere, qua olim Hecale anicula. Nam siquidem ita eris vt volo, Nunquam Hecale fies, semperque istanc, quam habes, ætattulam obtinebis. Pauperrima fuit Hecale.

Cyclops excacatus.

De potentia magna, quæ ducis prudentia (animæ oculo) exuta sit, & veluti exoculata. fabula de Polyphemo sturrosisque præualidique corporis, sed ab Vlysse astutissimè occæcati nota est.

Platano assimilis.

De eo, quem, cum ipsius opera vtamur sepe, liberi tamè incommodis, habemus derisui, conuellimus, perditum quodque volumus: mox nihilominus necessitate deprehensi, eodem recurrentes. Platanus vmbre gratia tantum ex alie no petita est orbe.

Similia cupresso.

Quæ pulchra quidem sunt, sed fructu omnino carent. Nam cupressus natu morosa, fructu etiam superuacua est, baccis torua, folio amara, odore violenta, ac ne vmbra quidem gratiosa. *Plin.*

Aristogiton claudicat.

In eos, qui morbum simulant, vt à militia, aliòve munere publico liberentur. Aristogiton non nisi bella & Martè spirabat. Cum autem aliquando Athenis delectus haberetur, obligato crure tãquam vulneratus esset, & baculo innixus, sese in publicum dedit: Vnde Phocion, agnita hominis astutia, Scribe, inquit, Aristogitonem, eundemque, & improbum & mendacem.

Ludendum domi sue.

Sententia hac prouerbiali admonemur, abiuncta ab rerum vanissimarum cura, mente intima, obuersandum esse in contemplatione sapientiæ, è qua, quàm è ludo, voluptas percipitur & maior & verior.

Atqui suilla caro est.

De iis, quæ re ipsa parua sunt, apparatu tamen & furo videntur præcellere plurimum. Natum ex eo: Cùm T. Quintius apud hospitem quendam suum solstitiali tempore acceptus, miraretur, vnde illi eo tempore, tam varia & multa venatio: condimentis, inquit ille renidens, varietas illa & species ferinæ carnis, ex mansuetio sue, parata est. Idem Quintius torfit in copias Antiochi & armorum & gentium inauditarum generibus superbas: esse scilicet suillam carnem, id est, homines tantum, & quidem mancipia.

Ventrem non habere.

Dicitur Imperator, aut quiuis alius malè nummatus. Natum à Quintio dicente de Philopœmenis exercitu, qui & equitatu & grauioris armaturæ peditatu abundabat, pecuniæ autem penuria laborabat, habere illum crura & manus, sed ventrem minùs.

Argenteo vomere aratur.

Quoties, in summa annonæ caritate, fruges tanti constant, vt videri possint, etiam argenteis agricolæ vti esse instrumentis. Natum ex oraculo quodam Delphico, quod, nisi ipsi obtemperaretur, minabatur, ἀργυρῆ ἀλαχῆ ἀλάξεν, argenteo vomere arandum fore.

Ætneus venator.

De iis, qui inuita, vt aiunt, Delia venantur, captant semper, capiunt nihil. Causa prouerbij est, quòd in Sicilia apud Ætnam canes sagaces odoratu careant, ob flagrantiam odorum. siquidem coronamenta ibi aeris ferarum defluxum diluunt ita, vt euanescat.

Vmbra suam ipse metuens.

Ἄσδιός τινι σαυτῆ σκιά. Significat postremis rerum, perinde ac primis, studium non magnopere impendendum, quoniam animæ perniciem concinnant, id est, veræ cognitioni, & quæ congruit in primis, tenebras perfectioni intendunt. Natum à Narcisso, qui imaginem suam in a-

quis conspicatus, eius amore captus defluit, eoque modo absumptus est: vel, quod verius, qui corpus & corpoream vitam, quæ animæ postremum idolum est, amplexatus artius, suffocatus est.

Cardamo similis.

In præpotentes, qui vicinos pauperculos non desinunt exfugere, dum ad nihilum redigant. Cardamo ea est natura, vt herbarum in propinquo nascentium humorem, ad se pertrahat: quo fit, vt illas arere necesse sit.

Umbram suam metiri.

Philippus Macedo post nobilem in Cheronæo victoriâ arrogantior factus, ac de se magnificentius sentiens, litteras aliquando asperiores ac propè tyrannicas ad Archidamum Agefilai filium dedit: qui id, quod erat, suspicatus, respondit, Si umbram tuam metieris, non reperies eam vel tantulo maiore esse, quam fuerit ante victoriam. Vtemur, & nos illo in tumentes prospero rerum successu.

Lepores mœnibus indormire.

Conueniet ad coarguendum torporem & desidiam. Natum à Lyfandro Corinthios obsident: videns enim leporè transilire fossam, non erubescitis, inquit, Spartæ eos hostes formidare, ad quorum mœnia lepores, formidolosa anima & frequentatum locum fugientia, otiosè dormiunt?

Cotem esse.

De eo, quod disciplinam continet, nec in segnitiam prolabi sinit: vt Carthaginem Nasica appellabat cotem iuuentutis Romanæ.

Iniice.

In eos, qui moribus truculentis cruorem sitientes, cædem imperant quamprimùm. Origo huius sanguinariæ vocis refertur ad primum bellum Punicum, vbi in tumultuario exercitu, Matho quidam & Spendius serui ambo, Carthaginensibus, dominis suis detrahentes, sociosque in illos concitantes, tam attentos habuere auditores, vt si quis præter eos consilium suum afferret, nõ audito consilio, audiret ab omnibus: Iniice, statimque coniectis lapidibus interficeretur.

Non, si te ruperis.

Et dicitur, vt. Ad tumorem & leuitatem reprimendam.

Desumptum è fabulis. Taurus bibens, ranunculos aliquot obtruerat. Vnus trepidās ad matrem fugit: narrat fratrum exitium, à nescio quo immani exculcatos esse. Illa volens videri aliqua filio, tumescere cœpit, ecquid, inquit, tanta fuit pernicialis belluæ: at is, multo, inquit, te maior. Illa magis inflari ac magis, donec iterum filius, Non, si ruperis par vnquam futura es.

Solis mensa.

De diuitis cuiusdam liberalis domo, omnibus exposita. In Æthiopia pratum quoddam omnium quadrupedū carne refertum erat. Quod & si dolo magistratus accidebat, indigenæ tamen existimantes eam diuinitus copiam supeditari, Solis mensam appellarunt.

Æneus clauus.

Quicquid tale est, vt eo niti possimus, tanquam radice præsentissima, aduersus restatum omnem, alioqui nociturum. Natum à venatoribus, qui, siquidem in remotioribus suem aut ceruum strauissent, ne putredo consequeretur, æneum clauum infigebant, ad eam auertendam. Æs enim stypticū est, præsertim rubigo, aded vt dicant in *καρυχίς* oculos opificum iuuari, palpebrásque nudas pilis denuo vestiri. Huc refer quæ de hasta Achillis referuntur.

Gestare hydna, hyena, & phocarum pelles.

De iis, qui aduersus potentiorum vim præmuniti sunt. Tubera enim, & pellis hyenæ, ac phocarum de cælo minime tanguntur. Vnde etiam velis insuebantur olim, crânt-que, teste Horo, apud Ægyptios securitatis symbolum.

Prosopium habet, non prosopon.

In muliere m, obuclantem fucis deformitatem insitā & senectutem, & veluti laruatam. Lucilius:

Μὴ ποίνω τὸ προσωπον ἅπαν ἡμῶν κατὰ πλάτη,

ὧ' ἐστὶ προσωπιόν, κ' οὐχὶ προσωπον ἔχον.

Faciem totam p̄simytho ne colline, ne personam videaris habere non faciem. Simile Senecæ illud, Personā maualt quàm faciem, id est, videri maualt, quàm esse.

Proci Penelopes.

Viliorum disciplinarum affectatores. quòd proci, cùm domina

domina potiri non possent, ad ancillas diuerterent. *Philop.*

Unum quidem, sed leonem.

Quoties adstruemus virtutem, ac animi excellentiam spectandam esse, non vilem numerum. Ortum è fabulis. obiiciebat lænæ vulpes, in contentione de generositate, quòd semper tantum vnum pareret, suus partus esset multiplex. Respondit læna, se quidem vnum parere, sed *λέων*: quo animali nullum validius aut ferocius.

Panegyrica.

Quæcunque ex pluribus aggregata sunt. Panegyrim enim Græci vocant nundinas, festisq; conuentus: vnde panegyrica oratio, quæ in huiusmodi conuentibus haberi solita est.

Lapis super lapidem.

In imperitos. Rogatus Aristippus, qui melior euasurus esset filius, si erudiretur: vt nihil aliud, certè, inquit, in theatro non sedebit lapis supra lapidem.

Littera muta.

De iis, qui parum literis compti, ex se quidem perficere vocem nequeunt, id est, graues doctas & viro dignas con-
fabulationes: at cum eruditioribus qua coeuntes con-
spiratu consono, sunt planè veluti adiuctæ vocalibus mutæ.

Mopso certior.

De eo, qui mentis acumine singulari futura certò præ-
uidet, & prædicit. Mopsi tanta fuit in diuinando præstan-
tia, vt, ea bis tæruè euentu consequente comprobata, Cal-
chantem Troia reuersum, eiusque causas perquirentem,
summo mœrore affecerit, ac tandem enecuerit.

Amantium marsupia folio porri vincuntur.

Πέσσω φύλλον τὸ ἄσπερον ἐπιέντων δίδεται χαλαίπρον. Amoris la-
queis irretiti nihil ferè temperant sibi, sed quidquid ha-
bent passim profundunt, nihil pensi habentes.

Iracundia ieiuna.

Pro ea, quæ propensa admodum sit & procliuis, & ad om-
nem excædescentiam parata. Vt enim valetudinarij pro-
niores sunt ad iram, valentibus: ita ieiuni saturis: ratione
scilicet bilis, quæ in ieiunis plurima est, vti in agris.

Lycia coma.

Premissa & cõptior. Tradit Aristot. Lycios capillitium

studiosius fouere, & quidem, vt multam subire maluerint, quàm præcidere comam.

Sulcus Ægypti Libya arenas non curat.

De loco non lato quidem, sed fœcundo insigniter & fructuoso. Ægyptus magnitudine multum cedit vtrique Libyæ, sed ita, vt huius vastitas inculta ne illius quidem portiunculam assequatur. Vnde & illa dicta est, publicum orbis horreum.

Minerva Phidia.

De re cultissima, & quæ excelsò, conspicuòque loco ostendi omnibus debeat. Cic: Fuit Athenis ad Acropolim Mineruæ statua ex ebore à Phidia egregiè elaborata. Alibi dixit idem Cic. Phidiæ signum, pro re, quæ (vt Erasmus interpretatur) primo statim ad spectu omnium suffragiis approbatur.

Eruditi oculi.

De iis oculis, quorum iudicium amussatim, ac quodammodo censorium in perpendendis discernendisque rebus pernosciuntur. nec id in legendo solùm, sed etiam in spectanda pictura nobili, aut opere antiquis artificum nominibus pretioso. Cic.

Equus Troianus.

Sumit Cic. non solùm pro societate in perniciem aliquis inita, sed in bonam etiam frugem. Ex Isocratis scholia, velut ex equo Troiano innumeri principes exiere.

Perdicis libido, & vafricies.

Pro turpi, efferata, ac demum perniciofa. Perdix venator matris infando amore correptus, feruente vtrinque libidine, & retrahente noui facinoris verecundia, cõsumtus est. Alij referunt ad perdicem auem, de cuius libidine supra. Vafricies eiusdem in prouerbiu abiit. siquidem deprehensi ab hominibus, festucas pedibus capientes supinos se collocant, vt operi elabantur. Pullis in pascua abductis si interuenit quispiam, sibilo significant, vt se resupinos abiciant, ibique ne palpatu quidem reperiri possint: vbi ille abiit, sibilo admonentur denuo vt auolent. atque illud est

Æstiva agritudo.

De

De mox defitura, neque lancinatione diutina corpus emaciatura. Ratio, quod succi per ætatem fundantur citò, & expirent, præsertim si vires consent.

Valerius senilis.

De prospera satis, minúsque morbis obnoxia: vel de ea, quæ sanari nullo modo potest. Nam, ut ait Hipp. senes ferè minus, quàm iuvenes ægrotant: arramen qui morbi iis acciderint, plerunque insanabiles sunt, & tota vita concomitantur.

Septimani tragædi.

Qui morbo vel alia quantis causa in delirium prolabantur. Origo fuit morbus Abderitas olim infestans. is adfunctam habebat feruētissimam febrim, ad septimum vsque diem. interea deliria perpetua mentem agitabant, atque ridicula. nam & ad Tragædiam cōcitabantur, & iambica alta detonabant voce, Archelaum tragædum, qui eodem tempore Andromedam Euripidis actitauerat, imitantes.

Quod cani cum balneo commercium?

In increditum, multos empirantē libros. Balnea si non ad delirias, certè ad infirmitatem humanæ naturæ leniendam inuenta sunt. bruta istis nihil egent. Deinde ^{τῆς θερμῆς} ^{καυτῆς} ^{ἰσῆς}, teste Aristot. balnea calida sacra, quia occultum naturæ opus, & latente ratione mirificum præstant vsum ac fructum, sulfurea inquam, & bituminosa.

Asinus Ægyptius.

Pro eo, qui derisui est omnibus, quemq. omnes insectantur, conuellunt, lacerant. Apud Ægyptios asini aliquando in præceps stabantur, quod ruffus forer Typhon hostis Osiridis. & asini colorem præ se ferret. Vnde & Ochum Persarum regem ipsis infestum asinum vocabant.

Mantis te vidit.

In eos, quibus fascinator oculus mali aliquid obiecit. Mantis locustæ genus, virens colore, corpore prælongo, pedibus prioribus prælongis, quos & agitat assidue, in stipulis enascens. hæc, si quod inspexerit animal, protinus illi quippiam producit mali. *Aristarchus in comment. Lycurgi.*

Autumnalis appetentia.

De ea, quæ apta est voracitati. Sub Autumnum oporæ, id est, fructus magna copia sumpti stomachum vitiant, illique mordacem quendam appetitum accerunt. frigus etiam circumstans maius cogit intro calorem, ut hyeme soret, unde fames naturalis maior, licet illa sit præter naturam.

Amicus ut oleum plantis.

Oleum plantis infestissimum. unde etiam illæ inoculationes ἐλεῶσις, non admittunt. Ironicè dicitur de iis, inter quos haud conuenit.

Lucerna qui indigent, oleum affundunt.

Οἱ τὴν λύχνου χεῖρας ἔχοντες, ἐλαίου ὑπερχεῖουσι. Anaxagoræ est destinantis mori, ad Periclem ab institutæ reuocâtem, conueniet, quoties recusabimus immoderatos sumptus, & minime necessarios.

Sub manu.

Senec. Sub manu consilium nascatur. Sueton. Et quò celerius ac sub manu annuntiari, atque cognosci posset. De summa temporis celeritate.

Stultorum thesaurus maledicentia.

De iis, qui sola linguæ petulantia vlciscuntur illatam, (ut sibi videtur) iniuriam.

Conclamare vasa.

Pro, demigrare. Cic. Cas. Tralatio à consuetudine militari, qui castra moturi signum dant, & vasa conclamant, seu conuasant.

Sine corollario non recedere.

In auidiusculos, quibus non satis est, quòd iustum & æquum est, adipisci, nisi quiddam amplius auferant, veluti auctarium. Dicitur corollarium à corollis, quòd ex, cum maximè placuissent actores in scena, dari solebant. Cic.

Alliensis pugna dies finestior est, quam urbis capta.

Vbi auctorem mali amplius detestamur, quàm rem ipsam, qua affligimur. Apud Alliam flumen Fabius cum exercitu Senonibus occurrens, tristissimam accepit cladem, hostibusque ad Romam capiendam iter aperuit.

Palephatia papyrus.

Libelli, quibus fabellis inuoluta memorantur, quæque fidem

fidem non capiunt.

Staterij paries.

Hoc admonēbimus, verbis parcendum esse, ne redituras per iugulum voces imprudētius effundamus. Cic. testatur Staterium quendam sua ætate ea effutuisse, bonis viris subauscultatibus interposito pariete, quæ patefacta, in iudiciūque prolata, miserum rei capitalis iure damnarunt.

Corinthus superciliosa.

Κόρινθος ὀφρύνεται τε καὶ καίμαται, Corinthus superciliiis, curuitatibusque laborat. Vbi significabimus summā felicitatem aliquo incommodo vitari, ut est ferè humanarum rerum conditio. Ager enim Corinθiorum obliquus, & asper, vrbis eorum fortunam non conseq̄ebatur, quæ amplissima fuit & opulentissima, siue viros innumeros ad civile regimen peritissimos, siue eximias opificum artes animo veras, vnde & Græciæ emporium ea dicta est. *Enstath. Strabo.*

Iouis Corinthus.

Vt Philostratus Antiparrum, qui Seuero Imp. ab epistolis erat, commemorat habitum fuisse Iouis Corinthum, quod & potens esset, & Seuero, qui vice Numinis colebatur ab omnibus, in primis carus, ita licebit eodem prouerbiali elogio quemuis ornare, qui felicissimus sit, ac præpotens, virgula quadam diuina oblatas, qui que apud principem, aut ciuitatem aliquam quam maximè auctoritate valeat & gratia. Natum inde, quod Aletes Corintho ex Iouis Dodonæi oraculo potitus, cum videret ciuitatem nobilem ac præualidam, subiectam sibi, eam appellarit *διοσκότητος*, Iouis Corinthum.

Z z ij

ADAGIA SELECTIO-

ra ex opere Polydori Vir-
gilio Vrbinatis.

Tange montes & fumigabunt.

LTA David fiducia plenus Dominum rogat, ut inimicos, licet montis instar superbia elatos, ad nihilum redigar. Tralatio à torre, qui extinctus maximè fumat. Conueniet in eos, qui in summa uirium & potentia fiducia aliquo incommodo affecti, animo planè deficiunt. Vulgus aliter. hoc enim significat potentes non esse irritandos, quod statim more facis accensæ exardescant ira, sæuiantque sine modo.

Acrem verberare.

De inani opera. cùm enim aër ictum non admittat, frustra laborat, qui ferit. *Cor. I. 9.*

Sagena ex omni genere piscium congregat.

Christus apud *Mat. 13. eò* innuit, varias & multas gentes per Apostolos ad Euangelij cultum adductum iri, etiam malas, quanquam postea reiiciendas. Vulgus hodie etiam ad altiores hominum ordines transfert, quos videt promiscua & inerte turba diffluere. Tractum à piscatoribus, qui verriculis suis quoduis piscium genus obuium capiunt.

Nesciat manus dextra, quid faciat sinistra.

De iis, quæ secreto, & semotis arbitris aguntur. *Math. 6.* Hinc ortum & illud:

Nescit quid sit inter dextram, & sinistram suam.

De eo, qui præ ætate, aut stulticia nullius est iudicij, & (verbi causa) nescit dextram multo valentiorē esse sinistram. *Ioan. 4.*

Anima

Anima esurienti etiam amara dulcia videntur.

De hominibus bonæ frugis, & sobriis, quibus fitis, & famæ condimenti loco sunt: vel, de iis qui malis assueti minora incommoda pro commodis ferunt. Vulgus è diuerso refert ad luxuriosos & voraces, qui famem anteuertentes omnia fastidiunt præter deliciaiora. *Iob. 6.*

Canes muti.

In omnes, qui cùm pro re, & tēpore loqui debeant, metu aut gratia victi tacent. *Esa. 56.* Allusum ad canes villaticos, coniuncta villæ solo adspectu, sonore, & latratu custodientes.

Montes transferre, triturare.

Vtriusque hyperboles vsus est in sacris litteris: vnus quidē de fide incredibiliter efficaci, *1. Cor. 13.* alterius, ad innuendum superbos, qui pectus habēt instar montis tumidum, posse conterī, & deprimi. *Esa. 41.*

Excolantes culicem, camelum glutunt.

Matth. 23. Quadrabit in supersticiosos, qui simulantes nescire se in quo vera sit pietas, cerimoniis duntaxat inhærent. Quæ voramus, minus degustamus: quæ verò liquantur & excolantur, planè palato sapida sunt. Culex parua bestiola. decimas menthæ, camelus præcepta, fidem, &c. notat.

Sit latro ad latronem.

Vbi rixæ incidunt inter duos crimine pares: vel, alter alterum paris delicti reprehendit. *Luc. 23.* Sic quoties flagitij alicuius caussa inter aliquos coit amicitia, vel ex inimicis sunt amici. conueniet illud ex eodem *Luc. 23.* facti sunt amici Herodes & Pilatus. historię origo nota.

Excudere puluerem pedum.

Dicemus eum, qui inceptum iter perficit: vel qui ne tantulum quidem mercedis ob susceptum laborem accipit. *Matth. 10.* iubentur Apostoli è domo, aut ciuitate, vbi excepti non fuerint, egredientes excudere puluerem pedum, vel in tēstimonium laboris, quo constaret prædicationem euangelicam eo vsque peruenisse: vel in exprobrationem impietatis, vt è terra Euangelium spernente ne vel pulueris aliquid secum ferrent.

Iudas non dormit.

In eum, qui alicui mortem, vel fraudem machinatur. Notum est Iudam, dum alij discipuli ex mœrore dormirent, cum Iudæis de præceptore prodendo transegiſſe.

Reges, visitabis eos virga ferrea.

De eo, qui acriter se vindicaturum quorûdam commissa, aut durè regnaturû esse minatur. *Pſal. 2. & 88.* A domitoribus iumentorum, ferocia animalia ferrato verbere coërentibus.

Lani manus.

Eo utetur, qui negat se interponere in aliquod negotiû, & per hoc de culpa, quam incurrere posset, cauet. *Matth. 27.* Tractum à more purgandi veterum per aquam.

Ab Herode ad Pilatum.

Subaudi, remittitur, qui à iudice iniusto ad iniustiore: vel qui ab vno auxilium petens ad alterû ire iubetur, quò sic iudificetur. *Luc. 23.*

Frustrà iacitur rete ante oculos pennatorum.

Cùm quis prudentem virum frustrà conatur decipere, aut circumuenire. Auis si rete semel viderit, nequicquam expectat auceps vt eam tegat, aut auis sua sponte in illud incidat.

Funiculus triplex non facile rumpitur.

Allegoria innuens concordia hominum res augeri, aetas discordia labefactari. vnde non abludit scitum commentum illud Cinguliste Tartari, qui moriens & xij. suos filios ad animorum consensum cohortans, iussit in vnum fascem compingi xij. tela, quem fascem singulos in orbem iussit experiri, num possent frangere: cùm nequirent, à singulis singula tela rumpi iussit: eòsque id exèplum imitari.

Cervus ad sagittam properat.

De omnibus, qui imprudètes se eunt perditum, aut dolo ducuntur in interitum. Sumptum à venatoribus, qui priusquam damas, ac cervos canibus, ac clamore agitent, abduunt sagittarios in ferarum saltus, à quibus postea acti, & in diuersum fugientes configantur.

Ferrum ferro acuitur.

De iis, qui mutuo sibi consulunt, mutuòque consilio eadunt sapientiores, vti ferramenta mutuo attritu.

L. 10

Leo est foris : Leana in itineribus.

Excusatio eorum, qui metu persecutionis, aut alicuius periculi, muneri & officio suo desunt: vel ignavorum, qui suæ desidix, semper habent, quod prætexant.

Argentum versum est in scoriam.

De negotij alicuius parum prospero successu: vel de eo, qui ab adolescentia bonis studiis imburus, postea se luxui, inertix, aliisque vitæ turpitudinibus dedit: quale est, quod de Sionis vrbe deploratur. *Esa. 1.*

Cecus parietem palpat.

In negligentes, & qui, quod legunt, non attendunt, ritu cæcorum, qui parietes quidem attingunt, cæterum quales sint, videre nequeunt. *Esa. 59.*

Paxillus infractus est.

In eum, qui præsidio, patrociniòque veteri destituitur, instar vitis, quæ amissis pali cui innitebatur adminiculis, humi deiicitur, atque extabescit. *Esa. 22.*

Consuere puluillos sub cubito.

Pro, alteri otio vacanti delicias facere, instrumenta libidinis afferre, malè agenti opitulari & blandiri. Capiti vt cervicali, ita puluillos cubito subiicimus, quo mollis quiescamus *Ezech. Hieronymus, Gregorius.*

Linire parietem luto.

Quo modo cibus sine sale dicitur, quod gratia, utilitatèque caret: *Ezech. 13.* ita ibidem, Linire parietem luto absque paleis, est vnica virtute niti, aut externa tantùm probitatis indicia consecrari: aut denique dogmata sua falsis comprobare. Ratio hæc, quod lutens paries nihil habeat roboris, nisi paleis obfirmetur, quæ luto admixtæ tenaciùs stringunt.

Pullus de nido auolat.

De eo, qui opus aliquod pauide aggreditur, ac errabundus quid agat, præ timore nescit, qualis est status aufugientium. *Esa. 16.* Pulli primùm exeuntes, quò trepiduli huc atque illuc volitantes, circumstrepunt.

Cibus alienis dentibus molitus nauseosus.

Quoties quis aliena opera parùm grata vt cogitur: vel vbi quem pudet omnino aliena scripta mutuari: vt faciunt qui suum experiri volunt ingenium, sibi tantùm fidentes,

præterea nemini. Mansus cibus, quæ nutricula infantium
ori admouent, cui grandiori nauſeam non pariat?

Stylo ferreo ſcribit.

De eo, qui, quod ait, mutare non vult: quod litteræ ſcal-
pello, ferreo inciſæ non facilè deleantur. *Hierem. 17.*

Torris de igne erutus.

De eo, qui per diu in aliquo verſatus malo, tandem de
periculo vitæ eripitur, velut torris em ſemiustus de igne
extrahitur.

Serra gloriatur contra trahentem.

In eum, qui per ſe nihil valens, laudem eius rei, quam a-
lieno auxilio confecit, totam verbis, in ſe tranſmouet, non
aliter, arque ſi ſerra de ſectò ligno gloriatur, quod totum
trahentis labori debetur. *Eſa. 10.* Non diſſimile illud eiuf-
dem, lutum contra figulum cogitar. vbi quis illum conatur
lædere, quem in ſe vitæ & necis ius habere non ignorat.

Torcular calcanti ſolus.

Contrarium priori, de eo qui egregium & laborioſum
facinus nullis adminiculis, ſed propriis viribus conficit.
Eſa. 63. Tractum ab iis qui in lacu vas premunt pedibus.

Domos luteas habitare.

Huiusmodi metaphoriæ ſunt quamplurimæ, ſuntque
præconibus ſacri verbi mirè vtilis, ad hominù ſuperbiam
frangendam: brutum illud elementum, quo ſe circumdatos
norunt, sæpè iisdem ponendo ob oculos, eiùſque vilitatem
amplificando. *Iob. 4.* Eodem tendit illud Pauli, *Cor. 1, 4.* Ha-
bemus theſaurum hunc in vaſis fictilibus.

Non rudis onager, cum herbam habet.

Non, inquit *Iob*, conditionem meam mihi deplorarem, ſi
rectè mecum, id eſt, cum anima mea ageretur. Onager fe-
rus eſt aſinus, qui rudere non ceſſat, ſi pabulo careat. Qua-
drabit in eum, qui ad facinus aliquod, quod ipſi lucro ſit,
non reclamatur: vel qui, cum ſit in lauta & bene aucta parte,
ad aliorum felicitatem & vitæ delicias, vulgi & pauperum
more, non oggannit, & quiritatur.

Palliſum breue utrunque operire non poteſt.

Cum innuemus vnam rem duobus non ſufficere. Tra-
ctum à marito pudico vxorem adulteram increpante, ac
oſtendente torum coniugalem non poſſe capere duos vi-
ros. *Eſa. 28.*

LUCENA

Lucerna sub modio.

Virtus, scientia, ars, qua quis aliis, & sæpe toti orbi præ-lucere, & mirificè prodesset queat, dissimulata, tecta, aut solum aliquem in locum abdita. Modius mensuræ genus oras siue labra vndique æqua habet, eoque si lucernæ arden- ti imponatur, mox omni eam aëris communionem priuat, & extinguit. *Matt. 5.* Contrarium huic, Lucerna super candela- brum. Virtus procul eminens, exque ipso hominis ha- bitu non aliter spectabilis, quàm lucernæ ardentis cande- labro impositæ flamma. Potest & illi accommodari, qui quod venale habet, ostendit, id est, sua omnia velut gloria- bundus omnibus vbique estentat.

Thesaurus in agro absconditus.

Cùm innuemus eruditionem non esse cuiquam ob- uiam, nec cuius eam faciliè contingere, sed, vt rem multo labore comparandam, esse absconditam in agro, id est, in multa auctoriū lectione: vel cùm significabimus, optimum quod est hominis, in penitioris animi sede latere. Pretiosa res est integer animus, quo velut in adyto pectoris clauso nihil perspicere est difficilius. Christus *Matt. 13.* hoc voluit, co- gnitionem Dei esse supremum thesaurum, esseque abdi- tum in penetralia sacrorum librorum. Eiusdem cum isto generis sunt illa, Bonus de bono thesauro cordis profert bona: Malus de malo thesauro cordis profert mala. Probus vir non potest improbè quidquam facere, A pessimo verò nihil boni proficisci potest. Cor in viscera intima thesauri instar abditum, animi sedes est, eoque eius virtutes & vitia continentur. *Matt. 12.*

Fici cadunt in os comedentis.

De eo, cui res relicta nõ parta labore est, cuiusque magnæ in dies hæreditates obuenant. Illi enim hiatu oris caden- tes concussu alterius ficus excipit, neque est quod laboret è terra, aut arbore colligere. *Nahum. 3.*

Spinæ se inuicem complectuntur.

Somma in malos, vt hæreticos, & improbitatis suæ si- bi confcios, qui veluti spinæ semper pungunt: ij alius ad a- liam more spinarum adhærescunt, sc̄que inter se defensi- tant. *Nahum 1.*

Expandere rete.

Rem aggredi, vnde quis lucrum faciat: vel quempiam

dolis petere, vt turba aliqua implicetur, seu spolietur, seu pereat. tractum à piscatoribus. *Ezech. 32.*

Canem mortuum vel pulicem vnum persequi.

David lib. Regum, his verbis Saulem ob sæuitiam reprehendit, qui cum sit vir princeps, humilem hominem oppugnet, & canem mortuum, quem ne canes quidem attingunt, pulicemque, quos pedibus sæpè terimus, (ira modestè vir sanctus se extenuat) velit persequi. Conueniet in potentes & validos, qui infirmos & pauperes diuexant.

Mercenarius prestolatur finem operis sui.

In eos, qui non id, quod sui est officij, faciunt, sed lucro soli intenti sunt, idque vnum expectant, *Iob. 7.*

Computruerunt iumenta in stercore suo.

Ita *Ioel cap. 1.* denunciat Iudæis futuram cladem longè maximam, qua etiam iumenta fame peritura essent. Conueniet in sceleratos, quibus vt vita est turpis, ita & mors. Natum à iumentis morbo vel fame debilitatis, suis in retrimentis expirantibus.

Noli respicere post tergum.

Non tanto studio inquirendum, quid sit futurum cras. totum enim hoc dubium est, & incertum. Dictum fuit *Genes. 19.* ab Angelis ad Lot, cui tãdi periculi caussa. Sumptum videtur à fugientibus, qui, dum sæpè respiciunt, & moram sibi & periculum creant.

Bos cognoscit possessorem.

In gratum & agnoscentem accepta beneficia. Norunt enim bubulcum, & à quo pascuntur, boues. Poterit item argumento sumpto à minori, torqueri in ingratos, quomodo à Christo dictum in Iudæos, quod à boue intelligentia vincerentur. *Esa. 1.*

Arare boue & asino.

Pro officia malè distribuere: vt si quis consulat in re graui leuiculum citharædum, aut mulierem, aut ad dicendum ius Theologum iureconsulto, aut ad finienda sacra iurisperitum Theologo copulet. A sinu ferendis sarcinis valet, bos trahendo aratro. *Deuter. 22.*

Cor.

Cor occæcatum habet, qui perpetuis in erroribus versatur,

satur, mentis lumine extincto, *Esaías*, 6. Profundo sunt corde, qui prudentia vel sapientia sua nimium nituntur. *Esaí*. 29. profunda ferè immensa sunt, neque ita oculis patent. Duplex cor, in quo nihil nisi tectum, simulatum, fictum. *Ecclesiást.* 2. Simplicia vndique videri, & tangi possunt, duplicia neque tota cerni, neque quaquaversum adiri. Cor elatum, superbum, vanitatis plenum quacunque de causa. *Psal.* 63. Cor magnum forte, audax, excelsum *Machab.* 2. sumptum è vulgo, qui magna animantia fortiora putat, parua pauentiora, cum, vt contrà docet *Arist.* in paruis fortior sit calor, & parti sufficiens, & in magnis, minor, & minus efficax. Cor leonis similiter fortissimum, à leonis audacia & ferocia. 2. *Reg.* 17. Habere cor, sapere, intelligere: non habere cor, desipere, minus intelligere. *Hier.* 5. vide, *Theaurus* in agro, & c. Vnum cor, magna animorum consensus. *Hier.* 32. Cor diuisum, studiorum voluntatumque dissensus. *Oseá* 10. Prauum cor, mala & fraudulenta mens. *Hier.* 17. Cor hominis immutat faciem, ex varietate vultus, qui in facie apparet, elucet omne animi arcanum. *Ecclesiást.* 13. Cor regum inscruabile. diuersum, à priori. Nam regibus, quod lubet, licet: ideóque voluntates eorum vehementes, mobiles, sæpè sibi aduersæ. adde quòd fidem, rectorum, honestum, sæpe vtilitate metiantur. *Proverb.* 25. Habebit etiam in infimæ sortis homines lucello addictissimos. Secundum cor fit, quicquid sub manum succedit, & ex animi sententia. Sic *Dauidem* Deus dicebat inuenisse virum secundum cor suum. *Act.* 13.

Pater flagellis, ego scorpionibus vos cedam.

Verba sunt *Reg.* 12. Roboræ respondentis populo, qui multis incòmodis vectigalium, & c. à patre eius *Solomone* affectus cupiebat leuari. Conueniet vbi publicæ res principis cuiusdam sæuitia miserimum in statum perductæ in multo miseriorem, tyrannide successoris, perueniunt. Torqueri poterit ad minora, vbi sæuitatem excipit sæuitia maior. *Scorpio* genus scuticæ, vt sunt rubi aculeati, habentes in summitate glandes plumbeas, quòd carnem lædant.

Vmbra montium videre.

Leui auditione permoueri, paruàq. pro magnis, & vana pro veris habere *Iudic.* 9. Mons magna est moles, eiúsque vmbra sole præsertim præcipitante longè maxima, vana tamen, mintis que extimescenda.

Si laueris te nitro, maculata es.

Prouerbialis metaphora in hominem infamiae nota in-
ustum, qui se purgare nequeat. Similis, Aqua Tiberis aut
Nili non id eluere. Deducum à fullonibus, qui vestimenta
poliunt, eorúmque sordes nitro etiam lauant. *Hier.* 2.

Terra lacte & melle fuit.

De terra amœna, & vberc. Apes enim non nisi in locis
floridis & lætis abundant: vti armenta non nisi in irriguis,
& pinguibus. *Exod.* 3. Idem innuere voluit Moses, cum di-
xit Iudæos sucturos esse mel de petra, & oleum de duris.
saxo. felix enim ille locus, & affatim diues, vbi saxa mel &
oleum sudât. Torqueri poterit ad homines industrios, qui
sua diligentia sterilem terram reddunt feracem: stupidum
hominis ingenium doctrina expoliunt: ex rebus, quæ in-
commodæ & inutiles sunt aliis, sua comparant commoda.

In ore leonis fauus mellis.

In insidiosum blandiloquentem. Leonis potius est mor-
dere, mactare, laniare, quàm mel ex ore fundere. Allusio ad
Iud. 14. vbi in interfecto prius leone, Samson postea in eius
ore fauum mellis reperit.

Paries inclinatus.

In eum, qui affecta ætate, moribundus est. *Psal.* 61. Pa-
ries vbi inclinari cœpit, futurum vt statim ruat.

Coquere hædum in lacte matris.

Crudelitatem crudelitati addere, vt si quis filium ante
ora parentum morte mactet, quod tyranni sæpè fecerunt.
Deuteron. 14. Tractum potius à loquendi more, quàm quòd
ita coquendi carnes apud veteres fuerit consuetudo.

Aioth ambidexter.

Homo manu promptus. Fuit Aioth Hebræorum dux à
Deo constitutus, qui Moabitas vicit, eorúmque seruitute
populum liberauit, læua perinde manu vtens vt dextera.
Torqueri poterit in furem, & vtraque manu egregiè ra-
pacem.

Ædificant domos & non habitabunt.

In eos qui intempestiuè ea moliuntur, vnde nullum per-
cepturi sint fructum, vt si quis decrepitus Græcis aut He-
bræis totum sese det, aut iis artibus, que iuueni ad altiora
viam sternunt. *Sophon.* 1. Eodem è fonte metaphora fluxit,
Hic

Hic cœpit ædificare, non potuit consummare: In eos, qui à consilio prudenter inito, aut recto vitæ instituto temerè resiliunt: in omnes denique inconstantes. *Luc. 14.*

Onager.

De sordido, rustico, & hominum societatis fugiente. *Hier. 2.* Onager feras asinus locis siluestribus gaudet: animal ab homine alienissimum.

Panis filiorum non obijciendus canibus.

In primis respiciendi nobis nostri sunt, ante alienos. *Matth. 15.* Responso est Christi ad Chananæam, qua restabatur, se Iudæis saluandis missum esse, non gentibus. Proverbum proverbio excipiens mulier, Catelli, inquit, edunt micas de mensa Dominorum suorum. Etiam infimæ sortis hominibus benefaciendum, cum & catellis sua victus portio sit assignata.

Qui festinus est pedibus, offendit.

In rebus gerendis adhibenda primùm cogitandi sollicitia, deinde agendi moderatio.

Tinnire aures.

Si quem videmus vana auditione terreri, scitè dicemus illi aures personare. sumpta metaphora à metallis, quæ pulsata tinniunt.

Corvus ab aquila relictis cadaueribus vescitur.

In eos, qui ignavi, & desides ex aliorum laboribus famam sibi aucupantur. De aquila aui rapacissima, quæ ad populandum magno tractu vt satietur indiget, *Plin. 10. 3.* ei ergo quod ex raptu in vorandis cadaueribus superest, imbelles aues, veluti corvus, edunt.

EX PROVERBIORVM

libro Petri Godofredi, Car-
cafonensis, I. C.

Dioscuri saluatores & aduocati saluiferi.

CRIBIT *Aelianus Var. hist. i.* vulga-
tum hoc fuisse de Castore & Polluce Io-
uis filiiis, qui quidem crediti sunt pericli
tantibus in mari, tanquam Dij, quibus
insunt cōmiserationes ærumnosorum,
aduenite auxiliatui, & seruaturi cōsāe
non selestos, sed sanctæ vitæ homines.

Quadrabit in principes, potentes, & diuites liberalitate sua
benignitatem diuinam imitantes, præsertim, qui toto orbe
disiectas hac tempestate Camœnas recipiunt, amant & fo-
uent, item qui ob Christi amorem patriam se abdicantes au-
xiliatrice manu tuentur & sustentant.

Planus semel crura fregit.

Porphyrus in epist. Horat. ortū esse monet ab insigni quo-
dam impostore, qui sæpe fingens crus sibi fractū, aliquan-
do multos irrisit, quorum in vehicula tollebatur: tandem
verè fracto crure, quasi etiam tum luderet, neglectus est.
Hęc est pœna hominis mendacis, vt, si quando cœperit ve-
rum dicere, careat apud omnes fide: quo de exstat apolo-
gus apud Æsopum elegantiss.

Absens haeres non erit.

De iis, qui ob absentiam suam, quapiam vtilitate fru-
strantur. Tractum ab illis, qui cū propinquitatē quadam
legitimam alterius successionem sperare possint, eadem,
dum absunt, opportunis obsequiis & delinimentis alio-
rum priuantur. *Demosth. Xenoph.*

A caluo ad caluum.

Verbū fuit Caligulæ, cū omnes reos postulatos in cu-
stodia, tum fortè duobus caluis extremis existentes, ita &
dūci

duci ad supplicium citra vllum discrimē, iuberet: quo inde notatum est indiscriminatum quodque iudicium: vt, caussa quorundam medicorum, arte, quam nihil minùs quàm no uerunt, pessimè vrentium, omnium odium. Bud. Trāsitu ad Hellenis. Equidem vt à caluo ad caluum iniqui est iudicis & præcipitis, eodem iure censere, ita à raso ad rasum dambare vel nota mulctare ignominia tum attratos, tum albatos præcipitis vtique famæ præiudicium sequentes, nō satis æquorum esse arbitror hominum, &c. Idē adagium Poliodori est. additque ex Dionys. Caligulam ipsas custodias recognouisse, ac tum reperisse duos caluos, alterū in summo cæcere, alterum in imo.

Amyris furit.

Cum Amyris vnā cum reliquis legatis Sybariticis, Apollinem de communi rerum successu consulere, respōsum, tum Sybaritas ruituros, cum pluris facerēt. homines quàm Deos. Euenit deinde, vt seruus à domino vapulans nequicquam ad Dæorum aras confugisset: pōst ad paternum herimonumētum confugiens liberaretur à plagis. Eo animaduerso, Amyris locum mutauit, reliquis eum vt insanum ridentibus. Demùm verò, cum non multò post Sybaritæ à Crotoniatis cladem acciperent, prudentiæ nomine commendatus est. Docemur hoc exemplo, etiā si aliis futuri ludibrio, curare tamen nostra. *Thomas V ar. hist. 2, vlt.*

Asini sepultura.

De iis, qui memoria hominum indigni sunt, aut quia ignaui nihil laude dignum gesserunt, aut potius quia pessima quæque perpetrarunt. *Hierem. I.*

Asini velleræ quaris.

In inani labore sese cōficiētes: vel in delicatos nullum suæ curiositati modum præficientes: vel denique in dominos auaros & rixosos omnem à suis extorquendi occasionem quærentes. *Alexander Neap. 5, 15.*

Cauē tibi à cane muto & aqua silente.

Periculosissima ferè sunt, quæ latent, neque se ostendūt: idēque ab iis maximè timendum. A simulatoribus præsentem esse noxam nemo ignorat. Nobiles canes venaticos in regno Sophitis latratu abstinere, seiat cum viderūt, testis est *B. Hieronym.* & vulgatum hodie, timidus latrare vehementius, quàm mordere. Sic altissima quæque

flumina minimo sono labuntur : vadosa præsertim in rupibus, maximo.

Cercopum forum.

Ἄγρ' ἐξ καρπῶν. Ex latronibus insignibus, qui Cercopes dicti sunt, profuxit adagium in scelestos & improbos fraudulentes cōsultores, insidiatores, peremptores hominum. *Thomasus Var. hist.* 3, 8. Annotat & *Iunius*, Athenis apud Helicam porticum celebre fuisse Cercopum forum, vbi res furto sublatae vendebantur.

Cui bonus est vicinus felix illucet dies.

Vulgare prouerbum est, quod & contrā effertur apud Iuris interpretes : Cui bonus non est, aut malus est vicinus, infelix contingit mane. Singularis est commoditas boni vicini : mali incommoditas omnium maxima. Vnde *Hesiod.*

Πῶς κακὸς γίγνεται ὄσοις τ' ἀγαθὸς μὴ ὄνειδος

Tam noceat malus vicinus tibi, quàm bonus proffit.

Damonem demone pellit.

In eum, qui prauo vel imprudēs vitur ad prauos corrigendos: vt qui certi criminis aliquos damnari iubet ab iis, quos sibi conscius est eodem crimine implicari. *Euseb. Cæsariensis.* Similia, Canis caninam non edit. *Varro.* Coruus coruo oculum non eruit, *Annonius hist. Franc.* 3, 26.

De fumo ad flammam.

Gallus Cæsar, inquit *Ammian.* 14. de flamma ad fumum, hoc est, de lethaliū insidiarum periculo & timore ad ipsam planè necem terendit. Et *Plato de Insto* 8. populus, inquit, liberorum hominum fugiens fumum, in flammam seruilis dominationis incidit. Notatur isto stulta temeritas, & calamitas eorum, qui à similitate, vel dubio, vel minimo malo in certum & ingens odium, & malum proruant.

De tribu Leui.

Apud Iudæos Leuitarum tribui, Deo dicatæ nulla certa ædicata erat possessio, sed varia victimarum portio. Hinc duplici ratione inoleuit, vt leues, inconstantes, & prostituti pudoris appellemus de tribu Leui, tum alludendo ad id quod dixi, tum ad amphiboliam vocis, leui. *Rebusus in comm. de Gall. sacer.*

Equus

Equus suo defraudatus pabulo, ignavus.

Eo innuit vulgus ingratis, aut iis, à quibus iustum præmium expectari non potest, merito homines languidè, & non exactè operam suam præstare. Qualis enim merces, talis merx.

Famem pestilentia sequitur.

Quoties à malo malum oritur. Natum ab eo quod frequenter evenit. Nam in annonæ caritate, insalubres cibi in usum necessariò recepti, & pessimum succum generantes pessimorum morborum origo sunt. *Curtius 9. Galen. de cibis euchymis.*

Fames præter se ipsam edulcat omnia.

Hoc dici solet, & refert enarrator Hesiodi, ubi is vocat epitheto proprio *λιμὸν ἀτερπὴν*, seu *ἀτερπὸν*, hoc est, ipsam famem iniucundam & molestant, quæ tamen iucundum reddit cibum, alioquin maximè asperum & iniucundum.

Figulus ollis ansas pro voluntate ponit.

Vnusquisque suæ rei moderator est & arbiter, sicque suo more utens nulli iniurius est. *Philephus, epist. 12.* à Græcis mutuatus est. Eandem ferè metaphoram attingit. *Paulus, Rom. 9.*

Fluuiatiles aues.

In nimium rusticantes, & aquarum delectatione immo- dicè captos, quales fuere Tarfenses, quorum ciuitatem præterlabitur Cydnus fluuius, iuxta quem ij multo tempore confidentes, quietæ aquæ pulchritudinè velut ebrii facti tanquam fluuiatiles aues ociabantur, vt ad eos scribit quadam epistola Apollonius teste *Philostrato*. Similis est vita, quam suis Alcoranus promittit.

Forum baiuli vicani.

In contemptum, suggillationem, & notam iudicij eiusque inepti, incompositi, & ridiculi: quale esse solet præfecti vicani, quem baiulum vocant, quod ipsi dignitas oneri potius sit, quàm honori.

In mari magni pisces capiuntur.

Industriosiss magna commoda conlectanda in magnis & amplis vrribus, & ubi ingens populi confluxus. Marc, quia magnum est, & spatiosum, magna alit animantia, maiorâque homini commoda exhibet, quàm fluuius, quantumuis

ingens, si mari comparetur, exiguus.

Loqueris equo insidens.

In ignavi hominis ineptam audaciam, qui videri vult magnanimus, fortis & patiens, ipse in tuto collocatus, & liber, iis, qui in periculo sunt, ac ærumnis ingentibus premuntur, non secus atque eque s equo fretus facillè contemnit & fortitudinis admonet alium pedestri labore fatigatū.

Luctuosum saxum.

Ἀγλαῖος πέτρα. Res tristitudine afficiens: homo morosus, iniucundus, nunquam non mæsto & tetrico vultu. Natus à petra cui insedit Ceres quæsitam nec inuentam deplorans filiam. *Ovid. fast. 4. Bapista Pius in Sidon.*

Nemo unquam benefactori bouem immolauit præter Pariam.

In eum, qui de se bene meritum inusitato, & immodico honore afficit, quomodo multi aliis deuincti, etiam malam in rem iisdem obsequi parati. Ortum à Paria, qui cum senem quandam captiuum à latronibus redemisset, & ab eodem repentè ditatus esset, eidem bouem immolauit. *Heraclides in Politiis.*

Multi sacerdotes, & pauci sacerdotes.

Hoc est, Multi in nomine, pauci in opere. *Chrysof. Refertur eleganter ad omnes ordines. Plures enim vique videri volunt & dici, quam esse.*

Nunquam lagenam crateri impone.

Μηδέποτε οἰνοχόην πείθει κρητῆρος ὑπερδεν
Πινόντων, ὅλον γὰρ ἐπ' αὐτῆ μοῖρα τίττυκται.

Ne cratera super potantium pone lagenam:

Qui facit, eueniet mors illi cruda repente.

Non simul omnia effundenda, & aliorum libidini prodigenda, quæ habeas, ne ipse egens deinde & famelicus perreas: quod ita etiam vulgò efferunt. Nunquam exuas te, antequam cubitum eas. Sic *Godof. Tzezes* ita interpretatur, Nunquam priuatum publico, partem toti, deterius meliori præfer. Viliior enim *ωοχόην* crateri est. Nam *κρητήρ* vas quoddam erat, vt lebes, in symposiis adhibitum, vino diluto repletum: *οἰνοχόην* verò, *οἶον κιάβη*, aut quid simile, quo ex crateri bibituri hauriebant. Proclus eo admoneri putat ne iratos

ne irator verbis prouocemus magis & iritemus: & nugaces homines atque importunè garrulos tecto ne recipiamus. Aliis videtur Hesiodus deterrere omnes ab assiduis perpotationibus: ibi enim nihil aliud quàm crateri cenochoe imponitur, certè Moscopulus genituum pluralem absolutè sumere videtur, his verbis, *μὴ δέ ποτε πηρόντων πινόντων συμποσιαζόντων.*

Nundinis dissolutis non est negotiationis commercium.

Ἦς πανήγυρις διαλυθῆσιν ἢ ἐστὶ μεσηματίας ἢ μπόρδιμα. Ita securum, delidem, & oblata occasione res suas opportunè agendi, procrastinantè hominem monebimus, ne si non agat cum possit, non possit cum volet. *Damasceus in ferm. de desunctis,* intelligens, soluta ac fragili compage nullum futurum auxiliij tempus, nullam profuturam aduocationem.

Oleum in ore gestat.

De eo, cui inhibitum est loqui, neque verbum fari licet *Alexander Neap. 5, 15.* Miror à neutro originem prouerbi notatam esse. *Addit Godof.* eundem muneribus ligatum & diuitiis fartum à Græcis dici bouem in lingua habere.

Parua pluuia magnum sedauit ventum.

Vt ventis etsi nihil violētius est, tamē iidē imbribus sopiuntur, teste Plin. ita facto vel modico cordati viri & verberibus, superantur minæ vani hominis & verba quātumuis tumida.

Phocensium desperatio.

Origo talis. Phocenses primores aliquot Thessalorum in suis urbibus ad vnum omnes necarant. Hi contra illorum obsides 250. in crucem sustulerant. inde odium vtrinque immane, & bellum immanius. Phocenses prius suos fines inuadentibus, nullique ætati parcentibus obuiam ituri, de suasu Diophanti & consensu communi statuunt ex vniuersa Phocide omnem muliebrem sexum & imbellem ætatem vna cum pretiosissimis quibusque rebus collectam certo loco cum custodibus relinquere, qui custodes, ligni ingenti materia ad hoc parata, si viri in prælio inferiores essent, omnes communi incendio delerent. Consentiunt ipsæ mulieres, ipsi pueri. pugnatur, sed meliore euctu.

Nain Phocenses vicere. Hæc *ἄνθραξ ποταμῶν. Plut. Paus.*

Piscatur in aqua turbida.

De eo, qui dum alij inter se rixantur, ipse sibi & suis commodis consulit: quem nihil morantur, sed iuuant potius aliorum incommoda. Piscatores turbidam aquam obseruare solent, vt ex ea decipuli magis nesciam facilius captent prædam.

Pyri finem facies.

Ita facinorosum hominem deterrebimus, & ad meliorem vitæ rationem ineundam exhortabimur: ni faciat, futurum vt collum in laqueum inserat, suspendio vitam finiat: vt pendens de arbore, summâque acuminata parte veluti collo obligato maturascit & consumatur pyrum.

Cynus in Cad. 13, 32, 22.

Risus cauponis.

De simulato risu & ad fraudem composito, qualis est cauponis, qui eo vsque facilis est, & commodus, dum suo lucro, vt prospiciat, locus sit.

Serpens eiciendus è dumo.

Quiescens malum & latens periculum, ne quando nos incogitantes & incautos opprimat, palam faciendum, & protinus conficiendum.

Vbi vber, ibi tuber.

Nihil homini tam diuinitus datum, nihil tam prosperè succedit, quin admixtam sit aliquid difficultatis. *Apul. Florid. 4.*

Vesparum examen metuit Phrynicus, velut gallus gallinaceus.

Et si gallinaceus pugnax sit, & longè animosus, adeoque leonem cantu terreat: tamen vel multitudini apum cedit. etiam licet Phrynicus tragicus Mileti captiuitatem fortiter ageret, Athenienses commoti & collachrimâtes eum metuentem & perhorrescentem eiecerunt. Conueniet in eos qui damnum patiuntur, ita scilicet vt subito & præter spem à multis quatiuntur. *Aelian. 13.*

Vnus lanus non timet multas oues.

Verbum est Alexandri, cum minimo instructus exercitu pugnaturus esset aduersus Darium multis myriadibus militum stipatum. vt tenur in consimili quoque, vt littera-

ria

ria in scribendo vel dicendo in multos victoria fortiter sperata.

A D H V C produxi è Godofredi libro typis Caroli Stephani anno 1555. primum, nisi fallor, edito, ea prouerbia, quę pro temporis breuitate ipse esse sua, & non communia cum aliis comperire potui, & in quibusputaui aliquam aut vetustatis aut venustatis gratiam inesse. Nunc turbam quandam subiiciam, quam è medijs triuis petitam non lubens ipsis sanctiss. antiquitatis reliquiis immiscuerim; sue potius reliquerim linguę & patrię, vbi nata principem locũ teneant.

Dabo merulum album, ni hoc ita se habuerit.

Dentium tenuis prauus, doctus, felix.

Ex parua flamma minimè ingens lux prodit.

Fac de necessitate virtuteus.

Famem pellere satius, quàm purpura indai.

Fauores conuenit ampliari.

Felix, qui non litigat.

Ferrum edit.

Intelligunt se mutuo, vt fures in nudinis.

Mensa instructa venit.

Ne spectes, cui gratificeris, sed cui ingratus facias.

Nihil, ne canem, vel catum reliquit.

Non est abbas prudentior, quàm qui monachus fuit.

Non est bonum quod non sit malum, & malum quod non sit bonum.

Non est fori tui.

Non est tam bonus, qui non caspitet, equus.

Non est triticum sine paleis.

Non omnis Martinus sanctus.

Non omnium est olere moschum.

Non prodest ratio, vbi vis imperat.

Nux, asinus, mulier verbere opus habent.

Paruulus facit vt paruulus.

Pascitur vento.

Paupertas mors altera.

De malè quæsitis non gaudet tertius hæres.

Plures occidit gula quàm gladius.

Tonitrua pluuia sequitur.

Præstat aliquando, quàm nunquam.

Pro quartana non pulsatur campana.

Qui amat me, amat & canem meum.

Qui nescit orare, adscendat mare.

Qui nimium festinat, caldum edit.

Qui tempus præstolatur, tempus ei deest.

Qui totum vult, totum perdit.

Regio quæque suis vititur legibus.

Satius fugere, quàm malè manere.

Ad scholam iter facit.

Semelin omni vita cuique arridet fortuna.

Vir, non fundus, in pretio habendus.

Unus vir, nemo vir.

Ut planca putrida infidus.

Uxoris probrum, ultimus, qui resciat, est maritus.

PAVCVLA

PAUCULA PROVER-
bia Caroli Bouilli Samarobrini,
vnde queas de quatuor eiusdem
Prouerbiorum vulgarium libris
iudicium facere.

Præstat vineæ vlmum esse, quàm hedera.

Audabilius est à potète & copioso homine
ali, & promoueri bonos & multis v tiles fu-
turos, siue eruditione siue alio vitæ generi;
quàm improbos, aut saltè nihili homines
meros numeros sæpe natos in perniciem
eius à quo aliti sunt. Sic satius operâ dare
honestis & laudabilibus rebus. castigare bonos & Latinos
auctores, quàm secus. Vlmus arbor ampla, spatiosa, solida
fulcire solet vineas, nobilem & humano generi utiliss, ar-
borem; & hederas, sterilem & neglectâ, quæ vlmum ipsam
nihil aliud quàm arrodit, & tandem enecat.

Primo crede mulieris consilio: secundo noli.

Cur felicia & prospera vulgò ferantur mulierum consi-
lia subitò & repentiè data, infelicia, vbi cogitatio multa, vel
aliud præcessit? multi quæsierunt. Mihi ita videtur, quòd
animi earum affectibus ferè præpediantur. eorum asultum
vbi mens in commune consulens præuenit, ingeniosi ali-
quid profert. valent enim feminæ ingenio vt plurimùm præ-
viris: obnoxiz tamè affectibus eò in malâ rē nò raro vtitur

Furis passu progredi.

Pro, lentè, sentim & magno silentio promouere negotiũ
vt cum rem, quàm molimur, eò vsque tegi volumus, dum
non procul à fine & coronide absumus, & impedièntiũ, cona-
tus queamus eludere. Fures passu incedũt librato in aère,
vix summis digitis terram premètes. vnde furtim, latenter,
clam: furtiuum, occultum, non vulgatum.

Scintilla etiã exigua in tenebris micat!

Aaa iij

Quantulacūque dignitas, virtute, eruditione, factis, aut solo loco acquisita statim se prodit; & eminet in plebe hominum, præsertim inter eos, qui minoris sunt sortis.

Uagina quam gladij plures.

Theca sapientiæ anima est: ea qui carent, maiore sunt numero, quam qui ea præditi sunt, & ubi debent, vtuntur.

Rota plaustris male vncta stridet.

De iis, quibus aut muneribus, aut mercede, aut aliare minus satisfactum est. isti enim non desinent molesti esse prius, quam, quod sibi deberi purant, accipiant. Rotas per fuminis vel seui inopiam arido, & rauco axium suorum lumine stridere norunt, qui non planè obsurduerunt.

Extra circinum & regulam nescio quidquam.

Mathematicorum est, qui circino ad lineas circunducendas, regula ad producendas vtuntur. Quadrabit, ubi quis se proficitur nolle aliena à sua arte aut instituto tractare.

Amicitia auarorum, complexus spherarum.

Et hoc è Mathematicis petitur. Sphæra vna vt imposita alteram sibi insidere non patitur, sed statim deuoluit: ita auarus auarum amicum non fert: dum sibi vterque soli studet; alteri, si possit cum suo commodo, obesse optat.

Surgentem auscultare auenam.

Rusticum prouerbium in desides, & ignauos, qui somno lenti & in herbescente agro prostrati diem deperduunt. Naturum ex responsione cuiusdam, qui rogatus de socio, quid egisset, auenæ, inquit, è terra enascentis motum arrectis auribus captauit. ridiculè, cum sensim emergant herbæ, & omnem humanum sensum fugiāt. Quadrabit in eos etiam, qui ad omnem auram, & spem, sæpe ridiculam, aures & animum arrigant.

Talos scabere.

Quoties inuenimus rem admodum raram, infrequentè, & specimè temerariæ cuiusdam mutationis. Pruriginis stimuli excitari solent, ubi mollis caro est, & cutis: non autem ubi ex sanguis caro & cutis aspera, nisi venturam frigus asperitatem, aut subitam eiusdem solutionem portentant. Simile, scabere talos, *grater ses talons*, pro, nouam mutationem rei aut temporis à minima re ridiculè & leuissimè ominari, causa eadem,

Frigida

Frigida aqua feruentem ollam adspargere.

Pro, hilarem hominem inopino infortunij nuntio repente consternare, & pestifero mœrore conficere: quod vetant medici moderationem omnem adhiberi volentes. Sic vetant iidem calenti immodicè ab exercitatione corpori frigidam dari potionem, præsens scilicet sæpissimè venenum. Imitantur hos coqui, feruentes ollas ne frigida adspargantur, aut frigido loco statuantur, accuratè cauentes. rumperentur enim, præsertim argillaceæ.

Longo itinere etiam palea oneri est.

Celtæ, *En longue voye paille poise*. Leuissimæ quidè paleæ: longa tamen in via graues fiunt, & molestæ. Sic hospes interdum initio gratissimus, tridui aut quadridui moræ oneri est.

Homo genibus elephantinis.

De superbo, qui vix Deum, ne dicam hominem vllò honore ne aperti capitis aut genu flexi, afficere dignetur. Elephanti genua non plicant neque se incuruant. vnde cadentes surrigere se nequeunt: ab homine erigi debent.

In mari balneandus.

Pro infano, & parum sui compote. Solent enim maritimi populi à rabido cane morsos semel atque iterum mari immergere, & penè demergere, vt partim occulta marinæ aquæ vi, partim ipsa consternatione natura à se venenum propellat.

Risus profundior lacrymas parit.

Naturaliter euenit, vt nimius risus lacrymas excutiat. sæpè etiam nimiam cordis dilatationem compressio excipiens fletum risui intermiscet. Sic lætissimas interdum res maximè aduersæ turbant & interuertunt.

Fidere vni noctis glaciæ.

Pro, incòsultè & temerè ignoto homini & peregrino confidere. ea res enim non multo sæpè felicius cedit, quam audacia hominum se tenellæ glaciæ committentium.

Culex lychno se committens aduritur.

Simile priori. Spe inani & futili alicuius boni multi miserè luduntur, & in præcipitium ruunt. Culex specie nitentis flammæ illectus, vclut colludens aliquandiu circumuo-

litare solet: postea tamen adustus miserum ludo finem imponit.

Vacuum vas altius pleno vase resonat.

Minimè dites, eruditi, fortes, aut alia re præditi, maximè loquaces & iactabundi, vt plurimum, sunt. Et qui omni animi ornatu nudissimi sunt, omnino ei, quin bonis & sibi dissimilibus detrahant & obloquantur, sibi temperare non possunt.

Adonia conuiuium.

De inani & stulta exultatione: qualis fuit Adonia; qui Dauidis filius ad regnum adspirans omnibus regis filiis (Salomonem excipio) epulum dedit planè regium, vbi se salutare & proclamari regem iussit. miser, qui mox prælato Salomone delusus præclara spe sua excidit.

Solem, ventum aduersum, auersum habere.

Pro, iniquo & inauspicato vti rerum successu: vel contrà. Milites vbi vel fato quodam, vel hostili arte eò adducuntur, vbi iis infestis solis aduersi radiis oculorum acies præstringatur, & hebetetur, infeliciter ferè pugnant. Sic viatores, vbi vento obnitendum est, minimo progressu & maximo labore quid efficiunt. Contrà quando se res habent, facilia omnia, & secunda.

Qui plura ambit, malè adstringit.

In eos, qui plura, quàm vires ferre queant, affectant & in suos humeros recipiunt, more ruiticorum, qui dum manipulos plures aut maiores quàm brachiorum complexus ferunt, non arctè adstringunt, excidere denuò patiuntur. Trahi poterit ad omnes, qui animum diuersis studiis distrahunt, & nullam scientiam, aut artem intactam relinquunt, irritò scilicet conatu, communibus iocis dignissimo.

Demandere calamum.

Pro, elaborare aliquid, & accuratè, sensimque expolire: vel, summo cum labore, & multo tempore aliquid efficere. Solent ij, qui minùs prompta sunt memoria, aut felici ingenio, inter scribendum, tantisper dum cogitant, & meditantur, calamum arrodere. Simile illud, Sapit puluillos. De re multum diùque præmeditata.

Puluillum consulere.

Pro, negotium in alterum diè differre, vt maturo consilio,

filio, quod securissimè noctu capitur, eodem postea redeatur. Simile, Nox dabit consilium.

Vlulare cum lupis.

Dicuntur, qui in loco & tempore norunt simulare & dissimulare, & omnibus fieri omnia. Veri illi Prothei seu Polyphi quouis rege sunt beatiore, dum ab omnibus gratiam ineunt. omnes tamen interea pro ludo habent: sibi verò sapiunt maximè, in eo vno constantes. Huc illa etiam è vulgo referas, Hinnire cum equis, Rugire cum leonibus, balare cum ouibus &c.

Exigua aqua maiori interdum supernatat.

Non quidquid exile & paruum statim à magnis despicendum. Fluij enim exigui, qui in mare feruntur, marinè tamen aquæ supernatant. Dicitur est eius, qui Diogenem emerat, cum hic venditus, & rogatus quid sciret; responderet dominari se d. dicisse.

De gallo in asinum.

Sauter du coq à l'asne. Celtis est, casu, vel astu sermonem de re aliqua, ad aliam toto genere diuersam repente & sine causâ transferre.

Ignis cineribus alitur suis.

De homine constante & æquanimi in aduersis rebus, cui bonorum amissio non solum non animum deiicit, sed etiam accendit & inflammat, ad fortiùs impetui fortunæ resistendum. Cinerum quisquiliis, igni, vbi alimentum deest fouendo, & conseruando officium prestare, quotidie experimur. Quin & carbones Iuniperi ignitos, suis cineribus obiectos ferunt integrò ignem inditum alere.

Diem humeris protrudere.

Hoc ita Celtæ: *Pousser le iour à l'espaule.* De otiosis, & totas dies ad apicum solem oscitantibus, quibus grauius nihil est & molestius ipsa Solis mora. quare vt tranquillæ noctis aduentu sedia sua propellant, diei finem vnicū optare videntur: idèoque finguntur diebus vim quandam velle inferre, & totis humeris eos ab Orizonte protrudere.

Aperi burfam, aperiam buccam.

Ouure ta bourse, s'ouuiray ma bouche. Ea verba tribuunt Celtæ rapacibus, quorum curua nimis sunt & adunca instar

aquilarum labia, & ora, quæ non amor proximi, sed solus nummorû numerus & aperit & claudit: vt ferè sunt caussidicorum: de quibus illud nostrum:

Aurea caussidicus loquitur suffartus ab auro.

Bulgam claude tuam: claudet & hic labium.

Plurima diuitibus medicus: sed scribit egeno,

Pro nihilo, infelix, accipe nil, & abi.

Absque oleo pingere.

Pro, si uolum quid moliri, quod breui interitu artificis operam & spem fallat. Piétores, prius quàm ad colores pergant, oleo liniût tibulas cuius visco & tenaci glutino quodammodo vinciantur colores, & durent.

Pons à tergo abruptus est.

Quoties monebimur in sola virtute, & animi robore spem esse, neque subsidia alicunde amplius expectari, imò ne effugia restare: ac proinde aut rem cum laude conficiendam esse, aut alioqui turpiter pereundum. Solent pugnatu-ri in summa desperatione militi equos adimere, pontes aliâque effugia eripere, quo, nisi turpiter cædi malint, animosius in hostem procurrant. Tale fuit stratagema Heluetiorum: tale item Caroli Martelli, cum secundam cum Agarenis pugnam depugnaturus esset.

Crocum edit.

De ridiculo, qui leui de causa effusum in risum soluitur. Crocum tradunt medici cor dilatare & aperire, eoque homini hilari & læto irrepressa mouere labia, & stolidum, crassumque risum etiam inuito exprimeré. Sunt etiam, qui scribant libram croci sumptam, posse ita cor dilatare, vt erumpentes præ risu lacrymas vita sequatur.

Elephantina olfacere promuscide,

Pro imminétia pericula diu antè prouidere. Diuersum, Indigere elephantina promuscide, pro inopem esse consilij, nihil prospicere, nihil cauere, tardo esse ingenio, & læto in præfens, ignaro, quod ultra est, curare. Elephantum, quod olfactus sensu valeant, proboscibus debent.

Iulio & Casare consulibus.

Iulius, teste Suet. in consulatu cum collegam haberet M. Bibulum, cum obstitentem sibi vi è capitolio & foro abegit. Vnde cum hic postea tanquam priuatus domi se con-

se contineret: ille duorum vicem obiret: quidam consules eius anni hoc modo designabant, Iul. & Cæs. coss. vnde etiam illud:

Omnia consulibus sunt Iulio & Cesare facta:

Nam Bibulo fieri consule nil memini.

Torqueri poterit vel idem hoc, vel quid simile ad huius exemplum lepidè efformatum, in eum, qui arroganter & præter officium suum munij alicuius aut negocij administrationem sibi sumit: siue id permittat fieri socij ignavia, siue metus.

Frigidior salamandra.

De iis, qui vel parcissimè sumptus faciunt: vel in deliberando, aut negotio suscipiendo tardissimi sunt. Salamandra animal lacerti magnitudine nunquam nisi magnis imbribus proueniens & ætate deficiens tauti algoris est, vt tactum ignem haud secus quàm glacies exstinguat. *Plin.*

Ades tritico, dum molitur, tno.

Omnes mouet, vt diligentes in negotiis sint suis: nunquam, quæ ipsi efficere possunt, per alienos exsequi ea curent, præsertim in quibus fiducia sepe fallit. vnde Italus, *A nemine vt fallaris, fide nemini.*

Dumum cadam, vt tua sint aues.

Cùm ab Anglis obsessi Aurelij sese Burgundo, qui Anglorum in castris agebat, dedere vellent, non Angli: indignatus rex Anglorum Burgundo, Dumum, inquit, cædam, vt tu capias aues? Absit. Hoc responso offensus Burgundus cum Gallis pacem inire statuit: inita tamen ea, crudeliter ad Confluentem Sequanæ à cognato mactatus est. Vtremus eodem prouerbio, quoties nos alij laboris præmio fraudare conantur. Ortum ab aucupibus, qui vt aues irretiant, iis que potiantur, noctu ad ignis splendorem dumos concutunt, & turbant.

Rorundæ, quàm quadratæ, mensæ præstat accumbere.

Quoties loci, ordinis, honorum æqualitatem in æqualitati præferemus. Quadratæ enim præsertim oblongæ mensæ distinctos habere videntur accubitus, quosdã supremos, quosdam imos, alios medios. Rorundæ eam distinctionem ignorant. Hinc non abludit prouerbiu quo nos passim

curam, affectationem, fucum damnare, simplicitatem commendare solemus: *Il est tout rond.*

Poculo imparato, amouet obicem dolio.

De iis, qui mera imprudentia præcens damnum incurunt, non præparantes ea multò antè, sine quibus negotiũ, quod in manibus est, expediri nequit; vulgatum est apud Celtas: *Il tire la broche deuant que le pot soit prest*: prius, quàm ad manum sit poculum, seriam relinit, & vinum temere effluere sinit.

Ne interula quidem arcani conscia.

Cùm è Metello Senatore quidam diligentius multa exquireret: Si interiorem, inquit, tunicam horum scirem esse consciam, protinus eam igni exurereim. Taciturnitas vix vnquam damno est, loquacitas ferè semper.

Parietes amicitia custodes.

Nihil verius experimur, quàm nimiam frequentiam parere contemptum, inde odium: eoque nihil melius paruo aliquo interstitio, quod priuatos litiũ fomites exstinguat.

In centro & circumferentia contendere.

Pro, deærtare in rebus equè arduis & pari laude dignis. Ortum à duobus pictoribus, de præstantia contendètibz: quorum primus arrepto penicillo absque ope circini, manu sese in aère solide librante, circuli circumferentiã pinxit, ita aptè, vt nusquam à vera rotunditatis æqualitate omnium iudicio erraret: Alter deinde solo penicilli acumine centrum in medio circulo ita rectè designauit, vt regula non potuerit rectius. Contentio nondum finita est, & licet prioris opus, plus diligentie & artis desiderasse nobis videatur: tibi tamen, amice lector, quo minus aliter iudices, nihil prohibet.

Ad clitellas natus.

De duris & stupidis ingeniis, qualia sunt asinorum: quos tam decent clitellæ & vilissima munia, quàm litteræ decorant, & dehonestant.

E cucumere bibere.

Pro, peregrinari, exera loca visere, quòd pauperibus viatoribus lagena propria sit cucumer sole exsiccat.

Ad perditam securim abiicere manubrium.

De effeminatis, & qui ad leuem fortunæ ictum desperant, &

& ita animum deiciunt, vt statim aut sibi vim adferāt, aut quod reliquum est, furore quodam perciti è manibus abiciant, sine vlla pristinæ fortunæ spe. Galli dicunt, *Letter le manche apres la coignee.*

Ferrum, cum igni candet, tundendum.

Arripienda, quæ datur occasio, & rei bene gerendæ tēpus non prætereundum. Si quocum contraxeris, fac traditio subsequatur sine mora. ne matrimonij quidem sponso longius extrahenda. pueri præcipuè, dum tenerum est ingenium optimis imbuendi. Nos vulgò: *Il faut battre le fer quand il est chaud.*

Eme lectum viri oberati.

Agellius refert, Augustū, cum publica auctione militis oberatissimi supellex diuenderetur, iussisse eum sibi eiusdem lectum, & ad se deferri. Rogatus à familiaribus, cur lectum solum: Cætera, inquit, abundè mihi suppetūr: somno tantum in tantis imperij molestiis indigeo: eum si dulcissimum & omnium curarum expertem militi tot tantisque nominibus debenti præbuerit hic lectus; præbebit, credo, & mihi. Obortus est risus, & securum prouerbum, *Eme lectum viri oberati, vbi quis remedium perpetuis vigiliis, & sollicitudinibus quæreret.*

AD A G I O R V M I O A N -
 nis Vlp̄ii Franekerensis Frisii
 Epitome.

De scammate egredi.

E scammate egredi apud D. Hierony-
 num legitur, pro eo quod est de propo-
 sito digredi. *orsum* locus certaminis est,
 in quo congregiuntur Athletę, fossa ple-
 runque aut saltem lineis cinctus.

Hercules in Lydia.

Dicitur in eum qui cultu indecoro & sibi neutquam
 accommodato utitur. *Vlpianus.*

Testudo volat.

De re absurda aut impossibili dicitur. Claudianus lib. 1.
 aduersus Eutropium (qui cum eunuchus esset, tamen Ro-
 mę factus fuit consul) multas huiusmodi *ad viciam* species
 adfert.

Ornamentum in luto, dignitas in indigno.

*Iam testudo volat, profert iam cornua vultur,
 Prona petunt retro fluuij vada, Gadibus ortum
 Armenij dixere diem, iam frugibus aptum
 Aequor, & assuetum syluis Delphina videbo.*

Vt minimę conuenit ornamentum aliquod in luto ia-
 cere, ita parum dignitas homini in sulfo & indocto, qui ho-
 norem & titulum suum defendere non potest. *Saluanus.*

Pica Syrenem imitans.

Simile est illi, Sus Mineruam docet. de iniqua dicitur
 comparatione & absurda imitatione. Stultę enim pica Sy-
 renas imitatur, garrula potius & obstrepera quā canora.
Galenus.

Myrica citius poma ferent.

*Siquis idem sperat: laturas poma Myricas
 Speret, & è medio flumine mella petat.*

Pro-

Prouerbialia hæc ad uerba apud Ouidium leguntur.

Eburneis rastris solum vertere.

Ligonibus aureis terram fidere.

Pro, re insigni & præclara abuti, ut si quis eruditione pollens, ea in rebus vanis, inutilibus & famosis abutatur.

Prudent. in Symm.

Ars amat fortunam, fortuna artem.

Τέχνη τύχην ἔσπειρε, καὶ τύχη τέχνην. Aristoteles eo usus est indicare volens, summam esse affinitatem inter artem & fortunam, & alteram ab altera adiuuari.

Quorsum opus amicis, si modo faueat

Deus?

Ὅτι οὐκ ἔστι δαίμων εὖ δίδωσι, τί δὲ φίλων; Hunc senarium tanquam vulgo celebrem citat Aristoteles, ubi agit de homine beato, anne ille etiam egeat amicis. Qui putant cum omnia in se sufficienter habere, nec ideo ullis opus habere amicis, hunc senarium adferunt. Contrarium tamen Aristoteles concludit: Veri enim amici est dare potius beneficium quam accipere, virtutisque proprium est benefacere; & pulchrius amicis benefacere quam alienis: opus ergo amicis.

Amicus cum vitis ferendus.

Conuenit cum eo, quod est apud Eras. *Mores amici noueris non oderis: non enim, inquit Chrysoctomus, fratres tantum sumus, sed & membra & corpus vnum.*

Amere frustra, odio ne sis frustra.

Innuit apud omnes homines quærendam esse gratiam, & amicitiam, quousque sine nostro fieri possit damno: sed nullum temerè suscipiendum esse odium, si non aliqua inde ad nos profectura sit utilitas. Chrysoctomus hoc dictum minimè in Christianis probat, qui liberè alter alterum admonere debent, neque odij causa tacere. Vult autè tum memores eius dicti nos esse, quando lingua nostra videtur prouolatura in conuicia & maledicta.

Amicus Plato, magis amica veritas.

Φίλος Πλάτων, ἀλλὰ μᾶλλον ἢ ἀλήθεια. Istud seu prouerbium, seu apophthegma, innuit nullum hominè tā carum nobis esse debere, ut in illius gratiam veritas villo suppressatur modo. *Galenus.*

Caritate septum esse oportet.

A nequitia, rapina & sceleribus virum bonum abesse oportet: caritate autem (ut inquit *Saluianus*) & beneuolentia, non armis septum esse.

Uter.

Prouerbialiter homo factuosus & superbus à Græcis *μολυβός* vel *αόνος* vocatur, quòd scilicet in modum vtris inflatus tumeat. *Aristoph.*

Nescit seipsum.

Contrarium est Delphico oraculo, *Nosce teipsum*. Comperit in superbos, arrogantes & homines inflatos. Notatur etiam Philautia, quod vitium, homines vel talpa cæciores in propriis erroribus reddit. *Chrysof.*

Asinus de Æsopi puteo.

Asinus de Æsopi puteo modo venis, etiam exclamas. In eum vsurpari potest, qui recens in aliquem locum venit, & ibi mira inter ignotos iactat. *Tertullianus.*

Plus verrere quàm serere.

In auaros dicitur, qui nulla re exfatiari possunt. *Plinius.*

Vicinum semper inuenies.

Vt cunque exturbet quis possessionibus suis vicinos & proximos, nunquam tamen solus supra terram habitare poterit, quamlibet enim cuncta peruadat, vicinum tamen semper inueniet. Dicitur potest in auaros, qui omnia sibi subiacere conantur, vicinorum domos & agros. *Saluianus.*

Mappam mittere.

Mittere mappam, est certaminis incipiendi signum dare, in qua sententia *Suetonius* in Nerone vsus est.

Proletarius scriptor.

Qui in plebe Romana tenuissimi pauperrimique erant, neque amplius quàm M. D. æris in censum deferebant, proletarij ciues appellabantur. Trahitur & hoc vocabulum latius vt dicatur proletarij scriptor, proletarij homo, pro homine infimi subfellij, & auctore parua cruditionis, & infimæ classis. *Agellius.*

Minuit presentia famam.

Quod absens terrori est, præsens sæpe contènitur. *Claudius:* Plus nominis horror,

Quàm

Quam tuus ensis aget. minuit presentia famam.

Quod præsens est ferè contemnimus, absentia verò & peregrina admiramur, & magno studio æmulamur.

Balneum ingressus depono odium.

Id est, ingressus balneum, ne certes odio cum eo, qui pedem habet tecum in eadem pelui. Sententia ad multa applicari potest: nempe in communibus locis, templis, theatris, balneis, conuiujs, manibus nullum exercendum esse odium. *Iul. Pollux.*

Acum & filum sumens, rupturam consue.

Dici poterit, ubi quem volumus adhortari, vt studeat paci, & argumenta colligat, modòsque excogitet, quibus inter offensos animos concordiam refarciat. *Idem.*

Talis quisque est, quales quibus cum familiaris.

Τοῦτο τοῦ ὄντος, οὐδὲν ἄλλο τῶν ἴδιων ζυυόν. Senarius est Euripidis, quo indicatur familiarium vitam & mores, in eum quoque transire, qui eorum consuetudine fruitur. Vnde etiam dicitur: cum bonis bonus eris, cum peruersis peruerteris.

Aliud homini, aliud humanitati satis.

Digna hæc sententia Varronis est, quæ prouerbis annumeretur, qua pulsat eos qui consuetudinem potius sequuntur in loquendo quàm certas rationes. Humanitatè autem hîc ponit pro curiositate, ac si diceret: Natura quidè paucis contenta, sed quod huic sufficit, non satis est curiositati.

Insuere in saccum vel culeum.

Insuere in saccum vel culeum, vulgò dicimus pro circumuenire aliquem vel ludere.

Pulchra apud pueros simia.

Pulchra (*inquit Galenus*) semper apud pueros est simia, nos admonens illusionem esse ridiculam puerorum hoc animal illudèrium. Poterit autem istud prouerbum quoque ad locum, secus iudicandi, commodè transferri.

Quasi locum in balneis occupare.

In publicis locis primum occupans, solet plus iuris habere. Vnde & iureconsultus: Qui prior tempore, potior iure. Ad hunc morè alludit Tertullianus ubi dicit: Sed quia prior eis venit, & prior virtutù documèta signauit, idcirco

quasi locum in balneis, ita fidem occupavit, posteris quibusque precepit.

Primus, secundus, tertius.

Primus, medius, nouissimus.

Prouerbia Græcorum sunt in eos, quos laudibus efferunt. Sic Isocrates laudat Alcibiadem: *Τοιαῦτα δὲ πῖν ἀρετῆν, ὡς ὁ καὶ ἀρετῶς, καὶ δυνάμει, καὶ πρῶτος ἤνυσται.* Theocritus quoque Idyllio. xvij. Ptolemæum laudans dicit eum virorum primum, medium & nouissimum. *Ἀνδρῶν δὲ αἰ' πλορημαῖος ἐὶδ' ἀρετῆς, λιγύθω, καὶ πύματος, καὶ μέσος, ὃ γὰρ ἀσπασίτατος αἰδρῶν.*

Vergilius:

Nulli pietate secundus, id est, primus in pietate.

Spicilegium relinquere.

In varias trahi potest sententias. Qui opus aliquod in fine edidit, tale tamen, cui aliquid adici possit, spicilegium reliquerunt, ut Erasmus messuit adagiorum messem: Vlpio & posteris spicilegium tantum reliquit. Dicitur etiam alicubi ab Erasmo in auaros Ecclesiarum pastores, qui vires quidem suas aliis delegant, sed ipsi percipiunt fructus, vicariis nihil aliud relinquentes quam spicilegium, demessa omni segete. Huc facit Antigonius Apophthegma qui cum suis pecuniam imperasset, & quidam diceret, non talis erat Alexander, *ἐκείνος* (inquit) *ἰθὺς ἐξέ την Ἀσίαν, ἐγὼ δὲ καταμάμωσα.* hoc est, ille demessuit Asiam, ego spiculas lego.

Terram & aquam poscere.

Ἔν τῃ ὕδαρ ἀρετῆν, hoc est, Terram & aquam poscere, & *ἔν τῃ ὕδαρ δίδουα*, id est, Terram & aquam dare. Græci dicunt pro bellum alicui inferre, & bellum cum aliquo suscipere. Æschines.

Non hodie aut heri institutum.

De more aliquo veteri qui omnibus notus esse debet, vel de lege ex antiquo instituto. *Sophocles.*

Ad Sirenium scopulos consensescere.

Pro, in re aliqua ad senium usque demorari, aut miram quandam in ea percipere voluptatem, non secus ac si Sirenes ipsas canentes audiamus. *Agellius.*

Adamante notare.

De his quæ in perpetuam memoriam seruantur. *Claudia.*
176

Iret adhuc in verba dolor, nisi Iupiter alto

Cæpisset solio: voces adamante notabat Lene Iouis.

Verba finguntur adamante notari, tanquam Deus nihil loquatur nisi serium dignumq; quod in perpetuâ memoriam conseruetur. *Apud Hierem. 17. legitur: Peccatum Iudæ scriptum est stylo ferreo in vngue adamantino.*

Sparsis redemerunt crimina nummis.

Multos pecuniæ perdiderunt, ansamque ad omne scelerum genus dederunt: deinde omnium malorum seminariû & radix, auri est & argenti fames: quod qui sagaciori animo perpendunt reiectis & contemptis pecuniis in huiusmodi vitia non incidunt, & sparsis nummis crimina redemisse dicuntur. *Saluanus.* Simile quiddam apud Plutarchum de Philoxeno legitur, qui cum opulentissimam domum hæreditate nactus esset, & delicias ac voluptates indigenarum considerasset; Per deos, inquit, bona hæc me non perdent. sed ego illa.

Nummum querit pestilentia, duos illi da & ducat sese.

Admonemur hoc prouerbio, vt lites & fora iudicialia quam possumus maximè fugiamus, & potius pestilentia, id est, pestilenti & pernicioso homini poscenti nummum, duos demus, quam propter vnum litem cum eo contestemur, perdituri aliter in primis tempus, dein animi tranquillitatem, innocentiam & amicitiam. *Augustinus.*

Sapientia in exitu canitur.

Indicat finem vitæ spectandum esse: laudari enim penitus antea vitæ prudentia non potest, nisi bono fine claudatur: cui affine est illud *Soloni*, Finem vitæ specta. figuratius tamen dicitur sapientiam in exitu cani. *Saluanus.*

Multum nauigauit aqua.

Πολλὰ πειραδικώς. De eo, qui multas regiones peragrauit: & *μετὰ πολλὰς* de eo, qui multarum rerum experientiâ habet. *Aristophanes.*

*Familiaris dominus fatuum
nutrit seruum.*

Qui timeri, obseruari, coli vult à seruis suis, rariùs cum iis loquatur, rariùs congreuiatur, nulla ludicra cum iis exerceat: nimia etenim familiaritas contemptum parit. & vt

Plinius secundus inquit, Mitium dominorum apud seruos ipsa consuetudine, metus exolefcit. *Bernardus.*

Ubi uerbi tuber.

Indicat opulentia comitem esse factum & superbiam. Apuleius. *Terentius in Hecyra:* Quia paululum uobis accessit pecunia, sublato animi adsunt.

Conclamare uasa.

Est signum mouendi dare. Militare olim institutum erat, ut cornicis signum darent, quoties essent mouenda castra: id Cæsar uocat conclamare uasa: nam tum quisque cogebatur colligere uasa sua, itinerique se apparare.

Pro aris & focis.

Crebrò apud Romanos scriptores reperitur, pro aris & focis, quod idem ac sacra et prophana defendere. Originè habent ex sacramento militari: inter cætera enim milites etiam iurabant se pro aris & focis pugnaturos. *Agellius.*

Gradum figere.

Sumuntur ab Athletis crebræ metaphora, ut gradum figere: cõferre gradum: de gradu cedere: in gradum redire: de gradu pellerè: de gradu primo præludere: eodem gradu occurrere: Gradum figere, est conceptam semel sententiam acriter defendere, & in ea persistere, uel, ut *Cicero ait*, argumentum suum premere: quater eo ita *Tertull.* usus est, ut notauit *Iunius*. Gradum conferre, quod *Cicero & Quintilianus dicunt* pedem conferre, est initium disputationis facere & cominus aggredi. De gradu recedere, à sententia recedere. In gradum redire, ad sententiam & propositum reuerti. Eodem gradu occurrere, pro: eodem telo & argumto obuam ire.

Vinculis Hippocratis alligare.

Quæ argumentis fortissimis roborata sunt, uel scripturarum testimoniis, Hippocraticis uinculis alligata dicuntur. *Hieronymus.*

Ut sportulam furunculus captare.

Cum quis per fraudem quod sibi non debetur amplectitur, & alienum ad se trahit, ut sportulam furunculus captare dicitur. *Tertull.* Natum ab amiculis & clientibus Romanorum potentiorum, à quibus manè salutabatur, & per urbem incedebant stipati, quibus vicissim sub uesperam dabant

bant honorarium aliquod munusculum, sportulam videlicet. Inter hos autem clientes & amiculos, cum iam dandum esset munus, alij clā se immiscebāt, vel ab absentibus sese submissos mentiebantur, quos furunculos vocabant.

Totam spirare Arabiam.

Τὴν ἅλην ἀρεσίαν δοπιείσα. id est, Totam Arabiam spirare, est, ynguenta pretiosa, vt olim in vsu veterum fuit, aut, vt nunc, moschum olere. Arabia ponitur pro odoribus & vnguentis, contiēns pro contento. *Lucret.*

Calatbum Sycaminorum in malis habere.

Aristoteles, Videris esse ipse Sycaminorum calathus. In eum dicitur, qui faciem & mala hypopio aut cerussa fucarit, quem ὑποπιασῶρον Græci vocant.

Personam non faciem gerit.

Οὐ προσωπὸν εἶδα προσωπίον φέρει. Dicit potest in homines perfrixtæ frontis quos nihil pudet, & maximè in mulieres meretrices, quæ faciem stibio & cerussa fucant. *Iul. Pollux.*

Tabernariam exercet fronte.

Καθηλεία ἀσκή προσωπίη. Superiori simile est, & in eisdem dicitur. *Pollux.*

Formosus sine pulchritudine.

Ἄρχιτος αἰὸς κέλλους. Non dissimile superioribus, in eos dicitur, qui pigmentis exoticam formam adsciuerunt. *Aristot.*

Omni fure remisso.

Πᾶτα κέλλων αἰεί. Id est, Omni rudente remisso. Contrarium est eius quod habet: Πᾶτα κέλλων σείειν, hoc est, Omne mouere rudentem: hoc autem significatur summa diligentia, illo verò summa omnisque negligentia & ignauia. *Poll.*

Sine persona lasciuire.

Demosthanes: Ἐν ταῖς πομπαῖς αἰὸς τῷ προσωπίῳ κωμίζειν. In pompis sine persona aut larua lasciuire. Dicitur in eos qui nihil non palam & apertè facere audent, quibus impudentia ipsa loco προσωπίου, id est, personæ aut laruæ est.

Per eandem lineam ferram reciprocare.

In vanū laborare dicitur auctore B. Rhenano. Ioanni autē Vlpio cōpetere videtur in eum qui semper idem argumentum tractat & eandem cantilenam canit. Sumptum

à sectoribus lignorum, qui partes trahunt in secandas prius solent lineis distinguere: qui si semper hæreant in eadem linea, raro quicquam absolvent. Tertull.

Ad scamma producere.

Hoc est, In certamē prouocare. Ab Athleticis sumptū est, cuiusmodi multa in libro ad martyres apud Tertullianum sunt, *οκείμεις* quid sit vide in adagio, De scāmāte egredi.

Ferrum virum attrahit.

Ἔλκει τὸν ἀνδρα σίδηρος. In omni re & ad omnem rem multum valent oculi. Sic visa solum femina ad amorem accendit, visi inimici mouent dolorem, ferrum visum trahit ad bellum. Tertullianus Græco dixit hemistichio, quod alicubi apud Homerum legitur:

Ἐλκει δὲ τὸ αἶδρα σίδηρος. i. ferrum verò virum trahit.

Eloquentia malè sine moribus discitur.

Antiqui morum probitatem semper anteposuerunt fauendæ. Orator, inquit Cato, vir bonus dicendi peritus.

Vinalia sine vino expediri non possunt.

Varro in libri de lingua Latina præfatione. Multa, inquit, societas verborum, nec vinalia sine vino expediri, nec curia calabra sine calatione potest aperiri: quibus dictis prouerbialibus sese excusat, si in libris suis quædam adferat, quæ absurdiora videantur. Non enim potest fieri ut ille, qui nominum origines conatur explicare, non interdū dicat, quod ab omnibus non probetur.

Volfellis pugnare cum gladio.

Qui fragilia argumenta ad rem quampiam probandam adferunt, dicuntur volfellis cum gladio pugnare. Idem.

Bene consulit, sed male facit.

Senarium prouerbialem ex Anaxandrida Aristot. citat. ἢ πόλις ἔβουλεθ', ἢ νόμον οὐδὲν μάλα, hoc est, Vrbs consulit, cui nulla legum cura est. Dicitur in omnes qui recta quidem consulere norunt, recta autem facere nolunt.

Soyacius malorum.

Κακὸν σόρακος. Id est, Malorum corbis, dicitur eadem prouerbiali forma qua ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἀμαξίαι, id est, Bonorum vel malorum plaustra, pro ingentibus & malis copiiosis. Aristoph. κακὸν τοσοῦτον ἀνελεῖ μοι τὸν σόρακον, id est, breuibus malorum

malorum ipsum mihi corbem refer.

Tanquam super spinas incedere.

ὡς περ οἱ ἐπὶ τῶν ἀκάνθων ἐπιβαίνοντες, id est, Tanquam super spinas incedentes, dicuntur à Luciano equites, qui obtortis cruribus & contractis equitant.

Ex cubitis cœnare.

Ἐπὶ ἀγκῶνος ἐφθνεῖν. Dicitur in delicatos et aulicos qui quiduis sibi permissum putant & decens.

Πτωχόμυθος.

Significat Grammaticulum, vel Rhetorculum, vel potius rabulam forensam, qui litteras ob nihil aliud quam ventris caussa & ad quæstum scire videntur.

Orestis somnium narrare.

Is dicitur, qui absurda loquitur. Sic Galenus Thessalo in sultat; *Quiesce dum miserrimè in stratis tuis; nanque haud vides quæ te putas nosse probè.* Orestis mihi somnium naras Thessale.

Κερόμυθοι.

Licebit in impudentes interpretari, quod scilicet more arietis tanquam cornibus quemlibet impetant, qui mos ferè indoctorum est. κερὸς enim idem, quod aries. Galen.

Pisitam à naribus allio & cepe detergere.

Vsurpatur à Galeno aduersus stupidos, demonstratiuæ methodi & dialecticæ imperitos, necnon deprehensos & argumentis conuictos. Adsimile est illi quod ab Erasmo traditum est, Naribus trahere.

Ne Mercurius ipse quidem cum Musis sanarit.

Et hoc à Galeno in stupidos dictum legitur, & omnium rerum ignaros.

Sua fronte.

Sua fronte proponi dicitur, quod libe rè & apertè, non autem coactè aut occultè. *Tertull.*

Romana libertas, Latina libertas.

Summæ libertatis olim erat populus Romanus, vt qui nulli subessent regi, principi, aut Imperatori: ipsi verò infinitis nationibus reginis & regibus imperarent. Non nihil tamen inter Romanam & Latinam libertatem interest: plus enim Romana, iuris minus Latina habet. *Saluianus.*

Quicquid licet, minus desideratur.

Quicquid, inquit *D. Hieronymus*, licet, minus desideratur. ergo è contrario, quod non licet fomentum accipit desiderij. *Ouidius*,

Quod licet, ingratum est: quod non licet, acrius urget.

Et alibi: *Nitimur in vetitum semper, cupimusque negata.*

Omnium rerum, inquit *Plinius*, cupido languescit, cum facilis occasio est.

Litterarum radices amarae fructus dulces.

Indicat aditum ad litteras esse difficilem, multisque laboribus & vigiliis constare, ipsarum verò possessionem iucundam & dulcem. *Hieronymus*. Idem expressit *Horat.* in arte Poetica:

Qui cupit optatam cursu contingere metam,

Multa tulit, fecitque puer, sudavit & alsit.

Introite, nam & hic dii sunt.

Laudabile *Heracliti* dictum: Introite, nam & hic dii sunt: admonet ut libros quam familiarissimos nobis reddamus, studiâque colamus, ex quibus omnia arcana mysteria licebit haurire, & non deos tantum videre, sed etiam cum iis familiarissimè colloqui dabitur. *Agellius*.

In communi pisce non insunt spinae.

Ἐν κοινῷ ἰχθύϊ ἀκάρδοι ἐκ τρυφῆς. Videtur competere in heluones & gulæ nepotes, qui fraudatis aliis apposita, quique, priusquam sortiti sunt, communia deuorant, absumunt. *Plutarchus*.

Εὐκακῶς.

Græci sine connexionione præ eo, quod est mediocriter, perinde atque si Latinè dicas, bene malè. quo licebit quoque uti, indicare volentibus nobis vitam humanam, partim ex prosperis & lætis, partim ex tristibus & aduersis consistere. *Euripides*.

Beta sapientium.

Τὸν σερῶν βῆτα. In eum competit, qui in aliqua re, nec primus nec infimus est. In *Eratosthenem* dictum fuisse auctor est *Serabo*, ut qui non primas sed secundas inter doctos teneret. *Theocrit.*

Omnis virtus est mediocritas.

Vetus *Academia* dixit virtutes omnes, quadam mediocritate

critate esse moderata. *Cicero.*

Vt Aedituus responsa numinis predicat.

Prouerbum in eum competit qui aliquid absens & memoriter dicit. Aeditui enim vt à numine oracula accipiebant, sic ore consulentibus referebāt, non ex scripto. *Macr.*

Qua in re clarus quisque est, ad eam properat.

Εἰς ὃ βέλτιστος δοκῆι εἶναι, αὐτὸς ἰωνῶν ταῦτα διατρίβει. In quo quisque sibi excellentissimus videtur, in eo versatur. *Arist.*

Sic *Ouid.* Scilicet est cupidus studiorum quisque suorum,

Tempus & assueta ponere in arte iuuat.

Quot ilicis folia. Quot fluctus insula.

Hyperbolæ prouerbiales, quæ de immenso numero, vel magna multitudine dicuntur. *Plutarchus:*

Quot quercus foliis, quot fluctibus insula abundat.

Leguntur etiam & tales hyperbolæ apud *Homerum:*

Non si tanta daret quot arenis littus abundat.

Ouidianæ hyperbolæ de immenso numero hæ sunt:

Gargara quot segetes, quot habet Methymna racemos

Aequore quot pisces, fronde teguntur aues,

Quot cælum stellas, tot habet tua Roma puellas.

Et alio loco.

Quot lepores in Atho, quot apes pascuntur in Hybla:

Cerula quot baccas Pallados arbor habet,

Littore quot concha: tot sunt in amore dolores.

Aristoteles huiusmodi hyperbolas pueriles vocat, quod scilicet pueros & homines iracundos deccant, non graues viros.

Deorum dona sepe non dona.

Citantur ab *Aristotele* hi senarij:

Multos deus non beneuolenti pectore

Ad summa rerum protrahit fastigia,

Vt inde grauius postea miseri cadant.

Indicāt, summæ felicitatis plerunque comitem esse insignem calamitatem, nec temerè esse, si quando homines nimia rerum omnium prosperitate vtantur.

Bene *Claudianus:*

Tolluntur in altum

Vt casu grauiore ruant.

Ἀμπλουργεῖν, φορμὸρ ῥαφεῖν.

Est putare, vel in modum storeæ aut sportæ confuere. inde, qui in angustias aliquas pelluntur, & in nassam quandam inducuntur, prouerbialiter dicuntur *φορμωρίσται*. *Aeschines.*

Determinare fossam.

Hoc est, Concludere aliquem intra circulum, vel certum aliquod spatium, extra quod egredi non debeat. *Sic usus Tertullianus:* Hanc tibi fossam determinauit ipse qui te non vult aliud credere, quàm quod instituit, ideòque nec querere.

Oculis clausis agere vel perstringere.

Dicuntur qui indistinctè & nullo iudicio agunt, & minimè cernentes quid facere oporteat. *Augustinus:* Quæ tandem vis, nisi cæcitas & vanitas animi cogit hominem clausis (vt dicitur) oculis, tãquam in alterum iacere, quod cum in eum iecerit, continuo redeat.

Cera & ære nobilis.

Cera & ære nobilis dicitur cuius nomen & scriptis & statuis celebratum est. Romani enim maiorum egregia facta & litteris mandabant, & in foro statuis honorabant. In cereis autem tabellis olim scribere solebant, & ex ære statuas formare.

Hippodromica bona.

Ita vocat Chrysostomus, bona huius mundi, quæ more celeris equi citò discurrunt, & transuolant.

Sub tunica & sinu.

Quod occultè, non palam fit, id hodie prouerbialiter dicitur fieri sub pallio. Tertullianus paulo elegantius exprimit, Sub tunica & sinu.

Sub pallio condere.

Præcedenti adsimile, de eo quod clam & occultè afferuatur, non autem palam ostenditur. *Galenus.*

Ἐξω κακόν.

Id est: Malum foras. eadem forma dicitur qua, *ἔξω βούμιμον*, id est, Foras famem. *Tertull.* Vti licebit quoties deprecari malum aliquod aut infortunium volumus, vt etiam exclamare solemus; dij meliora. Sic enim Græcorum *ἀορίμει* circumloqui Cicero solet.

Felix & faustum sit lumen.

Varro

Varro auctor est, Græcos cum lumen inferitur, dicere solitos, φως ἀγαθόν, id est, faustum sit lumen.

Elige vitam optimam.

Ἐλου βίον τὸν ἀριστον, ἢ δὲ ἂν γὰρ αὐτὸν ἡ συνήθεια ποιήσῃ, Id est, Elige vitam optimam: hanc enim iucundam reddet consuetudo.

Pythagoræ sententia ad virtutem commomentis. *Plutarch.*

Cum aquila esse queas, inter graculos

primas ne opta.

Conuenit cum superiori Pythagoræ dicto. Optima autem semper sectanda sunt, circa quæ deficere laudabilius est, quàm in vilioribus superare. *Nazianz.*

Lydia arena.

Λυδίων ψήγμα. Id est, Lydium pŕegma, de re pretiosa & auri plena dicitur. *Basilius.* est ψήγμα arena, ex qua aurum expurgatur, quæ apud Lydos copiosa est. *Statius: Vne Midæ gazis, & Lydo ditior auro.*

Pythia Myfi talenta.

De thesauro maximo & diuitiis amplissimis.

Hortus altera succidia.

Succidium dicitur lardum suillum. ponitur hîc pro caruario, cuius vicem hortus implet: nam vt Plinius inquit, expedita res & parata semper, neque egent igni qui hortos habent. Crudis enim cibus facilè vescuntur & coctu facilibus. *Seneca.*

Ad solarium versari.

Dicitur in assentatores, & parasitos, & amicos illos olivares, qui curiosè solent umbrâ solarij obseruare & tempus cœnæ inde discere. *Cicero.*

Suaue me suffocet.

Parasitorum & gnathonum prouerbiu est: de his, qui gulæ, luxui & deliciis dediti sunt, commodè dici poterit, suaue eos suffocare. *Chrysostrum.*

Da mihi hodiernum, tu sume crastinum.

Hoc est, fruar ego hac vita, tu futura. Dictum, quod in ore habere solebant homines voluptatibus addicti. *Chrysostrum.*

*Sal patriæ pluris faciendus est, quàm
hospitiis mensa.*

Dictum Æschinis, quo significatur, plus deberi patriæ & ciuitati, quàm amicis aut vlli necessitati.

*Centum viri unum pauperem spoliare
non possunt.*

Paupertas omni caret metu, intrepidè vbique versatur, nullos metuens fures, nullos latrones. vnde Horati us:

Cantabit vacuus coram latrone viator.

Maxima paupertas propugnatione defenditur, quam nullus rex, nullus Imperator vincere potest. *Chrysoſtomus.*

Qui honorat, seipsum honorat.

Vulgo dicitur honorem non esse apud honoratum, sed apud honorantem. *Aristot.*

Expunicare.

Pro, expurgare & expolire in vsu fuit. Vfus enim pumicis est in chartis læuigandis & sordibus detrahèdis. *Ternu^{ll}.* Similia ferè sunt: exasciare, edolare: interpolare, colophonem imponere, ad vmbilicum ducere.

Studium generat studium, ignauia ignauiam.

Vbi semel bonum opus cœptum est, resumendum est, donec habitum consequamur: quem vbi semel consequuti fuerimus, non erit quod ipsum deserere poterimus, cuiusque enim rei dulcedo cui assueti sumus trahit. *Chrysoſtom.*

Ne hoc quidem malè.

οὐδὲ οὕτως κακῶς, Id est, Ne sic quidem malè. Quo licet vti vbi res licet præter spem aut institutum, non infelicitè tamen ceciderit. *Plutarchus.* Originem habet à priuigno, qui cum aberrans à cane quem lapide petebat, percussisset nouercam, *οὐδὲ οὕτως κακῶς* dixit.

Ratio sapienti pro necessitate.

Proverbialis sententia qua docetur, sapientem nihil metu adactum aut necessitate, sed consilio omnia facere. *Plinius Iunior.*

Quod dubites, ne feceris.

Bene *(inquit Cicero)* præcipiunt, qui vetant quicquam agere, quod dubites æquum ne sit an iniquum. æquitas enim lucet per se: dubitatio autem cogitationem significat iniuriæ.

Nihil desperandum & nulli rei fidendum.

Nemo desperet quod non habet, nemo confidat iis que habet. *Seneca*

Seneca in Thyeste:

Nemo confidat nimium secundis:

Nemo desperet meliora lapsis.

*Bonum seruat castellum, qui custodierit
corpus suum.*

Conuenit cum eo quod dicit Sapiens : Omni custodia custodi cor tuum, quia ex ipso vita procedit. Bernardus.

Indigentia mater sanitatis.

A medicis sumptum, qui parsimoniam & ciborum paritatem commendant. Chrysof. ad animam trahit, qui nō corpora ieiunio solum roborari, sed & animam à vitiis ex purgari docet.

Domus militiæque.

Pro quo Græci dicunt ἐν εἰρήνῃ καὶ πολέμῳ, Id est, In pace & bello. de eo dicitur qui & semper & nusquam non vtilem seipsum præbet. Æschines.

Eodem iugo urgeri.

Pro eadem necessitate dicitur, sumpta metaphora à iumentis iugalibus. Tertull. Potest etiam dici tāquam in eodem periculo versari. vt in eodem luto hærere : in eadem nauis esse.

Mulum de asino pingere.

Dici potest quando exemplar & res effecta non multum inter se distant: vel quando ineptiæ ineptiis repræsentantur, vel mendaciâ mendaciis astruuntur. Magna similitudo inter asinum & mulum est. Tertull.

Repente tanquam procella apparuit.

Hoc vtimur, cū significare volumus, aliquid subitò euenisse. Demosth.

Vltra pedem.

Ἐπὶ τὸν πόδα. Ultra pedem, id est, Ultra vulgarem modum & viuendi consuetudinem. De sumptuosis dicitur.

Sufflaminare.

Vfus est Hieronym. pro cohibere, compescere & retardare: nam sufflaminum retinaculum est quo vna rotarum reli gatur, ne currus in præceps ruat, si quando via est prouior.

Vnde Iuuenalis:

Ipse rotam stringit multo sufflamine consul.

Tempore pacis cogisandum de bello.

Admonet prouerbum in tempore de necessariis prospiciendum esse. *Lucian.*

Panis prior prora.

Πρώτην ἔστι τῆς πρῶτης τὸ προῖον. i. Confectio panis prior est ipsa prora. Vti licebit tum quum persuadere volumus, vt id quod maximè necessarium est, anteponatur ei quod minus: tum vt ordine res quæpiam agatur, in hunc sensum tanquam adagio vsus est eo Demades rhetor, quum Athenienses iuberent triremes è naualibus producere, easque milite complere, deficientibus interim pecuniis bellorum neruis. Lepos dicti in hoc situs est, quod licet prora anterior & prior pars nauis sit, tamen aliud prius est expedendum in bello nauali, vt scilicet de victu & comœatu prospiciatur. *Plutarch.*

Mithrij pœnas sustinere.

Mithrij pœnas sustinere, pro grauiissimas pœnas sufferre dicitur. *Nazianz.*

Pharus.

Eleganter vsurpatur hæc dictio Pharus à Tertulliano, eo modo, quo à poetis Ara, arx, portus, anchora, & similia. Fuit Pharus altissima Ægyptij turris, quæ nocturnis ignibus naues ad portum dirigebat.

Intra quatuor esse.

Ἐν τῷ ἴσθμῳ τετραῖων ἔστι. Pro eo quod est, intra ianuam esse, in ædibus, vel in tuto, familiaris loquendi modus apud Græcos. *Iul. Pollux.* Simili schemate etiam dicitur, *Intra quadrangulum esse.* pro eo, quod intra propriam domum, vel in tuto.

In portu dormire.

Ἐν λιμένι καὶ ἔξωθεν. Hoc est, in tuto & extra omne periculum esse, & tranquillam agere vitam. *Chrysof.*

Age quàm multos habuisti & quàm multos habiturus es dominos.

Citatur à Chrysofomo ex his, quæ vulgo dicuntur: quod & ad domos, pecunias, vestes, ornamenta, & terrena omnia rectissime dici potest: indicat quæ huius seculi sunt relinquenda esse, solam verò virtutem & rectè factorum conscientiam nobiscum ad supercælestem illam vitam commigrare.

Manus.

Manuarium æs.

Manuarium æs, videtur vocare Agellius illud, quod in commune confert is, qui in certaminibus lusbúsque factus est inferior.

Briarei manus iniicere.

Hoc est, Furaces & violentas. Hinc qui iniustam opulentiam colligunt, & facultatibus præda & rapinis partis ditantur, dici possunt Briarei manus iniicere. Briareus gigas fuit, cui centum brachia & manus fuisse dicuntur, sæuissimus & immanis pyrata. *Naz. Janz.*

Fluuij cursus non detorqueendus.

Sentit proverbum, naturæ non debere fieri vim, sed ad quod vnumquodque natum est, eo adhibendū. *Idem.* Huic vicinum est quod Erasmus habet, *Equitandi peritus ne cantes.*

Κωμωδὸς ἑσπέρια.

Comodorrhodia, res dicitur ex lætis simul & tristibus constans. Haud illepidè, sic appellatur vita humana quæ nunc prosperis, nunc aduersis rebus vititur. Item & matrimonium. *Porphyrus.*

Pauca malè parta, multa bene comparata perdunt.

Multum affinis hæc Chrysofomi sententia Plautinæ est:

Malè partum malè disperis.

Ad oculos magis quàm ad vesicam pertinet.

De re dicitur, quæ voluptatem magis & oblectationem, quàm lucrum creat. Vesica ponitur pro pecuniarum receptaculo: nam porcina & bubulæ vesicæ in eum vsu à veteribus haberi solebant. *Varro.*

GILBERTI COGNATI

Nozoreni parœmiarum συλλογῆς,
in Epitomen contracta, præter-
missis iis parœmiis quæ supra ex-
plicatæ fuerunt.

Aliud in titulo, aliud in pyxide.

E iis, qui eruditionem, pietatem, forti-
tudinem, candorem & omne genus vir-
tutes lingua ostentant: intus reuera in-
docti, impij, imbelles, proditores, & o-
mnibus modis improbi. Sumpti à phar-
macopolarum pyxidibus, quæ venena
habent; cùm titulo remedia promittât.

Dissoluti, discincti.

Incompositos & animo dissipato ac vago, nihil penâ
habentes, ignavos denique molles & dissolutos corde vo-
cant. *Proverb. Ecclesiast.* Sic deliciis fractos, & incoercitos,
Quintil. vocat solutos & fluentes. *Seru. item Aeneid. 8.* dis-
cinctos Afros, ait exponi posse militiæ inhabiles, quo mo-
do vltus est *Perf.* aut certè inefficaces. Omnes enim qui mi-
litât cincti sunt: vnde strenui, præcincti dicuntur, & ἄζωνοι.

Hiantia sepulcra.

De iis, qui obscœna, tumida, crudeli, maledica, impia
sunt lingua, quique cadauerosæ animæ suæ habitu, ita non-
nunquam inficiunt auditorum animos, vt plerisque con-
tagio pestifero mortis periculum creent. *Psalm.* Sepulcrum
omne cadauer intus cœlat. Si opertum est, & picturis ac or-
namentis variè ornatum: religiosè colitur: sin apertum, fu-
giunt omnes, qui sapiunt, ne pestilentiam hauriant. Hinc
Christus Phariseos vocat sepulcra dealbata, qui intorsum
essent turpissimi, speciosi, vt *Flaccus ait*, pelle decora.

Optima citissime pereunt.

Instant

Instant fata tibi, mi gnare, ira verba profaris.

Sic *Thetis Iliad.* 8, prælagire se ait ex verbis Achillis, non longè ab eo mortem abesse, cùm nimis auidè ad bellum fatale deoperaret. Conueniet, vbi què ob nimiam virtutem non diu in vita superstitem fore auguramur. optima enim citissimè abolentur. Hinc *Horat. lib. 2. Sat. 1,*

Quisquis erit vitæ, scribam, color: ô puer, ut sis

Vitalis, metuo, id est, viuax, ob satyricam libertatem.

Κόρσις.

Qui Athenis primùm radi se passus est, κόρσις cõuicij nomine dictus fuit, *παρὰ τὸ κείριθαι.* Conueniet in omnes, qui pudenda metamorphosi animam feminæ induti, corpus etiam, mores, & gestus omniâque sua ad muliebrem molitiam componunt, Heliogabali scilicet, maioribus nostris dissimilimi, quibus monstri simile erat, solo habitu feminam mentiri.

Καλαμάρα μάτης.

Locusta stipularis: propriè, quæ messem destinatâ agricolis intercipere consuevit, arrodens stipularum summitates, famem, vbi magnosunt numero, prænuncians. Tralatè, puella alieni patrimonij depastrix. *Theocr. in Messorib.* Sic *Terent. Eun. Sed ipsa egreditur nostris fundi calamitas:*

Nam quod nos capere oportet, hac intercipit.

Eodem referas, quod Græci, *καταφαγῖν οὐσίαν, γῶν κατὰ φαγῖν,* dicunt, quod Latini bona, patrimonium comesse, seu comedere, obliquire. *Menand. Cic. Nauius, Horat.*

Μαῖτε virtute.

Oratio, more interiectionis, affectum gratulantis, & alienam virtutem approbantis designans, *Virg. Liu. 4. Hor. Sat. 2. Maictus magis auctus, teste Festo.*

Homo multum demissus, pinguis.

Horat. lib. 1. sat. 3, Sincerum cupimus vas incrustare: (recta, honesta, cum virtute coniuncta, per improbißimam calumniam praua, rursipia, vitiosa nominare) *probos qui Nobiscum viuunt: multum demissus homo: illi Tardo, cognomen pingui damus.* Hoc loco *Horat. innuit, vt sentit Turneb. Nann. & cū eo Cogn. licet aliter L. ambinus: innuit inquam probos & modestos ingeniosè vulgò appellari demissos, id est, minimè erectos animo, & alacres: tardos, & vt prudentiores ferè sunt, cunctabundos dici pingues, id est,*

nullius ingenij, vtpote quorum mens aruinæ tota immersa videatur. Licebit itaque & nobis quod tum vsitatum erat, vsurpare. Et, de iis, qui se omnino ad diuinæ voluntatis cognitionem attollere nolunt, dicitur *Deut. 32. Hier. 5. Matt. 13. Act. 28.* Incrassati, impinguati, & dilatati sunt. Sic pinguis Minerva, & *παχύτερη*, eadem significatione dicitur.

Senex.

Eo nomine apud Comicos & Celtas, eum, quem virum appellare dedignantur, negligentes, auersantes & detestantes hominem annis grauem, & de quo facilis sit victoria, nominant. finguntur enim Comici senes creduli & obliuosi. *Terent. multis locis. Cic. in Catone & Lelio.*

Erit melius.

Solennis oratio, cum sub denunciatione periculi admocebatur quis, vt desisteret. *Ter. Adel. Lim. 3.*

Nequam, Locus.

In homines vitiiis perditos, vt alea, libidinibus, perpotationibus, prodigijs obsonationibus, quique reuera nihili sunt, & nullius frugis. Et apud Car. Ter. Cic. Liu. ludas iocūsque vsurpatur pro re abiecta & parui pretij, que merito contemni ac ludibrio haberi possit. vt, Græcis insurandum iocus est, testimonium ludus, existimatio vestra tenebræ: pro Flacco. Item, Ludum iocumque dices fuisse: in *Ennucho.* Eadem significatione videtur Demost. in τῆ ἀπὸς Λακρ. π. dixisse, ὁ θλον, καὶ φλιαρίδου.

Agitatur vento.

Instabilis est, inconstās, huc illuc arundinis & vndarum more à vento mouetur, *Matth. 11.*

Inflatum saliuunt oues ad utrem.

Atque inter pocula leti

Mollibus in pratis vnctos saliere per vtres.

Nec non Ausonij Troia gens missa coloni

Versibus incomptis ludunt, risuque soluto.

Virg. Georg. 2. De ἀσκωλιασμός, quo genere lusus in ἀσκωλιόις seu Bacchi festo, vnctos in vtres, & inflatos in medio theatris positos vno pede insiliebant, vt delabentes risum excitarent: multa ex Athen. notat Cælius 5. 4. Transferti in versus bellè poterunt ad mercenarios, & ventriosos, vt Plautus loquitur, Tityros, qui oues suas diuini pa-

bui

buli fame adactas, nœniis tantùm puerilibus & merè anilibus: aut inani & solo rythmorum & organorum sonitu ahunt: cœterò ab infima vulgi fœce nihil differentes, siue ingenium & eruditionem, siue mores & vitam spectes.

Fugere nemine persequente.

Dicuntur, qui pueriliter trepidant, vbi nihil omnino sit periculi: aut quavis de causa expauescunt. Fugietis, inquit Moses, nemine persequente: terrebit eos sonitus folij volantis, & fugient, vt fugere à gladio solent homines, & caderis nemine persequente. *Leuit. 26. Plal. 13. Prou. 28.* Interpretatur Polyd. 284. de illo, quem scelerum conscientia mordet, & publici oculi metu patriam non semel mutat.

Non odi. Odi & amo.

Quæ figura est, cum non vulgare significat, præceptum & rarum, non triuiale, summum & exactissimum. eadem est, non odi, id est, vehementer amo: & Paulus, Non erubescò, id est, imò gloriòsior & iacto me de Euangelio Christi, quemadmodum alibi dixit sine figura, Mihi absit gloriari nisi in cruce Domini, &c. Item cum hominis vitia & mores odimus: ingenium verò & eruditionem, vel formam & venustatem amamus, Odi te & amo dicimus. *Catull. in Lesbiam, Marull.*

Panis siue sale.

Cum vita verborum veritati non responderet. *Iob. Ezech. 13. Palladius in hist. Lausiaca: Cephalà item,* vbi addit vitam orationi dissimilem esse. spicam, quæ à vento interit, quæ habet quidem figuram, sed alimento caret.

Iuuenis.

Iunior, aliquando contemptum notat, non ætatem, vt presbyter seu *πρεσβύτερος* honorem. Hinc in Psalm. Adolescentulus sum ego, & contemptus.

Indefinenter.

Quasi, continenter, dies & noctes, hyperbolicè pro, magno studio, magnaque assiduitate: Græci *ὑπολαμνίς*, pro iugiter, à *ὑπο*, priuatiuo, & *λαμνω* seu *λαμπαινω*.

Græcis & Barbaris, sapientibus & insipientibus.

Dictum à Paulo, pro, nulli non, scil. debeo ministerium

meum, nisi si quis repellat. Vrit eos Iudæos, qui gentes à salute excludebant.

Faciat tibi dominus, sicut Ephraim, & Manasse.

Genes. 48. Iacob filiis Ioseph benedicens, ad eò prædixit vtrunque magnum futurum, vt eorum felicitas locum faceret prouerbio in Isracle, quorum alteri secunda omnia vellent imprecari.

Quasi thesaurum draco.

Nota est fabula de malis Hesperidum, & aureo vellere.

Caput serpentis conterere.

Pro, malas cogitationes initio vincere, aut non admittere. *Palladius in hist. Laus.*

Ἀπογυμνάζεσθαι.

Pro, accingi ad certamen. *Nazianz. in Encom. Cypriani.*

Omnia iudicia absolutoria.

Eo innuere solebant, pœnitenti esse parcendum, re etiam nondum integra. Nam si quis reus post litem contestatam obrulerit actori quod petiisset, eive satisfecerit, absoluentum esse *Iustin. sanxit §. fin. Instit. de perpet. & temp. act.*

Neque dissimile illi quod etiamnum inter Græcicas sententias existat, κατηγορεῖν ἐν ὄσῃ καὶ κελύων ὁμοῦ. nisi quòd hoc potest simpliciter accipi, eundem accusatorem & iudicem esse non oportere.

Ex utroque latere.

Inst. l. fin. Cod. §. tit. de cur. fur. Et iuris auctores ex utroque latere magnum habuere certamen.

Nihil ad ius.

Cic. in Top. Admonet autem hic locus, vt queratur, quid ante rem, quid cum re, quid post rem euenerit. Nihil hoc ad ius, ad Ciceronem inquitbat C. Aquilius Gallus noster, si quis ad eum quid tale retulerat, vt de factò quereretur. Refert quoque Aquilij dictum in vita ipsius Rutilius. Sensit autem Aquilius, inquit *Erasmus*, aliud esse officium iuriconsulti, aliud oratoris.

Nuncium remittere.

Loquendi forma frequens in diuortiis & repudiis. *Plaut. Truc.*

Ego ad eò iam illi remittam nuncium affini meo.

Dicauit

Dicam ut aliam conditionem filio inueniat suo.

Vlp. D. 24. tit. Solutio matr. qu. & c. Item D. 23. t. de iure dotium.

Postiores prioribus potiores.

Multis fermè in rebus fauor nouitatis superiorum obliterat gratiam. *Modest. D. 1. t. 4. de const. pr. c. ult. αἰ μεταρθεῖς ἰ-
τα διαταξείς ἰχουεῖται τῶσδε ἀντὶ τοῦ εἶναι*, constitutiones tempo-
re postiores potiores sunt iis, quæ ipsas præcesserunt.

Αὐτοφύεις.

Quod ita per se natum est, nulla arte fucatum, cuiusmo-
di Virg. in Pollione finxit: *Nec varios discet mentiri lana colo-
res.* Vlp. D. 32. t. de leg. & fideicom. c. 70. Si cui lana legetur, id legatum videtur, quod tinctum non est, sed *αὐτοφύεις*.

Non plaga sed contumelia concitauit.

Saturninus D. 48. tit. de Pœnis, huiusmodi adfert ex Demosthene, Non enim plaga iram concitauit, sed ipsa facti indignitas: neque tam ingenuis graue est cædi (quanquam est graue) quàm per contumeliam cædi.

Præstat possidere, quàm persequi.

Caius D. 6. tit. 1. de rei vendic. c. 24. Is qui destinauit petere, animaduertere debet, an aliquo interdicto possit nan-
tisci possessionem: quia longè commodius est ipsam possi-
dere, & aduersarium ad onera petitoris compellere, quàm alio possidente petere. Neque absurdum quod Aristot. Polit. 6. 3. moniet, Ftuen-
dum igitur præsentibus commodis, ne absentium cupidine excruciemur.

In paruulis nulla culpa.

Martian. D. 40. tit. de fideicom. lib. In paruulis, inquit, nulla deprehenditur culpa. Non mirum: facilè enim, qui v-
su rerum destituti sunt, falluntur. Hac ratione pueros Plur. lib. de educ. liberorum, plagis & verberibus nunquam vult cogi.

Conscientia crimen prodit.

Sua quemque fraus & suus error maximè vexat, suum quemque scelus, amentia & malæ cogitationes agitant, afficiunt, terrent. *Cic. pro Rosc. Amerino.*

Patere legem quam ipse tulisti.

Ad hoc vulgatum prou. adlusisse videtur Paulus D. 42. tit. de legib. & fideicom. c. 23. Decet imperatoris maiestati

ea seruare leges, quibus ipse solutus esse videtur. Et Claudian.

*In commune iubes si quid, censeſſe tenendum,
Primus iuſſa ſubi. tunc obſeruantior equi
Fit populus: nec ferre vetat, cum viderit ipſum
Auctorem parere ſibi.*

Dicis gratia.

Ficti dicitur, quod perfunctoriè & luſoriè fit. Vlp. D. 29. t. 5. de ſenatuſc. Sill. cap. I. ſub ſinem: Excuſantur ſerui, qui auxilium tulerunt ſine dolo malo, nã ſi fluxit ſe quis auxiliũ ferre, vel dicis gratia tulit, nihil hoc cõmentũ ei proderit. Sic Caius D. 13. t. 6. cõmod. c. 4. Arnob. l. 4. initio. Quos item Lampridius vocat milites oſtentionales, Tranquillus imaginatioſos, quod oſtentationis gratia titulum haberent militum, eos Caius dicis gratia; Cic. in Verr. dicis cauſa appellat. Non abludit Varro l. 6. ſub ſinem: Et dicis cauſa fiebant quædam, neque item facta, neque item dicta. Sophoclet l. 1. inter patrios caſus, dicis, nominat: additque nullo alio caſu inſecti. Plin. 28. Et ſunt condita auguria quid loquenti cogitante id acciderit, inter execratiffima ſi pontifici accidat, dicis cauſa, epulanti, in menſa vtique id reponi, adolerique ad larem piatio eſt. Modestinus verſis, οὐσίας vel ἀροσιώσις χέρον. Dion. 37. Idem οὐσίας ἐντοξε νόσθαι.

Digito offendere.

Paullus D. 12. t. ſi cert. per. c. 6. Nihil, inquit, refert: proprio nomine res appellantur, an digito oſtendantur, an vocabulis quibuſdam, & c.

Ὀψιμαθής.

Cic. epist. 9, 20. οὐψιμαθής autem homines ſcis quã inſolentes ſint. Horatius, *At magnum fecit, quod verbis Græca Latinis miſcuit, ò ſeri ſtudiorum.* Notantur híc ij: qui ab alio vitæ genere detriti iam & retorridi ad litteras ſerius accedunt: qui rarò ad verum iudicium ſenſũque disciplinã perueniunt: imò ſi natura ſint garruli & ſubargutuli, inepti oſtentatores euadunt. Agellius.

Ducere funem.

Pro principem eſſe & auctorem, ductum à comica ſaltatione, quam Græci κάρδαχα appellant. Vnde in Ariſtoph. *uebulis, ἡ δὲ κάρδαχα εἴληυσον.* & Terenti. *Adelphis,* Tu inter eos reſtim

testim ducitans saltabis. Solebat in his choreis, qui præful tor erat, funem ducere & moderari, quem alij eodem func apprehensio præeuntem sequebantur. *Virg. Aeneid. 2.* Fuenimque manu contingere gaudent. *Vide Nann. Misc. 4.*

Voces iactat inertes.

Virgilij est *Aeneid. 10.* unde & illud huic simile desumitur, *Dat sine mēte sonum.* In eos, qui lingua magis, quàm viribus pollent. Temperandum à magniloquentia & iactantia, quam Nemesis nunquam sinit impunitam: quod idem monet hoc proverbum, *μη μεγάλα λέγε.* Torquentur eadem hemistichia aptè in malos interpretes, qui in reddēdis verbis sententiam corrumpunt.

Παχυμέρες εσεν.

Vox sumpta est ab exacta partium diuisione, cūm singularæ scorsum excutiuntur. *Agell. 14. 1. Vlp. D. 15. 1. de peculio, cap. Quam Tuberonis.* Idem valet *λεπτότερον*, quod albus color plurimum habeat lucis.

Plus dat, qui tempore dat.

Iustin. Instit. 3. 1. de fideiuss. Non solum autem in quantitate, sed etiam in tempore minus vel plus intelligitur. Plus est enim statim aliquid dare, minus est post tempus dare.

Primo gradu.

Paullus D. 38. 1. de grad. aff. 10. Gradus dicti sunt ad similitudinem scalarum, locorumque procliuum, quos ita ingredimur, ut ad proximum, id est, in eum, qui quasi in eo nascitur transeamus. &c. Hinc ibidem, primo gradu cognitionis sunt, &c. Sic *Cic. Off. 1. gradus officiorum: & De nat. Deorum. 1. gradus rerum* vocat.

Plura sunt negotia, quam vocabula.

Vlpian. D. 19. 1. 5. de præscript. verb. 4. De fingendis nouis vocabulis præclare *Cic. 1. de finib. 3. circa principium.*

In ima cera.

Sic *Suet. in Julio 83.* quomodo *Cic. Verr. 3. extrema cera*, pro, vltima siue ima tabulæ seu testamenti parte. Sic extremus liber, extremū volumen, pro vltima eius parte. *Vitruu. 10. 34. & 1. 6.*

Martialis affectio.

Paull. D. 24. 1. de donat. inter vir. 31. Non editus matris

monium facit, sed Martialis affectio, id est, quod alibi dicit Vlpian. consensus pudicus. Refert *Plutarch. in præceptis con- nub.* Martiam Catonis filiam minorē, rogarā, cur à morte mariti nollet iterum nubere, respondisse non inuenire se virum, qui se magis velit, quàm sua. Quæ ducitur dotis causa conductum habet concubinum veriùs, quàm conjugem.

Κατὰ πόδα.

Iuxta pedem. Sumptum à calceo, qui accommodatè singulos articulos pedis exprimit. Scitum illud Paulli Æmilij nouum calceum ostendentis, Vos, inquit, videtis bellum ac nouum esse calceum, verùm, qua parte pedem torqueat meum, id ego demum sentio. Iustin. Cod. 1. tit. de vet. iure enucl. 2. §. penult. cauit, ne quisquam commentaria in leges scriberet, nisi tantum, inquit, si velint eas in Græcam vocem transformare sub eodem ordine, & eadem consequentiâ, sub qua vocēs Rom. positæ sunt, hoc est, quod Græci dicunt, κατὰ πόδα, ad pedes eorūque vestigia. Cùm docemus aliquem, nihil de suo addere, sed aliena recitare, aliēnsque vestigijs insistere.

Plerunque manus ipsa re præstat.

Causa t. de verb. sig. l. mulietis, & l. qui in sutam, §. qui ædem hoc. Plerunque plus in manus pretio quàm in re est. Manum pro arte, & manupretium pro, vt vocant, manu facturâ, vsurpant Solinus & Cic. Verrina 3. Sic *Ouid. Met. 2.* Materiam superabat opus.

Auctoritatem defugere.

Valer, cùm ipse rei alicuius faciendæ auctor fueris, eiusque euentum in te receperis, id inficiari postea, & fateri nolle, eam auctore te factam. *Cicero. Plautus, & Terent.*

Ætidis pellis.

Prou. apud Germanos in vilis, quodque & maximè fetidum scortum. Nam innt, mustela siluestris cùm grauitate exarscrit, malè olet.

Καταβομβέσθαι.

Instar examinis apum condensari, more auium cateruatim conuolare. Agath. 2. de Narsete militem suum exercente.

Caluis & comatis pilos velli molestum.

Hoc

Hoc Bion apud Senecam innuebat, tātundem vulneris accipere tenuioris fortunæ hominē è iactura exigua, quantum locupletem in magnarum facultatum carptu.

Tinētura Cyzicena.

De ineluibilis turpitudinis nota διὰ τὸ πλάμα. *Auctor etymol.*

Straton Pathicus.

De homine delicato. Straton, quo iuventam mentiretur, ridiculè, imò flagitiosè radi se quotidie passus est: vnde ita de ipso Aristoph. *Δνοδχος ἡμῶν ἢ λθες ἔξυρνωφός*, Eunuchus huc ades rarus nouacula.

Es triplex.

Hor. Car. 1, 3. *Et es triplex circa pectus erat*, pro, ferreus erat. Notat Acron tractum ab vsurariis, quorum auaritia spe lucri vel commercij inuentum fit nauigium.

Patiens pulueris atque solis.

In hominem ad ferēdos labores habilem. *Hor. Od. 8.* Sic Zenodor. Neque compluitur, neque sole aduritur. *Sall. hie-mem & æstatem iuxta pati, humi requiescere.*

Fresis acrior Adria.

In eum qui asperis est moribus & iracundo ingenio. *Hor. Od. 33.*

Valet ima summis mutare.

Per hoc summam Dei omnipotentiam intellige. *Hor. Od. 34.* Cognatum, *ὁ θεὸς τὰ ἔσθ' ὕψιστα παπινεῖ, καὶ τὰ παπινεῖ ὕψιστα.* Simile exordium est apud Hesiodum.

Claudicat.

De scriptis, quæ pedibus suis non constant. *Quintil. 10.* In comædia maximè claudicamus. *Cic. de Oratoro 3.* Vt in versu vulgus si est peccatum, videt: sic si quid in nostra oratione claudicat, sentit. *Idem in Oratore*, Ex quibus præclare videmus eam orationem claudicantem dici, quæ pedum obseruatione soluta dissipata & soluta fluat. *Idem in Bruto*, Actio paulùm tum vicio vocis, tum etiam ineptiis claudicabat. *Ibidem* etiam claudicantem in parte vocat orationem, quæ ex quinque notissimis partibus vna destituitur. Dicuntur item claudicare vtroque homines lubicæ fidei, & incertarum partium.

Sarabaita.

Videntur ab Hieronymo & Augustino accepti pro his, qui vultu externisque moribus seueri, in recessu & domi flagitia omnia, & quod lubet designant. Tractum à sacerdotiis Ægyptiis eo nomine, qui in rupium cauernis degabant, suillis & bubulis exuuiis amicti, funibus quasi zonis adstricti, pedibus nudi, cruore conspersi sub festu scenopetiorum Hierosolyma adibant, ibi inopiam & abstinentiam suam omnibus ingerebant, barbam coram populo acriter vellebant, celo demissos putares: interea nummis hoc astu emunctis reuersi luxu & lasciuia diffluebant.

Femina.

Ita vulgari conuicio, audiunt etiam apud Celtas viri flagitiosa mollitiei.

Tonderi pecus, non radi debet.

Tiberij responsum ad Æmilium Ægyptium prætorem ita narrat Dion: κείρεται μὲν τὰ κεφάλαια, ἀλλ' οὐ δόπου περιείχεται.

Huc torqueas, vt neget rem esse exactius quàm facta est, & morosius excutiendam, & ad viuam cutem refecandam:

Teis ἐξ βάλλειν.

Speculator apud Æschylum conspicatus in tenebris, facem capti Ilij indicem, Feliciter cecidisse (inquit) herilos res dabo, Fax ista quando iecerit ter sex mihi.

Seruiles in animo pilos habere.

Stupidum & vecordem ita descripsit Plato, ἔχον τὰς ἀνδροπόδιδας ἐπὶ τῆς ψυχῆς τρίχας. Sic Lysis Pythagoricus spiritum atque hirtum vepretum illorum animis innasci ait, qui non purè & ritè disciplinis inaugurantur.

Temporibus seruire decet.

Temporibus seruire decet, qui tempora certis

Ponderibus pensauit, eum si bella vocabunt,

Miles eris: si pax, positus toga vestiet armis:

Hunc fora pacatum, bellantem castra decebunt.

Lucan. ad Pisonem. Cic. de finib. 3. Quæque sunt vetera præcepta sapientum, qui iubent tempori parere, & sequi Deum, & se noscere, & nihil nimis. Vbi pro parere, legitur etiam, parcere.

Κύβος.

Pro ancipiti cuctu, vt alea Latinis. Æschyl. in *Agamemnon* ad Thebas.

bas, ἄρρον δὲ ἐν κύβοις ἀφης κρινει, Mars belli incertus rem iudicabit.

Ebrius.

Quomodo μαθύειν valet interdum πληροῦσθαι, compleri, vt Theocr. in Diosc. ἔστι δὲ πληγῆς μαθύων, constitit offertus & ebrius plagis: eodem modo, ebrius, teste Nonio transfertur, vt sit, quacunque re expletus. Ebria cena Plauto est, oportipara, adicialis, copiosa. Legitur & vestis ostro ebria, quæ purpuræ florem imbibit, quam murice saturatam vocat Martial. Non dissimiliter dixit Hor. car. i. Cleopatram fuisse dulci fortuna ebriam, id est, elatam secundis rebus, & sui parum compotem, more ebriorum. Scitum illud Petronij, quod de adulatore scripsit, qui à stolido principe ad ampla euectus, prioris vitæ sordium oblitus reliquos præ se despicit.

Vilis adulator picto iacet ebrius ostro.

Integer sanguis.

Demiphon apud Plaut. Adolescēs cūm sis, tum, cūm est sanguis integer, rei quærendæ tunc cōuenit operam dare. Anchises apud Virgil. *Vos ô quibus aui sanguis, ait, solidæque suo stant robore vires, Vos agitate fugam.* In sanguine integro & puro vitalis est vigor, calor, & corporis robur. Hinc Empedocles vim animi facit sanguinem circa præcordia.

Πρῶτον οἰκεῖον, ὀρεκτόν.

Ita Græci ferè vocant, quod naturæ est aptum, accōmodatum & per se expetitur. *Cic. de fin.*

Vulpinari non deceet, nec utrique parti illudere.

Οὐκ ἔστιν ἀλαμπύζειν Οὐδὲ ἀμφοτέρωσι γήγνηδι φίλον. Est Præxillæ poëtrix Sicyonæ, inter ea, quæ παρρησία inscripsit. In adulatores competit, qui vt rectius imponant, fictè rem gerunt, & dissimulant.

Serui comici.

Id est, subiti & opportuni. Plaut. Capt. Nunc res certa est, eodem pacto, vt comici serui solent, coniiciam in collum pallium, primo ex me hanc rem vt audiat.

Mulieres scenica.

Afranius etiam, apud Nonium, videtur idem secutus, àque loco, in quo fabulæ ipsæ spectantur, formato nomine appellasse mulieres scenicas: Quàm beatæ scenicæ videntur mihi mulieres, quæ iurgio & benevolentia terrent de subito viros.

Τρίψα μέτωπον.

Perfricare os seu frontem, pro, abiecta verecundia & impudenter aliquo in negotio se gerere. *Strab. 13.*

Pygmai vel Thiodamas cum Hercule.

Ammianus 22. laudans Iuliani imp. constantiam, blateronum aulicorum diceria & iniurias contemnentis, Frustrà, inquit, virum circumlatabant immobilem occultis iniuriis, vt Pygmæi, vel Thiodamas agrestis homo Lindius cū Hercule. De Pygmæis vide Emblema apud Alciatū eorū, qui imbecillitatis suæ non conscij maiora viribus attentant. De Lindio ita habet. Cū Hercules famelicus in Thiodamantem, vbi arabat, incidisset, alterum ex iugo bouem iugulat & deuorat. Illo maledicta & conuicia conuiciis aggerente, hic omnia cachinno & risu excepit. Sunt qui bis ab eo bouem deuoratum parent, semel apud Lindum urbem, & iterum apud Driopas, qui Thiodamantis bos fuerit.

Hac tela textitur.

Pro, ita nunc agitur, ea viuendi ratio instituitur, eò res reditura est. *Cic. de Oratore 3.* Doleo (inquit Crassus) illos viros (Gracchos accipe) in eam fraudem in rep. esse delapsos: quanquam ea tela textitur, & ea in ciuitate ratio viuendi & posteritatis ostenditur, vt eorum ciuium, quos patres nostri non tulerunt, iam similes habere cupiamus. inquit instare reip. interitum. Sic Plato in Phædone, ab eadem re simile ducens, & de animo sapientis, voluptatum & ægritudinum vinculis soluto agens, ait nolle cum ita rursus implicari, idque agere, quod exitum non haberet, perindèque esset, ac Penelopes telam quandam tractare.

Narcissi opes.

De summis & infinitis. Iuuenal. 14. *nec Persica regna.*

Sufficient animo, nec diuitia Narcissi.

Plin. 33. opulentos & diuites recensens, & facta Cræsi, Cræsi que mentione: Multos, inquit, postea cognouimus in serui-

seruitute liberatos opulentiores, pariterque tres Claudij principatu, Pallantem, Callistum & Narcissum.

Firmo & maximo progressu.

Pro, magnis itineribus, & vt Celsæ idem efferunt, à *grandes iournees*: Pompeius in q. epistola ad Domitium. Cic. Cæsar.

Amor fit ira iucundior.

Plut. in *ἰστορίαις*: Vt, cum è nubibus exiit sol, ac post caliginem denique fit feruentior, ita amor cum intercessit ira aut suspicio, pace facta iucundior est, & acrior. Plaut. Amph.

*Verùm ira si qua fortè eueniunt huiusmodi,
Inter eos rursus si reuentum in gratiam est,
Bis tanto amici sunt inter se, quam prius.*

Voluptas malorum esca.

Ἡ δὲνν μίσητον κακῶν δελεῖσθαι. Quòd ea homines capiantur, vt hamo pisces. Plat. *Timæo*, Cic. *Catone*, Plaut. *Meratore*.

Non putavi.

Donatus in illud *Andriæ Ter.* Hæc ego putabam, &c. Putate, inquit, est eius, qui simplicitate pectoris errauit. Cic. pro *Ligario*: Nunquam hoc modo, Ignoscite iudices, errauit, lapsus est, non putauit, si vnquam posthac.

Pisces magni paruulos comedunt.

*Qui pote plus, urget: pisces vt sape minutos
Magnus comest: vt aues enecat accipiter.*

Gurta canat lapidem.

Non tantum 4. Fastorum, sed multis etiam aliis locis hanc sententiam habet Ouid. significans ea, temporis diurnitate omnia absumi.

Pro incerta spe premia certa.

Sallust. *Cat. de Allobrogibus* loquens, In bello verò Iugurthæ cum ait Metellum Boccho suasisse ne certa pro incertis muraret, respexisse videtur ad hoc *Hesiodi*, Νέπορος ἢ τὰ ἴπωμα λιπὸν ἀνετοίμα δίωμι. Quanquam idem apertius videatur vertisse Plaut. *Pseud.*

*Certa amittimus, dum incerta petimus, atque hoc euenit
In labore atque dolore, vt mors obrepas interim.*

Cœna sine sanguine

CV M Hegio Plautinus in Capt. dixisset parasito vitium suum esse asperum, atque iste contra rogaret senex escitaret sentes, respondit senex suam cœnam terrestrem esse, ex multis nempe oleribus. Parasitus vero apud Athenæum 6, 5. huiusmodi cœnam, cuius ornandæ causâ nullæ sint cæsæ animâtes, negat habere sanguinem.

Ad cœnam (inquit) ubi me diues inuitat, nihil triglyphaspecto testâ, vel Corinthios cados: at obseruo coqui fumum: is tuat Si latus in rectum frequenterisque, gaudeo, Exsulto & alas concutio: si debilis Feratur obliuiquisve, cognoui statim Cœnam futuram istam mihi sine sanguine.

Τί τ' ἀλλότριον ἀφ' ἑρῶτα βασκανώ-
τατε κακὸν ὄξυθρκεῖς, πὸ δ' ἴδιον
ᾧ δαβλέπεις;

Plutarchi est lib. de Secur. in curioso & philautum: in quem idem penè ita Hor. Sat. 1, 3.

Cum tua peruideas oculis malè lippus inuictis

Cur in aëticorum vitis tam cernis acutum,

Quam aut aliqua, aut serpens Epidaurius?

Vbi παραλίπειν dixit præteruidere, id est, cæcitate, transire oculis, non attentè contemplari. *Nann. Misc. 3, sub finem.*

Τραγωδίῳ.

Extulit Demosth. pro Ctesiph. eodem significatione, quo Cic. pro Milon. tragœdias excitare, pro, tumultum mouere siue rixas.

Cynicus.

Dicax, & qui scurrilibus iocis delectatur, quibus Diogenes cum delicatos homines incereparet, canis dictus est. *Cic. ad Atticum. 2. loquens de Pisonè.*

Στωμύλματα.

Ἐπιφυλλίδες τὰ δ' ἔτι καὶ στωμύλματα, Epiphyllides sunt hæc & ampullæ meræ. Arist. Ranis, dixit in insulos blaterones, poetarum nomine, quod superbè sibi arrogabât, indignissimos.

Βεαδὶς.

Βεαδὶς siue βαρδὶς per metathesin, idè qui hebes, ignauus nunc dicitur: olim tamen sapientè significabar & ingeniosus.

lum. Testantur Celtarum philosophi, à Bardo Druydis filio quinto Celtarum rege, musicorum & poetarum introductore cognominati bardis, postea tamen abutētium culpa in contrarium sensum vox detorta est, vt & illæ, sophista, tyrannus, hostis, musicus &c. Fortasse cūm Bardus etiam ipsis Gallis olim cantorem significarit, ob leuitatem musicorum, migrauit in alienum significatum, quomodo apud eoldem poeta pro leuissimo homine vsurpatur.

Cursus vite.

Pro quacunq; vitæ cōditione. Cic. pro Mil. quemcunq; que cursum fortuna dederit, secum se ablaturum esse dicit. Virg. Æneid. 4; *Vixi & quæ dederat cursum fortuna peregi.*

Ferreus.

Aristoph. Acarnan. ἴδιος ἐστὶν ἀσπίδων ἄν σιδερέϊς τ' ἀνὴρ, scis nunc impudentem te esse & ferreum virum. Sic Virg. 10. & 12, somnum vocat ferreum, quasi mortem durā & inuictā.

Galba.

Afferit Tranquill. Seruiū apud Gallos olim appellatum fuisse galbam, id est præpinguem: siue, vt rectè annotat Ægid. Tschud. in Rhetica sua, Kalb, id est vitulum bene saginatum: quod etiam hodie vsurpamus, vt hominem obscuro, vitulum vocemus.

Verpus.

Sic maranum & Iudæum hodie vulgò denotamus. Verpus enim, cui mentula præputio nudata est, vt Hebr. *Iuuen.*

Massilienses mores.

Pro optimis & probatiss. Plaut. Casina, Cic. pro L. Flacco. Massilianam peregrinationem pro Attica disciplinæ gratia suscipiebant olim Romani.

In fumum abiit.

Sic Itali & Galli rem notant repētē è manibus elapsam, vt Plaut. Trinummio de argento decocto dixit, *εὐχεται.*

Chesippus.

Homo imbecilli cōsiliij, & nullius industriæ. Eodem nomine à Zenone vocatus fuit contumeliæ causa Chrysipus. Cic. de nat. Deorum.

Amor tussis que non celatur.

Peruulgata hæc vox prouerbij vim habere videtur: vt et quæcūq; hic morbus, vnus animi, alter corporis etiam in-

uitis nobis sese prodit: simile quid habet Athen. lib. 1.

Murgiso.

Apud antiquos pro inerti & desidiofo vulgò ferebatur.

Omne nimium non bonum.

Vulgò, Omne nimium vertitur in vitium. Plautina Adelphasium in Pœnulo: *Nimia omnia exhibent negotium hominibus ex se.*

Neminem in os vultumque respicit.

Ita significant Itali seuerum aliquem aut nimis durum hominem.

Athleta.

Qui eximius est & præstans in aliquo artificio. Varro de re rust. 2, Vos qui estis Epiroticij, pecuarij athletæ. Item 3, Vos athletæ comitiorum. Sic Demosth. & Halicarn.

Si non hominum, saltem Solis vos pudeat.

Creon in Oedipode tyranno. Solem prisca putabant & honestis hominum rebus exhilarari, & eorundem turpibus sceleribus contaminari: eoque etiam illum, quem nemo posset fallere, annumerabant iis rebus quæ sanctitatis plenæ reuocare hominem à sceleribus deberent. Sic & Dem. de falsa legat.

Ὁ ἔως αὐτῆς ἰάσεται.

Etiam læsus sanatur, vel, à nullo alio sanari potest vultus, nisi ab eo, qui infixit. Verbum est apud Suet. Claudij Cæsaris ad Britannicum: cum eum sibi obuium complecteretur: inuentis eo, se remedium ei malo, quo Britannicum affecerat, inuenturum, sublaturumque esse Neronem. Tractum ab Achille, qui eadem hasta, qua Telephum vulnererat, postea eum persanauit. Quod etiã respexit Plutarch. *ἡ δὲ τῆς ἀνοσίῃς*, loquens de morsu quodam, qui in animis ingeniosorum adolescentium à philosophia excitatur, posse nempe mortem à ratione ipsa, quæ ipsum infixit sanari, non minus ac plagam illam Telephi.

Visus fidelior auditu.

Theodoretus in sua historia: Visum, inquit, fidelio- rem auditu referunt, auditui tamen sit quoque fides, dum eorum, qui dicunt, veritate ea, quæ dicuntur, iudicat. Sic Plautus Truculento: Pluris oculatus vultus, quam auriti testes decem

decem. *Et Iustinian. Institut* 3. oculatam fidem rem oculis subiectam appellat. *Lucian. item de descriptione historia*, μίμνημα γδ, ὡς τα ὀφθαλμοῖς ἀπὸς ὀπίσσω.

Excidit.

Excidisse verbū ex ore metaphoricos, cūm id elapsūm potius temerè, quàm cogitatè emissūm sit, Cic. dixit sæpè.

Phagones.

Qui ita Græcè dicuntur, Latini eos vocarunt edones, nèpe homines gutturis ventrisque vitio deditissimos. *Varro.*

Strutio.

Homò ancipitis fidei, ambabus partibus satisfacere volens. Strutio cūm fera partim sit, partim auis: pugna inter bestias & volucres excitata vtrisque suam opem pollicita est, vt vtris victoria contigisset, ipsa esset salua: capta tamè est, & suo exemplo eorū exitum, qui simulato officio duos diuersos sibi deuinciunt, ostendit.

Tua res agitur, paries cūm proximus ardet.

Horatij est posteriore epistola ad Lollium, admonentis eo, munire se quemuis debere aduersus imminens periculū, quod pares ipsi & similes miserè afflixit. *Sallust. apud Sosp.* 2. Non tu scis, si quas ædes ignis cepit acriter, haud faciles sunt defensu, quin & comburantur proximæ.

Ἀγάματα ἀγοραῖ.

Ita cum contemptu Eurip. in Electra vocat homines spectantum corporis insignes, & superbos, nulla virtute instructos. Idem apud Athen. 10. λαμπροὶ δὲ ἦσαν ἐν πόλει ἀγάματα φησὶν &c. Nos quoque vulgò, de inepto homine magistratum, vt fit, gerente, dicimus perinde esse, ipse confidat cum reliquis, an ipsius locum suppleat pileus.

Ἐν ἀτόμῳ.

In momento, seu spatio temporis indiuiduo & insecto. De summa festinatione.

Ῥαβάπτειν.

Græcis idem valet, quod sursum & deorsum cursitare: id etiam vulgò dicitur de quopiâ, qui nulli labori parcens

rem suam procurat angustam.

Orcini, seu Charonita.

Plut. in Antonio, commemorat accepisse Antonium interfecti Cæsaris commentarios, qui ex eorum auctoritate, (adscripterat ille iis quæ volebat) simulabat se aliis magistratus tribuere, alios ab exilio reuocare, alios vinculis liberare. Quare iocantes Romani illos Charonitas appellabant, quòd si quid illis esset obiectum, ad mortui cõfugerent commentarios. Idem testatur Suet. in Augusto 35. Senatores quosdam indignissimos & post mortem Cæsaris per gratiam & præmium allectos vulgò vocatos fuisse Orcinos.

Frigus inducit.

Mendacia insulsiq̃ue sermone frigus afferre dicuntur, cuius frigoris tanta vis esse dicitur aliquando, vt extinguere possit quoduis incendium. Fr. Floridus succis. lect. 1. loquens de Catuli Epigrammate, Omnes sales, omnemque leporem amitteret, & Alpina glacie esset frigidius. Demetrius de eloquentia, orationis frigidæ quoque mentionem facit, dicitque ostentationis eandem, quæ frigoris rationem esse.

Carognia.

Χαρώνεια apud Laertium, in Zenone & Geographos barathra quedam, & Plutonia fœdos odores exhalantia. Hinc Celtæ, quod fœtet cadaueris modo, dicunt, *charogne*: & hominem nihili, indignum qui in vlllo sit numero, vocant vulgò carognia, tanquam cadauer beluæ alicuius eiectum, à vitiorum fœtore.

A te sudor abest, abest salina mucisq̃ue.

Ita Cat. Furij extremam paupertatem exagitat, quem beatum facit, quòd iis morbis non esset obnoxius, quos epularum copia & luxus solent excitare, cum ne esset illi quidem quo latrantem stomachum placaret: tantum abest vt copia cibi sudorem illi aut pituitam euocaret.

Tonitrus imbrem antecedit.

Sapiens ille, qui pessimæ vxoris maledicta cum fortiter tulisset, postea ab eadem aqua commadefactus est, nonne, inquit, prædixeram, Xantippen, vbi tonuisset, aqua pluituram esse? Vtemur & nos vbi minas excipiunt verbera: &
Celt.

Celtæ, Tant tonne qu'il pleut.

In mundo.

Pro, in promptu, paratum. *Plaut. in Pseudolo*, Pistrinū in mundo scibam, si id facerē, mihi. *Idem in P. ænulo & Sæpe a libi*. Tractum à mundo muliebri: solent enim illę, quę ad corporis cultum faciunt, præsto habere: Vel à minantium more, qui furem aut improbum terrefacientes, in ea sæpe verba erumpunt, Meministi ne inueniri carcerem, comedes, carnificem? *vide Festum.*

Ne hilum.

Minimum, ne tantillum quidem. *Cic. Tuscul. i.* Tum illud quod Sisyphus versat Saxum, sudans nitendo, nec proficit hilum. Propriè hilum, paruū illud nigrum, quod in summitate fabæ adhæret. Simile, *ne gry*, apud *Erastum*.

Digni pilo.

In viles, & nihili dignos: pilus enim nullius est pretij.

Πλάττει δὲ φόρον.

Id est, Fingere mores. quod exprimit *Cic. pro Cælio*, loquens de *Catilina*: Versare suam naturam & regere ad tempus, atque huc illuc torquere & flectere: cum tristibus seuerè, cum remissis iucundè: cum senibus grauius, cum iuuentute comiter: cum facinorosis audacter; cum libidinosi luxuriosè viuere.

Caput fricare.

Indicamus eo sollicitudinem animi, & molestiã: caput enim ferè scabimus, cum dubij & incerti sumus, quid nobis sit agendum. *Luc. Piso apud Cic.*

Sanguinis plenus.

Ferus, & iracundus, *Lydus in Baechid. Plauti*, Nihil moror discipulos mihi esse iam plenos sanguinis, Vales afflicta me vacuum virium.

Sanguine caret.

Timidus est, ac nullius animi. *Aeschines.*

Bene eueniat, siue vertat.

Pomponius comicus apud Nonium, Nil petitura bene eueniat. Ita sit, & tibi bene sit, qui rectè ominas. Est igitur, Bene eueniat, vox rectè ominantis, & secundum euentum optantis.

Ddd iij

Spes alit.

Tibull. *Spes alit agricolas.* Eurip. *Phœniss. αἱ δ' ἐλπίδες βόσκουσι φυγάδας, ὡς λόγος.* Siti in aduerfis rebus pendent ab inani aliqua, longinquaque spe, eaque quasi viuunt.

Aprilis piscus.

Ita Galli mœchum appellant: quoniam mense Aprili scombri, quos macquerellos recentior ætas vocauit, maxime sint in delitiis.

Tale ingenium, qualis oratio.

Bacchidis est ad Antiphilam in Heaut. Terentij, *Nam mihi quale ingenium haberes, fuit indicio oratio.* Quod ita græci αἰσθὴς χαρακτήρ ἐκ λόγου γνωρίζεται. Vbi χαρακτήρ, nota, quæ in urebatur corpori animalium ad genus indicandum, eleganter ad hominis ingenium & mores transfertur. Sic & nos melioris vel deterioris notæ homines dicimus.

Κατὰ σαθρὴν.

Theodorit. in Heracl. αὐτὸς γὰρ μάλ᾽ ἔπειτα τῷ σαθρῶν ἐνόησαι, & quidem facile valdè ad amussim perpendifisti: id est, absolute & perfecte. Nam & alibi ea, quæ exquisita cura sunt elaborata, ad amussim & vnguem facta dici notatum est.

Recoctus.

Senem recoctum vocat Cat. in quodam hendec. veteratore in insignem, qui longo vsu didicerit quid distent æra lupinis. Sic Hor. 2. Sat. 5. recoctum scribam. Celtæ, *un vieux routier.* Coctum enim alioqui quidquid vetus. *Perf.* Vt ramale vetus prægrandi subere coctum. *Virg.* 11. *de telo:* solidum nodis & robore cocto: quod ad roborationem artis ingenio quantam torquet Donat. Sic apud Persiū: *incoctum generoso peclius honesto*, id est, duratum & in virtutum actione probè exercitum. Nec aliter dixit *Quintil.* 12. Ciceronem se Moloni rursus formandum et recoquendum dedisse. Acroni recocti scribæ sunt, qui sæpius pro consiliis missi ad prouincias vsu exercitiores euaserant: vt Donat. veteratorem deducit à multarum rerum gerendarum vetustate.

Coma venustate vel Absalona vincentes.

Καὶ τὸν ἀβισσαλὸν αὐτὸν εἰς πρὶ χάσπην νικῶντες. *Zeze s in Omnig hist.*

hyst. de Absalone, Achillæas etiam comas vt prolixas & densas celebrat *Martial. de Menogene Parasito loquens.*

In gradum reponere.

Pro, deiectum restituere. Gradum, valere existimatione & honoris locum, vulgare est. Affine, Terentij illud *Andr.* 4, 1. *Cupio, restituere in quem me accepisti locum.*

Nube pari.

Coniunge paribus te, vt ere paribus tibi. Ouidij *Deianira ad Herc.*

Tam malè inæquales veniunt ad aratra iuuenti

Quàm premitur magno coniuge nupta minor.

Artificium omne incrementum recipit.

Martian. D. 32. t. de leg. & fidei comm. 65. Cùm omnes adhuc discere possint, & omne artificium incrementum recipiat: quod magis obtinere debet, quia humanæ naturæ congruum est. Solennis versus est hic, *μηδὲ καὶ εἰ ποτὴ ἀδίδακτοί ποτε.*

Publica priuatis potiora.

Valerius 2, 1. de Fabio patre ad filium *Col. Publica instituta priuata pietate potiora iudico.*

Libertas res inæstimabilis.

Adeo libertas res est inæstimabilis, vt etiam pecunia luit non possit. *Vlpian. D.* 40. t. de stat. libert. 9. *Iustinia. Instit.* 1. t. quibus ex causis *Paull. de diuersis reg. iuris.*

Mediam viam eligere.

Vbi paribus vtrinq; rationibus distrahimur, tutissimū est medium inter duo extrema amplecti: id enim simplicissimum. *Iustinian. in Instit.* sepius.

Conueniunt rebus nomina sæpè suis.

Iustinian. vbi donationes ante nuptias, quæ post nuptias accidebant, iubet vocari propter nuptias: dicit id à se fieri, quòd nomina consequentia rebus esse studeret.

De statu mentis deturbare.

Pro, commouere & deicere. Vsurpauit ex *Demosthene Saturninus D.* 48. t. de penis. Sic qui ira corripiuntur, dicuntur de potestate aut mente exire, id est, de consilio & ratione.

Ddd iij

Prope est.

Pro, quasi, ferè est, interprete Alberico. *Papin. D. 39. §. 6. de mortis causa don. 41.* Quod ab alio, nomine ipsius, presentate eo datur, prope est, vt ab ipso datum intelligatur. Multa huius generis ad modestiam vsurpant Iurisc. vt penè est, parum est, &c.

Μονομυρῶς.

Apud Paull. D. 36. t. i. c. 81. pro, peremptoriè & sine replicatione vsurpatur. Appellatione facta, cum Phœbus solus egisset, *μονομυρῶς* victus est, quia ei vel eis, verba utrosq; fractes complecterentur, &c.

Copa.

Mulier vaga, à saltatrice Copa, Mæcenatis liberta, quæ ob mollitiè malè audiebat. de ea exstat Vergilij epigramma.

Coruum misimus.

De his, qui curaturi negotium diutiùs hærent in via: à coruo Phœbi ministro, de quo fabula *Fab. 2. apud Ouid.* vel à coruo Noë. *Genes. 8.*

Syrus aduersus Phœnicem.

Σύρος ἀντὶ τοῦ Πόντου. De duobus, qui hoc vnum astutè agunt, vt dolis se mutuo circumueniant. Syri ob astutiam olim malè audierunt, vt & Phœnices.

Campas dictis abigi.

De iis dixit Plaut. Trinummo qui verba non curarent, sed rem ipsam. Solent enim Campæ, id est vermiculi, secundum Catonem, ætatis tempore olera & arbores infestantes, (quos erucas appellamus) carminibus exstingui.

Hirci, cuculus.

Ita Itali eos notant, quibus vxores sunt impudicæ: vel quòd hirci zelotypia non afficiantur: vel quòd eos vxores tanquam hircosos auerlentur, qua posteriore ratione hircos accipit *Catullus*, hircosos senes. *Plaut. Mercatore.* Nos prostitutores suarum vxorum cuculos vocamus vulgò: quòd cuculus ferè in hypolaidis seu curtucæ nidum oua transferat: quanquam ea ratione garrucæ potius dicerentur, quòd alij in suum nidum oua congerant: & adulterium, quasi ad alterius thorum. *Plautus in Persa, & Trinummo.*

Eruca.

Eruca.

In turpem & salacem maritum: nam & ea herba salax est, teste *Virg. in Iuuenil.*

Sedere.

Negligenter, & cunctanter aliquid obire. *Cic. in Pisonem:* non dicam malè sentienti, sed sedenti, cunctanti, dormienti, in maximo reip. motu consuli? *Virg. 12.* Sedeât, spectentque Latini. Vbi sedere etiam ignauæ cessationis est.

Bambatio, Batalus, Bacelus, Babalus.

De loquaculo, & blaterone, qui multa, eaque inania confusè, nec satis distinctè loquitur. Hinc *Celtæ. Bauard, babillard, & baueur.* Primum nomen impositum fuit *M. Antonio,* qui teste *Cic. Phil. 3.* homo cum esset nullo numero, propter hæsitantiam linguæ, stuporemque cordis cognomen ex contumelia traxit. Græci batalum mollem appellant, bacelum stultum, Babalum loquacem. *Plant. Pseudolo:* Bombax dixit.

Πομπικός.

Ita Attici Heraclidem Ponticum immutato paulum nomine vocabant, ab incessu delicato, cultu corporis, & vestitu. *Celtæ* etiamnum tales *pompæux* vocant. Quæ in pompa ferebantur, splendoris & magnificentiæ plena erant.

Διασπείφειν ὀφθαλμόν.

Illud Græcorum. Cicero in Lucullo reddidit, torquere oculum: quod est straborum.

Δορκάς.

Lucr. 4, Neruosa & lignea *Dorcæ.* Innuit amantes suas puellas, ligno arido & exsucco corpore, *ὑποκαρίζον τὰς* appellare *Dorcades,* à bestiola durissima cute, & verè lignea.

Νε gleba agri illi relicta ad locum sepultura.

De homine, cui à summis diuitiis & copiis ad summam paupertatem vel ad restim potiùs res rediit. Humabant enim mortuos in agris veteres. *Liuius, Cicero, Aristophanes.*

Διοπτῆς, delapsus de cælo.

De cælo venire, seu cadere, teste etiam *Agellio 15.* dicuntur, qui virtute, prudentia, moribus excellunt: vnde *Ioannis filij,* quanquam apud *Minucium* qui repentino & inopi-

Prope est.

Pro, quasi, ferè est, interprete Alberico. *Papin. D. 39. t. 6. de mortis causa don. 41.* Quod ab alio, nomine ipsius, præsentate eo datur, prope est, vt ab ipso datum intelligatur. Multa huius generis ad modestiam vsurpant Iurisc. vt penè est, parum est, &c.

Μονομυρῶς.

Apud Paull. D. 36. t. 1. c. 81. pro, peremptoriè & sine replicatione vsurpatur. Appellatione facta, cum Phœbus solus egisset, *μονομυρῶς* victus est, quia ei vel eis, verba vtrosq; fratres complecterentur, &c.

Copa.

Mulier vaga, à saltatrice Copa, Mæcenatis liberta, quæ ob mollitiè malè audiebat. de ea existat Vergilij epigrāma.

Coruum misimus.

De his, qui curaturi negotium diutiùs hærent in via: à coruo Phœbi ministro, de quo fabula *Fast. 2. apud Ouid.* vel à coruo Noë. *Genes. 8.*

Syrus aduersus Phœnicem.

Σύρος ἀδὲς Φοίνικα. De duobus, qui hoc vnum astutè agūt, vt dolis se mutuo circumueniant. Syri ob astutiam olim malè audierunt, vt & Phœnices.

Campas dictis abigi.

De iis dixit Plaut. Trinummo qui verba non eurarent, sed rem ipsam. Solent enim Campæ, id est vermiculi, secundum Catonem, ætatis tempore olera & arbores infestantes, (quos erucas appellamus) carminibus exstingui.

Hirci, cuculus.

Ita Itali eos notant, quibus vxores sunt impudicæ: vel quòd hirci zelotypia non afficiantur: vel quòd eos vxores tanquam hircosos auersentur, qua posteriore ratione hircos accipit *Catullus*, hircosos senes. *Plant. Mercatore.* Nos profitutores suarum vxorum cuculos vocamus vulgò: quòd cuculus ferè in hypolaidis seu curtuçæ nidum oua transferat: quanquam ea ratione curtuçæ potius diceretur, quòd alij in suum nidum oua congerant: & adulterium, quasi ad alterius thorum. *Plautus in Persa, & Trinummo.*

Eruca.

Eruca.

In turpem & salacem maritum: nam & ea herba falax est, teste *Virg. in Iuuenil.*

Sedere.

Negligenter, & cunctanter aliquid obire. *Cic. in Pisonem:* non dicam malè sentienti, sed sedenti, cunctanti, dormienti, in maximo reip. motu consuli? *Virg. 12.* Sedeat, spectentque Latini. Vbi sedere etiam ignauæ cessationis est.

Bambalio, Batalus, Bacelus, Babalus.

De loquaculo, & blaterone, qui multa, eaque inania confusè, nec satis distinctè loquitur. Hinc *Celtæ, Bauard, babillard, & baueur.* Primum nomen impositum fuit *M. Antonio,* qui teste *Cic. Phil. 3.* homo cum esset nullo numero, propter hæsitantiam linguæ, stuporemque cordis cognomen ex contumelia traxit. *Græci* batalum mollem appellant, bacelum stultum, Babalum loquacem. *Plaut. Pseudolo:* Bombax dixit.

Πομπικός.

Ita *Attici* *Heraclidem Ponticum* immutato paulum nomine vocabant, ab incessu delicato, cultu corporis, & vestitu. *Celtæ* etiamnum tales *pompæux* vocant. Quæ in pompa ferebantur, splendoris & magnificentiæ plena erant.

Διασπρέφειν ὀφθαλμόν.

Illud *Græcorum.* *Cicero* in *Lucullo* reddidit, torquere oculum: quod est straborum.

Δορκάς.

Lucr. 4. *Neruoſa & lignea Dorcas.* Innuit amantes suas puellas, ligno arido & exsucco corpore, *ἄσπικον τινος* appellare *Dorcades,* à bestiola durissima cute, & verè lignea.

Ne gleba agri illis relicta ad locum sepultura.

De homine, cui à summis diuitiis & copiis ad summam paupertatem vel ad restim potius res rediit. Humabant enim mortuos in agris veteres. *Linus, Cicero, Aristophanes.*

Διοπτῆς, delapsus de cælo.

De cælo venire, seu cadere, teste etiam *Agellio 15.* dicuntur, qui virtute, prudentia, moribus excellunt: vnde *Ioannis filij,* quanquam apud *Minucium* qui repentino & inopi-

nati apparent, de cælo etiam cadere dicuntur, vt liquet ex Tibull. 2,3. Vide Erasini adagia. Huc refer ancilia Numæ, & magnam Dianam Ephesiorum, *Διοπιτε*. Actorū 19.

Μολυβδίνη μάχαιρα.

Eo notare solent Græci iudicium siue aliquid aliud infirmum.

Titani.

Homines sæuo ingenio & immani, qui iusiurandum fideique violant, imò non magistratibus tantum, sed ipsis etiam Diis repugnant, & veluti bellū indicunt. *Cic. de leg. 3.*

Præter plorare nihil relictum.

Vox est peruulgata Celtarum, quam expressit Hor. Sat. 2,5. *Inueniētque Nihil sibi legatum præter plorare.* Et Græci, quem à se contumeliosè dimitunt, plorare iubent. *Cic. ad Q. fratrem: αὐτὸν οὐ μολυβδίνην, nos modò valeamus.*

Per nebulam, caliginem videre, audire.

Pro, incertè, obscurè, non planè. *Cic. Philip. 2.* Quod videbam equidem per caliginem. Durius videtur dictum à Plauto in Capt. *Nunc edepol demum in memoriam regredior, audisse me quasi per nebulā, Hægionem meum patrem vocariet.* Migratio ab oculis ad aures. nebula enim sensū oculorū impedit. non ita aurium. Eleganter *Cic. ad Atticum:* In strepitu videor exaudisse: pro, non firmiter. Nam & multorum strepitus & clamor facit vt non certò quæ dicuntur queat intelligi.

Strenuis abundè dictum puta.

Marius in extrema concione apud Sall. Plura dicerem, si timidis virtutem verba adderent: nam strenuis abundè dictum puto. Huc illud Sōsiæ Terent. *dictum puta: nempe ut curentur rectè hæc.* & Antiphonis. *Ah dictum sapienti sat est.*

Ἀρχιτέκτων ἐπιβουλής.

Consultationis architectus. *Demosth. cōtra Dionysiod.* Tractatio à structorū principe, qui reliquis ædificandarum domorum fabris imperat. Sic *Cic. pro Roscio:* Omnium architectum & machinatorem vnum esse Chryfogonum.

Influere

Ἰππορρεῖν.

Influere: de rebus aurium sensui subiectis, translatione ab aquis. *Plat. 4. de rep. Et Cic. de leg. 2.* Assentior Platoni, nihil tam faciliè in animos teneros atque molles influere, quàm varios canendi modos.

Digito attingere.

Pro, leui iniuria aliquem attingere, si iniuria est dicenda, cum detrimenti nihil, ignominiaque importatur. *Cic. Lelius, si digito quem attigisset, pœnas dedisset.* at Cinna collegæ sui consulis Cn. Octauij præcidi caput iussit.

Καὶ τυφλῶ δῆλον.

De rebus manifestis. *Polyb. 16.* Vulgaris hyperbole Latinis, & plerisque nationibus.

Sed quis custodiet ipsos custodes?

Hac poëtæ cuiusdam Latini sententia significabimus, non omnibus custodibus fidendum esse. *Plat. de rep. 3. de ebriio agens magistratu: γαλοῖον γὰρ ἦδη ὅς τὸν γὰρ εὐλακε εὐλακος δίδω.* *Cic. Philipp. 3.* cum se Antonius vrbsi custodem futurum dixisset: O præclarum custodem! ouium, ut aiunt, lupum.

Ἐναυλον ἔχειν.

Significat aliquid ex audito sonore vel cantu restare in auribus quod quasi idem insurrexerit, diutiùsque illic maneat. *Plut. de lectioe poetarum. πρὸς ταῦτα δὲ πάλιν παρασκευάζουσι ἄλλοι ἐξ ἀρχῆς ἔχειν ἔναυλον, ὅτι ποιητικῆ ἰσχύϊ ἢ πάντι μάλον ἔστι τὸ ἀληθείας, in auribus semper obstrepentem hanc vocẽ habere, & quæ continenter eandem sententiam renouet.*

Medium ferire.

Arbitri est, qui, cum sententiã fert, æquo utrinque momento & interuallo discedit, *Cic. de fato: Chrysiippus tanquam arbiter honorarius medium ferire voluisse.*

Dignus qui raris ministræ.

Phetecr. apud Ath. 10, ὁ ῥῶ ὅς κροτάκας, βασιλέας οἰνοχεῖν σὺ δῖ. Eodem vulgò vtuntur, vbi ministri vinum nimia aqua diluendo eius vim perdunt.

Ἰσαρές.

Aquosum: tratatè, tenue, infirmum, leuè. *Arist. polit. 2.*

ὡ δὲ τῆ πόλει τὴν φιλίαν αἰαζομένην ὑδαρῆ γένοισθαι διὰ τὴν κατηνία
τὴν ποιάντην.

Σκληρὸν ἦθος.

Vt Latini tralatione à corpore ad animum durum faciunt hominem, qui neque pudore, nec precibus mouetur. Ita Græci fecerunt σκληρὸν ἦθος.

Κατωδίεν δακτύλους.

Cùm cibi suauitatem, & auuiditatem eorum quibus apponendus est, ostendemus. *Plaut. Pseudolo*, Vt quisque quid conditum gustauerit, ipsos sibi faciam vt digitos prærodat suos.

Μαλα βεστία ἐστ.

Vox frequens Italis, Gallis. *Plaut. Bacchid. & Pæn.*

Ὁ μῶσον βαδίξεν.

Cominus cum hoste congrredi, vsus est *Plut. in Theseo* tralatè à rebus bellicis. Idem valet ὁ μῶσον χωρεῖν, teste eodem *Plut.* Dicitur & ὁ μῶσι χωρεῖν τῆ ἀληθείᾳ, conferre pedem cum veritate, propiùs accedere ad virtutem.

Πάλασμα.

Astuta ratio vincendi aduersarium, qua utebantur pugiles in certaminibus. tralatè, callidum aliquod ac vasfrum consilium. *Aesch. contra Ctesiph.*

Finis pulchritatem sequitur.

Vulgatum hoc prouerbium expressit parasitus Aristophontis apud Athen. 6.

Ἐάσω μὲν εὐδεῖν.

Plat. in Phædro: Τίσιαι τε καὶ γρηγῆαι ἐάσω μὲν εὐδεῖν, finimus quiescere: cum contemptu quodam.

Πολεμεῖν χερόνω.

Valet, Veteri opinioni repugnare, & ab eo, quod diu creditum est, liberè dissentire. *Plut. in Theseo.*

Tollit supercilium.

De irato, & minitante alteri malum. Vultus enim index animi. *Caullus* in Iauuam: *quem dicere nolo Nomine, ne tollat rubra supercilia.*

Εἰσηλθῆ μοι θεῖον.

Vlysses apud *Eurip. Cyclop.* ita consilium vocabat, quasi à Deo

à Deo immiffum, quo vltus est Polyphemum. Virg. 9.

Dij ne hunc ardorem mentibus addunt

Enryale:

Sic Georg. 3, de furore equorum: & mentem ipsa Venus dedit: vt mentem dare vel iniicere, fit excitare defiderium alteri, vel impellere. Cic. pro Milone: Hic Dij immortales mentem dederunt illi perdito & furioso, vt huic infidias faceret. Suprà dixerat, mentem iniecit & amētiam, quod Græci ἠμκαλεῖν siue ἠμποιῶν τῆν. Demosth. Philipp. 1, & Isocrates ad Philipp. Macedonem.

Χέρσος.

Incultæ & ignaua terra, tralatè virgines perpetuæ, nuptui non traditæ: item, steriles, & quæ non concipiunt. Soph. Oedip.

Album colorem ab atro non distinguit.

Vulgatum de eo, qui non corporis luminibus, sed animi caret: neque vllò ingenij acumine præditus est.

Λέγειν κάρια.

Pro, sententias vtilis sapientésque edere; illæ namque opportunæ sunt, ac temporì aptæ. Aeschylus.

Γεάφειν ἐν φρεσίν.

Pro, condere in animo quippiã atque illic firmiter collocare, vt ea, quæ litteris cõsignamus. Aesch. Prometheo. Cic. sæpè id dixit, insculpere in mente. Ter. Andr. Etiam nunc mihi scripta illa dicta sunt in animo Chrysidis.

Oculi dolent.

De re molesta, odiosa & oculis molesta. Ter. Phorm. 5, II. Vin' primum hodie facere, quod ego gaudeam Nausistrata, & quod tuo viro oculi doleant? Sic Plaut. Asin. Græci contrà oculorum ægritudinem vocant id quo viso frui nõ licet. Sic Alexander de puellis Persis captiuis, teste Plutarcho εἰσὼν ἀληθῶν ἐομαμάτων αἰ περιόδης.

Τὸ ἐμόν γ' ἐμοὶ λέγεις ὄναρ.

Idem quod ego de hac re sentis. Plat. de rep. 8, τὸ σὸν ὄναρ σοὶ διηγῶ ὕμῃ. Cic. ad Att. 6. vlt. Monebas de Q. Cicerone, filio, vt eum quidem neutiquam relinquerem. τὸ μὸν ὄνειρον ἐμοὶ. eadem omnia quasi collocuti esse mus, vidimus; non fuit faciendum aliter.

Εἰς τὸ φραγ ζεῶφειν.

De rebus quæ subito dissipantur, nec stabilitatis aliquid aut constantiæ habent.

Labefactare munere.

Durum & offirmatum flectere & delinire, quo modo dicimus expugnare pudicitiam. Catullus in Ruffo. *Non, si illam tara labefactes munere vestis.*

Præsentia atque viua.

Soph. in illo Trachin. ἢ μοι χρόνον τῷ ζῶντι καὶ παρόντι νῦν ἔρασει, &c. tempus præsens & viuens dixit quod instaret. Cic. etiam veteribus exemplis opponit præsentia & viua, sumpta nempe ab iis qui etiam tum viuerent.

Χρόνου φείδου.

Breui & sapiente hoc dicto volebant veteres, tum quia breuis est vita, tempus nõ frustra in rebus inanibus cõsumendum esse: tum parcendum esse quotidianis sumptibus, ne si forte vita cõtingat longior, res ad vitam necessariæ desint. Clemens Strom. 1. Cic. de fin. 3. Vetera præcepta sapientem iubent tempori parcere &c. Et Theophrastus apud Stob. 3. tempus dicebat esse *πλουτῆς αἰάλαμος.*

Velitari.

Primas iactare hastas. Cic. de Orat. 2. Atque eiusmodi profulio illa debet esse, non vt Samnitum qui vibrant hastas ante pugnam, quibus in pugnando nihil vtuntur; sed vt ipsis sententiis, quibus proluserunt, vel pugnare possint.

Alcinoi apologus.

Arist. Rhet. 4. Quæ gesta non sunt, si commiserationem aut indignationem faciunt, perinde vt gesta narranda: huius exemplum Alcinoi apologus, quid apud Penelopem xx annis esset factum, &c. Vtemur cum narramus quædam, quæ possunt in immensum extolli figmentis additis. Ita de Penelopa fixerunt quidam, quid per xx. annos illos, quibus excisa fuit Troia, & errauit Vlysses, fecerit. Huc referas librum de Christi vita in Ægypto maiorem ipsis bibliis, verum Alcinoi apologum.

Cribo

Cribrò vaticinans.

Stultè de rebus occultè diuinans: à diuinationis genere, quod suspenso, circumactòque cribrò peragebatur.

Florent faba.

Vulgò hoc nomine fabarum flores laborant, quòd stultitiam pariant. caussam eius statuit L. Lemnius grauem & fumidum inde halantem vaporem.

Κερασβόλος.

Homo duræ ceruicis, quique nec leges neque vllum animi cultû recipit. Plat. Semina verò κερασβόλα & ignis iniuriæ inuicta resistere γαπωνικῶν 14. legitur, nec aqua macerata tenerescere. *Etymolog. auctor est.*

A Dorio ad Phrygium.

Inter nullos modos minus conuenit quàm inter Doriû, & Phrygium, vt si ab illo transeas in hunc, protinus offendantur aures, præsertim in genere diatonico.

Περιαυτολόγοι.

Gloriosi homines de se loquentes, suâque iactantes.

Atticè dicere.

Est, ornatè, appositè, eleganter & vno quoque dicendi genere probato differere. Cic. in Orat. Erant enim Attici limati, pressi, & emuncti, nihil inane & redundâs ferebant. Vnde Plin. epist. 4, laudans Hadriani epistolam dicit ipsas Athenas non tam esse Atticas.

Noctes atque dies patet atri ianua Ditis.

Ex Æneid. 6. quo mors omnibus communis significatur.

Callipedes.

Græco prouerbio dicuntur, qui inter bienniû cubitum, vix processerint, hoc est, in rebus agendis tardi.

Crassipelles.

Παχύδερμοι, qui pingui sunt, illotâque cute, & habentur pro fatuis ac rudibus. *Celsum, 3. 5.*

Noctu urgenda consilia.

Theon progymn. Cui ignotû tritûm prouerbiû, Noctu urgenda consilia? An non quòd tû, vt cum maximè, vis mētis in hominibus exerceatur: *Idem alibi repetitur ab eodè.*

Apparet scripſiſſe Heraclitum ſolem cum occidit, Oceam
noque mergitur, non aliter quam ignem extingui: eundem
tamen ſub ortum redaccendi. Neque hoc ipſum probat.
Adſcribam verba Platonis è ſexto de Republic. quibus ſi-
gnificat eos, qui ſenes & fracti, ſe ad philoſophiam confe-
runt, deficere ut plurimum in ipſo progreſſu, neque dein-
de, ſolis Heraclitei inſtar, ad ſe redire.

Scelera non habent conſilium.

Quintil. 7. de coniectura loquens: Præterea cur potiffi-
mum illo loco, illo tempore, illo modo ſit aggreſſus, &c.
an etiam ſi nulla ratione ductus eſt, impetu raptus ſit, &
abſque ſententia. Nam vulgò dicitur, ſcelera non habere
conſilium.

Rimofum.

Qui commiſſa non retinet. Hinc Parmeno Terentianus
ſe arcana proditurum minitans, Plenus, inquit, rimarum
ſum. tralario à vaſis rimofis, que fundunt. Græcis κλειδριώδης.

In ſuum deſpuere.

Τεῖς εἰς τὸν ἑπιουσι κελπόν, ter in ſuum deſpuit ſuum.
Theocr. 24. Geſtus eſt abominantis.

Αἰχροκερδῆς ἢ μικρολόγος.

Pro, turpꝝ lucri cupido, ſordido, & quem minima que-
que mouent. Ariſtot. & Plut.

Palea.

Ita veteres olim appellabant res tenues ac nullius mo-
menti, aut vtilitatis, & olim Alexandria ad Tanarum in
Statyelis urbem, cum condita eſſet, paleæ nomen per con-
temptum à vicinis accepit. Conradus etiam imperator
cum coronam regni Italici alibi quam Mediolani à vici-
nis accepiffet, corona paleæ redimitus ferebatur. Quin &
Ariſtoph. τοὶ γὰρ μεταίκοις ἄχουα ἢ ἀσὼν λέγουσιν, paleam inquil-
nos eſſe dico ciuium.

Νοῦς ὄρα, ἢ νοῦς ἀκούει, τ' ἄλλα ᾗ
πέφυκε τυφλά.

Mēs videt, mens audit, alia ſed ſunt cæca. Epicharmi eſſe
teſtatur Plut. de fortuna Alexandri II. Meminit eiufdem
Ariſtot. probl. I 1, 3 3. Habent quidem ſenſus ſinguli ſuam
vim: eos tamen ad eam mens adiuuat atque ornat, ut ſola im-
perare

perare videtur: & reliqua verè surda, cæca, inanima de-
formant potius & morentur eos, quibus mens & virtus non
adeft.

*Dulcedo cuncta intelligendi superat ceteras vo-
luptates.*

Themistius βασιανισῆ: ἡ δὲ εἰς γὰρ φασί, γλυκυσταίτησιν, ἢ πάντ' εὐ-
δυναί, καὶ ἐγὼ φημι τ' ἀγαθαί.

Oleribus verba facere.

Itali eo diuerbio significant: frustra pertinacem homi-
nem ab alio monerit: tam enim auscultare illū, quàm cer-
ta quædam olera, præsertim quorum caput terra conte-
ctum est, cum ad ipsa quis verba facit. Cōsine est illi quod
exprimit Cic. *quæst. Tusc.* 3, Medza cælo & terræ miserias
suas memoratur narrare.

Mortuus rursus eris id, quod prius.

Vespasianus apud Suet. dixit in Ceryllum, qui cum li-
bertus esset, vt pro ingenuo agnosceretur, se Lachetē vo-
cauit: illam nominis mutationem illi nempe non profutu-
ram, cum omnino ius patroni in eius bonis maneret.

Chironia ulcera.

Appellant Eustath. & Ægin. veluti Chironiæ medicinæ
peritissimo indigentia. Gal. in Methodo verò, quod eiu-
modi primus sanarit Chiron. Ea maximè accidunt pedibus
& cruribus duâsque habent calentes orâ, tumētēsque mo-
dico dolore,

Τὸ ἐν χροῖ ξυρεῖν.

Ad viuum vsque radere, pro funditus abolere. *Sophocles.*
In Aiace tamen pro mordicus pungere, & incidendo mor-
dere. ξυρεῖ γὰρ ἐν χροῖ ἄστυ μὴ χαιρεῖν πνῖα, Radit cute tenus, ab-
sit omne vt gaudium.

In toga.

Rebus pacatis. Cic. *Off.* 2. *In L. Pisonem. Et in Catil.* 2. At-
que hæc omnia sic agentur, Quirites, vt res maximæ mi-
nimo motu me vno togato duce sedentur.

Barbata eminus saluanda.

Italorum est, qui feminæ, præter naturam barbataz, oc-
cursum ominosum putant.

Μυεσθε χοί.

Qui delibutos vnguentis capillos habent, molles nempe & luxui dediti. Sic Cic. pro Roscio, capillum compositum ac delibutum fastus & mollitiei symbolum notat.

Crispiores apio.

Σίλινον ἔλα τὰ σκέλη πορεῖ, apium crispa crura habet. Aristot. Rhetor. 3.

Area.

Transfertur ad amplitudinem materiæ. Ouid. Fast. 4.

Quæ decuit primis sine crimine lusimus annis:

Nunc teritur nostris area maior equis. & Trist. 4.

Et patet in laudes area magna tuas.

Cumæi anni.

Pro infinitis. Ouid. de Ponto. 2.

Sic pater in Pylios, Cumæos mater in annos

Vivant, & postis filius esse diu. Prop. similiter.

At me ab amore tuo deducet nulla senectus,

Sine ego Tithonus, seu tibi Nestor ego.

Gallinacci lactis haustum polliceri.

Fr. Floridus epist. succif. lect. fumosæ lucubrationum inscriptiones iis sunt relinquendæ qui lectores dulcia vtilibus miscentes erudire pariter ac delectare, & gallinacci lactis haustum in recessu polliceri queant.

Διώνειν δρόμῳ τὰ πετεινά.

Sequi cursu volucres: frustra quid conari. Dissimile illud Phalerei de Elocutione: Θέον ἀέμιστον ὁμοῦ, æquabant cursibus auras.

Qui medicè vivit, vivit miserè.

In vtentes victu superstizioso & nimis exquisito torqueri vulgus: nõ iniuria. Sanis enim mediocritas ipsa regula est. At cur superstizioso vivere, est medicè vivere? an non medici, modum ubique laudant, & sanitatem illi tanquam filiam tribuunt? Errat ergò vulgus hac acceptione, qui, quam viuendi rationem agris medici indicunt, indicii etiam putant sanis.

Vitis & brassica.

Ἀμπέλος καὶ καράμβη. De rebus adeo sibi mutuo aduersantibus, vt non nisi cum alterius interneccione pax coire possit.

Σκιαμαχίη.

Cum

Cum umbra pugnare, ridiculum, inane, inutile.

Dursior adamante.

Huius lapidis vis est inenarrabilis & indomita, eaque re inexorable & inuictum significamus. *Fr. Floridus.* Siracides, 16, τὸ ὄψις ἀπὸ καὶ τὸ σκότος ἐμίχισι τῷ ἀδάμαντι. In quem lo cum ita Camerarius: Hoc dicit, immutabiles vices lucis & tenebrarum, neque infringi posse. Sic in oraculo apud Herod. ἀδάμαντι πλάσας, firmum & infractum reddens.

Arena sine calce.

C. Caligula Senecam commistiones meras componere, & arenam sine calce esse dicebat.

Gergeseni.

Ita Theologis dicuntur, qui, vt est Matth. 8. non ferunt vt Christus suos fines inuisat. Item, qui, vt est. 1. *Timoth. 4.* sanam doctrinam relinquentes ad suas libidines sibi magistros cumulant, auribusque prurientibus & a vero auerſis ad fabulas se conferunt: qui denique, vt ibidem est priore capite avari sunt, arrogantes, voluptatis magis quam Dei amantes.

Milesia stragula.

Μιλῆσια σπύματα, pro delicatissimis: ab optimis lanis Milesiæ regionis. *Theocr.* Imò quicquid molle, parumque vile velint intelligi, Milesium appellant.

Lac auium fert Samus Ionica.

Hoc inde natum, quòd Samus Ionica olim vsque a deò fuerit fortunata: infelix tamè fuit, cum in ea Solyson tyranidem suam exerceret.

Αἰγυπτία ζεν.

Ægyptium agere: pro, occulta prestare. prætites enim, vt in alio prouerbio est, in contexcèdis machinis Ægyptij. *Eustath in Dionysium.*

Ἀνεπαείατος.

Id est, ματι μάλ' ἔθισσι, facti pænituit, foedifragus est. Ex eo, quod Parus vna Cycladum pacem, quam cum Miliadiæ pepigerat, non seruauit.

Calauriam pro Delo.

De permutantibus æqualia. Neptunus Calauriam cum Latona permutauit accepta Delo, vt & pro Pythonè Tænarum accepit.

Ecc ij

Arabicus tubicen.

In garrulos homines & loquaces; vel tuba alióve instrumento canédi imperitos. Arabicus tubicen fertur pro drachma tubam inflasse, pro quatuor verò tacuisse.

Bœotica sus.

Ita vulgò Bœotos vocabant, teste Pindaro, quòd non essent mente admodum agiles.

Caunius amor.

De iniustè amantibus, vel de læsis ab iis, quorum iniusto amore essent capti. Caunus vrbs fuit Cariæ, à quodam Cauno sic dicta, cuius amore capta Biblis soror cum esset repulsa, mortem sibi laqueo conscivit.

Ciuitatem, domum venti perspirant.

De ciuitate vel domo deserta ad ruinam tendente, idem Celtæ vsurpant.

Sub vnam Myconum.

Πάνθ' ἐπὶ μίας μύκονον, omnia sub vnâ noxam aut condemnationem. De iis, qui vna sententia condemnantur. In Mycone vna Cycladum aiunt sepultos esse excellentissimos Gigantum ab Hercule interfectos.

Hylam vocare.

De vocantibus non audientes. *Theorr. Eidyll.* 13. quod *Hylas* inscribitur. Iuxta Cium Mysium fluuium, cui ciuitas adiacet item Cius dicta, à Nymphis raptus fuit *Hylas* puer Herculi cariss. Describit fabulam elegatissimè Apollonius in fine primi Argonauticon, & Propert. 1. 20.

Corycaeus audit.

De his, qui secreta explorant. Natum ab insula quadam & portu qui est prope Teum insulam & Erythras, vbi piraticam exercebant. inde Corycæi, speculantes mercatores.

*Lydi mali, secundi Aegyptij,
tertij Cares.*

Lydi propter improbitatem malè audiunt.

Παρά λυδίων ἄρμα θύειν.

Præter Lydium currum currere dicuntur, qui aurigan-
di arte succumbunt. Eustath. in Dionys.

Te-

Tenedius vir.

De austerè iudicantibus. Tenedis olim cùm quis de magnoflagitio accusaretur, quidam securim gestans eidem assistebat, quem oportebat obiecti criminis conuictò statim plagam infligere letalem.

Ad manticam res rediit.

De eo, cui nihil planè reliquum.

Fronde fructuum expertes.

Theologicum prouerbium de iis, qui ore Deum se scire profitentur, eundem verò factis negant.

Azymus.

Sincerus, verus, non elatus, sine iniquitate.

Quæ ignoramus, aspernuntur.

Laz. Baifius: ferè sit, vt faciliè aspernemur, quæ ignoramus: teste enim Aristot. Nemo eorù quæ ignorat bonus iudex. Et vulgò: Scientia non habet inimicum præter ignorantem.

Nudato Petro Paulum tegere.

Hoc Celtæ in eos, qui sic è præsentibus malis extricant se, vt aliis grauioribus impediuntur.

Pigris semper festum.

Ἀργῶτε αἰὲν ἰορῆν. Theocr. Natum à Tarentinis potentibus quidem, sed luxu perditis, apud quos plures olim ferie propter otium & delicias institutæ celebrabantur, quàm profesti dies.

Thasus bonorum.

Quasi ἄσπετος, multitudo siue densitas. ortum à Thaso insula Ægei maris aurifodinis quondam celebri, quæ ob fertilitatem Cereris granarium dicta est. Alij ita efferunt, Datus bonorum: veluti & hoc, ἀγαθῶν ἀγαθίτης.

Caracalla nummi.

In blandos vultu, animo virulentos, còsque omnes, qui aliud præ se ferunt, aliud tegunt, Habuit, teste Dione, Ant. Caracalla in vsu nummos adulterinos; plumbumque argentatum, & æs inauratum pro argento vel auro Senatoribus suis dedit.

Cauponariæ mulieres.

Nominant Hebræi vna eademque voce meretricem & Ecc ij

caupanariam mulierem : quasi eiusdem generis sint . Vulgata enim sunt pudicitia , quæ in cauponis seruiunt . *Consultant. l. quæ adult. C. ad legem Iul. de adult.*

Fronti nulla fides.

Hoc Iuuenalis 2. vulgatiss. hodie est , vt & illud , Hypocriteos magni sunt recessus.

Sarmentarij.

Inter maledicta & cõuicia , quibus Ethnici Christianos exagitabãt , memorat Tertull. appellatos fuisse Semissios & Sarmentarios : quòd ad stipitem , dimidij assis reuincti sarmentis additi concremarẽtur , de quo meminerunt etiam Euseb. Augustin. Dicebantur & Asinarij , quòd iidem Christo illudentes , illum velut in pergula prætereuntibus depictum ostentarent , asininis auribus , pede altero inungulatum , ac togata specie cum libro in manibus hoc abiecto titulo , quasi is Christianorum foret Deus $\delta\nu\omicron\chi\lambda\omicron\varsigma$.

Chamaleontem imitari.

In adulatorem : qui cum in mille formas se possit vertere verus tamen & sincerus esse non potest , instar Chamæleontis , qui omnium colorum similitudinem exprimit , præterquam albi . *Plut.*

Manus porrigenda non confusis digitis.

Videtur eo Diogenes voluisse , omnia esse aperto animo & simplici facienda ; non autem fucato & duplici ; Vel non oportere , esse rapacem : nam qui aliquid in vola abdunt , manum non extendunt : Vel denique orationem debere esse planam , apertam , non concisam , confusam & obscuram . *Laertius.*

Ἐλεγκτικοί .

Laërtius in procem lib . 1. , Haud ita pridem Eclecticorum quædam secta à Potamone Alexandrino inuenta est , qui de singulis sectis , quæ sibi placuerunt , selegit . Talem se ferè præstitit Cicero : talem etiam Horatius , qui ita de se epist. 1. ,

*Nullius addictus iurare in verba magistri:
Quo me cunque rapit tempestas , doferor hospes:
Nunc in Aristippi furtim præcepta relabor &c.*

Appel-

Appellantur eadem ratione tales etiam ἀλογητικοί.

Εἰ λύσατο μίτην.

Soluit zonam, id est, virginitatem amisit. vnde αἰετοί puellæ innuptæ. (Rationem verò soluendæ zonæ est legere in scholiis Apollonij.) Aliquando λύειν μίτην est eripere virginitatem. Musæus apud Apollon. est parere: ἢ ὅτι μόνον μίτην φέρων ἔλυσαν καὶ ὕστατον, quem unicum peperit.

Fabula Milesia.

Sermones nec veri, nec verisimiles nec in aliquem vitæ vsum parati & congruentes, sed tantum ad voluptatem & extrahendum tempus vel in conuiuio, vel in cætibus feminarum: vt sunt amatoria omnia, historia Heliodori, Asinus Apulei &c. Scripsit Aristides librum μελισσακόν. Milesus Ionica etiam aliis prouerbijis suum luxum & delicias prodidit.

Ἐκ πίνακος καὶ πλαγίας.

Ex porticu & tabula. De re commentitia: quoniam in porticibus & tabulis depingi fabulæ soleant. Plut. in lib. de particula ei inscripta foribus Delphici templi.

Ludere inter mærentes.

Phalereus de elocut. Id est, malo artificio in mouenda & excitanda perturbatione vti.

Mel satietatem gignit.

Halicarnass. in comp. Herodoti & Thucydidis: Satieta- tem enim gignit, ait Pindarus, etiam mel & res Venereæ. Iam verò & illud in animo reputaui, quàm iucunda sit res & suavis in historia scriptionis varietas & immutatio. Hun- fredus de nobilit. Quicquid nimium est, ingratum: & iniu- cundum est, eiusque omnis in fruendo, voluptas amittitur. Theocr. Megar. καὶ ἀφροσύνης κέρως ὄζει.

Κατὰ κράτος.

Κατὰ κράτος. prouerbij quadam figura, simpliciter & pro- fus, significat. Plato.

Ἐν τετραδὶ γηθηῖναι.

Quarta Luna natos dicimus, quibus sinistra, parumq; au- spicata sunt omnium rerum initia: Vel quòd illi, qui senes- cente luna, aut post huius dodrantem nascuntur, partim ob sideris defectum, partim ob euitentis debilitatem

Ecc iiiij

ægrè atque laboriosè in locum prodeant, sintque postea dubia semper & vacillante valetudine; addo etiam in rebus incipiundis imprudentes & infelices: Vel quòd concepti vtero destituo humore, quo fœtus alitur, & firmatur, non possint omnibus numeris suis perfici; quod ferè euenit iis, qui quarta luna arenique vulua, vt est Eisdæ 4, 5, concipiuntur.

Ἀρχαϊκὸν, ἢ ἀρχαῖον.

Pro simplici & agresti. Hor. epist. I, *Si potes Archaicis conuiuia recumbere mensis*, id est, rudibus, impolitiss, quas prisca illi homines possidebant, non citriis, neque marmoreis. *Isa Nam. misc. 4.* Illi tamen aduersatur *Turneb. aduers. I, 24.* qui hoc Horatij loco Archaicis legendum esse censet ex lib. vet. om. & interpretum scholiis.

N ullus equus tam est effectus, tamque exhausto corpore, quin mensè Maio binnitum edat.

Ver prima anni pars prouerbiu hoc nobis peperit, quo inuimus neminem tam esse senem, quin in amœnissimo illo anni tempore aliquid inesse iuuenilis animi testetur, aut aliqua hilarioris erectiorisque mētis indicia proferat.

Aurum ex stercore colligendum.

Id ipsum est, quod Plinius olim dicebat, nullum librum tam esse malum, quin parte aliqua prodesse queat. Eòque non quis dicat, sed quid dicatur considerandum. Aurum enim siue in fictili vase adseruetur, siue in magni pretij arca, æquè aurum est, eiusdemque est momenti & pretij.

Astra inclinant, sed non vrgent.

Vulgatissimum hoc hodie est, simile illi Proloxi dicto: Sapiens dominabitur astris. Deus enim omnipotēs est, omniàque operatur in omnibus: per medicum curat. per agricolam messem procurat, &c.

Lydia arena.

Ἀυδίων ἄργυρος. De re non vili aut contemnenda. Basiliius ad nepotes. Multum auri in Lydia prouenire, vel solus Charon Luciani testari potest.

Aqua sui iure dulciores sunt.

Exstat

Exstat inter Hebræorum proueria non dissimile illi senario, *γλυκία ὄπιον φύλακος ἐκλειπότος*, dulce pomum, cùm abest custos. His ostendemus impunitate malos ad peccandum prouocari: & occasionem furem facere. Plautus Pœnuli proœmio: *Dum ludi fiunt, in popinam pedisequi Irruptionem facite: nunc dum occasio est.*

Κέρκωπες, κερκώπη, παιπάλημα.

Simplicissima & veriss. videtur origo istius adagij à moribus & ingenio gentis Lydiæ, quæ Cercopum nomen habuerit, & fuerit natio vasra impostorum & mendacium: quo accommodes facile, quæ apud Plautum in Milite nominatur regio Astutiarum. Quanquam cùm animantis quid significet *κέρκος*, siue simiarum generis, eum fortasse qui *κερκωπιδης*, siue vitium vastatricem bestiolam, siue galum etiam & murem agrestem: venit in mentem & à specie atque similitudine tam oris, quàm ingenij siue naturæ eius, quod inter hæc malitiosa versutia præstat, sumptam esse appellationem: & de simiis quidem suspicari aptissimū fuerit, vt sit quemadmodum Homericum *κωώπη* & similia. Quæ ex Cic. Cælius affert, non item probo. *Κερκώπη* etiã de loquacibus dicitur & garrulis: non de taciturnis, vt quidam putant, *ὅτι κερκώπη* quam cum turture obstrependo comparant Grammatici, quàmque Athenæus facit *τέρλιμ κρητριγανίφ ὁμοῖον ζῶον*. *παιπάλημα* & ipsum quasi ad minutias quasdam exquisitæ fraudis & doli crudelissimi transulerunt, vt Aristoph. qui hæc coniunxit velut eiusdem notionis, *σπίσμις, κύρμις, ῥίμις, παιπάλημ' ὄλον*. Idem significare videtur apud eundem in Nubib. *παιπάλη*. vnde apud Homerum Phœnices *πολυπαιπάλοι*, inaltiosi, & callidi: ea enim gentis illius natura. Tralatio ea, quod versutia non facile circumueniatur, sed diuerticula reperiat per quæ elabatur: *παιπάλημα* enim proprie, quod multos exitus habet, et ostia quibus excipitur: Vel quod non crassa quædam & quasi rurdior calliditas significetur, sed munitissima et exquisitissima: *παιπάλη* enim farina tenuissimè cribrata. Æschines contra Demosthenem fingit nesciuisse se antea quid sibi vellet, Cercops, *παιπάλημα*, *παλίμβολος* & similia, sed tum è vita & moribus Demosthenis didicisse se ea, & explicare posse. *παλίμβολος*, qui versutior sit quàm rota figuraris secundum

Plautum, planè lubrico vir ingenio. Καρκώπειον παιπώλημψη
fraus seu astutia omnino veteratoria & egregiè callidè cō-
texta. Synesius de Prouid. 1.

*Sublata lucerna nihil discriminis
inter mulieres.*

Αὐχνη ἀφ' ὀνότος γλυκὴ πάντα ἢ αὐτή. Omnes in tenebris æquè
formosæ.

Halex.

Indignus qui vir cenfeatur, éstque virifer quidam potius
quàm planè vir. *Plant. Pænulo.*

Τραγίξεν.

Hircuittalire, siue hircum olere. De iis qui malo odore
infestantur ab alarum factore, qui caper, capra, & τραγός ap-
pellatur. *Horat. Catull.* Et, quia malus odor ille raro quem-
quam inuadit, nisi qui rem cum mulieribus habere per æ-
tatem queat: aut, quia tum maximè foetent hirci cum coi-
tum appetunt, teste Theophr. *περὶ ὀσμῶν*: eò factum, vt τραγός
pro re venerea vsurpetur, & τραγίξεν, seu τραγῶν pro lasciu-
re, catullire, in Venerem ruere, pubescere. Hipp. quanquam
etiam pro hircinam vocem æmulari vsurpetur.

Mensa Sicula, Asiana, Persica, Italica.

Πρæλαυτὴ & οπιπαρῆ. *Plat. Polit. 3*; *συνέκρουσις τραγίξεν, &*
σπαρκαίικη ποικιλία.

Αὐτοκαύδαλοι.

Viles & nihili homines. *Lycophron & eius interpres, Athen.*
18. Αὐτοκαύδοι, inopes, scurre, mēdici, parasiti, ad omnia ob-
eunda se abiicientes. *Demosth. in Cononem.*

Dardania artes.

Pro magicis, *Columell. 10.* A Dardano insigni, vt aiunt,
mago, cuius commentariis diligenter perlectis longè do-
ctissimus euasit *Democritus. Plin. 30. 1.*

Mores Massilienses.

Pro mollibus. Aiunt enim ipsos Massilienses delicato
muliebrique cultu vsos, ac molles & effeminatos existisse.
*Athen. Plaut. Casina: Vbi tu es, qui colere mores Massilienses po-
stulas.*

Senex Acherunticus, capularis.

Pro

Pro decrepito, vicino morti siue Acherunti & capulo. Plaut. in Mercat. & Milite, *Itine tibi videor Acherunticus & capularis.* Item in Casina: *Hunc Acheruntem pramittam prius.*

Φοινικίζειν.

Phœnicizzare, à spurcissima Phœnicum libidine, quam Græci merito ἀρρήτων μύξιν nominant. *Plut. in Casare.* λισκιάζειν etiam est more Lesbiorum capitibus illudere, & e contra ore morigerari.

Torium digna sequi potius quam ducere funem.

Illo Hor. epist. 10. significauit pecuniam debere heri imperium sequi, non ipsam imperare. Tralatio à choræis, in quibus præfultor funem ducit, quem eodem fune apprehenso præeuntem sequuntur. Terent. Adolph. & ibi Donatus. Alij tralationem malunt esse à machinationibus.

Nec eruditum puluerem attigit.

De valde humilibus, stupidis & imperitis. *Cic. de Nat. 2.* Sed si hoc non videris: quia nunquam eruditum puluerem attigitis. *Cic.* per puluerem eruditum mathematicas disciplinas intellexit: quibus addiscendis cum ingenui adolescententes olim plurimum operæ ponerent: in gymnasiis præsto erat semper abacus puluere conspersus, in quo lineas virgula describerent, ac figuras ducerent, cum vellēt, & vti vellent, statim delendas.

Ἐμβρόντητος, ἔμβροσθητός.

Propriè, quorum mens aut ictu fulminis, aut incredibili eius pauore obstupescit. *Xenoph.* Tralate verò, stupidus quiuis ex causa, & mentis impos. *Lucian.* Hos Latini attonitos vocant, teste Celso, quorum nempe & corpus & mens stupet, siue ex ictu fulminis, siue alio ex morbo.

Diurnum petere.

Dixit Seneca controu. 2. pro panem medicare, quod inertium est & ignauæ vitæ hominum, quos tanquam insulsos, & ad nullam rem vtilis aliter bliteos appellamus, de alieno nempe in diem viuentes.

Striges.

Nomen inditum olim maleficis mulieribus, propriè aues inauspicatæ. *Plin. 11, 39.*

Σοφός.

Prisci cùm aliquem laudare vellent, quòd doctè omnia & prudenter dixisset, fecisset, σοφός, sapiètem, id est, doctum, scitum, bonum, vtilem appellabant: vel mox adclamabāt, σοφός, scitè, doctè, acutè, sapiènter.

Optimus.

Præcipuus inter omnes honoris titulos is est, qui à virtute ipsa sumitur: qui titulus non cuius olim tribuebatur: Scipioni Naficæ autem ab ipso Senatu attributus est, ob singularem animi probitatem. *Pompon. de orig. iuris. Plin. 7.*

Indulgere genio.

Valet apud Peritium, obsequi animo, relaxare curas, voluptati operam dare. vnde Iuuenal. 4, *Genialis agatur Iste dies.* Et Virg. Georg. 1. *Inuitat genialis hiems: curasque resoluat.* vide in eum locū Seruium. Huius contrariū est, Cum genio belligerare. Plaut. Trucul. *Sed isti cum genis suis belligerant parcipromi.*

Aphrodisium iusiurandum.

Venercum, pro vano, & nullius momenti: quoniam eiusmodi sit amātium adiuratio, quibus pœterare frequentissimi moris est vel impunè. Tibullus,

Nec iurare, time. Veneris periuria venti
Irrita per terras, & freta summa ferunt.

Neptuni seu maris filij.

Feroces, immanes, alieni ab omni humanitate, & tantquam in mari geniti. *Agell. 15, 21. Plut. An sit ratio in best.* In marinis nullus gratiæ sensus, amor nullus, nec ingenij suauitas: rectèque Homerus ait, Glaucū te genuit, mare, de immanis ueto & omnis societatis experte: quòd beneuolum nihil aut mite gignat, mare.

Ipso è rogo carpere cœnam.

Catul. de Rufa: *Sepe quam in sepulchretis vidisti ipso carpere è rogo cœnam.* extremæ mēdicitiæ signum. Simile habes in *Terentij Eunuch* 3, 2. Epulas in rogum conicere solebant, locumque in quo illæ comburerentur culinam vocabant. *Festus, Muret.*

Albus vel ater.

Homīnem probis moribus albū dicimus, improbis nigrum. vn-

grum. vnde illud Catulli in Cæsarem: *Nec scire vtrum sis albus an ater homo*: scite vsurpabimus ad contemptum indicandum. Albus color purus, & minimè inquinatus. *Plus. probl. 25.*

Omnia omnibus annuit.

In valdè senes, in quibus caloris naturalis inopia imbecillitatem, & inde tremore efficit, ita vt caput perpetuò motitantes omnia omnibus annuere videantur. *Catul. In nuptiis Manly & Iulia, & ibi Mures.* Idem nos hodie effertimus de iis, qui vino aut somno victi eundè capitis gestum repræsentant.

Fabula nunc ille est.

In omnium ore & sermonibus versatur. *Horat. Tib. 2, 3.* Neque dissimiliter admodum in Plauti Pseud. Simo. *Ita nunc per urbem solus sermo est omnibus.*

Σκυρία δίκη.

Affecti exilio apud Athenienses in Lénium fugiebant, aut Scyrum. vnde olim *σκυρία δίκη*, de acri rigidòque iudicio. Artemidorus à Theseo dictum tradit, qui capite postulatus aufugit in Scyrum, vbi sacris initiatus est.

Ἀλφεισίβοια.

Puellæ elegantioris formæ, quæ propter pulchritudinè reperiunt pecos qui ipsis dent magnam dotem, & boues dotis nomine: eo enim pecore veteres in æstimandis rebus nondum introducto nummorum vsu, utebantur. Vxores à viris dotem accipiebant, aliter atque hodie. Fuit autem *Ἀλφεισίβοια* Phlegæi fluminis filia, quam Alcæon donato illo monili, quòd Eriphylæ matri detraxerat, in vxorem duxit. hinc illud epitheton elegantioris formæ puellis.

Vulturinus aut cornus.

Hereditatum captator, hereditæta. Dinarchus Plautinus in Trucul.

Illud est, vide vt iam quasi vulturij triduo

Priùs prædiuinant, quo die esuri sient.

Illum inhiant omnes: ille est animus omnibus.

Nec mulieri nec gremio credendum.

Illæ enim incerti & leuis est animi: in gremio verò posita, cum in obliuionem venerint exsurgentium, plerùque decidunt. *Festus.*

Τύπω γὰρ ἀειλαβεῖν.

Reddit Cic. formam rei adumbrare, aut rem informare. Tralatio à picturis primùm obscuriùs adumbratis, deinde postea illustriùs expressis.

Nec Dii suerint.

Μὴ γάνωτο, absit, Deus auortat: Deprecatio veterum, præsertim Plauti in Mercatore, Ne Dii sirint.

Demissis manibus fugere.

Docet Aristot. lib. de ingressu anim. eos citiùs currere, qui demissis manibus currunt. Plaut. in Epid. *Imò si audias meas pugnās, fugias dimissis manibus domum.*

Alieno more, nutu, arbitrato vivere.

Arist. Rhet. I. εἰδὲ θερον γὰρ τὸ μὴ πρὸς ἄλλον ζῆν. & Ethic. 4. καὶ πρὸς ἄλλον μὴ δ' ὑναεταί ζῆν. seruile enim reuera est.

Nepos.

Nequam & dissolutus: propterea quòd qui pueri patre mortuo in aui tutelam veniunt, tales ferè euadant. plus enim, quàm patres aui indulgent: & si feueriores sint, propter imbecillitatem ætatis à pueris patrio metu solutis facile contemnuntur.

Plaustrum perculit.

Proverbium rusticum de iis, qui negotium aliquod euerterunt, & perturbarunt. Meminit Donatus in illud Eunucho: Perculeris iam tu me: id est, impellendo perturbaueris. Et Plaut. Epid. Perij, plaustrum perculi, id est, euertere est, & ad terram deiicere.

Postremi.

Homines dissoluti, abiecti, nequitix & libidini dediti. Cic. Cat. 2. Postremum genus est non solum numero, verum etiam genere ipso atque vita. & alibi: Nihil scitote esse posterius, nihil nequius. Item: Ut postremi homines alienis pecuniis locupletarentur.

Regie & regaliter.

Pro, crudeliter & superbe. Cic. in Rullum: Hoc quatum iudicium quam intolerandum, quam regium sit, que præterit: Pro Rabirio, Regum autem sunt hæc imperia, Animaduerte & dicto pare & præter rogatum si querare: & illæ

illæ minæ: Si te secundo lumine hic offendero, morieris.

Hæreditas sine sacris.

Qui in bona succedebat, sacra gentilicia celebranda illi erant, non exiguo quandoque sumptu: eoque, qui solidam hæreditatem sine detrimento assequuntur, aut quibus comoditas aliqua sine sumptu obiicitur, iis hæreditatem sine sacris obuenire aiunt. Plautus.

Vellus aureum.

Χρυσόμειλον δίρας. De iis, qui ex rebus parui pretij pretiosissima queque eliciunt: vel de iis, qui artem parandæ habent pecuniæ, vt hodie permulti. Ab eo deductum, quod ex argenti viuo, quod Græcis ὑδάργυρος, Chemicis Mercurius dicitur, constari aurum existimatur. Pellis scilicet aurea dicitur contractione Mercurij pellem arietis factam esse auream. Aurea autem pellis methodus est chemiæ, id est chrysopeiæ vel chrysopraxiæ, id est, auri conficiendi, vel chrysographiæ, id est, auri describendi, que membrana continetur, propter quam, vt plurimi faciendam, Argonautas ad Colchos nauigasse traditum est. Suidas: Vellus ipsum liber erat in pellibus descriptus, continens artem, quo videlicet pacto per χημείαν aurum conficiatur, & perinde conuenienter aureum dicitur vellus, quod auri confectio per ipsum fiat. χημεία, argenti & auri apparatus est, cuius artis libros cum Diocletianus Imp. inquisiuisset, eam ob rem combussit, quod ij causa essent, vt Ægyptij quotidie pecuniarum copia audaciores noua aliqua in ipsum Diocletianum inolirentur: qua re crudelius & immitius contra eos usus est.

Romulus.

Quoties aliquem significabant olim à Romuli virtutibus longè abesse, Romulum nominabant. Pers. num Romule caues? Catullus in Cæsarem: Cynede Romule hæc videbis & seres? Sall. in Cic. Oro te Romule Arpinas. Muret. in Cæsarem Catull.

Vir sacer.

Festus: Homo sacer is est, quem populus iudicauit ad maleficium, neque fas est eum immolari: sed, qui occidit, paricidij non damnatur: nam lege tribunicia prima cauetur, Si quis eum, qui eo plebiscito sacer sit, occiderit, paricida ne sit: ex quo quiuis homo malus atque improbus sacer appellari solet. Plautus.

7 pfa olera olla legit.

In eos, qui cum ad aliorum libidinem antea prostitissent, aut etiam prostarent, quærent ipsi quoque, ut libidinem exercerent suam. Tale est Terentij illud in Eunuchis, *Tute lepus es, & pulpamentum quæris?* Muret.

Oculis carius.

Oculorum sensus nobis omnium carissimus. Ut præclare disputat Arist. De sapientia i. Ideo oculorum in exprimenda vi amoris crebra fit mentio. Imò Plautus oculitus amare dixit pro eo, quod est, singulariter amare, & oculissimum osculum, oculissimum hominem, pro carissimo. Muret. in illud Cat. *Quem plus illa oculis suis amabat.*

O factum bene.

In prosperis, & lætis rebus dicitur: ut contra ubi aliquid nunciatur quod nolumus, vel ubi quid infeliciter euenit, O factum malè. Exempla crebra apud *Plaut. Terent. Cat.* Idem valèt, Bene narras, Malè narras. *Muret. in passere Lesbii.*

Mellitus, mulsus.

De omni eo, quod suaue est, & amabile, quod Græci *μαλίστος* dicunt: ut de puella, puero, passere &c. *Muret. ibidem.* Plaut. Pænulo: *Obsecro herte ut mulsus loquitur.*

Canis.

Catull. in quandam, *Ruborem ferreo canis exprimamus ore.* Muret. Pro impudente & petulante.

Viuamus.

Quoties aliquem ad fruendas nobiscum voluptates hortabimur: estque poetis familiare, & inter pocula visitatum, Viuamus, pro, genialiter viuamus. eam enim demum vitam vocant poetæ quæ voluptaria est. *Muret. ex Plauto, Virgil. &c.*

Aranearum plenus.

De loco inani. *Cat. ad Fabullum. & ibi Muret.*

Veluti prati ultimus perijt flos.

Catull. ad Fur. & Aur. de amore suo erga amicam: *Qui illius culpa cecidit, veluti prati Ultimus flos præcrevante postquam Tactus aratro est.* Ultimos flores prati vocamus, qui sunt proximè viam: ij autem ferè aut viatorum pedibus, aut curruum

curruum prætereuntiū rotis obteri solent. Respicit autem Catull. in illò *Tactus aratro*, ad vetus proverbum, quò cūm aliquid planè periisse indicare volebant, dicebant, Tam periisse, quàm extremam fabam. *Vide Festum. Muret.*

Flos.

Quod in quacunque re pulcherrimum purissimūmq̃ue est. Enn. de Cethego: *flos inlibatus populi suadaque medulla.* Plaut. Casina: *Ea tempestate flos poetarum fuit.*

Superfluens.

Ita vocatur, qui, vt vulgò loquimur, continere se in sua pelle præ superbia nō quæunt: atque hoc vitium notatum ab Homero in iuuenibus, cūm eos dixit esse *καυρηλαίους*: metaphora à vasis nimium plenis. *Muret.*

Sinapi callidior.

De insigni veteratoris astutia efferunt Celtæ: quod sinapi ignea vi sua nares & cerebrum penè prius apprehendat, lacrymas excutiat, quàm sapiamus. Vnde festiue Aristoph. in Equit. Cleonem ira percitū rugosa caperat aque fronte, vultūque rubicundo, truci adspectu, oculis velut emissitiis lumen vltro citroque iaculantibus, furorem hominis demonstrans sinapi conspexisse dixit, quasi indignabundum excañdescētēmq̃ue virum innuens: *καλλίστεν ἀσθίον, καὶ τὰ μάτην ἀνίστασθαι.* Astaphium in Truc. Plauti: *Si cañstor hic homo sinapi viltitet, non censeam tam esse tristē posse.*

Nihil agere.

De inani & frustranea opera efferunt iureconf.

Non respondet opinioni calculus.

Iustin. tit. Quib. ex causis manum. Et sanè ea est hominum philautia, vt unicuique sua facile quàm maxima videantur: & plus sæpè sit in opinione quàm calculo. *Vbi Fr. Balduinus:* Vbi in ea re peccauimus, sit errore opinionis, & c. minorem censum extollentis, & ita magnificantis, vt plerunque non respondeat opinioni calculus.

Πείσις ὀμηρικῆ.

Obedientia Homerica, Cūm affectus rationi obtemperant. Vt Plut. de coër. alludens ad locum Homeri *Odyss. v.*

Θεοφύετος.

Communis vox interpretum sacrarum litterarum. vnde Ioh. Damascenus, Ignatius item, &c. Cyrillus lib. II. cap. 27. tradit diuinum appellari *Εὐαγγέλιον* Euangelium in se per gratiam habentem.

Cedro dignum.

Quicquid iudicamus immortalitatem mereri. Hæc arbor natura cariem non sentit, eoque libros à tincis conseruat, & commoda simulacrorum materia est.

Nebrida fert.

De eo, qui natura est timidior, & vini amans. Bacchus enim ab Indica expeditione rediens id genus pellium Nebridum gestabat.

Extremam imponere manum.

Absolucere suis numeris aliquid, & finire. Virg. Æn. 7. *Nec minus interea extremam Saturnia bello Imponit reginam manum.* Effertur etiam, Summam manum addere. Sumpsum ab ædificatoribus, qui absoluto ædificio fastigium soleat aliquod imponere.

In limine portus esse.

Pro, extra periculum esse, & in tuto. Virg. 7. *Nam mihi paria quies, amaisque in limine portus.* Sumpsum à nauigantibus. Georg. 1. *Cum præse cum iam portum tetigere carina.*

Sera vota.

Idem eodem l. *Votisque Deum venerabere seris*, respexit ad illud, *ἄργυρον δὲ τὸν νότον ἔργον*, vel *ἀλλεῖς πληγὰς ἔργον*. Item Georg. 4. *Venimus huc lapsis quesitum oracula rebus.*

Rerum reliquit habenas.

Gubernationem & imperium, tralatum ab aurigis, qui equos habenis regunt, quibus dissolutis, illi dissoluti euagantur nullo moderante. Virg. Æneid. 7. de Latino: *Rerumque reliquit habenas.* Dicitur de eo, qui afflictissimis in rebus spem aut consilium abiicit, & officium ac manus deserit.

Telum ira facit.

Ibidem Virg. innuens furorem arma ministrare.

Ille velut pelagi rupes immota resistit.

Ex Virg. 7. vbi Latini constantia amplificatur, vsurpauit Macrob. 6, 3.

Ofiè

Oscè loqui.

Livius auctor est primùm ab Oscis fabularum ludos celebratos: atque inde à iuventute parodia confertis Atellanis Romam inuecta. Vnde Oscè loqui, sumprum videtur ab impuris fabularum generibus, quæ in Italia ab illis primùm & inuentæ & actæ fuisse. vnde etiam obscenè dicta quidam putant turpia appellata.

Saturni hostia.

De inamani crudelitate: quoniam Saturno humanis hostiis sacrificari mos aliquando irrepfit per Pelasgos, qui, sedibus suis pulsi, in Latium appulsi erant.

Dys secundis.

Idem quod ventis secundis: prospero & felici successu. *Virg. Geor. 2. Æneid. 7. & 8. Plaut. Rudente.* Hinc diuersum illud Plauti in Pænulo: *Nam ego hodie infelix Dis meis iratis. Simis Sex agnos immolaui, &c.* Theoc. in Char. dixit difficile esse Musarum vias absque Ioue, id est, nisi Deus aspiret & iuuet.

Nova lux effulsit.

De insperata felicitate, si ue bonorum affluentia. *Virg. Æneid. 9. & Æneid. 12. Discussa umbra, & lux reddita menti* est, id est, lætitia, præsens consilium, & subita felicitas. Nox & tenebræ in Sacris capiuntur pro multitudine afflictionum, & malis ingruentibus. Cic. Recessus solis quasi tristitia quadam contrahit terram, accessus autem lætificat: etenim Oriente sole cælum videtur aperiri, sicut occidente claudi. *Plaut. Persa: Tace, stultiloque, nescis quid instet boni: Nequicquam tibi fortuna faculam luciferam allucere volt.*

Nodus inest.

Robur & firmamentum. Ductum ab arboribus, quæ, qua parte sunt nodosæ, difficulter cuneis perumpi possunt. *Æneid. 10.*

Primus Abantem

Oppositum interimit pugna nodumque moramque.

Calo animum ferre.

De iis qui magna de se prædicant, sedque inaniter venditant. *Æneid. 10,*

Dixerat ille aliquid magnum, vsmque affore verbo

Crediderat, caloque animum fortasse ferebat.

Alludit ad illud: Cælum manibus contingere. Virgilio hæc hyperbole sunt perfamiliares. *Æneid. II. & cælum territat armis.* Et, *Non replenda est curia verbis, Quæ tuò tibi magna volans.* Item, *Proinde tona eloquio, solitum tibi,* paulò post: *An tibi Mauors Ventosa in lingua,* &c. Hæc Turnus in Drancem lingua in concilio pollutem, cætera imbellem. Sic Therfitæ loquacitatem castigat Vlysses *Iliad. 2.*

Caniciemque sibi, & longos promiserat annos.

Stultorum est, ea sibi promittere, quæ in nullius hominis manu sunt, sed à Deo pendent, vt multos annos, cum ne de hora quidem certi simus. *Virg.*

Animo nunc huc, nunc fluctuat illuc.

Ancipitem hominis animum & consilij incertum indicabimus hoc *Virg. vers. II. ex Æneid.* quo expressit verbù Græcum *μαρμαρίζω*, quod est, in diuersas partes consulere, sollicitè cogitare.

Aufidius Hadriam retrò fugit.

Hoc Virgilij *Æneid. II.* admonet Seruius efferri de re neque verisimili, neque consistente. Allusum ad parcemiam, Sursum versus sacrorum fluminum feruntur fontes: cum præposterè hoc fieri velit significare. Aufidius amnis ex montibus Hirpinis & Canusium præterfluit.

Nullum cum victis certamen & æthere cassis.

In eos qui victos aut vita functos insectantur, & lace-rant. *Æneid. II.* Idem innuit Planci sententia, Cum mortuis non nisi larnas luctari.

Εν τὸς τῶ βέλους.

Intra telorum iactum. De iis qui periculis obnoxij pos-sunt videri. Sic qui in tuto consistunt, *ἐξω τῶ βέλους*, extra telorum iactum esse dicuntur. *Virg. ibidem*, *Iamque intra iactum teli progressus uterque Consliterat.*

Niuis ritu.

Χιόνος δίχλω. Ibidem, *Fundunt simul undique tela Crebra, niuis ritu: celumque obtegitur umbra.*

Fulminis in morem.

Hac hyperbolica collatione atrocitatē rei alicuius amplifi-

plificat etiam hodie Celtæ: *comme la foudre*. Ibidem, *Excussus Aconteus*

Fulminis in morem, aut tormento pulveris acti.

Siluis feras agitare putasti.

Facetus ibidem iocus est in hominem, qui iis armis instructus in pugnam cum aliquo descendit, quibus facilius terreti possint feræ quàm bellatores. Idem vulgò Celtæ usurpant.

Tollitur in calum clamor.

Hac hyperbole idem utitur, 10. 11. 12. alibi sæpè, imitatus in ea Ennium lib. 17, *Tollitur in calum clamorque exortus arisque*: & Hom. Iliad. 1. 5, *οὐρανὸν δὲ οἱ αἰθέριον ἱεράων*.

Alterum contingit, alterum negatur.

Æncid. 11. Voti succedere partem

Mentē dedit, partem volucres dispersit in auras, id est, negavit, in ventum abire iussit, frustra oravit. Eriæ vsui, quoties è duobus naturæ beneficiis alterum contingit, alterum recusatur: vt si cui forma, opes, generis splendor, negata sint, adsit ingenij laus, & retro.

Hactenus habui, potus, sui.

Desperantis formulæ, auctoris vsu vitatis. Virg. *Æncid. 2, suimus Troes, fuit Ilium & ingens Gloria Teucrorum*. Item, 11, *Hactenus Acca sorce potus*, indicat Camilla se iam amplius non posse quicquam. Item 4, *Vixi & quem dederat*, &c. Terent. *Hæc aut. Imò habui Chreme*. Cicero significans coniuratos extremo supplicio affectos esse, *Vixerunt*, inquit Eurip. *Hecubæ* *ἔπεσον δὲ τῷ μάρτυρι*.

In te omnis domus inclinata recumbit.

Virg. 12. De eo cui tota domus innititur, quem familiæ columen vocat, Terent. Phormione.

Inferos calo, miscere, & terram mari.

Pro omnia perturbare, confundere, nihilque non facere. Virg. 12.

Non si tellurem effundat in undas.

Diluvio miscens, calum vo in tamara soluat.

Ipsium etiam simplex verbum miscere eodem sensu usurpant auctores.

*Dextera nec tua te grauium fortissime Creteu
Eripuit Turno.*

Quoties denotabimus fortissimos quosque in bello cadere, quos sua virtus & armorum fiducia sæpe fallit. Virg. ibid. Dexterâ pro potētia accipiūt, ferè semper sacræ literæ.

Onus Atho grauius sustinere.

Athus Thessaliæ, vel, vt alij volunt, Thraciæ eminentiss. quippe qui in trecenta vsque stadia vmbra eiaculetur: cuius incolæ in vertice solem orientē tres horas prius cōcipiunt, quàm matitimis regionibus proximi accolæ: nō mirū ergo si in prægrauis pōderis significatiōē trahatur.

Hercules.

Varro testatur omnes Hercules dici posse, qui res magnas gesserint: atque id vulgari consuetudine etiam Celtæ vsurpant.

Ioues, Iunones.

Omnes regum primogenitos, Ioues appellari: & omnes reginas regum primogenitas, Iunones: vrbium cōditores, Saturnos, auctor est Xenoph. in Æquiuiocis.

Οὐκ ἀνευ Θεοῦ.

Auctoris summi omnipotētiam, & in humana imperiū illa testantur: οὐκ ἀνευ Θεοῦ, καὶ ἀδύναται, cū Deo quisque flet & ridet. οὐ διὸς ἀτιμ, non sine Diis, Pind. Pythiis 5. Non sine Diis animosus infans, Hor. Od. 3, 4. Ponsuntque ferocia Pæni Corda volente Deo, Virg. Æncid. 1.

Magnus.

A rerum gestarum magnitudiñe multi nomen meritō inuenerunt, vt de fortissimo Troianorum Virg. 6. Hectori hic magni fuerat comes. De Alexandro, Pompeio, Carolo testis fama publica & libri omnes.

Diuinus, Deum fieri.

Cic. epist. 1. ad Q. fratrem: Nam Græci quidem te ita videntem inuebantur, vt quendam ex Annalium memoria, aut etiam è cælo diuinum hominē esse in prouinciam delapsum putent, id est, hominem ex Deo natum, & singularibus donis, quæ in quosuis non cadunt, præditum. Plato in Menone, ait Lacones virum bonum laudantes dixisse, θεὸς ἐστὶ ἀνὴρ.

Contrahit & demittit animum.

Doler, tristatur, animum deiicit. Cic. eadem epist. Dicitur tralatē animus contrahi per ἀλογον στυγερὸν, & quasi in in an;

in angustum adduci, quando ingratam rem auersatur. tum enim reuera cordis villi constringuntur. Contrà dicitur effundi, cum iucunda & bona quæ offeruntur, quasi expansis villis excipere conatur. Sic demittitur animus eodem modo quo caput, vbi quis tristis incedit. *Cic. pro Cluent.* At C. Fabricius à subfelliis demisso capite discesserat.

Mutuum sumpsisti.

Etiã hodie in fures dicitur. *Sueton. in Casare.* 51, Aurum in Gallia effutuisti: hîc sumpsisti mutuum, id est, Quod aurum hîc ex ærario sumpsisti mutuum, nempe vt fures solent nunquam redditori, hoc in Gallia turpiter cum magnatum feminis insumpsisti.

Fuci.

Qui ex sudore & sanguine aliorum sua comparât comoda, suis indulgent voluptatibus. Fuci enim, apum laboribus ac melli insidiantur. *Plinius nat. hist. lib. 11. c. 11.* Fuci, inquit, sunt sine aculeo, velut imperfectæ apes, serotinus fœtus, & quasi seruitia verarum apum. hos pestilentes apibus dicit, quòd nihil operantes absumant aliarum apum industriam.

Nouus homo.

Nulla maiorum commendatione, aut imaginibus claros, sed rebus præclarè gestis nobilitatos, novos homines dixerunt. Appianus, Romani eos vocant novos, non qui ex maioribus, sed qui ex sese claruerunt: vt contrà, Gentiles homines, linguæ vulgares dicunt, à gentis origine, quorum maiores seruitutem non seruerint, nec capite deminuti sint. Nec enim minùs profectò noui, quàm antiqui gentiles laudandi, si recto pede rectâque via huc ad honores perueniât. Illi siquidem alienis quasi plumis ornati incedunt, hi suis virtutibus: illi, vt hedera & vitis, alienis nituntur adminiculis: hi, vt trochus piscis ipse inire se dicitur & concipere, sic primi sunt generis, nominis, honoris, auctores suis posteris. Apud Romanos enim infame nouorum hominum erat vocabulum, Ciceroni nō semel obiectum, & à Sallustio nominatim probro datum, quòd homo nouus Arpinas esset, ac reperitius, accitus, & paulò antè vrbi Romæ ciuis insitus. Sed vtinã hac ætate omnes Cicerones haberemus, qui labore, industria, eloquentia, ingenio sibi aditū ad honores cōsequēdos patefacerēt. Plinius

vocat, subitas imagines, & novam nobilitatem, quæ, cum crescat ipsa, & ascendat per se, propius ad eam laudem ab-
solutiōnis videtur accedere, quàm sanguis antiquus, puti-
dus & putrefactus verustate, vt etiam dixit Gregorius Na-
zianzenus in hanc ferè sententiam:

Probrum est malum vocari, non ignobilem:

Genus est eorum qui diu sunt putridi.

*Asperius nihil est humili, cum surgit in al-
tum.*

Hic Claudiani versus prouerbij vice frequenter celebra-
tur, cui concinit tritissimum illud dictum, Honorés mutât
mores. Nec dissimilis est versus vetustissimus, Cum surgūt
miseri, nolunt miseri misereri.

Lapides ad filum.

Basilius ad nepotes cap. 6. iubet ad honestarum artium
præscriptū, mores & studia nostra applicari & corrigi, per-
inde quasi lapides, iuxta Doricum prouerbium, ad filum
vel Lesbiam regulam dirigentes, κτ' (inquit) τῶν δαρκένῶν πα-
ρημίαν, τὸν λίθον ποτὶ τὴν σαρτὸν ἀχρονταί. Extat trochaicus a-
pud Plutarchum, in libro de Profectu, eiusdem senten-
tia, πρὸς εὐαδμῆ πέρτερον πιδεσθαι, μὴ πρὸς πέτρα εὐαδμῆν, id est,
lapis amussis est applicandus, non amussis ad petram.

Mente agitare coquos.

Speciem habere videtur prouerbij, atque in eos detor-
queri posse, quibus semper animus, iuxta Comicum, est in
patinis, quique nulli rei præterquam vino & frugibus per-
dendis nati sunt, & qui semper cœnas atque coquos mence
agitant. *Basilius.*

Pythia Mysy talenta.

Prouerbij spectē habere videtur, & illi confine esse, Tan-
tali talenta, Cræsi opes. Dicitur enim vtrunque de immen-
sis opibus. *Basilius.*

Ἀρχιλόχου ἀλώπηκος.

In eos dici existimo, qui pro re nata consilium expedi-
tissimè capiunt. Vide suprâ Archilochia vulpes.

Mathusala viuacitas.

Mathusale viuacitas prouerbij vice habetur, de qua me-
minit quintum caput *Ἰησοῦς*, & Basilius Magnus ad nepo-
tes, sub finem, *παρ' ἡμῶν μαθουσαλα.*

Obsonare

Obsonare pollucibiliter.

Plautus pollucibiliter in Mostellaria, & pluribus aliis in locis, pro opiparè vsus est. Nam de esculentis & poculentis, Herculi decimam dabant: idque polluceri: &, consecratum quod fuerat, polluctum dicebatur. *Camer.*

Ἀστροπαῖος.

Hom. Iliad. φ, ἄστροπαῖος ἐπὶ ἀστράϊος ἦεν. Hoc idem tribuit Timocrates apud Athenæum Larenfino conuiuiarum principi.

Grauistellus.

Plautus licentia vsitata sibi in fingendis nominibus in Epidico, allusit ad pondus telluris, quod dicitur ab Homæro Iliad. σ. & Odysseæ υ, ἀχθὸς ἀεγύπτου, atque ita iocatus est in obesum. Sed quis est hæc muliercula, & illic grauistellus qui venit? Sex. Pompeius, hunc locum in Grauestello adducere videtur. *Camer.*

Obsipat aquam.

Plautus in Cistellaria, *Obsipat aquulam, aspergit:* id est, recreat me. *Qui enim exanimantur, ij aqua frigida recreari solent.*

Ingratijs, velim, nolim.

Cùm contra sententiam animi nostri fit aliquid. Plautus in Curculione, *Tamen est eundum quò imperant ingratijs.* pro ingratis, id est, inuitis, vt gratijs grati. In Rudente: *Has hirundines ex nido vult eripere ingratijs.* In Milite glorioso: *Imò vñ atque inuitam ingratijs, nisi voluntate ibis, rapiam te domum.* Non dissimilis est apud Græcos, præsertim historiographos, crebra hæc loquendi formula, ἀγῶναι καὶ οὐ παύσαι: cùm quis alieno arbitrio tractatur, nimirum violentè, id quod in bello accidere solet. *Camerar.*

Ἀπρευσι.

Ductim aduerbium, Priscianus ex Plauto in Curculione annotauit & interpretatus fuit ἀπρῆσι, quod significat in bibendo auiditatem & copiam, id est, vno spiritu: vt notat *Camerar.* Lena apud Plautum:

Inuergere in me liquores tuos Sino ductim.

Ossa atque cutis.

Proverbialis hyperbole de macilentia. Plautus in Capt.

Marcesco, confesceco & tabesco miser.

Ossa atque pellis sum misera macritudine, &c. *Camerar.*

Κωμωδία.

Priscis temporibus de comœdiæ licentia *κωμωδία* vulgò dixere eos, qui probris incesserent: nam hi nominatim aut improbos aut inimicos suos perstringebant: principum etiam virorum vitam & mores reprehendentes: hodie dicuntur Satyrici.

Sumptus censum ne superet.

Et hoc peruulgarum est omnibus gentibus, Italis maxime. Anterastilis Adelphasio sorori suæ in Plauti Pœnulo: *Pro herili, inquit, nostro questu satis bene exornata sumus. Non enim potest questus consistere, si eum sumptus superat soror. Eò illud est satir' st satis, quod satis est, habitus plus quàm sat est.* Hæc prouerbialis & planè aurea est sententia, quæ nec inuenimus emblemata pulchrius, ut quæ coercet studium voluptatis, & vitæ suavis ac delicatæ, & in primis sumptus immodicos: ad quos cum opus sit pecunia, celeriter obruantur debitis seruientes cupiditatibus suis.

Ulysses.

Plautus in Pseudolo, Ulysses Simonis seruum Pseudulum totum ex mendaciis atque dolis compositum vocat. *Viso, inquit Simo, quid rerum meus Ulysses egerit: iam ne habet signum ex arce Ballionia.* Idem paulò post: *Superauit dolam Troianum atque Ulysses Pseudulus.* Ulysses enim Homerus vbique callidum, astutum, vafrum, versutum ac dissimulantem simulantemque fingit.

Liua summa petit.

Est ea inuidiæ natura, ut summa & excellentia petat. Quid lib. i. de remedio amoris: *Liua summa petit, perflant altissima venti.*

Viuu fama negatur.

Rarò accidit, ut viuentes famam consequantur, iuxta illud Martialis: *Esse quid hoc dicam, quòd viuui fama negatur:* quo utemur quotiescunque viuui merita laude fraudantur. dies enim fatalis, siue mors, de ingeniis rectissime iudicat: nam multa, & præcipuè metus vel inuidia impediunt, quo minus rectè de hominibus, dum viuunt, iudicetur: post mortem

mortem verò iudicia liberiora & sinceriora sequuntur. Sic Propert, lib. 3,

At mihi quod viuo detraxerit inuida turba,
Post obitum duplici scœnore reddet honos.
Omnia post obitum fingit maiora vetustas:
Maius ab exequiis nomen in ora venit.

Tenebras inducere rebus.

Tenebræ per translationem pro cuiuscunque rei obscuritate. *Quintil. Cic. & alij.* Quod dicitur & Tenebras obducere: Itæ, nubes inducere, id est, obscuritatem afferre.

Ἀλαζών.

Alazones Græco proverbio dicuntur ostentatores, vani, arrogantes, superbi, gloriatores, iactabundi, insolentes, præferoces, & ultra modum vsitatum elati, qui plura promittunt, quàm possint præstare. Plautus: *Ἀλαζών Græcè huic nomen est comædia.* Id nos Latine gloriosum dicimus.

Δίκλω ζυγῶν.

Hoc Pollucis ad Commodum Cæsarem dictum admodum vulgare. Libræ in morem, locum habet suum ac proprium, quando admonemus, vt res expendens ac librans examine, in neutram partem plus iusto propendat, nec à recto desectat. Eaque virtus principibus ac iudicibus aptissima & accommodatissima est, quorum vita omnis & actiones in omnium hominum cõmodis tuendis cernuntur potissimum. qua si præditi sint, virtutem omnium facile principem consecuti sunt, qua & cæteros vincent, & seipfos.

Leo in lufro.

Dauid leones in lufro vocat, insidiantes inopi, & rapientes pauperem, trahentésque in retia. Hi sunt illi Gigantes in terra, Nephilim dicti. Hi sunt Horei, Raphaim, Emim, Enakim, & Nimrodi posterii.

Villani.

Gallicæ nobilitatis vulgus villanos, viles dicunt, ignominioso vocabulo, cuius tamen verbi etymologiam ac notionem ipsi ignorat. Villani enim sunt omnes, q̄ gẽtiles homines, id est, ingenui, ab ipsa gentis origine non sunt: adscriptitij

tamen à villa dicti, quod villę ac colonarię conditioni addicti aut ipsi sint, aut eorum maiores fuerint. Talia multa sunt verba gentilium, veręque ampullę, etiam in colonos ac proximos, quos suos & amicos ac fratres ac vicinos iustus salutarent. Sed id vitium est superbię.

Cursum prauertere ventos.

Virgil. 7. *Æneid.* sub finem, & duodecimo, hyperbolicę summam celeritatem significat.

Vsui te, valete.

Renunciatis sunt, non, bene precantis. Valerius Catullus:

Cum suis viuat, valeaque męchis. Virgil. in Pharmaceutria: *Omnia vel medium fiant mare, viuite syluę.* id est, valete: Quale est Tibullianum illud: *O valeant syluę, deficiantque canes.* Et apud Terentium: *Valeant qui inter nos disfidium uerunt.*

Fata uiam inueniunt.

Apud in parcemię speciem detorqueri potest, quoties indicabimus, citra nostram industriam & consiliũ, diuina prouidentia, inuitabilia discuti, aut certę mitigari. Virg. 3. *Æneid.* *Fata uiam inuenient, aderitque uocatus Apollo.* Reiectio denunciationis tristis est, cui opponit fatorum prouidentiam, & pręsentem numinis opem, quod inuocatum, obscenam famam est mitigaturum.

Aderit uocatus Apollo.

Hoc quoque uitur, quando ostendimus Deum inuocantibus adesse, & omnia aduersa mitigare: is enim *ἀπαγορεύει* & *ἀπέχει* dicitur. Idem Georg. 4. *Auditque uocatus Apollo.* Ad quod Ouidius uisus est alluisse cum ait: *Sepe Iam uem uidi cum iam sua mittere uellet Fulmina thure dato sustinuisse manum.*

Rex Iupiter omnibus idem.

Huius etiam hemistichij usus frequens est, cum deum sua se æquitate exitum cuiusque rei permitturum fati, neutrarũque partium studia securum denotamus.

Volat.

Omnia, quę magno impetu feruntur, aut immittuntur, volare dicimus metaphoricę, ut famam volare dixit Virg. *Æneid.* 3. 8. 11. Et volatile ferrum, *Æneid.* 4. & 8. appellauit decenter sagittam quę arcu impulsã celeriter fugiat.

Oculis

Oculis limis & taurinè tueri.

Est odientis signū, vt inquit Plato. *Nicand. in Alexiphar.*
 Δοξῆς δὲ κόρας ταιρινὸν δα λείονον, taurinūmq; tuens obliquo
 lumine. Vnde toruæ, bouis epitheton apud Virgiliū, quod
 præcipua frontis asperitas in hoc pecore appareat. Vnde
 toruitas, vt Pompeio placet, quasi taurorum acerbitas, du-
 cta. *Virg. 6. Aeneid.*

Talibus Aeneas ardentem, & torua tuentem
Lenibat dictis animum. Vbi nomen pro aduerbio toruæ.

Toscani.

Hoc nomine apud Venetos censentur præposteræ, &
 nunquam satis damnatæ Veneris sectatores.

In suo regno esse.

Hoc frequens adhuc hodie in Gallici populi ore versa-
 tur, cum dicunt, *Il est en son royaume.* Nam plerunq; agri-
 colæ sibi regum fortunas superare videntur, cum illis pro-
 prio agello frui licet, procul negociis, proculque discordi-
 bus armis. Huc pertinet poetæ illud, *O fortunatos nimium, bo-
 na si sua norint, Agricolas.* & itē Horatij illud: *Beatus ille qui*
procul negociis, & quæ sequuntur, quæque Cicero in libro de
Senectute, in laudem rei rusticæ persequitur. Apud quem
 & illud in Oratore metaphorice legitur: Nisi hîc in tuo
 regno essemus, non tulissem.

Quo fata trahunt, retrahuntque sequamur.

Cum signi ficamus, necessitati fatali parendum esse: ete-
 nim quod fati semel placuit, id nemini licet euitare. *Virg.*
5. Aeneid.

Nate dea, quò fata trahunt retrahuntque sequamur.

Porrò autem quam necessitatem dicat, aut quæ fata in-
 nuat sequenda, addit, *Quidquid erit, superada omni fortuna fe-
 rendo:* consulit Nautes *Aeneæ* præsentem necessitatem boni
 consulendum: & in aduersis, cõtra ea quæ euitare nequeas,
 optimum remedium esse toleratiam dicit, qua quidem su-
 peratur omnis aduersitas: non læditur is, qui contemnit:
 proinde vincit.

Ruit calo nox.

Abiit Homeri hemistichium in prouerbium, ὄρωρον δὲ
 οὐρανὸς ἰούξ. non de nocte naturali, sed cum lux dici oculis
 mortalium nubibus subtrahitur.

Salve aeternum, aeternumque vale.

Verbum hoc mansit etiam in vulgi usu, sumptum à vetustate, quæ mortuos ita suo more salutabat: Salve & vale. non quòd ij valere, aut salui esse iam possent, sed quòd ab eis semel recedebant, quos ampliùs visuri non erant. Virgilius *Æneid.* II, *Salve aeternum mihi maxime Palla, Aeternumque vale.* Anchises *Æneid.* 2. de se desperatum esse volens significare, alludensque ad hunc morem: *Sic, o sic positum affati, discedite, corpus.* hoc est, Iterum atque iterum conclamare, Vale extremum.

Conclamarum est.

Solebant corpora aqua frigida ablui primùm, quòd vitalis spiritus inclusus nõ rarò fallere soleat, deinde per interualla ter conclamare. quòd si ne tum quidem spiritus se proderet, quasi rebus desperatis, rogo imponebantur. Hinc in paræmiâ abiit, Conclamarum est: cùm significamus, nihil superesse spei. Itaque iubet Anchises apud Virgilium ter se affatos, è Troia facessere.

Miserebitur hostis.

Hyperbole prouerbialis est apud Vig. *Æneid.* 2. Non enim temerè hostis commouetur misericordia. Argumentum à maiori ductum: si hostes miserebitur, multo iustius Troiani & liberi.

Sanguis meus.

Italæ mulieres hanc blandam eloquutionem adhuc hodie retinent: pueris enim cùm blandiuntur, ita eos compellant, *sanguis mio.* Et Virg. *Æneid.* 2, *Proijce tela manu, sanguis meus.*

Ad sidera usque notus.

Virgil. Buc. *Daphnis usque ad sidera notus.* Hyperbolicè, id est, percelebris. Cuiusmodi sunt & illa, *Imperium Oceano, famam qui terminet astris.*
Imperium terris, animos equabit Olympo.

Nam sidera, astra, olympus pro eodem istis in locis accipiuntur.

Paganus.

Apud Romanos, gentem illam Martiam, quicumque sacramento militiæ soluti essent, Pagani, in eorum odium, quasi rustici appellabatur: reliqui verò stipendia facientes, Milites

Milites honesto nomine censabantur. Hinc apud Iurifconsultos, Testamentum paganum, quod à paganis secundum obseruationem iuris communis fit, & militare, quod iure & beneficio militari conditur: vt Institut. de militari testamento traditur: & simpliciter in Pandectis, eodem titulo: Pari ratione maiores nostri rectè Paganos dixerunt, quicumque militiæ Christianæ addicti nō essent, exceptis Iudæis, qui suo nomine satis premuntur.

Arte Pelasga.

Virgilius 2. Æneidos, pro fraude planè Græca duobus in locis vsus est:

Ignari scelerum tantorum, artisque Pelasge. Et,

Ille dolis instructus, & arte Pelasga. Pelasgi autem populi sunt Græciæ vetustissimi qui ex Arcadia oriundi, & à primo Arcadiæ rege nomen adepti, indifferenter pro quibusuis Græcis accipiuntur.

Vas vacuum detergere.

Hoc prouerbiali figura videtur dici à Theocrito in Syracusiis: *μη μὴ κενεὴν ἀποκαθάρσει*. id est, ne mihi vas vacuū detergas, de eo, cuius offensionem ac iram contemnimus, quémque nobis, etsi velit, tamen nocere non posse existimamus. Erasmus noster comminantis, aut timentis alampam, esse ait, sed tamen in medio relinquit.

Cyclaminum effodias ad Halenta.

Cyclaminum ex Halenti fluuiio effodere prouerbiali figura iuebantur, qui crassa pituita laborarent, atque inde crasso sensu præditi erāt, vt cerebro rectius valerent. *Theocritus.* De Cyclamino & eius viribus Gal. lib. 7. Simplic. medic. Dioscor. lib. 2. cap. 158. Sententia igitur hæc est: Pete tibi alicunde remedium quo cerebrum purges, vt rectius mente valeas, iam enim insanire videris.

Nauigare per mare.

Idè Theocritus in Thyonico edyllio 14. Nauigabo, inquit, per mare. hoc prouerbio mediocritatem quandam significans.

Canes nutrire.

Prouerbiale apud eundem poëtam in Viatoribus, in ingratos, qui magnis beneficiis affecti, malā gratiā referunt. Hi enim canibus & lupis conferuntur. Nam plerunque etiam læduntur ij, qui caulos luporū enutriunt. De canibus

autem sumptum est ex Actæonis fabula : Nutri canes, inquit Comastes, vt te deuorent. Qui autē canem alit peregrinum, & in ingratum collocat beneficium, perdit operam.

Mala mens.

Apparet prouerbiali figura ab eodem Theoctito in Thyonico dictum fuisse, de malitia, quæ dissimulari atque celari non potest, sed vtrō erumpit, ac se ostendit & prodit. Sic & apud Terentium est : *Mala mens, malus animus.* Moschus de amore fugitiuo: *καὶ καὶ φρένες ἀδὺ λάλημα. Οὐ γὰρ ἴσον νοεῖ καὶ φέρειται ὡς μέλι θανά.* id est, mala mens, oulcia verba. Non enim idem sentit, quod sonat : vox illi dulcis vt mel.

Calculus à linea mouere.

Idem in Cantoribus hoc vtitur prouerbio, sumpto à ludo calculorum, in quo vnus certus calculus, quem regium vocant, in sua linea immotus aduersatur, neque inde mouetur, nisi in extremo discrimine. Cùm ergo significatur quispiam omnia experiri, neque quicquam intētatum relinquere, tunc is prouerbiali figura, calculum à linea mouere dicitur, quasi dicas, extrema ipsum conari.

Lychnus in Prytæneo.

Idem in Piscatoribus taxans iudicium Atheniensem auaritiam ac rapacitatem : Lychnum in Prytæneo, inquit, Asphaltion semper prædam habere ferūt: h. e. venales habere sentēcias iudices: & sicut piscatores piscibus capiēdis vnice intenti sunt, ita iudices vndecunque captant largitiones. Quid faciat aliquis miser piscator aliud, qui de nocte vigilat, nec facile dormire potest, quàm vt de sua piscatione & præda cogitet, cùm Lychnus in Prytæneo, id est, iudices Athenienses, semper prædam, largitiones & munera adpetant? Hæc illis venatio, & captura piscium est. Cùm igitur de præda sollicitè cogitantem, somnus me tādē oppressisset, accidit vt, sicut canis de ossa, sic ego de pisce aureo somniarim. Fuit enim in Prytæneo, quod Pausanias testatur in Atticis, *πῦρ ἀσβεστον*, id est, perennis ignis. Erat autem Prytæneum Athenis domus publica, vbi benemeriti cipes sumptu publico alebantur: & conuenire seniores, atque iudicia exercere solebant, dictum quasi *συνεὸς παμῶν*, id est, granarium ciuitatis. Eum locum semper prædam habere,

Aspha-

Asphalion ait. Fuit & in arce Athenis Lychnus, teste eodem Pausania, ex auro à Callimacho ea arte fabricatus, vt cum semel oleum infunderent, toto id anno sufficeret, neque ante eundem diē anni completi aliud infundere opus erat, quamuis continuos dies ac noctes is arderet.

Conando Græci Troia potiti sunt.

In Syracusis anus dixit: Conando Græcos Troia potitos fuisse, & omnia perfici conando, qua prouerbiali figura significatur, conando, & experiendo, quantumuis etiam ardua, perfici posse.

Fac nidum unum vna in arbore.

Habetur in Eidyllio 35, & frequens hodie in populi ore versatur, quum sit sermo de non temerè mutandis veteribus amicis. Amicos enim subinde nouos amplecti veteribus neglectis, turpe est. Inconstantia in amore nihil crebrius, neque vulgarius est in communi vita *πολυφιλία*, id est, subinde mutare amicos, veteres fastidire, & nouos amplecti: id olim perinde probrosum atque infame habebatur, vt si qua mulier subinde alios atque alios viros admitteret.

Sternutauerunt amores.

Ex Thalysia Theocriti apparet prouerbiale dictum fuisse, quòd aliqui de signo bono, alij de aduerso & malo intelligunt. Amores sternutauerunt, hoc est, sternutando signum præbuerunt, quòd esset amaturus, ipsum euenit.

Bilis in naribus.

Idem in Thyrside de Pana: Est amarulentus, inquit: *Æ-polos*, & illi semper acerba bilis in naribus sedet. Prouerbiale, de homine bilioso & iracundo. Qui abundant *βραυ-bile*, iracundi sunt. hic enim humor mobilis est, & acutus: quare facile irritatur & efferuescit.

Ne aceti quidem satis.

Milon apud eundem in Operariis: *Εκ πιδω αυταπεις δηλον, εγω ει έχω εχ άλλε οξος*. E dolio tu quidem hauris, sed mihi vix sat aceti est. Prouerbiale, in eum qui extremè inops est, & vicissim antithesis eius, Diues & abundans, atque è pleno dolio vinum hauriens. Quasi dicat, Amor non conuenit homini pauperi, & mercenario, sed diuiti, viuenti in ocio, luxu atque omnium rerum abundantia.

*Cælum, menses & annos efficere non
desiit.*

Prouerbiū est, quo significatur adhuc superesse spem, & nondum omne tempus quod melioris fortunę solet occasionem adducere, exactum esse. *Theocr. in Charitib.* Neque adhuc cælum motu suo menses & annos efficere desiit. id est, Erunt adhuc tempora, cū res magnę ab Hierone atque aliis principibus gerentur, quę materiam scribendi suppeditabunt.

Canis etiam Hecate terretur.

Hoc quoque passim utimur & vsu compertum est, canes etiam ferocissimos & audacissimos luna atque nocturnis spectris admodum terri, tremere, atque ad homines se fuga recipere, & intra crura hominum se abdere. Hinc *Theocr. in Pharmaceutria* dicit, & ad Hecaten subterraneam catulos tremere.

Horis consecratum.

Quicquid venustum, gratum, & tempestiuum veniret, id horis consecratum ferebant. Prouerbiale igitur, de re valde venusta & iucūda est, quod idem in *Thyrside*, poculum Horarum in fontibus collutum esse dicit, *αρχὴν πικρὴν ὕδατος ἢ ὅτι κεράνισι φθακασίς.*

Carmen deductum.

Virgilius in *Sileno*: *Deductum dicere carmen*, dixit pro tenui, exili & humili dicendi charactere, velut *Eidyllia*, hoc est, exiles & separatae imagunculę, quales ad vsū obliuiscandarum literarum in geminis aut auro sculpi solent, translatione petita à lana. *Quinctil. 8, 2. Macrob. Saturn. 6.* Et similiter vocem deducere, tenuem & tinnulam reddere, vt pleniùs testibus ab eo citatis probatur. Hinc deducere, pro imminuere & detrahere, vnde & deductio pro imminutione, *Pediano Afconio* auctore.

Comastes.

Vox est *Eidylliorum* scriptoribus vsurpatissima, qua etiam passim utimur, pro his qui cantu puellis blandiuntur, & earum amorem captant. Introducitur à *Theocrito* *Eidyllio. 3.* amator quidam *Amaryllidis* puellę amore incensus, quem *Comastem* vocat *Lucianus* in amoribus.

Torus saxens.

Prouer-

Prouerbiale in hominem durum, immitem, & omnino inexorabilem. *Idem Theocr.*

Orientalides cum Acylis ne contuleris.

Est hoc prouerbiale apud eundem in viatoribus, quod magnam dissimilitudinem, & iniquam comparisonem significat: Lacon: $\epsilon\delta\ \gamma\delta\ \epsilon\delta\ \alpha\kappa\upsilon\lambda\epsilon\iota\varsigma\ \delta\omicron\epsilon\omicron\mu\alpha\lambda\acute{\iota}\delta\epsilon\iota$. id est, Neque agrestia poma cum Acylis, scilicet æquaueris. Acyla autem fructus, siue nux $\omega\pi\iota\upsilon\varsigma$ arboris, similis nuci fagi. Dioctolid. lib. 1. cap. 26. Orientalides poma montana, ab $\delta\epsilon\gamma\epsilon$ mons, & $\mu\acute{\alpha}\lambda\omicron\nu$ pomum.

Prouocat & vincitur.

Plerunque fit vt prouocans vincatur. Menalcas apud eundem Theocritum prior prouocat & deligit iudicem: prior incipit, & vincitur. Itidem Lacon: Hoc verbum hodie in populi ore versatur.

Cyclopica musica.

Νυκτοπόροι , & qui nocte vagantur: tunc enim cum cibo poruque distenti sunt, eorum cyclopica musica & tetræ vociferationes præcipuè exaudiuntur. Euripides in Cyclope indicat, qualis eius sit musica, $\alpha\delta\ \epsilon\iota\ \delta\epsilon\ \pi\alpha\iota\varsigma\ \kappa\lambda\alpha\upsilon\sigma\omicron\iota\ \sigma\omega\mu\alpha\tau\omega\upsilon\varsigma\ \mu\omicron\iota\epsilon\ \alpha\mu\omicron\upsilon\sigma\alpha$.

Carmen Lytierse.

Lytierfes filius nothus Midæ, in Phrygia dicitur habitasse, qui cū esset agricola & laudatissimus messor, hospites prætereuntes conuiuio primum excipere, ac deinde cogere solebat, vt se in demetenda segete adiuuarent. Sub vesperum vero, cum illi labore defessi dormirent, tunc ipse capita eorum amputare, & trunca corpora vnâ cum manipulis colligare solebat. Eum Hercules, ob hanc crudelitatem interfectum, in Meandrum fluuium abiecit. Hunc igitur Lytiersem, vt insignem messorum, alij in Phrygia messorum carminibus celebrare solebāt. vnde Carmen Lytierse, dicitur carmen messorium, vel à messoribus decantari solitum. Erasmus noster ait, dici de carmine, quod quis non ex animo, sed coactus, caneret. Theocr. in Operariis: $\delta\alpha\delta\omicron\upsilon\iota\ \delta\eta\ \epsilon\gamma\ \tau\alpha\delta\ \tau\epsilon\ \tau\alpha\ \mu\acute{\epsilon}\ \delta\iota\omega\ \lambda\upsilon\tau\iota\epsilon\rho\epsilon\iota$. i. Vide & hæc, quæ sūt diuini Lytierse.

Astes.

Thessalica lingua $\alpha\acute{\iota}\tau\eta\varsigma$ dicitur adamatus. Vox facta Ggg ij

videtur ab *a* particula priuatiua, & *ιμε*, id est, *ιμεμους*, quod seu proteruum seu immodestum significat. *Αιμε* igitur modestus, seu probus ac verecundus dicitur, quæ virtutes præcipuè ornamento sunt iuuenibus, & amorè conciliant. Præcipuum enim in conuersatione ac societate hominum condimentum, sal & vrbalitas. Theocritus.

Dij benefaciant vobis.

Denegantis, ac cum repulsa dimittentis hoc dictum est. Sicut item, cùm mendicum in donatum dimittunt, hoc dicere solent, *Deus benefaciat tibi*. Theocr. in Charitibus, eo vsus est, qui cùm cårmine celebrasset Hieronem Syracusarum regem (quæ Theocriti patria fuit) nulla ibi gratia relata est. Quare hoc eidyllio conqueritur de ingratitude regum & principum erga literas ac doctrinæ studia. Estque hæc communis & publica querela hominum doctorū & bonorum iam à multis seculis.

Tityo similis.

Tityus terræ filius, ea mole corporis fuisse perhibetur, vt stratus ab Apolline, apud inferos religatus, nouem iuge ra occupet. Ouid. 4. Metamorph.

Viscera præbebat Tityus lanianda, nouemque

Ingeribus districtus erat. Theocritus in Dioscuribus de Amyco immani: *χαρπο ἐνὶ σενῶν πρὸς ἐπιπλοῦς αἰὺρ*. In loco angusto vir Tytio similis.

Diphilus: Diphilo tardior.

In segnes, & extra modum pigros in obeundis quæ semel fuerint iniuncta, dici solere, ex Ciceronis ad Q. Fratrem li. 3. affirmat Rhodiginus lect. 8. 45. Prouerbio locū dedit Diphili architecti tarditas, qui in perducendis ad finem operibus tardissimus fuit.

Nudum spoliare vestibus.

In Job cap. 22. legimus, Nudum spoliasti vestibus. quod sanè fit si quando cuique exiguum illud, quod ei necessarium est, adimitur. Viues lib. 1. de Subuentione pauperum. Imò verò, inquit, minutū detrahitur pauperi, si habeat & spoliatur nudus. Venusta verborū pugna est, spoliare nudū, veluti, Festina lentè, infelix felicitas. Etiam huc pertinet hoc Menippi apud Lucianum in Mortuorū dialogis, quod non habeo, quinam auferas?

Seri

Seri & meti.

Dixere Latini prouerbialiter, *seri & meti*, de spe & fructu consiliorum atque actionum. & *Salomon prouerbiorum cap. 22. ὁ σείρων φεμίλα, θερὶ σὴ κακία. Osee 10. Seuistis impietate, iniquitatem messuistis. Paulus secunde ad Corinth. 9, Qui parca seminat, parca metet.*

Εὐνεφαλαίω.

Summatim. Plautus sic variè expressit in Mercatore:

Quicquid est, ad capita rerum perueni. In Pœnulo:

Rem in pauca confer.

In Milite: *Verba confer maximè ad compendium.*

Dionysius Areopagita libro de Ecclesiastica hierarchia capite primo, vocat summam *συμφοραίωσις*, quemadmodum etiam *ἀναφοραίωσις* dicimus, repetere paucis ea quæ antè dicta sunt. Idem *Λεξοδικώτερον* dicit, pro fusius, latius & pluribus. Idem ibidem in contemplatione, vsus est, *ἐκφοραίωσις*, pro quo Quintilianus frequenter vti solet, in vnum. Plura de officiis docentium loquutus, discipulos interim in vnum moneo, &c. Item semel, & aliquando, breuiter.

Πῦρ ἢ σκάληξ.

Metaphora Salomonis est & Siracide, cap. 7. pro excidio & vastatione. Nam & vermes corrumpunt ea quæ erodunt, & ignis correpta absumit.

Γλώσσα διασή.

Duplex lingua à Siracide capite vigesimo octauo dicitur, quæ modo hoc, modò illud loquitur: hæc est fallax & fraudulenta. Alibi *πριπή* pertusa & leuis dicitur: ea est obtretationum, & *ἐχθροποιοί*, quæ inter duos tertia se admiscet, & serit discordiam.

Strigilis.

Strigilis nomen ad vehementes obiurgationes & castigationes Siracides cap. 30. transtulit, quod stringendi significationem habet, & de equis dicitur.

Curiosus idem & garrulus.

Hoc adagio notatur vitium deterrimum curiositatis & leuitatis, in exquirendo aliena negotia, & dissipando rumores. quæ est *πλυπορημοσύνη καὶ ἀδολογία*. Nam germana inter se vitia sunt curiositas & garrulitas, teste vel Horatio:

Ggg ij

Percunctatorem fugito, quia garrulus idem est.

Vtraque à Plutarcho copiosè refutatur. Et Plautus in Sicho, *Curiosus nemo est, quin sit maleuolus.*

De parua scintilla magnum sæpè excitatur incendium.

Siracides II, *ὁ πόσις ἀπὸ μικρῆς πλῆθύνεται αἰδραλία*. Ex paucis verbis sæpè ingens malum.

Durate.

Donatus in Adelphis: Durare, verbum perferendis malis conuenit: quod etiam notauit Priscianus libro octauo de partibus. Eo iacentes animos spe lautioris vitæ erigimus. Virgil. hb. I. *Æneid.*

Durate, & vosmet rebus seruate secundis.

Ludere operam.

In laborantem inaniter Terentius in Phormione: *In illi opera luditur.* & Plautus in Pseudolo: *In pertusum ingerimus dicta dolium, operam ludimus.*

Ab aure reuinctos ducit.

In inuictæ eloquentiæ hominem, qui quò velit linguæ lenocinio auditores rapere & traducere possit. Vt vsus est Lucianus in Ioue tragædo, alludens ad Herculis Ogmij cæte nam hominum auribus insertam, qua eos circumducebat, quæ satis nota est ex eiusdem Luciani opuscula.

Charontis cymba.

Hunc poëtæ fabulantur portitorem apud inferos esse, qui triente manes transportet, & in ripam vltiorem exponat: & quoniam persuasum erat, neminem transuehi, nisi illius cymba, posse; Charontis cymba in prouerbiu abijt, pro morte et sepulcro.

Magis spectandum quid liceat, quàm quid expediat.

Allusio est ad Pauli dictum quod habetur primæ Corin. 6. & 10. *Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt, conducunt & conferunt atque ædificant. Qui enim faciunt quidquid licet, huc citò delabuntur, vt faciant quod non licet. Nemo igitur quod suum est duntaxat quærat, sed etiam quod est alterius. Nam boni viri partes sunt, alienis inservire commodis, potius quàm vtilitatis propriæ rationem habere, & nihil minus decet Christianum hominem, quàm*

quàm Aspendium, quod etiam vulgò dicitur, agere citharædum.

Solida petra innitendum.

Hoc vitimur cum significamus, non fortunæ, sed bonæ conscientiæ fidendum esse, atque in sacre ancoræ præsidio spem esse reponendam.

Annulus aureus in nare suilla.

Significantes quippiam non in loco factum dictumve dicunt quidam: Annulus aureus in nare suilla: pro quo alij, In lenticula vnguentum. Habetur *Proverb. cap. 11*, Circulus aureus in naribus suis.

Saul inter prophetas.

Vbi videmus aliquem indecenter alieno gregi admixtum, dicere solemus: En Saulem inter prophetas, aut corchorum inter holera. In *1. Regum cap. 10*, Videntes autem omnes qui noverant Saulem, quod esset cum prophetis & prophetaret, dixerunt ad invicem, Quænam res accidit filio Cis? Num & Saul inter prophetas? Responditque alius ad alterum dicens: Et Cis pater eius: propterea versum est in proverbium. Dicitur etiam in eos (*Erasmo auctore*) qui repente sunt mutati.

Muli.

Mulus, ex duobus generibus mixtum animal, ut sit neutrum, sterilis, sarcinarum patiens & calcitrosus. Hi hodie nimirum muli dicuntur, qui professione sunt Christiani, vita & affectibus Ethnici: interim nec prorsus Ethnici, nec Christiani, recalcitrantes Dei gratiæ, ditius cæterisque cupiditatibus onusti, nullum pietatis fructum adferentes.

Sua cuique rei tempestivitas.

Cum omnia suo tempore fiant, & hic quærat quid sit bonum, videndum est, ne id alieno tempore quærat: ut enim inquit *Ecclesiastes cap. 3*, aliud serendi, aliud metendi, &c. sic aliud felicitatis, aliud infelicitatis tempus est. In hac vita, tempus est miseriam, quod si quis in ea bonum quærit, perinde facit, ac si velit sementis tempore metere. Expectanda messis est, hoc est, futura vita: in qua non, ut in hac, pro iure regnabit iniuria, sed sola dominabitur iustitia & veritas, sublatis erroribus. Sed vitam illam non cu-

rantes, voluptati indulgent. Vulgò ita fertur, *Omnia tempus habent.*

Primum quodque verissimum est.

Tertulliani dictum est contra Ethnicos, quo utimur cum ostendimus Christianam doctrinam antiquiorē esse Ethnica, & historiam Mosaicam vetustiore Græcis & Romanis. *Vtitur Philippus Britannus in quadam epistola.*

Credimus, quæ coram intuemur.

Vulgato sermone in Gallia, iam credere dicimur, quæ coram intuemur, nihil etiam de euentu solliciti.

De malè questis non gaudet tertius hæres.

Quoties iniustæ acquisitionis fit mentio: quam qui exercent, ita diuinitus puniuntur, ut familiæ eorū pessum eant, & opes eorum non diu permaneant, & hoc citò fiat, ut hæres non possit diu frui opibus iniustè partis.

Συρφετός.

Hæc vox Græcis vsurpatur in tanta significationis varietate, ut non solum paleas & stipulas, sed et folia & virgulta vitium, sicuum & id genus alia significet. Itidem *ἀχνεύς*: & inde metaphoricè sunt in crebro vsu pro vili plebe siue plebis fæce, multitudine promiscua plebis, vulgi, & omnis generis hominum, quam *συρφετόν ὄχλον* dicimus, vilis sermo, ex vento sordes collectæ, & *συρφετόσις* vocantur populares & plebij.

Ocia dant vitia.

Quia ignauius cum per inanem suam spem est falsus, & inductus in egestatem victus, ad malas artes & multa flagitia & facinora solet impelli. Menander & alij.

Sceleri nunquam defuit ratio.

Ita nunquam defunt rationes speciosæ & probabiles, in quamlibet iniustis & nephariis conatibus, &, ut *Quintilianus* dicit: Sceleri nunquam defuit ratio. Hæc est illa miserissima via, cuique in suis oculis speciosa, de qua *Salomon Proverborum* cap. 16, Est via quæ videtur homini recta, & nouissima eius ducunt ad interitum. Sapienter hoc quoque à quodam dictum est: Malum videri interdum bonum illi esse, cuius animum Deus impellat ad exitium, qui proinde breui tempore extra exitium degat. vnde est illud Horatij: *Dicipimus specie*

Specie recti, & hoc vsitatum: Suum cuique pulchrum.

Cum dijs ne contende.

Nulli cum superis homini contendere fas est,
Pro iure hanc litem nemo probare volet. *Theognis.*

Si solus sapias, nempe quis vsus erit?

Hæc sententia est frequentissima, sed ab auctoribus varie explicatur. *Theognis* sic:

Musarum interpres si quid sapientius vnquam
Nouerit, inuidia sit procul inde mala.

Nuncque alia inueniat, nunc monstret, plurima condat:
Si solus sapiat, nempe quis vsus erit?

Horatius ita: *Parum sepulcra distat inertia Celata virtus.* Huc videtur allusisse *Terentius* cum ait in *Phormione*: *Non sat est tuium te officium fecisse, si non id fama approbat.* Simile est illud: *Occultæ musicæ nullus est respectus.* Quod auctore *Suetonio Nero* iactabat: cuius etiam meminit *Gellius lib. 12.* In eos, qui quicquid eruditionis vnquam comparauerunt, ita domi reconditum asseruant, vt dicas miseros homines sibi tantum natos, imò cõtinuò inuideant, si quæ viderint ad id aspirare, quo se cæteris præcellere persuasum habent.

Extra somnum.

Pro, re vera. *Sophocles* etc. Contrà, somnium narrare, dicuntur, qui rem futilem, inanem & nihili recitant. *Lucianus* in *diolog.* ὄνειρα τί μοι λέγεις, somnia mihi narras.

Aliquando qui lusst, iterum ludet.

Crebris sermonibus à Græcis vsurpatur, ὡς ἂν ποτα πάλαι, πάλιν πάλαι. Huic nõ dissimile, Semel malus, semper malus. Aleatores autem multi quasi vi coacti, ita ne cupientes qui dem abstinere possunt: tanta illorum ad ludendum est procliuitas.

Sperant omnes, quæ cupiunt nimis.

Huiusmodi voces antiquorum poetarum, hodie sermone omnium celebrantur, ac vim prouerbiorum obtinent: Sperant omnes quæ cupiunt nimis, timent quæ nolunt. Et impensè qui amat, impensè idem odit nimis. Est enim vicinus amor, Omniq; magnæ alicuius rei cupiditati, affectus. Omnisque cupiditas vehementior, magno motu im-

petúque ad eam rem quam cupit, spiritus sanguinémque impellit. Atque hinc, id est, ex huiusmodi motus ratione natum arbitror, quod aiunt, Sperare omnes quæ cupiunt. Spes autem & metus vt nos afficiunt, Lucianus eleganter & verè scripsit in Charonte, siue contemplantibus, & in Pseudomante.

Amantes amentes sunt.

Affectus animi, vt ægritudines ferè omnes quæ calore nimio corpus accédunt & commouent, omnes pro motio- nis suæ vehementia, stultitiam, delirium, & furorè faciunt. Et vulgò pronuntiatur, Amantes amentes esse.

Humor.

Hæc dictio etiam vim prouerbij obtinuit apud omnes, qua designatur longè discedens à communi morum ratio- ne & consuetudine. Itali patria etiam lingua humoristam appellant. Rectè etiam Galli, *plein d'humour*.

Gallica furia.

Prouerbum est de Gallis, quod omnibus frequens in ore est, præcipuè Italis, *furia Francesa*. Natum ab eo quod in Gallis Liuius & Iulius Cæsar obseruarunt, quorum illè, prima illorum prælia plusquam virosunt, postrema minus quam feminarum esse dixit: hic vt ad bella suscipienda Gallorum alacer ac promptus est animus: sic molli- ac mi- nimè resistens ad calamitates perferendas. Qui bile tantum copiosa concitantur, magno illi quidem animi impetu mouentur, sed ferè repentino, ac quasi vento siue fumo mox deficiente.

Femina aut minus quam canem, aut plusquam senionem iacit.

Iulius Cæsar Scaliger in Idea sua, cap. 14, omnino autem nihil mediocre in hoc sexu. Semper enim, vt est in nostro prouerbio, aut minus quam canem, aut plus quam senio- nem iacit. Alludunt autem Itali ad astragalorum ludum. Fuit autem (in hoc ludo) canis pūctus infelix & damno- sus: senio, felix.

Ὡς τὸ πω dicere.

Frequens & illud in Græcis auctoribus Ὡς τὸ πω aliquid dicere vel enumerare, id est, crasso filo. Idem Scaliger in historico: Atque hæc quidè loca (vt solebat Plato & Aristoteles

teles dicere) *ὁμοῦ* ad hunc modum enumerata sunt.

Niger est.

Hinc clarissimè de Saulis perfidia David cantans, illum Chus filium Iemini vocat more Latinorum. cum autem vox ista Chus nigrum significet, Chussi nigredo nunquam nisi pro malignis hominibus ponitur. Chussia Æthiopia dicitur, à qua Æthiopes, qui sibi de sua placent nigredine, quique in Chamesia tantum reperiuntur. In aliis prouinciis nulli planè Æthiopes nigrive, sed oleastrino, Indòve, aut vtplurimum cinericio colore sunt hæctenus inuenti. Deus autem ad inobedientiæ & contemptus diuini iudicium, Chussum filium atro colore voluit nasci, vnde stirpe & sanguine, non à regione (vt hæctenus putatum est) cæteri descendunt Æthiopes. Nigri itaque quotquot sunt in orbe, sunt traducti ex Chamesia, vti gens sola vafricie & dolis pollens, & nihil animi habens, sed planè ad seruiendum nata; præter illos, qui nomen Christo dedere. Nam nulla planè cæteri fide sunt. Hinc Punicæ fidei traductio:

Non est cuiusuis, manu lyram pulsare.

Est istud quoque frequens, quod pressius Architreus expressit.

Non præcinit omnem

Ad dignum Phæbea Chelys, non mouimus aures

Non a muliere lyra, non pectinis huius

In plebem vilescit apex, hæc gloria vatum:

Hæc iubar, hæc titulus solos contingit Homeros.

Idem velle atque idem nolle, ea demum

firma est amicitia.

Hanc Sallustij sententiam non solum in auctorum libris prouerbij vice vsurpatum deprehendimus, verum etiam in conuiuiis & colloquiis celebratum obseruauimus. Cic. lib. i. Offic. Nihil amabilius, nec copulatius, quam morum similitudo bonorum: in quibus enim eadem studia sunt, eadem voluntates: in his fit, vt æquè quisque altero delectetur, ac seipso: efficiturque id quod Pythagoras vltimè in amicitia putauit, vt vnus æquè fiat ex pluribus. Vide plura apud eundem Cic. in libro de Amicitia.

Prometheus, Epimetheus.

Plato Romanos Prometheos appellat, procul aspicientes, vtentes præmaturo consilio, Siculos verò Epimetheos & imprudentes. Lucianus, ἐπι τὴν μὲν ταυλοῦν ἐίδον Ἐπιμηθεὶς ἔργον, οὐκ ἔμελλε δεινὸν εἶναι, id est, nam illud quidem post rē consulere, Epimethei est, non Promethei.

Omnia venalia habet.

Qui omnia pecuniæ causa agit, *Sallustius in Catil.* Nanq; auaritia fidem, probitatem, ceterasque bonas artes subuertit. Pro his superbiam, crudelitatem, deos negligere, omnia venalia habere edocuit.

Pecunia neruus.

Hoc quoque deductum est in communem sermonem de re supra modum necessaria. *Cic. Philip. 5.* Infinitam pecuniam neruos belli appellat: & contra Rullum, subsidia belli & ornamenta pacis. *In Verr. 5.* ait, vestigalia esse neruos reip. *Hesiodus & Aristoteles*, pecuniam, velut alteram hominis animam esse scribunt. Ad hanc sententiam pertinet hic versus è comœdia quapiam, Argentum & anima & sanguis est mortalibus.

Aiunt, Scilicet.

A clarissimis Grammaticis annotatum est, apud Latinos auctores plerunque in re falsa & non credenda verbum, aiunt, vsurpari. Terent. In Andr. *Hodie uxorem ducis? P. Aiunt.*

Vbi Donatus, *Aiunt*, de ea re dicimus, quam volumus esse falsam. Virgilius quarto *Æneidos*, ironicos de *Ænea*:

Quem secum patrios aiunt portare penates,

Quem subiisse humeris confectum ætate parentem.

Itidem scilicet, per amaritudinem quandam cum derisui permixtam, profertur: vt ait Valla lib. 2. *Virg. 4. Æneid. Scilicet is superis labor est.* Terent. in Andr. *Meum gnatum rumor est amare.* *D. Id populus curat scilicet.* Hoc est, veluti per sensum contrarium, nimirum, Id populus non magnopere curat.

Iacta est alea.

In prouerbio est, iacta est alea, cum sic incepta res est, vt desistere integrum non sit, quod Cæsar traiecturus Rubiconem vsurpauit, & pro euentu rei dubio ponitur. *Lucianus*

cianus in Hermonide:Itaque iuxta prouerbium, in vno viro iecimus aleam. *Idem pro imaginibus*, τολμισοι απαριτα τον κύβου, id est, audebo iactare aleam. *In Saturnalibus*, aleam vocat naufragium. Aleam ab inuentore dictam quidem tradunt: est autem tabula lusoria, quæ & latruncularia & pyrgus, & alueus, & alueolus vocatur, rotunda illa tabella rotulæ instar, quæ mouetur.

Conscientia mentem exagitat.

Συνείδησις πλεονεκτικὴ τὴν ψυχὴν. *Sallustius in Catilin.* Nanque animus impurus, diis hominibusque infestus, neque vigiliis, neque quietibus sedari poterat, ita conscientia mentem exagita tam vastabat. De huiusmodi vexatione conscientie *Cicero in Paradoxi*: Te, inquit, conscientie stimulat maleficiorum tuorum, te metus exanimat iudiciorum atque legum, quocumque aspexisti, ut furie, sic tuæ ibi occurrunt iniurie, quæ respirare non sinunt.

In medio relinquere.

Sallust. in Catilin. Nos eam rem in medio relinquemus, id est, hoc aliorum esse iudicium volumus. *Cic. pro Cælio*: Neminem nominabo, tantum in mediis relinquam, hoc est controuersum relinquam, nihil statuam vel constituam, in medio proponam.

*Sucessum fortuna, experientiam
laus sequitur.*

Notum est, multa consulto, & prudenter incepta, infelicem sortiri exitum, propterea quod rebus humanis dominatur fortuna, & maxime in bello, cum exitus bellorum sint incerti. Verbi gratia, significatum fuerit duci cupiæ, regionem quampiam maritimam facilem expugnatum, si mittatur manus, cum præsidio careat: mittit classem bene instructam, sed subita tempestate aut igni siue cælesti, siue fortuito perit, aut in oppidum præsidio carens sesquihora antequam oppugnatores adsint, præsidium mittatur, quod in procinctu stans missos repulerit.

Maria & montes polliceri.

Sallustius in Catil. Maria montesque polliceri cepit *Catilina*. Ad eundem modum *Persius*: Magnos promittere montes. *Paulo* diuersius à *Græcis* dissipata est χυσα ὄρη ἕως χυσιῶν

Vtrunque vsurpare solemus, cùm de ingenti alicuius polli citatione dicere volumus, idque cum quadam irrisione dicimus.

Parfimonía summum vectigal.

Hoc quoque aded in Galliis frequens est, vt etiam muliercularum in ore semper sit, cùm sumptus ne celsum superet, admonet: vectigal autem reditum priuatum etiam significare docet Porphyrius, enarrans illud Horatianum; *Ego vectigalia magna, Diuitiasque habeo tribus amplas regibus. Et Cicero in Paradoxo ait, non intelligunt homines, quàm magnum vectigal sit parfimonia.*

*Quis luxuriosus est, necesse est, vt
& auarus sit.*

Sermo hic etiam tota Gallia dissipatus ac dispersus est. Duo enim vitia hæc, quamuis inter se contraria esse videntur, tamen coniuncta sunt: nam luxuriosi multas solent profundere pecunias, & ideo, vt pecunia suis voluptatibus satis sit, auari efficiuntur. Cicero pro Roscio, In vrbe luxuries creatur, ex luxuria existat auaritia necesse est, ex auaritia erumpat audacia, inde omnia scelera, ac maleficia gignuntur, vt ex Catonis verbis inquit Agell. lib. 11. cap. 2.

Molle ac facetum.

Pro suaui multaque vrbauitatis & gratiæ. Quintilianus lib. 6. cap. 4. Facetum, inquit, non tantum circa ridicula consistit, neque enim diceret Horatius Satyr. 1. 10. *Molle atque facetum Virgilio annumerant gaudentes rure Camæna.* Nam Virgiliana illa grauitas, procul est ab omni risu.

Ex præteritis præsentia æstimantur.

Quintilianus lib. 5. Spectantur ante acta, dictaque: ex præteritis æstimari solent præsentia. Idem lib. 7. cap. 3. Probi verò mores, & antea actæ vitæ integritas, nunquam non plurimum profuerit. Cicero pro P. Sylla: Vbi erit igitur illud fortissimum præsidium pudoris: quo in loco nobis vita antea acta proderit: Vita enim quæ honeste acta est, prodest multum, vt ea quæ antea acta turpiter, scelus facit credibile.

Indictum pueri.

Galli pro prouerbio habent, cùm certam in tacendo fidem significant, ac dū quis quod scit perinde continet ac dissimulat, quasi nesciat. Non dissimile hoc comicura: Dictum sapienti fat est. Plaut. Terent. Agell. lib. 1. cap. 22. Indictum

ctum accipit, pro improprie & parum significanter dictum. Nam quæ improprie & parum cum gratia efferuntur, ea perinde sunt, ac si non dicerentur, indictaque manerent. Qui dicit (*inquit*) ergo se superesse ei quem defendit, nihil istorum vult dicere, sed nescio quid aliud indictum inscitumque dicit.

Sentina reipublica.

Cicero metaphoricòs hominem improbitate insignem dixit reip. sentinam. Quemadmodum enim vsu venire solet, vt quicquid humoris corrupti in corpore sit, id totum vlcus ad se contrahat: quicquid aque in naui est, id ad sentinam cõfluat: ita in ciuitate quotquot improbi sunt, ad aliquem vnum improbitate insignem concurrunt.

EX HADR. TURNE-
bi, M. Anton. Mureti & aliorum
scriptis quædam adagiorum mi-
scella.

Familiam ducere.

Ro, præcipuum esse aliquid, & principem in re aliqua obtinere locum. *Cic. ad C. Trebatium*: Accedit etiam quod familiam ducit, in iure ciuili singularis memoria, summa sciëntia: quibus significat, hanc primam esse Trebatij laudẽ, & veluti propriam: Alibi, Sententia, quæ familiam ducit &c. Item Lucius quidem frater, vt pote qui peregrè depugnauit, familiam ducit. *Muret. Var. lec. 4, 17.*

Quod pulcrum est, placeat.

Ο, πικραλον φίλον αεί, quæ pulcra sunt, eam vim habent, vt statim conspecta omnium sibi voluntatem concilient, amorẽque adiungant. Theognis:

Ο τ, πικραλον φίλον δει, τὸ δει & κερλον ε φίλον δει. Id est,

Quod decet, optandum: quæ turpia, sunt fugienda. *Muret. Var. lect. 44.*

Ipſa olera olla legit.

In eos, qui, quod se facere oportet, faciunt, vt cum libidinofus, & ſalax ſcortatur, ebriofus, potat. Olera enim in olla coquuntur, quæ, cum eis repletur, ipſa legere videtur, id eſt, colligere. *Cat. in Mamurram. Ita Turn. Aduerſ. 3, 13. Aliter alij.*

Habes Scythæ ðvov.

Ita Cic. ſignificat Atticum ſimulare proficiſci ab Italia velle, ſed retineri ſe fingere & prohiberi à Curtio. Alluſit ad prouerbium, *οκνιδνε ðvov ðpα*, de quodam Scythæ coram aliis auerſari ſe ſimulante cadauer aſini, quibus digreſſis veſti eo cœpit. *Turn. Aduerſ. 18, 9.*

Andabata.

Olim poſt curricula Circenſia ſerò, noctiſque tenebris, depugnabant homines interdum è curru, heroum antiquorum more. Duo autem homines ſedebant in curru, *auriga*, & *μαχαρῆς*, qui idem etiam *μαχαρῆς*, id eſt, adſcenſor, ſeu andabata Latino more formationis: cum autem noctu, pugnant, nec ſe propè viderent, vt ludicrum etiam augetur, interdum oculis etiam clauſis pugnare cogebantur. *Turn. 19.*

Arietinum oraculum.

Id eſt, Oraculum Iouis Ammonis, quod exploratæ, indubitæque fidei habebatur. colebatur autem ille ſpecie arietis, vt norunt omnes. Tale oraculum eiſdem refert Agell. 3, 3, ad quendam, ita nèpe anceps, vt vtrūcunque faceret malum haberet, Peribis, inquit, ſi non feceris: ſi feceris, vapulabis. *Turn. Aduerſ. 14, 18.* Trahi poterit ad ſimilia ipſa veritate veriora, vt promiſſa, minas, diſtæque alia eiſmodi.

Latinè loqui.

Cic. in Verrem: Non enim verbi, neque criminis cauſa augendi complector omnia, cum dico nih il iſtum eiſmodi rerum in prouincia reliquiſſe: Latinè me ſcitote, non accuſatoriè loqui, id eſt, verè & ſimpliciter loqui, nihilque mentiri, nec ſupra verum rem eſſere. Natum inde, quod Latini de Latinis bene exiſtimarent, eos ſimplices, & ingenuos, minimèque ſimulatos & fallaces mendacèſque exiſti-

existimarent. Vnde Martialis idem vsurpauit, pro, aperte, & sine dissimulatione, verborumque integumento loqui, discēs se tum loqui Latine, cum obscœna & lasciuia obscœnis & lasciuis verbis aperte proloqueretur. epigrammata enim sine circuitu vllō lasciuir aperte & petulãter, id est, vt alibi loquitur, Romana simplicitate, lasciuia & flagitia enunciant. *Turn. Aduers. 24, 5.*

Similis Thraci in Thracem composito.

De homine paruo & breui. *Seneca Natur. quest. 4. agens de adulatione:* Te, inquit, longiorem Fido Anneo iurabo, & Apollonio Pyta: quamuis staturam habeas Threcis ad Thracem compositi. Ita enim eum locum emendat *Tur. Aduers. 21, 19.* In Amphitheatralibus muneribus Thracēs, qui & Threcēs, plerunque vocantur, inter se committebantur, qui, cum exiguam haberēt parmam, se totos velut in eam colligebant, ne vulneri paterent, & staturam incuruando minuebant. Vlos autem Thracēs esse peltis, id est, cetrīs vel palmis testatur *Aristoph. in Acharn.*

Marsupio aluum lauare.

Pro exhaurire marsupium, ad egestatem redigere. *Varro ad Spornoiā:* Et hymenæus, qui primo lauare aluum marsupio solet. Intelligit nuptias sumptuosas, quæque maritos earum primo statim auspicio impendiis inaniunt. Quæ enim eluuntur, ea mera inaniaque relinquuntur, cum alioqui eluere, pro, consumere soleant frequentare veteres. *Turn. Aduers. 21, 20.*

Expellere furca, vel furcillis.

Pro conatu & vi maxima expellere & exturbare, nō autem sola manu. Horat. *Naturam expellas furca, tamen usque recurret.* Catull.

Mentula conatur Pimpleum adscendere collem.

Musa furcillis precipitem eycunt.

Et Cic. ad Att. 6. Sed quoniam furcilla extrudimur, Brun disium cogito. Sic Arist. in Pace, furcis quoque eiectam pacem queritur. *Idem Turneb.*

Datam dare se.

De muliere quæ sui copiam facit, etsi a. loqui mulieres impudicæ dare dicatur, vt ex Martiale notum est. Ennius: *Quasi in. noro pila,*

Hhh j

Ludens datatim dat sese, & communem facti:

Alium tenet, alij nutat, alibi manus

Est occupata. Sic Afranius, & Pomponius apud Nonium in datatim. metaphora nota, nempe à lusu pilæ, in quo datur. *Turn. Aduers. 7, 4.*

Dicis caussa.

Est ὄσον ἀφοσιώσαται, id est, leuiter & defunctoriè & vt cunque agere: tractum ab his, quæ, vt religione defungamur, vt cunque facimus, cum simulata olim in ea pro veris haberentur, & qualiacunque ferè pro optimis dicarentur. deducitur autem nomen istud non à verbo, dico, is, sed à verbo dico, as: éitque tanquam dicationis caussa. *Idem Aduers. 11, 20.*

Oleo fraudare lucernas.

Dictum est ab Hor. sat. 5. in Nattam hominem etsi nobili & honesta familia natum, valdè tamen sordidum, qui se inungebat vili, rancido, & ad lumina relegato olei genere, (Aetius λυχνιῶν, lucernarium appellat) atque ita lucernas suo alimento & fomento defraudabat. *Turn. Aduers. 4, 9.* Simili migratione & facetè dicemus sordidè & cibus sine sanguine victitantem, fraudare iumenta suo alimento, &c.

Longè fugit, qui suos fugit.

Titulus prouerbialis satyræ Varronis, non multum abudens ab illa adagiohe Terentij, Ita fugias, ne præter casam, quod est, vt ne ninium longè: nam ad casam, id est domum, vbi rutissimum cuique per fugium est, cum peruenisti, fugiendi finem facere debes. *Idem Aduers. 15, 5.*

Quasi lupus ab armis valeo, clunes infractos gero.

Fuit etiam olim opinio, lupum armis validum, tergo infirmum esse, vt ex hac Plauti apud Nonium sententia propè prouerbiali apparet. *Ibidem.* Fortasè non ineptè id ille vsurpabit qui suarum virium sibi conscius, non tam viri & hostis sui, quàm feminæ congressum reformidat.

Chium & Ammineum miscere.

Eleganter hoc extulit Aufonius de professore Græcæ linguæ & Latinæ, alludens ad vina diuersè nata. Chium enim vinum Græcum est, Ammineum Latinum. *Idem 24, 21.*

Τὴ πατρὸς ἔστι τὸ παιδίον.

Titulus est satyræ Varronianæ, quam item inscribit *οὐκ ἔστι πατὴρ τοῦ πατρὸς*, vbi eis, qui parentes esse optimorum liberorum vellent, præcepta dabat. Apparet autem eam inscriptionem fuisse prouerbialem: nam & à B. Basilio vsurpatur epistola ad Libanium: *εἰ δὲ ἔσθι πατὴρ, οὐ πατρὸς ἔστι τὸ παιδίον. Idem Aduers. 17, 21.* Quid si Varro eos demùm velit esse parentum suorum liberos, qui ipsis digni sint eòsque moribus bonis, & recta indole referant? sic certè etiam hodie vulgò idem vsurpamus, & recusamus iis esse patres, si de iis omnem animum paternū eiicimus, qui etsi ex nobis nati sint, degenerant tamen & moribus ac vita nobis filij esse nolunt.

Subycere pedibus Acherontem.

Vsurpauit Virgilius Georg. 2. pro, philosophiæ cognitione tollere inferos, in illo agens de Epicuro, Inexorabile fatum Subiecit pedibus, strepitumque Acheruntis avari: quod ita Lucret. 2. *Et metus ille foras præceps Acheruntis agendus. Idem Aduers. 21, 10.* Trahi poterit ad homines improbos pertinaciter in omne flagitiorum genus se ingurgitantes & deorum vindictam strenuè contemnentes: item ad omnes impiè de immortalitate sentientes: & contra etiam ad pios bene sibi còscios &c. Simili locutionis forma, sed diuerso sensu, dixit *Horat. Carm. 3, 20.* Nearchum adolescentem arbitrum pugnæ inter duos riuales, posuisse palmam sub nudo pede, pro, victoriam habere in sua potestate, & arbitrato, vtri eam addicat. quòd prostrata, & pedibus nostris subiecta nostri sint iuris & arbitrij. *Ita etiam Lucretius 2, 26. licet alij dissentiant.*

Euellere plantam cæno.

Prouerbio illi, *ἐν τῷ πλοῦτῳ οὐδὲν ἔχεις*, simile istud Flacci: *Nequicquam cæno cupiens euellere plantam.* De his, qui alicudè se expedierunt, & è molestia euaserunt. *Idem 13, 17.*

Fugitiuum retrahere.

Varro de ling. lat. 4. Quare illa, quæ iam maioribus nostris ademit obliuio, fugitiua, si sedulitas Mucij & Bruti retrahere nequit, nò, si nò potero indagare, eo ero tardior. Terèt. Heaut. Retrahā hercle opinor ad me illud idè fugi-

Hhh ij

tium argentum tamen. Insignis & elegans in utroque translatio est à seruis, qui è fuga reducuntur domum ad herum. *Sall.* In his erat Fulvius senatoris filius, quem retractum ex itinere parens necari iussit. *Idem* 2.4, 29.

Timonea cœna.

Seneca. Non est, quòd nunc existimes me dicere Timoneas cœnas, & pauperum cellas. Ita enim *Turneb. Aduers.* 2.4, 33. elegantissimè hoc partim è lib. vet. partim ex ingenio restituit. Timon humanum genus exosus erat, vitamque quandam inhumanam sequebatur: in cibisque non modo vulgaribus, sed etiam vilissimis, & ab reliquis hominibus propè damnatis acquiescebat.

Morboniam mittere.

Tranquillus: Quidam ex officio admissiois simul expellens abire Morboniam iusserat. vbi morbonia, vel, vt in quibusdam libris scribitur, Morbonia, vt nomè oppidi, quòd nusquam est, fingi videtur: aut adeò populi ore frequentabatur, ceu oppidi nomen, sub sensu morbi & exitij. Hoc enim perinde est, ac si quis aliquem in malà crucem amandet, aut ad coruos abire iubeat, certè compendium Dionis pro Morbonia è: *κόρυθος* habet. *Idem* 2.4, 36.

Est modus matula.

Satyra quædam Varronis inscribebatur, Est modus matulæ, vel vt alij libri scribunt, Et modus matula: qua inscriptione monebat adhibendum esse modum computationi & ebrietati. Nam è matula potum significauit, cum cibum sicciorum in ventrem, liquidiorum in vesicam descendere censerent. Varro alio loco: Diuitum apothecas Chias ad communem reuocat matellam. Plautus, *Nolo in vesicam quod erat: in ventrem volo.* *Idem Aduers.* 17, 21.

Paludem & salinas emere oportet.

Τὸ ἔλος ἀρῖα ἀπὸ καὶ τοῖς ἀλάς. Quærenda bona aliquando sunt, quamuis non omnino careant incommodo. Natum fortasse ab eo, qui cum salinas venales haberet, in quibus erat palus, salinas alienare sine palude vt vellet, induci nullo pacto potuit. Ita *Franc. Luisinus Parergon.* 1. è vet. codice & exemplari Veneto castigat & explicat.

In foribus Vrcenm.

Subaudi, fregit. In eos qui voti compotes fieri nõ poterunt,

runt, & cùm diu in negotio aliquo defudarint, finem tamen suum non consecuti sunt, exemplo illius, qui cùm aquatum profectus domum reuerteret, in foribus vrcum fregit, nec domum aquam pertulit. *Luisin. ibid.*

Κεῖς τεφεία ἀπέπεν.

Dictum à Menandro est in gratos homines: quia Athenienses in Connidam grati, quòd ille Theseum sanctè instituisset, & præclarè educasset, arietem illi tanquam præmium & grati animi indicium immolabant. *Plutarch. in Theseo. Luisin. ibid.*

Salaminia nauis.

De iis quæ vilia non sunt, nec omni tempore exposita, quæque difficillimis temporibus necessaria referuntur: qualem se Pericles præstabat. *Plut. in Pericle.*

ADAGIA ALIQVOT E
Iure scripto & variis eius interpretibus A Gullielmo Gentio
IC. collecta.

De Plano aliquid cognoscere.

VM quis carptim, obiter, & quasi aliud agens quid legit, neglectimque cognoscit, memoria minimè completens: vel cùm quis negotium aliquod non accuratè administrat. Sumptum ex more Iudicum, quibus pro tribunali sedentibus arduæ causæ tractandæ suscipiebantur: Vbi verò descenderint, in plano constituti, leuiora decidunt negotia. Hinc *Iustinian. Imperator in c. A procedente C. De dilat.* Planariam (ita enim ibi legendum est) vocat interpellationem, quæ iudici extra iudicium, & in plano facta est. In iure Pontificio similes formulæ vsurpantur, Sine strepitu, Sine figura, & forma iudicii: de rebus

Hhh iij

summam, absque seuera obseruatione, sed perfunctorie peractis.

Dardanarij.

De iis, qui annonam vexant, onerantque, eam nimirum supprimentem quò per ingrauescentiam speratam carius postea pro sua libidine vendant. Horum fit mentio & simul in eos pœna constituitur in c. *Annonam, De extraord. crimi. & in c. Dardanarios, De pœn.* Dicti videntur à quodam Dardano flagitiosissimo auctore, magica arte nobili. Vnde & Dardaniæ artes apud Poëtam. *Aristot. lib. Polit. I. ca. 7,* refert Thaletè Milesium præ uidisse per cognitionè Astrologiæ oleærum inopiam, & proinde omnes coëmisse: sed in sequenti anno pluris vendidisse, factò ingenti quæstu: Qui iure Dardanarius appellatus fuisset, modò animum adiecisset quæstui, tum turpi, tum maximè noxio multitudini.

Nox caput sequitur.

Prouerbialiter hoc Gordianus Imper. pronunciauit in c. *Licet, C. An ser. pro suo fact. post ma. tenca.* Nam, vt M. Cato ait, nequiter factum semper durat, & reum comitatur. Sic & Poëta, *Pœna potest demi, culpa perennis erit.*

Herculis clypeus.

Prouerbij loco vtitur Iustinia. in Hexasticho Digestis præposito, *Οἷα τις Ἡρακλεῖ πεντάρονον ἀσπίδα πάλειας.* Sumptum apparet ex opere Hesiodi, cui Titulus est, *ἀσπίς.* Dicitur autem de re pulcherrima & variis ornamentis insigni.

Lex Aphricani.

Dicitur de re perplexa & obscura. Sumptum à Respon-
sis Aphricani iuriscont. difficilibus, Delium natatorem ef-
flagitantibus. Lex Aphricani est, ergo difficilis: in ore om-
nibus est eæ ratiocinatio.

Ab aula recessit.

Vtitur Iustinia. in c. Ne in arbitris C. De Arb. Si enim, in-
quit, vera consuetudo stipulationum, & subtilis, imò ma-
gis superuacua obseruatio ab aula concessit, cur non & c.
Dictum de re, quæ ampliùs in vsu non est. Metaphora sum-
pta ab emeritis Palatinis iudicibus.

Suffragia emendicata.

De iis, quæ leuiter causam adiuuant, vt potentium com-
mendationes, ciuitatum in alicuius honorem decreta. Sin-
guli,

guli, *inquiunt Impp. in c. 14. C. de accusa.* vniuersique iudices cognoscant in publicis criminibus non oportere emendicatis vti suffragiis decretorū. Sumprum à suffragatoribus, hoc est, suffragiorum eblanditoribus. *s. C. de suffrag.*

Leuato velo de causa cognoscere.

Schemate hoc vtuntur *Impp. in c. 5. C. de naufra. lib. 11.* De submersis, *inquiunt*, nauibus decernimus, vt leuato velo istæ causæ cognoscantur, hoc est, summam. Eadem figura, quæ, de Plano cognoscere.

Felici diplomate vti.

De iis, qui omnia feliciter ac præprosterè agunt. Venuleius iurisc. tractum vocis satis docet in c. 87. De verb. obl. cum inquit qui Ephesi daturum se spondit, neque diplomate diebus ac noctibus & omni tempestate contempta iter continuare cogitur, neq; tam delicatè progredi debeat, vt reprehensione dignus appareat. Solebant olim, vt & hodie, cursu publico per dispositos equos nocte dieq; iter agere. Cæterum non absque diplomate, id est litteris à Principe impetratis, hoc ipsum concedebatur. *Imp. Iustinus in c. penult. C. de cursu publ. vocat Tractatoriam.* Huius diplomatis beneficij meminit & *Plin. lib. ep. 10 ad Traianum, Tacitus li. 18. Plautus in Capt. vocat syngraphum, vt hoc obiter addam, vocis illius significandæ causâ.*

Iactus retis.

De re dubia, & mera spe, qua plerunque fallimur. Sic *Celsus in c. 12. De actio. emp. Tractum à iactu retis piscatorij, qui incertus est plerunque piscium capiendorum, etsi crebrò proiectus attractusque.*

Κενοτάφιον.

Propriè inane & imaginarium sepulcrum, quo neque corpus neque reliquæ illatæ sunt, 42. *De religion.* Potest nō illepidè torqueri ad hominem vanæ mentis, foris in speciè illustre quid præ se ferentem. Eadem formula, qua *Horat. dixit, Corpus sine pectore.* Desumptum ab horariis sepulcris & inanibus tumulis in memoriam defuncti, cuius corpus alibi inhumatum est, dicatis, quando ex officio, et pio voto, Cœnotaphium (vt & hodie) religiosum faciebant veteres ceremoniis, adinstar veri sepulcri, vt testatur *Martianus in c. in tantum, De rer. diuis. nisi Virgilij auctoritate in 3. Æneidos, Libabat cineri, &c.*

Saturninus.

De eo dictum, qui phantasticas absurdasque opiniones sectatur in iure ciuili: ab huius nominis Saturnino, quem notat Vlpia. in c. 1. De Senat.

Homo omni exceptione maior.

De homine integerrimæ fidei. Sumptum à testibus inculpatis & synceris, aduersus quos nihil præscriptionis obici queat.

Dupondij iuuenes.

De iis, qui studiis tantum sunt initiati, & vix dum à limine ea salutarunt, Pupilli dicti ab Alciat. A dupondio nummo, quasi 2. assibus æstimarentur: seu à pondere dupondio, quod & stater dicitur, & τετραδραχμιον, modici valoris. Confule Rhodig. 4. ca. 7. Contra λυτοι & περιλυτοι dicuntur absoluti & consummati in aliqua disciplina. De iis agit Iustinian. in epistola Antecessoribus quibusdam missa. Dicti Lyta quasi λυτοι, hoc est solubiles, quasi iam à præscripta studiorum ratione soluendi, & legendi libertate donandi.

Mus in pera, &c.

Hoc prouerbiu cum nonnullis aliis ab Innocentio Pontif. citatur in cap. Etsi, de Iud. Iudæi, inquit, nobis illam retributionem impendunt, quam (iuxta vulgare prouerbiu) mus in pera, serpens in gremio, & ignis in sinu, suis consueuerunt hospitibus exhibere. Enarrantur & alia in iur. Pontificio, Vno collyrio, instar empirici omnibus morbis mederi, ca. Necessè, Dist. 29. facibus solem adiuuare. c. Si omnia, 6. q. 1. quod de superuacaneis & absurdis dici consuevit. Frustratim lupus comedit agnum. 13. q. 1. ca. Ecclesias. Simile est & illud ab Iurisc. nostri seculi crebrò usurpatum, Hæret tanquam mus in pice, cum quis pender ambiguus, incertusque quo se explicet. Et, sinapi post prandium, ab Zasio aduersus Eckium, de re intempestiua.

Rem non nouam aggredi.

De his, qui vxores vetulas accipiunt. Refertur prouerbia liter ab Alciat. vt pleraque supra recensita. Obiectum nimirum ab auditoribus Bulgaro doctore, risu caussa, cum huiusmodi vxorem duxisset, & postridie manè constitutionem, cuius initium illis verbis in C. de Iud. conceptum erat, auspicaretur. Glossarius in c. Rem non nouam, C. de Iud.

Asinus

Afinus afinum nonprehendit.

De æmulatione, quæ inter æquales est, cum quis alteri cedere negat, quia parus fuerit cum eo conditionis. Accurs. refert in c. 1. De acquir. possess. Quemadmodum & sequentia, Qualis veruex, talis offa: in c. Quod in hæredem, de tributo. Non diuersum ab illo, Similes habent sua labra lactu cas. Et ab Iazone in c. Quæ extrinsecus, de verb. obliga. Tanti offa, quanti intinctus panis. de his, quæ diuersa existimantur, cum eadem sunt effectu.

Reuoluto mantello.

Ex vulgari sermone dixit Accur. in c. Papinianus, De officio. testat. Cum contrariis exceptionibus aduersus diuersos quis vitur. Ab his ducta metaphora, qui mutant palium.

Hebraus nihil Hebrao, Catilina Cethego.

Vtitur Glossarius in c. Quoniam. C. de Iud. Cum idcirco quis alteri crimen impingere nequit, quod et ipse eodem labore morbo. Non absurdum illud Iuuenalis in Satyr. 2. Clodius accuset mæchos, Catilina Cethegum. Notum est ex historiæ monumentis de vtriusque intemperantia & improbitate. Sunt & alia quædam sparsim apud iuris interpretes annotata. Cuiusmodi illa Zafij, Tanquam doctores in consiliis. Et, Relatum & gratum fecerunt Afonem vituperatum, in c. Qui iurisdictioni, & c. Si quis. De iurisd. Et Alcia. in c. Non est nouum C. de eden. Duabus crumenis ire ad. nundinas.

Desultoria leuitas.

De maxima leuitate & natura versipelli subinde sese in aliam atque aliam formam mutante. Sumptum à Martino Capel. Leuitate, inquit, pernix desultoria gestiebat. Ioan. Picus, Homo desultoriæ & variæ naturæ animal. Tracta metaphora à desultoribus, qui duos equos absque ephippiis agitantes, ex altero in alterum mira pernicitate desiebant, teste Liui. vitur & Vlpian. in c. Apud Labeonem, de præf. verb. Bud. Oldendorp.

Qui te conspexerit, augurium capere poterit.

Dictum in deformes & turpi aspectu homines. Veteres omen boni captabant ex occurso formosi cuiuspiam, malum ex deformis aspectu. Ad quod alludens Iuuenalis Saty. 5. ait:

Tibi pocula cursor Getulus dabit aut nigri manus offea Mauri, Et cui per mediã nolis occurrere noctem. Auctor est Ælius Spartianus in vita Seueri, quòd is mortẽ sibi portenderit ex occurſu Æthiopiſ cuiuſdam. Idem tradit Plutar. de Bruto & Caſſio. Hinc fortẽ veteri prouerbio, inquit Tiraquellus vir inexhauſtæ lectionis, dicebatur: *Ἐπιφύων δαορρῖος*, hoc eſt furiarum ſtirps, is nimirum, qui fœda eſſet ſpecie. Nam quod noxium eſt & exitiale, id à futiis ortum eſſe dicitur. Contra pulchritudo eſt quauis epiſtola commendatior, vt ait Ariſt. apud Laertium.

Puro pretioſus eſt purus.

De æqualibus & ſimilitudine morum congruentibus. Vtitur Nazian. de præcept. virg.

Ex ſe natus videtur.

Speciem habet adagij, quod Tiberius apud Tacitum li. II. dixit de Ruſo, his verbis, Curtius Ruſus videtur mihi ex ſeſe natus. De eo, qui ſui perquam ſimilis ſit, ſeipſum imitatur, & parem non ſit ſecutus.

Tres mulieres nundinas faciunt.

Germanorum eſt prouerbium, teſte Bebelio, ex loquacitate mulierum ortũ, quarum garrulitas nundinis comparatur, vbi maximus eſt mercantium ſtrepitus, ſonitũſque. Earum loquacitatem vide lepidè delineatam apud Iuuen. Satyr. 6.

Canis in eadem dormitat tegula.

Interrogatus Empedocles, teſte Ariſtot. lib. Moral. 2. ca. II. curnam ſemper in eadem canis dormiret tegula, reſpondit canem ſimile quid habere tegulæ, & proinde ob ſimilitudinem eò tendere. Vſurpatum hoc ab Ariſtot. prouerbij loco, de iis, quæ inſtinctu naturæ ſimiliter erga ſimilia affecta ſunt. Adiungit & illud ſignificantius, Graculus graculo affidet, ſemp̄que Deus ſimile agit ad ſimile. Luſyſin. parerg. 3. 10. cauſam facit, quòd *καρμυδης* ſeu cretacea vaſa ferè habeant canum & aliorum animalium effigies, ad quas tanquam viuas accuſſiſſe canes aliquando teſtatur. Ath. 13.

Γυνὴ στρατηγῆ.

Femina exercitum ducit. In eum, cui negotium cõmittitur, qui ei ineptus eſt gerundo. Nam Hom. Iliad. 6. tradit colum

colum,telam , ac ancillarum curam mulieribus esse propria,bella viris.Vtitur Tirarq.

*Quicquid dominatur,vim Dei
habet.*

Idem testis est prouerbiū esse, idque ex auctoritate Artemidori Daldiani lib.2.de Somniorum inter.ca.37.& 74. Astronomi quoque illud confirmant, testantes Solem & Mercurium præ cæteris planetis propinquos assidue in cælesti circuitu comites inuicem esse: vt videlicet, quicumque Solem siderum dominum viderit absque sapienti Mercurio in cælo nunquam incedere, planè intelligat & in terris potentiam atque dominationem nunquam absque sapientia vel concedi debere, vel concessam diu posse regnare.

Solem in manibus gestare.

Dictum de antesignano alicuius rei vel facultatis & præcipuo magistro, & luce doctrinarum: vel potest ironicos torqueri in quendam, qui magnificum quid venditat & præ se fert. Vtitur Oldendorp.

Pomum Atalanta sequi.

Vtitur eo prouerbialiter Zafius lib.1.Responso.ca.3 pro à proposito & instituto digredi & aliena consecrari. Natū ab Atalanta Cenei filia, quæ cum Hippomene pedum celeritate decertans, eo ipso victa est, quod inter currendum obiecta ab Hippomene aurea mala colligeret, itaque cursum suum retardaret.

*Post causam vulneratam remedium
querere.*

De eo, qui serò & post festum venit amissa bene rei gerendæ occasione, Vtitur Iustinian. in c.vlt. In quib. cau. rest. in inte. postul. Initiis, inquit Suidas, mederi satius est quam fini.

Timoniano more.

De homine querulo, tetrico, & ab omni gratia & humanitate alieno. Budæus, eos qui sordibus sermonis oblectantur & purè loquentibus obtrectant, censet deportandos esse in Timonion quoddam, hoc est in auiam solitudinem. Idem vsurpat & hanc figuram prouerbij, Floralia agentem spectari à Catone.

Prus cauum à conuexo disjunctis.

Hoc prouerbiali schemate utitur idem Bud. ex Aristot. qui dicit facilius esse cauum à conuexo, quàm hircosam inscitiam ab improbitate disjungere. Quòd nimirum imperiti indoctive laudem alienam impudenter quodam naturali vitio carpant, quòd æmulari non queant. Eiusdem monetæ est & hoc, flammam citius ore inardenti opprimes, quàm fordida Mineruz hominem ad candorem raducas.

Iudicium circulatoris.

De inconstanti & leui. Ductum est ab Iustiniàno Cõstit. 5. Erronea, inquit, est talis vita, neque constantis & persistentis animi, sed iudicium habens circulatoris, aliud de alio requirentis. Eiusdem formæ est apud Iurisc. Erronem agere, & emanforem agere.

Saccularia opera.

De opera forensi quorundam formulariorum, quæstus & lucri nimium captatoria, dum causas, earumque libellos in sacco conclusos habent, non nisi stilo mercenario isthinc eruendos. Utitur alicubi Budæus in rabulas & syncophantas foraneos, causarum procuratores, qui nullam iuris, boni æquive rationem habentes, eius ignari, inconsultis aduocatis, aliisque peritioribus cognitoribus non solum neglectis, sed & eorum partes & munia obeundo, subrepunt impudenti ore, & fastu formularum & aucupio verborum profanti in causas iuris aliis demandatas, quò honorarium aliis destinatum præripiant. Sumta metaphora fortè à Saccariis, quæstum ex faccis facientibus: non à saculariis, quod mali ominis esset.

Porrigitur tanquam elephantu stipem.

De homine timido & verecundo. Sumtum à pueris timidè escam elephantu porrigentibus. Sueton. in Augusto.

Μονομαρής.

Q. d. v. n. m. e. m. b. r. i. s. Dicitur de argumento Achilleo, vel actione validissima & perpetua, quæ repellat facilè aduersarium. Utitur Ulpian. in c. 13. De iureiur. Et quasi, inquit, *μονομαρής* conditio dari debet aduersus furis heredem, puta quæ nullo adminiculo præscriptionis obiecto repelli potest.

potest. Sumptum à Rhetoribus Græcis, qui solebant *μονομαρῆ, διμαρῆ, τριμαρῆ ἀγωνίζην* vocare, quarum prima semel intē-
tata, exceptione non potest eludi: Secunda bimbri, hoc
est, exceptione reus partibus actoris fungebatur. Tertia iu-
uabat vicissim intentionē actoris ad oppugnandam excep-
tionem aduersarij, vulgò Replicatio. Inde (et si alio ferè si-
gnificatu) *μονομαρῆς* agere dicitur is, cuius aduersarius in iu-
dicio non adfuit, ex quo Eremodicium contigit. Vtitur
Paulus in c. vlt. ad Trebell.

Προπτῶς μὴ ὄμνυε.

Hoc est, petulanter ne iurato. De crimine famoso, publi-
citus animaduertendo. *Vsus est Vlpian. in c. 13. De iureiur.*
Qui, *inquiens*, iurauit in re pecuniaria per Genium Principis
dare se non oportere & peierauerit; Imperator noster
rescripsit, fustibus eum castigatū dimitti, & ita ei super-
dici, *προπτῶς μὴ ὄμνυε*. Veteres cū supplicium fumerent
de damnato homine, in loco supplicij conspicuo *ἐπιγραφοῦ*
seu titulum affigebant, quo breuiter admonitus populus
pœnæ à reo expetitę causam intelligere, & eoque exemplo
à simili facinore perpetrando cæteri auocarentur. Ex hoc
more impositam fuisse inscriptionem cruci Christi Serua-
toris nostri ait Duaren. Alciat. & Oldendor. contendunt
esse speciem prouerbij de facinore memorabili, sed non
sunt interpretati. Non dissimile est quod alicubi animadu-
uertit Hotoman. ex Nonio & Plauto, de dierectis, crucifi-
xis, quasi ad diem erectis, De hominibus perditis & facino-
rosis, quos sic appellabant, vt Galli *Pendars*, suspendiosos.

Numo addicere.

Prouerbiale & hoc est, quod nostrates dicunt, *fragmento
panis vēdere*. nam addicere hic est venundare: quod ipsum
est instar donationum, cū obtentu venditionis donantes
inuidiam donationis vitamus, aut pudori accipientis con-
sulimus. Eo sensu vsus est Vlp. in c. Si quis. Locati. Tranqu.
in Cæsare: Bello ciuili super alias donationes amplissima
prædia numo addixit. vbi hactenus mendose lectum est,
minimo. Eodem schemate vtitur Vlpian. in c. 10. De acq-
poss. Quia conductio, inquit, nulla est quę est in vno num-
mo: An verò pretio, tunc distinguendum quid prius factum
est. Numus vnus pro forma, vt vulgò loquimur, dabatur,

quod & dicitur, dicis causa tradi.

Delatoria curiositas.

Dicitur à Iurisc. in c. 6. de iur. & fac. igno. prouerbiali figura teste Budæo, cum inquit, Scientia hoc modo estimanda est, vt neque negligentia crassa, aut nimia securitas satis sit expedita, neque delatoria curiositas exigatur. Tractum à sycophantis criminatoribus, vel quadruplatorum improbitate, de quibus illud Plautinum in Trinumimo (vbi de famigeratoribus agitur) dici potest: Quod quisque in animo habet aut habiturus est, sciunt: id quod in aurem rex reginæ dixit, sciunt: quod Iuno fabulata sit cum Ioue, quæ neque futura, neque facta sunt, tamen illi sciunt. Iisdem pro delationis præmio quartam partem in bonis delatorum consequebantur.

Ἀποσιώσεως χάρις.

Hoc est, dicis causa, adagij loco vsurpat Modest. in c. 13. De excusat. tuto. Ac quamuis alij eam Græcam vocem interpretentur esse perfunctoriè, attamè Horomanni rectiori iudicio dicis gratia vertendum est, idque ex vi vocis *χάρις*. Arbitratur enim dicis, patrium esse casum à recto *dex*: vt sit, *dex* dicis à dico, item vt iudex iudicis à *idico*, & *index* ab *indico*, *lex* à *lego*. Nam si iuncto verbo iudex, auctore Varrone, dicitur qui ius dicit: verisimile est voce simplici similiter eum, qui dicit, dicem appellatum. *Quin*, cum Varroni manipuli Castrensium dicerentur *dices*, perspicuum est, *dex*, fuisse singularis numeri vt iudex & *index*. Nunc de locutionis Latine sententia. Ioannes Corasius ait, dicis causa aliquid fieri, quod neglectè, remissè, & eo tantum animo vt officio functi videamur, non accuratè, sed perfunctoriè, quatenus satis sit ad vitandam reprehensionem. Sic. in c. 1. Ad Sylla. Vlpian. ait non prodesse seruo, si finxit se ferre auxilium, aut dicis gratia, hoc est, non ex animo, sed ne officio diceretur defuisse propter dicem, hoc est, cum qui aderat ac dicere poterat seruum conatum esse suum dominum defendere: hæc simulatio ei nihil proderit. Sic & in Caij responsio in c. 3. *Commoda*. Commodabatur pecunia non animo contrahendi mutuum, licet numerationem factam simulauerit, qui tradebat, nec eo consilio, vt, qui accipit, vteretur, nisi ad pompam vel ostentationem, sed tradidit tantum numinum, vt suo munere defunctus

Stus videretur, accipientis precibus peruietus, cum alibi tamen numeraretur pecunia, ut fit in noxis & mancipiis, itemque in omnibus adumbratis, siue imaginariis contractibus, quibus vno nummo emptio perficiebatur, ut in superiori adagio, Numo addicere. Numus enim aliam nullam ob causam tradebatur, nisi ut, qui ei contractui quasi testis ac spectator interesset, dicere ac testari posset pecuniam fuisse traditam, ut testatur Hotoman. Vtitur & Cicero in Verr. 6. Attamen, inquit, ut possit se dicere emisse, Arthagato imperat, ut aliquid illis, quorum argentum fuerat, nummorum dicis causa daret. Inuenit Arthagatus paucos qui vellent accipere. his dedit, &c. hoc est remissum, neglectum, non serio: etsi Forcatulus magno studio conetur legere superioribus locis, Ditis, non dissimili a predictis, interpretatione & sensu. Dicis quoque causa ea sententia fieri quid testatur Plin. lib. 28. c. 2. hoc est, non bona fide, nec verè, sed per simulationem quandam, ut & Duaren. Interpretatur hoc alibi Iurisc. in c. 2. Qui pet. tut. *ὁμοίως χρίσιν*, hoc est, dicis causa, veluti & Gell. lib. 11. ca. 27. dixere.

Pauperi vitulus est castrum.

Vtitur Oldendor. prouerbij specie, pro eo, quod quisque suis quantuvis exundantibus fortunis, grauetur, hisce difficilibus temporibus. Suus enim morbus cuique difficillimus est, inquit, alicubi Plinius. Nec hoc hac tempestate vsurpandum apud afflictos, quod dici solet, De minimis non curat prator.

Cogitationis pœnam nemo patitur.

Figura prouerbialis est haud dubie apud Vlpian. in c. 18 De pœn. Etiam apud vulgus, Cogitationum neque pœna est, neque vectigal vllum ferri censebat Oldendor.

Deuorata verba.

In eos, qui quid dicunt, annuntiatque, sed sine sale & eruditione: vel in eos, qui aure hebeti quid exaudiunt & non regustata transmittunt absque reditus & vtilitatis obuentione. Sumptum a ligurrientibus & deuorantibus cibum inspidum, vnde nullum gustum vel succum percipiunt. Duarenus: Ut cum, inquit, in veterum iuris auctorum lectione diligenter se exercuerit, si doctrina eorum suauissima, non varata modo, sed concocta etiã, & in succum ac san-

guinem conuerſa nondum expletus fuerit, aliorum doctrina ſe ingurgitet.

Mores maiorum.

Vſitatiffimum hoc prouerbiū eſt apud Iuriſt. Mores maiorum: quod tum fit, quando quid rectè ac decenter geritur. Nam pop. Roma. maiorum inſtituta atque exempla pro legibus ducebant, ut Cicero teſtatur in 2. de legibus, c. 5. De iuriſd. c. 11. de Inſt. & Iur. Linius & reliqui auctores familiariter utuntur.

Translatitiè agere.

Hoc eſt negligenter, deſunctoriè: tranſlata locutione ab edictis tranſlatis, quæ nullam diligentiam requirebant. Martianus in c. 1. Ad Turpill. Præuicatorem cum eſſe oſtendimus, qui colludit cum reo & tranſlatitiè munere accuſandi deſungitur. Et Vlpia. in c. 1. De iur. pat. Et in c. 55. Ad Trebell. Et tranſlatiua officia appellat Plin. in epiſt. vulgaria & ab omnibus uſurpata. Item Cicero in Verr.

Spinofum aliquid in prato.

Prouerbialiter hoc dixit Iuſtinianus, de Concept. Dig. §. 6. Quafi diceret: in re pulcherrima & venuſtiſſima turpe quiddam eſſe immixtum, quod illam dignitatem ac ſpeciem imminuat, ut ſi in prato viridiſſimo & amœniſſimo ſpinæ & vepretulæ ineſſent, quæ in ambulantium pedes offenderent. Et hoc tamen perrarò, inquit, ne ex occasione huiusmodi lapſus oriatur aliquid in tali prato ſpinofum.

Non ſoli Atrida uxores amant.

Refert Vlpian. in c. 13. de adult. ex Homero: apud quem id ipſum reſpondit Achilles Vlyxi, cum ab eodem rogaretur ut in caſtra, vnde cauſa Bryſeidis ſibi ab Agamemnone ademptæ abierat, redire vellet. Sextus Cæcilius hoc dictum venuſtè tranſtulit ad eos, qui uxores quamuis iniuſtas habent, ut adulterij accuſatio nõ minus ipſis, quam iis qui iuſtas uxores habent, permittatur.

In Capitolium aſcendere.

Formula eſt apud Iuriſconſultos peruulgata, pro, triumphantium agere, deducta ex more triumphantium, qui in Capitolium aſcendentes, pulcherrimum fructum victoriæ referebant, ut ait Cicero in Verr. 7.

Heri

Heri seruus, hodie liber.

Speciem habet prouerbij in eo liberto, qui aduersus patronum arrogatius & insolentius sese gerit. *Vlpian. in c. 7. De Iniur.* Nec enim, *inquit, Prætor ferre debet heri seruum, hodie liberum conquirere quod Dominus ei conuicium dixerit, vel quod leuiter pulsauerit.*

Facere totum.

Pro, viti potestatemque omnem habere. *Iustin. C. 35. de heredum instit.*

SPECIMEN QVOD-
dam Adagiorum, quæ ab Iunio,
Cantero & Gisellino, partim col-
lecta sunt, & constituta, partim
adhuc colliguntur.

Crateris poetica.

ΠΑΤΗΤΟΣ ΠΙΝΙΚΗ prouerbiali con-
uicio egestas & mendicabulum dicitur,
teste Demetrio Phalereo. Occasionem
adagio dedit poematium Crateris phi-
losophi, quo maticam suam descripsit.

Troia non producit Thracem.

ἡνίκαι δὲ τρεῖς θρηάκιον οὐκ ἔσονται, Threicium non Troia
virum produxerit vnquam. Significatur è degeneri prosa-
pia haud nasci generosum pectus. Diuersa ratione dixit
Flaccus, *Nec imbellem feroces progenerant aquile columbam: ex-
tat apud Stephanum.* Troiani ob luxum effeminati audierunt: at Thracem bellicosi semper, vnde Thracia Martis do-
micilium Manlio Antiocho fingitur.

Domi sua quilibet rex.

Quoties vulgò significamus nos, quæ volumus, liberè &

inculpate in ædibus nostris, agere, dicimus nos domi regnum possidere. eò respicit illud Hom.

Αὐτὰρ ἐγὼν οἴκῳ αἰᾶς ἴσομ' ἡμπτέροιο. Nec ab eo abludit hoc Iuuenalis, *Tu tibi liber homo, & regis conuiuia uideris.* Transferri potest ad animum. Artem enim, quã quis perfecte nouit, sine imperitorum reprehensione quiuis exercere potest. In suo opere auctor, nisi velit, alterius limam, spongiam, stylum denique tolerare non debet.

Inter medios collocare.

Εἰς μέσους πάλαιεν. Conueniet in res parui pretij. Sumptum à se militari. Solent enim cornua & alæ, lectissimis militibus constare: media acies etiam eos, qui tantum numerum augent, recipere. Aristides, hymno in Iouem.

Manibus habere.

Εἰ τὰς χερσὶν ἔχειν. De re quæ in nostram potestatem uenit. Aristid. Isthm. Respondent Latinæ phræsēs, mancipio dare, accipere, mancipare, *Plaut. Trinummus*: & in manu esse. Terent. Hecyra, *Vxor quid faciat in manu non est mea.*

Πλήρης ἢ φιλοπόνησία.

Absoluta est potatio. De rebus quæ finem & abolitionem suam consecutæ sunt. *Aristid. in Bacchan.* Quid φιλοπόνησία sit, vide supra.

Cane milite peior.

De insigniter feris & immanibus extulit Prud. in Apoth. quo loco cum poëta ostēdisset neminem aut philosophis, aut superstitionibus adeò addictum olim fuisse, ut nō concedat vno ab aliquo numine moueri omnia ac regi: addit,

Istud & ipse Numæ tacitus sibi sensit haruspex:

Semifer & Scotus sentit cane milite peior.

Milites canes Molossorum sunt: eorū enim reges ut & Mitridates Ponti, corporis custodes habuerunt canes efferratos, quos in hostes ante fugam immiserunt. Talibus nūc utuntur Armorici in litore Britannico ad custodiendum Archangeli templum. Tales aliquādo in quibusdam Græciæ insulis fuere, solis Turcis infesti. Alij simpliciter accipiunt, de canibus pugnantibus inter se, aut cum feris; ex illo Horat. Epist. 1. 2, *Militat in siluis catulus.*

Auretenus experiri tumultum.

Et hoc Christianissimi poëte est, ubi urbem Romam inducit Theodosio suo gratias agentem, cum Gothi oppressi essent:

essent: versus sunt 2. contra Symm.

*Que festis suspendam pallia portis,
Immunis tanti belli, ac te stante sub armis
Liberam, & auretenus Geticos experta tumultus.*

Laniena Hippocratica.

De ea medicæ artis parte, quæ stringendo, vrendo, secandoque, instrumentis, ignibus & ferro exercetur. *Idem in Rom.* Trahetur ad quævis dura perpeffu, & ipso aspectu crudelia.

In aliam terram transferri.

Εἰς ἑτέραν γῆν μεταφέρειν. De rebus longè abductis & valde mutatis. *Arist. in Regem.* Sic cum phrasin barbaram melius commutari volumus, optamus illam deportari in solas terras.

Utique manu cadere.

Ἀποεὶ χειρὶν ἀριστίας. De iis quæ summo studio à nobis reiicimus. *Idem Panathenæica.*

Talem oportet ducere, aut non ducere.

Ἡ ποιῶντος καὶ γαμῆν, ἢ μὴ γαμῆν. ex aliquo poeta sumptum videtur. est enim trochaicus versus. Dicitur commodè de homine, qui in aliqua re excellat, & vel ipse sit sequendus, vel alius nemo. *Idem Sermonum sacrorum 4.*

Noli temere de Hippolyto mentiri.

Τὸς ἰππολύτου μὴ ραδίως καταφθέσκειν. Ex historia sumptum, de nemine mentiendum monet, præsertim qui sit illustris: Simile, τὸς βελλεροφόντου μὴ ραδίως καταφθέσκειν. noli temerè de Bellerophonte mentiri. Nam & illius historia maximè celebris. *Aristides contra criminantes. &c.*

Pentathli similis.

Πένταθλος. De viro undecunque doctissimo & omnifartæ eruditionis opibus instructissimo. οὗς πένταθλος ὄνομα, Quinquetriani assimilis videtur. *Laertius, Theodorætus, Eumathius, Budeus.*

Vesticulariam vitam vivere.

Pro; repente abundare, repente iterum nihil habere. Sumpum à vesticulariis nocturnis grassatoribus, qui per maleficia ad opes viam affectant.

Coryphaeus chorum sequens.

Ὁ κερυθαῖος ἐὼν κατώπιον τοῦ χοροῦ. De iis, qui se inferioribus subiicientes dignitatem suam perdunt. *Aristid. contra proditores.*

Peplio dignus.

Ἄξιος τοῦ πεπλοῦ. Aristophanes in equitibus de strenuo & quãtius pretij homine. Erat peplũ palla Mineruæ sacra va riis operibus intexta, quã operã sumebãt virgines nobiles.

A limbo tunicam absoluerè.

Ἀπὸ κρασίδου διμεινον ἀπεργάζεσθαι. Totum è partibus constare quis ignorat? dicitur ergo de iis, qui multis ex partibus totum conficiunt. *Aristides, Plat. 3.* Ex eodem illud simile fluxit. τὸ λεόντι δὲ τὸ οὐνοῦ ἀπεργάζεσθαι, Leonem ab vngue absoluerè.

A bellarijs epulum commendare.

Ἀπὸ τοῦ παραμύθιου τῶν δουχίαι σμινύτειν. De iis, qui res maximas à minimis partibus, atque commodis commendant. *Aristid. Panathenaisca.*

Vulpes pro leone.

Ἀλόπηξ ἀπὸ λέοντος. De iis, qui suis vitijs virtutis nomen, artis ignorantiz prætexunt. *Arist. Platonica 2.*

Vilis amicorum annona est.

Horatius,

Vtere Pompeio Grospho: & si petet, ultro

Defer. nil Grosphus, nisi verum, orabit, & equum.

Vilis amicorum est annona, bonis vbi quid deest.

In quem locum ita Erasmus, passim habentur amici, qui petant: qui dent, perpauci, obscure satis & mirè. Landinus: Paruo subuenitur amicis, si boni sint, quoniam modestissima petunt. Alius: Facile est amicos cõparare, vbi viri boni indigent. cum enim viri boni sint contenti paruo, si in partem incidierint, facile est eos sibi amicos facere. Atque hic proximè acu rē tetigisse videtur. Monet enim Iccium Hor. vt multum vtatur Grospho: & si quid petat (petiturus verò est non nisi verum & æquum) vltro deferat. Tum enim comparati, &c. Vilis annona, id est, vilitas, vt penuria, paucitas. Bonis vbi quid deest, vbi necesse est quid boni petant. Paulò aliter Lambinus: paruo constant amici cum viris bonis aliquid deest. Eriam si tu Icci locuples & copiosus, in Grosphum, qui tibi beneficio deuinciendus est, & quo;

& quodammodo emendus, vt eius amicitiam tibi cōpares, & promerearis, etiam si in quā præbueris te liberalē munificē & benignum, talem amicum tamē utpote rē omnium carissimam, haud carē videberis emisse. Alij aliter, præsertim qui distinguunt post, bonis. Denique illo Horatiano excusare solemus hospitem impeditum repentino amici aduentu, quo minus pro dignitate eum excipiat.

Ne currente rota funis eat retro.

Hac elegantissima verborum umbra utitur idem *Carm.* 3, 10. vbi Lycen suam admonet, vt, deposita animi duritie, sese in æquam amoris partem recipiat: ni faxit, metuumdum ipsi esse, ne fortunæ cursus lætus & secundus aliquando magno ipsius malo in diuersum commutetur. *Ingratam*, inquit, *Veneri pone superbiam*, *Ne currente rota funis eat retro*. metaphoram quidem accersunt à rotis, fune circumactis, quo rupto illæ in contrariam partem voluntur: Alij à fune, id est, equo funali, quem *αιεξοίεγυ* Græci, nonnulli Helciarium vocant, vt sit, ne funalis equus in diuersum feratur, eum sequente rota & curru, quo ipsa vehatur, cursu præcipiti. Sed multò verius, & facilius videtur, Horarium nempe respexisse potius ad machinas illas, rotarum figuram exprimentes, quibus pontes aliâque immensi ponderis onera, subducuntur. vbi, si quid peccetur, aut ab opere manus amoueat: temporis puncto, omnes etiam maximi conatus pessum eunt, & quæ antea superba summè erant & elata, repente concidunt ac in imò destituuntur.

Pro amphora vrceus.

Idem initio de arte poëtica ex eadem planè fornace igneum illud adfert, *amphora cæpit Institui: currente rota cur vrceus exit?* quæ prouerbiali locutione ingeniosè & aptè optimus sententiosæ breuitatis magister secundum artis præceptum, aut, si malis, primi præcepti appendicem, & simul maioris lucis gratia adductam similitudinem concludit. Præceperat, vt scripta præsertim magnifica partibus sibi suis, illisque bellè & aptè compositis constarent, &, vt longa *ἰσχυρία* aliâque ambiciosa ornamenta ipsam rem principem obscurantia & deformantia fugerentur. Laudabat pictores, qui hoc vitium sua in arte studiosè cauerent, Subiicit deinde, vtrunque, poëtam & pictorem, si aliter fe-

cerint; nihil aliud quàm prodituros esse superbã suam inopiam & imperitiam: non secus atque illi, qui amphoram magnum & amplum vas meditati & aggressi, vrccum tandem, minimum & alia longè forma vasculum effingunt, & opus auspiciati, (vt Turneb. verbis vtat) in opusculum monstrôsè desinunt. Licebit commodè torquere in omnes eos, qui oneri suscepto impares succumbūt: item qui remerè ad aliena à re proposita aberiāt. Vtitur eodem Hieronymus sapius in epist.

Dum vitat humum, nubes & inania captat.

Ex eodem Horatio prodiit illud, quo licebit ineptum scriptorem irridere, qui sermonem rei aut personæ nõ accommodat, sed aut nimium abiecto & famulari oratione vtitur, vbi grandi & elata opus erat, aut contrã.

Fusio surdior.

Videtur surdior aut somnolentior Fusio posse appellari is qui preces parentum, fratrum, aliorum amicorum, cum ex officio deberet, non admittit: aut qui, quod videtur posse capere, vel non potest, vel nõ vult. Et somnum Fusij possis vocare ea omnia, quæ cum simulatè tantum & ex composito agi putantur, verè fiunt, & scrib. Horatij verba ex sat. 2, 3. sunt hæc: *Clamet amica*

Mater, honesta soror, cum cognatis, pater, vxor:

Hic est fossa ingens: hic rupes maxima: serua:

Non magis audierit, quàm Fufius ebrius olim

Cum Ilionam edormit, Catiensis mille ducentis,

Mater te appello, clamantibus.

Alludit verò ad historiam huiusmodi: Fufius actor tragicus agebat Hecubam, siue, quod idem putatur, Ilionam, Priami vxorem, eique cum somnus simulandus esset, aduenciente & inclamante Catienco, qui Polydori à Polymnestore occisi partes agebat, seriò ipse dormiit vino obrutus. Apparet autem historiam tum valde in ore vulgi fuisse, cum Cicero amplius ter eam attingat, nominatim ex Attij, vt putatur, tragœdia, Polydori verba adducens: Mater te appello, quæ curam, &c. pro Sextio, Tusculan. 1. Academic. 2. Per Ilionam vide num meliùs accipere possis ipsam tragœdiam Attij, ita dictam, quàm Hecubam Priami vxorem: vt sit, edormit Ilionam, id est, fabulæ suo somno finem impofuit, &c.

Trahere

Trahere caudam.

Ibidem vsurpatur pro, in numero stultorum hominum esse, sibilis & risu excipi. Nihilo, inquit, vt sapientior ille, Qui te deridet, caudam trahat. De origine prouerbij summa contentio. Plerique eam repetunt à puerorum more, quo eorum, quos irrideri & ignominioso vulgi clamore subsannari volunt, tergo animantium caudas alligant. Turnebus accipiendum putat pro, sibi placere, & se sapientem seu saperdam putare: idque ex eo, quòd eorum, qui talarum toga pallàve ornati longo syrmate terram verrunt, incessus soleat magnificus esse & superbus. adducit idem alterum Horatij exèplum, traxitque vagus per compita vestem, id est, magnificè incessit saltans.

De plebe.

De plebe aliquorum esse, valet, infimum locum tenere, numerum esse, vt apud Romanos plebecula, quæ solo numero suffragia augebat, erat vilissima populi pars, ære & scœnoribus grauata.

Hor. *Si quadringentis sex septem millia desunt,*

Est animus tibi, sunt mores, & lingua, fidesque

Plebs eris. at pueri ludentes, rex eris, aiunt, Si rectè facies.

Vbi, plebs eris, valere quis non ineptè dicat, nullo eris numero, nulla auctoritate & existimatione. Hinc plebeiam vestem vocant Cic. Lucretius, & alij, eam, quæ vilis est & famularis. Vulgus itè pro plebe sumitur, vt Terent. *Andr.* 3, 4. Vulgum seruatorum deludere heros. vnde hæc nos eodem sensu conformabimus, Vulgus eruditorum, medicorū, &c.

Tragelaphos fingere.

Τραγελᾶφους πλάττειν dicitur, qui, quod nusquam in rerum natura exstat, comminiscitur. *Aristophanes, Nazianzenus.* De Tragelaphis, quos nonnulli Hircoceruos vocant, vide Solinum.

Ad inferiora se conuertere.

Μεταστρέφει πρὸς τὰ ἐλάττω. Conuenit in eos, qui semper inferioribus opem ferunt. Sumptum à nauigantibus, qui in eandem ferè partem, in quam nauis, inclinât. *Aristid. Lewtrica quarta.*

Communibus ostijs excludere.

Κοινῆς τῆς θύρας ἀποκλείειν. Dicitur de iis qui com-

muni opera malum aliquod propellunt. Sumptum ab iis, qui continuas habitant ædes, & ut sit, communes habent portarum exitus. Illi enim si conspirent, facillè quem volent, domo amolientur, & excludent. *Idem Aristid. prima de Societate.*

Ἐλαφεῖ χάρις τῆς εὐφημίας.

Leuis est laudis gratia. Dicitur de re non valde operosa, qualis est commédatio, laudatio. *Idem de concordia.* Et vulgata est monitio ut liberales simus eorum officiorum, quæ nihil adferunt impendij.

Conniuendo ferre.

Μύσαν τε φέρειν. In eos, qui patienter aliquid ferunt. Sumptum ab iis, qui clausis oculis ictum accipiunt, vel phatmacum bibunt. *Idem in Rhodiaca.*

Subrostrari.

Sic dicebant ut olim homines inerte in otio degentes, qui totos dies sub rostris desidentes, rumores novos aut venabantur, aut ipsi confingebant. Transferri potest ad omnes rerum nouarum immodicè auidos. *Celium epistola ad Cic.* Eodem pertinet, quod otiosos & à reip. muneribus vacuos vocarint *ἀλάμματα τῆς ἀγορᾶς*, statuas fori, tanquam nihilo plus illis in commune conferentes, quàm quod se publicè ostendant.

Telo non æquè opus factò est.

Epidicus Plautinus amplificans vtilitatem & necessitatem consilij quod coram senibus in rem heri sui proponebat, *Opus est*, inquit, *homine, qui illo argentum deferat pro fidicina.* *Nam telo non æquè opus factò est:* quasi diceret, Tam nobis opus est homine ad hanc rem exsequendam idoneo, quàm ad belli priùs indicti adorationem, & actionem comparatio telorum, reliquique bellici apparatus. metaphora igitur omnibus nota. Dubium est an hoc hemistichium ab alio antiquiore poëta, sumptum & vulgatum eo tempore, vsurpauerit. Commodè nos idem nostrum facimus, vbi nobis aut aliis re aliqua, aut factò multum vsus erit.

Exenterare.

Ibidem senex à seruo deceptus, *Perij herclè si istac vera sunt planissimè. Meum exenterauit Epidicus marsupium*, pro, marsu-

marfupium inaniuit,exhauſit, & ipſi aluum lauit. Phraſis merè Plautina.Huc alludere videntur Celtæ,quum aiunt, *Me tireras-tu les boyaux hors du ventre?* Proprium autem huius verbi domicilium eſt in piſcium apparatu,quibus τὰ ἔντερα ſeu interiora, priuſquam coquantur,eximi ſolent.

Detergere menſam.

Vt ſeruſ conditione paraſiti proximi ſunt,ita,in eorum quoque moribus lepidè & copioſè exprimendis, idem comicus vrbanam ſuam ruſticitatem ingénij varietate amœnitatèque temperauit. Paraſitus initio Menæchmorum: *Iuuentus nomen fecit Penicilo mihi: Ideo quia menſam, quando edo,detergeo.* Similitudinis ea eſt ratio, quòd ab iis,quæ tergentur,omnia adſcititia,vt ſordes adhærentes,impedimenta aliàque auferri ſoleant. Græci verò,audaciores Latinis, paraſitum ſingunt poſt abſumptas epulas menſæ impoſitas, arrodere, imò deuorare ipſas menſas. vocant enim *κατὰ τὴν μενσάνην* & *κατὰ τὴν μενσάνην*.

Ibidem vnà traho.

Megaronides in Trinummo accuſans ſeſe, quòd tam temere, ex ſolo populi rumore, ad amicum innoxium caſtigandum proſiliſſet,& vrbanos aſſiduos ciues, quos ſcuras vocant,deteſtans,

Atque,inquirit, egomet me adèd cum illis vnà ibidem traho:

Qui illorum verbis falſis acceptor fui.

Innuit ſeſe iure iuſdem acconſendum eſſe, aut ſaltem ab eorum moribus non adèd longè abeſſe, quòd tam faciles & obſequentes eorum ſtultiloquentiæ aures dediſſet.Paulò item infrà,vbi Leſbonicus cum ſeruo ſuo rationem putat quibus in rebus XL.minas,preſtium venditarum ædium ſumpſiſſet L.ε. *Minus hercle in hiſce rebus ſumptum eſt ſex minis. s τ. Quid,quod dediſti ſcortis? L.ε. ibidem vnà traho.* Significare videtur adoleſcens,ſe ibidem eſſe, & in eo, quantum ſcortis datum eſſet, ſupputando,etiam occupari. Tractum cuiquam videri poſſit à vetulis pompæ alicui longæ immixtis, vnàque cum aliis reptantibus.

Elephanti corio circumtectus.

Cùm teſte Cic.de Nat.Deor.elephas acutiſſimi ſit ſenſus, & nulla beluarum eo ſit prudentior, mirum cuiquam videri poſſit, cur Palæſtrio volens Pyrgopolinicum ſuum

iisdem laudibus honestare, quibus Gnatho Terent. suum Thraſonem inquiring fatuum eſſe, infulſum, tardum, ſtere nocteſque & dies, cur, inquam, cum circumtulerit elephantis pelle. ait enim, *Hærus meus elephantis corio circumtectus eſt, non ſuo. Neque plus habet ſapientia, quàm lapis.* Verùm reſpexit ille, non ad naturam animalis, ſed nudam pellem, quæ quo durior eſt, & craſſior: hoc bellæ eſt congruentior & magis propria: quo autem tenerior & delicatior: hoc homine magis digna, & diuino eius ingenio adcommo- data.

Occiſuſ ſapè plus multo ſapit.

Fæſtius ſenex Periplectomenes lætus de ſucceſſu doli, quo deceptus Sceledrus, id quod viderat, putabat ſe nō vidiffe, & id quod ſciebat, neſcire, ait: *ſat ædepol ſcio, Occiſam ſepè ſapere plus multo ſuem. Cùm manducatur, ne id, quod vidit, viderit. Nam illius oculi atque auris, atque opinio Transfugère ad nos.* Ludit in ambigua nozione verbi, ſapere: ex eo, quod ſapidiſſima omnium quadrupedum ſit ſuilla caro, quòdque ſtolidus ſeruus iſte non ſaperet, an vidiffet, quod viderat, necne. Suem potius, quàm aliud animal nominat, quod inter omnia nullum eo ſit magis indocile & brutum: cuius nobis fidem facit tum ipſa membrorum conformatio, tum flaccidus & obruſus calor multo pingui immerſus, & craſſiſſima pelle vndiquaque concludus.

Cinerem quærere.

Ibidem vſurpatur pro, eſſe abiectum, vile & ſordidum. ab actione, vt opinor, quæ vna eſt inter cæteras abiectiſſimas mediæſtrini functiones. Pyrgopol. laqueo Milphidippæ & Palæſtrionis iam prope adſtriectus: *ſat in hac quoque me deperit? Meam laudat ſpeciem: ædepol huius ſermones haudquaquam cinerem quæritâr. P. A. Quo argumento? P. Y. Quia enim loquitur lautè & minimè ſordidè. Tum ipſa nimium lepida nimifque nitida femina.* Alij putant militem iis verbis dicere, debere eorum ſermonum perpetuam eſſe memoriam. ſed ſequentia non videntur ſatis hanc interpretationem admittere.

Muſca eſt.

Charinus in Mercatore, *Muſca eſt pater meus: nihil poteſt clam illum haberi. Nec ſacrum nec tam profanum quicquam eſt, quin Ibi ilico aſſit.* nota eſt muſcarum natura quouis ſe ita confer-

confertim penetrantium, vt nulla re abigi possint. vnde & parasiti muscæ, apud Erasmmum. Quadrabit in omnes alienarum rerum mirè diligentes, suarum negligentes: item eos, quibus vnum studium est, omnia inquirere.

Benefacta benefactis alijs pertegito, ne perluant.

Monet Philto Lysitelém suum, vt, cùm se semel ad bonam frugem recepisset, porrò pergeret. alioqui futurum vt totam rectè anteaçtam vitam vna atque altera macula statim deturperet. à lignorum strue quæ sub diuo posita si rara est aut exigua, lapsu pluuiæ ad imum vsque falcem scitu & putredine extabescit. *Cicero Philipp. 4.* Nec disperfis bustis humili sepultura crematos, sed cõcictos publicis operibus, atque muneribus, eaque extruptione, quæ sit ad memoriã eternitatis ara virtutis.

Mutuuum sumpsit.

Amphitruo vxorem stupri accusans, *Quid illac impudente audacius? Saltem tute si pudoris egeas sumas mutuuum.* id est, etsi omnem iam pudorem fortassè deposueris: debebas saltem coram marito dissimulare, & mihi adscritio pudore imponere, eorum more, qui alienis opibus suam tegunt inopiam. Eadem forma, si quando in homine luxu perditio continentiam, in auaro liberalitatem, in inhumano affabilitatem notabimus: nõ illepidè addemus ea mutuò sumpta esse.

Quis istic fluuius, quem non recipiat mare?

Palinuri est dictum in Curcul. de anu multibiba & merobiba, cùm herus Phædromus sinum cum vino afferret, pollicereturque seruo, quod vini anui reliquum inde esset, id ambobus sibi satis fore. coniciebat nimirum seruus, tam facilè illam toram lagenam exhausturam esse, quàm facilè omnes fluuios capit mare. Dicemus idem scitè de homine copioso & auaro, quem nullum lucrum exsariat. item de librorum helluone, quem nihil fugere potest.

Liquida tempestate liquidior.

Tranio in Mostell. de patre filio minimè irato: *Tam li-*

quibus est, quàm esse tempestas solet. Periclectomenes in Militie de se, *Opus leni: leniorem dices, quàm mutum est mare: Liquidiusculusque ero, quàm ventus est Fævonius.* Liquidum hic pro claro, puro, sereno accipitur, quales videntur homines lenes & placidi, quum contrà ira sit vehemens perturbatio.

Arundo alas verberat.

Pistoclerus Bacchidum blanditias habens suspectas, *Dua*, inquit, *unum expetitis palumbem, perij, arundo alas verberat.* id est. sentio me irretiri: tacti sunt pedes visco, & quo auolaturus diutius alas moueo, hoc magis viscatis arundinibus impediuntur.

Vtramque inflare tibi.

Eis *ἐκείτηρον αὐτὸν αὐλοῖν.* In eos qui omnem mouent lapidem. Aristid. de paraph. Simile, *ὄρχηστῶν διπύχα*, saltare bifariam. Ibid. Et *διπλᾶ κερύειν*, bifariam pulsare. Item, *μίσσον δ' ὄϊν κ' ἀδίξωται*, inter duas sedere.

A D A-

ADAGIA ALIQVOT
Melch. Neipii Bredenani, in
epitomen redacta.

Oculus Dei fortissimus.

Ε ΟΥ ἄλλομον ὄμμα. Adcò vt cum nihil latere possit. Cui consentit quod ait Apost. Heb. 4, Non est creatura coram eo inconspicua, sed omnia nuda & resupinata oculis eius. Ab hoc non dissentit Hesiodi illud operum libro primo,

Πάντα ἰδὼν θεὸς ὀφθαλμοῦ, καὶ πάντα νοῦσας.

Omnia conspiciens oculus Iouis, omnia lustrans. Vt sit praeicipuus, quando aliquem à peccando deterrere volumus, metu diuinæ praesentiae, hoc modo: Si proximo tuo inferre malum, vt meditaris, pergas, θεὸς ἄλλομον ὄμμα.

Deus hoc habeat decus.

Sumptum est ex Simonide, & Platoni Aristotelique usurpatum adagium, quo utemur in deprecandis rebus nostras vires superantibus, solique Deo factu procliuibus. Sic enim utitur Plato in Protagora, vbi docens solum Deum verè bonum esse, hominèsi que non facile bonos euadere, neque posse si quam nacti sunt bonitatem perpetuò tueri, huiusmodi verbis utitur. Fieri quidem virum bonum arduum sanè est: licet verò ad tempus aliquod esse. verùm cum fueris, in hoc habitu permanere, virumque bonum esse, impossibile & non humanum. at Deus hoc habeat decus. *Aristoteles in Metaphysicis, ὡς κατὰ Σιμωνίδην, θεὸς αὐτὸ τοῦτο ἔχει τὸ γίγνεσθαι.* videtur hemistichium Choriambicum esse.

Cunctabundus natura Deus.

Μόλις τὸ θεῖον, ὅτι δὲ τοιοῦτον θύσει. Cunctatio almo numini vsque propria. Senarius est alicunde desumptus ex Euripide. Sensus huius prouerbialis sententiae non rarè Plu-

tarcho vsurpatæ, est Deum lenem & clementem esse, nec facile ad vlciscendum malos pœnâsque de his sumendum propretare: quod etiam diuinis literis expressum est. *Ecclesiastic. 5.* Ne dixeris, Peccaui, & quid mihi accidit triste: Altissimus enim est patiens redditor. Idcirco μακροθυμος appellatur variis in locis sacrarum literarum. Cur autem mali non statim pœnas pendant, docet Petrus Apostolus his verbis, μακροθυμει εἰς ἡμᾶς, μη βουλομένοις πινᾶς ἀποτιθῆναι, ἀλλὰ παύσασθαι εἰς μετανοίαν χρηστῶν.

Contemnunt spinam, cum cecidère rosa.

Prouerbialiter hoc versu Ouidius lib. 6. Fastorum vitatur, volens significare senilis ætatis nullum esse pretium aut decus. Comparat autem rosæ florem ætatis quamvis è spina nascentibus: senectam verò spinæ rosæ calliæ similem facit. Ut enim amissis rosis spinæ iacent, maximòque cõtemtui sunt: ita corporis veteriosa & marcida senectute premente vilescimus, nullòque sumus in pretio. Martialis lib. 6. ad Lycorim,

Fœmina præferri potuit tibi nulla Lycori,

Præferri Glycæ fœmina nulla potest.

Hoc erit hæc quod ductu non potes esse, quod hæc est.

Tempora quid faciunt? hæc volo, te volo.

Licebit paululum torquendo vsurpare de puella post amissam, virginitatem (vt fit) ab amatoribus suis fastidita.

Herere in iisdem scopulis.

Tritum est omnibusque notum, & familiare, offendere ad eundem scopulum, impingere scopulis: nusquam tamò vel vltatum vel explicatum à nostræ ætatis scriptoribus offendi, inhærere iisdem scopulis: quod non minus quàm illa superiora prouerbiis adscribendum videret, quod ille per metalepsin significat, in eodem versari negotio, vel arte: vel in eodem loco sedem figere, vt synecdochicòs species pro genere, quod crebrum est, accipiat. Ouid. Metam. 3,

Mox ego ne scopulis hererem semper in iisdem.

Philosophare calum intuens.

Φιλοσόφει τὸν οὐρανὸν ὄραν. Hoc vnum est teste Iamblichò, ex Pythagoræ symbolis, quæ non secus atque prouerbia & veteres & recentiores celebrant. Cuius sensus mihi videtur esse: Si te ad veritatis studium conferre velis, resumque huma-

humanarum ac diuinarum inuestigare ac scire rationes, quo in genere versatur philosophia, originem tuam semper animo oculisque tuis obuersari facito, vt eò tibi mente redeundo, vnde profectus es, prudenter cogites. Origo hominis, cælestis est, vbi omnia mirifico quodam concentu temperantur. hoc exemplari proposito, studia omnia actionesque tuas moderare. Vnde Græci αἰσχροπον quasi αἰσχροπον dici volunt. Quod etiam expressit Ouid. Metam. 1.

Prondque cùm spectent animalia cætera terram,

Os homini sublime dedit, cælumque videre

Iussit, & erectos ad sidera tendere vultus.

Clypeum post vulnere sumere.

Nec hoc quidem relatum ab adagiorum scriptoribus absque controuersia περιμῶδες offendi. Dicitur autem de intempestiuo auxilio, & præsidio. Ouid. de Tristib. 1. 3,

Et quanquam serò clypeum post vulnere sumo,

Attamen hanc odys exonerate fugam.

Conuenit huic Diogenianum illud, Post bellum, machinas. Quo longius trahetur, eò erit venustior eius vsus. Ad externa: Hic homo incipit esse parcior frugaliórque iam consumptis opibus: clypeum post vulnere, vt aiunt. Ad corpus: Assidua κληρονομία effectum & eneruatū corpus iam continentiam meditatatur, clypeum nempe post vulnere. Ad animum: Hic filiū suum peruersa animi natura & improborum societate perditum ad probam fugem videtur recepturus: vercos ne post vulnere, quod aiunt, clypeum sumat.

Tempus omnium explorator.

Ο χρόνος αἰώνων βασιλεύς. Elegans prouerbiū nescio vnde sumptum. vsurpat Augustinus Eugub. de Peregrini philosophia, lib. 4. Veritas quæ, vt Heraclitus inquit, cùm latitet in profundo demersa: tempus, quod, vt dicitur, αἰώνων βασιλεύς, elicit in lucem. Veteres, veritatem, temporis filiam vocarunt. Et Thales Milesius tempus sapientissimum appellauit, quod omnia inuenisset. Plutarchus, cùm Pythia Oracula cessauerint, τὸν χρόνον ὀρεϊλιότιον vocat, quasi qui fidem suam tandem liberare debeat.

Μοισῶν καὶ ὀρεὶν στόμα.

Musarum os feruens. Theocritus eidyll. 7. Vtemur in ho-

minem eleganti ingenio & festiua dicendi gratia & suauitate insignem & expolitum, maximè qui amabili carmine & dulci aures mentèsq; hominũ demulcer. Veteres quicquid suaue & eruditum fuit, Musarum artificio assignabãt: hinc Attica Musa dictus Xenophon.

Nouem Musis celatum opus.

Horatius epistola ad Florum vsus est hyperbole prouerbiali, cum vellet significare opus supra modum egregium, supraque humani ingenij vires, & quod ne Musæ quidem artium inuentrices æquare possent. Vel si, celatum, legas opus, sensus erit, in quod Musæ omne artificium suum contulisse simul videri queant. Verba eius hæc sunt:

Carmina compono, hic elegos: mirabile visum,

Celatumque nouem Musis opus.

Veniustior vsus erit per *el poverido*, vt si de Scoti scriptis quis ioco dicat, Esse nouem Musis celatum opus.

In medio Tybure Sardinia est.

Prouerbialiter dictum est à Martiale lib. epigrammatum 2, *In medio Tybure, Sardinia est.* Quo voluit significare, nihil cæli locique ingenium quamuis mitè & clemens conferre, non impedire vernantis auræ mollem dulcedinem, non grato vitore nemora, non suaue redolentes vndique herbas, non venas fontium, salubres animo, stomachoque laticum latebras profundentium, nihil denique quæcunque sensus, animamque demulcent, & afficiunt, vllam moram afferre, quo minus cum dies fatalis, & à rerum conditore designata cuique meta viuendi obrepserit, quisque moriatur. Tybur, species pro genere, accipitur hic pro omni loco salubritate commendabili: & Sardinia, pro omni regione, aère, soloque pestilenti. Sardinia enim pestilentem aërem saluti que hominum officientem, valerudinemque perturbantem veteribus memoratur habere: Tybur autem vndique solo aspectu lætum & salubre prædicatur. Vnde Horatius lib. Odarum 1, 7. ad Plancum scribens, nulla regione vt Tyburtina perinde se capi testatur, haud dubiè amœnitatem & salubritatem loci cæli que clementia & temperie adductus.

Vulpes pilum mutat, non mores.

Resipere adagiũ videtur illa senis bubulci sententia qua apud Suet. Vespasianus Cæsar perstrictus est, qui negata sibi

sibi gratuita libertate, quam imperium adeptum suppliciter orauerat, proclamauerit: Vulpem pilum mutare, non mores. Sensus est, titulis dignitatum & amplissimis fortunæ muneribus corporis, non animi sordes tolli in veteratore & auaro homine: fortunâ improbis & subdolis splendorem & nitorem corporis conferre, non abstergere animi illuuiem, ingeniique sordes, exuere hominē callidum pannis, non item vitiis: Vel senectutem addere annos, non etiam virtutes.

Huic Erasmi illud simile est, *Lupus pilum mutat, non mentem.* Hodie Flâdris trita sunt: *Lupus non emendatur senio.* Et, *Vulpes etate fit astutior, non etiam melior.*

Intempestiua Minerva.

Ouidius *Métamorph. 4. Solæ Mineides intus*

Intempestiua turbantes festa Minerva. Intempestiuam Mineruam dixit operam & opus parum opportunè exactum. Et si de laniçij opere loquatur poëta, nihil vetat tamen generaliter accipere pro omni studio & opere: quâdoquidem omnibus præesse artibus Minerva fingatur, quarum pleræque absque labore non fiunt: quo in genere est laniçij & extrinæ studium.

Ἐκατιβελίτης.

Suetonius in vita Neronis ænigmaticè Partum sagittis ærem & venationibus ac militaribus studiis ad insaniam vsque indulgentem & addictum *Ἐκατιβελίτην* vocat, citato cuiuspiam disticho, Neronis agones, citharæque strepitû magna canillatione perstringentis. Id autem est huiusmodi, *Dum tendis citharam noxter, dum cornua Parthibus: Noxter eris Pæan, ille Ἐκατιβελίτης.* Sensus est. Nero. ex agonisticis certaminibus, & citharæ ludo sibi non aliter triumphum adornabit, quàm Parthus ferox sagittis, Romanis legionibus in Armenia sub iugum missis. *Ἐκατιβελίτης* autem, *ἑκατόβλος* & *ἑκατιβός* sunt epitheta Apollinis, procul sua tela mittentis.

Mira igitur gratia Parthus victor Romanarum legionum, idem tamē procul vltimis in terris positus (nam Parthos à Roma multa maria, insulæ, regnæque distinguunt) *ἑκατιβελίτης* dicitur: Nero Pæan, utpote cithara & triumpho exultabundus. Mendosè autem à quibusdam legitur *ἑκατιβελίτης.*

Kkk j

Vt ovis lupum confpicata.

Θάλας δὲ ἀσπρὸς οἷε πολλὸν λύκον ἀδρήσασα, Contemplata lupum, fugis, vt pecus, improba, canum. *Theocrit. Eidyl. II.* Qui indicabit se vehemēter abhorrere à cuiuspiam vsu & consuetudine, & longè fugere vitæ societatem & amicitiam.

Cybiotates.

Alexandrini dicaces natura, & liberioris linguæ, Vespasianum immensa pecuniæ auiditate laborantē ac subinde vectigalia ciuitatibus & tributa prouinciis augentem, omnibusquē è rebus etiam sordidis, lucri odores venantem infami contitio, Cybiotaten vocabant, cognomine vnus è regibus suis turpissimarum sordium. Suet. in Vespasiano 19. *Sic enim in vulg. lectio.* Vtemur vulgata voce, dum alia certior reperiatur, in principes summè auaros, & omnes vndique causas exenterandis subditorum, loculis venates, nunc proponēdo decimationes bonorum, vel prouentuum, nunc mercimonia certa vi pecuniæ texando, quin & quibuscunque annonæ partibus & frumento, vino, ceruicia, aliisque ad victum spectantibus vectigal assignando quantum libet, & quoties libet.

Samnites.

Vno vocabulo complexus sum modò adagium: cōpletar nūc etiam alterum. Id vt liceat, effecerat tunc priuati aliquot homines, tunc etiam populi quidam plurimum nobilitati vulgè vel vitio aliquo peculiari & insigni, vel laude. Samnites ergo Hor. epist. 2, 2. vocat *περσιμακίς*, eos, qui multum diuque lædunt, & læduntur: mordent, & mordentur, dente cruento & duro Marte lacessunt, & lacessuntur: Breuiter, Samnites vocare licebit, qui longo tēporis spatio alios grauissimè vexant, vehementissimèque affligunt, ipsi quoque atrocissimè vexati ab aduersariis & grauissimis calamitatibus pressi. Horatij versus, hi sunt,

Cedimur, & totidem plagis consumimus hostem,

Lento Samnites ad lumina prima duello.

Agit de poetis, qui aures penè inuiti & fracti diu præberent alienis scriptis audiendis, cum ipsi vicissim alienas aures suis poematis recitandis obtundant, atque enecent. Samnites testibus historicis, Liuius, Florus, Orofius, Plinius Iunior, & aliis, per annos 49. atroci bello cū Romanis æquo Marte depugnarunt: tandem Pontio duce eorum capto in Roma-

Romanorum ius cōcesserunt. eamque ob causam gladiatores Romę Samnitium nomine appellati sunt. Cic. multis locis. Livi lib. 9, huius appellationis originem refert ad Campanos, qui, superbia & odio Samnitium, gladiatores, quod spectaculū inter epulas erat, eo ornatu (descripserat ibidem illum paullò ante) armarunt, Samnitiūmque nomine appellarunt.

Solem mercede prestare.

Lactantius libro Institutionum 3. tacitè notans philosophos disciplinam suam sordidis lucellis, fœdisque cupiditatibus & voluptatibus lenocinantes, volensque ostendere Christianos his lōgè prestare, qui ab his moribus abessent, duo subiecit veluti adagia, nempe, solē mercede prestare, & aquam vendere, hoc modo. Gratis ista fiunt, facile, citò, modò pateant aures, & pectus sapientiam sitiat. Nemo vereatur nos: aquam nō vendimus, nec Solem mercede prestamus. Equidem non absurdum puto, si Lactantium, Augustinumque lib. confess. 12, 25. sequendo, in hos qui Dei naturęque beneficia omnibus ex equo sine discrimine exposita in questum & commodum sui solum transferunt, & rem omnium communē lucri cupiditate priuati iuris faciunt, illud Lactantij iaciatur, Mercede Solem prestant, & aquam vendunt. Hæretici, qui publicum æterni Euangelij fontem omnium communem, qui salutem æternam omnibus in Christum credentibus promissam sibi solis arrogare non verentur, Mercede Solem prestant, & aquam vendunt. Item, qui diuina Sacramēta lucrosas artes existimāt, in summa, quicūque Dei ac Domini nostri beneficia, omnibus ex æquo cōdonata, suæ gloriæ & pleonexiæ seruire cogunt, Solem mercede prestare aptissimè & verissimè dicemus.

Sol omnia aperit.

Omnino mihi quidem videtur prouerbialis ille Theocriti versus ex Eidyl. 1,

Ἡ δὲ γὰρ ἠελίος πάνθ' ἀλλοις ἀμμι.

Equidem prodit Sol omnia nobis. Sēsus est, omnia temporis spacio in lucem promi & reuelari. Solem per *μωυμίδω* pro die posuit, cum causā efficiens diei, Solis splendor sit. Et vt Sole lucente omnia sunt aperta & conspicua, ita etiam temporis decursu obscura quęque in apricum,

vt ait Horatius, proferuntur. Confinis huic est senarius ille etiam prouerbialis, ἀγχι δὲ πορῆς πτωχὸν ἀλκήθειαν χεῖρον. & Pindaricum hoc: ὁ χεῖρον πάντων πατήρ. Potest videri allusum ad fabulam Homericam Odysseæ & vbi in Veneris concubitu Mars adulter deprehenditur indicio Solis: epimythio indicante, tandem aliquando fœda malè celata prodi.

Albo eradere, & adscribere.

Quauis Erasmus prouerbium, Non eras in hoc albo, satis diligenter explicuerit, non tamen ex eo protinus constabit, quid eradere & adscribere albo sit: quæ adagia haud dubiè aduersaria non minùs elegantia & lepida sunt, quàm illud Plinianum. Quin serio ausim veròque vultu contendere plusculù hæc, quàm illud, præ se ferre gratiæ & festiuitatis. Vtroque vsus est castigatissimus dicendi & sentiendi magister Suetonius: In Claudio, Splendidù virum Græciæque prouinciæ principem, verùm Latini sermonis ignarum, non modò albo iudicum erasit, verùm etiam in peregrinitatem redegit. In Domitiano item, Equitem Romanum ob reductam in matrimonium uxorem, cui dimissæ adulterij crimen intenderat, erasit iudicum albo. Est ergo albo eradere, ignominiosè & cum suggillatione nominis ab honesto aliquo vel publico munere depellere: & adscribere albo, honesto cum suffragio ad publicum aliquod munus, vel honestum officium allegare, & admittere.

Per genium alicuius deierare.

Per genium alicuius deierare, est omne dictum & factum honestatis eulogio notare, nihilque non per assentionem gloriæ & laudi ducere, sed omnia votis honoribusque profequi, quasi Deo adhortante, & præside gesta. Quod & ipsum vsurpat Suetonius, in Caligula.

Spongia.

Romani per celebri ioco, Vespasiani procuratores & magistratus ex tenui re ad ampla euectos, & magnis officiis & honoribus auaritia principis nobilitatos, vt repetundarum postea rei ac condemnati largè & prolixè fiscum locuplerarent, Spongas appellabant *ματαροεμοίς*, à spongia rum vsu: quæ sicca humectantur, & vuidæ exprimuntur. Suet.

Sueton. in Vespasiano.

Genium habere aliquid.

Hoc prouerbio vtuntur significaturi, aliquid natia quadam indole & quadam arcana ratione mouere animos hominum, & ad sui amorem sponte sua trahere, vehemētēque officere. Refertur ad rem, & ad personam. Ad rem apud Martialem lib. 5,

Victurus genium debet habere liber.

Ad personam, Iuuenal. sat. 6,

Nemo Mathematicus genium indemnatus habebit.

Indemnatum dixit poenæ immunem. Eiusdem notæ est Cæstum habere, Homero & Martiali aliisque vsurpatum.

Apollo Tortor.

Augustus Cæsar cœnam sumptuosam instruxerat, in qua deorum dearumque habitu discubuisse conuiuas, ipsamque Apollinis scenico ornatu transfiguratum fabulis Romanorum spargebatur. Ea cœna *δ' ἀστὴρ & θύω* (sic enim lego) appellabatur: quo tempore ingēs Romæ inopia frumētī & annonæ caritas fuit. Hoc rumore diulgato, imperatorem alienissimo tempore nempe in summavrbis fame lautis cepulis indulgere quasi publicæ calamitati insultando, Romani Apollinem Tortorem esse acclamarunt: Apollinem quidem, ob eminentium Apollinis habitum, quo in cœna illa mystica deformatus lasciuiabat. Tortorem verò, quòd eo nomine idem Apollo quadam in vrbis parte coleretur. Quod illi epitheton attributum suspicor, quòd Marsyam citharædum psallendo victum inaudito antea supplicij genere excruciasset, cui viuo pellem detraxerat. Pari ratione Octauium Augustum, quasi qui viuos excoriasset homines, frumento per luxum & sumptuosam cœnam absumpto, Apollinem Tortorem per conuicium vocabant. Non pessimè quadrabit in principes & magistratus in Reipubl. calamitate festis gaudiis exultantes, & intempestiuis deliciis & voluptatibus soluentes animum, nihil publica miseria commotos, & tum maximè negligentes officium, quòd conueniebat maximè præstari.

Mundi oculus.

Sol apud Ouidium Metamorphoseon 4. se mundi oculum lepida translatione vocat, *ὄξιν* suum vsum maxime in maique necessitatem significans.

Kkk ij

Omnia qui video, per quem videt omnia tellus, Mundi oculus.
 Sic Cicero pro lege Manilia Corinthum totius Græciæ lumen appellat. Et apud Ioannem Evangelistam variis in locis Christus se vocat τὸ φῶς τῷ κόσμῳ. Quadrabit in hominem omnibus sapientiæ numeris & virtutum insignibus instructum, Reipub. summè vtilem ac necessarium.

Ars census, opera vita.

Meretur recipi inter parcemias hoc vulgò omnibus decantatissimum, cum hominem non patriis opibus vitam tueri, non amicorum subsidiis niti, nec partis frui, aut dote vxoris beatum propinquorumve hereditate locupletatum sed quotidiana opera & opificio vel arte se suamque familiam alere significabimus. Alterum legitur apud Ouidiū, Metamorph. 3.

Pauper & ipse fuit, linòque solebat & hamis

Decipere, & calamo salientes ducere pisces:

Ars illi sua census erat. Alterum exstat apud Terentiū in Phor. *Pauper, cui opera vita erat, ruri serè se continebat. ibi agrum de nostro patre Colendum habebat.*

Ocyma cantare.

Satyrographus ille disertissimus (sic enim à D. Hieronymo laudatur) qui teste Fabio, multum veræque gloriæ affectus est vnico libello; lepidissima *ἀνμπερία* prouerbiali, Ocyma cantare, pro probris, conuitiis que adspargere, & maledictis insectari dixit saty. 4. vbi, cum genus & formam tanquam eximias naturæ dotes iactanter Alcibiades efferret, alioquî teneræ ætatis imbecillitate ad Rempublicam gerendam parum idoneus, præsertim rerum vsu destitutus & veri rectique sordidus auctor: Socrates eodem loco nihil meliorem facit Baucide Pannucia, discinctum sordidumque vernam maledictis grauiter impetente. Persij verba hæc sunt:

Dinomaches ego sum, suffla sum candidus esto;

Dum ne detevius sapiat Pannucia Baucis,

Cum benè discincto cantauerit ocyma verna.

Sensus est, lacta, quantum vis, natales claros, egregiamque corporis pulchritudinem. si ingenium sordidum sit & prudentia rerumque solertia absit; nihil melior es vinosa & suffucinata aliqua anu; ætate & vino delirante (talis enim inducitur Baucis) quæ probè defricat conuitiis sordidum & dissolutum seruum domi natum. *Ducta est*

est allegoria à veterum more inter ferendum ocymum v-
surpato: quod teste Plutarcho & Plinio, li. 19. cap. 7. creditū
est prouenire copiosius & felicius, si maledictis additis fe-
reretur. Eodem planè sensu, eadèmq; figura prouerbiali
possumus dicere, Cuminum serere: quod etiā auctor est
Plinius, cum imprecatione ne exeat, postquam satum fue-
rit, terra adacta pauit.

Gratys litæ.

Nō potuit festiuius aut magis prouerbialiter dici, quā
est à Platone Atheniensi philosopho dictum ad Xenocrate
discipulum suum, qui semper teste Luertio lib. 4. tetreio
vultu & seuro habitu incedebat, nulla animi hilaritate o-
stensa, nulla oris facetia, frontisque nitore tristem feuerita-
tem mitigante ac temperante. Volens igitur Plato feueri
grauisque ac vultuosi, ac proinde molesti hominis mores
comi quodam blandèq; festiuo habitus genere componi
ornariq; illum *θύειν τῆς χάρισι* iussit; quod Gratia indu-
cantur semper à Poetis, liberali oris effigie, & renidenti fa-
cie, solutisq; zonis. Hoc dicto castigabimus superciliosum
aliquem Theologum, vel turbulentum sophistam. Et de
inhumano ac barbaro: Nunquam ille Gratys litauit.

Κάλλις' ἐσθὶ πᾶσαι.

Κάλλις' ἐσθὶ πᾶσαι, ὁ τῶν νυὸν εἶπ' ὀποικαλαίς: Clausa domi
sponsa, quidam, Sunt omnia rectè, Dixit. Citatur prouerbij
titulo à scholiaste Theocriti. Natum à quodam, qui domi
sponsam concluderat, & adiiciente; *καλλις' ἐσθὶ πᾶσαι*. Sunt
intus omnia rectè Sub finem historię Domitiani in Tran-
quillo legimus, Cornicè in Capitolio elocutam, *ἔσαι πάντῃ
καλλῶς*. Hæreditatem opimam, vel sacerdotium opulentum
nactus, opportunè hoc versu animi sui gaudium prodet.

Sicula aula.

Iuuenalis traducens sæuitiam matronarum Romæ in
seruos ancillásq; mira libidine animi ad quauis occasio-
nem iniquè & crudeliter verbis & verberibus debacchan-
tium, earum domum translatione prouerbiali Siculam au-
lam vocat. Aluit enim Sicilia priscis sæculis plurimos ty-
rannos miserabiliter in humana corpora pro libidine graf-
santes, vt Phalaridè, Dionysium, & id genus monstra exi-

tialia. Carmen Iuuenalis ex sat. 6, hoc est.

*Et cadit, donec lapsus cadentibus, exi,
Intonat horrendum, iam cognitione peracta,
Profectura domo Sicula non mitior aula.*

Aprissimè utemur de ciuitate, vel domo iniqui crudelissimè que principis satis superbè & insolenter omnia pro imperio gerentis, bonòsque, capite, & fortunis oppugnantis, vbi, vt canit Ouidius, *Victa pugnaci iura sub ense iacent.*

Commodè etiam dicitur, de schola plagiosi alicuius magistræ, sæuitia & inscitia furentis. Faceta est Diogenis *χρεία* & proxima prouerbio, de gymnasio Euclidis. *ὡς χολή, ἀλλὰ χολή*: Et Platonis ludum, non *διὰ τριβὴν, ἀλλὰ κατὰ τριβὴν* appellantis. Quibus verbis miro cum lepore hæreticorum Sophistarumque certamina insectabimur.

Orba Tigride peior.

Vfus est idem Iuuenalis, sat. 6. de supra modum sæua & impotenti matrona, zelotypia laborante.

Tunc grauis illa viro, tunc orbatigride peior.

Metaphorica hyperbole est à natura & ingenio tigridis, quæ raptis catulis pernicitate incredibili raptorè persequitur donec vel prædam eripiat, vel in nauem fugere compellat, ne sic tamen cessante eius feritate, etsi irrita. Plin. 8, 18.

Antiphates trepidi laris, & Polyphemus.

Patrem familiàs in seruos ancillàsque verberibus & cæde sæuientem, vxori filiisque suis vehementer infestum ac terribilem, omnibusque tam domesticis quàm alienis obmorum impotentiam animique atrocitatem intolerabilem & exitialem, eleganter hoc versu truncato Iuuenalis appellare licebit, quod exstat sat. 14.

*An sauire docet Rutilus, qui gaudet acerbo
Plagarum strepitum, & nullam Sirena flagellis
Comparat, Antiphates trepidi laris, ac Polyphemus?*

Exstat Odyss. x, mentio Antiphatis Læstrygonum regis. incoluisse autem Leontinam regionem in Sicilia Læstrygones referuntur. Fuerunt immanes barbarique homines, eodem Homero auctore, qui hospitem carnibus vescabantur. Quòd etiam Vlyssis socij, eodem Antiphate iubente, macerati, experiebantur, ne Vlyssi quidem parsurj, si non velocitate

velocitate remorum periculum vitasset; & tamen non nisi multis nauibus & focis amissis euasit. Cæterum de Polyphemo exstat fabula apud Homerum & Virgilium nemini non aperta eorum qui Musarum sacris vel leuiter imbuti sunt.

Ὅππ' ἄειν πολέμοιο γούρας.

Agamemnon instruens aciem Argiuorum aduersus Troianos violati fœderis reos, sauciato per insidias Menelao, eum phalanges plerasque suorum lustrasset; alios exhortando, alios increpando, quosdam etiam laudando utpote paratos circumiens agmina, cum ad Diomedem venisset, his verbis illum obiurgauit, quæ extant Iliad. δ.

ὦ μοι τυδῆος ἠὲ δαΐφρονος ἰπποδάμοιο,

τί πλάσσεις; τί δ' ὀππ' ἄεις πολέμοιο γούρας; Id est,

Progenies, quam fortis equis, quam fortis in armis,

Produxit Tydæus, nam qui metus vrget inertein

Et belli pontem circumspicere cœgit?

Vfus erit in ignauum, sibi que, vt Terentius ait, post primum cauentem, qualem hoc loco Diomedem suggillat Agamemnon. Nec incommode iacietur in sophistam veris rationibus impeditum, & conclusum, vt que sese extricet & explicet ad ridiculas elenchorum captiunculas confugiens. Par iudicium de hæreticis sophistarum primipilis, vel subsidiariis, qui argumentis solidis destituti fictis criminibus aduersarios suos impetunt; modò dicant, quid dicant, non curantes.

Ξυνηρετμῆν.

Vnà remum ducere. Metaphora eleganti vsus est Vlyses apud Sophoclem in Aiace, cum vellet significare, vt amicitia, auxilio, studio, & benevolentia mutua. Ea si ad res animi transferatur, in prouerbium trahetur summa festiuitate: vt, si amico dicamus; In litteris prouehendis oportet nos ξυνηρετμῆν. Aduersus hæreses vndeque grassantes oportet catholicos homines vnà remum impellere. Hæreticorum phalanges ad labefactandum Ecclesiæ statum (vt Sophoclis vocabulo vtat) ξυνηρετμῆσιν. Is sic habet,

Ἐξίστην οὖν εἰπόντι τ' ἀλλοθῆ φίλον

Σοὶ μηδὲν ἥσσον ἢ πάρος ξυνηρετμῆν;

Licet igitur mihi vera verus si loquar, Tibi, vt antè, amicus esse remigij comes?

Αἴθ' ὄφελος τ' ἄζνος τ' ἔμψαι ἀγαμός
τ' ἀπολέσθαι.

Non esses vtinam natus, celébsve perisses. Hec̄tor accusans & accerrimè traducens fratris sui Paridis degenerè imbellemq̄; animum, ad eò vt ne vultum quidem, aut cōgressum hostis sui sustineret adspicere, cui tamè ante hospitalli iure violato vxorem eripuerat: hoc illum versu detestatur. Optaret ergo potius non nasci eum vel absque nuptiarū fœdere aut iure vllò perisse, quàm eò prorupisse temeritatis & flagitij, vt alienum thorum inuadendo sibi dedecus & exitium, hostibus gaudium, patrię deuastationem & excidium, parentibus luctum, & indigna suorū funera peperisset. Atque hanc sententiam sæpissimè exclamauit Cæsar Augustus fortuna destitutus τῆς ἀπαιθίας, videns domum suam liberorum nepotumque ac neptium probris & flagitiis fœdè dehonestari. Nam referète Suetonio, ad omnem Agrippæ & Iuliarum mentionem hoc versu infelicitatem suam testatus est. etsi mutata persona apud eundem ὄφελον legatur. Retulit enim ad personam suam, eòque fortè non malè accentu mutato sic legi posset, Αἴθ' ὄφελον τ' ἄζνος τ' ἔμψαι ἀγαμος τ' ἀπολέσθαι. Quanquam priorem lectiōnem, vt aptam nolim contemnere. In vsūm trahemus, cūm pertæsi liberorum ignauiam, aut nostram in sobole educāda atque instituēda, infelicitatem stomachando deplorabimus. sicq̄ue poterit Augusti mutatio ὄφελον competere, præsertim vbi seorsum id facimus & sine arbitris. Alias cūm apertè liberos detestamur, socordia & flagitiis eorū offensitimescentes famæ, bonis, & vitæ, non erit persona mutanda. Poterit etiā ab alieno, vel matrefamiliās dici in hominem pestifera & flagitiosa sobole dehonestatum.

Νίκη δ' ἐπαμβίβεται ἀνδρας.

Alternātque viros victoria. Possit hoc Homeri carmen Iliad. 3. in prouerbium cadere: quando victos nos, sed minimè territos tamen, nec spē animumque deposuisse ob sortem aduersam significabimus. Nam hunc locum παρορρητικῶς interpretatus Virgilius Æneid. II. verbis Turni sic differit,

Multa dies, variisque labor mutabilis eui

Retulit in melius: multos alterna reuisens,

Lusit:

Existit: & in solido rursus fortuna locavit.

Maledicum à malefico non distat, nisi occasione.

Ostenfurus Quintilianus lib. 12. quàm scdum & illiberalè sit patrono conuitiis rem gerere, & certare inter dicendum siue veris siue fictis, & vti canina facundia, vt Appius dicebat, non dubitat maledicum parem malefico facere, vt sola discrepent occasione: nimirum subindicans conuitiatori & maledico ad malefaciendum & nocendum aduersario expromptam esse voluntatem; modò daretur locus & tempus idoneu lændendi, quæ in foro in ipsa actione commode fieri nequeunt: quanquam abundè fatis malefica sit conuiciandi libido.

Cede Deo.

Tam frequens est apud omnes scriptores præcipuè Virgilium Æneid. 5. Cedere Deo, fortunæ, fatis melioribus, vt nihil supra. Interpretes tamen huiusmodi iubent, vt vtar Homericis, & *ἄνευ δὲ δεινῶν*, tanquam nihil præ ceteris eximij habentia, alias sæpè *ἀνευτόμουδον*, vbi nihil opus est. Ergo ab Homero natum est fonte omnium ingeniorum: qui sic Menelaum concionantem inducit, secúmque deliberantem, an Hæctori congregiatur Troianorum armis septo, qui ad diripiendâ Patrocli arma properabat, an potius cedat virtuti diuinis adiutæ. Eius verba hæc sunt, Latine reddita,

Numine nam læuo quisquis pugnaverit illi,
Qui superùm cura est & amor: mala deuocat vltro
In caput ille suum. Nec me culpetis, Achiui,
Hæctora si declino, Diij cui tela ministrant. Et Ili ad. 4,
Cedite, ne cum Diis vnquam pugnare velitis.

Inuisus vt Orci porta.

Comparatio illa Homericæ, qua affirmat Vlysses mēdax & fraudulentus si quis alius, mendacem hominem & vanum, qui ventris studio & paupertate coactus falsa nunciat nō aliter quàm inferorum portas sibi esse exosum; prouerbialis est. Exstat autem Odyssæa 8,

Namque mihi inuisus tanquam scui ostia Ditis,
Verba dolosa loquens, quia paupertate coactus.
Huic simile est illud Iliad. 7,

Sic erat exofus, veluti mors omnibus atra.

Ο' λουῖς μανίας.

Pestiferis furiis. Theocritus significare volēs Polyphemū ita indulgisse amoribus nymphæ Galathæ, vt omnia præ his bona & honesta contempserit, cæcōque furore impotentem nec pudorem nec modum suæ libidini statuisse, huiusmodi proponit carmina, εἰδὲν ἴσθαι,

Et non ille rosis, non malis, cæsariève,

Sed sæuis furiis arsit.

Lingua prædatur.

Elegans est illud Hesiodi & classi adagiorum adscribendum, Ἀπο γλώσσης λήσανται: De homine parato turpis compendij & lucelli ergo omnia humana & diuina iura peritio violare, & ad omnem spem & occasionem quæstus & rapinæ, dolis & malis artibus linguam suam exponente: Hesiodi hæc verba sunt, ἄργη, ἢ μ. α., Latinè reddita,

Est satius tribuente Deo non fraude paratas

Condere opes. Etenim quisquis conuerxit auaras

Vi, manibúsq; facultates, linguæve dolosa

Compilat plebem (quæ passim plurima fiunt)

Cum male suadus habet mortalia corda cupido,

Consequiturque pudorem audacia non verecunda

Hunc facillè immergunt tenebris dij. coneritur res

Parta domi, paucósq; dies fortuna sequetur.

Hinc videri potest depromptum illud omnibus familiare apud Latīno: Male partum, malè dilabitur.

Num capti potuere capi?

Contraria illa vocum συζυγία vel si maius περιπλοκισμός, quæ Iunone queritante, existat apud Virg. Æneid. 7. miram auxesin habet & emphasin turbulentissimam, meritóque Adagiorum locum occupabit, cum significabimus nobis rem esse vel fuisse, vt negotiū, vel bellū cum inuictis, immānibus & importunis, nulla re vel miseria fractis, aut frangendis, nullo discrimine fessis, aut sfatigandis, vsque co, vt ne victi quidem victoriam tradant: ne capti quidem capi posse agnoscant, nihilo secius ac rebus saluis & integris, fortem & intrepidum animū semper præstantes.

Virgilius sic habet:

Hæu stirpem inuisam, & fatis contraria nostris

Fata Phrygum! num Sigeis occumbere campis:

NUM

*Num capti posuere capidum incensa cremant
Troia viros?*

*Flectere si nequeo superos, Acheronta
mouebo.*

Iuno apud Virgil. Æneid. 7. mirabili vsa αἰζηνοε παρορμη-
ται, huiusmodi carmen proponit minando;

Flectere si nequeo superos, Acheronta mouebo.

Quo etiam vti aptissimè poterit is, qui ita obstinatè eni-
titur animi sui propositum exsequi, vel obsequi affectibus
vt nihil pensi habeat, dum id efficiat, piene, an impiè; im-
maniter, an humaniter: diuina ope, an diabolica id coner-
tur, sic vt nihil sibi ad laborem faciat reliqui.

Cælum in tartara soluere.

Quemadmodum prouerbio dicimus, Cælum terræ mi-
scere, & mare cælo, quod vtrumque apud Iuuenalem sat. 2.
reperitur: ita quoque Virgilius, Tellurem vndis miscere,
cælumve in tartara soluere vsurpat, pro omnia perturbare
rerumque vniuersi naturam euertere & confundere. Æ-
neid. 12.

*Albati ad exsequias, pullati ad nuptias
procedunt.*

Stanislaus Hosius pontifex ecclesiæ Variniensis in Pru-
tæia, vir egregius, singulari que Christianæ religionis de-
fensor, in explicatione Synodi Petricouienfis, vbi agit de
cæremoniis à tempore sumptis, citat ex Sydonio Aruernor-
um episcopo, elegans adagium his verbis: Procedunt al-
bati ad exsequias, pullati ad nuptias, testaturque conuenire
iis, qui præpostero iudicio hilarem sumunt diem gaudi-
que ac lætitia exsultant, quando luctus & mœroris signa e-
rant exhibenda: contraque lugentibus ac mœrentibus, vbi
lætari ac gaudere oportebat. Pullata enim vestis decet ex-
sequias: at nitidos & albatos congruit nuptias accedere.

Alcinoo poma dare.

Merè prouerbiale est illud Martialis poetæ facetissimi
pariter & lepidissimi, quod αὐτῶνος eius iniquè studiis so-
dalis ἀφίρλητος satyr. 5. Alcinoo poma dare. Quando tenuis
rei vel facultatum homo magnis opibus abundanti, cuius-
que quod datur largissimè diuiti, munus aliquod κειμήλιον

offert dedicátque: Vel cùm tenuioris eruditionis, vir summo excellentique ingenio viro, summáque doctrina nobili ingenij aliquod leuidens, vt ait Cicero, munusculum unucupat: quod nec sic fastidiri conuenit, contra quam faciunt superciliosi quidam Thrasones magna insolentia & stultitia dementi reiicientes, siquid eiusmodi aliquando contigerit: lædi inclytam maiestatem suam arbitantes, si cogantur huc descendere, vt humilia accépiant, vel legant. Martialis lib. 7, ad Castricum modo quo exposuimus vtitur: cuius hæc sunt verba,

Muneribus cupiat si quis contendere tecum:

Audeat hic etiam, Castrice, carminibus.

Nos tennes in utroque sumus, vincique parati:

Iude sopor nobis, & placet alta quies.

Tam mala cur igitur dederim tibi carmina, quæris?

Alcinoo nullum poma dedisse putas?

Iuuenalis satyr. 5. taxans Trebum amicum, qui se parafitum Virroni cuiquam opulento exhibebat, omni contumeliarum genere quotidianisque probris à diuite illo vexatus, ad prouerbium superius alludit carminibus quæ subitiam: etsi poma Alcinoi de sapore & gustu suauibus & delicatissimis, specie pro genere vtendo, licebit dicere etiam prouerbiali colore:

Virro sibi & reliquis Virronibus illa inbebit

Poma dari, quarum solo pascatis odore,

Qualia perpetuus Phæacum autumnus habebat.

Alcinoi pometum (sic enim Tertullianus loquitur) graphicè describit Homerus Odyss. 7.

Celer, vt mens, vel ala.

Τὰς γὰρ ναῦς, αἰὲν ἄπλοοι καὶ ῥαγίδες.

His naues celeres, vt mens, vtque ala feruntur.

Versus est Hom. Odyss. 7. de nauibus Alcinoi Phæacū regis, quem, vt hyperbolicum & vulgato sermone vsurpatū, non ineptè trahemus ad omnia quæ pernicitate insigni celeritateque valent. πλοῖα ἄπλοα ἢ ἄπλοα ῥαγίτα.

Ἀπλοῦς μῦθος.

Fabula absque pennis, vel inalata, pro fabula grauis ponderis, citò auribus excipienda, interiùsque recondenda, ne obliuione pereat, omnino prouerbialiter ab Homero Odyss. 17. vsurpatur, vbi legitur, ὡς ἂν ἐφώνησεν, τῆ δὲ ἀπλοῦς ῥαγίτα

ἔπιπτο μέθος. id est, teste Eustath. μηδ' ἄποπας ἀλλ' ἔπιμείνας τῆ πλωπέπῃ. id est, Vbi Telemachus dicere desiisset, verba Penelopeæ aures allapsa, imo eius pectore ita inhæserunt, tanquam alis carerent omnino, neque viderentur denuo fluctatura. Aliis ἀπίθεος valet, ταχὺ καὶ ἰσότηθεος, sed diuerso sensu. Sacræ litteræ ἀπίθεος μῦθος vel λόγος eleganter vocabuntur, vt velociter auribus admittendæ, mentéque ima semper obuersandæ.

Τοὺς ἄλλοις ἐράνιζ', δὲπὸ δίκτορος
ἴχεο χεῖρας.

Nummum posce alios, caue poscere ab acceptore. In aliis legitur, Τοὺς ἄλλοις ἐράνιζ', δὲπὸ δὲ Εἴκτορος ἴχεο χεῖρας.

Legendo ἐράνιζ', id est stipem posce, & δίκτορος, ἀδίκτορος. commodè vtemur, cum ioco petaces à nobis remouebimus: item serid, cum monebimus amicum, vt auari aut copiosi sed improbi hominis opes ne attingat: vel, cum potentiore ne litem suscipiat. Sin magis placet, ἐράνιζ', id est, spoliabat, & ἴκτορος, qui ab ἴχθω dictus videtur, quadrabit in eum qui infirmum & pauperem arrodit, cuiusque facultatibus insidias struit, intacto potentiore.

Caput hoc ventosa cucurbita querat.

Sicut qui parum sanæ mentis est, vel helleboro indigere dicitur, vel Anticyris dignus: sic non minus lepidè & facete Iuuenalis stultum & insanum hominè ventosam cucurbitam querere iubet: quod ipsum tam prouerbiale est, quam illa superiora. Locus est satyr. 14,

Vnde tibi frontem libertas etque parentis,

Cum facias peiora senex? vacuümque cerebro

Impridem caput hoc ventosa cucurbita querat?

Sive autem per cucurbitam intelligas καλοκώβλω, quæ sumpta humores cerebri actionem impediētes potenter educit, sive etiam τὴν σκύαν, quam ventosam dicimus, qua sanguis leui scarificatione educitur, eodem recidit.

Anima vna.

Μία ψυχή. De cōcordibus animis dicitur, quorū sit tanta nō modò rerum fortunarūque omnium communio: sed ad eò solida, trabaliūque (quod aiunt) clauo voluntatum commissio: vt eadem penè substantia, eadem natura plurimum, non diuersæ: nec plurium singulæ animæ, sed vna

eadémque plurium esse videatur. Vfus est hac *σειώσει* Ouid. Metamorph. 3. vbi Narcissum de umbra sua in limpidiſſimis aquis egregiã adoleſcentis formam exprimēte, quam amatorem putabat, inducit loquentem:

Nunc duo concordēs anima moriemur in vna.

Lucas item Euangelista Act. 4. de primitiua Ecclesia mox ab ascensu Christi in cælum sancita rerum omnium communicatione & concordia mentium ac voluntatum vsu, sic narrat, *Τοῦ δὲ πλῆθους ἧσὶ περισσάντων, ἦ ἡ καρδία, ἡ ἡ ψυχὴ μία.*

Τεγεάτης.

Cum Diogene Cynico impudicum impudicamve *τηγάτιω* possumus appellare, nõ secus ac Galli libidinofam puellam vel matronam *de Bordeaux* dicunt voce ambigua & oppidum & prostibulum indicante. Sic Tegeates ex Lupanari & Tegea Arcadiæ oppido ortus prouerbiali conuicio appellabitur.

Σειρὰ Διὸς χρυσῆ.

Iouis catena aurea. Hactenus nostræ ætatis neminem ex adagiorũ interpretibus fuisse, qui explicaret *τὴν ἀλλοτρίου πατριμῶδη*, quæ exstat apud Homerum Iliad. 8. & apud Orpheam in Argonauticis, *mirari me fateor*. Erasmus in Cõuiuio fabuloso, nescio quid innuit principes, inferiorũ bona per præfectos tanquam per catenã ad se rapere. Mihi verò longè aliud voluisse Homerũ persuadeo: cum hoc epiphonemate claudat concionem suam Iuppiter:

Τῶσεν ἐγὼ πέριτ' εἰμὶ θεῶν, πέριτ' εἰμὶ ἀνδράπων.

Tantum ego præcello diuos, præcello hominẽsque.

Et cum Mineruæ respondeat patri quasi obscuriorem orationem eius declarans hoc carmine:

Εὖ νυ καὶ ἡμᾶς ἰδὼν ὅτι δῖνος καὶ ὀπεικτόν.

Novimus & robur non esse domabile. Dicitur ergo Iouis catena aurea, prouerbialiter de immensa potentia cum pari opum splendore, generis claritate, & virtutum omnium ornamentis coniuncta, nullis casibus obnoxia, nullis viribus humanis deiicienda, per se munita & valida, alióſque vel extollere, vel deprimere & attenuare potenti. Sic enim Homerus,

Eia quid valeam diu facitote periculum.

Aurea sublimi cælo demissa catena

Pendcat

Pendear: hanc omnes diui versate deæque:
 Nec tamen ex cælo terram deducere ad imam,
 Possitis Iouis augustum & ter nobile numen,
 Sæpius hæc quamuis vos cura laborque fatiget.
 At quoties hanc ipse volam tractare trahendo,
 Ad me subducam pariter terramque fretumque.
 Deinde catena grauis figetur vertice Olympi,

Omnia qua subnexa simul sublimia fient:
 Tanto homines superósq; omnes supero interuallo.

Catena aurea indicat & nobilitatem generis, & opū splendorem, & quoniam inter metalla omnia auro virtus & dignitas præcipua, vnde principibus viris catenæ aureæ familiaris gestatio. Quòd hanc cælo suspensam omnes Deos deásque contrectare ille iubet si fortè queant solo deprimere: tanta se esse potentia significat, vt nullus eā affligere & labefactare possit. Quòd verò sibi procliuè ait esse cum hac pariter terram & mare, hoc est vniuersū naturā, in altā rapere, raptāque alligare cælo: omnium rerum imperium penes se vnū esse, & cuncta pro arbitrio se moderari ostendit, & excelsa & insignia deprimere, & vt vtar Virgiliano adagio, fundo vertere, & ima extollere, quātum & quoties libeat. Non negauerim tamen, quod monent interpretes, Homerum his versibus Iouem omnium rerum auctorem facere, & cuncta ab illo originem ducere: quod adeò non repugnat nostræ interpretationi vt magnopere conferat. Immensam namque potentiam & vires habere oportet, in quem referuntur omnia.

Vfus prouerbij erit huiusmodi: Christus morte sua tanquā catena Homerica omnia ad se pertraxit. Euangelium Christi summos infimósq; tanquam Deos deásque Homericas, aurea verborū catena ad se adduxit. Hunc hominem suæ cleemosynæ ceteræque virtutes perinde vt catena Homeris, in cælum subducent. Pauli Apostoli heroicæ virtutes non secus ac catena illa apud Homerum terræ affligi nunquam potuerunt.

Οἱ οἱ μοι, ζήποδὶς σοναχίσετε, οἴχατ'
 Ἀπόλλων.

Heroicus versus ex oraculo quodā Apollinis, quo post sacrosanctum Euangelium Christi per Apostolos promulgatum interitum suum deplorat, & oracula abolitum iri.

Lil j

Exstat autem apud Eugub. lib. de perenni philosophia 3. Nos sic reddidimus, *Heu tripodes lugete, perit prasagus Apollo*. Quo tempestiuè vtetur hac nostra ætate significaturi explosum iri omnè barbariem, sophistarúmque garulitati tandem silentium imponendum, inuecta politico- & disciplinarum admissis passim & in pretio habitis professoribus. Vt enim Apollo se cõsulentes ambiguis & perplexis respõsis illudit, incertiorésque domũ remisit quàm adeuntes acceperat, ita barbari suos alũnos inanibus Ixionis ymbris, & figmentis Archigene indigentibus miserè torserunt. Horum tripodes cum suis auctoribus omnibus ex scholis tandem aliquando profligatum iri, Dei benignitate inductis honestarum artium ornamentis, certissima spes est. Licebit etiam in hæreticos vibrare, sic loquendo, Hæreticorum & impostorum tripodes tandem conticissent, vt illi Delphici.

Inuenies aliam Galatheam.

Adhortaturi nequis ea captare pergat, quæ nequit assequi, sed potius iuxta Terentium, id velit, quod possit. Vel animum cura & mœrere confectum ob felicioris status amissionem vel aduersum casum rerúmque prosperarũ iacturam spe meliorum accersuri: oportunũ illud Theocriti Idyl. 14. à Virgilio sensu non verbis redditum:

Εὐρήσις Γαλάθιας ἴσως καὶ καλλίον' ἄλλου.

Forfitan inuenies Galatheam vel meliorem

Forma aliam. Virgil. Ecloga 2.

Inuenies alium si te hic fastidit Alexis.

Pacem orare manu, prafigere puppibus

arma.

Apud Virgil. Æneid. 10. legitur à Iunone Iouis germana & coniuge dictum.

Pacem orare manu, prafigere puppibus arma.

Quo voluit significare, ideo Troianos supplices esse Italiam, vt mentiãtur amicitia & concordia fœdera, quò securos nihilque malorũ metuẽtes ex improviso adortos subigerent, & opprimerent. Conueniet dici de iis, qui simulata beneuolentia, nihilo minus perniciem moliuntur: vel qui ita amicitiam prætendunt, vt interim tamen ad omnem occasionem parati sint lædere.

Fornas

Fornax ferrea.

Moyſes propheta exaggerans grauitatē ſeruitutis, quā Iſraelitę in Ægypto premebātur, laboribus intolerabilib⁹ & iniuriis vexati & prorfus inhumaniter tractati ab Ægyptiis, huiusmodi ſeruitutem *φουκακός* fornacem ferream vocat Deuteron. 4. & hunc ſequutus Solomō in dedicatoria templi oratione, & Hieremias cap. 11. Metaphora ſumpta eſt à fornacibus lateres torrentibus. Dicitur de neceſſitudine quacūque graui, & duriffima ac diuturna afflictione. Sic iugum ſeruitutis Turcicę, quod Thraces, Phryges, Armeni, Gręci & propemodum vniuerſa occidentalis Aſia, bonaque Aphricę, Europęque pars perferre cogitur, fornax ferrea iuſtę appellati poſſit.

Oua aſpidum ruperunt.

Propheta ergo volens oſtendere, quā immanibus ſe ſcleribus incæſtaſſent Iudęi, quę ſuis auctoris exitio forent, per comparationem eos ſimiles facit iis, qui aſpidis oua ruperunt, quo non eſt aliud in ſerpētum genere tenacius irę, magiſque vltionis avidum, dęmonis exemplo, Ingętia ergo ſclera *μαρπορακός* vel *ἀδηνρορακός* aſpidum oua rectę dicta ſunt, quia nimirū cacodęmonū virus, ſemen & partus crimina & peccata ſunt. Porro rumpētes, ipſi peccatores, nullam ſuę ſalutis rationem habentes, qui ouorum aſpidis ruptione, hoc eſt, ſclerū partu ſibi exitium accerſunt, mortēque æternam ac ſecundam. Gemino namque discrimini ſe exponunt, oua aſpidū rumpentes, vt vel à parentibus ſcētum ſuum violatum dira vltione perſequentibus, vel ab ipſis ſcētibus ex ouis ruptis erumpentibus vel excluſis letho dedantur.

*Qui comederit de ouis eorum, morietur,
& quod conſcētum eſt, erumpet in regulum.*

Idem Eſaias deterrere volens ne quis ſocietatem haberet cum impiis, conſiliūſque acquieſceret Iudęorum, prophetis & Chriſto eius inſidiantū, anceps periculum legalēque iis proponit, qui id tentarēt, huiusmodi *ἀδηνρορακὴ παρῆμι* vsus. Qui comederit de ouis eorū, morietur, & quod conſcētum eſt, erumpet in regulum. Edit ergo oua aſpidum, qui impiorum & facinoroſorum familiaritate & ſo-

cietate sibi nocet : fouet verò ; qui alios etiam à culpa vacuos dira lue conficere & labefactare studet : vel impuros, flagitiosos, impiòsque auxilio suo opibùsque iuuat & tutos reddit. Vnde subditur in allegoria, erumpet in regulum: cuius serpentis afflatus proxima quæque sæuissima lue corruumpit. De hoc serpente multa Plin. & Ambrosius, aliique phisici.

Occidit ei Sol, cum adhuc esset dies.

Hieremias vates indicaturus ciuitatem Hierosolymorum cum populo suo grauibus calamitatibus oppressum & euersum iri, etsi opibus virisq; potentem ac florètem, nihilque minus quàm duræ fortis inclementiam metuentem aut exspectantem, sed tanquam media in luce de nocte securam: hoc edidit oraculum : Occidit ei Sol, cum adhuc esset dies. Traductum videtur à spurcis tempestatibus, quibus interdù ita eripitur causa diei solis splendor: vt in atra nocte versari se homines quora diei parte adhuc reliqua credant. Idem solet aliquando in eclipsi solis accidere, vt anno 1543. 24. Ianuarij, experientia deprehensum est. Locus adagio erit, si quem egregium præpropera morte abreptum fuisse dicamus & viuere desisse, cum se primùm viuere sentiret, dulcèque putaret hac lucis vsura frui. Vel, cum repente ex magno rerum successu, opùmque affluentia, & nominis dignitate in miserias coniectù alicuius florentis Reipub. statum innuere voluerimus.

Nunquid fœderabitur ferrum ferro ab Aquilone, & as?

Idem Hieremias sanè perquam elegans vsurpat ^{à p̄cipuis} prouerbiale: Nunquid fœderabitur ferrum ferro? Quod recentiores sic vertunt, Num ferrum affligit ferrum? Mysterus autem, Nunquid franget ferrum ferrum? non vitans amphibologiam casus, nec collisionem consonantium: quam videtur hic refugisse vetus interpres. Omnis sensus hic mihi videtur ex præcedentibus & consequentibus colligi posse: Meo præsidio fulta (loquitur autem ad Hierusalem Deus) non est quòd metuas regem Babyloniorum, cum non minus valida & inuicta sis futura, quàm ille: vsque adeo autem munita eris (me suppetias ferente) vt vim vi repellere, armisq; impetentem armis propulsare possis: vt nõ si t. necesse tibi, cum eo pacis leges inire, illiusque

amicitiam colere, vel sequi fortunam. Aptè utemur eo, cum duos pares potentia & opibus sed vehementer mutuo odio flagrantibus negabimus in gratiam redituros, utpote non facile expugnabiles, & æquè ad iracundiam & ultionem promptos.

Οικοδομῶν τὰ μνημεῖα τοῦ προφητῆ.

Saluator Christus acerrimè infectans Phariseorum ac Scribarum simulatam religionis speciè erga memoriam sanctorum vatum ab ipsorum maioribus ob honesti & veri libertatem crudeli morte affectorum: insuper inuectus in superficialiam ac fictam eorum in homines pios sanctosque obseruantiam & culturam: cum mente animisque fauerent maiorum sceleribus, inque iustos odiis, & parricidiis, qui moliebantur paria vel longè atrociora: præclaro, prouerbiali noemate eos testatur, *οικοδομῶν τὰ μνημεῖα τοῦ προφητῆ, καὶ κοσμῶν τὰ μνημεῖα τοῦ δικαίου*, extruere monumenta Prophetarum, & ornare monumenta iustorum. Sic quotquot hac tempestate fictæ religioni suæ veram religionem prætexunt, illi ædificant monumenta Prophetarum.

Πηγαὶ ἀνύδροι.

Petrus Apostolus epistola 2. grauiter infectans falsos doctores, qui sincera doctrina destituti & charitate vacui tantum ob questum & ambitionem, non etiam ob veram pietatem, munus euangelicum profitentur; vocat eos *πηγαὶ ἀνύδροι*. hoc est, fontes aqua vacuos, non sine prouerbiali facie. Estque etiam mirus lepos in contrariis dictionibus, cum fontis definitio sit, locus perpetuò aquam fundens, ad eò ut vel differentia vel proprium eius sit aquam habere semper, cui repugnat, aridum esse. Quadrat in eos, qui suæ professionis vocabulo præclaro minimè respondent.

Κυβεία.

Aptissima metaphora merèque prouerbiali Apostolus Eph. 4. versutiam & imposturam pseudochristianorum & hypocritarum insignit, mira vafritie simplicitati imperitorum illudentium & insidiantium, vocans eam *κυβεία* id est, alea, vel, si ita loqui liceat, aleationem. A moribus alealudentium, astu miro ac dolo collusorum pecuniis inhiantium, malitiosèque non rarò interuertentium. Inde ver-

bum *κυβείειν* pro versutè aliquid agere, dolóque malo *τέταρ* re & decipere vsurpari posse videtur. Alias *κυβεία* pro euentu quocunq; scriptoribus frequens est, præsertim Latinis, vt Martis alea.

Σπιλάδες.

Pestiferos homines ceteris oratione & fædo morum exemplo perniciosos, Iudas Apostolus *σπιλάδες* vocat per analagen metaphoricam, quæ probè adscribitur *παρημίαις*, maximè cum ea vsus sit Paulus, & Iuuenalis satyræ cuiusdam initio: qui posteriores tropum duplicant, maculæ vocabulo etiam, ruga, addentes.

NOVA

NOVA PROVER-
biorum Farrago, tam ex Græcis
quàm Latinis auctoris, per
Ioannem Fungerum Leouardiensem
Frisium collecta, ac nunc primùm e-
dita.

Ἀφείς τὴν ἰσφῶν τὸν πόδα δῶκει: Relicta
hypera pedem confectatur.

Ex Hyperide. De iis qui omiffis feriis, circa res fuitiles oc-
cupantur. Est autem hypera funis nauticus, quo antennarū
cornua tenduntur & laxantur. Pedem in hoc prouerbio in-
telliges funem veli inferiorem, ex *Eustathio* *Odyss.* 5.

Ἄλλοτε μητρὶ ἢ πέλει ἡμέρα, ἄλλοτε μήτηρ.

Non idem semper est status, sed omnium rerum viciffi-
tudo. *Hesiodus*, *Agellius* lib. 17. cap. 12.

Μύρμηξ ἢ κάμηλος. Formica aut Camelus.

De collegis qui moribus discrepant. Ex *Aegyptiorum*
Hieroglyphicis desumptum.

Poggiana fabula.

De scurrilibus & fabulis quæ plus habent mali in recessu
quàm in fronte. A Poggio Florentino qui fabulas scripsit
Christianæ integritati nō congruētes. Ex *Iacobo Antiquario*

Medulla suada.

De eloquentibus & disertis dicitur. *Ennius*. & *Cicero* de
Senectute.

Tanquam habeas tria nomina.

De iis qui falso nobilitatem sibi vendicant. Romani no-
biles enim tria habebant nomina. Ideo *Paterculus* vocat
L. *Mummium* oratorem ignobilem.

In Iouis gremio.

Dicetur de beatis. *Plutarchus* de animi tranquillitate.

Poetarum pleias.

De æmulis eodem loco congregatis. De septem primariis poëtis Græciæ dicebatur apud Lycophronem. Nam *pleias* est sidus quod septem in se stellas complectitur. Plinius.

Bæotio corbe tectus est.

De iis qui dedecore publico sunt notati. *Stobæus*. Ii dicuntur etiam *ὄνοβάνης*. Estque catamidiare.

Ægyptio Scytha non inuidet.

Quum inter ignotos, dissimiles et dispares non intercedere inimicitias designatur.

Οὐκ οἶδ' ὀ κρῶζεις. Nescio quid crocites.

In eos qui frustra et importunè garrunt. *Aristophanes*. *Suidas*.

Tympanizat. τυμπανίζει.

De vociferantibus dicitur. *Cælius*.

Σάρονος ναυπηγός.

De eo qui rei nauticæ est peritissimus. *Strabo*. *Pausanias*.

Senex ter auo functus.

De sene capulari & filicernio, dixit *Horatius*. Nam Triginta anni *ῥυσία*, ætatem vel æuam constituunt. *Plutarchus*, *Hesiodus*, *Xenophon*.

Sint Mæcænates, non deerunt Flacce

Marones.

Versus prouerbialis desumptus à Mæcænate literatorum fautor: ex *Horatio*.

Lupus ante clamorem festinat.

In lupo summa est calliditas maturè declinandi imminentia pericula: ex *Virgilio*.

Temesensis heros venturus est.

De iis dicitur qui inutiliter aliquid lucrantur. Nam *Temesensis* multa prædatus plura restituere coactus est. *Aelianus lib. 8*.

Olus vendere.

Dicitur is qui acquirendis vitæ necessariis vsque ad dedecoris notam est occupatus.

Regia bucula.

Conuenit in eos qui ex alumnis suis tandem magnam utilitatem percipiunt. *Suidas*.

Nunc

Nunc Auster cœpit surgere.

In eos qui primo accessu videntur mansueti, & reclusos habent motus & furores. *Aristoteles in Problematis sect. 26. problemate 29. & 43.*

Quum cessat Boreas tunc Auster cœpit surgere.

Ad mutationes crebras refertur. *Aristoteles in problem. probl. 7. sect. 26.*

Tertia lux nunquam nocturno Aquilone laborat.

Ad mores illud applicabis, quum rem successu temporis se melius habituram speras. *Aristoteles prob. 9. sect. 26.*

Γλῶ ὄψω. Terram video.

Quum viam oblatam videmus per quam periculum evadere poterimus. A nautarum clamoribus desumptum, quum diu incerta navigatione iactati terram prospiciunt. *Balduinus.*

Si tibi gratum nec mihi inuisum.

Designat amicorum consentientes animos. *Plato in The.*

Στόμα δι' ἑυεγ. os bifore.

De iis qui sunt rimarum pleni. *Phurnutus.*

Tibi luditur.

Quando rem tuam agi significamus. *Persius Sat. 3.*

Cotis officio fungar.

De eo qui quod ipse non potest, alios tamen, ut aliquando possint, docet. *Horatius.*

Unus remus plus retinet quàm sex impellunt.

Dictum apud Venetos semper vñsitatum fuit, ut ait *Card.*

Homeri catena.

De rerum causis inter se mutuo nexu complicatis, aut regni viribus indiuiduâ copulâ ab omni parte coherentibus. *Macrobius in Somnio.*

Non altera tantum manu apprehendendus.

Desumptum ex *Platonis Sophista*, in vanum cavillatorem, et multiplicem: hoc est lubricum et vasum *Sophistâ*

Regula Polycleti.

A Galeno sæpe vsurpatur de re quapiam affabrè facta: A Polycleto nobili statuario depromptum. *Alcianus. Quintilianus.*

Iuris asyllum.

Dicitur is qui iuris studium perfectissimè calet: ut *Papinianus, ex Suida.*

Primi cucumeres optimi, postrema cucurbita.

Refertur hoc prouerbium à *Suida.* Videtur innuere tēpus rerum omniū primum, nec quicquam sapere vel prodesse nisi loco accommodetur.

Alios tragædos agit.

In eos qui se ostentant in rebus contrariis. *Suidas.*

Ionicum verbum.

Accipitur pro molli & effeminato. *Athen. lib. 13.*

Scalpit uno digito.

De iis qui sunt delicatæ mollitiæ. *Plutarchus. Iuuenalis.*

Βοῦς ὅμι ζυγόν, Bos ad iugum.

De iis qui semper laborant. *Suidas.*

Vbi vinum petierit, tu colaphum impinge.

In eos qui bona petentes mala reportant. *Suidas* à Cyclope traductum putat, qui vinum ab Vlyssie petens, oculum vèctè perterebratum amisit:

Nihil ex agro dicitis.

Id est nihil vulgare aut vile.

Panacæa. Πανακεία.

Remedium præstantissimū aduersus penè omnes morbos in Hippocratis iuramento: à πᾶν & ἀνός vocabulum compositum. Videtur esse herba quæ dicitur Panax. *Lucanus lib. 9. Virg. Aen. 12. Plin. lib. 15. c. 3.*

Nihil differs ab Elephante.

Hoc est nihil est tibi salis, insulsus es & hebes. *Diogenianus.*

Nihil

Nihil ad Persium.

De insigni commendatione, quod in Sætyris Persius alios superet. *Cicero de orat.*

Ficum edit Mercurialem.

In impudentem voracem. *Persius.*

E nano cognoscere.

De notitia quæ fit per signa. *Cicero in Bruto.*

Κρείσσων οὐκ πρῶτῳ φθόνος. Miseratione melior invidia.

Invidia enim circa res prosperas occupatur: sed misertio circa res tristes. Designat igitur *Pindarus in Pythiis*, & *Epigr. lib. I.* præstare versari in rebus secūdis cōiunctis cum invidia quam in ærumnis.

Demittere auriculas.

Est esse demisso animo, & languere. *Horatius sat. I.*

Ἰαμβικῶς loqui.

De iis qui acerbioribus verbis in litigando vtuntur, à Iambico carmine per se mordacissimo. *Philostratus.*

Paruo pedi magnos circumdat calceos.

Id est de re parua magnificè loquitur: vel, parui momenti rebus curam impendit nimis exactam. *Plutarchus.*

Melitide magis ridiculus.

De eo qui facit insulsiſſimè. Nam Melitides ignorabat ex utro parente natus esset. *ex Suida.*

Chryſippi Dialectica.

Omnibus partibus absolutissima. *Laertius.*

Stulti ad cribrum.

Notantur illi qui negotium, cui vires sunt impares, aggreſſiuntur: quasi dicat stultorum esse singula totius cribri foramina obturare velle. *Galenus.*

Apparatus Persicus.

De summis delitiis dicitur. *Herod. lib. 5.*

Sanior ricino. ὑγιέστερος κρότωνος

Sumptum à Ricino animali nulla noxa prædito, ex *Suida*.

Neptunifilius.

Sic vocabantur immanes & feroces homines. *Athenæus*.

Duobus oculis cernere.

De literatis dicitur qui plus sapiunt quàm vulgus. *Baldwinus*.

Omnia octo.

Rem perfectam & absolutam significat: ex *Stesichoro* poeta, cuius sepulchrum octo columnis, octo gradibus & toridè angulis constabat. Alij volunt ab *Eratosthene* natū, qui dicebat omnia terram ambientia in octonario consistere. *Gyraldus*.

Digito medio ostendo.

In contemptum eorum qui monstrantur. *Lucianus* in *Her. Persius Sat. 2. Iuuen. Sat. 10.*

Venit a symbolus.

De eo qui nihil confert. *Terentius Gell. libro 6. cap. 13.*

Et ἀσύμβολον δῆπνον dicitur in quo nulla fit collatio. *Athenæus lib. 8.*

Neque Stesichori tria nosti.

In imperitos & inelegantes dicebatur: qui *Stesichorum* odas suas in *Strophen*, *antistrophen* & *epodon* distribuissent ignorabant. *Gyraldus*.

Supra catalogum, οἱ ἐπὶ κατὰλογον.

De extremo senio confectis, & de emeritis dicebatur. *Demosthenes*.

Accio idem quod Titio.

De personis æqualibus, & de rebus nihil inter se differentibus hoc *Varro* dicebat. vide *Gellium libro 3. capite 16.*

Salua res est saltante sene.

Ex *Seruo*, vide 8. *Æneidos*.

Teres ac rotundus.

Significare videtur perfectum & absolutum apud *Horatium* & eū qui ab *Aristotele* dicitur 2. *Rhetoricorū περὶ ἀγωνος* quadratus: vt & aures dicuntur teretes apud *Ciceronem*

ronem, & Graios ore rotundo loqui *apud Horat. sic & Plato in Phædro.*

Τὰ ἤϊ φόρον κρείττω. Potiora tribu-
torum negotia.

Contra Suidam & Erasinum putauerim dici de rebus præstantibus. Nec legendum est φάρον, *furum.*

Noricus ensis.

Solidissimus & acutissimus. *Horat. od. 61. lib. 1.*

Sorex Hecaten.

De eo qui in hostes incidens auxilium implorat impetratoris: Quia quum mus aut forex in felis dentes illapsus est, opem ab Hecate sub cuius tutela dicebatur, implorat.

Verrius.

Naca.

Significat vilem & sordidum hominem. *Persius Sat. 3.*
à Nauci vocabulum deductum. *Ναίηνα* vocant Græci.

Non fumus ex fulgore dandus, sed ex fumo lux.

Monet vt ad altiora ascendat dicendi & scribendi ratio, non à rebus grauibus ad humilia descendat: Item, vt res obscuras explicemus, non res dilucidas tenebris ac fumo inuoluamus. *Horatius. Apollonius lib. 4. Argonauticon.*

Ilias Acci.

Dicitur de opere prolixo, & parum neruoso. *Persius Sat. 1.*

Adrastia lex.

Est ineuitabilis & incommutabilis constitutio. *Plato. Proclus.*

Per annulum trahi possis.

De iis qui morbo vel mærore sunt extenuati. *Suidas.*

Nihil cape, serua bene.

De iis qui intra domesticam parietum vmbra delitescunt. *Janus Cornarus ait hoc à Galeno fuisse usurpatum.*

Farinam spargis & cinerem colligis.

In eos qui meliora contentinnes, dant operam deterioribus. *Viues.*

Factis procul, verbis tenuis.

De fucatis hominibus. *Epiæctetus, Lucianus, Agellius lib. II cap. 23.*

Abderitarum stupor.

De mente alienatis dicitur, ex *Hippocrati epistolis ad Democritum.*

Fungus una nocte nascitur.

De re subitanea dicitur. *Plutarchus in Symposiacis.*

Arcades ambo.

Dicitur quum par in parem incidit, similisque similem affecutus est. *Virgilius.*

Cynofura.

Significat scopum certum & signum, & metam ad quam oportet collimare. *Cicero.*

Opus araneæ.

De re laboriosa quidem, sed parum frugifera. *Basilius, Proclus, Nazianzenus.*

Hæc lupus urget, hæc canis angit.

Pertinet ad hominem ancipitem & consilij inopem, quasi qui lupum teneat auribus. *Horat. Sat. 2. lib. 2.*

Vir ceruus, ἔλαφος ἀνὴρ.

De maximè formidoloso. *Aristoph. Plinius.*

Alba linea in lapide albo.

Res aut homo simplex & imperitus. Translatio sumpta est à tabulis monochromatis, ubi nulla pigmentorum varietas oculos pascit. *Virgines.*

Geminum versat temonem.

De eo qui cum aduersa parte colludit. *Plut. de fortuna Roman.*

Difficili ventre haud res impudensior ulla.

Venter non habet aures. *Homerus Iliad. 7.*

Τραγωδίας ἀξία παθεῖν.

Est durissimis iactari casibus. Nam Tragœdia finem gratum habet. *Plato. Lucianus.*

Alter

Alter ipse. ἴπτερος ὡπτός.

De amicissimis. *Aristotel. Hor. lib. 1. od. 3.* Vergilium nominavit dimidium animæ suæ.

Verba sesquipedalia.

Horatius vocat verba splendida, illustria, sublimia, ut sunt ea quæ multas habent syllabas, longa & turgida.

ὄνειροπολεῖ. Somnia vendit.

De Nugatore dicitur. *Arthemidorus.*

Felicioꝝ Carcini cochleis.

In improbos, parum fortunatos, eosque mirè contentiosos. Nam Carcinus malus poeta habuit filios distorto ingenio & corpore. Ideo eius filios Aristophanes in Pace ironice vocat *σποδικοίς* hoc est, cochleas.

Ἐλαχες τὸ Μ. Obuenit tibi M.

M. litera erat Morositatis & stoliditatis signum. Postea dictum est de maiora attentantibus: qui non dicuntur *μυθολογῶν* sed *μοναρχῶν*. Sed & Myseniorum clypeis, qui erant clarissimi τὸ Μ. descriptum erat. Pierius.

Τέλο κομιέτο fugam adornas.

Aduersus eos, inquit Suidas, qui perpetrato facinore se euasuros putant.

Γλωσσοφοεῖν. Versare linguam.

Significat versutum esse in dicendo. *Aristophanes.*

Per ensen currere.

De iis dicitur qui res periculosas suscipiunt. *Suidas.*

Ἀ' σποβατεῖν.

Illud est Aristophanis aduersus Socratem circa res nimis sublimes occupatum, & iudicium popolare conténnentem. Simile est huic apud Suidam *ἀ' δεισβατεῖν*.

Fauete linguis.

Pro eo, quod est tacete. *Onid. 15. Met. Tibullus, Horatius.* Cicero primo de diuinatione docet vnde profluxerit pro uerbium. Virgilius ad eundem modum dixit ore fauere: & Ennius, faucibus fauere.

Ἀ' νόος ἑ μακρός, Demens qui longus.

Prelongi dicti sunt vecordes vulgari dictorio Græco & Latino. *Aphrodisaus.*

Bellum ignitum, πυρρινος πόλεμος.

Dicitur à Suida bellum quod componi non potest: quafi à furiis infernalibus accensum.

Atheniensis etiam moriens manum porrigit.

Hoc dicterio Atheniensium in captandis lucris auiditas carpebatur teste Pierio. Manus autem extensio, veteribus aua ritiam significabat. ex Aristoph.

Edis de patella.

Dictum in eos qui vsque adeò conténunt sacra, vt edant etiam de patella quæ sacris admouebatur: teste *Varrone apud Nonium. Cicero 2. de finibus.* Sic etiã dicitur de sacrilegis, *De ara rapere Sacra nondum immolata deuorat*: dicebatur de intemperantibus. *Gyraldus.*

Nemo politam lanam defert in fullonis officinam.

Docet neminem debere ad disciplinam grauiorem accedere, priusquam minorum artium cognitione fuerit imbutus. *Ex Diogene Laertio in vita Xenocrati.* Nec dissimilis est illa philosophicæ scholæ epigraphæ, *μητις ἀλαωμότερος εἰσίστη.*

A F F I N I V M

AFFINIVM SIBI MV-

tuo & pugnantium Adagio-
rum Index, à Viçt. Gife-
lino collectus.

A *Berrandi. vide, Error.* ἄμαξονεῖν. A lineis excidere.
Extra curriculum ferri. De scammate egredi.

Absurda, praepostera. v. Imposs. Dissimil. Fronti ocream, ti-
biae galeam applicat. Herculis sacrificium. In asini aureis
canere. Accessorium operis loco. Grossus maturus esui in-
eptus, alius &c. Flumina in terram commutat. Glomerare
inglomerabilia, &c. Mandrabuli in morem. Fulmenta le-
ctum scandunt. Indoctus pater erudit filium. Crocum in
Ciliciam. Fures ipsi accusant. A cauda ad os transferre.
ἄροσθρόνουσα, ἀκρότητα κύμβαλα, &c. Sanæ parti scalpel-
lum adhibere. Hercules in Lydia. Testudo volat, &c. Or-
namentum in luto, dignitas in indigno. Pica Sirenem imi-
tans. Eburneis rastris solum vertere. Ligonibus aureis ter-
ram fodere. Volfellis pugnare cum gladiis. Serra gloriatur
contra trahentē. Arare boue & asino. De gallo ad asinum.
Saturninus. Dum vitat humū, nubes & inania captat. A bel-
lariis epulum commendare. Albati ad exequias, pullati ad
nuptias procedunt. Alcinoο poma dare. Nihil ad ius. Ole-
ribus verba facere. Συναμυξισίη. Aufidus Hadriam retro
fugit.

Accessio parua, nimia. v. pensatio. Mantissa obsonia vincit.
Facem accēdere. Accessorium operis loco. Ad aliud proce-
mium transeo. In aceruum metere. Addere gangrænam.
Vnguis in vlcere. De parua scintilla magnum sæpè excita-
tur incendium.

Aequalitas. vide. Similitud. In eandem lancem impone-
re. Quis Eteoburades, quisue feruus. Media agina ferri. Æ-
qualia reddere capita in pugna. Regula rector. Coruus ab-
sente graculo pulcher. Senum cōsilia, iuuenum lanceæ. Vt
quisque è bulga matris. Truciña pēsare, &c. Rotūde, quàm

Mmm j

quadratz mensæ præstat accumbere. In centro & circumf. Nube pari. Medium ferire. Calauria pro Delo.

Aequanimitas. v. Medioc. Prud. Neque defraudat, neque marginem excedit. Quod magas inter organa. Intra limites proprios cõsistere. *ἴσχυς τῆ ἀπίης καὶ εὐρείης.* Saburratus. *Qua* in re quisque clarus est, ad eam properat. Pygmæi, vel Thiodamas cum Hercule. *ἄλλω ἑυρόσ.*

Alba. Niue candidius, &c.

Alienum, aliena curare. v. Alius. Absurd. Mutat. inst. contrarium, Proprium. Charixenz non sunt ista. Manum peteteris, & pedem porrigis. Aliena in miseria cruciatum proprium metit. Equus fessorem rapit. Vbi Atridarum *Ἐαφᾶ,* &c. Retibus confert, nihil tamen capit. Extra curriculum ferri. Laui manus. Cibus alienis dentibus mansus, nauæofus. Pannis filiorum &c. Pro amphora. *vrceus.*

Alius opera. Per fideicommissa quædam. Coctum ab alio edere. Ad arculas sedere. Litteræ mutæ. Ferrum ferro acuitur.

Ambitus. Frumentum in populum.

Amicitia, amor. vide Concord. c. Inimic. Tantalii philotesia. *ὄλιον οὐρανόν.* Nauigare cū felicibus. Concinere. *ἄνεσι ἀπιόζεν.* Rectis an inclinatis hastis. Ars amat fortunam, fortuna artem. Quorsum opus amicis, si faueat Deus? Amicus cum vitis ferendus. Amicus Plato: magis tamen amica veritas. Caritate factum esse oportet. Balneum ingressus depone odium. Acum & filum sumens rupturam confuc. Non soli Atridæ uxores amant. Vilis amicorum annona est. Non odi: Martialis affectio. Amor fit ira iucundior. Idem velle & idem nolle &c.

Anceps, dubitatio, obscuritas. c. Certum. Iustitiene murum an fraudis. Archimedeum problema. Sol Apollo, & Apollo sol. Pyrronia hæsitatio. Statua viatores omnes intuens. In Ceo quis dies. Ignotius quàm maris choes. Bona mala. Vtrumque. Rectis an inclinatis hastis. Iactus retis. *κὺβος.* Per nebulam, caliginem videre, &c. Animo nunc huc, nunc fluctuat illuc. In medio relinquere.

Annumerare. Albo ad scribere.

Aperire. Quasi mappa missa. Sphingis ænigmata dissoluit. Canibus ossa prodo.

Apert. v. Eleg. c. Inept. Asteropus. Lapis ad funiculum. **Omnis**

Omnia bonos v iros decent. More maiorum. Conueniunt rebus nomina sæpè suis. λέγειν κείρα

Approbandi. v. Laus. c. Damnan. Scruta laudat scrutarius. Omnem lapidè vnctum adorantes. Velut Mineræ calculus. Maçte virtute.

Arrogantia, superbia. vide Philaut. In pura immigrat fames. Turgida nomina. Coturnicis naturam induere. Opulentum spirat. Ampullas loqui. Angularis bombyx. Saperdæ videntur, cum simus σάπροι. Téléphus è perula. τράχηλος ποδίστην. Non verbis, at factò opus est. Magabyzi sermones. Rusticanus Oenomaus. Ambitiōsior Cleophonte. Lapirha. Tigranem salutare. Otus, & Othus. Verba sine penu & pecunia. Nihil ad medicorum arrogantiam. Briareus appareret, cum sit lepus. In pace leones, in prælio cerui. Flumina in terram commutat. Vter fastu plenus. Fulmenta lectum scandunt. Ioui paria intonat. Tanquam pauo circumspēctans sè. Pifandri galea & superciliū. Gorgonei capitis posteritas. Gallus bibit, neque meit, Myxus non bibit, attramen meit. Argentea conuiuári. Currulis, & c. Ἡράων βαδίζειν. Io Saturnalia. Mithæcus cum sit, Agamemnonem simulat. Herculana scabies. Cēsor bonus. Clemens Lanista. πικροχάλαζόν. Altius Oromedôte. Astydamæ in morem. Calcæos mutare. More galli pugnacis. σαλακόν, & c. Senator absque prouocatione. Legatus sine mandatis. Fortes in tabula. Quasi locum in balneis. Vnfram tuam metire. Vter. Nescit seipsum. Loqueris equo insidens. Homo genibus elefantinis. Adoniæ conuiuium. Iulio & Cæsare consulib. Ebruius. Στωμίματα, & c. Αγάματα τῆς ἀγοράς. Regiè & regaliter. Superfluens. Cælo animum ferr e: ἁλάζόν.

Afferitas. vide, Crud. Moros. Grau. Salmonæus alter. Draconis leges. Vua acerbà immittor. Muræna. Quasi Nauplius Caphareo rediens. Annum in mensem contrahit. Gygantizare. Echeti imperium. lube factu procliuiã. Marস্য mors. Licynij & c. Vespà acerbior. Mulgens hircos sanguinem educit. Lycurgeus. ἀλόχοινος. Canem mortuum & c. Pater flag. & c. Ἐκατηχελίτης. Orba tigride peior. Antiphates trepidi laris & Polyphemus. Fretis acrior Adriæ. Mala bestia. Neptuni seu maris filij. Σκυρία δίκυα.

Astiditas. v. Constant. dicitur. Puteus si hauriatur, mē

litor cuadit. Studium generat studium, ignavia ignauiam. Benefacta benefactis aliis per te gito ne perpluant. Gutta cauat lapidem.

Attentio. Hoc age.

Audacia. v. *Temer.* *Impud.* c. *Metus.* Ignauis quiduis tentant. Canis nouem animas habēs. Ferreus. τίς ποδὲν εἶς αἰσθητός, &c. *Æs* triplex circa pectus.

Auxilium. v. *Refug.* Iolaum implorat. Alaudæ in nido gramen latet. Andromachen ex anguibus concinnare. E media flamma seruare. Arma Achillea. Per fideicommissa quædam. Sunt oculi mihi, sunt aures, &c. Petis tanquam Cæsaris candidatus. Loricæ gladius. Suffragia emendicata.

B

Beatè. v. *Bona.* *Fel.* c. *Mis.* Cyclopicavita. Herculis cornu. Saturnia vita. Pergama tristia non incolit. Terra lacte & melle fluens. In regno suo esse.

Bellicosi. Smyrnæi. Tyrtæo bellicosior.

Beneficium rectè confer. Gubernatori somnolento ne benefacito.

Bibacitas. vide *Ebrius.* c. *Frug.* Pulmonis vitam agit. Charadrij vitam viuuit. In triclinio choa. Ranæ. Quis istiq est fluiuius, quem non recipiat mare? ἀέριος ἰ, Ductim.

Bona fortuna, ominis instituti. v. *Felic.* c. *Infort.* Fortunatus sapiens. Albus dies, &c. Ter sex iacit. Vnione signare. Sagittæ attigit. Mortalis deus. ἰσοδύτος, ζᾶδύτος, &c. Rex sum. Bonorum Ilias: Bonorum plaustra, &c. Consilium non sine diis. Cum Deo. Non sine diis, &c. Spes bona ostensa, ex Homero. Iupiter plue mel. Bona salute. Hac nos Deus ducit. Iouis Corinthus. Faustum & felix sit lum en. Bene eueniat, &c. εὖ εἰρήνη μοι δέῃον, Diis secundis. Amores sternutauerunt.

Breviloquentia. Chilonius modus. Annuum in mensem contrahit. Theatrum simul aperit, & claudit. ἐν κεραιαίρῳ.

C

Calliditas. Themistoclea vafrities. αὐρηλαίμοι. Manducæ cones. Embarus es. Pardalis exuuïu induere. Archilochia vulpes. Dædala machæra. μισθῶλης αἰσθητός, χλωαλόπηξ. CA.

Nullus alector sapientior te, Sesquiuylfles. Perdicit
 vafrities. *πάλαισμα.*

Calumniã, obrectatio, maledicta. Gephyrei &c. Fumus è fi-
 cubus. Ignem spirat. Cuminum frere. Scommata Diony-
 siaca. Adspargere. E pirotico cane vehementius. Bupalia
 pugna. Sphettius Gorgonei capitis posteritas. *Πομπύειν. Σαω
 σασιδης. Αιζωνδιδου.* Stultorum thesaurus maledicentia.
 Ocyra cantare. Maledicus à malefico non distat nisi oc-
 casione. Hiantia sepulcra. Cynicus. *καμαθιδου.*

Caluites. c. Capill. Lunulæ. Cari capite nudius. Priamis a-
 re. Ouo nudior aut glabrior. Tranquillitate caluioꝝ, &c.
 Cucurbita glabrior, &c.

Capillus. c. Caluit. Comæ venustate vel Absolona vincit.
 Achillæ comæ.

Carum. v. lubent. Amic. c. Repel. Tota vita. Sanguis & ani-
 ma. Plus oculis suis. Capra cynamomum. Pro aris & focus.
 Oculis carius. Mellitum, Sanguis meus.

Caritas amona. Argenteo vomere aratur.

Cedendum multitudini & potentie. Hinnulus ne cum leone
 pariat. In paguro sapientia. Vni cum duobus non pu-
 gnandum. Submittere fasces: Vesparum examen &c.

Certum. v. Vinculum, Fides. c. Anceps. Trabali clauo fige-
 re. Murus Semiramidis. Tabellis obsignatis agere. Neces-
 sitas linealis. Exarmat Argiuos hoc oraculum. Hirun-
 do ætatem loquitur. Cæsaris candidatus. Visus fidelior
 auditu.

Clavosus, rabula, vide Rex. Cuculus. Non est apud Cætau-
 ros. Chius. Coum loqui non finit. Suilla harmonia. Vna clã-
 more Neadas superat.

Commiseratio. c. crudel. Aliena in miseria, cruciatum pro-
 prium metit. Virtutem infortunatam despicere, miserum
 Omnia iudicia absolutoria sunt.

Commoditas. c. Inutile. *Ὁ κύριον τὸ φου.* Fructibus non sta-
 diis certare. Equum Scytha. Agri podex, &c. Bona mala.
 Hortus altera succidia. Salaminia nauis.

Commune. c. Propt. Commune tanquam Sisapo.

Concordia. v. Amic. simil. c. Dissent. Communibus ostiis ex-
 cludere. Vnum alucare. Funiculus triplex non facile rum-
 pit. Spinæ se inuicem complectuntur. *Σωπρεσμεῖν. Ani-
 μανα. Τὸ ἕμει γ' ἕμοι λόγους ὄναρ.*

AFFINIUM SIBI ET PUGNANT.

Conseclura, v. Anceps, c. Cert. Achaicum telum. Hirundo aestatem loquitur. Avis quæuis non portendit. Tale ingenium, qualis oratio. Cribro vaticinans.

Conscientia. Noxa caput sequitur. Conscientia crimen prodit, Lemnij, Imbrij. Animo cōscio nihil miserius. Felix nihil conscire sibi, &c Solidæ petræ innitendum. Conscientia mentem exagitat.

Consilium, deliberatio. Iustitiæne murum an fraudis? Colæ consilium. Monitor capras age. Pater parum sanus erudit filium. Capita conferre. Puluillum consulere. *εἰσὴν δὲ μὲν ἄνοι,* &c. Noctu vrgenda consilia.

Constanter, v. Inconst. Gradum figere. Inconcussa columna, &c. Tydeus corpore, animo Hercules. Linæ insistere. Stylo fetreo. Ignis cineribus alitur suis. Ille velut pelagi rupes immota. Fac nidum vnum vna in arbore.

Consuetudo, c. Desuet. Barbarus euasit inter barbaros. Amnis cursum inhibere. Cum vulpe habens commercium, dolos caue. Pardus maculas non deponit. *θήμη βουδῆν.*

Contagio, v. Illeceb. Cum vulpe habens commercium dolos caue. Adulter adulterum trahit. Talis quisque est, qualis quibuscum familiaris. Charonia.

Contemptus, c. Dign. Excell. Quadrante dignum. Cadaueris instar venustus. Fimo abiectior, &c. Ne cicadam quidem in umbret. Circa terram natat, Colæ consilium. Ne in viginti quidem esse potest. *Ἀποθωνίσι δῆται.* Scrutarius, *ῥοποπάλης.* Vmbræ me prohibet. Lateritius, &c. Caris loco habere. Circa radices montis hæere. Nihil amplius est. Eis, quæ è triuio, simile. Edentulæ maxillæ. In cinere scribere. Inter Sofias & Tybios referre. Vulgari pisci non infunt spinæ. In solum. Ne vicini quidem sentiunt. Fungus putidus, &c. Numus plumbeus. Semis, &c. Nihili est, aut nihil curæ est. Femine aut infantis iactus. Vilior pomis vitiosis. Bambalio. Litterarius. Platanq̄ assimilis. Proci Penelopes. Proletarius scriptor. Minuunt præsentia famam. Numo addicere. Inter medios collocare. De plebe, &c. Cinerem quarere. Contemnunt spinam, cum cecidere rosæ. Digni pilo. Hircus. Cuculus. *ὁ ἀσπὴρ δῆται.* Palea. Sarmentarij. Semissij. Afinarj. Hallex. *Ἀντοκράδῆται. Ἀντοκράδῆται.* Vas vacuum detergere. *συρροίται.*

Contentus, Non contentus. Da panem & pugnium. Offula

cor-

contentus . Terram continentem incolentes mare desiderant. Paruis parua dant dii. Suus rex reginæ placet, &c. Contenti simus hoc Catone. Non rudis onager, &c.

Contumelia afficere. Calcibus proterere. ἀποκυτίσαι.

Correctio dicti aut facti. Amara bilis amar. etc. Spongia me debetur. Posteriores prioribus potiores.

Crasse, v. Leuiter. Indil. Neglig. c. Perfecte. Παχυμερές. &c. πύπυ λέγειν. Ab Syra area. Mittere lineam. παχύμερές εστιν. τὸ φάρα λαβεῖν.

Crudelitas, praesertim facti. v. Asper. c. Commi. Marfya mors. Grauiora, quam ab Archidamo Athenienses. Agrestis apis. Thyestæ cæna. Attica hostilitas. Medea immanior. Taurica ara crudelior. Medica mensa. Inice. Reges, vis. &c. Coquere hœdum in lacte matris. Cane milite peior. Laniena Hippocratica. Sicula aula. Titani. Saturni hostia.

Cura, custodia. v. Dilig. c. Neglig. Vt lucorum delubra, siue, vt templorum sacra. ἵνα μὴ γένηται ἀπὸ ὑσώσθησε. Vlyssis vinculum. Quasi thesaurum draco. Ades tritico dum molitur, tuo.

Curiositas, v. Subtil. ἰξάραεν θίξεν. Cybaritici canes. Inferorū triacadas. Cerebrum interius inquirere. κατωφθαλμίζεν. Musica est. Aliud homini, aliud humanitati satis. Delatoria curiositas. Venator cum auritis plagis. τί τ' ἀλλότριον αἰσθῆται, &c. διασπρέθων ὀφθαλμόν. Curiosus idem & garrulus.

D

D*Amnandi, c. Approb.* Appropera, vt letho sis vicinior. Inter Sofias & Tybios referre. Quæ tibi vox excidit? Ceræ miniatulæ. ὀφθαλμίζεν. Limare, &c. Abiiciendū in mare.

Debititas, c. Forti. Exungare. Pennas incidere. Nervos frangere.

Delatores, v. Perfid. Cybaritici canes, &c. Fumus è ficibus. Tritones piscinarum. Thorycionem imitatur. Corycæus audit.

Delectus, sine defectu. v. Consil. Non quacunque manu. Thy-mo nemo vescitur, vbi adest caro. Omnem lapidem vinctum adorantes. Elige viam optimam. Cùm aquila esse queas; inter graculos primas ne opta. Præstat vineæ

AFFINIUM SIBI ET PUGNANT.

vlum esse, &c. Quicquid in buccam venerit.

Deliciae, v. Dissol. Ventr. c. Frugal. Cucumere vescens chlamydem texito. Tritones piscinarum. Alcinoi horti, &c. Melanthio delicatior. Vuida vita. Καρυαία. Sybaris. Alexandriæ deliciae. Medica mensa. Phæacum more viuere. Seplasia dignus. Iunonius puer, &c. Inter meros lepores. Theffalus missus. Ebria cœna. Κατὸ Δίον δακτύλοις. Mensæ Sicula, Asiana, &c. Viuere. Obsonare pollucibiliter.

Deprecatio, v. Exsecrant. Repell. Hostibus eueniat. Nauis scopulum deprecatur. In Ægypto optarit esse potius. Reiciētis culpam ex Hom. ἔξω κείν. Ne Di firint.

Deprehensi, e. Occult. Deprehensum occultum ex Hom. Hæc Helena.

Deriso, v. Risus. Scommata dionysiaca. Μυκτηρίζειν. Nasuti. Nasus, &c. Asinus Ægyptius. Insuere in sacco, vel culcum. Pulcra apud pulcros simia.

Desperatio, v. Internecio. Mut. in deterius. c. Spes. Κυθώλις. Rudens omnis disruptus est. Salus, si cupiat, seruare hunc non possit. Neque remi, neq; venti. Paxillus infractus est. οὐχ ἔστι λείπον. &c. Mortua res est. Hactenus habui, potui, &c. Conclamatum est.

Desuetudo. Ab aula recessit.

Deterrendi, dehortandi. Habenas ignarus ne tractet. Vt nutrices Lamiam.

Detrimēto afficere. Auxil. Onerat aliquam zamiam. Laccuna. Securim iniicere. Mantis te vidit.

Deus. Deo præeunte nullus officit obex. In deorum genus positum est. Hac nos Deus ducit. Quorsum opus, &c. Oculus Dei fortissimus. Deus hoc habeat decus. Cunctabundus natura Deus. Cede Deo. Valet ima summis mutare. Fata viam inuenient. Aderit vocatus Apollo. Rex Iupiter omnibus idem est.

Difficilia, v. Impos. c. Procliu. Contigua soluis. Grauius, quam sit Troiam capere. Amnis cursum inhibere. Non est cuiusuis rectè condire. Scaperdam trahere. Aduerso æstu. Camelus pyrrhicham didicerit. Lippus oculus solis radios non fert. Violento remigio. In aceruum metere. Non sus quiuis hoc sciet. Teucrum Pacuij ediscere. Theffaurus in agro absce. Chironia vlcera.

Diffidentij, e. Fides. Cochleis diffidētior. Graculo imperfusabilior.

suasibilior. Græca fides. Sed quis Custodiet ipsos Custodes?
Fronti nulla fides. Nec mulieri, nec gremio fidendum.

Dignitas, pretium. v. Excell. c. Contempt. Mosis tabulæ. Byssina verba. Cuius nunc calent aræ. Fructibus non stadiis certare. Siphnia arra. Nectar spirat. In paguro sapientia. De meliore nota. Multorum aliorum instar. Aurea barba dignus. Vnum quidem sed leonem. Sulcus Ægypti Lybiæ arenas nõ curat. Minerua Phydix. Quali locum in balneis occupat. Primus, secundus, tertius, &c. Pæplo dignus. Lydia arena.

Diligentia, conatus. v. Cura. c. Indil. Ignau. Euclionis galls gallinaceus. Multis brachiis æqualis. Cum mortuis conuersari. Puteus si hauriatur, melior euadit. Vtroque velo sitigere. Ab alno spectare. Tu ipse & liberi tui. Polypus, &c. Non omnia per boues obtinebis. Cyrenæus videris. Omni voce. Curribus & pedibus. Cominus & eminus niti. Sapit demorsos vngues. Pluteum cadit. ἀκτιμαπαζίδου. Recoquere. Pedem ab illo nunquã, &c. Rursum prorsum. αἶμα καὶ κρότα &c. Ars portus inopix, &c. Quantum pedes possunt. Spicilegium relinquere. Demandere calamum. Expellere furca, vel furcillis. Vtraque manu cadere. ραβδάπην χερὲ καὶ ποδὶ καὶ πύσῃ δυνάμει. Aurum ex stercore colligendum. Calculi à linea mouere. Conando Græci Troia potiti sunt.

Discrimen, periculum. c. Secur. Inter famem & necem. Curriculū animæ decurrere. Nox gubernatorem prudentem terret. Argi tumulus. Extra callem. Ignem stipulæ admouere. Agathonem vincit. Tempesta ingruit, ἐκκυβόλεον. Animæ scrinium seruitus. Tria Theramenis cauenda. Via Scirronia. Subula leonem excipere. Εἰς πόρτον ἀπὸ θεῶν. Tua res agitur, paries cum proximus ardet. ἐν τοῖς τοῦ βέλους.

Dissimilitudo, v. Absurd. Intempest. c. Similit. Delphinū patina nõ capit. Quid Delphino & boui commune? Istic velulus non carpitur. Quid Lecycho cum strophio? Quantum aquila culicem. Fulicam cygno cõparas, &c. Quid cothurnus cum claua. Quid barbiton crocoto loquitur? Nihil ad Persum. Simia in pelle leonis. Quid cani cum balneo? Rõ non nouam aggredi. Pygmæzi, vel Thiodamas cum Hercule. A Dorio ad Phrygium. Vitis & brassica. Siftus te seras agitare putasti. Saul inter prophetas.

AFFINIVM SIBI ET PVG.

Dissentire, c. Concord. Σολομίζεν τῆ νόμωπ. Πολομείν χροῖφ.
Dissoluti v. Moll. Delic. c. Pug. frugal. Smyrnæi mores. Cæ-
 nopifinus. Phæacum morè viuere. Sardanapalus. Discinctus
 Copa. Mores Massilienses. Indulgere genio. Nepos. Pó-
 stremi.

Diuitia, v. Potent. c. Paupert. Plutus mortuus, &c. Quântum
 vel Midam satiarit. Larus fortuna superior est. Darij opes.
 Gygis opes. ἀχρὸς ποναί. Vna ab vna senescit. Diuitiæ non
 semper optimis. Tantalicæ conditiones. Arabum gazæ.
 Perfici apparatus. E scurra facilius diues, quàm paterfam.
 Quantum vbique possunt duo oboli? Vbi vber, ibi tuber.
 Lydia arena. Pythiæ Myti talenta. Ars census, opera vita.
 Narcissi opes.

Diuturnum semper, v. Assidu. Longæu. Polypus. scopulo af-
 fixus. Circa radices montis hære. Nocti æquare diem.
 Non hodie aut heri institutum. Ad Sirenum scopulos cõ-
 senescere. Adamante notare. Longo in itinere etiam palea
 oneri est. scopulis iisdem hære.

Docere, discere. Expiatis bona contingunt. Etiam vetus
 arbut.

E

E *Brius, v. Dissol. Delic. Bibac. c. Frug.* Quatuor habens
 capita. Vinum lac Veneris. Omnia omnibus annuit.

Efficax. Incantatione quauis efficacius. Montes transfer-
 re. Parua pluuia magnus &c.

Elabi. Rodere casses. Sparsis redemerunt crimina num-
 mis. Nummum quærit pestilentia, duos &c.

Elegant, v. Ornat. c. Inept. Prisca manus. Pectide suauior.
 Res olei & palestræ. Vna locutio. Palæstram orationi ad-
 dere. Calcei Sicyonij. Minerua Phydix. Ad oculos magis
 quàm ad vesicam pertinet. Quod pulchrum est, placet. Her-
 culis clypeus. Genium aliquid habere.

Error, v. Aberr. Solæcus, &c. In montes offendere.

Eruditus homo, opus, c. Inerudit. Luscinia Musarum. Mer-
 curij typus &c. Telephî citiparium. Musarum fauus. Cum
 Musis certare, &c. Lingua qui dē segnis, sed dextera viget.
 Phidias pacem amat. Bibliotheca animata. Ver vnicum
 inter

ADAGIORVM INDEX.

inter anni partes. Quod magas inter organa, Colossi frag-
menta. κερυκκία. Antrum Mercurij. Expiatis bona con-
tingunt. Vinum equus poetæ. Ab Hymetto. Eruditi oculi.
Chium & Ammineum miscet. Pentathli similis. Quis istic
est fluuius, quem &c. Nouem Musis celatum opus.

Euentus, v. Fort. Colæ consilium. Sapientia in exitu
canitur.

Excellentia, inæqualitas, v. dign. c. equal. Contemp. Corinthia
verba & Ionica. Loricæ seu coronæ instar. Coryphæus. Pala-
medeum inuentum. Delphinum patina non capit. Sol non
inuidet vesperæ. Cælotenus altum. Byffina verba. Igne a-
liud feruentius. Quantum aquila culicem. Cubitis metiri,
vt Nili incrementa. Ver vnicum inter anni partes. Omni-
bus iudicib. vincit. Vna voce vincere. Daphnis inter pasto-
res primus. Extra omnem aleã Chorus illius maior, meus
concinentior. Longè vicisti. Roscius. Scintilla etiã exigua
&c. Familiam ducere. Homo omni exceptione maior. So-
lem in manibus gestare. Talem oportet ducere, aut nõ du-
cere. Ducere funem. Athleta. διοτις. Flos Cedro dignum.
Hercules. Deus, è cælo lapsus.

Exsecrandi, v. Calum. Repell. Deprec. Αποκακίζων. Diris
agere. τραυμαί αει. Iupiter plue calamitates. Morboniam
mittere. Ocyma cantare. Αιδ' όφελος τ' άρνος τ' ύμνας, άγαμός
τ' άπολί άου.

Experientia, v. iteras. Semel in laqueum vulpes. Ε'κκυβέβη.
Duro flagello mens docetur rectius. Cedrus cecidit. A vi-
pera morsum culpas nunquam ipse morsus. Ventorum sta-
tiones. Multum nauigauit aquæ. Recoctus. Figulinam de
dolio discere. Calculum à linea mouere.

F

F *Acundia, virtus persuad. c. in eloq.* Mercurij rypus. Os δαδ
καρρονον. Ilissus in faucibus. Ignis in veterib'. Mercurij
cathena. Quanto verborum stillat auro. Mercurij virga ex-
citare. Cubitis metiri, vt Nili incrementa. Sirenibus ad per-
suadendum aptior instar tubę olympicę. Arma Achillea.
Aureum lac delibare. Ad Scirrhonem tendere. Μδισαν
καρονον τ' όμα, γργιάζον. Atticè dicere. Ab aure reuinctos
ducit.

Fames, v. Frug. Sord. c. Delic. In pura innigrat fames. Splendida cœna famem non sedat. Mugilis vitam agere. Argentea fame conuiuari. Choros tragicos moleste fert. Autumnalis apperentia. Fames præter se edulcat omnia. A te sudor abest: abest salua mucûsque. Diurnum petere. I-
pso è rogo carpere cœnam.

Familiaritas nimia. c. Morositas. Familiaris dominus fa-
tuum seruum nutrit. Parietes amicitia custodes.

Felicitas, v. Bon. Beatè. c. Infort. Fici cadunt in os comedē-
tis. Solem, ventum auersum habere. Felici diplomate vti.
Τὸ εἶς βέλγη. Lac auium fert Samus Ionica. Hereditas sine
sacris. Noua lux effulsit.

Felicitas cum infortunio. Corinthus superciliosa. Deorum
dona sæpè nō dona. Risus profundior lacrymas excutit. Pa-
ludè & salinas emero oportet. Spinofum aliquid in prato.
Κάλλις ἐὶ δὲ πῶσαι.

Femina. Sit mihi Tritogenes gnatus, non Tritogenia.
Achææ non Achivi, &c. Primo crede mulieris consilio, se-
cundo noli. Tres feminae nundinas faciunt. Femina aut mi-
nus quàm canem, aut plus quàm senionem, iacit.

Festinatio. c. Tardit. Οὐχ ἄρα εἶργον, εἰς ἀρετοῦς. Citius,
quàm gradatim. Ne propera, nondum ignem calcas. Bo-
readibus perniciosior. Præ Nilii cataractis. Abaridis sagitta.
Αὐτοβοῆ. Prior occupauit. De summo pectore, ὑπὸ χηλῶν.
Sub manu. Conclamare vasa. Qui festinis est pedib. offen-
dit. Celer vt mēs, vt ala. Dædaleis ferri remigiis. μονομαρδῶ.
Θίγν ἀνὰ μοισινὸ μοῖσι. Demissis manibus fugere.

Fides, v. Certum c. Perfid. Veriora Bacidis dictis. Xeno-
cratis testimoniū. Iniurato huic credas. Magnus bonûsque
Semper aliquem virum magnum. Arietinum oraculum.
Ἀπίεθς μύθος.

Finis, cessatio. v. Prohib. c. Initium. Inhibere remos. Magis
quàm Sol Heracliti exstingui. Nondum omnium dierum
sol occidit. Sufflaminare excutere puluerē pedum. πλῆθε
ἢ φλοισμῶν. Zonam deponere vel amittere.

Fletus, c. Risus. Maryandinus tibicen. Myforum more
inclamat. Lacrymæ Simonidis.

Forma, deformitas. Scapha lignea. Vmbra, &c. Suis ty-
pus. κρηλοθλωα. Vmbri macilētiōr. Vuæ passæ similis. Lau-
daret

daret faciem liuor quoque. Qui te conspexerit augurium capere possit. Dorcas. Fumus pulcriorem sequitur. Sublata lucerna nihil discriminis inter mulieres.

Fortitudo, Firmitas. v. Constant. Vincul. c. infirm. Murus Semiramidis. Amentata sententia. Atticus miles. Acernus. Ne Mars quidem expugnari. ἢ τῶν, ἢ ἐπὶ τῆς. Naxia cos. Pro aris & focus. Gradum figere. Vinculis Hippocratis. alligare. Vnus lanius non timet multas oues. Pons à tergo abruptus est. Quasi lupus ab armis, &c. Patiens pulueris atque solis. Campæ dictis abiguntur. Strenuus abundè dictum puro. Durior adamante. Dimicare pro carnibus. Nodus inest. Pecunia neruus.

Fortuna, fortune commutatio. v. vicissim, vita hom. Εὐκοῦλον. Homo Dei ludibrium. Cerdo cras, hodie nihil. Rex aut asinus. ἢ τῶν, ἢ ἐπὶ τῆς. Circulus res mortaliū. Victoria ἰππευτικῆς. Hodie seruus, cras liber. Vesticulariam vitam viuere. Ne currente rota funis eat retro. Spongiæ. Inuenies altam Galatheam. κυβητῆα. κύβου. Hæc tela textitur.

Fraus, impostor. v. simul. furt. infid. c. integr. Thesalicum numisma. Syri aduersum Phœnices. Pergæa Diana. Vulpis reliquiæ. Laconisare. κλαυθρον. Simiolum obtueri. Solisare. Cum vulpe habens commercium, dolos caue. Pro virgine cerua. θυσαυχίω, &c. Telchines. Fures ipsi accusant. Cercops, &c. Escam hamo circūponere. In castes inducere. Sisyphus. Aliud quid πεινῶ. Omnibus piscib. sua inest spina. Obolum reperit Parnocetes. Planus. πεινῶ. χαρυνίσις. Ut sportulam furunculus captare. Tangere. Eludere, circumducere, &c. ἀριστηρίων. παλιμβολος. *Vlysses.* Arto Pelasga.

Fridulum. v. Contempt. infirm. c. dign. Absque oleo pingere. Manipularis sententia. Illo indigna verba. εἰς τὸν ἄλλον. Arena sine calce.

Fragilitas, v. fames. Sord. Mediocr. c. Profus. Musicus apparatus. Aere & rore pastus. Laconicè cœnat. Est modus matulæ. Anima sicca sapientissima. Phidias pacem amat. Mel summis digitis delibādum. Hecales cœna. Icci cœna. Venio viuere. Cogitato quàm longa sit hiems. Lucerna qui indigent, oleum affundunt. Animæ esu rienti &c. Nunquam lagenam crateri impone. Cœna terrestris. Cœna

sine sanguine. Dignus qui ranis ministres. Sumptus celsum
ne superet. Parsimonia summum vectigal.

Fucate, v. Fraus. Simul. Insid. Moll. c. Simpl. Geometriam
exercet in superciliis. Intus Hecuba, foris Helena. At-
qui Sullia caro est. Profopion habet, non profopon. Tot-
tam spirare Asiam. Galathum Sycaminorum in malis ha-
bere. Tabernariam exercet in fronte. Formosus sine
pulchritudine. κινεταριον. Vulpes pro leone. πηλαϊ ανδρος.

Furtum, Plagium, v. Rapac. Fuci. Neoclide furacior. Simo-
ne rapacior. Manus in Ætolis habet, mentem in Clopidis.
Mulctores reipubl. pestis. Tritones piscinarum. Tanquam
Palladium, βελταμης. Aquæ furtiuæ dulciores. Mutuum
sumpsisti.

G

G*arrulitas, v. Clamos. c. Taciturn.* Frenum non habet lin-
gua, & c. Nugarum institores. σμεψιμελλος. Magis mu-
tus, quam perdix. λογδαρροια. Anni assimilis. Fundo
carens calix. Cornice loquacior. Achee, non Achiui, & c.
εξορχηιδος. Senex vox & umbra. In triclinio choa, in cu-
biculo nola. Super clepsydram dicere. Paphlagones, & c.
Tanquam pelles complosæ. Saburratus. Κονα συμποσια,
λεγα. Quam Glinia ex Demetrio. Citeria: Citeria lo-
quacior. Vacuum vas altius pleno resonat. Voces iactat in-
ertes. Bambalio, bombax & c. Rimosus. Arabicus tubicen.
κικαστη.

Generis nobilitas, obscuritas. Quis Eteobutades, quisue-
seruus. In astragalus nobilitas. Lutea progenies, & c. Cecro-
pe generosior, & c. Cera & ære nobilis. Nouus homo.

Gloria, c. Infamia. Ad manus ferre. Viuis fama negatur.
Ad sidera notus.

Gratitudo, v. Pens. c. ingratis. Immortales gratiarum hor-
ti. Gratia non ducitur pœnitentia. Obtestatio veterum meri-
torum ex Hom. Benefactorum memoria, ex eod. Merces
animo constituenda. Bos cognoscit possess. κελος προφεια α-
πιπσων. αππιλαργιν.

Graneolens. Ieiunium olet. Τεργιζεν. ηαζος.

Graniter, v. asper. Moros. Censorium superciliū. Ne bazon
piscis

piscis molestus sit. Lycurgeus. Tenedius vir.

H

H *Erodipeta*. Vespertinum amant, matutinum oderunt.
Num fratri bene est? Vulturius, aut coruus.

Hospitalitas. Apertis ianuis. Hospes dais & hominibus reuocendus.

I

I *Gnauia, inscitia. v. indilig. stol. c. Dilig.* Cuculus. Simulacrum pictum, &c. Rurestris locusta. *παραξηνουιδρος τῆς* &c. E scala. Figura & triobolus. Agri podex. Tanquam ouis meridiana. Omni fune remisso. Leo est foris &c. Coruus ab aquila, &c. A fini sepultura. Surgentem auscultare auenam. Dissoluti, discincti. Seruiles in animo pilos habet. Murgiso. Sedet. Ignauis semper festum.

Ignoranter. Tanquam in nocturno prælio.

Illecebra. v. contagio. Cesto pellacius. Iynges. Syren. Helopolis. *πυλὸς ἑρπυα*. Genium aliquid habere.

Imitatio. Didelites. Vestigia relegere. *καὶ πῖδα. πλάττω θυγῆρον*. Lapidis ad filium.

Immoderata. c. mediocr. Ultra pedem: *ὄλομαι μενίαις*. Omne nimium non bonum. Qui inedicè viuit, miserè viuit.

Imperfectè. c. perfect. Claudicat. Artificium omne incrementum recipit.

Imperium. c. Seruit. obscurd. Clauum tenere. Vxor seni sponso regina. Ad arculas sedere. Quicquid dominatur, vim Dei habet. Manibus habere. Tortum digna sequi &c. Rerumque reliquit habenas.

Impy. Subiicere pedibus Acherontem. Inflatum saliuunt oues ad utrem. Gergeseni. Dardaniæ artes.

Impossibilia. v. difficilia, absurda, nunquam. c. Procl. Atlanticum mare coryla exforbere. Rete inflas. Citiùs terra ætherem conscendet, &c. In deorum genibus positum. Vento viuere. Priùs vnda cum flamma redibit in gratiam. Myricæ citiùs poma ferent. &c.

Improbitas, iniustitia. c. iustit. Sinistras litteras edoctus. Scruta laudat scrutarius. Appropera vt letho sis vicinior. Cilicia insoletia. Tritones piscinarum. Scæua. Durei equi speciem præ se fert. Sacrum ignem insare illi

nephas. Multa nôris, quibus Deum fallas. Fures ipsi accu-
sant. Chalanes turris. Nihil cogitat planè boni vir arrigès.
Salsè conspersi. Circulator Cybeleius, &c. Niger. Omnibus
modis nocens, ex Soph. Αλιττειος, & ἀλιττεινεν. E scurra faci-
lijus diues, quàm paterfami. Ex factis euellendi. Spinæ se in-
uicem complectuntur. Si laueris te nitro, maculata es. Afi-
ni sepultura. Cercopum forum. Subiicere Acheruntem pe-
dibus. ασιλάει. Hiãtia sepulcra. Sarabaita. Solis vos pudeat.
Lydi mali, secundi Ægyptij, tertij Cares. Romulus. Vir sa-
cer. Mala mens.

Impudentia v. *Temer.* *Aud. c. Pudor.* Cane caninior, &c.
Αυαλότιξ. &c. Nudo capite. Personam non faciem habet.
Sine persona lasciuire. κελούμοξοι. τριζαί μίτωπον. Si non ho-
minum, saltem Solis vos pudeat.

Impudicitia, v. *Libid. Mollit Dissol. c. Pudic.* Quadrantaria
Clyræmnetra. Laconifare. Philænidis commentarij. Mu-
lierum accipitres. Siphnia arra. Caricum schema. Fescen-
nina licentia. Canopismus. Suilla vita. Cillones. Laciada.
De tribu Leui. Datatim dat sese. τριγάρης. Ictidis pellis. A-
prilis pisci. Caunius amor. Cauponariæ mulieres. ραυμίξην,
λοσβιαζήν. Ipsa olera olla legit. Oscè loqui. Toscani.

Inanis opera, v. *Absurd. Intemp. Imposs. c. Commod.* Delphinis
in terra vires. Tudiculam expoliuit. Archilocum calcas.
Dormienti loquor. Humeros liceat perdas aquã incernen-
do. Inconcessa persequi. Ventos pascere. Pica Sirenem imi-
rans. Fluctibus obloqui. Dolium Danaidum. Ollam ex-
ornas. Oeni funem torquet. Barbam ab vlnis puero-
rum vellere. Musas hortari, vt canant, maria vt effluant,
&c. Aerem verberare. Asini vellera quæris. Oleribus
verba facere. δισακιν δρόμοι τὰ πτυνιά. Hylam vocare. Nihil
agere. Ludere operam.

Inane studium. Apud Sirenas aut Lotophagos hæreret. γα-
λακονία. Ætnæus venator. Vmbram suam metuere. Proci
Penelopæ.

Inanire. Marsupio aluum lauare. Exenterare. Exterere,
Tondere. Exlecebram esse.

Inciare, laceffere. v. *Contag. Illecèb. c. Prohib.* Pennas addere.
Facem accendere. Laxare fibulam. In Pisa animum confir-
ma. Mercurij virga excitare. ἄμα καὶ τριόβολον. Sol exorere.
ἢ τὰν ἄσπιν τὰς. Fodere, μάστιγι ἑπιμαίειται. Bellicum canere. &c.
Cocem

Cotem esse. Ad scamma producere. Ferrum virum attrahit. Inuenies aliam Galatheam. Maeste virtute. Non plaga sed contumelia.

Inconstantia. v. *Perfidia.* *Fraus.* *Simul.* c. *Constant.* Cephus. Ventis & scripturæ in aqua credere. Vespertinum amant, matutinum oderunt. Defultorius, & c. Comicus testis. ἀμραξονήν. Geminas chordas ferit. Hamaxobio instabilior. Theramenes. Euannatio ad omnem ventum. Anguilla in strigmento. Cothurnus. ἀλλοφρόταλλος, πολύτροπος. Altera manu scabit, altera ferit. Fons Dodoneus. Circes virga. κλωαλόπηξ, χλωαλόπηξ. Diuerfarum partium ex Hom. Suberinus, & c. Claudicare utroque pede, & c. Turbine versatilior. Iudicium circularioris. Agitatur vento. Strutio.

Indignè, iniquè. Mansum malè reiciias. Ilio indigna verba. Inter Sofias & Tybios referre. Multi sacerdotes & pauci.

Indiligentia, v. *Ignavia.* *Tard.* *Negl.* c. *Dilig.* Cucumere vesces chlamidem texito. Vomentum in numero. Summis auribus insidet. E diuerticulo. φλοιὸν μεσός. Vires sine nitore & palæstra. Oculis clausis agere vel perstringere. Quicquid in buccam venerit.

Ineloquens, c. *Facund.* Coquus malè condiens. γαλήν γαλήν ἑσθ. præ Nili catarractis. λώπας παρλάζει βαρβάρους λαλήμεσσι.

Ineptus, v. *Inerud.* *Absur.* *Stol.* Habenas ignarus ne trahet. Qui celocem & c. onerariam petit. ἀπὸ ξύλων. Pistillum exornatum. Indoctior quàm in tragœdia comici. Cibis sine sale. γωνὴ στρατηγῆ.

Ineruditum, v. *Ineptum.* *Stolid.* c. *Erud.* Cleophonte ambitiosior. Circa terram natat. Threicia hirundo labiis instrepit. In asini aures canere. Turturis instar malè canis. Pica Sirenem imitans. Non è palæstra. Mariandynus tibicen. Turtur cantat. Morsimi versus quis descripserit. Vomentum in numero. Ne ad Adonia quidem. Manliana. Alabandicum opus. Vulgari pisci non insunt spinæ. A Syra arca. Musis & Apolline nullo. Ad arculas sedere. Lapis super lapide. Dupondij. Frigus inducit. Ne eruditum puluerem attigit.

Infamia. c. *Gloria.* Tinctura Cyzicena. Fabula nunc ille est Polydamas primus mihi obiiciet probrum.

Infirmum, c. Fortitudo. Linire parietem luto. Edentulæ maxillæ. Tabis propheta, Arundinea crura. *μολυβδινη μίχημα. ὕδαρ ἐς.* Siluis te feras agitare putasti.

Infortunium, v. Mifit. Felic. Flamma persequeris, quem genueras. Malorum omnium pedem habet. Amnis instar voluitur. Saturnius oculus. Ex astris lapsus. Solem, ventum aduersum habere. *Εἰ τις ἀδι γυνθῆται.* Diis meis iratissimis.

Ingenium. Vulpes pilum mutat, non mores. Aliquando qui lusit, iterum ludet.

Ingeniosus, v. Callid. c. Stol. Asteropæus. ambidexter. Versatilior cardine. Aioth ambidexter.

Ingratitudo, c. Gratitudo. Humeros licet perdas aquam incernendo. Ingratitudo populi ex Hom. Plarano affimilis. Excutere puluerem pedum. Equus suo pabulo defraudatus ignauus. Rota plaustrum malè vncta stridet. Mus in pera & c. Fusio surdior.

Inimicitia, odium. v. dissent. c. Amicitia. Mappam mittere. Bupalia odium. Bupalia pugna. Attica hostilitas. Iræ senecta mors. Rectis an inclinatis hastis? Amicus vt oleum plantis. Terram & aquam poscere. Samnites. Vt orci portæ inuisus. Vitis & brassica.

Initium, v. Orig. c. Finis. Priusquam medulla obriguerit. De limine offendere. Deo præeunte nullus officit obex. Salina prima. Vestitari. Iacta est alea.

Insalubritas, v. Malum immed. c. Salub. Foliis homines similes. Sale conspersi. Aurei generis. Arundinea crura, & Tabis propheta. *Ἰδμυζῆν.* Valetudo senilis. Qui medicè viuuit, miserè viuuit.

Infamia, v. Stul. Stol. c. Sapient. Orestis infaniam insanire. Septem ani. tragædi.

Insatiabilis, vide Bib. Vent. Diligent. Rapac. Cyrenæus videris.

Insidia, v. Fraus. Simul. c. Fides. Agamemnonium epulum. Canis clauculum mordens. *πυλὸν ἄρτα.* Equus Troianus. Iudas non dormit. In ore leonis fauus. Leo in lustrum.

Instans. *Εἰ ἀτόμο.* Præsentia atque viuua.

Integrum, v. Perf. c. fuscate. Purior salillo. Veteris monetæ. *Χρυσὸν γάνος γάμην τῆ ἀπίστῃ.*

Intempestiua, v. Absurd. Inept. Imposs. c. Temp estina. In meridie vitæ philosophari. Vnguento perfundi anum haud decet.

cet. Priusquam pinsueris, farinam subigis, &c. Inter lugentes iocari. Pistillum exornatum. Ante pilos sapere, &c. Non semper Saturnalia. Sanæ corporis parti scalp. Tanquam super spinas incedere. Ex cubitis cenare. Ædificat domos, &c. Intempestiua Minerua. Apollo tortor. Optima citissimè pereunt. Annulus aureus in nare suilla.

Internecio, v. Mors. In fumum abiit.

Inuidia, emulatio. Sol non inuidet vespera. Alauda non est sine crista. Matreæ beluam alit. Liuor summa petit.

Inuitè, v. Vis iniusta. c. Vltro. Perdici instar. Necessariam fortunam terit. Mandibulis alienis ridere, &c. Labris ridere. Ingratiis.

Inutile. c. Commod. Similia Cupresso.

Ira. c. Mansuet. Ignem spirat. Senis ira. Istimum sinapi bibit. Iræ senectæ mors. Iracundia ieiuna. Sanguinis plenus. Tollit supercilium. Sinapi conspexit. Telum ira facit. Bilis in naribus.

Iteratio, v. Exper. Per eandem lineam ferram reciprocare. Addere gangrænam. Puluere extrito decertat. Vnedo. Alteris melioribus. Secundæ cogitationes meliores. Cambre repetita.

Indicandi rectè, secus. Obolum super deos euehunt. Cubitis mentiri, vt Nili incrementa. *γρῦμη τῆ ἀπίστῆ κείνῃ.* Forrum baiuli vicani.

Iusurandum. Iusurandum emplastrum debiti, & omnis doli artifex.

Iustitia, probitas, inculpatus. v. Integ. c. Improb. Nauem rectam semper. Omnia bonos viros decent. Famæ os comprimere. Subiicere Acheruntem pedibus. Benefacta benefactis perteg. Massilienses mores. Azymus. Manus porrigendæ non confusis digitis. Albus vel ater.

Iuuenta. c. Senect. Quo curris potius, quàm ad ephebum? Mente senox. Capræ anniculæ pera optima. Senum consilia, iuenum lanceæ. Integer sanguis.

L

Cum Labore, & sine. v. Molest. Diffis. Procl. Lippus oculus solis radios non fert. Sine sanguine. Dormienti dij cõfecerunt, &c.

Latitia, tristitia. Ipsa bile amariora. Non licuit tragicè habetem, comicè ludere. Amaro dulce mistum. Luce perire

liccat. αὐλῆ μαρμαρινῆ καλὰ μοι, κρέων ἰασί. Helenæ crater. Vinum equus poetæ. Luctuosum saxum. In Capitolium ascendere. ὄρη ξωφής. Telephus. Deme supercilio nubem. Contrahit & demittit animum.

Laus, v. *approb. c. calump.* Τῆς δωφείας χάρις ἔλαφρα. A bellariis epulum comm.

Libenter, suave. v. carum. c. inuitè. Tota vita. Apertis ianuis. ὑπορρεῖν.

Liberalitas, magna. tenuis. c. Sordes. Theagenis munificentia. Labra non palatum rigat. Codali chœnix. Solis mensa. Dioscuri saluatores, &c. Præstat vineæ vlmum esse quam hederæ. Ad inferiora se conuertere. Alcinoο poma dare.

Leuiter, v. Negl. indil. Crass. c. Perfect. Dicis caussa. De plano cognoscere. Leuato velo de caussa cognoscere. Dupondij iuuenes. Deuorata verba. Trāslatitiè agere. παραμαρῆσειν. Digito attingere.

Libertas, v. Veritas. c. Seruit. Obsec. Libera in Cynadra aqua. In cauea non canit luscinia. Tu ipse tibi Kalendas indicito. Vinum equus poetæ. Vinum animi speculum. Ebrij in ore, quod in sobrij corde, &c. Sua fronte. Romana libertas, Latina libertas. Quicquid licet minus desideratur. Figulus ollis &c. Cogitationis pœnam nemo patitur. Libertas res inæstimabilis. πολυμῆν χρόνον. Ἐλευκπνοῆ, &c.

Libido, v. Moll. impudic. Cerylus euadam. Thinnytarū hircus. Satyrorum rex. Fescennina licentia. Ætna. Eruca. παραρῆσειν, παράρσι, φονικίζειν.

Litteræ, v. erudit. Litterarum radices amaræ, fructus dulcis. Introite, nam & hic dij sunt.

Longauitas, v. diuturn. Ceruina senectus. Cumari anni, &c. Canicièmq; sibi, &c. Mathusalæ viuacitas.

Lucrum, v. rapax. Lari vita. Expandere rete. Mercenarius prætolatur &c. In mari magni pisces capiuntur. Saccularia opera.

M

Macies. c. *Ventrio.* Ossa atque cutis. Rore pascitur. Tabis propheta. &c.

Magia. Dardaniæ artes, Striges.

Magnificè, v. arrog. c. crass. Achilleum spirat. Pallenicum ob-

obtueri. Prætextata narratio. Tragici cothurni strepitus. Flumina in terram commutat. γοργιαμον. In acruum metere. Herculis ira. Pygmæum Colosso imponere. Ne Sannio ne domi relicto. ῥιματα ἰπποκρηματα, &c.

Magnum, ingens, v. mult. c. prauum. Thesfalica buccæa. Trabale. ὀδύσσεια. Malorum omnium pes. Malum sectionis egēs. Malorum decumani fluctus. Area.

Malum accersitum. Asciam cruribus illidere. Nescit aranea sobolem vt erudiat. Capræ in morem. Lepus nidum suum prodit. Formicarum nidos inspirauit. Sibi ipsi exitij auctor. Carpathius testem. Serpentem foues, & is te. Iciens ictus est. Canibus ossa prodo. Vmbram suam metuere. Perdicis libido. Ceruus ad sag.

Malum immedicabile. v. desp. insal. Insanus appensis pelli- bus non curatur. Valetudo senilis. Chironia vlcera.

Manifestum, v. perspic. c. ocul. Etiam saxa loquentur. In Plauti comœdia mœchus. Amor tussisq̄ue non cælantur. καὶ τυφλῶ δῦλον.

Manisuetudo. c. ira. Agni lana mollior, &c. Iccorarius. Li- quida tempestate liquidior.

Mediocritas, v. equanimi. c. immod. Εὐ κραιώτε. Beta sapien- tum. Omnis virtus mediocritas est. Est modus marulæ. Mediam viam eligere. Medium ferire. Nauigare per mare.

Memoria. c. obliuio. Supra Simonidem memor. Ex Ilio me ducis. Vestigia relegere. Vt ædituus responsa nu- minis. Ἐταυλον ἔχειν. γράφειν ἐν φρεσίν. Insculpere. Cedro dignum.

Metus. c. audac. Taletis animum habet. Coturniculę ani- mus. Leporem frondium crepitus terret. Buccinam ne in somnis quidem. Briareus apparet, cum sit lepus. In pace leones, in prælio cerui. Pisandri galea & supercilium. Tan- quam Gorgone conspecta. Artemon periphoretus. Pullus de nido auolat. Vmbras mōtium videre. Tinnire aures. Vt ouis lupum conspicata. Ὁ πτόθειν πολέμοιο γαρούρας. Fugere nemine, persequente. Vti nutrices Lamiam. De statu men- tis deturbare. Nebrida fert.

Minantis, v. ira. Altera caduceum, hastam altera. Cari ca- pite nudius. Minis occidit. Tonitrus imbrem antecedit.

Miser, v. stet. paup. c. beat. Asinus Ægyptius. Præter plorare nihil relictum.

AFFINIUM SIBI ET PVGNANT.

Mixta, omnis generis. v. Multit. Splendida cœna famem non sedat. Cum Musis Gratias commiscere. Amaro dulce mistum. Luce perire liceat. Da panem & pugnum. Cyceon. Alia apud alios bona. Panegyrica. Sagenæ ex omni &c.

Modicè, paulatim. v. Medioc. c. Immod. Eleusina seruat, quod ostendat. Medium sequere. Schema et gradus. Opus est zephyris & hirundine multa. Furis passu.

Molestia. c. Securit. Ipsa bile amariora. Morderi corde. Lapidem loqueris. Teredo officium cor sollicitum. Bilem vomere. Aetna grauius. Flamma sine Vulcanò. Miseriorem quàm panis puerum. Vlcus. Samnites. Oculi dolent. Oms Atho grauius.

Molle, v. Delic. Somno mollius. Ceræ instar, &c. Milesia stragula.

Mollities, v. Impudent Libid. Dissol. Thessalicus saltus. Phiscone impurius. Corinthia verba & Ionica. Aedituus Cornissalis. Cotyos contubernalis. In Cybeles sacrario fractus. Doricè incedere. Geometriam exercet in superciliis. Gaditanum. Volsellis pugnant, non gladiis. Binis tonderi forficibus. Nemo comatus qui non præciditur. Fracti, &c. Lûbos fractus, vt Mysius asinus. Leo prius nûc leporè agit. Asiatici mores. Nihil cogitat planè boni vir arrigens. Hercules in Lydia. Chiorum more pilos vellere. Artemon periphoretus. Nauiges in Massaliam. Vinum lac Veneris. Calcei Sicyonij. Lycia coma. Quasi lupus ab armis valeo; clunes in fractos gero. Κόρης. Stratò pathicus. Femina. πομπικός. μυσθρόχοι. Crispiores apio. Milesium.

Monitio, v. Incit. Deterr. Extra mala positus admones, A vi- Pera morsum admones, nunquam ipse morsus.

Morsus, v. Grau. Crud. c. Mans. Ne bæon piscis molestus sit. Spinæ colligens. Lycurgeus. οκνῶραϛ, &c. Quàm Clinia ex Demetrio. Luctuosum saxum. Tiunoniano more. Gratis lita. Neminem in os adspicit.

Mors v. Intern. Vastit. Tanquam fungus suffocat. Ad gena venire. In Catonium agi. Magis, quàm Sol Heracliti extingui. Simiæ sanguinem profudisse. Paries inclinatus. In medio Tibure Sardinia est. Noctes atque dies patet attri- ianua Ditis. Charontis cymba.

Multitudo, v. Mixt. Magn. c. Paucit. Errorum Odyssæa. Tanquam torrens. Durci equi speciem præ se fert. Her- culis

culis cornu. Neque Phasis mala eluat. Quantum vel Midá fatiarit, &c. Arenam superat, &c. Chalanes turris. Præfente quercu lign. Ignotius quàm maris choës. Plaustra bonorũ, &c. Equus Troianus. Soracus malorum. Quot ilicis folia, quot fluctus insulæ &c. Sagena ex omni genere piscium congregat. In mari magni. &c. Καταβομβείδω. Grex ancillarum &c. Thafus bonorum. Niuus ritu.

Munera. Lupus leonem reſte ductat ærea. Frumentum in populum. Mali viri inutilia munera, &c. οἰκοῦμα. Deorũ dona sæpè non dona. Bos in lingua. Labefactare munere.

Mutatio in deterius, degeneratio. Flamma perſequeris, quẽ genueras. τανταλιδῆνα. Barbarus euasit inter Barbaros. Etiã è vite rubus naſcitur. Bubulcus antè, nunc caprarius, Quid ſole relicto venis? Aduerſo æſtu. Ceræ inſtar. Olim. Pelafgi, Danaidæ poſtea. Cappari victitas, qui potes anthia. Leo prius nunc leporem agit. Peliam recoquere. ἐκρυδιφοροῦσαι. Argentum eſt verſum in ſcoriam. De fumo ad flammam. Famem peſtilentia ſequitur. Coryphæus chortum ſequens.

Mutatio in melius, ſeu profectus. Ex ſpinis uas colligere. Cubitis adoleſcere. Κατὰ βῶν φέρειδω. Phœnicis inſtar reuiuifcere. A ſcapha ad triumphalem quadrigam. Cum Æſone iuuenefcere. Aureum lac delibare. Æſopicum onus. Pulvere extrito decertat. Nitedula in vepribus. Torris de igne erutus. Hodie ſeruus, cras liber. In gradum reponere. Velus aureum. Aſperius nihil eſt humili, cum ſurgit in altum.

Mutatio inſtituti, ſententiæ, v. Alienum. c. Conſtant. Aliud pro blema. Ad aliud procemium tranſeo. Equus ſefforem rapit. A cauda ad os tranſferre. Domum redeamus. Conclamare vaſa. Pomum Atalantæ ſequi. In aliam terram tranſferri.

N

N*ecessitas, v. Commod.* Neceſſariam fortunam terit. Neceſſitas rationum inuentrix. Αμπλυρῆ ἐν φορμορρεῖν. Determinare foſſam. Neceſſitas linealis. Telo non æquè opus factò. Fata inclinant, ſed non vrgent. Quo fata trahũt, retrahuntque ſequendum.

AFFINIUM SIBI ET PUGNANT.

Negligentia, v. Indil. Ignau. Leuiter. c. Cura. De paxillo suspendere. Omni fune remisso. Cæcus parietes palpat. Abses hæres non erit.

Nemo. c. Omnes. Nec Deus nec homo.

Noua, v. Init. c. Vetus. Acclamant instar Ciconum. Cæla turam olet, &c. Asinus de puteo Æsopi. Nouior Leberide. Subrostrani. Posteriores prioribus potiores. *πρωτῶν ἀλλοτρίων.*

Nuga, v. Vanit. Friuol. Nugarum instituta. Angularis bombyx. Lamia turres. Neronianas thermas refrigerat. Puerorum crepundia. Caprarum nomina. Tricas conduplicare Tellenias. Abderologus. &c. Qualia loquitur canities. Orestis somnium. Nouus iste Palæphatus. Cantilena ex scholis. Palæphatia papyrus. Tragelaphos fingere. Subrostrani. Alcinoi apologus. Fabulæ Milefiæ.

Nuntius. Helenæ crater.

Nunquam, v. Imposs. Priusquam ignitus lapis enatârît. Citius terra ætherem cõscendet. Prius cauum à conuexo diiunxeris.

O *Bliss. c. Memor.* Auris ferre dedit. In vento & rapida aqua scribere.

Obsecundantis, v. Seruit. c. Liber. Imper. Circumpedes. A manibus &c. Patere legem, quam tulisti. Tortum digna sequi potius, quàm ducere funem.

Occasio. Dum nondum in neruo telum. *ἄσθημον.* Agnum demetere. Vitex floret & botrus maturuit. Nundinis solutis non est, &c. Ferrum cum igni candet tundendum. Sua cuique rei tempestiuitas.

Ocultè, v. Tacitur. Simulat. c. Aper. Sub tunica & sinu. Plutus mortuus. Sub pallio condere. Lucerna sub modio. Furis passu. Si solus sapias, nempe quis vsus erit?

Omnes. c. Nemo. Etiam mater & sorores. Tu ipse & liberi tui. A caluo ad caluum. Diis hominibusque inuitis. In orbè circumiens. Ambire. Obire. Græci & Barbari, &c.

Ordo: sine ordine. Postes transcendere. Apud Lotophagos hæreret. Schema & gradus. Primo gradu. In ima cæra.

Originis, v. Init. c. Finis. Fons & radix. Elementum. Primum cunabulum. Procœmium rei, &c. Erroris scala. Ex eodè lare. **Diffi-**

Diffidij pomum. Hæc Helena. Allienſis pugnae dies funeſtior, quàm vrbs captæ. Hæc tela texitur. Voluptas malorum eſca. Ἀρχητικὸν ἄνδρα. Ex parua ſcintilla &c.

Ornatus, cultus. v. Elegans. Gratias Muſis commiſcere. Binis tonderi forficibus. Mel ſuminis digitis delibandum.

Otiſm, occupatio. v. Ignau. Indil. Neglig. E ſcala. Tanquam ouis meridiana. Agri podex. Conchas legere. Diem humeris protrudere. ἄνδρα. Otia dant vitia.

P

P*araſitus, Adulatio. v. Ventrío.* Floccos demere. Sartaginũ perniciēs, &c. κερπυροφέντης χαρτολατῆϊν. &c. Hercules ſcabies. Ἀδελφίζεν, ἀδελφονίζεν, &c. In ollis venari. Chorus domeſticus. Ad ſolariũ verſari. Canes muti. Cõſuere puluillos ſub cubito. Per genium alicuius deierare. Chamæleontem imitari.

Parua non contemenda. Exigua aqua interdum maiori ſurpernatat. Vellus aureum.

Parui animi. c. Magnif. Nondum incuruam ceruicem habet Iupiter. Diitrephes doliareſ habens alas. Ad perditam ſecurim abiit. &c. Sanguine caret.

Paruum de re aut homine, v. Contemp. Inſir. Friuol. c. Magnif. Cubitale. Labra, non palatum rigat. Præ formicis exilis. Ty deus corpore, animo Hercules. Senis ira. In paguro ſapientia. Paruis parua dant Dij. Æſtiua ægri tudo. Similis Thraci in Thracem compoſito.

Patria. Sal patriæ pluris faciendus, quàm hoſpitis menſa. Longè fugit, qui ſuos fugit.

Paucaitas, c. Multi. Ne ſtilla quidem. Mel ſummis digitis delibandum. Multi ſacerdotes & pauci. Ne hilum.

Paupertas, v. Fames. c. Diuit. Ne cicadam quidem innumbret. Turturis inſtar malè canis. Verba ſine penu & pecunia. Offula contentus. Aranearum plenus alius. Μυστίλιμς. Socratis gallus ſiue callus. Vtè bulga matris. Σαλακωνία, &c. Nunquam Hecale fiet. Ventrem non habere. Centum viri vnum pauperem ſpoliare non poſſunt. Pauperi vitulus caſtrum. Crateris poëtica. Caluis & comatis pilos velli moleſtum. Ne gleba agri illi relicta ad locũ ſepulturæ. Ad man-

ticam res rediit. Arancarum plenus. Ne acetii quidem satis. Nudum spoliare vestibus.

Pensatio, aequalis, inaequalis. v. access. Amisit urbem & pugionem recepit. Pro pede xenium. Senum consilia, iuuenum lanceæ. Malum hono pensatum, ex Hom. Lacunam implere, &c. In Paro frigida aqua sed pulcræ mulieres. Qui honorat, seipsum honorat.

Peregrinatio. Lari vita. E cucumere bibere.*

Perfêctè, v. aptè. subtil. curios. c. imperf. leuis. Regula rector, &c. Sphingis enigma. Polycleti norma. Cerebrum interiorius inquirere. Coronidem imponere. Exungare. Rectam viam instare. Roscius, Ad perpendiculum. In librili perpendere, &c. Expumicare. Rex eris. Ἀύται, &c. A limbo tunicam absoluerè, &c. Ebrius, &c. κτ' σαθμάν. Extremam imponere manum. Lapides ad filum.

Perfidia, proditio. v. simul. insid. fuc. c. fides. Thorycionem imitatur. Agamemnonium epulum. Ἐχορχίαι δαμ. κλιμακίζιν νόμοι. παρεφικτωρεῖν. Lingua prædatur. Pacem orare manu, præf. &c. Defugere auctoritatem. Ἀνομασίασιν.

Perplexus, v. anceps. diffic. c. elabi. Inter Orci caneros adhaesit. Nox gubernatorè prudentem terret. Nec vota nec vestigium exstat. Formicæ semitam canit. Nodus Gordius. Securim iniicere. Lex Aphricani.

Perpicuitas, v. in promptu. apert. c. obscur. Οὐκ ὄναρ, ἀλλὰ ὕπαρ. Nubem submouere, &c.

Pertinacia. Ne Suadela quidem persuaserit. Coturnicis naturam induere. Niobes archetypum. Ἀτίεχμνος, &c. Omphacinus. Vincat tuus tripes. Fluctibus obloqui. Ne Pitho quidem persuaserit. Ne Vertumnus quidè huius animum verterit. Num capti potuere capi; Flectere si nequeo Superos, Acheronta mouebo. Κερασβόλος. Oleribus verba facere.

Petax, siue anax. v. Rapax. ford. Manus in Ætolis habet. Ætoli. Sine corollario non recedere.

Philantia, v. arrog. superb. Papulas alienas obseruans, ipse vlceribus scates. Astydamaë in morem. τί τ' ἀλλοτρίον αἰδραπὸ βασην. &c. σπεινωτολογία.

Potentes, eorum prerogatiua, v. diuinit. Hinnulus: cum leone ne partiatur. Olim Pelasgi. Piscium vita. Deorum filij invulnerabiles. Σειπὲς διὸς ἔχουσι.

Potentia

Potentia sine prud. Cyclops excœcatus. Ventrem non habere.

Pœna immerita, v. ultio. Faber cadit, cùm ferias fullonem. Cedrus cecidit. Virtutem infortunatam, &c.

Prælongi. Cubitis adolescere. Molones. Tityo similis.

Præsentibus, & quibus possumus, utendum, v. delect. content. Thymo nemo vescitur, vbi adest caro. Ut egeni eruum. Ab alno spectare. Contenti simus hoc Catone. Præstat possidere quàm persequi. Pro incerta spe certa præmia.

Proclivitas. Tanquam si pupillam moueas. Facilius quàm Oreum deuicerint Bœoti. Amnis instar voluitur. Præsentè quercu ligna quiuis colligit. Quam facilè canis exta edit. Subula leonem accipere. *μονομαρῶς ὑπορρεῖν.*

Procul, c. Prope. Ultra Hyperboreos, &c. Vbi nec Pelopidarum facta. In Ægypto optarit esse potius. Vbi Atridarū scapha. Ultra Herculis columnas. Ad inferos prof. longè fugit, qui suos fugit.

Profusio, v. ventr. bibac. c. frugal. Fundo carens calix. Sybaris. Virgo primum. Ratio apparet, sed argentū οἰχεται. Qualem demēs ille chlamydem disperdit? Amantiū marsupia folio porri vinciuntur.

Prohibere, v. finis, c. incitare. Habenas iniicere. Umbræ me prohibēt. Sufflaminare. Fibulam imponere. Fluuij cursum inhibere.

Promissa. Labra non palatum rigat. Theatrū simul aperit, & claudit. Gallinæ lactis haustum polliceri.

In promptu, paratum. In repagulis stare. Ante oculos, intèr que manus. *χρῆσιν ἀμφοτέρων.* &c. Saga sumere, &c. Mappam mittere. *δορυμνάζειν.* In mundo.

Prope, v. instans, c. procul, c. χεῖρ. Aure tenus experiri tumultum. Prope est. *ὁμοῖον βραδίαν.* Radere aures.

Propinqui, v. amic. Longè fugit, qui suos fugit.

Proprium, v. Sibi & c. apte. tempest. c. alienum. commum. In agrum seruus. *ἀπαλαίσιρος,* &c. Domesticum omne afficit. Quod sal carni. Asino gramen & baculus. *οἶκον οἶκαδ.* Velle suum cuique est, &c. Testudo extra tegumenta. Tractent fabrilia fabri. Lingua præconi. Ventorum stationes. Qua in re quisque clarus &c. Fluuij cursus non detorquendus. Torcular calcaui solus. Figulus ollis ansas pro voluntate ponit. Extra circinum &

regulam nescio quidquam. Ipsa olera olla legit. Ex se natus. Domi suæ quilibet rex.

Prudentia. v. Aequanimi. Sapient. c. Stolid. Crania bina gerit, & innumeros oculos. Ventura per dioptram prospicit. Manu ignavus, mente præsens. Melanurum perca sequitur. Turbinem felix prospecta. Mente senex. Sirenas præternauigare. Artus & nerui sapientiæ, non temerè credere. Mopso certior. Quod dubites, ne feceris. Nihil desperandum, & nulli fidendum! Bonum seruat castellum, qui custodit corpus suum. Amyris furit. Caue tibi à canemuto &c. Serpens eiiciendus è dumo. Elephantina olfacere proboscide. *οερμινδεις.*

Pudicit. v. Virgin. c. Impud. Bellerophonte castior. Vestalium thoro purior.

Pudor. v. Parui an c. Impud. Vultum demittit tanquam Telephus. Polydamas primus obiiciet probrum. Squilla rubicundior asfa. Porrigis tanquam elephantio stipem.

Punitio, v. ultio. Proteruia ruinã præcedit. Non propter pedis cum lyra diffidium. Asino gramen & baculus. *εουυλλο οορσιν.* Quam nutricis pallium. Pénas incidere alicui. Simiæ sanguinem profudisse. Tange montes & fumigabunt. Cõputruerunt iumenta &c. Planus semel fregit crura. Pyri sinem facies. *οερπτιως μη δμνος.*

Rapacitas, auaritia. v. Reip. Furtum, nust. Gutta fortunę prædolio sapientiæ. Manducones. Quem Cos non nutrit, ilium nec Ægyptus. Lari vita. Neoclide furacior. Mulgens hircos sanguinem educit. Hydrargyro furacior. Piscium vita. Nitedula ex vepribus. A veru rapere, è sartagine. Non dum sacrificatum abripere. Communis tanquam Sisapo. Radicitus herbas vellit. *δποσκαλυπειν.* Iniqua possidere, æqua laudare. Manticulari. Plus verrere quàm serere. Vicinum semper inuenies. Amicitia auarorum complexus sphærarum. Aperi bursam, aperiã buccam. *Quis* istic est fluuius, quem non recipiat mare? Cybiotates. *Καλαμαία μαίης.* Tonderi pecus, non radi debet. Pisces magni paruos comedūt. *Αιχθυαρδής. Μικρολόγος.* Lychnus in Prytaneo. Omnia venalia habet.

Raritas

R

Raritas. Rarum carum, &c. *Recuperare.* Fugitiuum retrahere.

Refugium, v. auxil. præsent. secur. Imbrij, Lénij. Tanquã Palladion. Ara. Loricæ gladius. Æneus clauus. Gestare hydna, &c. In te domus inclinata recumbit.

Rei publicæ oppress. v. rapax. Cylones. Ius in manu. Ferro acuto diuidere, &c. Cardamo similes, Canem mortuum &c. Dardanarij. Cybiotates. Solem mercede præstare. Apollo tortor. Titani.

Religiosè, vel contra. v. cura. c. impij. Tenedia regula. Mysteria. Eleusinia profanos celanda. Herculis ædem mulier non intrat. Impuro purum nefas contingere. Caput tegere.

Remedium, v. aux. refug. Iusurandum emplastrum debiti. Amara bilis amaris pharmacis proluitur. Serpens eiciendus, &c. ὀφθαλμοὶ ἀστυγῶν.

Repellentis, v. deprec. exsecr. Extra mala positus admones. Ultra Hyperboreos. Sunt & aliz vulpes. Istic vellus non carpitur. ὀφθαλμοὶ ἀστυγῶν. Monitor capras age. Philoxeni codicillus. Aliud quid exorna. Quære peregrinum. Expellere furca, vel furcillis. Vtraque manu cedere. Albo eradere. Nuncium remittere. Campas dictis abigi. In sinum depuere. Caunius amor. Viuite, valete. Dij benefaciant vobis.

Risus, v. deris. damn. Mandibulis alienis ridere, &c. Labris ridere. Crocum edit.

Rixosus, v. clamor. garrul. c. mans. Funem contentionis dicere. Dicelites. Anus rabiosa Intus Hecuba, foris Helena. Difsidij pomum. Nodorum vincula texentes, &c.

Rusticari. Fluuiatiles aues. Onager.

S

Salubritas, c. insalub. Ab inferis redire. Valetudo senilis. Indigentia mater sanitatis.

Sapientia, c. stolid. Ludendum domi suæ. Nerui & artus sapientiæ non temerè credere. Ratio sapienti pro necessitate. Philosophare cælum intuens. Mundi oculus.

Αἰγῶν κρήνη Νοῦς ὕβρις, νοῦς ἀκούσιος, τ' ἀλλὰ &c. Dulcedo cuncta intelligendi &c. Astra inclinant, sed non vrgent.

Satietas, v. *Content.* Mel satietatem gignit.

Securitas, v. *auxil. refug. c. metus. solic.* Extra callem. Sub tecto imbre exaudire. Secura mens iuge conuiuü. Terram video, &c. Ara. lepores mœnibus indormiunt. Pharus. Intra quatuor esse. In portu dormire. Euellere plantam cœno. In limine portus esse.

Senecta. senes. vegeti. c. iuuen. Unguento perfundi anum haud decet. Equus Sophocleus. Extibiatu senex. Senex factificens. Vux passæ similis. Senex vox & umbra. Nihil amplius est. Codri, Tripuer senex, &c. Lingua & venter. Mala senium accelerant, ex Hom. Nullus tam equus effectus &c. Senex Acherunticus, &c. Omnia omnibus annuit.

Sensu aliquo defecti. Lippus oculus solis radios non fert. Tanquam libri.

Sera, v. intempest. c. Tempest. In meridie vitæ philosophari. Aquas infundere cineri. Ratio apparet, sed argentum οἰχίσται. Post caussam vulneratam rem, &c. Clypeum post vulnera sumere. ὀψιμαθής.

Ex sese, v. propr. Αὐτοφυε. Ex sese natus. ἑωδόν οἰκιστῶν.

Sibi sapere, v. proprium. c. alienum. Intestina adolens, ipse carnes deuorat. Tibi ipse kalendas edicito.

Suum commodum ex alieno incommodo, vel contrâ. Retibus confert, nihil capit tamen. Piscatur in aqua turbida. Dumû cædam, vt tuæ sint aues.

Seruire temporî. Theramenes. Quod magas inter organa. Temporibus seruire decet, &c.

Seruitus, v. obsec. c. libert. Phryx non minus quàm Spinartus. Animæ scrinium seruitus. In cauea non canit lucinia. Ventis & mare & ignes seruiunt. Æqua & iniqua. Alieno more, nutu, arbitratu viuere.

Similitudinis, congruentia, v. concord. amic. c. dissimil. Syri aduersum Phœnices. Canina victitans Cynocephalum oppugnans. Ex eodem præsepi. Ex eodem laborat morbo. E vipera rursus vipera nascitur. Idem furnus, idem duxit trochus. Qualis hera, talis & canis. Vnum idémque aluicare. Ex eadem figulina, &c. Faber cadit, cum ferias fullonem. Adulter adulterum trahit. In debiles debilis incidi. Eumeli

meli equis magis similes. Taurus draconem, & draco taurum genuit. Reperit parcella operculum. Coruus absente graculo pulcer. Conos artoxya. De illo conuentu, &c. Vxor seni sponso regina. In eodem valetudinario iacere. Bos armenta. Pulcra apud pueros simia. Eodem iugo vrgeri. Mulum de asino pingere. Ait latro ad latronem. Dæmonem dæmone pellit. τὸ πατρὸς ἐστὶ τὸ παίδιον. Puro pretiosus est purus. Canis in eadem dormitat tegula. Troia non producit Thracem. Ibidem vnà traho. ἔξ ἑσῶδα. Prope est. Sub vnã Myconum.

Simulatio, dissimul. v. Fraus, Call. Fuc. Insid. c. Simpl. Craß. In fronte mentem habet. Bifrons Mercurius. Antica exclusum, postica recipere. Sinopissare. Vulpina lingua. Tanquam in occulto prælio. βυσσάχην, &c Equum Scytha. Patroclum sub specie. Xenocratem modestia superat. Mytheus cum sit, Agamemnonem simulat. Simia in pelle leonis. φαρμακωσωπείν. Personam mauult, quàm faciem. πηδουκίζεν, &c. χαρωνίται. Aristogiton claudicat. Excolentes culicem &c. Caue tibi à cane muto, & aqua silente. Vlulare cū lupis, &c. Habes Scytha ὄνον. Numo addicere. ἀφοσιώσω; χάειν. Mutuum sumpsit. Aliud in titulo, aliud in pixide. Sarabaitæ. Vulpinari. πλάττειν ἡρόπων. Caracallæ numi. γλώσσα δίαυ.

Similitudo in rem veram. Planus semel crura fregit. Fufij somnus.

Simpliciter, v. Craß. c. Simulat. Alba linea factum. Latine loqui. Manus porrigendæ non confulis digitis. Κατὰ κομῆτος. Ἀρχαϊκὸν, καὶ Ἀρχαῖον.

Solicitudo, v. molest. c. secur. Noli respicere post tergum. Eme lectum viri obærari. Caput fricare.

Solitudo, asperitas vita. Timonea vita. Nausiclidis solitudo nec ver, nec amicos. Timonea cœna.

Sordes, auar. v. rapax. petax. frug. c. liberal. profus. In pura immigrat fames. Muli vitam agere. Fabilibus victitat. συκαταγίδης, &c. Perdix congregat diuitias sine iudicio. Agrestibus oleribus victitat. Nihil hydropico siccius. Plutus mortuus. Aloadæ. Ne corticem quidem dederit. Cappari victitas, qui potes Anthia. ἑσπνοσθηίνης. Mensura aquam bibens. Aquam

plorat, cum lauat, profundere. Ne salem quidem dederit. *μουσάλμης*, vel *μουσάλμης*. Diitrephes doliare habes alas. Clau-
fis thesauris incubare. Onager. Frigidior salamandra. Oleo
fraudare lucernas. Solem mercede prestare.

Spes, c. Desperat. Alaudæ in nido gramen latet. Dum non-
dum in neruo telum. Sperat hinc aliquam auram afflare. In
deorum genibus positum est. Spes alit. Cælum menses &
annos efficere nondum desit. Seri & meti.

Præter spem, opinionem. Non propter pedis cum lyra dissi-
dium. Pro virgine cerua. Tanquam in nocturno prælio. In
debiles debilis incidi. Semper aliquæ virum magnum. In
spem frustratam ex Hom. Nè hoc quidem malè. Repentè
tanquam procella. Talos scabere. Frigida aqua feruentem
ollam adspargere. Vecticulariam vitam viuere. Occidit ei
Sol, cum & c.

Spes frustrata, v. Inanis op. Amisit urbem & pugionem
recepit. Tantalici mensa. Spes subuentanea. Esurienti leoni
prædam exculpere, & c. Culex lychno se committens a-
dunitur. In foribus vrceum. Pro amphora vrceus. Non re-
spondet opinioni calculus.

Sterilis, κίρσος.

Stolidi, Stupidi, v. Inepti, Inerudit, Ignari, c. Ingenios. Niobes
archetypum. Phryx non minus, quam Spintharus. Cucur-
bitino capite. Cosæ consilium. Simulacrum pictum. Alba
præcordia, & c. Bubalus. Scæua *θωνώδης, θαλλοφόρος*. In Iale-
mos adscribendus. Generis expers. *βλιτομάμις*, & c. Hippo-
cratis liberis cedit. Verueceus. Suis typus. Bucula, & c. Ca-
melus pyrrhicam didicerit. Somni plenus Suilla harmo-
nia. Lapis molaris. Sannas. *βυγαίος, βυγάειος*, & c. Sex congios
capit. *λόμφοι* siue muccus. *γηγυεῖς, γόλορον*. Suilla vita, & c. A-
gri podex. Alabastrus vnguenti putet illi. Antiquiores lu-
na. *βαλανθόρι*. Bambalio. *πυρόμουσοι*. Orestis somnium
narrare. Pituitam à naso alio & cæpe detergere. Ne Mer-
curius quidem cum Musis sanarit. Nescit quid sit inter
dextram & sinistram. Vaginæ quàm gladij plures. Ad cli-
tellas natus. Elephanti corio circumtectus. Sus occisa sæpè
plus multo sapit. Porcus & c. *βραδύς*. Ctesippus. Album ab
atro non distinguit. Crassipedes. Bœotica sus. *Εμπερίτων*.
Cyclaminum ad Halenta effodias.

Stultitia,

Stultitia, v. Stolid. Insaniam. c. Sapien. Archigenis indiget. Samnas. Codri. Ad gentiles & agnatos deducendus. In mari balneandus. Caudam trahere. Caput hoc ventosa cucurbita quærit. Florent fabæ. Ἀχιμήγλωσ. Cyclaminum &c.

Suauis, v. Dilic. Lub. Nectar spirat. Cū Æsone iuuenescere. *Subitum, v. Præter spem.* Κομικός μάρτυς. Seruus comicus. Mulieres scenicæ.

Subtiliter, v. perfectè, Curios. c. Leniter. Formicæ semitam quærit. λεπτολογίη, &c.

Superbi castigatio, v. Philant. Vmbra tuam metire. Non si te ruperis.

T

T*Aciturnitas, v. Occultum. c. Garrulit.* Clavis in lingua. Potes tacere. Ne sol quidem sciet. Qui sitiunt, silentio bibunt. Ne vicini quidem sentiunt. Tanquam libri. Staterij paries. Nesciat manus dextra &c. Oleum in ore gestato. Ne interula quidem conscia.

Tarditas, v. Ignau. c. Festin. Suilla absumpta bouem ne expectes. Circa radices montis hæzere. Frigidior salamandra. Coruū misimus. Callipedes. Diphilus Diphilo tardior.

Temeritas, v. arrogant. Impud. c. Prud. Gyaro dignum. &c. Qui celocem regere nequit, onerariam petit, &c. Vicinus pedem mouens. Fidere vnus noctis glaci. Qui multa ambit, malè adstringit. Excidit.

Tempestiua, v. Apie. c. Intemp. Priusquam medulla obriuerit. Etiam vetus arbutum transferri potest. Tempore pacis de bello cogitandum. Panis prior prora. Plus dat, qui tempore dat. κομικός μάρτυς, &c.

Tempus. Tempus omnium explorator. Sol omnia aperit χροῦν ποιδύ.

Tolerantia, v. Aequanim. Mithrij pœnas sustinere. Conniuendo ferre.

Toruitas, v. Moros. c. Mans. Cyclopicus obtutus. Lemnius obtutus. Oculis limis & tauricè tueri.

Turbare. Cœni agitator. Lacrymas sopitas excitas. ουσκουκίη. Cælum in Tartara soluere. τραχηδεῖν. Titani. Plaustrum perculit. Inferos cælo miscere, &c.

V

V*Anitas, v. Garrul. Nugæ. c. Veritas.* Phœnicium mendacium. καρφικά. Tela aranæ. Lamix turres. Corticeus

Halopanta, &c. *Βερραίζεν*. Deos absentes testes facit. Noli timere de Hippolyto mentiri, &c. *ἐκ πίνακος καὶ πλοῦτος*. Aphrodisæum iusiurandum.

Varietas sibi dissimiles v. Vicissim. Simul Fuc. Smyrnæi mores. In pace leones, in prælio cerui. Intus Hecuba, foris Helena. Alia apud alios bona. Velle suum cuique est, &c. Vtrumque Pharmaca multa &c. Bene consultit, sed malè facit. Panis sine sale.

Vastitas, v. Intern. Mors. Turb. Cicadæ humi canunt. Mures migrauerunt. Ciuitatem, domum venti perspirant. *πύρ καὶ σκωληξ*.

Vbique. Domi militiæque.

Veritas, v. Libert. Amicus Plato, magis tamen amica veritas. Extra somnium.

Ventrio, uxui deditus, v. Bibac. Profus. Paras. c. Frugal. Phiscone impurius. Mens abest in popina. Bacchi sacerdos. Grauia in stagnis. Mergorum instar. Charadrij vitam viuit. Abdominis minister. Afello pisci similis. Venter solarium. Meláthio delicatior. Cadauera collaria. Vuida vita. Hectorem imitaris, ab Illo nunquam recedis. Anima sui pro sale data. Gallonius. Saburatus. In communi pisce non insunt spinæ. Suaue me suffocet. Ad solarium versari. Da mihi hodiernum, tu sume crastinum. Detergere mensas. Sartaginum perniciēs. Galba. Phagones. Syri aduersus Phœnices. Mente agitare coquos. Grauiustellus. Rore pacitur.

Vetustas, Antiquitas. Cum mortuis conuersari. Cum E-uandri matre loqui, &c. Quantum ex Bacchanalibus. Iapeto antiquior. Sapientes qui veteri vino vtuntur. Quasi locum in balneis. Primum quodque verissimum.

Vicinus. Cui bonus est vicinus, felix illucet dies. An bonus sit vel malus vicinus.

Vicissim, v. Anceps. Vtriusque. Latrunculis ludere. Ager quam multos habuisti, &c. Sănites. *νίκη δὲ ὑπαμάρτυται αὐθρας.*

Vincere & Vinci, v. Debit. Ad genua venire. Arguios oxarmat hoc oraculum. Omnibus iudicibus vincit. Vna voce vincere. Vincat tuus tripes. Ad Scirrhone[m] tendere. Manuarium *αἶς. παρὰ λυδρον ἄμμα θείει.*

Vinculum insolubile, res arte firmata. Trabellis obsignatis agere. Nodus Gordius.

Virgi-

A D A G I O R V M I N D E X.

Virginitas. Εὐστατο μίτην, &c. χίρως.

Vini iusta, v. Crud. Reip. Seru. Seruus non est, qui mortem negligit. Multa noris, quibus Deum fallas. Briarei manus iniicere. Cursus fluuij non detorquendus.

Vita hominis. Breuis vitæ isthmus. Foliis homines similes. Homo Dei ludibrium. Dies digitus. Romæ etiã homines etiam moriuntur. καμφοδ οτρα γωδία. Domos luteas habitare. In medio Tybure Sardinia est. Mortuus idem eris, quod prius.

Visium cuique suum. Alauda non sine crista. Omnibus malis punicis inest granum putre.

Vltio. Diu vides, telo volante vindice. Mansum malè reiicias. Achilleum votum Agnum demetere. Vulgari pisci non insunt spinæ. Pauca malè parta multa. &c.

Vltio iniqua. Cum Protogene mortuo bellum gerere. Nullum cum victis certamen & æthere cassis.

Vltro, v. Libent. c. Inuit. Apertis ianuis. Ad fores venire.

Vnum satis duobus. Palliū breue vtrunque operire potest.

Votum. Achilleum votum. Non omnia per boues obrinebis. Voce optato.

Vsura, v. Lucr. Terram ne legas nauigando.

Vtrunque. Ex vtroque latere. Vltro citròque. Hinc illinc.

INDEX AD A G I O R V M,

Q V A E I N H A C E P I -

tome continentur.

A B alno spectat	613	Abydena illatio.	92
Ab animalibus abstine	714	à caluo ad caluum.	639 734
Abaridis sagitta	642	Acanthia cicada.	519
ab asino delapsus	219	acanthida vincit cornix.	164
ab asino lanam	223. 235	à capite arcessere.	3
ab asinis ad boues	451	à capite vsque ad calcem.	2
ab aura recessit	854	à carcere.	3
ab aure reuinctos ducit.	838	à carceribus.	3
Abdera pulcra Teiorum colonia.		Acarnici equi.	170
474		à cauda ad os transferre.	652
Abderitica mens.	300	accepta candela.	13
Abderitarum stupor.	910	accepit & glebam erro.	332
Abderologus.	628	accesitum malum.	359
abdominis minister, & seruus gu-		accessorium operis loco.	598
lz.	603	accio idem quòd Titio.	908
à bellariis epulum commendare.		accisitare.	501
868		acclamat instar Ciconum.	578
ab equis ad asinos.	124	acernus.	663
ab Eteobutadis ducit genus.	440	Acesei & Heliconis opera.	171
ab Herode ad Pilatum.	726	Acesias medicarus est.	125. 367
abhorrentis ac detestantis.	126	Acessi luna.	525
ab Hymerito ab area Syra.	687	Acetum habet in pectore.	461
abiecit hastam.	514	Acero perfundere.	461
abiiciendum procul.	681	Achæx, non Achiu.	631
ablit & taurus in syluam.	39	Achaicum telum.	599
ab impiis egressa est iniquitas	417	Achilles.	66
ab incunabilis.	4	Achilleum spirat.	590
ab ipsa mellè.	514	Achilleum argumentum.	66
ab ipso lare.	2	Achilleum votum.	617
à bis septem vndis.	150	ἀχρηόγλος	476
abominandus scarabeus.	112	A cælo vsque ad terram.	5
à bonis bona disce.	118	Acolo non ficui.	202
ab ouo vsque ad mala.	4	Actum agere.	245
abronis vita.	346	Actum est.	128
absit clamor in colloquio, aut lu-		Acum & filum sumens, rupturam	
su.	92	consue.	755
absens hæres non erit.	734	Adactum iusiurandum.	394
absque baculo ne ingreditor	370	Ad aliud proæmium transeo.	631
absque oleo pingere.	748	Adamante notare.	756
abstinenda vis à regibus.	548	Adamantinus.	196
ab transenna cibum petere.	290	Adamantis tenerè.	44
ab vnguibus incipere.	22. 309.	Ad ambas vsque aures.	157
ab vno diagrammate.	498	Ad amussim.	139
Abydus, Abydenus.	84	Ad amussim applica lapidem, non	
		ad la-	

I N D E X.

ad lapidem amussim.	321	tra mensuram offam comedentes	18
ad aquam malus.	274	Admeti nœnia	325
ad aras.	526	adminicula vitæ	159
ad arculas sedere.	704	admirabiles in necandis machinis Ægyptii	239
ad asylum confugere.	178 480	admoto capite	412
ad bonam frugem.	391	ad oculos magis quàm vesicam pertinet.	769
ad calcem peruenire.	3	Adoniz conuiuium	745
ad clitellas natus.	790	adoraturi sedeant	560
ad consilium ne accefferis, antè quàm voceris.	12	à Dorio ad Phrygium	390. 799
ad coronidem vsque.	428	ad pedem	387
ad coruos.	274	ad perditam securim abiicere manubrium	750
ad cribrum diæta.	336	ad pedes, ad caput	160
ad Cynofarges.	274	ad perpendiculum	708
ad Deorum aures peruenit.	554	ad Phasim vsque nauigauit	429
addere gangrænam.	654	ad pila vbi ventum	323
addere e manum.	227	ad pileum vocare	350
ad digituli crepitem.	404	ad porcellum da mihi mutuo tres drachmas	128
ἀδελφίζειν	24. 696	ad pristina præsepia	200
à deo ficti.	387	Adrastia Nemesis	554
ad ephebum properare.	178	Adrastiz lex	909
aderit Temesseus genius.	554	ad restim funiculum	523
aderit vocatus Appollo.	828	ad restim res rediit	128
ades tritico, dum molitur, tuo	749	ad saga ire	547
ad felicem inflectere parietem	42	ad scamma producere	760
ad finem vbi perueneris, ne velis reuerti.	26	ad Scythonem tendere	671
ad fores venire.	627	ad scholam iter facit	742
ad fractam canis.	237	ad Scolon nec proficisceris ipse, nec alterum comitaberis	149
ad gentiles & agnatos deducendus	702	ad sidera vsque notus.	830
ad gena venire	616	adsint Dij beati	415
ad Græcas calendas	399	ad Sirenum scopulos consensesce-	756
ad Herculis columnas	429	re	765
ad hortantis ad gloriam	448	ad solarium versari	613
adhuc aliquis Deus nos respicit	514.	adspergere	613
adhuc cœlum voluitur	514	ad suum quenque quæstû æquum est esse callidum	456
ad id quod erat opus	374	aduersa cœna	619
ad incitas.	421	aduerso æstu	619
ad inferiora se conuertere	871	aduersus solem ne loquitor	12
ad inferos proficisci	706	aduersus Solem ne melto	465
adiurantis se facturum aliquid	173	ad vinum diserti	213
ad fibellam debere	475	ad viuum rescicare	474
ad lucernæ lumen ne te speculo contempleris	712	adulter adulterum trahit	644
ad manticam res rediit	805	adulterinus	228
ad manus ferre	632	ad umbilicum ducere	428
ad mensuram aquam bibunt, cli-			

Ooo iij

I N D E X.

ad vnguem	139	à fronte atque à tergo	5
acidinæ minæ	371	à fronte præcipitium, à tergo lupi	
ædibus in nostris quæ præua aut		147	
recta geruntur.	21	à frôte simul & occipitio oculatus	
ædificant domos & non habita-		460	
bunt.	732	à furiis oriundus	193
Ædilitatem gerit sine populi suf-		Agamemnonis hostia	60
fragio.	519	Agamemnonij putei	375
Ædituus Comissalis.	567	Agamemnonium epulum	631
Ægæum nauigat.	149	Ἀγάμεμνονος ἐπιπέτου	787
Ægis venit	234	agas asellum	373
ægrè, sed tamen contingit.	130	agasænem vincit	598
ægrè quidem, sed facimus tamen		Agathonica cantio	304
130		Ἀγαθὴ μὴ τρητος οὐδὲς εἰσπίτω	548
ægroto dum anima est, spes est		Ager quàm multos habuisti, &	
513		quàm multos habiturus es do-	
Ægypti nuptiæ.	281	minos	768
Ægyptio Scytha non inuidet.	904	Agitarur vento	772
Ægyptius laterifer.	380	Agni lana mollior	606
Æolisare.	603	Agnum demetere	652
æqua concertatio.	26	agninis lactibus alligare canem	9
æqua & iniqua.	671	Ἄγροισι καὶ φέρονται	381
æqualis æqualem delectat.	493	agrestis apis	613
æqualem tibi vxorem quære.	493	agrestibus oleribus viuitat	601
æqualia reddere capita in pugna		agri podex	667
602		Aiacis rifus	475
Æquales calculi.	123	à ianua aberrare	1
Æqualitas haud parit bellum.	321	Ἀγνοῦσθαι	261.803
Ærèm verbero.	241	ai oth ambidexter	732
ærem verberare.	714	Ἀιχρονκαρδὴς καὶ μικρολόγος	800
ære & rore pastus	573	a ites	835
Æsopicus graculus.	505	Ἄϊδ' ὄφελος τ' ἄγρονος τ' ἔμμεται ἄγρο-	
Æsopicum onus.	662	μός τ' ἄπολλοῦσται	890
Æsopicus sanguis.	557	ait latro ad latronem	725
æs triplex.	779	aiunt, Scilicet	844
æstate penulam dederis.	187	αἰξονόμους	700
308		alabanda fortunatissima	171
æstiuæ ægritudo.	720	alabandicum opus	647
æstate prudētiores reddimur.	463	alabastrus vnguenti putet illi	684
æthiops non albescit.	283	alas addere	253
æthiopem ex vultu iudico.	98	a lasio rixa quæritur;	61
æthiopem lauas, Ætiopem deal-		alauda non est sine crista	596.
bas	236	alaudæ in nido gramen latet	595
Ætna, Athon	381	ἀλαξών	827
Ætna grauius	650	albati ad exequias, pullati ad nu-	
Ætnæus clauus	718	ptias procedunt	893
Ætnæus scarabeus	112	albus an ater sis, nescio	221
Ætnæus venator	716	albus dies	596.
Ætoli	698	albus vel ater	812
afra auis	303	alba amussi	318
à fronte ducere			alba a-

I N D E X.

alba auis	473	alia res sceptrum, alia plectrum	154
alba linea factum	603	alia vita, alia diæta	198
alba linea in lapide albo	910	alia voce psittacus, alia coturnix loquitur	153
albæ gallinæ filius	70	alij semetem faciunt, alij metet	93
alba præcordia	593	aliis lingua, aliis dentes	162
albo eradere, & adscribere	884	aliis prospiciens, non sibi	34
albo reti aliena captant bona	82	alio relinquirente fluctus, alius excipit	279
album calculum addere	49	aliorum medicus, ipse vlceribus scates	18
album colorem ab atro non distinguit	797	alios tragædos agit	906
album panem tibi pinso	349	alios tragædos prouocat	438
alcinoi apologus	798	aliud cura	483
alcinoi horti	62	aliud genus remi	398
alcinoi mensa	345	aliud homini, aliud humanitati factis	755
alcinoo poma dare	893	aliud in titulo, aliud in pyxide	770
ale luporum catulos	284. 361	aliud noctua sonat, aliud cornix	153
alexandrinæ deliciae	656	aliud problema	599
alga vilior	115	aliud quippiam exorna	659
aliena iacis	205	aliud stans, aliud sedens	266
aliena in miseria cruciatum proprium metit	641	Alliensis pugnae dies funestior est, quam vrbis captae	722
alienam metis messem	34	allium in retibus	203
alienis vti soleis	185	ἀλλοτε μητερον πάλαι ημίερα, ἀλλοτε μύτηρ	903
auxilio alieno parentes	87	ἀλλοτε σφοδρότε	306 419
alieno ferox præsidio	87	aloadæ	610
alieno more, nutu, arbitrata viuere	814	alpha penulorum	171
alienum arare fundum	243	Ἀλφισιβουζ	813
à limbo tunicam absoluere	868	alter lanus	460
à limine salutare	267	altera caduceum, hastam altera	569
à linea incipere	4	altera manu fert aquam, altera ignem	432
à lineis excidere, lineæ insisterere	637	altera manu fert lapidem, altera panem ostentat	258 433 503
aliquando qui ludit, iterum ludet	841	altera nauigatio	459
aliquid mali propter vicinum malum	367	altera scabit, altera ferit	432
ἀλιπύροσ	231. 697	alter Hercules	65
aliter caculi longè olent, aliter fues	153	alter ipse ἑταρος αὐτοῦ	911
alius aliis in rebus præstantior	172	alterum contingit, alterum negatur	821
alia apud alios bona	666	alterum pedem in cymba Charontis habere	340
alia committenda, alia celanda	517	alteris melioribus	998
alia dantur, alia negantur	559	altius Oromedonte	33 677
alia Leucon, alia alinus illius portat	504	à lupi venatæ	243
aliam ætatem alia decent	532	Alybantis hospitis munera	350
aliam quercum excute	474	Ooo	iiij
alia Meneceles, alia Porcellus loquitur	30		

I N D E X.

Amara Azeliam repetit	527	Άμουσι	219
amantes amantes sunt	842	Άμφιξονείν	612
amantium iræ	35	Amphixyonum confessus	190
amantium marsupia folio porri vinciuntur	719	amphidromiam agis	348
amara bilis amarum pharmacis pro luitur	639	ἀμφιθωλῆς ἕρως	40
amaro dulce mistum	589	ἀμπλουργεῖν, φορμαρραφεῖν	763
ama tanquam osurus, odoris tan- quam amaturus	35	ampullas loqui	571
Amazonum canelena	347	Amyris furit	735
ambabus manibus haurire	333	Amyris infant	462
ambitiosior Cleophonte	587. 293	Άμυσίτινεν	218
ambrones	229	anagyrum commoues	363
ambrosia alendus	171. 293	à Nannaco	286
ameles angulus	219	ancipitis animi	48
amens longus	444	ancipitis consilij	47
amentata sententia	590	ancora domus	87
amère frustra, odio ne sis frustra	753	ancoras tollere	94
Amiclas perdidit silentium	520	andabata	529
amicitia æqualitas, amicus alter ipse	38	andabatæ	848
amicitia avarorum, complexus sphærarum	744	andromachen ex anguibz con- cinnare	621
amicitias immortales esse oportet	42	Ἄνδρὸς χασκυτῆρ ἐκ λόγου γιωρεῖ- ζεται	499
amicitia stabilium, felicitas tem- perantium	35	Ἄνταρείασιν	803
amicus amico	38	anguilla in strigmento	638
amicus certus in re incerta cerni- tur	42	anguillam captare	456
amicus cum vitis ferendus	753	angularis bombix	574
amicus magis necessarius, quàm i- gnis & aqua	38	angustum & lacum	416
amicus Plato, magis amica veritas	753	anima & vita	331
amicus vt oleum plantis	722	anima sicca sapientissima	589
amicorum est admonere mutuū	40	anima sui pro sale data	671
amicorum omnia communia	36	anima vna	895
amicos tragædos æmulatur	439	animæ scrinium seruitus	654
amisi urbem & culcellum recepit	581	animæ esurienti etiam amara dul- cia videntur	725
amnis cursum inhibere	588	animam debet	422
amnis instar voluitur	600	animam debet	562
Ἄμνηστια	401	animus est in coriis	507
à mortuo tributum exigere	466	animus habitat in auribus	325
amor fit ira iucundior	783	animus heptaboëus	65
amor tussisque non celatur	785	animus in pedes decidit	537
		animus præfens	65
		animo ægrotanti medicus est ora- tio	40
		animo conscio nihil miserius	
		680	
		animo nunc huc, nunc fluctuat il- luc	820
		annus clibanum	373
		annus est	526
		annus product non ager	162
		annum	

I N D E X.

annum in mensam contrahit	582	ἀπ' ἀκροφυσίων	373
anno magno Platonis	399	aperi butfam, aperiã buccã	747
anno senior fio	380	apertã musarum ianuã	162
annosa vulpes haud capitur la- queo	462	apertẽ, simplicitẽrque loqui	335
annosã arborem transplantare		aperto pectore	335
309		apertis ianuis	608
ἄνους ὁ μακροῦς, demens qui lon- gus	911	apertis tibiis	91
ansã quãrere	408	ἀφείρε τὴν ἰσθμὸν τὸν πῶδα δῶκε	903
ante barbã doces senes	10 & 19	ἀφειρώσεως χάριν	862
ante hac putabã te habere cor- nua	109	Aphrodisẽum iusturãdum	812
ante lentẽm augete ollã	186	aphya ad ignẽm	184
ante pedes	291	aphyarum honos	492
ante pilos	675	apinã	107
ante tubã trepidã	535	apio est opus	144
ante victoriã encomium canis	186	apio mollior, aut mitior	368
anthericum metere	242	ἀπιδυσι	825
antica exclusum postica recipere	608	ἀπογυμνάζεισθαι	774
Antiope lætus	280	Apollo tortor	885
ἀντιπαραγγεῖν	215	apologus Alcinoi	542
Antiphates trepidi Iarisi, & Poly- phemus	888	ἀποφραξ	174
antiquis debetur veneratio	170	ἀποσκορμίζειν	626
antiquior Codro	138	ἀποσυνδίσσαι	695
antiquior quãm chaos & Saturnia tempora	287	ἀποθνήσκειν	604
antiquiorẽs diphthera loqueris	286	apparatus Persicus	907
antiquiorẽs Luna	694	appropera, ve letho sis vicinior	978
Antronius asinus	298	aprilis piscis	790
antrum Mercurij	651	ἀπρωστὸν διασπα	696
anulus aureus in nare suilla	839	apra pronincia	386
anulus aureus in natibus suis	14	ἀπρωστὸς μέδους	894
anus bacchatur	309	apud fimum odorum vaporẽ spar- gis	247
anus cotoneissat	19	apud mensãm verecundari nemi- nem decet	465
anus Eriphus	18	apud nouercã queri	241
anus hircissans	308	apud Sirenas, aut Lotophagos hæ- rere	601
anus rabiosa	648	à puro pura defluit aqua	264
anus saltat	19	à qua & terra reddamini	273
anus simia serò quidem	556	aqua præterfluit	65
anus subsultans multum excitat pulueris	463	aquã furtiuã dulciore sunt	808
anus velut equus, profundã ha- bebis fossã	218	aquã bibens nihil boni parias	423
anus assimilis	609	aquã è pumice postulas	236
anicularum deliramenta	542	aquã igni miscere	16
ἀοινα συμπτώσια	688	aquã in mortario tundere	245
		aquã plorat, cùm lauat profun- dere	648
		aquas infundere cineri	696
		aquila in nubibus	169
		aquila non captat muscas	103

I N D E X.

aquila thripas aspiciens	103	arenam metiris	237
aquilæ senecta, corydi iuuenta	166	arenam superat	624
aquilam cicadæ comparas	164	arena sedere	545
aquilam cornix prouocat	103	areopagita	327 538
aquilam testudo vincit	223	areopagita taciturnior	517
aquilam volare doces	236	argentanginam patitur	382
à quinque scopulis desilire in flutus	128	argenteus puteus	69
ara	702	argentea fame coniuuari	658
arabicus tibicen	210 376	argenteis hastis pugnare	383
arabicus tubicen	804	argenteo vomere aratur	716
arabum gazæ	684	argentum versum est in scotiam	727
arancarum plenus	816	argenti fontes	439
arancarum plenus alius	658	argentum accepi, imperium vendidi	490
arancarum telas texere	239	argi collis	281
araneas eiicere	420	argi tumulus	589
araneis abundat	637	argiua calumnia	83
arare boue & asino	730	argiui fures	471
arare littus	239	argiuos exartat oraculum	639
arator nisi incuruus præuaricatur		argiuos vides	325
aratro iaculari	10	aries cornibus lasciuens	705
aratro iacularis	559	aries nutritionis mercedem pergit	284
arbore deiecta quiuis ligna colligit	161	arietis ministerium	286
arcades ambo	910	arietem emittit	323
arcades imitantes	299	arietinum oraculum	848
arcadium me postulas	364	ariolari	349
arcadicum germen	298	aristogiton claudicat	715
Ἀρχαϊκὸν, ἢ ἀρχαῖον	808	Aristophanis & Cleantis lucerna	141
archidamicum bellum	281 415	à risu effuso ne abstinence	713
archigenis indiget	576	arma Achillæ	642
archilochia edicta	407	arrepta candela, candelabrum quere	222
archilochia vulpes	625	arripere negotij curam	142
ἀρχιλόχου ἀλαπίδας	824	arripienda, quæ offeruntur	388
archilochi melos	8	arrogantia non ferenda	52
archilochi patria	406	ars amat fortunam, fortuna artem	753
archilochum calcas	573	ars census, opera vita	886
archilochum teris	406	ars portus inopiæ	693
archimedes non posset melius describere	437	artem quæuis alit terra	271
archimedeum problema	572	arte Pelasga	831
ἀρχιτέκτων ἑπιβουλῆς	794	artificium omne incrementum recipit	791
archytæ crepitaculum	209	artemon periphoretus	678
arctum anulum ne gestato	507 325	arundinea crura, & tabis propheta	664
arcustenus rumpitur	379	auundo alas verberat	876
area	802		arx
à remo ad tribunal	200		
arena sine calce	803		
arenæ mandas femina	237		

I N D E X.

arx	480	asseuerentiùs dicere	335
arcem ex cloaca facere	51	assidua stilla saxum exciduat	62
à sacris abstinendæ manus	322	asteropæus, ambidexter	958
à scapha in triumphalem quadrigam	632	ἀστεροπῆος	825
asciam cruribus illidere	571	astra inclinant , sed non vrgent	808
ascisce ad extremum scientiam	146	ἀστραστειν	911
afello pisci similis	607	à subeunte portum uauì	184
à sexaginta viris venio	479	astutior coccyce	458
Asiatici mores	650	Astydanz in morem	685
asinus asino, & sus sui pulcher	28	à teneris vnguiculis	4
asinus asino pulcerrimus	499	ἀτιραμιος	623
asinus asinum non prehendit	857	ἀτιριζειν	107
asinus ad lyram	152	à , te sudor abest , abest salua mudum	788
asinus ad tibiam	152	cúsq;e	788
asinus Ægyptius	721	Atheniensis etiam moriès manum	
asinus apud Cumanos	501	portigit	912
asinus auls	6	Atheniensium incòsulta temeritas	
asinus balnearoris	248	Atlas cælum	359
asinus compluitur	103	Atlanticum mare coryla exforbere	
asinus de Æsopi puteo	754	619	
asinus esuriens fustem negligit	104	athleta .	786
asinus in paleas	70	Atkos celat latera Lemniæ bouis	
asinus in pelle leonis	216	381	
asinus inter apes	273	ἀδουρζλωπος	213
asinus inter simias	272	atqui non est apud aram consultã-	
asinus in vnguento	153	dum	488
asinus portans mysteria	154	atqui suilla caro est	716
asinus stramenta mauult quàm aurum	295	Atrei oculi	326
asini caput ne laues nitro	237	attagen	110
asini cauda	224	attagenæ nouilunium	160
asini mandibula	345	atticus aduena	547
asini mortes	542	atticus aspectus	233
asini sepultura	735	atticus in portum	57
asini vellera quæris	735	atticus miles	645
asino gramen & baculus	667	atticus moriens portigit manum	
asinum in rupes protrudere	299	470	
asinum sub fræno currere doces	241	atticus testis	189
asinum tondes	235	attica bellaria	330
asinos non curo	111	attica fides	189
Aspendiæ citharædus	456	attici eleusinia	410
aspera vita, sed salubris	204	attica hostilitas	623
asperius nihil est humili, cum surgit in altum	824	attica musa	179
asperisti aquam	235	atticè dicere	799
aspis à vipera	495	attollere supercilium	51
Ἀσπιτος πύλαμος	413	auarus nisi quum moritur, nihil re-	
		quæ facit	530
		auçtor omnium & fons	418
		auçtoritas diuiniùs	77

I N D E X.

auſtoritatem deſugere	778	aut minus animi, aut plus potentiz	
audi Chelidonem	532	440	
audi quæ ex animo dicuntur	338	aut mortuus eſt, aut docet literas	
audiens non audit	503	47	
à veru rapere	695	aut oportet tragœdias agere om-	
auffer mothonem à remo	155	nes, aut inſanire	46
Aufidus Hadriam retrò fugit	820	aut piſcem olet, aut florem	495
augiz ſtabulum repurgare	225	aut Plato philoniſtat, aut Philo pla-	
à vicinis exemplum habent	449	toniſtat	46
à vipera morſum culpas, nunquã		aut quinque bibe, aut tres, aut ne	
ipſe morſus	649	quatuor	47
auis ex auibus	396	aut regem, aut fatuum naſci oport-	
aues quæris	248	tere	293
auicæduſ ſit, qui citharæduſ		aut terra aut mari	95
non poſſit	459	aut ter ſex, aut tres teſtera	177
auris ferre dedit	584	autumnalis appetentia	721
aureus in Olympia ſtato	348	αὐτοβρά	686
aurea barba dignus	683	αὐτόθεν κατὰ κράτος	545
aureæ compedes	44	αὐτοκαύδαλοι	810
aurei generis	661	αὐτολήκωνοι	304 419
aureos polliceri montes	348	αὐτοφύε	775
aureum lac delibare	661	Azanza mala	130
aurificem te futurũ credebas	206	ἄζυλος πλοῦτος	119
auris Baraua	300 319	azymus	805
aurem vellere	369		
aure tenus experti tumultum	866	B	
auribus artectis	64	Bacchæ more	518
auribus lupum teneo	433	Bacchi ſacerdos	573
auricula infima mollior	367	bacellis ſimilis	301
auriculam mordicus	557	bæon malus piſcis	126
aurum Colophonium	264	bæta tum hieme, tum æſtate bona	
aurum ex ſtercore colligendum		531	
808		balbus balbum reſtius intelligit	
aurum habenti ne adhæreſcas in		497	
filiorum generatione	713	balba non credit	12
aurum habet Toſolanum	275	balbinũ polypus agnæ delectat	28
aurum igni probatum	264	ballio	129
aurum lubæratum	505	balneum ingreſſus depone odium	
auro loquente, nihil pollet quæuis		755	
oratio	56	balnecator	212
auſculta & perpende	64	bambalio	705
auſtrum periculi	241	bambalio, batalus, bacelus, baba-	
aut abi, aut exuere	490	lus	793
aut bibat, aut abeat	489	barathrum	468
aut curcurbitiz florem, aut curcur-		barbæ tenus ſapientes	504
bitam	46	barbam ab vlnis puerorum vellere	
aut ipſe fuiſti, aut tui ſimiliſimus		701	
494		barbam vellere	116
aut manenti vincendum, aut mo-		barbarus euafit inter barbaros	579
riendum	196	barbarus ex triuio	218
		barbata eminus ſalutanda	801
		baſiſt-	

I N D E X.

bassica facinora	53	bithus contra bacchium	974
Βατακίεος	116	βλιτομάμας	615
batalus	301	Bocchyris	320
Βαταλίξιος	301	Bœotis vaticinare	364
battalogia	212	Bœotica auris	295
Βατάρζην	272	Bœotica cantilena	294
batti Silphium	136	Bœotica sus	294
beccefelemus	292	Bœotica sus	804
belle narras	25	Bœoticum ingenium	294
Bellerophonte castior	605	Bœotica ænigmata	403
Bellerophontes literas	361	Bœotio corbe tectus est	904
bellum Cononi curæ fuerit	33	boliti pœnam	83 556
bellum haudquaquam lachrymo- sum	355	bolus creptus è faucibus	205
bellum ignitū, πύριος πύλωμος	912	bonus cantor, bonus cupediarius	498
bellum omnium pater	143	bonus dux bonum reddit comitè	161
bello parca	455	bonus magnusque	188
bellicum canere	430	bona est ossa post panem	459
bene consulit, sed malè facit	760	bona nemini hora est	201
bene eueniat, siue verrat	789	bona spes ostensa	75 688
benefacta benefactis aliis perrege- to, ne perpluant	875	bona salute	709
benefactorum memoria	689	bonæ leges ex malis moribus pro- creantur	417
benefactis pensare delicta	427	bonæ fortunæ	75
bene loculis, bene serinio	158	bonum duabus nisi ancoris	480
bene natis turpe est malè viuere	125	bonum seruatur castellum, qui custo- dierit corpus suum	767
bene plaustrum perculit	449	boni ad bonorum conuiuia vitro accedunt	492
bene sit	415	boni pastoris est tondere pecus, non deglubere	468
beneuolus trucidator	505	boni viri lachrymabiles	121
beneignior pellace vulpe	24	bona mala	676
Βενηζαίξην	229. 700	bona Porfenæ	334 469
bestia bestiam nouit	229. 499	bona terræ	74
beta sapientum	762	bonorum aceruus	73
bibe elleborum	296	bonorum glomi	74
bibere mandragoram	402	bonorum nare	73
Βιβλαίγιδος	700	bonorum myrmecia	73
bibliotheca animata	641	bonis auibus	71
bifrons mercurius	597	boreadibus pernicior	607
bilis in natibus	833	bos ad ceroma	240
bilem vomere	625	bos ad præsepè	77
binis tonderi forficibus	613	bos aduerius seipsum puluerè mo- uet	362
bipedum nequissimus	228	bos alienus subinde foras prospe- ctat	162
bis ac ter quod pulchrum	315	bos apud aceruum	76
bis dat, qui citò dat	333	bos armenta	796
bis interimitur qui suis armis pe- rit	359		
bis pueri senes	300		
bis septem plagis polypus contu- sus	62		

I N D E X.

bos cognoscit possessorem	730	cæcus cæco dux	82
bos Cyprius	511	cæcus & claudus non intrabunt in	
bos Homolottorum	109	templum	138
bos in ciuitate	136	cæcus auribus	300
bos in lingua	382	cæcus parietem palpat	727
bos in quadra argentea	216	cæca dies, & oculata dies	132
bos in stabulo	346	cæca speculatio	81
bos marinus	291	cæcum infomnium	542
bos lassus fortius figit pedem	554	cæci præscriptio	8r 319
bos potrecto ultra Taygetum ca-		cæclor leberide	80
pite	225	cædimus, inque vicem præbemus	
bos sub iugum	387	crura sagittis	352
bouem in faucibus portat	382	cælaturam olet	604
boue venari leporem	15	cælum, menses & annos efficere nõ	
boues messis tempus expectâtes	76	desiit	384
Βοὺς ἐπὶ ζυγόν, bos ad iugum	906	cælum digito attingere	55
botrus oppositus botro, maturefcit		cælum in tartara soluere	893
425		cælum territat	15
Βουγαίος & Βουβόλας	646	cælo tenus altum	587
Βωμολόχος	230	cælo animum ferre	819
Βωμολόχου εὐδοτ	230	cænei hasta	57
Βραχίς	784	καὶ τυφλὸ δῆλον	795
Braſidas quidem vir bonus, sed La-		Calabri hospitis xenia	114
cedæmon multos habet præstan-		καλαμῶνα μαίτης	771
tiores	396	calamoboas	92
breuis vitæ isthmus	567	calathum Sycaminorũ in malis ha-	
Briareus, alias lepus	610	bere	759
briarei manus iniicere	769	calauriam pro delo	803
bubalus	594	calcar addere currenti	449
bũbo canis Iusciniæ	166	calcei Sicyonij	705
bubulcus antea, nunc caprarius	603	calceos mutare	689
bubulum obtueri	644	calcibus proterit	671
buccinam ne in somnis quidem		calculum reducere	388
608		calculum à linea mouere	832
bucula	628	calculo mordere	123
budoro more	120	calicum remiges	69
bulbos querit	249	calidum prandium comedisti	360
bullatæ nugæ	58	calidam veruti partem	363
bunas iudex est	525	calidum mendacium	543
bupali odium	620	caliga Maximini	443
bupalia pugna	610	caligare in sole	17
buthus obambulat	472	calliæ defluunt pennæ	453
βουσαύχλω incuruicervicus	631	callipedes	526 526
byssina verba	589	calliphanes	58
βυσσὸ δ' οὐ μύσει	289	καλλιπυρος	194
byzeni libertas	335	καλλίς ἐνδοὶ πάσαι	887
C		callum ducete	355
Cadaveris instar venustus	574	callyciris plures	522
cadere in cursu	206	caluus comatus	154
cadmea victoria	276	caluus quum sis, ne obuersa fronte	ob-

I N D E X.

obnuas arjeti	148	canē Tellenis cantilenam	213
caluum vellis	235	canes muti	725
caluis & comatis pilos velli molestum	778	canes timidi vehementiùs latrant	235
camelus desiderans cornua, etiam aures perdidit	360	canes venatici	121
camelus pyrrhicam didicerit	628	canes nurrice	831
camelus saltat	19	canibus ossa prodo	673
camelus vel scabiosa, complurium		canina facundia	477
asinorum gestat onera	165	caninum prandium	511
campana superbia	53	canina victitans Cynocephalum opugnans	578
campas dictis abigi	792	canens vitæ palmum	513
canalicolæ	422	canere ad myrtum	272
cancer leporem capit	8	canere de Telamone	326
cancreum ingredi doces	247	canopifmus	656
caneros lepori comparas	164	cantilena ex scholis	702
candidus sermo	437	cantilenam eandem canis	522
candidum linum lucri causa ducis		cantharo astutior	263
471		cantherius in porta	164
canicemque sibi, & longos promiserat annos	820	cantherium in fossa	17 118
canis	249. & 816	capere ciuitatem	131
canis ad cibum	289	capere crines	408
canis circum intestina	468	capillis trahere	547
canis clanculum mordens	639	καπνός	349
canis digna sede	135	καπνοσφέρτης	639
canis etiam Hecate terretur	834	cappari victitas, qui potes anthia	632
canis festinans, cæcos parit catulos	186	capra ad festum	532
canis in eadem dormitat regula	858	capra cinnamomum	629
canis in præsepi	155	capra contra sese cornua	362
canis in vincula	274	capra gladium	360
canis mendico auxilians	202	capra nondum peperit, hœdus autē ludit in tectis	14
canis nouem animas habens	580	capra Scyria	68
canis panes omnians	560	capræ anniculæ pera	663
canis peccatum	466	capram portare nō possum, & imponitis bouem	223
canis peccatum sus dependit	558	capræ Corinthiacæ in morem	588
canis podicem inspicere	403	capram cœlestem orientem cōspexerunt	75
canis reuersus ad vomitum	316	caprarius in æstu	305
canis sæuiens in lapidem	558	caprarum nomina	587
canis, tanquam Delum nauigans	483	captantes capti sumus	357
canis vindictam	551	caput	4
canis viuens è magdalia	114	caput artis est, decere quod facias	15
cani das paleas, asino ossa	19	caput fricare	789
caprem excoriatam excoriare	14	caput hoc ventosa cucurbita quærat	895
canem mortuum vel pulicem vnum persequi	730		
canē impudentior	668		
canē milite peior	866		

I, N D E X.

caput scabere, & similia	141	caunius amor	42. 804
caput serpentis conterere	774	cauponariæ mulieres	805
caput sine lingua	518	caute loquaciôr	211
caput tegere	703	caurus enim metuit	370
caput vacuum cerebro	292	Cecidis & Buphonorum	111
capite gestare	44	Cecrope generosior	664
Caracallæ nummi	805	cede Deo	892
carbone notare	50	cedendum multitudini	85
carbone notare, & similia	122	cedrus cecidit	641
carcini pœmata	403	cedro dignum	818
cardamo similis	717	celer, vt mens, vel ala	894
καρυκαρδύτης	69	celerius elephanti pariunt	525
cari capite nudius	605	celerius quàm Bures	182
caricus hircus	114	celmis in ferro	169
carica musa	110	Κενοτάφιον	855
carica victima	512	cenfor bonus	676
caricum schema	635	cenforia virgula	318. 475
caricum sepulchrum	455	cenforium supercilium	609
caris loco habere	641	centaurice	547
caritate septum esse oportet	754	centomes	375
carmen deductum	834	centro & spatio circumscripta	421
carmen Lytiensæ	835	centum plaustrî trabes	130
carognia	788	centum viri vnum pauperem spo-	
carpathius leporem	362	liare non possunt	766
carpathius testem	610	cepas edere, aut olfacere	327
carpere prouinciam	130. 431	cepphus	575
carper citius aliquis, quàm imitabi-		cera & ære nobilis	764
tur	406	cerae instar	628
καρυκκλῖα	648	ceram auribus obdis	64
calcus calcam ducit	495	cera tractabilior	368
caliâ glande	108	Κερασόλος	61. 799
cassiodicus nodus	263	cercops	645
Κατασεμειδίται	778	Κέρωπες, κερκόπη, πειπτάλημη	809
Κατὰ χεῖρῶν ὕδωρ	419	cercopum coetus	231
Κατὰ κροῖτος	807	cercopum forum	736
Κατὰ πόδα	778	cercopissare	231
Κατὰ σελῖν	790	cercyza scutica	374
catastrophæ fabulæ	200	credo cras, hodie nihil	666
Κατιδίην δακτύλους	796	cerebrum interius inquirere	634
catulæ dominas imitantes	494	cerebrum ne edas	713
caudæ equinæ pilos paulatim vel-		ceteri sacrificant	511
lere	524	cetite cera dignus	447
cauam Arabiam ferere	239	certamen non accipit excusatio-	
cauda de vulpe testatur	98	nes	351
cauda blandiri	24	certum prospicio	110
cauda tenes anguillam	241	certo certius	337
caue thorecin	149	certissima paupertas	424
caue tibi à cane muto, & aqua si-		cervus ad sagittam properat	726
lente	735	cervus ad sagittam properat	726

cervus

I N D E X .

céreus canes trahit	16	ciburū in mattellam ne immittas	
ceruinus vic	535	154	
ceruina senectus	636	cicada cicadæ cara, formica formi-	
cerylus euadam	596	cæ	493
cescon habitas	549	cicadæ apem comparas	164
cestro pellacius	566	cicadam ala corripuisti	363
cestreus ieiunat	181	cicada vocalior	211
cestum habent veneris	43	cicadæ h. mi canunt	645
chalanes turtis	643	cicadis pleni	54
chalcenterus	538	ciceris empror	114
chalcidissare	304	cicernus Bacchus	111
chamæleontem imitari	806	cilicica insolentia	580
chamæleonte mutabilior	255	cilicij Imperatores	203
charadrij vitam viuitt	590	cilix haud facile verum dicit	540
χαράδριον μιμουµβριος	707	cilicon bona	350
charadryon imitans	503	cimmetiz tenebræ	81
charitis pollicitationes	349	cinclus	421
χαριτωλαθην	675	cinerem quzrere	874
charyxenz non sunt ista	571	cinyre opes	156
χαρυνίται	698	circa radices montis hzrere	642
charontis cymba	838	circa terram natat	587
charontis ianua	275	circes virga	692
charybdis	468	circeo poculo	391
χέρουε	797	circulus res mortalium	688
χλωλαπίη	692	circulum absolueré	428
chetippus	785	circulator cybeleius	672
chitionis modus	576	circum pedes	680
chizara	253	circumtunderé comam	227
chironium vulnus	366	cissamis Cous	553
chironia vlcera	801	citeria, citeria loquacior	698
chisthenem video	304	cithara incitat ad bellum	252
chius	83	citis quadrigis, souj quadrigis	182
chius ad coum	497	citius elephantem sub ala celes	223
chius coum loqui non finit	595	citijs in nauí cadens a ligno exci-	
chius dominum emit	358	derit	223
chium & Ammineum miscere	850	citius , quàm asparagi coquuntur	
chiorum more pilos vellere	668	182	
chænici ne insideas	482	citijs, quàm formicz papauer	200
cbordæ vice	88	citijs, quàm gradatim	595
chorez Ionicæ	345	citijs Telegorz donarim	161
chorus domesticus	701	citijs terra ætherem conscendet	
chorus illius maior, meus concinē-		651	
tior	684	citijs vsura currit, quàm Heraclitus	
choros tragicos molestè fert	674	561	
χρυσολύρι	24	citra arationem, citraque semen-	
χρυσολύρι κτήσει	37	tem	90
χρυσου φείδου	798	citra puluerem	90
chryssipi dialectica	907	citra vinum temulentia	213
cibus aliena dentibus molitus nau-		ciuitatem, domum venti perspirant	
scosus	727	804	

INDEX.

ciuitates ludimus	458	colubrum in sinu fouere	360
clamosior lauro ardente	91	column familiae	87 137
clauam extorquere Herculi	129	columnas rumpere	92
claudiana tonitrua	91	comae venustate vel Absalona vin-	
claudus optimè virum agit	28	centes	790
claudi more tenere pilam	218	comastes	834
claudicat	779	comicus testis	611
claus in lingua	606	cominus atque eminus	94
clauē findere ligna, & securi fores		cominus atque eminus	323
aperire	19	καμωδ εἰς δει	826
clausis thesauris incubare	704	καμωδ τετραδία	769
clauum clauo pellere	497	commouere sacra	95
clauum tenere	673	communis mercurius	334
κλειποραζειν	304	commune naufragium	282
clematis Aegyptia	443	commune tanquam Sifapo	689
cleocritus	305	communibus ostiis excludere	871
clomenes cubile superat	424	compendiaria res improbitas	232
clemens lanista	676	complura masculi canis cubilia	306
climacides	25	complurium thriorum ego strepti-	
κλιμαζειν	648	tum audiui	371
clypeum post vulnera sumere	879	compressis manibus	269
cnips in loco	256	comptuerunt iumenta in sterco-	
cochlear vita	509	re suo	730
cochleare crescit	113	conando Graeci Troia potiti sunt	
cochleis diffidentior	582	833	
cocta numerabimus exta	174	concha dignus	101
coctum ab alio edere	679	conchas legere	248 409 701
codali charnix	694	conciant homines mala	41
codai	664	concinere	96
caena populatis	331	concinere	679
caena sine sanguine	784	conclamare vasa	722 758
caenae me doce	529	conclamatum est	830
caeno puram aquam turbans nun-		concordia	96
quam inuenies potum	361	concordia fulciuntur opes etiam	
caenum barbaricum	104	exiguz	96
caeni agitator	185	concupuit assam farinam	205
cogitationis praenam nemo patitur		conferre capita	691
863		confringere tesseram	132
cogitato, quam longa sit hiems		congregare cum leonibus vulpes	
706		355	
cognatio mouet inuidiam	311	connae calculus	113
καίνοφθαλμιζειν	670	connuere	502
collatia cadauera	631	connuendo ferre	872
collatiuus ven er	581	conos artoxya	691
colophonem addidit	427	conscientia crimen prodit	771
colophoniam ferocia	440	conscientia mentem exagitat	845
colophonium calciamentum	295	conscientia mille testes	369
colophonium fastigium	427	confessus in ludo talario	26
colossi fragmenta	645	confisum ia melius commutah-	
colossi magnitudine	443	dum	389
		confilis	

I N D E X.

consilii simul & facto valens	462	cornicari	210
confuere puluillos sub cubito	727	cornutam bestiam petis	363
consulendum & consiliis paren-		coronam quidē gestans, cæterum	
dum	64	siti perditus	347
contemnentis diſterium	115	coronidem imponere	650
contemnentis inimicum	115.	corpus sine peſtore	298
680		corpore effugere	151
contemnent spinam, cūm cecide-		correctio diſti	119
re roſæ	878	corrigentis quod dictum est ab a-	
contenti ſimus hoc Catone	702	lio	119
contigua ſoluis	572	corrumpunt bonos mores collo-	
contingit & malis venatio	72	quia praua	118
conto nauiga	495	corrupta iudicia	384
contorquet piger funiculum	245	κόπος	771
contra duo contraria pugnare dif-		corticeus	661
ficile	85	coruus ab aquila relictiſ cadaueri-	
contrahit, & demittit animum	822	bus veſcitur	733
contrahere ſupercilium	328	coruus abſente graculo pulcher	
contrahere vela	375	665	
contra retiarum ferula	122	coruus albus	250
contra ſtimulam calces	247	coruus albus	319. 473
contra torrentem niti	247	coruus aquat	526
contribulis factus ſeru ordinē	544	coruus ſerpentem	359
conuenerunt Attabas & Numenius		corui luſciniis honoratioris	170
496		coruum deluſit hñantem	204
conueniunt rebus nomina ſæpe		coruum miſimus	792
ſuis	791	κορυκαρνά	294
conuertere pollicem	49	coryczus audit	804
conuiuia non conuiuia	513	coryczus auſcultauit	122
copa	792	coryphæus	570
copix cornu	74	coryphæus chorum ſequens	868
copix cornu	375	corytheo deformior	195
coquere hædum in lacte matris		coſæ conſilium	591
732		cotem alis	243
coquus malè cōdiens	617	cotem eſſe	717
cor	730	cothoniſſare	69
cor ne edito	326 507	cothurnus	691
coriaceum auxilium	67	cothurno verſatilior	256
corinthus ſupercilioſa	723	cotis officio fungar	905
corinthus & collibus ſurgit, & val-		coturnix Herculem	444
libus deprimitur	60	coturnicis naturam induere	567
corinthiis non indignatur illum		coturniculæ animus	598
536		coturniſſare	331
corinthia verba & Ionica	566	cotuos contubernalli	567
corinchiari	303	cradophagus	509
cornea fibra	59	crambe bis poſita mors	521
cornix ſcorpium	363	crania bina gerit & innumeros o-	
cornice loquacior	613	culos	580
cornicum oculos configere	373	crassa minerua	49
cornicibus viuacior	639	crassoire muſa	49

I N D E X.

crassipelles	799	leribus immiscet	455
crater litium	83	cui bonus est vicinus felix illucet	
cratetis poetica	865	dies	736
credimus, quæ coram intuemur	840	cuiusmodi portento me inuoluit	
κρείσσων οὐκ ἐπιβλήδ' ὀδύνης	907	fortuna?	280
crepitu probabis	101	cuius nunc calent aræ	603
creta notare	50	eulex lychno se committēs aduri-	
cretensis cretensem	496	tur	745
cretensis cum Ægineta	496	culicem colant	20
cretenses sacrum	207	culicem elephantī conferre	166
cretiza cum cretensī	497. 541	culleo dignus	265
cretensis mare	502	cum Æsone iuuenescere	650
cribro aquam haurire	238	cum amico non certandum æmu-	
cribro diuinare	99	lacione	41
cribro vaticinans	799	cum aquila esse queas, inter gracu-	
κρεῖσσοι	791	los primas ne opta	765
κρεῖσς ἠροφεία ἀπίπτον	853	cum cane simul & lorum	311
crisnem Himeræum præcurrere	186	cum care caryzas	497
crispiores apio	802	cum coryco luctari	244
crobyli iugum	424	cum Deo quisque & gaudet & flet	
crocodyli lacrymæ	505	198	
crocum edit	748	cum diis ne contendere	841
crocum in ciliciam	639	cum diis non pugnandum	241
cræsi pecuniæ teruncium addere	20. 165	cum diis pugnare	244
cræso, crasso ditior	156	cum euandri matre loqui	603
crotone salubrius	478	cum exossis suum rodit pedem	
crotonatarum postremus, reliquo-	165	420	
rum Græcorum primus	165	cum hasta, cum scuto	94
κρονονχοπεδλήραμον	398	cum laruis luctari	244. 405
crudelis Bacchus	120	cum minerua manum quoque mo-	
cubitale	567	ue	269
cubito emungere	114	cum mortuis conuersari	598
cubitis adolescere	605	cum musis	415
cubitis metiri vt Nili incremēta	615	cum musis certare	597
cuculus	266. 579	cum nibas coccyssauerit	399
cucumere vascens, chlamidem te-	584	cum principe non pugnandum	129
xito	584	cum Protogene mortuo bellum ge-	
cucurbita glabrior, & vulso Lydio	652	rit	599
glabrior	652	cum puluisculo	468. 539
cucurbita sanior	478	cum ramento	539
cucurbitas lippis	80	cum sacco adire	2301
cucurbitino capite	585	cum sarcinis enatare	49
cucurrit quispiam, ne pluuia ma-		cum vulpe habens commercium	624
desceret, & in foueam præfoca-		dolos caue	802
tus est	366	cum æianni	486
cui ista arident, meis ne gaudeant	414	cumani serò sapiunt	508
cui multum est piperis, etiam ho-		cumini sector	590
		cuminum serere	877
		cunctabundus natura deus	290
		cuniculis oppugnare	cupidinum

I N D E X.

		D	
cupidinum crumenta porri	folio		
vineta est	454	Dabo merulum album, ni hoc	
cura esse quod audis	23	ita se habuerit	741
cura hospicium habenda	689	dædali machæra	631
curare cuticulam	343	dædali opera	259
cur cessatum est	691	dædaleum remigium	182
curetum os	336	dæmonem demone pellit	736
curiosus idem & garrulus	837	da lapidi volam	234
cur non suspendis te?	448	da mihi hodiernum, tu sume cra-	
currentem incitare	449	stinum	765
curriculum animæ decurrere	569	da mihi mutuum testimonium	425
currus bouem trahit	8	danace	341
currulis	662	danda venia lapso	479
curfus vitæ	785	da panem, & pugnum	594
curfu lampada trado	431	daphnis inter pastores primus	653
curfu præuertere ventos	828	dardanarij	854
κυμορωξ	283	dardaniæ artes	810
κυσιρειν	69	dare manus	545
cybaritici canes	577	dare verba	227
κυσεια	901	dares Entellum prouocas	359
cybiotates	882	darij opes	617
κυβος	780	dasyfus carnes desiderat	19
cyceon	638	datatim dare se	849
cyclaminum effodias ad Halæta	831	date mihi peluim	522
cyclobori vox	91	dathus bonorum	74
κυκλω περιλακειν	202	dat veniam coruis, vexat censura	
cyclops exæcatus	715	columbas	322
cyclopis donum	385	daryli dies	71
cyclopus more	547	daulia cornix	210
cyclopicus obtutus	595	dauus sum, non OEdipus	403
cyclopica Musica	835	dea excogitauit	53
cyclopica vita	549 595	dea impudentia	233
cyclopicum monstrum	586	de alieno liberalis	334
cydi pœnam debet	83	de alieno ludis coisio	34
cygnea cantio	179	de asini prospectu	242
cyrones	667	de asini vmbra	242
cymbalum mundi	396	de calcaria in carbonariam	390
κυκλωπιξ	692	decempes vmbra	345
cynicus	784	decernetur equa Thesalica	136
cynofura	910	decipienti semel	316
cyparissi fructus	542	decipula murem cepit	265
cyprio boui merendam	511	de cælo ad synagogam	530
cyrenæus videris	623	decora teipsum	456
cyrbes malorum	279	decumani fluctus malorum	638
cyrnia iactura	281	de curru delapsus	31
cyrnia terra	549	de diis rebusque diuinis nihil tam	
cythnicæ calamitates	281	admirabile dicitur quod nō de-	
κυθνιδις	611	beas credere	712
cythonymi probrum	447	dedi malum, & accepi	352
cyziceni flateres	373	dedecus publicum	447

I N D E X.

de facie nosse	98	de possessione deiicere	437
de face haurire	110	de pulchro ligno vel strangulare	
de fera comediti	23	175	
de filo pendet	146	de pulmone reuellere	56
de fructu arborem cognosco	98	de Pythagoricis rebus absque lu-	
de fumo ad flammam tendere	354	mine ne loquaris	714
de fumo ad flammam	736	de reduuia quæritur maiori ob-	
de fumo disceptare	237	noxius malo	503
de gallo in asinum	747	de scammate egredi	752
de gradu deiicere	434	deserta causa	84
de grege illo est	491	desertum obtueri	300
de gustu cognosco	98	despuere malum	125
de illo conuentu	696	desultorius	609
deinde expergisebat	540	desultoria leuitas	857
de lana caprina	237	de summo pectore	701
de lapide emptus	110	de statu demigrare	254
delatoria curiositas	862	de statu mentis deturbare	791
de lautitiis	330	desitutus ventis, remos adhibe	
de limine offendere	594	480	
delius natator	402	detergere mensam	873
delphicus gladius	48	determinare fossam	764
dephinis in terra vires	564	de toga ad pallium	257. 390
delphinum cauda ligas	236	de tribu Leui	736
delphinum natare doces	236	de tuo capite aguuntur comitia,	
delphinum patina non capit	583	146	
de malè quæsitis non gaudet ter-		Deus ex improviso apparens	445
tius heres	840. 742	Deus hoc habeat decus	877
demandare calamum	746	Deus viciscetur	557
de manu in manum	36. 191. 201	Deus vndeunque iuuat, si modò	
demissis auriculis	314	propitius	75
demissis manibus fugere	814	Deo fortunæque committo	177
demittere auriculas	907	Deum esse	77
demittere sese ad aliorum medio-		Deum facere	77
critatem	375	Deum sequere	404
demulcere caput	24	Deo præeunte nullus officit obex	
dentata charta	407	653	
dentem dente rodere	248	Deorum cibus	329
dente Theonido rodi	406	Deorum dona sæpe non dona	763
dentium tenus prauus, doctus, fe-		Deorum filij innumerabiles	709
lix	741	Deorum manus	445
deoscugi saluatores, & aduocati sa-		Deos absentes testes facit	703
lutiferi	734	deuorata verba	863
de parua scintilla magnū sæpe ex-		deuotionis templum	173
citatur incendium	838	dextrera nec tua te graiūm fortissi-	
de paxillo suspendere	658	me Creteu Eripuit Turno	821
de pilo pendet	146	dextro Hercule, aut amico Hercu-	
de plano aliquid cognoscere		le	158
853		dextrum pedem in calceo, sinistra	
de plaustro loqui	334	in pelui	262
de plebe	871	Diagoras Mellus	239

διὰ καὶ

I N D E X.

<i>διακωδονίζεν</i>	396	Dionis gry	117
<i>διασπίρειν ὁ φθάλμιον</i>	793	Dionysius Corinthi	100
dicas tria ex curia	274	<i>διουπτης</i> , delapsus de cælo	793
dicendo discere discunt	61	Diphilus: Diphilo tardior	836
dicis caussa	850	diris agere	685
dicis gratja	776	discum quàm philosophum audire malunt	125
dictum ac factum	190	<i>διε δια πασών</i>	133
dies adimit ægritudinem	355	disertè saltare	9
dies digitus	673	dissidiij pomum	65
diem humeris protrudere	747	dissoluti, discincti	770
difficilis vir	61	diu delibera	126
difficili ventre haud res impudentior vlla	910	diu dissimulatum aperientis	505
difficilia quæ pulchra	129	diuersarum partium	692
digito attingere	795	diues, aut iniquus est, aut iniqui hæres	157
digito medio ostendo	908	diues factus, iam desit gaudere lente	451
digito ostendere	776	diues promissis	188
dignus Argiuo clypeo	135	diuitiæ non semper optimis contingunt	159
dignus obelisco	135	diuinus, Deum fieri	822
dignus quicum in tenebris mices	136	diuinum excipio sermonem	58.172
dignus quicum in tenebris mices	191	diurnum petere	811
dignus qui ranis ministres	795	docui te vrinandi artem, & tu me vis demergere	366
digna panis pabulo	135	doctum doces, & similia	246
digna cedro	135	dodonæum æs	211
dignum patella operculum	495	dolium Danaïdum	690
dignum propter quod vadimoniû deseratur	136. 351	domus amica, domus optima	162
digni pilo	789	domus optima	163
Dij benefaciant vobis	836	domus recta	377
Dij facientes adiuuant	269	domi coniecturam facere	99
Dij laneos habent pedes	553	domi habet, domi nascitur	179
Dii omnia possunt	172	domi leones	538
Dij tibi dent tuam mentem	232	domi manere oportet bellè fortunatum	163
Dii hominibusque plaudentibus	71	domi manendum	163
Dii secundis	819	domi milesia	533
Diitrepes doliare habens alas	651	domi militiæque	767
<i>διλω ζυγοδ</i>	827	domi nobilis	396
dimidium plus toto	377	domi suæ quilibet rex	865
dimidio vitæ nihil differunt felices ab infelicibus	550	domum redeamus	696
diobolores	105	domos luceas habitare	728
<i>διόκειν ὁρῶμα τὰ πτεία</i>	802	domesticus testis	191
diolygium malum	277	domesticum dissidium	144
Diomedis, & Glauci permutatio	251	domesticum malum	179
diomedea necessitas	392	domesticum omne afficit domesticum thesaurum calumniari	648
			84

I N D E X.

domesticè notus	397	durate	838
domum cum facis, ne relinquis im-		durior adamante	803
politam	429	durus alloquii	60
donum quodcunque aliquis dat.		durus & implacabilis	61
proba	388	duro flagello mens docetur rectius	
<i>Δορυδαίς</i>	793	640	
doribus doricè loqui fas est	499	B	
dorica musa	383	E Adem cera	494
doricè concinere	96	eadem mensura	426
doricè incedere	570	eadem oberrare chorda	315
dormientis rete trahit	90 201	eadem pensari trutina	320
dormienti loquor	576	eadem per eadem	512
doryphorematis ritu	520	eadem tibi & Pythiâ & Delia	515
dosones	543	eamus Athenas	125
<i>Δύπος ἰάτρος</i>	289	eamdem tundere incudem	522
drachmæ grando	455	<i>Ἐ' ἄστυ μὲν ἰὺ δὲ τῆν</i>	796
draconis leges	565	ea tela textitur	8
duabus sedere sellis	256	Ebrius	781
duabus ancoris fultus	480	ebur atramento candefacere	16
dubia cœna	331	eburneis rastris solum vertere	753
duclites	640	è canis podice	146
ducere finem	776	è cantu dignoscitur aus	99
ductus per phratores canis	555	echeti imperium	588
dulcis cubitus	126	echinus partum differt	362
dulce bellum inexpertis	226	echino asperior	60
dulce & amarum	416	è circulo	107
dulce pomum, quum abest custos		è clibanò boues	344
559		è Cetera raptus	44
dulcedo cuncta intelligendi superat		è cucumere bibere	750
cæteras voluptates	801	è cúlmo spicam conii cere	99
dum clauum rectum teneam	321	edax currus	470
dum genua virent	15	edax triremis	516
dum nondum in neruo telum	606	ede nasturcium	291
dum vides	575	edentulus vescentium dentibus in-	
dum vitat humum, nubes & inania		uidet	373
captat	870	edentulæ maxillæ	651
dumum cædam, vt tuæ sint aues		edit de patella	912
749		è diuerticulo	645
duodecim artium	257	è dolio hauris	454
duobus oculis cernere	908	è domo in domum	396
duobus pedibus fugere	183	è duobus tria vides	81
duobus pariter euntibus	86	effœminatorum etiam oratio	99
duos insequens lepores, neutrum		efficimus pro nostris opibus mœ-	
capit	206	nia	376
duos parietes de eadem dealbare		effœta senectæ	342
fidelia	256	effugi malum, inueni bonum	72.
duplex cappa	230	& 452	
duplices viros	257	è fimbria de texto iudico	98
dupondij iuvenes	856	è flamma cibum petere	114
durei equi speciem præ se fert	598	ergo ex bono in bonum traductus	
		sum	

I N D E X.

sum	452	ἴναυλον ἔχειν	795
ego faciam omnia more Nicostrati	350	ἐνδύμιον	626
ego tibi de aliis loquor, tu respondes de cepis	30	emdyionis somnum dormis	507
eidem inhiantes testamento	216	ἐν καρπαλίμῳ	837
Εἰσηλθὲ μοι θυῖον	796	ἐν χροῖ	632
eris, quæ ex triuio simile	649	ἐν ὀπιτομῇ	78
Eis τέρρα χαρσεν	798	ἐν πλάττει	415
eiusdem musæ æmulus	498	ἐν τετραῖθι γνηθῆται	807
Ἐλαχε τὸ Μ, Obuenit tibi M.		ἐν τὸς τῷ βέλους	820
Ἐλαθε χαίρει τῆς θυφμίαις	872	eodem bibere poculo	353
electo lucidior	437	eodem collyrio mederi omnibus	9
elementum	571	eodem cubito	426
elephantus non caput murem	103	eodem in ludo docti	498
elephantum ex musca facis	16	eodem iugo vrgeri	767
elephantum corio circumtectus	873	eodem laborat morbo	593
elephantina olfacere promuscide	748	ἐ Πατροκλῆς domo venit	508
eleusina seruat, quod ostendat	628	Ἐπαύλια δίδω	349
elige vitam optimam	765	epo timidior	534
eloquentia malè sine moribus dicitur	760	è perforato poculo bibere	561
elucet egregia virtus	170	è Phelleo ventre	509
Ἐλύσατο μήτηρ	807	ephemeri vita	551
Ἐκστραχέλης	881	epheiz literæ	228
ἐκκλήσιον	163	epimenideum corium	341
ἐκκυβέν, aleam iacere	625	epiphyllides	542
ἐκλεκτοί	806	epitrotico cane vehementius	615
ἐκ περιουσίῳ	163	episcythizare	346
ἐκφυλλοφορήσαι	680	eropa cum cygnis	8
ἐκ πίνακος ἢ πλάσας	807	e quercubus ac faxis nati	416
è Massilia venisti	305	equitandi peritus ne cantet	479
embarus sum	297	equus me portat, alit rex	484
embarus es	581	equus senectorem rapit	614
Ἐμβρονητοῖ, ἐμβρονητοῖ	811	equus Sophocleus	614
è media flamma seruare	625	equus suo defraudatus pabulo, ignauus	737
eme lectum viri oberati	751	equus Troianus	705 720
emendus cui imperes	337	equi dentes inspicere donati	388
emere malo, quàm rogare	179	equi senecta	218
Ἐμφοροίτος	471	equum habet Seianum	275
emoti risu	476	equum Scythæ	633
empedoclis simulas	413	equis albis præcedere	166
è multis paleis, parum fructus collegi	239	equis albis præcedere	182
emunctæ naris	317	erecti	64
è nzuo cognoscere	98. 907	eretriensium Rho	478
è passâ escam petere	148	ergini cani	486
ἐν ὀπιτομῇ	787	erynnis ex tragædia	328
		erit melius	772
		erroris scala	606
		errorum odyssæa	577
		eruca	793
		eruditi oculi	720

I N D E X.

è scala	636	euannatio ad omnem auram	638
escam hamo circumponere	646	euclionis gallus gallinaceus	569
ἔσκαμαλιχτωγ	127	euellere plantam cæno	851
è scurra faciliùs diues, quàm pater- fam.	704	euenit malo male	554
esernius cum Pacidiano	498	euentus præter expectationem	445
ἔσπερον νῦν μοι	350	è vestigio	182
è spinis uuas colligere	592	& vipera rursùm vipera nascitur	600
è squilla non nascitur rosa	416	euitata Charybdi in Scyllam incidi	366
est modus matulæ	583. 852	ἔϋκλωε	762
esto promus	137	cum ausculca cui quatuor sunt au- res	463
est Pylus ante Pylum	561	eumeli equis magis consimiles	613
è sublimi me derides	127	eundem calceum omni pede indu- cere	10. 150. 496
esurienti leoni prædam exsculpere	697	eupatypus ex comædia	160
esurienti ne occurras	312	euripus homo	256
esurienti vulpi somnus obrepet	502	eurybatizare	230
ἔσται, ἢ ὄσται	196. 687	eurycles	364
è tardigradis asinis equus prodiit	416	ex Academia uenis	54
& fama fuit & erat	335	Ἐκακισθῆται	570
etiam bætylum deuorates	181	exacta via viaticum querere	16
etiam capillus vnus	46	ex adspectu nascitur amor	43
etiam corchorus inter oleza	108	ex æquo partire	321
etiam dormiens somnlat	560	ex amphiheto bibissi	34
etiam è vite rubus nascitur	582	ex arena funiculum nectis	224
etiam in deorum cæto	406	excidit	787
etiam mater, & sorores	605	ex cohorte prætoris	25
etiam quercus bacchatur	60	excolantem culicem, camelum glu- tiunt	725
etiam saxa loquentur	650	excubiarum causa canens	250
etiam si Cato dicat	132	excubias agere in Naupacto	47. 181
etiam si lupi meminisses	515	ex cubitis cænare	761
etiam uetus arbutum transferri po- test	703	excutere puluerem pedum	725
& me mater	442	ex diametro opposita, diametro di- stant	154
& meum telum cuspidem habet a- cuminatam	371	ex eadem figulina	680
& nati natorum	162	execrationes se tere	351
& operam & rætiam perdere	238	ex eodem lare	618
& post malâ segetem, ferendum est	179	ex eodem ore calidum & frigidum afflare	262. 432
& prædam & præmium	540	ex eodem prælepi	578
& puero perspicuum est	436	exercitatio potest omnia	63
& Scellij filium abominor	413	ex fastis euellendi	705
è Tantalii hortu fructus colligis	248	ex fronte perspicere	98
è terra spectare naufragium	481	ex habitu bonû virû præ se fert	98
è Tragico Comicum drama	578	exigit à statuis farinas	467
è tribus malis vnum	276	exigua aqua maiori interdum super nata	747
è triuio	107	exigua	747

I N D E X.

exigua res est ipsa iustitia	319	quidquam	744
exiguum malum, iagens bonum		extra curriculum ferri	672
417		extra fundum & vnda	480
exiguum oboli pretium	107	extra lutum pedem habes	484
exilio me ducis	646	extra mala positus, admones	568
eximere è manu manubrium	408	extra oleas fertur	31. 155
ex inanibus paleis	246	extra omnem aleam	672
ex Iouis tabulis testis	189	extra organum	156
ex ipso boue lora supponere	357	extra periculum ferox	484
exitij nulla ratio	529	extra publicã viam ne deflectas	85
ex itineris diuerticulo templi ne		extra quætere sese	505
ingreditor, nève orato etiãsi iux-		extra somnum	841
ta vestibulum ipsum tibi tráscun-		extra telorum iactum	484
dum sit	711	extrema linea	460
ex libro gubernatores	401	extremam imponere manum	818
ex minimis initiis maxima	417	extremum occupet scabies	545
ex natali emortualem facere	17	extrema extremorum mala	277
<i>Ἐξ ἡμετέρας</i>	764	extremis digitis attingere	268
<i>Ἐξ ὅπου ἐστὶν</i>	32. 638	ex tripode	188
exordiri telam	5	extricium ingenium	116
ex ore lopi	151	ex tua officina	418
ex ovo prodiit	195	ex umbra in solem	271
expandere rete	729	exunguate	659
ex parua flamma minimè ingès lux		ex vno multa facere	55
prodit	741	ex vno omnia spectã	99
expecta anus	527	exurere mare	248
expecta bos aliquando herbam	527	ex utroque latere	774
expecta plurima habere cognomina		F	
261		Faba nummus	384
expellere furca, vel furcillis	849	Fabiarum arbor	466
expertes inuidentiæ musarum fores		faber cadit, cum ferias fullonem	
313		638	
expiatis bona contingunt	665	faber compedes, quas fecit, ipse ge-	
ex præteritis præsentia æstimantur		stet	362
846		faber cum sis	16
expumicare	766	fabilibus victitat	579
ex se finxit velut araneus	262	fabula nunc ille est	813
ex se hatus videtur	858	fabulæ milesiæ	807
ex sinu illius	37	facem accendere	581
ex stipula cognoscere	99	fac de necessitate virtutem	741
ex syngrapha agere	474	fac nidum vnum vna in arbore	833
ex tempore viuere	483	facere fucum	227
extenterare	872	facere totum	865
extibiatus senex	616	faciam os perficere	233
extis pluit	75	faciat tibi Dominus, sicut Ephraim	
extra calcem	2	& Manasse	774
extra callem	591	faciunt & sphaceli immanitate	444
extra cantionem	155	facies tua computat annos	340
extra chorum saltare	31	facile cum valemus, recta consilia	
extra circinum & regulam nescio		zgrodis damus	34

I N D E X.

facilius quàm Orcum deuicerint		felicior Carcini cochleis	32
Ecroti	590	felicitas à Deo	77
factum stultus agnoscit	487	felicitas multos habet amicos	41
factum transactum	143	femina	780
facta iuuenum, consilia mediocriù,		femina aut minus quàm canem,	
vera senum	29	aut plusquam senionè iacit	842
factis procul, verbis tenus	910	femina nihil pestilentius	191
facem bibar, qui vinum bibit	366	fenestram aperire, & similia	408
falces postulabam	31	feras, non colpes, quod vitari non	
fallacia alia aliam trudit	354	potest	392
falsum probum	82	feti puer	253
fame os comprimere	709	ferire frontem	379
fames & mora, bilem in nasum con-		ferre iugum	231
ciunt	180	ferrum, cum igni candet, tunden-	
fames magistra	421	dum	751
fames meliæ	422	ferrum edit	741
fames præter seipsam edulcat om-		ferrum & flamma	372
nia	737	ferrum ferro acuitur	426
famis campus	423	ferrum natæ doces	241
famem pellere satius, quàm purpu-		ferrum virum attrahit	760
ra indui	741	ferro diuidere	547
famem pestilentia sequitur	737	ferreus	633. 785
familiam ducere	847	ferreus, aheneus	58
familiaris dominus fatuum nutrit		fertilior seges est in alieno agro	333
seruum	757	feruet olla, viuit amicitia	419
farcire centones	214	fescennina licentia	647
farinam spargis & cinerem colligis		festina lentè	188. 524
909		festum multas habens	412
fasces submittere	706	festo die si quid prodegeris	454
fastuosus Maximus	56	festucam ex oculo alterius eiicere	
fatum immutabile	392	441	
fato Metelli	216	festilis homo	550
fata viam inuenient	828	ficus ficus, lignonem lignonem vocat	
fatid adactus	392	337	
fatid imputandum	392	ficus post pisces	494
fatale vitæ tempus exactum	342	ficum cupit	23
fauete linguis	911	ficum edit Mercurialem	907
faures conuenit ampliari	741	ficum Mercurio	112
faustus exitus	678	fici cadunt in os comedentis	729
Feli crocoton	309. 154	ficus auibus gratæ	345
feles Tartessia	299. 466	ficus diuidere	508
felix Corinthus, at ego sim. Teneat-		ficiuorus	582
tes	27	ficulus	112
felix & faustum sic lumen	764	ficulus gladius	112
felix, qui nihil debet	561	ficulum auxilium	68
felix qui non litigat	741	fidere vnus noctis glaciæ	745
felici diplomate vti	855	fiducia pecunias amisi	331
felicitum multi cognati	41	fidus amicus	40
felicitibus sunt & trimestres liberi		figulus figulo inuidet, faber fabro	
160		311	
			figulus

I N D E X.

ſigulus ollis anſas pro voluntate ponit	737	foras Cares, non amplius anthiſteria	308
figura & triobolus	655	fores aperire	6
ſilius degenerans	124	fores habet tritas, vt paſtorum caſa	217
ſilum contentionis tunc erat	148	formica Camelus	169 & 903
ſilum neuifti, & acu opus eſt ſimo abieſtor	430	formicæ ſemitam canit	673
ſinem vitæ ſpecta	430	formicarum nidos inſpirauit	594
ſirmo & maximo progreſſu	783	formoſus ſine pulchritudine	739
ſixis oculis iactueri	140	fornax ferrea	899
ſlagitiorum curp is exitus	557	fors Dômina campi	199
ſlamma fumo eſt proxima	147	fortis in alium fortiore incidit	558
ſlamma perfequeris quæ genuetas	566	fortes fortuna adiuuat	64
ſlamma ſine vulcano	651	fortes in tabula	708
ſlantibus ventis echon adora	712	fortuna æſtuaria	199
ſlectere ſi nequeo ſuperos, Acherôta mouebo	893	fortuna reddit insolentes	440
ſlere ad nouercæ tumulum	501	fortuna acior Strobilis Carcini	276
ſlet victor, victus ingeriit	544	fortunatus ſapiens	590
ſlocci non facio, aut ſlocci facio	104	forum baiuli vicani	737
ſloccos demere	585	fracſti	630
ſlorent fabæ	799	fracſtis auribus	448
ſlos	817	frænum non habet lingua	570
ſlos cinis	260	frater viro adſit	86
ſloribus auſtrum	364	fratrum inter ſe iræ ſunt acerbiffimæ	414
ſluſtus mucus	714	ſretis acrior Adriæ	779
ſluſtibus obloqui	662	ſtricantem reſtica	425
ſlumina in terram commutat	616	ſtrigus inducit	788
ſluuius cum mari certas	167	ſtrigida aqua feruentem ollam adſpergere	745
ſluuius non ſemper fert ſecures	207	ſtrigidam aquam ſuffundere	253
ſluuius quæ præcul abſunt, irrigat	6	ſtrigidior Salamandra	749
ſluuij curſus non detorquendus	769	ſtrondes fructuum expertes	805
ſluuiatiles aues	737	ſtrons occipitio prior	142
ſocus luculentus in ædibus	193	ſtrons perfrictæ	233
ſodere	691	ſtrons nulla ſides	805
ſœdum eſt & mâſiſſe diu, vacuſim que rediſſe	208	ſtronsi ocream, tibiz galeam applicar	582
ſcœnum eſſe	293	ſtrontem exprotrigere, ſtrontem contrahere	324
ſcœnum habet in cornu	439	ſtructibus, non ſtadiis certare	609
ſollum Sibyllæ	188	ſtumentum in populum	657
ſolto ſiculno tenes anguillam	265	ſruſto panis	104
ſolis homines ſimiles	578	ſruſtrâ canis	246
ſons dodonæus	692	ſruſtrâ currit	246
ſons & radix	570	ſruſtrâ habet, qui non vitur	6
ſontes ipſi ſitiunt	223	ſruſtrâ Herculi	84
ſontibus aptos	364	ſruſtrâ iacitur rete ante oculos penatorum	726
		ſruſtratus conatus	96

I N D E X.

fuci	616.823	potest	92
fuere quondam strenui milesij	209	gallus inflit	335
fuga tutior	145	gallorum incusare ventrem	433
fugeprocul à viro maiore	145	gallica furia	842
fugere nemine persequente	773	gallos quid execas?	15
fugitium retrahere	851	gamma betam persequitur	144
fuius Troes	209	gangamon	433
fuit & mandronis ficulna naus	453	gargara honorum	74
fulgur ex pelui	117	gaudium dolori iunctum	45
fulicam cygno comparas	636	gauia in stagnis	575
fulmenta lectum scandunt	627	geminum versat temonem	910
fulminis in morem	820	geminas chordas ferit	633
fumantem nasum vrsi ne tetaueris	558	γενω ορεω	905
fumosæ imagines	396	generosus ex crumena	110
fumus è ficibus	577	generosior codro	394
fumus pulchriorem sequitur	796	generosior Sparta	395
fumi vmbra	117	generosior arboris statim planta cum fructu est	418
fumum fugiens, in ignem incidit	66	genius malus	276
fumos vendere	541	genium habere aliquid	885
funditus & radicitus	310	genuino mordere	406
fundo carens calix.		genusura propius	457
funem abrumperenimium tendendo	377	geometriam exercet in superciliis	583
funem contentionis ducere	794	gephyraei, & gephyriasmos	574
funem reducere	389	gerseni	803
fungus	293	gestare hydna, hyenas, & phocarum pelles	718
fungus pudus	680	gigantifare	588
fungus vna nocte nascitur	920	gigantum arrogancia	57
funiculus triplex non facile rumpitur	726	gladiator in arena consiliu capit	489
funiculum ad lapidem	143	gladiatorio animo	438
funiculum fugiunt miniatum	370	gladium acutum auertas	150
furari littoris arenas	14	gladium dedisti, quo se occideret	408
furis passu progredi	743	glaucus alter	455
furẽm fur cognoscit, & lupum lupus	493	glaucus comesa herba habitat in mari	137
fures clamorem	369	glaucus poto melle resurrexit	446
fures ipsi accusant	642	glauca ars	373
fusio surdior	870	gleba aruum	21
		glomerare inglomerabilia	618
G Aditanum	184	gloria futuri	447
galba	785	gloriosum & apud posteros	446
γαλην γαλην' ορεω	18	γλωσσε δισθη	837
gallinacei lactis haustum polliceri	802	glossaspides	709
gallionus	675	glossogastores	25
gallus bibit, neque meit: myxus nõ bibit, artamen meit	652	γλωσσο τεροφειν	914
gallus in suo sterquilinio multum		γνωμη τη απιστη μοιενν	687
		gnomon & regula	317
			20721

I N D E X.

γοργων	646	hæc tela texitur	782
γοργων βλεπων	140. 539	hæreditas sine sacris	815
Gorgonem Perseus aggreditur	172	hæreere in iisdem scopulis	878
Gorgonei capitis posteritas	649	hæret in vado	433
graculus inter musas	133	hesitantia cantoris cussis	501
graculo imperfuasibilior	612	hæcædonia sunt apud forum	484
gradum figere	593	hælex	810
græca fides	651	halopanta, vel Halophanta	697
græca fide	432	hamaxiza	52
græco more bibere	345	hamaxobio instabilior	634
græcis & barbaris, sapientibus & insipientibus	773	hanc technam in teipsum struxisti	357
γραφειν εν φρεσιν	797	harmodij cantilena	325
grata breuitas	78	hasta caduceum	48
grata nouitas	398	hastam ablicere	545
gratia non ducitur pœnitentia	660	haud annuntias bellum	400
gratias musis commiscere	572	haud canit paternas cautiones	124
gratiis lita	887	haud contra ostium	31
grauius, quàm sit Troiam capere	581	haud impunè vindemiam facies	85
grauiora quàm ab Archidamo Athenienses	607	haud perficiet	431
grauiora Sambico	279	haudquaquam difficile Athenicem Athenis laudare	23
grauitellus	825	haud vnquam arceat ostium	217
grossus maturus esui ineptus	606	Hebræus nihil Hebræo, Catilina Cæthego	857
grues lapidem deglutientes	142	hecæles cœna	656
γρυζην	536	hecæle pauperior	422
gubernatori somnolento, aut cani vicini ne benefacito	641	hecætz cœna	203
guttam aspergere	384	hecætozem imitaris, ab Illo nūquam recedis	654
gutta cauat lapidem	783	hedera post Anthisteria	488
gutta fortunæ præ dolio sapientiæ	22	helenæ cibi	329
gutta vini	22	helenæ crater	630
gyaro dignum	626	helepolis	630
gygis anulus	71	herbam dare	545
gygis opes	662	hercules	822
γυγη σπασθησθαι	858	hercules & Simia	170
gygathum spiras	250	hercules hospitatur	527
		hercules in Lydia	667. 752
H Abenas ignarus nō trahet	620	herculei labores	247
habenas iniicere	617	herculis clypeus	854
habes Scytha ονυ	848	herculis ædem mulier non intrat	642
habet	552	herculis cornu	599
habet & musca splenem	555	herculis cothurnos aptare infanti	7
hænon egreditur verbum	402	herculis ira	653
hæc nos Deus ipse ducit	70	herculis quæstus	159
hæc lupus vrget, hæc canis angit	910	herculis sacrificium	584
hæcænus habui, potui, fui	821	herculanus morbus	289
hæc Helena	693	herculanus nodus	546
hæc potior	170		

I N D E X.

herculana balnea	330	holerum appositiones	20.107
herculana scabies	23. 289. 675	homeri catena	90
herculani lecti	346	homo bombylius	56
heri & nudius tertius	400	homo bulla	549
heri seruus, hodie liber	865	homo dei ludibrium	645
hermionis vice	482	homo genibus elephantinis	745
herniosus vsque ad gulam	301	Homo homini Deus	445
herniosi in campum	331	homo homini lupus	132
heroum filij noxæ	124	homo multum demissus pinguis	
Hesiodi senectæ	339		771
hesperidum mala	350	homo omni exceptione maior	856
heterognathus es	344	homo semper contradicens	211
heteromolia caussa	84	homo Thales	461
hiantia sepulcra	770	homo trassis	102
hiberæ nazniæ	541	homo trioboli	107
hic bonorum virorum morbus est	448	homini diligenti semper aliquid superest	141
hic funis nihil attraxit	206. 243	homines frugi omnia rectè faciunt	319
hic Rhodus, hic saltus	57	honora comprimis figuram & a- ram: figuram, & triobolum	713
hic telam texuit, ille deduxit	430	horis consecratus	834
hinc belli initium	417	horna messis	73
hinc illæ lachrymæ	266. 418	hortus altera succidia	765
hinnulus leonem	167	hospes indigenam	48
hinnulus: ne cum leone partiatur	592	hostimentum est opera pro pecunia	360
hinnulo timidior	575	hostis non hostis	285
hipparchi murus	516	hostium munera, non munera	132.
hipparchorum tabula	552		385
hippocratis liberis cædit	617	hostibus eueniat	566
hippodromica bona	764	huius non facio	107
hippolytum imitabor	464	humeros licet perdas aquam incer- nendo	597
hipponacteum præconium	407	humi hauris	248
hiri cuculus	792	humor	842
hirundo æstatem loquitur	643	hydram secas	243. 353
hirundo totos schænos anteibit	167	hydrargyro furacior	643
hirundines sub eodem tecto ne ha- beas	284	hydrus in dolio	266
hirundinum musea	211	hylam in clamas	245
his medus non insidiabitur	481	hylam vocare	804
hoc age	64. 593	hyperberetza	528
hoc iam & vates sciunt	397	hyperi vertigo	522
hoc calceamentum consuit Histia- us, Aristagoras induit	258	hypsæ cæcior	800
hoc municeps, aut vicinus narrauit	82	hystricis seta	407
hoc noueram, prius quàm Theo- gnis natus est.	109		
hodie nihil succedit	273	I Acta est alea	844
hodie nullus, eras maximus	453	iaculantiz comes inuidia	313
		iacitare iugum	26
		iacus retis	855
		Ialc-	

I N D E X.

lalemo frigidior	272	na	503
λαυγιζεν	351	illotis manibus	519
lambicè loqui	907	illotis pedibus ingredi	529
lapeo antiquior	699	imbrii & Lemni	635
λαμαζεν	693	imi subsellij	110
ibyci equus	17	imis ceris tradere	402
ibidem vnà trahò	873	imitabor nepam	389
ibyci grues	553	immortales Gratiarum hosti	625
icci cœna	657	immolare boues	455
iciens ictus est	657	immunem venire	510
icididis pellis	778	I modò, venare leporè: nunc Ictym	
idem Accij quod Titij	499	tenes	453
idem velle atque idem nolle, ea de-		imperator idem robustus milis	
num firma est amicitia	843	464	
idem furnus, idè duxit trochus	606	imperitus subligaculo indutus, om-	
tecit Achilles duas tesseræ, & qua-		nibus id ostentat	55
tuor	71	impete peritum artis	249
iecorarius	655	impossibilia captas	224
ieciunium olet	622	improbi consilium in extremum	
ignarium dare	253. 369	incidit malum	553
ignauus quiduis tentant	569	improbitas mulieræ	67. 379
ignauus vertitur color	535	impuro purù nefas contingere	648
ignauis semper feræ sunt	210	in absurdè locutum	681
ignis ad torrem	450	in aceruum metere	647
ignis cineribus aliter suis	747	in acie nouaculæ	147
ignis in vepribus	588	in ægypto optarit esse potius, quam	
ignis, mare, mulier, tria mala	192	perpetram iudicare	648
ignis non extinguitur igni	353	in ære meo est	40
ignem dissecare	237	in aere piscari	15
ignem gladio ne fodito	324	in agro surculario capras	156
ignem igni ne addas	353	in agrum seruus	613
ignem palma	182	in aliam terram transferri	867
ignem spirat	582	in alieno foro litigare	221
ignem stipulæ admouere non tu-		in alieno choro pedem ponere	33
tum	598	in alio mundo	221
igne aliud feruentius	594	in angulo	421
igni, feri & que minari	372	inanus conatus	250
ignotius quàm matris choes	672	inani spe flagrat	207
illisdem è literis con-cœdia acera-		inanium inania consilia	499
gœdia componitur	48	inaniter aquam consumis	244
illisdem vescentes cepis	498	in antrum haud legitimum, stimu-	
illas Acci	909	lum impingis	548
illas malorum	278	in antro Trophonij vaticinatus est	
iliensis tragœdos conduxit	356	325	
ilio indigna verba	598	in apes induxisti	274
illissus in faucibus	580	in Aphanniis	400
ille velut pelagi rupes immota re-		in aqua hæret	433
sistit	818	in aqua scribis	237
illico hiems erit	354	in aquam sementem iacis	238
illò respiciens, sed hinc remitte bo-		in area laucas	265

I N D E X.

in arenam descendere	176	in discrimine apparet qui vir	66
in arena ædificas	238	indoctus pater filium erudit	639
in armis accissat	441	indoctior,quàm in Tragœdia co-	
in asini aures canere	595	mici	707
in aurem dicere	411	indoctior Philonide	114
in astragalis nobilitas	592	in dollo figularem artē discere	176
in beato omnia beata	516	induitis me leonis exuuium	154
in beatam	275	indulgere genio	345. 412
in caducum parietē inclinare	207	indus elephātus nō curat culicē	113
in cælum expuis	358	industriam adiuvat Deus	270
in cælum iacularis	244	in eadem es nauī	146
in cælo esse	77	in eandem lancem imponere	566
in calcem dextrum præmitte pe-		in eadem ansas venisti	265
dem:in podonipterum autem si-		in eburna vagina plūbeus gladius	
nistrum	712	355	
In canis podicem inspicere	80	inelegantior Libethriis	218
incantatione quauis efficacius	686	in eodem hæsitans luto	245
in capitolium ascendere	864	in eodem valeudinario iacere	703
in capras syluestres	126	in eo ipso stas lapide,in quo præco	
incaprificatus es	88	prædicat	127
in caput præcipitari	549	inertium chorus	113
in Care periculum	176	inescare homines	290
in casses inducere	648	inest & formicæ & serpho bilis	555
in Cætonium agi	624	ineuitabile fatum	392
in cauea non canit luscinia	654	inexorabilis	58
in centro & circumferentia conten-		inexorabilis & durus	61
dere	750	inexplebile dolium	472
in Cæo quis dies	650	inexploratus homo	230
incidit in foueam quam fecit	357	in fermento iacere	314
in cinere scribere	657	inferorum triacadas	591
incita equum iuxta nyssam	31	inferos cælo miscere,& terram ma-	
in clamoros	92	ri	821
in communi pisce non insunt spi-		infixo aculeo fugere	405
næ	762	in folle offerre	398
inconcussa columna	598	inflare buccas	328
inconcussa persequi	599	inflatum saluunt oues ad vtrē	772
in craftinum seria	307	inflige plagam ab aratro	195
incudi reddere	140	influit quod exhauritur	248
in culmo arare	380	in foribus adesse	183
incus maxima non metuit strepitū		in foribus vrteum	112. 852
103		in formidolosum	536
in Cybeles sacrario fractus	567	in frigidum furnum panes immitte	
in debiles debilis incidi	647	re	242
in deorum genibus positum	688	in fronte mentem habet	572
indefinenter	773	in fugitiuum	536
in dextram aurem	483	in fumum abiit	785
indictum pura	846	ingens discrimen	151
in diem viuere	483	ingens interuallum	134
indigentia mater sanitatis	767	ingens rerum multitudo	74
indignus qui illi matellā porrigat		ingens telum necessitas	392
115. 168		in gradum reponere	791
			ingratiis

I N D E X.

Ingratiis, velim, nolim	825	in occipito oculos gerit	450
Ingratitudo vulgi	183. 693	in ollis venari	700
Ingressi Iunonium	55	in omni fabula & dædali execratio	
in herba esse	252	174	
in herba luxuries	10	in omnia potentes	443
in herbis	514	in orbem circumiens	690
inhibere remos	587	in orti culum incidas	275
in hoc calceamēto pedē habet	287	in ore atque oculis	397
In holmo cubabo	462	in ore leonis fauus mellis	732
in laemos adscribendus	609	in ostio formosus	23
in idem conspirare	97	in pace leones	310
Iniice	717	in pace leones, in prælio cerui	610
in ima cera	777	in pagulo sapientia	656
inimicus & invidus vicinorum oculi	312	in Paro frigida quidem est aqua:	
in Iouis gremio	903	sed pulcræ mulieres	709
iniquum petendum, ut æquum ferar	378	in parte vel ignem prædetur aliquis	251
initium belli	417	in paruulis nulla culpa	77
initio confidens, in facto timidus	555	in pedes retrocedit	537
iniuria soluit amorem	43	in periculoso negotio non est dormitandum	151
in iapidicinas	274	in Pisa animum confirma	604
in laqueum inducere	228	in planicium equum	449
in laqueos lupus	265	in Plauti comædia mæchus	703
in lente vnguentum	155. 307	in portu dormire	768
in leporinis	331	in portu impingere	164
in limine offendere	164	in portu nauigare	481
in limine portus esse	818	in pulicis morsu Deum inuocat	535
in Liasydrio pugnas	197	in puteo constrictus	118. 434
in magnis & voluisse sat est	95	in pura fames immigrat	563
in mari aquam quæris	14	in puteo cum canibus pugnare	275
in mari balneandus	745	in pythii templo caere	145
in mari magni pisces capiuntur	737	in quadrum redigere	139
in matellam immeiere	495	in quinque iudicum genibus situm est	316
in medio relinquere	845	in re mala, animo si bono vtare, adiuuat	26
in medio Tybure Sardinia est	880	in repagulis stare	622
in me hæc cudetur faba	556	infania non omnibus eadem	233
in meridie vitæ philosophari	568	insanire cum insipientibus	404
in montes offendere	701	insana laurus adest	476
in morbo consumat	415	insanus appensus pellibus non curatur	611
in mundo	789	in saxis seminas	238
in nauibus educatus	295	in scitiam confidentiam parit	530
in neruum ire	147	in se descendere	375
in nihil sapiendo iucundissima vita	202	in tenem libidinosum	309
in nocte consilium	140	in senē nequod collocaris beneficium	283
innocuus alium aspiciam, meum habentem malum	34	in simpulo	411
in numerato habere	450		

Qqq ij

I N D E X.

in sinu despuere	800	intra labia risit	475
in sinu gaudere	517	intra limites proprios cōsistere	660
in sinu manum habere	512	in tranquillo est	480
in sola Sparta expedit senescere	341	in transcurso	268
in solum	669	in trasennam inducere	290
in spem frustratam	688	intra quatuor esse	768
in sperabilem vitam agis	446	intra septimam	184
instar olympicæ tubæ	621	intra tuâ pelliculâ te confine	376
insuere in sacco vel culeum	755	intra tuas præsepes	483
in suo regno esse	829	in triuio sum	47
in syluam ligna ferre	245	in triclinio choa	646
integer sanguis	781	introte, nam & hîc dij sunt	762
intelligunt se mutuo, vt fures in nundinis	741	in tua ipsius arena	221
intempestiua beneuolentia, nihil à similitate differt	39	intus canere	456
intempestiua beneuolentia, nihil à similitate differt	307	intus & in cute	397
intempestiua minerua	881	intus Hecuba, foris Helena	651
in tempore cauenda pœna mali	370	in tuo luco & fano est situm	483
in tenebris saltare	410	in tuo regno	483
in te omnis domus inclinata re- cumbit	821	in tuum ipsius caput	415
inter cæcos regnat strabus	171	in tuum ipsius malum lunam de- ducis	359
inter casa & porrecta	527	in tuum ipsius sinum inspuere	375
inter famem & necem	564	in vado	480
in tergo bouis desedit	555	in venatu petiit!	357
inter indoctos etiam Corydus so- nat	108	inuenies aliam Galateam	898
inter lapides pugnabant, nec la- pidem tollere poterant	249	inueni, non quod pueri in faba	72
inter lugentes iocari	673	in ventrem insilire	509
inter malleum & incudem	147	in vltis seces ligna	507
inter manum & mentum	199	in vino veritas	336
inter medios collocare	866	inuisus vt Orci portæ	891
inter meros lepores	699	inuitus Iupiter nouit	555
inter Orci caneros adhæsit	573	inuita minerua	118
inter os & offam	252	inuitis canibus venari	247
inter pueros senex	46	inuitos boues plautro inducere	247
in terra pauperem	482	in vltimas terras	374
inter sacrum & faxum	146	in voti compotem	70
inter secta musica	213	inuis dolores	280
interuallo perit fames, & optimè perditur	518	inutilior blace	116
inter Sofias & Tybios referre	659	in vtramuis aurem dormire	483
intestina adolens, ipse carnes deuo- rat	660	in vtrumuis dormire oculum	484
in toga	801	inuulnerabilis es, vt Cæneus	545
in toga saltantis personam induce- re	19	iocandum vt seria agas	17
		ioca seriâque	415
		iolaum implorat	568
		ionicè	345
		ionicum verbum	906
		io pzan	25
		io Saturnalia	670
		Ioues, Iunones	822
		iouis	

I N D E X.

Iouis cerebrum	329	iucunda malorum præteritorū me-	
Iouis Corinthus	521. 723	moria	369
Iouis germen	396	iucunda rerum vicissitudo	378
Iouis lac	320	iucundissima nauigatio iuxta ter-	
Iouis sandalium	55	ram, ambulatio iuxta mare	378
Iouis suffragium	190	iudas non dormit	726
Iouis tergus	532	iudicium circulatoris	860
Ioui patia intonat	632	iugulare mortuos	12. 405
Iouem lapidem iurate	189	iugum idem trahere	495
ἰπποκρίν	305	Iulio & Cæsare Consulibus	748
ipsa bile amariora	567	iungere vulpes	11
ipsa dies quandoque parens, quan-		Iunonis puer	669
doque nouerca est	198	Iupiter aquilam delegit	137
ipsa holera olla legit	495. 364. 816.	Iuppiter oibus	11
ipsa senectus morbus est	289 (848)	Iupiter plue mel	699
ipse dixit	56	Ius in manu	685
ipse semel canit	25	Iusiurandum, emplastrū debiti	619
ipse sibi mali frontem reperit	362	Iuris asylum	906
ipse sibi perniciem accessiuit	364	Iustitia in se virtutem cōplectitur	
ipse curandum	22	omnem	319
ἰπύς & Chiis	37	Iustitiæne murum an fraudis	569
ἰπύς placet	441	Iustitiæ oculus	320
ἰπύ testudines edite qui cepistis	365	Iustitia iustior	320
ἰπφο cratera	365	Iuxta cubitum profecit	452
ἰπφο è rogo carpere cœnām	202	Iuxta cum ignatissimis	220
ἰπφο horreo	333. 414	Iuxta fluuium puteum fodit	13
ipsum ostij limen tetigisti	21	Iuxta melam	139
iracundia ieiuna	719	Iuxta nauem	387
iracundior Adria	314	Iuxta sacrificiū ne incidas vngues	
ira omnium tardissimè senescit	414	713	
iræ senectus mors	695	Iuuenari	319
ire per extremum funem	129	Iuuenis	773
Iro, Codro pauperior	420	Iuuenta viribus pollet	319
irrisibilis lapis	325	Iynges	612
Irritare crabrones	324. 363	Iyngæ trahor	44
issa	276		
isthmum perfodere	238	L	
isthmum sinapi bibit	657	Labe factare munere	798
isthc vellus non capitur	614	Labiis fidere	634
ita fugias, ne præter casam	376	laborem serere	243
iterum atque iterum apud Pythum		labore laboriosus	277
via	521	labra, non palatum rigat	581
iterum eundem ad lapidem offen-		labrax milesius	472
dere	315	labyrinthus	434
iterum tranquillitatem video	521	lac auium fert Samus Ionica	803
ithorus	141	λακκόπλουτος	160
itidem & Acherunti	530	lac gallinaceum	75. 473
iube factu proeliuia	591	laciadz	693
iubentis apertè loqui	335	lacinia tenere	267
iucundi acti labores	368	laconicæ lunæ	525
		laconicè cœnat	579

I N D E X.

Iaconifare	579	lemnius obtutus	599
Iaconismus	78 & 212	lemnica manu	120. 282
Iacryma nihil citius arefcit	255	lemnium malum	277
Iacrymæ Simonidis	622	λεμφος muccus	652
Iacrymas fopitas excitas	615	lens Deus	521
Iacuna	704	lenticulam angulo tenes	224
Iacunam explere	466	lentifcum mandere	309
Iada pernicioſa	666	leo chordula vincſus	491
Iamix turres	581	leo eſt foris : Lezna in itineribus	
Ianuin in officinam fullonis	12	leo in luſtro	827 (727)
Ianiena Hippocratica	867	leo prius,nunc leporem agit	638
Iapis ad funiculum	662	leonis catulum ne alas	546
Iapis molaris	637	leonis exuium ſuper crocoton	16
Iapis ſuper lapidem	619	leonem ex vnguibus æſtimare	98
Iapidi loqueris	242	leonis veſtigia queris	535
Iapidem decoquis	242	leonem larua terres	235
Iapides ad filum	824	leonem radere	364
Iapides flere	328	leonem ſtimulas	364
Iapides loqueris	584	leonem videre , hoſtium prælia	
Iapitha	594	portendit	101
Iapſana viuere	510	leonina ſocietas	547
Iaqueus auxiliari videtur	355	lepos Atticus,cloquétia Attica	179
Iaqueus laqueum cepit	265	lepus apparens, infortunatum facit	
Iargitio non habet fundum	454	lepus dormiens	504 (iter 282)
Iarus fortuna ſuperior eſt	615	lepus leoné trahit aureo laqueo	586
Iarus hians	294. 472	lepus nidum ſuum prædit	591
Iarus in paludibus	334	leporis vita	484
Iarus paruric	205	lepori eſurienti etiam placentæ ſici	
Iari ſacrificant	513'		393
Iari vita	610	leporé frondiú crepitus terret	602
Iaryngizein	92	leporem non edit	194
Iaterec lauare	242	lepores mœnibus indormire	717
Iateritius	623	lerij mali	228
Iatè viuens	222	lerna malorum	278
Iatinè loqui	848	Lesbius Prylis	462
Iatrunculis ludere	706	Lesbia regula	318
Iatum vnguem.& ſimilia	62	Lesbiis digna	302
Iauares peliam	446	Lesbiari	302
Iaudant vt pueri pauonem	470	lethale muſum	24
Iaudaret faciem liuor quoque	682	leuato velo de cauſa cognoscere	855
Iauerniones	469	leui brachio	269
Iaui manus	726	leuiſſima res oratio	214
Iaureolam in muſtaceis querere	53	λευκωματίας	537
Iaureum baculum geſto	76	lex Aphricani	854
Iaxare ſibulam	593	lex & regio	404
Iecythum habet in malis	209	lex in manibus	547
Iegatus non caditur, neque violatur	189. 485	liber non eſt, qui non aliquando	
Iegatus ſine mandatis	702	nihil agit	409
λεγειν ηγελα	797	libera Corcyria,caca vbi libet	338
		libera in Cynadra aqua	636
		liberæ	

I N D E X.

liberæ capræ ab aratro	219	longum præmium audiendi cu-	
libero lecto nihil iucundius	337	pido	520
liberi poetæ & pictores	338	longum valere iussit	389
liberorum amâtiore, quàm Gello	43	longo in itinere etiam palca operi	
libertas res inestimabilis	791	est	745
libyca fera	261	longæ regum manus	552
licynij, & Licynium fulmen	594	longè fugit, qui suos fugit	850
lignum tortum haud vnquam re-		longè lateque	333
ctum	283	longe vicisti	685
ligonibus aureis terram fodere	753	loquax talpa	291
limen senectæ	342	loqueris equo insidens	738
λιμωδωρεῖς	423	loricæ seu coronæ instar	568
linceo perspicacior	435	loricæ gladius	702
lindij factum	477	loripedem rectus derideat	127
lingua amicus	41	lotum gustavit	225
lingua bellare	536	luce perire liceat	593
lingua iuravit	259	lucerna pinguior	294
lingua lapsa verum dicit	337	lucerna qui indigent oleum affun-	
lingua non redarguta	233	dunt	722
lingua præconi	689	lucerna sub modio	729
lingua prædatur	892	lucernam accendere possis	314
lingua quidem segnis, sed dextra		lucrum pudori præstat	468
viget	601	lucernam adhibere in meridie	19
lingua, quò vadis	213	lucris bonus est odor ex re quali-	
lingua seorsum inciditur	214	bet	457
linguam coërce, Deum imitans	712	luctuosum saxum	738
linire parietem luto	727	ludendum domi suæ	716
linum lino nectis	242, 523	ludere inter morientes	807
lippus oculus solis radios non fert		ludere operam	838
lippo oculo similis	379	lũbos fractus, vt Mysius asinus	636
liquida tempestate liquidior	875	lumen soli mutuas	7
lis litem ferit	354	lunæ radiis uon maturefcit botrus	
litem incipere	477	67. 430	
litem mouebit, si vel asinus canem		lunam detrahere	359
momorderit	477	lunulæ	604
litem parit lis, noxa item noxam		lupinum potum	185
parit	354	lupus ante clamorẽ festinat	369, 904
litteræ mutæ	719	lupus aquilam fugit	369
litterarum radices amaræ, fructus		lupus circum puteũ chorũ agit	205
dulces	762	lupus est in fabula	515
litteratus	707	lupus hiat	206
littore loquacior	211	lupus pilum mutat, non mentẽ	282
littori loqueris	236	lupus pro carnibus	151
lityersam cantionem canis	326	lupi alas queris	15
liuor summa petit	826	lupo agnum eripere postulat	225
locrensis bos	109	lupi illum priores viderunt	382
loctense pactum	257	lupis decas	230
locupletum reditus	678	lusciniã Musarum	565
λογοδιάρροια	603	lusciniæ deest cantio	225
lolio victitant	79	lusciniæ nugis insidentes	211

I N D E X.

Jutea progenies	660	magistratus virum indicat	175
lutum luto purgare	35	magistratum gerens audi & iuste & iniuste	26
lutum nisi tundatur, non fit vrceus	170	magnetum mala	277
lutum sanguine maceratum	120	magnus	822
luto lululentior	509	magnus versator in re pusilla	260
lux affulsit	75	magna ciuitas, magna solitudo	374
lychnobij	395	magnum os anni	159
lychnus in Prytaneo	832	magnorum fluuiorum nauigabiles fontes	418
lycia coma	719	maleam legens, quæ domi sunt, obliuiscere	150
lycurgeus	665	maledicus à malefico non distat, nisi occasione	891
lydus cauponatur	303	malè parata, malè dilabuntur	557
lydus in meridie	303	malè coniugati	192
lydus ostium claudit	132	maluam fere, ne tamen edas	713
lydum in planiciem prouocas	450	malus choraulæ, bonus symphoniacus	216
lydi mali, post hos Ægyptij	228	malus cum malo colliquefcit voluptate	493
Lydi mali, secundi Ægyptij, tertij Cares	804	malus ianitor	267
lydius curuus	172	mala bestia est	796
lydius lapis, siue Heraclius lapis	317	mala mens	832
lydia arena	765.808	mala perditio	558
lydio more	303	mali commatis	228
lydorum carytæ	331	mali corui malum ouum	417
lysicrates alter	159	mali principij malus finis	174
lystrati diuitias habes	156	mali viri inutilia munera	682
M		malum malo medicari	353
M Achinas post bellum adferre	525	malum bene conditum ne moueris	365
macilenta manu pinguem pedem	420	malum bono pensatum	691
macilentior leotrophide	509	malum consilium	360
macta hostia lenior	367	malum est bonum	310
macte virtute	771	malum Hercules	111
madusa	68	malum lucrum æquale dispendio	289
mafonica diæteria	352	malum munus	385
magadari	432	malum sectionis egens	619
magis gaudet eo, qui senectam exiit	327	malum vas non frangitur	202
magis impius Hippomene	231	malo accepto stultus sapit	487
magis ipse Phryx	25	malo asino vehitur	279
magis murus, quàm perdix	601	malo nodo malus quærendus est	499
magis murus quàm piscis	518	malum cuneus	499
magis, quàm sol Heracliti, extingui	686	mali bibunt improbitatis fecem	552
magis sibi placet, quàm Peleus in machæra	57	mali thripes, mali ipes	497
magis spectandū quid liceat, quàm quid expedit	838	mala attrahens ad se, vt Cæciasnubes	358
magis varius quàm hydra	260	mala malis eueniunt	554
			mala

I N D E X.

mala senium accelerant 486.	694	mappam mittere	754
mala verò adsunt	276	maras	320
malorum abyffus	597	mare omnium non indiget	648
malorum affuetudo	355	mare aureum	348
malorum obliuio	401	mare celo mifcere	95
malorum omnium pedem habet	580	mare exhauris	248
malorum panegyris	279	mare malorum	278
malorum thefaurus	279	mare priùs vitem tulerit	222
malis auibus	71	mare proluit omnium mortalium	
malis ferire	382	mala	232
malis mala succedunt	277	mari è fossa aquam	18
malis ter mala	558	maria & montes polliceri	845
manci pera	543	marginis	292
mandare laqueum	108	mariandynus tibicen	621
mandibus alienis ridere	634	mari aquam addere	250
mandrabuli in morem	624	marinam auditione fluuiali abluic	
mandrabuli more res succedit	124	sermone	29
manduces	182	maritimus cum sis, ne velis fieri ter	
manducones	574	reftis	390
manica	169	maritimi mores	259
maniuoro vinculo	381	mars communis	251
manliana	644	mars haud cocutit sua ipfius arma	
manliana imperia	119		498
manfum ex ore	43	mars rex	547
manfum malè reiciias	586	martis campus	549
manticulari	695	martis pullus	65
mantis te vidit	721	matrem tueri	329
mantiffa obfonia vincit	571	marfupio alium lauare	349
manuarium æ	769	marfyz mors	592
manus manum fricat	425	marcialis affectio	777
manus pretium	271	mafchalam tollere	347
manum admouenti fortuna est im-		mafculum	196
ploranda	269	mafilienfes mores	785
manum admouere 270.	457	μαδλ ne ul' Spawoc	662
manum ad os apponere	518	mathufalz viuacitas	824
manum de tabula	370	matiolæchus	60
manum ferulæ fubduximus	317	matraz belluam alit	620
manum habere fub pallio	329	matris vt capra dicitur	395
manum non verterim	103	matrem fequimini porci	345
manu peteris, & pedem porrigis	633	ματῦα (201)	350
manu fingere	270	matura fatfo fæpe decipit, fera fem	
manu ignauus, mente præfens	696	per mala est	184
manus in Ætolis habet	637	mature fias fenex	340
manu longa, & manu breui tradere		maturior moto	450
	191	maza efurient auro carior	695
manu ferendū, non thylaco	376. 524	mazam pinfuit à me piftam	95
manus porrigendæ nõ confufus di-		mea est pila	546
gitis	806	medea immanior	629
manibus habere	866	medius teneris	265
manibus pedibufque	93	mediam viam eligere	791

I N D E X.

media agina ferri	594	rito, neque edito	308
medium ferice	795	mentiuntur multa cantores	541
medium ostendere digitum	108	mercator est	458
medium sequere	666	mercator nauiga: & expone	451
medica mensa	656	mercenarius præstolatur sinem o-	
medulla suadæ	903	peris sui	730
medullitus, oculitus	43	mercenarium præconium	22
megabyzi sermones	585	merces constituatur amico	689
megaræses neq. tertij neq. quarti iij		mercurius infans	7
megarensium lachrymæ	501	mercurius superuenit	515
megaricæ sphinges	468	mercurij carena	600
megaricum machinamentum	261	mercurij typus	576
meis auspiciis	89	mercurij virga excitare	611
melanione castior	464	mercurio dextro	415
melanrhio delicatior	618	mercuriale	445
melanurum perca sequitur	596	mergorum instar	587
meliacum renigium	213	mærx vltionea putet	112
meliores nancisci aues	452	messena ferulior	297
melitæus catulus	265	messe tenus propria viue	378
melitæa catella	264	methysocottabi	346
melitide magis ridiculus	907	metiri digitis	141
melius nobis est quàm heri	452	metus infamiæ	370
mellitus, mulsus	816	metum inanem metuisti	234
mellitus gladius	503	miconius vicinus	301
<i>μυλωνια</i>	527	midas auriculas asini	293
mel satietatem gignit	807	midas in tesseriis cõsultor optimus	308
mel summis digitis delibandũ	626	midæ diuitiæ	156 (76)
mellis medulla	330	mibi ipsi balneum ministrabo	457
melle teipsum perungis	302	mibi curæ erit negotium	142
memorem mones	246	mibi ista curæ futura sunt	143
me mortuo terra misceatur incen-		mihî istic nec feritur, nec metitur: 2	
dio	32	militauit cum Erasinate	281
mendax atraphaxis	441	milesia stragula	803
mendici pera non impletur	467	miliun in torno sculpere	246
mendico ne parentes quidem ami-		miliun terebrare	241
ci sunt	424	minerua Phidiæ	720
mendicorum loculi semper in mes-		mineruæ felem	167
meos corymbos neco 31	(467)	mineruæ suffragium	190
mensa instructa venit	741	minimo prouocare	108
mensæ Siculæ, Asiæ, Persicæ, Ita-		minis occidit	638 (79)
licæ	810	minore finire pomerio: & similia	
mensæ malo nubunt malè	308	minuit præsentia famam	754
mens abest in popina	571	minus de istis laboro, quàm de ra-	
mens est in tergoribus	506	nis palustribus	113
mens non est in Centauris	292	minus habet mentis, quàm dithy-	
mens peregrina	63	ramborum poëta	297
mens videt, mens audit	437	minutula pluuia imbrem parit	62
mente agitare coquos	824	minxit in patrios cineres	282
mente senex	651	mira de lente	30. 310
mensura aquam bibens	639	miscbis sacra prophanis	95
mentham belli tempore neque se-		miseram messem metere	558

I N D E X.

miseratione melior Inuidia	907	moriendum prius quàm, &c.	268
miserabitur hostis	830	morsimi versus quis descripserit	
miserior monomachis	289	morsus aspidis	407 (640)
miseriorem, quàm panus puerû	701	mors omnibus communis	393
miserrimum fame mori	180	mors optima rapit, deterrima re-	
mithæcus cùm sit, Agamemnouem		mortem tueri	538 (linquit 340)
simulat	674	mortalis Deus	678
mithragrytes, non daduchus	105	mortuus iacet pedens	504
mitior columba	368	mortuus per somnû, vacabis curis	101
mithrij pœnas sustinere	768	mortuus rursus eris, id, quod prius	801
mitte in aquam	274	mortuo leoni & lepores iusultat	481
mittere lineam	707	mortuo mederi	250
mittere sanguinem	296	mortuo verba facit	236
moderator negotij	463	mortuum flagellas	236
modio demetiar	349	mortuum vnguento perungis	12
modis omnibus incitat	253	mortui non mordent	404
modò palliatus, modò togatus	254	mortuis non conuitiandum	405
mœnia ferrea, non terrea	197	mortuos videns	101
mœnia Semiramidis	482	morsus canens Bœoticum	212
μοισῶν κρηττόν σῶμα	879	mosis tabulæ	584
molestus interpellator venter	181	mouebo talum à sacra linea	173
molestum, sapientem apud stultos		mouere Camarinam	365
molle ac factum	846 (loqui 309)	mox sciemus melius vate	174
molli brachio	269	mucosis naribus	317
molones	617	multatores roip. pestis	658
μουλοδὴν μάχαρε	794	mulgens hircos sanguinẽ ducit	639
momo satisfacere	50	mulgere hircum	11
monitor capras age	631	mugilis vitam degere	609
monogrammi	196	muli	839
μονομερῆς	860	mulum de asino pingere	767
μονομερῆς	792	muli Mariani	271
monophagi	510	muli vitam agere	575 (535)
mons cû monte non miscetur	499	mulier imperator, & mulier miles	
montes frumenti	348	mulier pudica, ne sola sit usquã	192
montes transferre, triturrare	725	mulieris animus	256
monstrari digito	172	mulieris oculus	192
monstrum alere	411	mulieris podex	210
mopso certior	719	mulieri ne credas, ne mortuæ quidẽ	
mopso nifa datur	446	mulierem ornat silentium	517 (192)
morboniam mittere	852	mulierem accipitres	586
morbum morbo addere	353	mulierum exitia	192
mordere frænum	314	mulieres scenicæ	781 (didit 161)
mordere labrum	314	multitudo imperatorû Cariam per-	
morderi corde	583	multum nauigauit aquæ	757
mordicus tenere	438	multam sylum gestas	194
morte Carico	13	multi, bonisque	397
more galli domi pugnacis	690	multi discipuli præstatiores magi-	
more maiorum	864	multi Mannj Aticiz	397 (stris 169)
mores amici noueris, non oderis	35	multi, qui boues stimulent, pauci a-	
mores hominû regioni respondent		ratores	509
mores Massilienses	810 (498)		

I N D E X.

multi sacerdotes, & pauci sacerdo- tes	738	mus non vni fidit antro	461
multi te oderint, si teipsum laudas	441	mus picem gustans	487
multi tyrfygeri, pauci Bacchi	500	muris circumcurrentibus	411
multæ manus onus leuius reddunt	88	muris interitus	515
multi regum aures atque oculi	122	murem pro leone ostendit	205
multæ rotæ voluentur	198	mures migrauerunt	706
multa cadunt inter calicem supre- mâque labra	252	musca est	707. 874
multa docet fames	421	muscæ	418
multa in bellis inania	234	muscas depellere	248
multa in medio	199	muscum demetere	187
multa noris oportet, quibus Deum fallas	262. 618	mustellæ seuum	449
multa nouit vulpes, verum echinus vnum magnum	260	mustelam habet	276
multa Syrorum olera	107	murabilio: Metra Erisichthonis	255
multorum aliorum instar	683	mutare vestem	326
multorum festorum Iouis glandes comedit	462	mutus Hipparchion	519
multas amicitias silentium diremit	39	mutus magis quàm scapha	519
multis brachiis æqualis	572	muta persona	518
multis ictibus deiicitur quercus	63	muti citius loquentur	517
multis parasanguis præcurrere	166	muti magistri	519
mundi oculus	835	mutu defensatio	97
munus exiguum, sed opportunum	92	mutua defensio tutissima	97
munus leuidensæ	111	mutuum sumpisti	823
munerum animus optimus	388	mutuum sumpsit	875
munerum corruptela	383	my sortitus es	280
muneribus res agitur	383	Myconius caluus	294
muneribus vel Dii capiuntur	382	Myconiorum more	418
muræna	566	μυκμοίξεν	681
murgiso	786	Mylos omnia audiens	121
murus ahenus	123	Myolobæ	23
murus Semiramidis	599	myricæ citius poma ferent	752
muris in morem	419	μύρμηξ ἢ κριμλός	903
musarum aues	180. 210	μυρρὸς	801
musarum fauus	582	myrteam coronam ambis	138
musas hortari vt canant	704	μυσάμις aut μυστέλιμις	658
musæcus apparatus	570	μυσταρρί	202
musicam docet amor	44	Myforum ac Phrygum termini dif- creti sunt	133
mus albus	264	Myforum more inelama	621
mus in pera, &c.	856	Myforum postremus	114
mus non ingrediens antrum cu- curbitam ferebat	18	Myforum præda	537
mus non vni fidit	36	Myforum vltimus nauigat	528
		mysteria eleusinia profanos celan- μύτης	346 (da 614)
		N	
		Naxa & Charmione	38
		Naca	909
		νακιστορβειν	506
		nam iam illi non sunt, at qui sunt,	
		Nani	421 (mali 290)
		narcissi opes	782
		naribus	

I N D E X.

naribus trahere	298	nec eruditum puluerem attigit	811
nafus	319	nec elephantis ebiberunt	69
nafo suspendere	127	necessariam fortunam terit	605
naturam expellas furca, tamen	vf-	necessarium malum	45
que recurret	283	necessitas linealis	604
nauci non facio, nauci facio	104	necessitas magistra	391
naugare cum felicibus	676	necessitas molesta	394
naugare per mare	831	necessitas rationum iuuentrix	649
nauiges in Masiliam	682	necessitatem edere	652
nauiges Troezenem	194	ne cicadam quidem inumbret	584
nauiget Anticyras	296	ne cinerem vitans in prunas inci-	
nauis annoſa haudquaquam na-		das	366
uigabit per mare	386	nec mulieri, nec gremio creden-	
nauis aut galerus	48	dum	192. 813
nauis scopulum deprecatur	615	nec obolum habet vnde restim e-	
nauem rectam semper	635	mat	419
naues onustæ conuictis	407	nec omnia, nec passim, nec ab o-	
nauibus atque quadrigis	182	mnibus	467
nauphraston tueri	52	ne contra bouem opta	560
nausclididis solitudo nec vet, nec a-		ne corticem quidem dederit	623
micos habet	581	nec sibi, nec aliis vtilis	218
naufon Neucrati	496	nectar spirat	646
Naxia cos	687	nectaris flos	329
ne aceti quidem satis	833	ne cuius dexteram inieceris	36
ne à chytropode cibum nondum		nec vno dignus	104
sacrificatum rapias	469	nec vola nec vestigium extat	655
ne ad Adonia quidem	643	ne currente rota funis eat retro	869
ne ad aures quidem scalpendas o-		ne decima quidem Syracusanorū	
rium est	412	pars	157
ne Æsopum quidem trinuisti	219	ne de lite pronunties	85
ne allia comedas & fabas	477	ne depugnes in alieno negotio	33
ne allij quidem caput	106	ne Dii quidem à morte liberat	393
ne altero quidem pede	63	ne excestides quidem viam in-	
ne Apollo quidem intelligat	403	uenerit	434
ne bzon piscis molestus sit	624	ne festuca quidem	106
ne bestia quidem ferre possent	379	ne genu quidem flexo	63
ne bolus quidem relictus	310	ne gladium tollas mulier	86
ne brida fert	818	ne gleba agri illi relicta ad locum	
nebulæ in pariete	108	sepulturæ	793
nebulas diuerbere	236	neglectis vrenda filix innascitur a-	
nec animans, nec inanime	415	gris	219
nec apud homines, nec in mari	400	negotium ex otio	445
nec aures habeo, nec tango	13	negotium non aptum	386
ne capra contra leonem	172	ne gry quidem	519
nec caput, nec pedes	435	ne gustaris quibus nigra est cauda	
ne crepitu quidem digiti dignū	102	117	
nec currimus, nec remigamus	435	ne guttam quidem	106
nec Deus, nec homo	690	ne Hercules quidem aduersus duos	
nec dignus, qui me intueatur	168	85	
nec Dij fuerint	814	ne hilum	789

I N D E X.

ne hoc quidem malè	766	184	
ne ignifer quidem reliquus est factus	310	ne nomen quidem	123
ne incalceatus in montes	530	ne nummus quidem plumbeus	106
ne in melamprygum incidas	149	neoclides furacior	615
ne in neruum erumpat	149	neoptolemi vindicta	352
ne in pelle quidem	420	ne patris quidem nomē dicere possit	395
ne inter apia quidem sunt	6	ne per somnium quidem	205
ne interula quidē arcani cōscia	750	nephalia ligna	512
ne intra vestibulum quidem	440	nephaliū sacrum	51
ne in viginti quidē esse potest	600	nephtis dies	280
ne Iupiter quidē omnibus placet	50	ne pīctum quidem vidit	221
ne ligula quidem dignus	102	nepos	814
ne magna loquaris	439	ne p̄ceptus fueris ad iurandum	529
ne maior thylaco accessio	21	ne propera, nondum ignē calcas	599
ne malorum memineris	401	nepruni filius	908
ne meas vites lædite	710	nepruni seu maris filij	812
ne Mercurius ipse quidem cum Muis sanarit	761	ne pudeat artem	466
ne Mercurio quidem credere	131	ne puero gladium	150. & 155
ne mihi vacuum abstergas	372	ne punctum quidem	134
ne mihi Suffenus essem	56	ne quæte mollia, ne tibi contingat dura	206
ne minem in os vltimūque respicit	786	nequam Iocus	772
nemini fidas, nisi cū quo modium salis absumpseris	131	neque cæcum ducem, neque amentem consultorem	81
nemo bene imperat, nisi qui paruerit imperio	162	neque cælum, neque terrā attingit	30
nemo benemerito bouem immolauit præter Pyrrhiam	285	neque compluitur, neque sole aduritur	217
nemo vniquam benefactori bouem immolauit præter Parlam	738	neque cum malis, neque sine malis	45
nemo cogendus amicus	394	neque defraudat, neque marginem excedit	643
nemo cogendus officij causa	392	neque enim ignari fumus	355
nemo comatus, qui non præciditur	629	neque Lydorū carycas	377
nemo læditur nisi à seipso	364	neque mel, neque apes	270
nemo malus hoc sciet	130	neque natare, neque litteras	217
nemo mortalium omnibus horis sapit	201	neque nulli sis amicus, neque multis	36
nemo non insequitur	523	neque pessimus, neque primus	377
nemo politam lanam defert in fulionis officinam	912	neque Phasis mala eluat	608
ne moue festucam	60	neque remi, neque venti	707
ne moueto lineam	321	neque Stesichori tria nosti	908
nemo quenquam ire prohibet publica via	322	neque terræ motus timet, neque fluctus	66
ne musca quidem	506	ne quid moueare verborum strepitu	65
ne my quidem facere audet	556	ne quid nimis	377
ne nimium callidum hoc sic modò		ne quid suo suat capiti	358
		nequidquā sapit qui sibi nō sapit	456
			nc

I N D E X. †

ne quis vnquam megarenſibus	293	nihil ab elephante differs	291
ne ramenta quidem	106	nihil ad Bacchum	30. & 152
neronianas thermas refrigerat	583	nihil ad fides	30. 152
nerui & artus ſapientiz ſunt, non temerè credere	704	nihil ad ius	774
neruos frangere	623	nihil ad medicorū arrogantia	607
ne ſalem quidem dederit	654	nihil ad Parmenonis ſuem	167
ne Sannione domi relicto	708	nihil ad Perſum	670 & 907
neſcio quid crocites	904	nihil ad rem	31
neſcis quid ſerus veſper vehat	252	nihil ad verſum	29. & 152
neſcit aranea ſobolè vt erudiat	576	nihil agere	240. 817
neſcit capitis & inguinis diſcrimè 294		nihil aliz ciuitates ad crotonè	168
neſcit quid ſit intèr dextram, & ſi- niſtram ſuam	724	nihil amplius eſt	645
neſcit ſeipſum	754	nihil cape, ſerua bene	909
neſciat manus dextra, quid faciat ſiniſtra	724	nihil cogitat planè boni viri arrigès	
ne ſi ad Iouis quidè aulà	326 & 481	nihil cum amaricino ſui	152 (653)
ne ſi bos quidem vocem edat	541	nihil cunctandum	587
ne ſis patruus mihi	327	nihil de ſperandum, & nulli rei ſi- dendum	766
ne ſol quidem ſciet	644	nihil de vitello	510
ne ſpectes, cui gratificeris, ſed cui in- gratum facias	741	nihil differs ab Elephante	906
ne ſpina quidè vulnerabit bonos	558	nihil differs à Chzrephonte	291
ne ſtilla quidem	542	nihil dulcius quàm omnia ſcire	121
neſtorea ſeneſta	338	nihil ex agro dicis	180. & 906
ne ſuadela quidem perſuaſerit	569	nihil graculo cum ſidibus	151
ne ſupra pedem calceus	378	nihil graue paſſus es, niſt tibi vin- dicas	179
ne ſutor vltra crepidam	57	nihil homini amico eſt opportuno amicus	533
neſtorea eloquentia	180	nihil hydropico ſiccus	608
ne temerè Abydum	149	nihil inanius quàm multa ſcire	121
ne tempeſtas quidem nocere poſſit 422		nihil minus expedire, quàm agrum optimè colere	376
ne terra quidem iuuat	106	nihil. ne canè, vel catū reliquit	741
ne t'eruncium quidè inſumpſit	104	nihil niſi potantes	700
ne tria quidem Steliſchori noſti	217	nihil poteſt nec addi, nec adimi	430
ne verba pro farina	250	nihil profuerit bulbus	86
ne veſtigium quidem	175	nihil recuſandū quod donatur	388
ne via quidem eadem cum illo vult ingredi	414	nihil ſacri es	106
ne vicini quidem ſentiunt	670	nihil ſanum	107
ne vidit quidem oleum	220	nihil ſimile	166
ne vitis muſicam	376	nihili cocio eſt	117
ne vmbra quidem eius nouit	106	nihili eſt, aut nihil extra eſt	680
ne vni nauis facultates	148	nil intra eſt oltam, nil extra eſt in nuce dicij	11
ne vnquam viri ſenis	309	niobes archetypum	572
<i>ſen di' omnia ſic itaq' uideſpat</i>	890	niobes mala	280
niger	681	ni pater eſtes	123
niger eſt	843	ni purges & molas, non comedes niſi crura fracta fuerint	438 (269)
		niſi liqua vidit auis	410

I N D E X.

nicedula ex vepribus	669	non est bonum , quòd non sit ma-	
niuis ritu	820	lum,& malum quòd non sit bo-	
niue candidus	607	num	741
nocte lucidius,interdiu inutilis	11	non est cuiuslibet Corinthum ap-	
noctes atque dies patet attri-	ianua	pellere	129
ditis	799	non est cuiusuis, manu lyram pul-	
noctisque diesque	62	sare	843
nocti æquare diem	678	non est cuiusuis rectè condire	605
noctua volat	76	non est curæ Hippocliidi	115
noctua Lau rioticæ	158	non est dithyrambus,si bibat aquã	
noctuinum ouum	473	423	
noctu vrgenda consilia	799	non est eiusdem & multa& oppor-	
nocuit & nocebit	147	tuna dicere	211
nodus Gordius	703	non est fori tui	741
nodus inest	819	non est meum negotium, multum	
nodum in scirpo queris	122	valeat	34
nodum soluere	427	non est oleum in lecytho	121
nodorum vincula texentes	665	non est remedium aduersus syco-	
noles volens	46	phantæ morsum	82
noli respicere post tergum	730	non est tam bonus,qui non cæspi-	
noli temerè de Hippolyto mentiri	867	ret equus	741
nomine tantum notus	221	non est triticum sine paleis	741
non abiicit animum	65	non filius Achillis	498
non absque Thesæo	86	non fumus ex fulgore dandus, sed	
non admodum misces	115	ex fumo lux	909
non altera tantum manu apprehen-	dendus	non habet cui indormiat	422
905	66	non hodie aut heri institutum	756
non cedendum malis	150	non iidem sunt scriptura & Lucæ	259
non cætur de oleastrò	262	non impetam lingua	405
non Chius, sed Cus	329	non incedit per ignem	538
non contis, aut ramulis	470	non inest illi dentale	299
non curat numerum lupus	508	non interpellandus famelicus	181
non decet principem solidã dor-	600	non liberat podagra calcæus	367
mirare noctem	708	non licet in bello bis peccare	315
non dum incurram ceruicè Iupiter	452	non luctu, sed remedio opus in ma-	
habet	614	lis	32
non dum omnium dierum sol oc-	708	nò magis parcemus, quàm lupis	20
cidit	452	non magis quàm canem	105. 414
non enim spinæ	614	non missura cutem, nisi plena cruo-	
non è palestra	386	ris hirudo	123
non è quouis signo sit Mercurius	491	non mouenda moues	548
386	212	non nauigas noctu	141
non eras in hoc albo	455	non nauigamus ad Hippolaitas	455
non es laudandus, ne in cæna qui-	386	non nostru onus, bos clicellas	386
dem	221	non nouit natos	221
non est abbas prudētior, quàm qui	773	non odi	773
monachus fuit	29	non omnis fert omnia tellus	29
non est beatus esse qui se nesciat	741	non omnis Martinus sanctus	741
119		non omnes , qui habent citharam	
		sunt	

I N D E X.

sunt citharædi	500	non vna manu capere	141
non omnia eueniunt quæ in ani-		non vna vehit nauis	381
mo statueris	208	non vt prior lædam, sed vt iniuriã	
non omnia per boue obtinebis	620	retaliam	323
non omnia possumus omnes	12.172	non vulgari ancora nititur	485
non omnium est olere moscũ	741	noricus ensis	909
non omnibus contingit	130	nosce teipsum	375
non omnibus dormio	504	nosce tempus	532
non omnino temere est, quod vul-		nostris ipsorum alijs capimur	362
gò dicuntur	447	nostro Marte	87
non oportet hospite semper hospiti-		nota res mala, optima	356
tem esse	461	notare vngui	122
non persuadebis, ne si persuaseris		notum lippis ac tonsoribus	436
quidem	132	nouacula in cõtem	273
non plaga sed contumelia concita-		nouem musis celatum opus	880
uit	775	noui Simonẽ, & Simõ me	219. 496
non pluet	462	nouit hæc Pylza & Tittygias	472
non pluris quàm simias	117	nouit mala & bona	318
non possum non dicere	335	nouit quid album, quid nigrũ	318
non potes Tethidem simul & Ga-		nouit vias, quibus effugit Eucraes	
laccam amare	36	261	
non probantis	223	οὐκ ἔστιν ἡ τοῦ ἀνοῦτος, ἢ ἀλλὰ δὲ πῆ-	
nõ prodest ratio, vbi vis sperat	741	φικα τυφλά	800
nõ propter pediscũ lyra diffidiũ	587	nouus homo	823
non putauit	783	nouus iste Palzpharus	659
non quacunque manu	570	noua hirundo	227
non quantũ lusciniæ dormiunt	142	noua lux effulsit	819
non quiduis continget, quod opta-		nouum cibum nouo paxillo pen-	
ris	560	deat	499
nõ respõdet opinioni calculus	817	nouos parãs micos, ne obliuiscere	
non rudis onager, cum herbam ha-		veterum	35
bet	728	nox caput sequitur	854 (575)
non semper erit æstas	409	nox gubernatorẽ prudentem terret	
non semper Saturnalia	694	nox humida	81
non sine diis	688	nubem submouere	617
non, sis te ruperis	717	nube pati	792
non soli Attridæ vxores amãt	864	nuces relinquere	389
non statim finis apparet	187	nucleum amissi, resiquit pignori pu-	
non statim decernendum	524	tamina	207
non statuar læna in machæta	404	nudato Petro Paulum regere	805
nostræ farinæ	491	nudus nec à cõtũ viris spoliatur	249
non sum ex istis heroibus	491	nudus tanquam ex matre	420
non sunt amici, amici qui degunt		nudum spoliare vestibus	836
procul	39	nudo capite	233
non suscipiendũ negotiũ temere	529	nudo mandas excubias	15
non sus quisuis hoc sciet	682	nudo vestimenta detrahare	14
non tam aqua similis aquæ. Non tã		nudæ gratiæ	42 (711)
lac lacti simile	493	nudis pedibus sacrificato, adorato	
non verbis, at facto opus est	584	nudior leberide	420
non videmus manticæ quod in ter-		nudior paxillo	420
go est	438		

Rtr j

I N D E X.

nugæ theatri	399	nundinis dissolutis nō est negotia-	
nugarum institutores	573	trionis commercium	739
nugas agere	245	nunquam efficies, vt rectè ingredi-	
nullus aleator sapientior te	707	antur cancri	224
nullus delectus	318	nunquam enim meos boues abege-	
nullus dies omnino malus	124	runt, nec equos	323
nullus emptor difficilis bonum e-		nunquam ex malo patre bonus fi-	
mit obsonium	508	lius	416
nullus equus tan est effectus, tãque		nunquam Hecale fies	715
exhausto corpore, quin mense		nunquam lagenam crateri impone	
maio-hinnitum edat	808	738	
nullus malus magnus piscis	444	nūquid & Saul inter Prophetas? 153	
nullus sum	128	nunquid fœderabitur ferrum ferro	
nulla candidorū virorū vtilitas	537	ab Aquilone, & æt	900
nullius coloris	220	nutricis pallium	698
nullius indigens Deus	159	nutricum more malè	471
nullam corporis partem habet o-		nutu atque renutu	443
tiosam, ne eam quidem qua vo-		nux, asinus, mulier verberare opus ha-	
cem promit	467	bent	741
nullam hodie lineam duxi	219		
nullum animal, quod animal	506	O	
nullum cum victis certamen & æ-		O Bediētia felicitatis mater 181.	
there cassis	820	404	
num nullum otium seruis	412	ὄγκιστος	681
nullo scopo iaculari	252	obiicere canibus agnos	148
num capti potuere capi?	692	obliquus cursus	263
numerus	112	obliuionis campus	401
numero dicis	79	obolium reperit Parnætes	690
numeris Platonis obscurius	403	obolum super Deos euehunt	586
num fratri bene est?	629	obolo dignus	105
nummus plumbeus	680	obsequium amicos, veritas odium	
nummum quærit pessilentia, duos		parit	355
illi da & ducat sese	757	obspat aquam	825
nummo addicere	105	obsonare pollucibilter	ibid.
numo addicere	861	obtestatio veterum meritorū	689
nunc aduenit datidis cantilena	70	ob textoris erratum	557
nunc Auster cœpit surgere	905	oborto collo trahi	475
nunc bene nauigauit	355	obtrudere palpum	227
nunc contingat seruari	145	obturbas frustra velut vnda	246
nunc dii beati	556	obuiis vlnis	352
nunc in regionem veni	21	occasione duntaxat opus improbi-	
nunc ipsa floret Musa	180	tati, vel malitiæ	283
nunc ipsa viuuit sapientia	180	occidit ei Sol, cū adhuc esset dies	
nuncium remittere	774	900	(874)
nunc leguminum messis	531	occisa sus sæpe plus multo sapit	
nunc mæx in arctam coguntur co-		occasionis ala	515
pizæ	118. 434	occultæ musices nullus respectus	
nunc pluit, & claro nunc Iuppiter		ocri funem torquet	690 (410)
æthere fulget	198	octapedes	158
nunc tuam ferrum in igni est	409	octipedem excitas	366
		oculatz manus	132
		oculus	

INDEX.

oculus Dei fortissimus	877	olet lucernam	141
oculus dexter mihi salit	75	olim Pelasgi, Danaidæ postea	630
oculum excludere	547	oliuam ne comedas	203
oculi dolent	797	olla lenticulam attingit	450
oculis carius	816	ollæ amicitia	42
oculis clausis agere vel perfringere	764	ollæ vestigium in cinere turbato	402
oculis ferre in sibus, in capite	41	ollam alere	372
oculis limis & zaurinè tueri	829	ollam exornas	690
oculis magis habenda fides, quam auribus	191	ollaris deus	111
ocyma cantare	886	ollas lappire	80
ocyor accipit	181	ollas ostentare	241
oderint, dum metuant	413	olus vendere	304
odi & amo	773	ὀλοῦσθαι	892
odi memorem compositorem	402	ὀλοῦσθαι	677
odi puerulos præcoci sapientia	187	ominabitur aliquis te conspecto	193
odi cane peius & angue	413	omissa hypera, pedem insequeris	31
odium agreste	412	omissis fontibus cōsecrari riualosis	10
odium nouercale	413	omissis nugis rem experiamur	22
odium varinianum	ibid.	omitte vatem	311
o domus antiqua quàm dispari domino dominaris	124	omnis herus seruo monosyllabus	120
odorari	436	omnis virtus est mediocritas	762
œdipi imprecatio	173	omne acutum abs te dimoue	712
œnoë charadram	365	omne æs alienū capere; & multa alium	559
œtro percitus	328	omne nimium non bonum	786
œtæus genius	553	omne tulit punctum	50
o factum bene	816	omnem facultatē indutus est	424
officere luminibus	164	omnem iacere aleam	177
officium humilior	386	omnem lapidem vinctum adorantes	596
officium ne collocaris in inuitū	394	omnem mouere lapidem	176
offula contentus	608	omnem rudentem mouere	ibid.
ogygia mala	277	omnem vocem mittere	93
ὀικοδομεῖν τὰ μνημεῖα τῆς παρθενίας	430	omni certaminis genere	94
ὀικούρα 684	ὀικούρα 163	omni conatu inuadere	323
ὀικουρα 684	ὀικουρα 163	omni fune remisso	759
ὀικουρα 684	ὀικουρα 163	omni pede standum	94
ὀί οἱ μοι, τῆς ἰσοδίας συναχθῆναι, οἶχετ' ἀπολλων	897	omni scolorū genere oppugnare	93
ὀϊλοκος	148	omni voce	679
oleum camino addere	353	omnes attrahēs, vt magnes lapis	358
oleum & operam perdidit	240	omnes laqueos effugere	131. 163
oleum & salem oportet emere	532	omnes sibi meli' esse malū, quàm alteri	457
oleum in auricula ferre	440	omnia bonos viros decent	688
oleum in ore gestat	730	omnia chnaumata	539
oleum vendere	440	omnia csculentia obfessis	293
oleo fraudare lucernas	850	omnia ex sententia cedunt	71
oleo incendium restinguere	353		
oleo nicidius	209		
oleo tranquillior.	368		
oleribus verba facere	801		

Rit ij

I N D E X.

omnia idem pulvis	496	optimum aliena insania frui	488
omnia iudicia absolutoria	774	optimum condimentum fames	330
omnia octo	429.	optimum non nasci	550 (270
omnia omnibus annuit	813	optimū obsonium labor senectuti	
omnia præclara dicis	127	optima citissimè pereunt	770
omnia præter animam	422	opulentum spirat	570
omnia secunda saltat senex	445	opus ad opus	453
omnia similia	494	opus aranæ	910 (ta 679
omnia sub vnam myconum	496	opus est zephyris, & hitudine mul-	
omnia venalia habet	844	oracula loqui	317
omnium calculis	50	orba Tigride peior	888
omnium horarum homo	490	orci galea	71
omnium quos sol videt	120. 416	orcini, seu Charonitæ	788
omnium rerum vicissitudo est	198	ordinem deserere	543
omnibus anteuertēda vitæ cura	138	orestis insaniam insanire	661
omnibus armis prædidiisque desti-		orestis somnium	659
turus	129	orestis somnium na rare	761
omnibus iudicibus vincit	644	oresti pallium texere	249
omnibus malis punicis inest granū		origanum tueri	588
putre	694	orimalides cum Acylis ne contule	
omnibus modis nocens	695	ris	835
omnibus neruis	93	ornamentum in luto, dignitas in	
omnibus vestigiis inquirere	100	indigno	752
omnibus vnguiculis	438	ornatus ex tuis virtutibus	551
ὀμοσθε βαδίζειν	796	orphica vita	320
omphacinus	636	osce loqui	819
onager	733	oscitante vno, deinde oscitat & al-	
ὄνειρος πολεῖ	911	ter	117
onerat aliquam Zamiam.	651	osculana pugna	201
onobatis	231	os duodecim salientium	580
onus Atho grauius sustinere	822	os inest orationi	338
onus nauis	379	os infæne	212
operarij	226	ossa atque cutis	825
opera Sylofontis ampla regio	119	os sublinere	227
operi incipienti fauendum	287	ostiatim	425
ὀπιπύειν πολέμοιο γιφύρας	889	ostium obdite prohanti	411
oportet agrū imbecilliorē esse	379	ostrei in morem hæret	437
oportet omnibus corydalis	290	ὄσι τυττω dicere	842
oportet remū ducere, qui didicit		otia dant vitia	840
528		otiosus esto	482
oportet testudinis carnes, aut ede		ὀτράσας καὶ ἰάσται	786
re, aut non edere	47	otus & othus	604
oppedere, & oppedere contra toni		ouem lupo commisisti	148
trua	117	ouium mores	293
ὀψιμαθῆς	776	ouium nullus vsus	ibid.
oprat ephippia bos piger, oprat ara		ouum adglutinas	239
re caballus	313	ouum ouo simile	493
oprat vicino vt habeat, magis autē		ouo nudior aut glabrior	637
optimus	812 (ollæ 458	ouo prognatus eodem	494
optima quidem aqua	165	oua aspidum ruperunt	899
		ouk	ouk

I N D E X.

οὐκ αἰδου θναῖν	822	parietes amicitiaz custodes	750
οὐκ εἶδ' ὃ κροῖζεις	904	par pari	27
οὐκ ὕναρ ἀλλὰ ὕπαρ	565	par pari referre	426
ρ		paria facere	ibid.
P acem orare manu, præfigere		pari iugo	27
puppibus arma	898	pariter remum ducere	96
παλαιότητες	777	parit puella, etiam si malè adsit vi-	
παῖδι opes	156	ro	183
Paganus	830	parni scaphula	522
Palæphatia papyrus	722	parsonia summum vectigal	846
παλάσμα	796	parthi quo plus biberint	69
palamedeum inuentum	578	partitio, non præfocatio	469
palea	800	parturiūt montes, nascetur ridicu-	
παλδίτεια	693	lus mus	205
palinodiam canere	388	parvus semper tuus pnilus	44
pallium breue utrunque operire		parua pluuia magnum sedauit ven-	
non potest	728	tum	739
pallenicum tueri	591	paruo emptas carnes	512
palmam ferre	144	paruo pedi magnus circumdat cal-	
palmarium facitibus	54	ceos	907
palpari in tenebris	81	paruulus facit vt paruus	741
paludem & salinas emere oportet		paruis parua dant dij	667
palumbem pro columba 251	(892)	parscitur vento	742
pamphili factum	470	pastillos Rufillus olct, Gorgonius	
πανακεια, πανακεια	906	hircum	135 378
panagæa Diana	255	patere legem quam ipse tulisti	775
pandæletias sententias	591	pater flagellis, ego scorpionibus	
panegyrica	719	vos cædam	738
panicus casus	234	patiens pulueris atque solis	779
panidis suffragium	316	patris est filius	492
panis filiorum non obticiendus ca-		patriz fumus signi alieno luculen-	
nibus	739	tior	442
panis lapidosus	68	patrocli occasio	503
panis prior prora	768	patroclo sordidior	510
panis sine sale	773	patroclum sub specie	635
Pannus lacer	116	patzacione calumniosior	83
παπα Myxus	439	pauca malè parca, multa bene com-	
paphlagones	660	parata perdunt	769
Papulas alienas obseruans, ipse vl-		pauciloquus, sed eruditus	79
ceribus oblitus	656	pauper, sed ingentio sus	421
Papyri fructus non postulat ma-		pauperi vitulus est castrum	865
gnam spicam	89	paupertas mors altera	742
παρελ' λυδίων ἀμμα θίεν	804	paupertas sapientiam sortita est	
παρεφροντωρεν	647	421	
Pardalis exuium induere	619	paufone mendicior	425
pardus maculas non deponit	647	paxillus infractus est	727
pardi mortem adsimulat	263	pectide suauior	673
paries dealbatus	504	pecunia absque peculio fragilis	89
paries inclinatus	732	pecunia neruus	844
paricti loqueris	238	pecuniaz vir	58

I N D E X.

pecuniæ obediunt omnia	383	per harma aliquid facere	399
pecuniarum cupiditas Spartam ca-		per haste cuspidem currere	150
piet, præterea nihil	471	πελευπολόγος	799
pecuniosus damnari nõ potest	384	peribis si non feceris	435
pedem conferre	22. 176	periculosum est canem intestina	
pedem nunquam	683	gustasse	226
pedem ubi ponat, non habet	420	periculum proræ felis	146
pedere thus	441	perierunt bona	128
pedetentim	524	per ignem incedis	147
pedibus in sententiã discedere	50	peritus	240
pedibus trahere	169	peristromata Campanica	54
pediculi Platonis	509	περίτριμμο	371
pedum visa est via	226	per lineam eandem ferram reci-	
pegaso velocior	183	procare	610
πεῖστος ὀμηρικῆ	817	per manus trahere	201
πηγῆ ἀνδρός	901	per medium anulum traharis o-	
peius Babys tibia canit	272	portet	276
peliam recoquere	650	per nebulam, caliginem videre,	
pellem caninam rodere	406	audire	794
pellenza tunica	287	per nebulam, per caliginem, per	
pelopis talenta	157	sonnium	267
penelopes telam texere	240	per parietem loqui	33
pennas addere	579	perplexus	434
penicillare	306	perplexus, a nimique cõsternati ib,	
pennas incidere alicuius	706	perque enses, perque ignem oport-	
pennas nido maiores extendere	56	et erumpere	350
penfam persolvere	544	per sæpe sacra haud sacrificata de-	
πεντάπλα	374	uorat	463
pentathli similis	867	per satyram	268
peplo dignus	868	personam mauult, quàm faciẽ	690
pepones	303	personam non faciem gerit	759
per annulum trahi possis	909	per tenebras quæ apud quercũ	279
per antiquum diem	287	pertinax contentio	27
perdere naulum	311	per transtennam inspicere	267
perdicis crura	194	petis tanquam Cæsaris candidatus	
perdicis instar	590	699	
perdicis libido, & vafricies	720	phæacum more viuere	663
perdidisti vinum infusa aqua	68	phagones	787
perdix congregat diuitias sine iu-		φαινοποροσπείν	684
dicio	592	phalaridis imperium	120
per eandem lineam ferram reci-		phallus Deo	53
procare	759	phanæ ianua	54
perendinum ventũ prædiscere	462	phani ostium	267
per ensẽm currere	911	pharus	768
per fideicommissa quædam	663	phaselitarum sacrificium	512
per fluiuium traducere	67	phicidissare	304
pergæa Diana	572	phidias amat pacem	602
pergama tristitia non incolit	620	philænidis commentarij	583
per genium alicuius deietare	884	philauti	442
pergræcari	343	philippide tenuius	510

philoso.

I N D E X.

philosophari	551	pituitam à naribus allio & cepe de-	
philosophare cœlum intuens	378	tergere	761
philotenus crater	38	placiadæ	552
philoxeni codicillus	649	placidè bos	524
phocensium desperatio	739. 173	planus semel crura fregit	734
phocensium excretio	173	platano assimilis	715
phoci conuiuium	361	πλατάνου τρέπον	789
phœnicis instar reuiuiscere	626	plaustrum perculit	814
phœnice viuacior	339	plaustra conuitis onusta	407
phœnice rarior	473	plena manu	332 454
phœnicum pacta	257	plenilunio fiet	399
phœnicium mendacium	573	pleno gradu	143
φαινίλειον	811	pleno modio	333
phormionis thori	203	πλήρης ἢ εἰλωτισία	866
phrynichi lucta	250	pleniunq; manus, ipsa re præstat	778
phryondas alter	229	plumbeo iugulare gladio	109
phryx non minus quàm Spintarus	576	plura sunt negocia, quàm vocabula	777
phryx plagis emendatur	297	plures adorant Solem orientem,	
physcone imputior	564	quàm occidentem	42
pica certat cum luscinia	166	plures occidit gula quàm gladius	742
pica cum luscinia certat	8	plures triobolos, paucos est cerne-	
pica Sinerem imitans	612. 752	te vates	500
pigris semper festum.	805	pluris est oculatus testis vnus, quàm	
pilus in medio	133	auriti decem	132
pili non facio	104	plurium calculus vincit	85
pilos pro lana	251	plus aloës, quàm mellis habet	45
pinguis venter non gignit sensum		plus apud Campānos vnguenti,	
tenuem	444	quàm apud ceteros olei fit	165
pingui mensura	333	plus dat, qui tempore dat	777
Pingui Minerua	49	plus oculis suis	597
pinguior Lecytho	294	plus verrere quàm serere	754
pinus in morem	128. 310	Plutus ἀχυρὸς	410
piræus non fert vasa Inania	346	Plutus mortuus	610
pisandri galea & supercilium	640	poculo imparato, amouet obicem	
piscator ictus sapiet	175. 487	dolio	750
piscatur in aqua turbida	740	podex lotionem vincit	283. 367
piscis eget sale	20	poëtarum pleiās	903
piscis nequam est, nisi recens	286	poëtica mella	180
piscis nequam est, nisi recens	417	poggianæ fabulæ	903
piscis primùm à capite fœtet	286	πολιμῆν χερῶν	796
piscis repositus	15	pollicētis se promissa re præstiturū	
piscem natare doces	783	polycteti norma	627 (190)
piscis magni paruulos comedūt	669	polycrates matrem pascit	25
piscium vita	673	polydamas primus obiicit probrū	
pistillum exornatum	194	polyypus, scopulo affixus	618 (611)
pistillo caluio	421	polyypi caput	45
pistillo nudior	201	polyypi mentem obtine	255
pitana sum	297	polyypi mentem obtinet	490
pistillo recufus	696		
πικίλειον			

R r r i i j j

I N D E X.

polyp i	471	præstat canē irritare,quàm anam	
potamius Hercules	111	486	
ποταμίου	677	præstat habere acerbos	24
ποταμικός	793	præstat inuidiosum esse	314
potum Atlantæ sequi	859	præstat possidere,quàm persequi	
ponere supercilium	51	775	
pons à tergo abruptus est	748	præstat vineę vimū esse,quàm he-	
pontificalis cœna	343	derz	775
porcellus Acarnanius	264	præstat vni malo obnoxium esse	
porcus Troianus	345	quàm duobus	354
porcum immola	297	præter plorare nihil relictum	794
porrectis pedibus dormire	483	præter Sibyllam nemo leget	130
porrigis tāquam elephanto stipem		prætextata narratio	604
porrigere manus 89	(860)	præuertit ancorz iactum Deus	207
porro à loue atque à fulmine	485	preces armatz	443
post acerba prudentior	487	premienda occasio	408
post bellum auxilium	489	premere pollicem	49
post causam vulneratam remediū		præmisare	612
quætere	859	præniensis iusticia	321
post festum venisti	526	primoribus labiis degustare	269
post folia cadunt arbores	145	primus,medius,nouissimus	756
post Lesbium cantorem	168	primus,secundus,tertius	ibid.
post marathonein pugna	354	primum cunabulum	582
post principia	485	primum quodque verissimum est	
post rem deuoratam ratio 17.	4885	840	
posteriores: prioribus potiores	77	primo crede mulieris consilio: se-	
posterioribus melioribus	479	cundo noli	743
postes transcendere	597	primo gradu	777
postica fanna	127	prima tacite	99
postico discedere	503	prima fronte	ib.
postremi	824	primi cucumeres optimi, postre-	
potēs tacere	624	maz cucurbitæ	906
potiora tributorum negotia	909	primas iactare hastas	10
præ formicis exilis	585	primas lineas ducere	709
præ Nili catarractis	641	primas tenere	139
præbere viros	197	primum Ægina pueros optimos a-	
prædiuus	158	lic	288
præfens absens	64	primum apes abigendz	481
præsentem fortunam boni consule		primum Mars in filiis laudatus est	
459		288	
præsentem mulge,quid fugientem em-		primum rectè valere, proxima for-	
insequeris?	460	ma,tertio loco diuitiz	77
præsentem quercu ligna quiuis col-		princeps indiligens	266
ligit	660	principatus Scyrius	114
præsentia atque viua	798	principum fauor necessarius	415
præmansum in os inserere	49	principium dimidium totius	4
præmatura mors	486	principes inter se noti	398
præmouere venatum	187	principium,medium,& finis	540
præpostere	10	prior occupauit	687
præstat aliquādo,quàm nunquā	742	priscæ manus	666
			pri-

I N D E X.

priscis credendum	188	Prometheus, Epimetheus	843
prius antidotum, quàm venenū	14	promus magis, quàm condus	334
prius cauum à conuexo disiunxeris	860	pronomi barba	194
prūs duo echini amicitiam incant	222	proæmium & exordium rei	602
prūs locusta bouem pariet	ibid.	pro pede xenium	624
prūs ouem lupus ducat vxorē i b.		prope est	792
prūs quàm assa sit farina	13	pro perca scorpionum	250. 285
prūs quàm gallus iterum cecinerit	184	προπητις μὲ ὄμυτος	861
prūsquā ignitus lapis enatarit	605	propria vineta cadere	84
prūsquam in medulla obriguerit	585	proprij nominis obliuisci	401
prūs quàm mastris, excorias	14	pro quartana non pulsatur campagna	742
prūsquam pinsueris farinam subigis	600	prora & puppis	3
prūs quàm sortiarius, communia de uoras	472. 548	proprus ignotus	690
prūs testudo leporem præteruenterit	222	protopium habet, non profopó	718
prūs vnda cum flamma redibit in gratiam	709	proteo mutabilior	255
pro amphora vrceus	869	proteruia ignominia præcedit	586
pro aris & focus	758	proterulam fecit	453
proba est materia, si probum adhibeas artificem	271	proterulam ferz futuræ plantæ frugiferz futuræ	101
pro beneficentia Agamemnonem vlei sunt Achiui	285	προτων οὐκ ὀρακτῶν	781
pro bonis glomi	215	pro virgine, cerua	627
pro bonis & glomi	426	prouocat & vincitur	835
pro cæco exoculatus est	354	prouoluitur ad miluios	400
proci Penelopes	718	prudens in flammam mitto manū	360
proctidis telum	70	prudencia cum vjribus coniuncta	464
procul ab auribus nuntius veniat	126	præcas aut ros	49
procul à pedibus equinis	484	ψιδρα Bacchum	512
pro delo Calauriam	425	ψυδρα	543
prodico doctior	172	ψυδική facta	514
pro dignitate cuiusque	138	πρωμαίσις	306
pro elegati medico malus poeta	390	prolemaica sis	477
profectus ad Apaturia, rediit Maio	526	πρωχάλειον	677
profundum sulcum	337	πρωμοουσος	761
pro incerta spe præmia certa	783	publica priuatis potiora	791
Proletarius scriptor	754	pudebat recusare, & non audebant suscipere	464
Prolixius Iliade	210	pudor & metus	465
pro malo cane suem repositis	251	pudor in oculis	464
pro mea virili	94	puer glaciem	361
Promeri canes	553	pueri senesque	381. 416
		puerorum crepundia	583
		pugna consilia scindit	585
		pugno tenere	422
		pugnis & calcibus	324
		pulchra apud pueros similia	755
		pulchrè dixit	25

I N D E X.

pulehrè fallit vulpem	290	quæ diuinitus contingunt	77
pulchrum sepulchri elogio	54	quæ dolent, molestū est cōtingere	
pulchrorum etiam aurūnus pulcer	195	quæ ex antiqua	279 (368)
est		quæ ignoramus, aspernamur	805
pullus de nido auolat	727	quæ quis ipse facit	442 (423)
pulmo prius venisset	269. 528	quæ redæ facultates, deinde virtus	
pulmonis vitam agere	563	quærens obsoniū, vellè perdidit	206
pulvere extrito deceritat	666	quætere peregrinum. <i>πλάζωε</i>	696
puluerem oculis offundere	81	quæ semel ancilla, nunquā heras	256
puluillum consulere	746	quæ serò cōtingūt, sed magnificas	28
punctum temporis	550	quæ sub alis fiunt	305
punica fides	259. 452	quæ supra nos, nihil ad nos	33
purgatis auribus	63	quævis terra patria	78
purior clauo	264	qua in te clarus quisq; est, ad eam	
purior salillo	623	properat	763 (Sperdit 708)
purus purus	500	qualem demens ille chlamidem di-	
purio pretiosus est purus	858	qualia loquitur canities	62
purpura iuxta purpuram diuidenda	1318	qualis hera, talis & canis	626
pusillus, quantus Molon	444	qualis hera, talis pediflora	494
puteus si hauriatur, melior euadit	603	qualis vir talis oratio	101
putre falsamentum amat origanum	387	quàm apes apum similes	493
putrem silurum quadra habens argentea	8	quàm Clinia ex Demetrio	698
pygmæum Colosso imponere	706	quàm curat testudo muscas	104
Pygmæi vel Thiodamas cum Hercule	782	quàm facillè canis exta edit	670
pygmæorum acrothimia colosso aptare	387	quàm facillè vulpes pyrū comest	41
pyraustæ gaudes gaudium	360	quàm in Trægædia Comici	11
pyraustæ interitus	365	quàm quisque nouit artem, in hac	
pyri finem facies	740	se exerceat	529
<i>πύρι καὶ σαύλη</i>	837	quando id fieri non potest	459
<i>πυρραλαμοί</i>	163	quanquā non dixeris, tamen apparet è pelle	101
pyrthandri commentum	261	quanta mus apud Pisam	178
pyrrichæi oculis præ se ferens	328	quanta vix cælo capi possint	396
<i>πυρρικήειν</i>	329	quanto asinis præstatiores muli	167
pyrthonia hæsitatio	635	quanto verborum stillat auro	603
pythæ Myfi talenta	765. 824	quantum aquila culicem	614
python formosus	23	quantum ex Bacchanalibus	693
		quantum habet	158
		quantum non milius oberret ibid.	
		quantum pedes possunt fug.	707
		quantum pedibus potes	185 (709)
		quantum vbique possunt oculi duo	3
		quantum vel midam satiari	615
		quarta luna nati	34
		quasi locū in balneis	709
		quasi locū in balneis occupare	755
		quasi lupus ab armis valeo, clunes	
		instactos gero	850
		quasi mappa missa	609
		quasi nullus cani	485
		quasi	

I N D E X.

quasi NaupliusCaphareo rediēs	180	quid primū, aut vltimum?	45
quasi Suctrium eant	250	quid si cælum ruat?	225
quasi thesaurum draco	762. 774	quid sole relicto venis	611
quatuor habens capita	701	quid tandē nō efficiant manus?	271
quatuor obolis non æstimo	107	quid tibi Apollo cecinit?	400
quauis redignus	136	qui eget, in turba vescetur	424
quem Cos non nutrit, illum nec		qui egēt lucerna oleū infundūt	214
Ægyptus	592	qui festinus est pedibus, offendit?	33
quem fortuna pinxerat	448	qui honorat, seipsum honorat	766
quem mater amictum dedit obser-		qui inspuerit in cauernam formi-	
uare	537	carum	357
querull amicitia	41	qui iure perierunt	311
qui amat me, amat & canē meū	742	qui luxuriosus est, necesse est, vt &	
qui amāt, ipsi sibi somnia fingūt	561	auarus sit	846
qui arat oliuetum	270	qui medicē viuūt, viuūt miserē	802
qui barbiton crocoto loquitur	646	qui modus equitum	398
qui bene coniciet, hūc vatem	100	qui multa rapuerit, pauca suffraga-	
qui bene coniciet, vatem hunc		toribus dederit, saluus erit	383
perhibeto optimum	461	qui multum obfuit	391
quibus nec ara, neque fides	258	qui nescit orare, ascendat mare	742
qui canem alit externum	284	qui nihil litigat, cælebs est	193
qui celocem regere nequit, onera-		qui nimiū festinat, caldū edit	742
riam petit	658	qui nimium properat, seriū abfol-	
qui circa salem & fabam	39	uit	186
qui comederit de ouis eorum, mo-		qui non zelat, non amat	44
rietur, & quod confortum est, e-		qui nocere potest, & idē prodesse	
rumpet in regulum	899		676
qui continet arcanum	517	qui obticescit	517
qui conturbat omnia	380	qui omni in re, & omni in tempore	
quicquid dominatur, vim Dei ha-			232
bent	839	qui paratus ad resistendum	372
quicquid in linguam venerit	213	qui per se sufficit	681
quicquid in buccam venerit	ibid.	qui plura abit, malē adstringit	746
quicquid licet, minus desideratur		qui possum ab hoc epulo abesse?	331
	762	qui prior læsit	557
qui cū contemptu vitæ inuadūt	66	qui probus, Atheniensis	171
quid Achiuos à turre iudicatis?	485	qui quæ vult, dicit, quæ non vult,	
quid ad Mercurium?	30	audiet	353
quid cæco cum speculo?	152	qui semel scurra, nunquam pater-	
quid cani & balneo?	ibid.	familias	285
quid cœthurnus non claua?	643	qui sese non habet, Samum habere	
quid delphino & boui cōmune?	593	postulat	16
quid de pusillis magna pœmia	309	quis Eteoburades, quissue seruus	568
quid distent æra lupinis	134	quis istic stuuus, quem non reci-	
qui domi compluitur	220	piat mare?	875
quid ad farinas?	30	qui sitiunt, silencio bibunt	644
quid lecytho cum strophis	614	quis parentem laudabit, nisi infeli-	
quid nisi victis dolor?	546	ces filij	125
quid nō fies, profectus Arbela?	561	quisquis is fuerit	133
quid opus erat longis canere tibiis?		quisquis tardē venit ad cœnam	526

I N D E X.

qui sunt apud inferos terniones	410	ptij	380
quis vsus cepis putridi	116	quò terrarum raperis?	32
qui te conspexerit, augurium capere poterit	857	quot fluctus insulæ	763
qui tempus præstolatur, tempus ei deest	742	quot homines tot sententiæ	27
qui totum vult, totum perdit	742	quot ilicis folia	763
qui vitat molam, vitat farinam	270	quo transgressus	84
quoad vixero	485	quot seruos habemus, totidem habemus hostes	132
quocunq; pedes ferunt	47	quum adsit via, semitam quæris	536
quò curris potius, quàm ad ephēbum?	585	quum adsit vsus, vestigia quæris ibi	11
quò adest, boni consule	460	quum cessat Boreas	532
quod alibi diminutum, exæquatur alibi	29	quum cessat Boreas, tunc Austere cæpit surgere	905
quod aliis vicio veritas, ipse ne feceris	323	quum Delphis sacrificauerit, ipse carnes absumit	385
quod alius condiuit coquus, aliter condiam	201	quum licet fugere, ne quære litem	412
quod carni cum balneo commercium?	722	quum mula pepererit	399
quodcunq; in solum venit	5	quum paruula est, bona videtur spina	288
quod datur	460	quum plurimum laborauerimus, eodem ia statu sumus	244
quod dedi, datum nollem	488	quum vterque concedit alteri	404
quod dubites, ne feceris	766	quum sis nanus, cede	170
quod factum est, infectum fieri nõ potest	393		R
quod in corde sobrii, id est in lingua ebrii	336	R <i>Ῥαδίσιον</i>	787
quod index auro, id aurum homini	316	Radicitus	695
quod magis inter organa	644	radit vsque ad cutem	474
quod non est opus, asse carum est	104	rana cum locusta	164
quod non posuisti ne tollas	322	rana Gyryna sapientior	292
quod pulchrum est, placeat	847	rana Seriphia	908
quod pulchrum, idem amicum	194	ranæ aquam	7
quòd rectè datum est	332	ranarum more bibere	69
quod sal carni	650	ranis vinum præministras	386
quòd scis, nescis	517	rapina cotytis	469
quòd volumus sanctum est	438	rara avis	473
quòd vile, honestum: quòd autem noxium, turpe	467	rarum carum	670
quò fata trahunt, retrahuntque sequamur	829	ratio apparet, sed argentum ostendit	705
quò properas? Num ad ephēbum?	172	ratio sapienti pro necessitate	766
quorsum opus amicis, si modò faueat Deus?	753	receptui canere	430
quo semel est imbuta	283	recoctus	790
quos non tolerant centum Aegyptij		recoquere	683
		rectam ingredi viam	321
		rectam instare viam	677
		rectis, an inclinatis hastis	708
		recto pectore	188
		reddidit Harpocratem	519
		refricare cicauricem	324. 354
		refixan-	

I N D E X.

refutantis laudem immodicam	24	rhamnusia Nemesis	554
reges, visitabis eos virga ferrea	726	rheginis timidior	534
regia bucula	904	rhodij sacrificium	476
regia vaccula	136	rhodiorum oraculum	533
reglè & regaliter	814	rimosus	800
regio quæque suis vitur legibus	742	<i>πίδαριε</i>	534
regula Polycleti	906	rifus cauponis	740
regula rector	626	rifus Chius	475
reiciētis auctorem formidinis	197	rifus Ionicus	345. 475
reiciētis culpam	681	rifus megaricus	475
relicta hipera pedem consecatur	903	rifus profundior lacrymas parit	745
relinque quippiam & Medis	454	rifus syncrusus	476
rem acu tetigisti	21. 100	rodere casses	684
rem factam habere	482	Rome quoq; homines moritur	708
rem factam stultus cognouit	175	Romana libertas, Latina libertas	
rem non nouam aggredi	856	Romanus sedendo vincit	523 (761)
rem nouam aggredior	95	Romulus	815
<i>ρήματα ἀποκρίματα, ἀποκρίματα</i>	710	rore pascitur	510
remis velisque	94	rosam cum anemona confert	164
re opitulandum, non verbis	88	rosam, quæ præterit, ne quæras i-	
reparare	158	terum	308
repente tanquam procella apparuit	767	roscius	138. 702
reperire rimam	163	rota plaustrum malè vincta stridit	744
reperit Deus nocentem	551	rotundæ, quàm quadratæ, mensæ	
reperit patella operculum	659	præstat accumbere	749
reprehensio cogitationis	389	rubrum aliquid ne suscipias	713
rerum reliquit habenas	818	rudem accipere	430
res ad triarios rediit	177	rude donare	ibid.
res est in cardine	148	rudens omnis disruptus est	649
res indicabit	175	rudentes & remos cum armis cõ-	
res in foro nostro vertitur	200	mutauit	390
res palæstræ & olei	685	rudius ac planius	437
res sacra consultor	101	ruit cælo nox	819
res Cannacæ	286	ruminare negotium	140
respublica nihil ad Muscum	32	rumor publicus non omnino fru-	
respublica virum docet	177	strà est	397
rete inflas	642	rupta crada	282
reti ventos venaris	237	rurestris locusta	616
retibus cõfert, nihil tamè capit	669	ruris fons	140
reuoluto mantello	857	rursum prorsum	686
rex, aut asinus	177. 686	rus ciuitas	548
rex iupiter omnibus idem	828	rusticanus Oenomaus	587
rex ium	678	rusticanum oratorem ne contem-	
rhadamanteum iudicium	189. 320	peris	113
rhadamanti iusurandum	189	ruta cæsa	539
rhamnusia	310	<i>ῥυπαρόδουλος</i>	513
		S	
		Aburratus	688
		saccularia opera	860

I N D E X.

facet manipulus	67	sanguis meus	930
facet piscis	291	sanguinis plenus	789
facram ancoram soluere	178	sanguine caret	ib.
facrum ignem inflare illi nefas	608	sanguine flere	328
facrum sine fumo	512	sanz corporis parti scalpellum ad-	
facra celerius absoluenda	185	hibere	705
facra hæc non aliter constant	533	sanior est pisce	479
facra nihil sunt	513	sanior ricino Sannas	638
facpe etiam est holitor valde op-		saperdç videmur, cum simus	
portuna locutus	208	<i>σαρμεις</i>	575
faga sumere parare, in faga ire	705	sapiens diuinat	460
fagena ex omni genere pisciũ con-		sapiens non eget	461
gregat	724	sapiens sua bona secum fert	72
faguntina fames	422	sapientem ostraus	137
falacones	697	sapientes sunt, qui veteri vino vtũ-	
salaminia naui	183	tur	703
sal & mensa	37	sapientes tyranni, sapientium con-	
sal patriç pluris faciendus; quã		gressu	42
m hospitis mensa	765	sapientia in exitu canitur	357
sale conspersũ	654	sapientia vino obumbratur	344
sale emptum mancipium	110	sapit demorfos vngues	683
sale & aceto	507	sarabaitæ	779
sale nihil vtilius	78	sardanapalus	302
sale perunctus hic adiuuabitur	344	sardi venales	73
salem & caseum edere	204	sardonius risus	475
salem & fabam	500	sarmentarij	806
salem & mensam ne prætercas	39	sarone magis nauticus	328
salem lingere	204	<i>σαρπηνορ vel σαρκιστορ</i>	904
salem vehens dormis	508	sarpedonium littus	91
saluginosa vicinia	367	sarta tecta	431 481
saliares dapes	516	sartaginum pernicies	633
salillum anima	550	satieas ferociam parit	357
salis onus vnde venerat, illuc abiit		satis quercus	452
554		satius est iniitiis mederi, quã fini	
salua prima	675	488	
saluam imbibere	283	satius est recurrere, quã malè cur	
salmoncus alter	563	rere	ibid.
salitudo non inest illi	296	satius fugere, quã malè manere	
salua res est saltante sene	908	742	
salue æternum, æternũque vale		saturni hostia	819
saluete equorum filia 22.384. (830		saturni podex	292
fambucam citiũs	224	saturnius oculus	623
famij litterati	491	saturnia vita	616
famij mores	84	saturnia lemæ	79.100
famiorum flores	302	saturninus	856
famiorum laurea	302	satyrorum rex	607
fanniorum mala metuis	371	Saul inter prophetas	839
fanium comatum	302	saxum voluere	246
famnites	882	saxum volutũ non obducitur mus-	
fanguis & anima	197	60	63
			scabro-

I N D E X.

scabrorior leberide	59	semel in omni vita cuique arridet	
scæua.	597	fortuna	742
scalpit vno digito	906	semel rubidus, ac decies pallidus	
scaperdam trahere	610	562	
scapha lignea	618	semisus homo	102
scarabæus aquilam quatit	552	semper affert Libya mali quippiã	
scarabeus citius faciet mel	212	260	
scarabel vmbre	109	semper Africa noui aliquid appor-	
scarabeo citius persuaseris	356	tat	ibid.
scarabeo nigrior	447	semper agricola in nouum annum	
scelera non habent consilium	800	diues	207
scelerti nunquam defuit ratio	840	semper aliquem virum magnum	
schema & gradus	669	687	
schœnicolæ	209	semper aliquis in Cydonis domo	
σκηνοχῆν	241.802	217	
scindere glaciem	5	semper feliciter cadunt Iouis taxilli	
scindere penulam	217	71	
scintilla etiam exigua in tenebris		semper graculus affidet graculo	
micat	743	493	
scipioni arundines inniti	208	semper Illo mala	278
scit quomodo Iupiter duxerit Iunio		semper Leontini iuxta pocula	343
nem	121	semper me tales hostes insequan-	
σκληρὸν ἦδος	796	tur	102
scommata dionysiaea	597	semper seni iuenculam subiicit	29
scopæ dissolutæ		semper similem ducit Meus ad si-	
scopas dissoluere	492	milem	493
scopum attingere	100	semper superioris anni meliora	561
scrapte	109	semper tibi pendeat hamus	178
scrupulum iniicere	538	semper virgines furiz	551
scruta laudat scrutarius	577	senator absque prouocatione	702
scrutarius & σρωτοπώλης	606	senesco semper multa addiscis	463
στυρία δίκην	813	senescit bos	342
scythia accifians alinum	505	senex	772
scythia malus	61	senex Acherunticus, capularis	810
scytharum oratio	59	senex bos non lugetur	341
scytharum solitudo	505	senex fathiscens	625
σύνται βλέπει	506	senex pfitracus negligit scrulã	250
secum viuere	375	senex ter xuo functus	904
secundis ventis	71	senex vox & vmbra	642
secundo æstu	ibid.	senis doctor	250
securim iniicere	358.704	senis ira	644
sedere	793	senis mutare linguam	247. & 250
sedecim pedibus superauit	157	senem admonere	250
sedens columba	368	senem erigere	489
sed quis custo diet ipsos custodes?		senes mutuum fricant	425
795		senũ consilia, iuenum lanceæ	676
seiuicta sunt Metrbæ & Siloã fluen		senum prudentia	463
ta	134	senecta leonis, prestantiõr hinnu-	
συνεὲ διὸς χρυσὴ	896	lorum iuuenta	165
sellissare	58	sentina reipublicæ	847
semel in laqueum vulpec	584	septimã digna	668

I N D E X.

septennis quum sit, nōdum edidit dentes	299	sic est ad pugna partes, re peracta veniendum	526
septimus bos	109	si coruus possit tacitus pasci	212
septimani tragædi	721	si crebrò iacias, aliud aliàs ieceris	252
sequitur perca sepiam	495	ficuliffare	344
seruiles in animo pilos habere	780	ficulus miles	110
sera in fundo parsimonia	487	ficulus omphacizat	187
sera vota	818	ficula aula	887
serenitati nubem inducit	15	ficyon arrodens vxor lacernam te-	
serere ne dubites	270	xe	203
seri & meti	837	si Deus voluerit	89
serò Iupiter diphtheram in spexit	551	fydera cælo addere	20
serò molunt Deorum molæ	559	signum bonum aut malum	100
serò sapiunt Phryges	486	si iuxta claudum habites, subclaudicare discas	118 367
serò venisti	489	si laueris te nitro, maculata es	732
serò venisti, sed in colonum ito	488, 525	fileni Alcibiadis	502
serpens, nisi edat serpentem, draco non fiet	472	silenti tutum præmium	516
serpens eiiciendus è dumo	740	si leonina pellis non satis est, vulpina addenda	262
serpentis oculus	435	siluis feras agitare putasti	821
serpentem foues, & is te	621	si meus ille stylus fuisse	429
sera gloriatur contra trahentem	728	simia barbata seu caudata	502
seruabis bouem	175, 280	simia est simia, etiam si aurea gestet insignia	195 502
seruatori tertium	429	simia fucata	683
seruilis capillus	232	simia in pelle leonis	154, 196, 503
seruire scenæ	489	simia non capitur laqueo	260
seruus cum sis, comam geris	155	simiarum sanguinem profudisse	710
seruus non est, qui mortem negligit	590	simiarum pulcherrima deformis est	195
seruus seruo præstat: dominus domino	170	similis Thraci in Thracem compo sito	849
seruum haud vaho	51	simile gaudet simili	492
serui comici	781	similior ficu	494
seruorum ciuitas	110	similes habent labra lactucas	ib.
sesquulysses	709	similes videntur captiuus ex Pylo	507
sex congios capit	648	similia cupresso	715
sexagenarios de ponte deiicere	340	simiolum obrucri	588
si bouem non possis, asinum agas	459	simone rapacior	618
sibi canere	457	simonidis cantilena	457
sibi ipsi exitij auctor	606	simulachrum piæum	591
sibi malum reperit	360	simulare cupressum	307
sibi parat malum, qui alteri parat	358	simul & da, & accipe	131
sibylla viuacior	319	simul & misertum est, & interit gratia	285
sircateum haberem, non desideraré obsonium	204	simul sorbere & flare difficile simul	223

I N D E X.

simul vt dictum & factum	183	solæ Lacæna viros pariunt	197
sinapi callidior	817	sol Apollo, & Apollo Sol	578
sinapi vicitare	325	sol exorere	669
sine canibus & retibus	89	sol non inuidet vesperæ	583
sine capite fabula	214	sol omnia aperit	883
sine Cerere & Baccho friget venus		solis mensa	718
344		soli lumen inferre	7
sine corollario non recedere	722	solem adiuuare facibus	18
sine cortice nabis	88. 463	solem in manibus gestare	859
sine ope diuina nihil valemus	86	solem mercede præstare	883
sine pennis volare, haud facile est		solem, ventum aduersum, auersum	
223		habere	746
sine persona lasciuire	759	solidæ petræ innitendum	839
sine rivali diligere	443	solidos & clibano boues	349
sine sanguine	679	solæcus	657
sine vt incolumis redeat	51	solus currens vicit	545
sinistras litteras edoctus	565	solus sapit	169
si non adsint carnes, ta richo contē-		somnium	541
tos esse oportet	459	somnia vendit	911
si non hominum, saltem Solis vos		somnus absit ab oculis	142
pudeat	786	somni plenus	630
sinopissare	617	somnum non vidit	142
sinopissas	305	somno mollius	596
sint mecænes, non deerunt Flac-		fontica caussa	394
ce Marones	904	sophocles, Laudiceni	52
siphnia arra	609	σφός	812
siphniassare	304	sofacus malorum	760
si quid mali in Pyrrham	126	forex Hecaten	909
si quis iuxta ciuitatem clypeus	266	fortem & vsuram persoluere	557
si ren amicum nuntiat, apud hospite		forterichi lecti	111
401		sparsis redemerunt crimina num-	
si renas præternavigare	673	mis	757
si renibus ad persuadendum aptior		spartæ serui maximè serui	490
819		spartam nactus es, hanc orna	ibid.
si solus sapias, nempe quis vsus erit?		specilegium relinquere	718
sisyphus	652 (841)	sperat hinc aliquam auram affiare	
sisyphi artes	620	682	
si tati vitrum, quanti margaritum?		sperant omnes, quæ cupiunt nimis	
166		spes alic	790 (841)
si tibi amicum, nec mihi inimicū si		spes alunt exsules	514
si tibi gratū nec mihi inuisum	905	spes feruar afflictos	ibid.
si tibi machæra est, & nobis vrbina		spes subuentanea	661
est domi	371	spes tenuis	514
si tu prorera	414 (251)	spem pretio emere	207
si vinum postuler, pugnosc illi dato		sphæra per præcipitium	450
si vultur es, expecta cadaver	215	sphæram inter sese reddere	405
sinargudus in luce obscurus	20	sphæctius	637
si myræni mores	629	sphingis ænigmata dissoluit	623
socratis callus	538	sphondyla fugiēs pessimè pedis	263
socratis gallus, vel callus	697	σφιάδης	502

sff j

I N D E X.

Spinæ se inuicé complectuntur	729	sua cuique rei tempestiuitas	839
spinas colligens	630	suade lupis vt insaniant	450
spinofum aliquid in prato	864	suadeo, quod ipse facturus esse	101
spirat Cæcias	476	sua fronte	761
spithma vitæ	549	suâ quisque homo re meminit	458
splendida cæna famem non sedat	564	suaue me suffocet	765
		sub aliena arbore fructum	90
sponde, noxa præsto est	351	sub culto liquit	145
spongia medebitur	655	subdititius es	395
spongia mollior	368	suberinus, Subere leuior	692
spongiz	884	subiicere pedibus Acherontē	851
sponsi vita	302	subitò alius	391
spontanea molestia	359	subitum remedium periculi	446
squilla rubicundior asfa	635	subiugus homo	491
squillas à sepulchro vellas	297	sublata lucerna nihil discriminis in	
stateram ne transgrediaris	288	ter mulieres	810
staterij paries	723	sublata lucerna, nihil interest inter	
statua taciturnior	520	sub manu 722 (mulieres	192
statua viatores omnes intuens	638	sub manu nasci	490
statuam faucibus colas	224	sub pallio condere	764
stellis obliquare, obelo notare	100	subrostrani	872
στῆλις ὀβελος	351	sub tecto imbrem exaudire	600
stentore clamosior	92	sub tunica & sinu	593
sterilem fundum ne colas	239	subuentanea, parit	542
sterilior Agrippa	424	subula leonem excipere	703
sternutauerunt amores	833	sub vnam Myconum	804
στῆμα διδυμοῦ os biforc	905	succesum fortunæ, experientia Iouis	
στῆμα ἁλματα	784	sequitur	845
straton Pathicus	779	succiflua opera	142
strenuis abunde dictum puta	794	suem irrita	363
στῆνιμαθροε	599	sufflaminare	767
striges	811	suffragia emendicata	854
strigilis	837	sui cuique mores fingunt fortunã	
strumam dibapto tegere	216	sui dissimilis	391 (558
strurio	787	suilla absumpta boue ne expectes	
strychnum bibit	297		566
studium generat studium, ignauia		suilla harmonia	631
ignauiam	766	suis typus	626
stulticia est Iouem putare esse	299	sulcus Ægypti Libyæ arenas non	
stultus, qui patre cæso, libetis per-		curat	720
percit	556	summaria indicatura	208
stultus stulta loquitur	498	summum suere centonem	430
stulto ne permissas digitum	297	summum cape, & medium habebis	
stulti ad cribrum	907		378
stultorum thetaurus maledicentia		summum fastigium imponere	428
stultior Coræbo	298 (722	summum ius summa iniuria	474
stultior Melitide	294. 476	summam manum addere	428
stultior Morycho	33. 298	summo pede	268
stupa feniculus	550	summa vi defendere	90
stupidior Praxillæ Adonide	298	summis auribus insidet	643
stylo ferreo scribit	728	summis	

I N D E X.

summis ingredi pedibus	411	suus cuique crepitus, bene olet	441
summis labiis	268	sybaris	655
summis naribus olfacere	ibi.	sybarissare	345
summis vnguibus ingredi	55	sybaritz per plateas	84
summis vii velis	95	sybaritica calamitas	278
sumptus censum ne superet	826	sybaritica mensa	347
sunt & aliz vulpes	598	syccophanta	82
suo ipsius laqueo captus est	357	sylosontis chlamys	215
suo ipsius indicio periit forex	ib.	syncretismus	40
suo iumento sibi malum accersere	356	syncerum vas incrustare	33
suo quisque studio gaudet	441	syraclusana mensa	347
suo sibi hunc iugulo gladio, suo te- lo	356	syrbenz chorus	478
superatus es à gallo quopiam	317	Syri aduersum Phœnices	571
superavit domum Troianum	432	συρβιζέ	840
supercillum salit	78	Syrus cum non sis, ne Syriis	153
superfluens	817	Syrus aduersus Phœnicem	792
super te hæc omnia Leparge	556	T	
supra catalogum,		Tabellis obsignatis agere	594
οὐ κατὰ λόγον	908	tabernariam exercet frôte	759
supra clepsydram dicere	648	tacite stomachari	315
supra fumum clauus	662	tacito pede	514
supra Simonidem memor	598	taciturnior Pythagoreis	520
supremum fabulæ actû addere	428	taxinarium malum	277
surculum defringere	267	talaria induere	182
surdaster cum surdastro litigabat	495	talis quisque est, quales quibuscum familiaris	755
surdior Toronzo portu	516	talem oportet ducere, aut non du- cere	867
surdior Turdo	ib.	tale ingenium, qualis oratio	790
surdo fabulam narras, surdo canis	243	talia gignit bellum	358
surdo oppedere	242	talpa cæcior	80
surgentem auscultare auenam	744	talum reponere	389
sursum ac deorsum	94	talos scabere	744
sursum versus sacrorum fluminum feruntur fontes	223	tam in procliuvi quàm imber	451
sus acina dependens	552	tam multa, quàm sapiens	210
sus cû Minerua certamen suscipit	8	tam perit quàm extrema faba	278
sus in volutabro cœni	316	tanagraeus cetus	291
sus Mineruam	7	tange monjes & fumigabunt	724
sus per rosas	305	tanquam ad aram	178
sus saltauit	11	tangere hucus	324
sus sub sustem	145	tanquam Argium clypeum abstu- lerit, ita gloriatur	56
sus cubam audiuit	816	tanquam Chalcidica nobis peperit vxor	193
suspendio deligenda arbor	128	tanquam còchylum discernere	116
suspensa manu	269	tanquam de narthecio	451
sûsque déque	103	tanquam de specula	461
sustollere manus	326	tanquam fungus suffocat	579
sutorium atramentum	447	tanquam Gorgone conspecta	649
suum cuique pulchrum	27. 441	tanquam habeas tria nomina	903

Sss ij

I N D E X.

tanquam heros in Clypeo excipere	90	tempeſtas ingruit	620
tanquam in nocturno prælio	628	tempeſtas rerum	273
tanquam in phiditiis	203	templum ingreſſus, reuerenter adorato, neque quicquam interea quod ad victum pertineat, aut dicas, aut facias	711
tanquam in ſpeculo, tanquam in tabula	436	tempore pacis cogitandum de bello	767
tanquam libri	672	temporibus ſeruire decet	780
tanquam meum nomen, tanquam digitos	369	tempus arguit amicum	41
tanquam ovis meridiana	670	tempus omnia reuelat	266
tanquam palladium	671	tempus omnium explorator	879
tanquam pauo circumſpectans	632	temulentus dormiens non eſt exci-	
tanquam pelues comploſæ	672	tandus	324
tanquam ſi pupillam moueas	569	tenebras inducere rebus	827
tanquam ſuber	212	tenedia bipennis	427
tanquam ſuper ſpinas incedere	761	tenedia regula	601
tanquam torrens	584	tenedius homo	317
tantali horti	542	tenedius patronus	bid.
tantali lapis	506	tenedius tibialem	229
tantali menſa	627	tenedius vic	805
tantali philoteſia	592	teneri calidis balneis	347
tantali pœnæ	513	tentantes ad Troiam peruenerunt	
tantali talenta	158	Græci	178
τανταλωνος	574	tenuis ſpes	129
tarichus aſſus eſt ſimul atque uiderit ignem	451	tenui filo	373
τα τῆς φέρων κρείττω	909	tenuiter	677
taurica ara crudelior	629	tenuiter diducis	512
tauricum tueri	326	ter	338
taurus draconem, & draco taurum genuit	654	ter abſtergere	375
taurum tollet, quivitulum ſuſtul-		ter ſex iacit	621
erit	62. 125	terebintho ſtultior	300
tecum habita	376	teredo oſſium, cor ſollicitum	620
τη γειτνίας	896	teres ac rotundus	908
teipſum inſpice	442	termeria mala	352
teipſum laudas	ibid.	terra amat imbrem	492
teipſum non alens, canes aliſ	17	terra lacte & melle fluit	732
tela araneæ	581	terra mihi prius debiſcat	127
telchines	634	terra volat	223
telemicia echo	212	terræ filius	395
telemico pauperior	420	terræ inſteſtina	294
telephus eſt perula	577	terram continentem incolentes mare deſiderant	665
telephi citiparium	ibidem	terram & aquam poſcere	756
teletis animum habet	596	terram ne legas nauigando	607
telluris onus	112	terram pro terra	176
telum ira facit	818	terram video	520. 706. 905
telo coniecto fugam adornas	911	terra deoſſum habes	410
telo non æque opus factio eſt	872	terra marique	96
temeſenſis heros venturus eſt	904		

tertia

I N D E X.

certia lux nunquam nocturno	A-	thynnij more	139
quilone laborat	905	tibiam tubæ comparas	167
tertium caput	49	tibicem vapulat	466
testa collisa testæ	544	tibicinis vitam viuis	301
testaceum flagellum	175	tibicines mente capti	293
testudo extra tegumenta	684	tibi ipse calendæ edicito	663
testudo intra tegumenta tuta est	481	tibi luditur	905
testudo volat	752	tigranen salutare	602
testudinem equus insequitur	166	timidus Plutus	534
testudinem Pegaso comparas	165	timidi mater non flet	462. 485
testulæ transmutatio	197	timidior es prospiciente	533
terigit lapidem à cane morsum	478	timidi nunquam statuetunt tro-	
teuerum Pacuuij ediscere	704	phzum	534
teuthidum more	537	timidior Pisandro	533
Θ πρᾶξιγερ	123	timonea cœna	852
Θαλλοφόρος	609	timoniano more	859
thasium infundis	332	timonita vita	580
thasius bonorum	73. 805	tinctura Cyzicena	465. 779
theagenis Hecateum	234	tinctura Sardonica	465
theagenis munificentia	567	tineas pascere	102
theagenis pecuniæ	424	tinnire aures	733
theatrum simul aperit & claudit	622	tireha cæsior	80
themistoclea vafrities	565	τί τ ἀλλότριον ἀδρουπι βασιπανότα-	
theoclines tragicus	82	τε κακόν ὄξυδρακίς, τὸ δὲ ἴδιον	
Θεοφόρος	817	παρὰ βλάπτεις	784
theramenes	635	titanas imploras	87
thericlei amicus	343	titani	794
theristæ facies	195	titanicus aspectus	326. 538
thesaurus carbones erant	204	tithymallus Laconicus	102
thesaurus in agro absconditus	729	tithoni senecta	339
thessalica buccæ	563	titio ad ignem	450
thessalicus saltus	564	tituillitium	106
thessalicum numisma	ibid.	titulus	18
thessalus missus	700	tityo similis	836
thessala mulier	193	τὸ ἐμὸν γ' ἐμὸν λόγους ὄναρ	797
thessalorum alæ	344	τὸ ἐν χερσὶ ζυρεῖν	801
thessalorum commentum	257	tollat te qui non nouit	474
thmuitarum hircus	601	tolle calcar	522
thorycionem imitatur	599	tolle digitum	546
thracæ fœdera nesciunt	258	tolle tolle mazam quàm ocyssimè	
thracium commentum	ibid.	scarabeo	511
Θραπείη	432	tollenda mali occasio	408
threicia hirundo labiis instrept	588	tollere cornua	52
thurium lema	196	tollere cristas	51
thyestæa cœna	619	tollit supercilium	796
thymbra visitans	59. 203	tonitur in cœlum clamor	821
thynnifare	324	tonitrua pluua sequitur	742
thymo nemo vescitur, vbi adest	578	tonitrus imbrem antecedit	1788
caro		torcular calcaui solus	728

I N D E X.

torium digna sequi potiùs quàm		tria Theramidis cauenda	661
ducere funera	311	tribus bolis	79
torris de igne erutus	728	tribus minis insumptis duodecim	
toscani	829	imputat	508
totus echinus asper	59	tribus verbis	79
totus saxetus	834	tributis potiora	342
tota erras via	1	tricz	107
tota hulcus est	379	tricas conduplicare Tellenias	622
tota vita	572	triceps Mercurius	49
totam spirare Arabiam	759	τριψαλμίτωνον	782
toto corpore	438	tripuer senex	665
toto deuorato boue, in cauda defi-		τρις ἐξβαλέεν	780
cit	429	tristis littera	122
totum subuertere	311	tristis scytale	327
toto cælo errare	2	tritogenes filius, non Tritogenia	
toto organo	5	616	
toto pectore	94	tritones piscinarum	584
τὸ παρὸς ὄρι τὸ πικρὸν	851	trium dierum commeatum	424
τοὺς ἄλλους ἐξείλε, δὲ τὸ δίκτυον εἰ-		trium litterarum homo	108
ρεο χέει	895	trochi in morem	254
trabali clauo figere	571	troia non producit Thracem	865
trabs in omnibus	131	trutina iustus	320
trabem baiulus	17	τρυγῆτοι	509
tractant fabrilia fabri	686	tua res agitur, paries quum proxi-	
tradere prouinciam	130. 431	mus ardet	147. & 787
tradunt operas mutuas	87. 97	tuam ipsius terram calca	133
tragelaphos fingere	871	tuas res tibi habeto	144
tragicè loqui	439	tudiculam expoliuit	568
tragicus rex	116	tū in legione, ego in culina	156
tragici coturni strepitus	608	tū ipse, & liberi tui	613
tragicum malum	275	tuis te pingam coloribus	405
tragicum tueri	326	tunc canent cygni, quum tacebunt	
τραγίζειν	810	graculi	180
τραγῶδεν	784	tunica pallio propior est	456
τραγῶδίας ἀξία παθεῖν	910	tuo te pede metire	52
tragedias in nugis agere	309	tunicati	422
tragulam iniicere	290	turbinem felix prospecta	639
trahere caudam	871	turbine versatilior	700
tranquillitate caluior	637	turdus ipse sibi malum cacat	365
tranquillum ætherā remigas	245	turgida nomina	564
tranquillo quilibet gubernator est	72	turpis iactantia	439
		turpe silere	313
translaticitiè agere	864	turtur cantat	637
transuersum agere	393	turturis instat male canis	603
tredecim cubitorum	296	turture loquacior	210
trepidat in morem galli cuiuspiam	537	tossis pro crepitu	502
		tute hoc intristi, tibi omne est e-	
tres mulieres nundinas faciunt	848	xedendum	362
tria cappa pessima	230	tute lepus es, & pulpamentum que-	
tria saluberrima	479	ris	20
		tuum	

I N D E X.

tuum tibi narro somnium	π	vel muscas metuit præteruolitates	
tydæus corpore, animo Hercules		velocem tardus sequitur	8 (534)
tymbra visitans	482 (616)	vel Megaram vsque	351
tympantizat τυμπανίζει	904	veluti è speculo	437
τύπος γὰρ ἀπειλαβείη	814	velut in crateræ	97
tyria maria	540	veluti Mineræ calculus	622
tyrtæo bellicosior	670	veluti præti vltimus peritit flôs	816
	V	velut vmbra sequi	63
Vacuam inhabitare	241	venari in mari	15
vacuum vas altius pleno	vase	venereum iusiurandum	191
resonat	746	veneris expers	611
vadimonium deserere	394	veneris lac	329
vaginæ quàm gladij plures	744	veneri suem immolauit	387
vale carum lumen	92	venia primùm experienci	316
valere Pancraticè	478	ventat hospes quisquis profuturus	
valet ima summis mutare	779	est	458
valeat amicus cum inimico	134	venimus ad summam lineam	3
valetudo senilis	721	venit asymbolus	908
vallus vitæm deceptit	202	venter auribus caret	345
vanz coniecturæ	579	venter solarium	608
vapula Papyria	104	ventrem mihi obiicit	346
vas vacuum detergere	831	ventrem non habere	716
vasis instar	195	ventre pleno, melior cõsultatio	181
vates secum auferat omen	126	ventres	345
vbi amici, ibi opes	39	ventura per diopetrã prospicit	586
vbi Attidarum scapha	656	ventus neque manere sinit, neque	
vbi cerui cornua abiciunt	400	naugare	433
vbi deprehensum est, quod erat oc-		venti campus	254
cultum	693	vento loqueris	245
vbi nec Pelopidarum facta	602	vento viuere	690
vbi non sis, qui fueris, non est cur		ventorum stationes	692
velis viuere	200	ventis & mare & ignis seruiūt	660
vbi paueris, impera	377	ventis, & scripturæ in aqua, credere	
vbi per harma fulguravit	473	ventis tradere	402 (588)
vbi quis dolet, ibidem & manum		ventos colis	245
habet	368	ventos pascere	601
vbi timor, ibi pudor	465	ver ex anno tollere	249
vbi vber, ibi tuber	740. 758.	ver hiemem sequitur	497
vbi vinum petierit, tu colaphu im-		ver vnicum inter anni partes	644
pinge	906	vera fronte	337
vediculariam vitam viuere	867	verberare lapidem	243
vel acum inuenisses	142	verba importat Hermodorus	349
velatis manibus orare	698	verba sesquipedalia	911
vela ventis permittere	177	verba sine penù & pecunia	607
velis, equisque	183	verbis conceptis peierare	431
vel cæco appareat	436	verbis coquinariis	22
vel tapra mordeat nocentem	556	verbis pugnant, non re	537
vel hosti miserandus	276	verecundia inutilis viro egenti	465
velitari	798	veriora Bacidis distis	632
velle suum cuique est	675	veritatis simplex oratio	336
vellus aureum	815		

I N D E X.

veriora iis, quæ apud Sagram acci-	saltare compellit	348
derunt	vino inscribere mulieris iuſuran-	402
vero verius	dum	402
verpus	vino vendibili ſuſpenſa hedera ni-	58
verſare linguam	hil eſt opus	644
verſatilis Artemon	violento remigio	910
verſatilior cardine	vir ceruus, ἔλαφος αἰὶρ	535
vetere vela	vir fugiens & denuo pugnabit	189
verueceus	vir fugiens haud moratur lyræ ſtie	742
veruecea ſtatus	pitum	805
veſpa cicadæ obſtrepens	vit, non fundus, in pretio habendus	694
veſpa acerbior		70
veſparum examen metuit Phryni-	vir ſacer	8
cus, velut gallus gallinaceus	virgo primùm	341
veſperilio	virgula diuina	341
veſperinum amant, matutinum o-	virgultea ſcaphula Ægæum tranſ-	341
derunt	mittere	341
veſtialium thoro purior	viri infortunati procul amici	341
veſtigium ponere	viri iureiurando, pueri talis fallèdi	341
veſtigia relegere	189	341
veſtigiis inhætere	viri ſeni aſtaphis caluaria	341
veſtis virum facit	viro eſurienti neceſſe furari	341
veſte circumferre ignem	viro ſeni maxillæ baculus	341
veteriſ moneræ	vitræm improbū vel muſ mordeat	341
viam qui neſcit ad mare	556	341
vicinus pedem mouens	viro Lydo negotium non erat, at i-	341
vicinum ſemper inuenies	peſe foras profeſtus parauit	341
viſi non audent hiſcere	virtus gloriæ parit	341
viſitant ſucco ſuo	virtus ſimplex	341
viſtoria	virtutem & ſapientiam vincunt te-	341
viſtoria non incruenta	ſtudies	341
viſtus ſpinofus	virtutem infortunatam deſpicere,	341
videberis, me vidēs, planè Martem	miſerum	341
videre	virtute duce, comite fortuna	341
videre mihi labda	viſus fidelior auditu	341
vilior pomis vicioſis	vita doliariſ	341
vilis amicorum annona eſt	vita hominiſ peregrinatio	341
villani	vita macerata	341
vinaria angina	vita molita	341
vinalia ſine vino expediri nō poſ-	vita mortalium breuiſ	341
sunt	vita ſuilla	341
vincat tuus tipes	vitandæ potentum offeſſæ	341
vincula Tyrrena	vitex floret, & botrus maturuit	341
vinculis Hippocreatiſ alligare	vitiat lapidem longum tempus	341
vindicta tarda ſed grauiſ	viri litigatur	341
vinum animi ſpeculum	vicioſa nuce non emam	341
vinum caret clauo	vitiſ & braſſica	341
vinum, equuſ potetæ	viuamus	341
vinum lac veneriſ	viuite, valde	341
vinum ſenem etiam vel nolentem	viuit, incende ignem	341

I N D E X.

viuens vidensque	278	vndas numeras	244
viuus fueris vel cepe solùm acci-		vndecunquē lucrum capiunt	457-
piens	89	466	
viua vox	161	vnde excoquat seuum	159
viuum cadauer	341	vnedo	694
viuum sepulchrum	ibid.	vnguento perfundi anum haud de	
viuum noueris	284	cet	596
viuorum oportet meminisse	402	vnguis in hulcere	32
viuis fama negatur	826	vnguis in vlcere vlcus	705
vixit, dum vixit, bene	347	vni cum duobus non est pugnan-	
vltra catalogum	339	dum	85. 678
vltra Epimenidem dormis	508	vnica filia duos parare generos	46
vltra fufum	339	vnicum arbutum haud alit duos e-	
vltra Herculis columnas	701	rithacos	312
vltra Hyperbolum	352. 477	vnicō digitulo scalpit caput	301
vltra Hyperboreos ablegare	576	vnione signare	677
vltra liqum	339	vno die consenescere	486
vltra pedem	767	vno digitulo	450
vltra pensum viuūt	339	vno falce complecti	79
vltra peram sapere	52	vno ore	50
vltra res Callicratis	157	vno tenore	492
vltra septa transilire	31	vnus contra multos	86
vltro, citrōque	140	vnus Deus, & plures amici	36
vltro Deus suppeditat bona	90	vnus Ianus non timet multas oues	
vlulare cum lupis	747	740	
vlulas Athenas	245	vnus multorum instar	171
vlyffes	826	vnus remus plus retinet quàm sex	
vlyffes pannos exuit	391	impellunt	905
vlyfficum commentum	261	vnus vir, nemo vir	85. 742
vlyffis remigium	232	vnum ad vnum	140
vlyffis vinculum	664	vnum alucare	628
vmbrā pro corpore	250	vnum augurium optimum, tueri	
vmbram suam ipsius metuens	716	patriam	197
vmbram suam metiri	717	vnum quidem, sed leonem	719
vmbram suam metuere	14. 533	vocatus atque non vocatys Deus	
vmbrā territas	250	aderit	393
vmbræ	161	voce optato	627
vmbræ me prohibent	619	voces iactat inertes	777
vmbras montium videre	731	volam pedis ostendere	371
vmbris macilentior	630	volantia sectari	246
vna clamore Neadas superat	667	volat	828
vna cum ipsis manipulis	467	volaticum iurandum	260
vna cum templis & aris	559	volens nolente animo	46
vna domus nō alit duos canes	312	volentem bouem ducito	394
vna hirundo non facit ver	100	volfellis pugnant, non gladiis	589
vna lauabor	456	volfellis pugnare cum gladio	760
vna pertica	451	voluitur dolium	244
vna scutica omnes impellit	449	voluptas fœda	306
vna voce vincere	644	voluptas malorum efca	783
vndarum in vlnis	148	vomentum in numero	643

I N D E X.

voracior purpura	470	utroque nutans sententia	46
vorare hamum	471	utroque velo fugere	611
vorfuram soluere	246	ut sementē feceris ita & metes	427
votum munificum	559	ut sportulam furūculus captare	758
voti compos	678	ut templorum facta	701
vrbanus nihil æqui citat	322	vua acerba immitior	575
vr̄it absque torce	412	vuz passæ similis	634
vsque ad aras amicus	40	vuida vita	643
vsque ad raiim	91	vulcanus tibi varicinatus est	402
vsuræ nauticæ	342	vulcanium vinculum	546
vsus est altera natura	356	vulgari pisci spinæ non infunt	664
vt Ædituus responsa numinis prædicat	763	vulgus suspicax	405
vt pagas constitisti	300	vulpes bouem agit	19 (384)
vt canis è Nilo	185. & 267	vulpes haud corrūpitur muneribus	
vt Corinthia videris	304	vulpes non icitū capitur laqueo	35
vt è bulga matris	697	vulpes pilum mutat, nō mores	880
vt egeni, eruum	600	vulpes pro leone	868
vter	754	vulpis reliquiæ	574
vtere curru, de asinis nihil laborās	33	vulpina lingua	618
vter fastu plenus	617	vulpinari cum vulpe	497
vterque ambo	116	vulpinari nō decet, nec vtrique parti illudere	781
vt fici oculis incumbunt	380	vultu sæpe læditur pietas	37
vt herba solstitialis	550	vultum demittit tanquā Telephus	
vti foro	489	vulturis vmbra	470 (574)
vtinam domi sim	145	vulturius aut coruus	813
vtinam mihi cōtingant ea, quæ sunt inter Corinthum & Sicyonē	559	vxor seni sponso regina	696
vt in velabro olearij	97	vxoris probrū, vltimus, qui resciat, est maritus	742
vti nutrices lamiam	625	X	
vt lucorum delubra	580	Xenocrate modestia superat	666
vt lupus ouem	43. 324. 414	Xenocratis caseolus	204
vt luti baiuli	106	xenocratis testimonium	664
vt nunc sunt homines	125	Ξωκρετμείν	889
vt Phrygius amaui Pieriam	43	Y	
vt Phydæ signum	50	Υγιεινης κερτωνος	907
vt planca putrida infidus	742	Υδαρης	795
vt possumus, quando vt volumus non licet	458	Υππλωσμων 193	330
vtamque inflare tibiam	876	Υπορρειν 795	660
vtamque paginam facit	137	Z	
vtaque manu cædere	867	Zaleuci lex	322
vtrem cædis	249	Zenone moderatior	531
vtrem mergis vento plenum	239	zenonium est & lentē coquere	121
vtrem vellis	235	zoili	312. 406
vtre territas	ibid.	zonam perdidit	422
vtres Thylaci	346	Ζοφορδερμδες, & similia	527
vtroque	48. 676	zopiri talenta	157

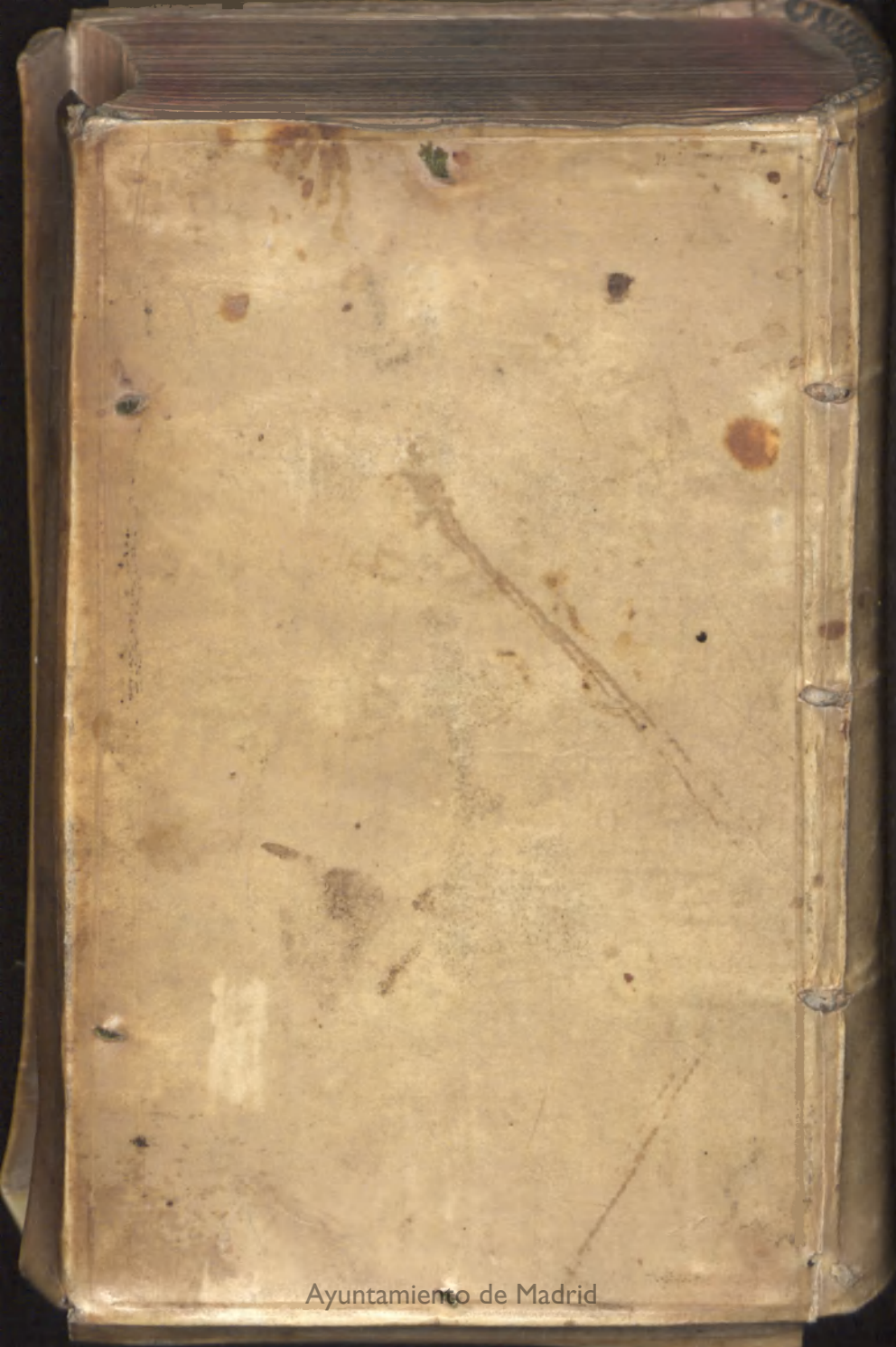
F I N I S.

Ayuntamiento de Madrid

Ayuntamiento de Madrid

Local

#. 115 240
2 511 H

Ayuntamiento de Madrid